KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

67

1954

JÄLKIMMÄINEN OSA

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON JULKAISEMA

HELSINKI 1957

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

3. Palkkalautakunta 1

4. Kiinteistölautakunta

1. Kiinteistöviraston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat 19
2. Kiinteistöviraston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat 24
3. Kiinteistöviraston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 49
4. Kiinteistöviraston metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 52
5. Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat 54
6. Kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat 57
7. Kiinteistöviraston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat 58
8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset 74

5. Painatus- ja hankintatoimisto 81
6. Järjestelytoimisto 83
7. Huoltokassa 88
8. Tilastotoimisto 89
9. Kaupunginarkisto 94
10. Verotusvalmistelu 98
11. Leski- ja orpoeläkekassa 103
12. Ulosottolaitos 105
13—14. Rakennustarkastus ja Julkisivujen katselmusmiehet 109
15. Holhouslautakunta 110
16. Huoneenvuokralautakunnat 111
17. Palotoimi 116
18. Huoltotoimi 125
19. Lastensuojelu 157
20. Työnvälitys 179
21. Oikeusaputoimisto 193
22. Urheilu- ja retkeilylautakunta 196
23. Kansanhuolto 205
24. Väestönsuojelu 208
25. Asutuslautakunta 211
26. Raittiuslautakunta 214
27. Nuorisotyö 218
28. Ammattioppilaslautakunta 223
29. Kotitalouslautakunta 224
30. Kaupunginkirjasto 227
31. Kaupunginmuseo 240
32. Musiikkilautakunta 244
33. Konepajatoimikunta 248
34. Yleiset työt 250
35. Liikennelaitos 274
36. Satamahallinto 290
37. Teurastamo 315
38. Elintarvikekeskus 326
39. Puutavara- ja polttoainetoimisto 331
Hakemisto 334

3. Palkkalautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Palkkalautakuntaan kuuluivat [1]) v. 1954 puheenjohtajana pankinjohtaja V. V. Sipi sekä jäseninä toimitsija S. Friberg, sivutuotemestari L. Forstén, diplomi-insinööri S.-Å. H. Lemström, varatuomari J. Nyman, filosofian maisteri J. V. Procopé, kivityöntekijä E. V. Riipinen, asentaja E. Sainio ja varatuomari P. T. Virkkunen, joka myöskin valittiin [2]) varapuheenjohtajaksi.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli teknillinen johtaja R. J. M. Granqvist [3]).

Palkkalautakunnan kokoukset päätettiin [4]) pitää tiistaisin klo 15.30 lautakunnan toimistohuoneessa. Kesäaikana pidettiin [5]) kokouksia kuitenkin vain joka toinen viikko, nim. seuraavina päivinä: 8. 6., 22. 6., 13. 7., 27. 7., 10. 8. ja 24. 8.

Kokousten pöytäkirjat päätettiin [6]) pitää yleisön nähtävänä kokousta seuraavan viikon torstaina.

Palkkalautakunnan diariin 1. 10. 1953 merkityistä ja 31. 12. 1953 ratkaisemattomista asioista päätettiin [7]) poistaa eräitä ajankohtaisuutensa menettäneinä, peruutettuina tai sen jälkeen ratkaistuina; kolmen asian kohdalla kiirehdittiin lausuntoa ja neljän asian osalta kehotettiin kiinteistötoimistoa tekemään ao. esitykset kaupunginhallitukselle.

Neuvottelupalkkioita myönnettiin [8]) entisen käytännön mukaisesti lautakunnan puheenjohtajalle Sipille 50 000 mk, toimistopäällikkö J. Ståhlbergille kevätkaudelta 40 000 mk [9]) ja syyskaudelta 35 000 mk sekä sitä paitsi työehtosopimuskysymyksessä neuvottelijana toimineelle varapuheenjohtaja Virkkuselle 4 500 mk ja jäsen Procopélle palkkaluokituskysymyksessä käydyistä neuvotteluista 60 000 mk.

Palkkalautakunnan toimisto. Rahatoimistolle päätettiin [10]) ilmoittaa, että laskujen hyväksyminen kuuluu toimistopäällikölle.

Työläisasiainhoitajan virkaan valittiin [11]) lainopin kandidaatti A. S. K. Kankkunen

Rahatoimistolle päätettiin [12]) ilmoittaa, että v:n 1954 talousarvion tilapäisten viranhaltijain tililtä palkattiin edelleen toimistoapulainen A. Lindell 18. palkkaluokan mukaan sekä muiden palkkamenojen tililtä samoin edelleen lähetti A. Kärkkäinen 6. palkkaluokan mukaan 1. 1. — 31. 12. 1954 väliseksi ajaksi.

Kanslisti M. Ivalolle myönnettiin [13]) virkavapautta 29. 7. — 11. 9. 1954 väliseksi ajaksi puolin palkkaeduin, toimistoapulainen V. Yletyinen määrättiin toimimaan Ivalon viransijaisena mainitun ajan 24. palkkaluokan palkalla. Edelleen otettiin toimiston palvelukseen rouva M. Vuorio 20. palkkaluokan palkalla 16. 6. — 11. 9. väliseksi ajaksi. Vuorio anoi kuitenkin eroa virastaan 30. 6. lähtien, mihin toimistopäällikkö suostui. Lautakunta hyväksyi [14]) toimenpiteen.

Palkkalautakunnan henkilökunnan kesälomat vahvistettiin [15]).

Eräitä ylityölaskuja hyväksyttiin [16]).

Palkkalautakunnan käytettävänä olevalle tilille Hautausavustukset anottiin [17]) 1 milj. mk:n lisämääräraha.

---

[1]) Plk. 19. 1. 109 §. — [2]) S:n 19. 1. 111 §. — [3]) S:n 19. 1. 110 §. — [4]) S:n 19. 1. 113 §, 13. 4. 822 §. — [5]) S:n 25. 5. 1 126 §, 1. 6. 1 172 §. — [6]) S:n 19. 1. 114 §. — [7]) S:n 12. 1. 107 §. — [8]) S:n 14. 12. 2 530 §. — [9]) S:n 8. 6. 1 236 §. — [10]) S:n 12. 1. 71 §. — [11]) S:n 9. 2. 314 §, 16. 2. 381 §. — [12]) S:n 12. 1. 72 §. — [13]) S:n 18. 5. 1 077 §. — [14]) S:n 13. 7. 1 407 §. — [15]) S:n 25. 5. 1 130 §, 7. 9. 1 763 §. — [16]) S:n 12. 1. 44 §, 9. 2. 315 §, 24. 8. 1 639 §. — [17]) S:n 9. 11. 2 219 §.

Palkkalautakunta päätti [1]) esittää kaupunginhallitukselle, että rahatoimiston 23. palkkaluokan toimistoapulaisen ja 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkasuhteet lakkautettaisiin 1. 1. 1955 alkaen ja että vastaavat virkasuhteet perustettaisiin palkkalautakunnan toimistoon samasta päivämäärästä lukien.

Talousarvioehdotus v:ksi 1955 päätettiin [2]) esittää kaupunginhallitukselle.

V:ksi 1955 päätettiin [3]) tilata seuraavat sanomalehdet: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen Sosialidemokraatti, Työkansan Sanomat ja Uusi Suomi.

Merkittiin tiedoksi [4]) kiinteistötoimiston talo-osaston ilmoitus, että palkkalautakunnalle Postisäästöpankin uudistalosta Unionink. 20 V kerroksesta varatut tilat olivat valmistuneet ja että muutto saattoi tapahtua välittömästi.

Uusi virkaluettelo päätettiin [5]) hyväksyä julkaistavaksi.

Helsingin Kaupungin Virkamiesyhdistyksen nimenmuutto, jonka jälkeen yhdistyksen nimeksi tuli Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistys — Helsingfors Kommunaltjänstemannaförening, merkittiin tiedoksi [6]).

Kiertokirjeet ym. Merkittiin tiedoksi mm. rahatoimiston kiertokirje v:n 1953 laskujen hyväksymisestä [7]), kaupunginhallituksen kiertokirje talousarvion noudattamisesta [8]) sekä kaupunginhallituksen päätös liikennelaitoksen vuosikorttien jakoperusteiden yhdenmukaistamisesta [9]).

Edelleen merkittiin tiedoksi kaupunginlakimiehen lausunto lautakunnan jäsenen esteellisyydestä eräissä tapauksissa [10]) sekä Suomen Kaupunkiliiton toimiston kiertokirje virkasäännön vuosilomamääräysten muuttamisesta [11]) sekä ko. toimiston antama lausunto niistä valituksista, joita oli tehty kaupunginvaltuuston 28. 10. 1953 tekemän, viranhaltijain oikeutta kokouspalkkioihin koskevan päätöksen johdosta [12]). Vielä merkittiin tiedoksi [13]) kaupunginjohtajan päätös 18. 8. kaupunginhallituksen käyttämän valitusosoituksen käytäntöönottamisesta kaikissa lauta- ja johtokunnissa.

Valtioneuvoston asettama virkamiesten työaikakomitea oli pyytänyt saada selvityksiä työaikalain ulkopuolella olevien kaupungin viranhaltijain työajasta, yli-, sunnuntai- ja hätätyöstä maksettavista korvauksista lähettäen tarkoitusta varten monistetut kaavakkeet. Palkkalautakunnan toimisto oli vastannut näissä esitettyihin kysymyksiin ja palauttanut kaavakkeet mainitulle komitealle. Toimenpide merkittiin tiedoksi [14]).

Palkkaluokituksen uudelleen järjestely. Kaupunginhallituksen lähetettyä ns. palkkaluokituskomitean mietinnön lautakunnalle neuvotteluja ja lausuntoja varten päätettiin [15]) heti määrätä kaupungin neuvottelijat, koska ilmeisesti kaikki neuvottelukelpoiset järjestöt tulisivat vaatimaan neuvotteluja ja jotta palkkaluokittelukysymys mikäli mahdollista joutuisi valtuustokäsittelyyn ennen v:n 1955 talousarvion vahvistamista. Kaupungin neuvottelijoiksi valittiin toimistopäällikkö Ståhlberg sekä lautakunnan jäsen Procopé.

Palkkaluokituskomitean mietinnön johdosta käytäviin neuvotteluihin osallistuvien viranhaltijain virkavapautta ja neuvotteluihin käytetyn ajan palkkaetuja koskevassa asiassa päätettiin [16]) kiertokirjeellä kaikille virastoille ja laitoksille ilmoittaa, että kunnan viranhaltijain neuvotteluoikeudesta annettu laki edellyttää viranhaltijain osallistumista ko. neuvotteluihin heidän palkkaetujensa siitä vähenemättä, minkä vuoksi ao. neuvotteluihin osallistuville tai niihin kuultaviksi kutsutuille viranhaltijoille olisi myönnettävä palkallista virkavapautta kuitenkin siten, ettei heille neuvottelujen johdosta eikä myöskään heidän omien virkatehtäviensä suorittamisesta neuvottelujen takia virka-ajan jälkeen suoriteta ylityökorvausta.

Palkkalautakunnan valitsemat neuvottelijat olivat ilmoittaneet, että palkkaluokituskomitean mietinnön johdosta käydyt neuvottelut oli lopetettu ja asia oli siirretty lautakuntien käsiteltäväksi ja oli sen käsittely muodostunut kiireelliseksi. Palkkalautakunta päätti [17]) hyväksyä neuvottelijoiden toimenpiteet.

Palkkalautakunta päätti [18]) palkkaluokituskomitean mietinnön käsittelyn yhteydessä pidetyssä yleiskeskustelussa hylätä äänestyksen jälkeen kahden jäsenen tekemän ehdotuksen, että komitean esityksen mukaisen palkkajärjestelyn sijasta suoritettaisiin sellainen viranhaltijain palkkojen korjaus, että tähän asti palkkaluokissa 49.—38. olleet virat siir-

[1]) Plk. 24. 8. 1 602 §. — [2]) S:n 7. 9. 1 732 §. — [3]) S:n 5. 10. 1 962 §. — [4]) S:n 27. 7. 1 499 §. — [5]) S:n 12. 1. 69 §. — [6]) S:n 2. 2. 246 §. — [7]) S:n 12. 1. 70 §. — [8]) S:n 2. 2. 242 §. — [9]) S:n 14. 9. 1 820 §. — [10]) S:n 9. 3. 538 §. — [11]) S:n 27. 4. 870 §. — [12]) S:n 23. 3. 649 §. — [13]) S:n 31. 8. 1 678 §. — [14]) S:n 7. 9. 1 761 §. — [15]) S:n 12. 10. 2 013 §. — [16]) S:n 26. 10. 2 144 §. — [17]) S:n 16. 11. 2 301 §. — [18]) S:n 30. 11. 2 407 §.

rettäisiin yhdellä palkkaluokalla ylöspäin, palkkaluokissa 37.—25. kahdella palkkaluokalla ja palkkaluokissa 24.—1. kolmella palkkaluokalla ylöspäin.

Palkkaluokituskomitean mietinnön käsittelyä jatkettiin edelleen, jolloin yksityiskohtaisesti käytiin lävitse mietintöön sisältyvät ehdotukset laitos laitokselta. Eräät lautakunnan jäsenet tekivät muutosehdotuksia komitean mietintöön, jolloin äänestyksellä oli ratkaistava näiden hyväksyminen. Kaikkiaan suoritettiin kokouksessa yli 50 äänestystä eri virastojen ja laitosten viranhaltijain palkkaluokkiin sijoittamisesta. Komitean ponsiehdotusten lisäksi päätettiin [1]) ehdottaa: »että ao. lauta- ja johtokuntia kehotetaan järjestämään työsopimussuhteessa olevien kuukausipalkalla työskentelevien työntekijäin palkat vastaavien viranhaltijain palkkojen tasolle.»

Palkkiovirkoja ja palkkioita sekä eräitä muita virkajärjestelyjä koskevassa kysymyksessä päätettiin [2]) kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa esittää,

että virkasäännön 36 §:ää täydennettäisiin lisäämällä siihen uusi 5 momentti näin kuuluvana: »Palkkioviran sekä muun palkkioluontoisen virkasuhteen haltijan oikeus vuosilomaan tai vuosilomakorvaukseen määräytyy vuosilomalain mukaisesti»,

että kaupunginhallitus päättäisi, että mikäli palkkiovirkaan kuuluvien tehtävien suorittamista varten tarvitaan tilapäinen sijainen, sijaispalkkio on määrättävä todella suoritettavien tehtävien perusteella ja sellaisenaan vähennettävä varsinaisesta palkkiosta,

että kysymys työväenopistojen taloudenhoitajan virkojen muuttamisesta palkkioviroiksi ratkaistaisiin palkkalautakunnan erikseen tekemän esityksen mukaisesti sekä

että muut esillä olevat virkajärjestelyt saatettaisiin ao. ammattiviranomaisten harkittaviksi ehdotusten toteuttamista varten sopivaksi katsottavana ajankohtana.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän tehtävät. Kiinteistötoimiston talo-osaston päällikölle päätettiin [3]) ilmoittaa vastaukseksi tiedusteluun, joka koski hänen oikeuttaan lisätä kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän virkatehtäviä, että tämän laatuinen toimivaltakysymys ei oikeastaan kuulu palkkalautakunnan ratkaistaviin. Kuitenkin huomautettiin, että kiinteistötoimiston johtosäännön mukaan kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän tehtävät ovat tarkalleen määrätyt siten, että mitä saman johtosäännön 33 §:ssä on talo-osaston päälliköstä määrätty, sovelletaan vastaavasti myöskin kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijään. Lisäksi on erikseen lueteltu hänelle kuuluvat tehtävät. Saman pykälän mukaan talo-osaston päällikön tehtävänä on hoitaa ja pitää kunnossa kiinteistölautakunnan hallinnossa olevat kiinteistöt, mikäli sitä ei ole annettu muun viranhaltijan tehtäväksi. Talo-osaston päällikkö ei itse voine antaa tehtäviään muun viranhaltijan tehtäväksi pysyväisesti, vaan on tämän tapahduttava ylemmän viranomaisen taholta. Koska johtosäännön mukaan kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijä hoitaa vain ko. asunnot, ei hänen tehtäviään ilmeisesti voida lisätä ilman johtosäännön muutosta.

Palkkausta koskevat päätökset. Aurooran sairaalan poliotilanteen johdosta palkattavaa lisätyövoimaa koskevasta sairaalalautakunnan esityksestä kaupunginhallitukselle päätettiin [4]) antaa lausunto, missä puollettiin esitettyjen palkkausten hyväksymistä samoin kuin hengityshalvausryhmässä toimivien lääkäreiden oikeuttamista lukemaan työvuoronsa kokonaisuudessaan työnteoksi virkasäännön mukaisia ylityö- ja sunnuntaityökorvauksia määriteltäessä.

Myöhemmin Aurooran sairaalan johto teki uuden esityksen, missä puollettiin päivystyskorvausta vastaavan erillisen palkkion maksamista ko. neljälle lääkärille, jotta heidän kokonaisansionsa pysyisi entisen suuruisena, vaikka heidät hengityshalvausyhmässä suorittamansa vuorotyön rasittavuuden vuoksi olikin vapautettu tavanomaisesta päivystysvelvollisuudesta. Palkkalautakunta päätti [5]) kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa puoltaa esitettyä palkkausjärjestelyä.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan tiedusteltua palkkaetujen myöntämistä kansanedustajaksi valitulle opettajalle palkkalautakunta päätti [6]) ilmoittaa, että kansakoulunopettajat ovat mainitunlaisissa tapauksissa kansakoulujen kustannuslain perusteella huomattavasti paremmassa asemassa kuin muut kaupungin viranhaltijat. Mainitun lain määräys on tarkoitettu etupäässä maalaiskuntien opettajia varten, joilla on huomattavaa lisämenoa siitä, että he joutuvat edustajan toimensa takia olemaan poissa

[1]) Plk. 1. 12. 2 408 §. — [2]) S:n 31. 8. 1 682 §. — [3]) S:n 22. 6. 1 319 §. — [4]) S:n 21. 9. 1 877 §. — [5]) S:n 5. 10. 1 951 §. — [6]) S:n 30. 3. 698 §.

asuinpaikkakunnaltaan, missä heillä on luontoisedut hallinnassaan. Sama näkökohta ei esiinny kaupungin kansakoulunopettajien kohdalla, joten myöskään ko. opettajalle ei ollut syytä myöntää mitään muita palkkaetuja kuin mitä kansakoulujen kustannuslaki nimenomaan edellytti, eli ikälisät ja 2/3 peruspalkasta.

Ryttylän koulukodin metallityönopettaja L. Aranko tuli suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiseksi 1. 1. 1952 opetustoimensa perusteella hänen varsinaisen virkansa ollessa lastensuojelulautakunnan alainen. Kansakoulunopettajan palkkaedut hänelle myönnettiin 1. 9. 1952 lähtien, koska hänelle oli vahvistettu opetussuunnitelma vasta lukuvuodeksi 1952/53. Aranko anoi kuitenkin kansakoulunopettajan palkkaetuja 1. 1. 1952 lukien, mutta hylkäsi palkkalautakunta hänen anomuksensa 1. 12. 1953. Asianomainen valitti tästä päätöksestä kaupunginhallitukselle ja oli asia uudelleen palkkalautakunnan käsiteltävänä 23. 2. 1954, jolloin anomus uudelleen hylättiin. Tämän jälkeen kaupunginlakimies lähetti ko. valituksen lautakunnalle edelleen käsiteltäväksi sen johdosta, että myöhemmin oli todettu, että mainitulle opettajalle olikin vahvistettu opetussuunnitelma jo lukuvuodeksi 1951/52. Hankittujen lisäselvitysten perusteella oli kuitenkin käynyt selville, ettei Arangolle ollut annettu määräystenmukaista virkamääräystä sen paremmin lukuvuodeksi 1951/52 kuin 1952/53. Viimemainitulta ajalta hän oli kuitenkin saanut kansakoulunopettajan palkkaedut. Näin ollen häntä ei voitu katsoa oikeutetuksi saaman mainittuja palkkaetuja 1. 1. 1952 lähtien muuten kuin kohtuusnäkökohtien perusteella. Kaupunginhallitukselle päätettiin [1]) antaa edelläolevan mukainen lausunto.

Koskelan raitiovaunu- ja bussihallien asunto- ja konttorirakennuksen talonmies-lämmittäjä oli anonut *korvausta ylityönä suoritetusta lumityöstä.* Palkkalautakunta oli kuitenkin pyytänyt ennen asian ratkaisemista työneuvoston lausuntoa, joka saatiinkin 16. 9. Työneuvosto katsoi nojautuen työaikalain soveltamisesta julkisten yhteisöjen viran tai toimen haltijoihin annetun asetuksen 2 ja 7 §:n säännöksiin, että ko. talonmies-lämmittäjään hänen pääasiallisen työnsä laadun perusteella oli sovellettava työaikalain säännöksiä. Palkkalautakunta päätti merkitä päätöksen tiedoksi ja kehottaa liikennelaitosta suorittamaan ne ylityöpalkkiot, joihin talonmies-lämmittäjä työaikalain mukaan oli oikeutettu. Lisäksi palkkalautakunnan toimistoa kehotettiin ryhtymään toimenpiteisiin liikennelaitoksen työaikojen selvittämiseksi ja selvityksen hankkimiseksi siitä, mihin ko. työajat perustuvat. [2])

Ammattiopetuslaitosten johtokunnan tiedusteltua mahdollisuuksia opettajana toimivan rakennusmestarin oikeuttamiseen *sivutyönään* hoitamaan työnjohtotehtäviä uuden ammattikoulun työmaalla, palkkalautakunta päätti [3]) hyväksyä esityksen ja vahvistaa ko. henkilön palkkion siten, että 6½ tunnin ylittävän päivittäisen työajan jälkeen hänelle olisi maksettava 1½ tunnilta hänen yksinkertainen palkkansa virkasäännön mukaan eli opettajanvirkansa palkka 48 190 mk jaettuna 160:llä ja sen jälkeen eli kahdeksan tunnin jälkeen tämä 300 mk:n tuntipalkka 50 %:n korotuksin eli 1½ kertaisena kahdelta tunnilta ja tarvittaessa 10:n tunnin jälkeen 100 %:n korotuksin eli kaksinkertaisena.

Kaupunginkirjaston esityksen johdosta, joka koski *kultaajan palkkaamista kaupunginkirjaston kirjojen korjaamoon,* palkkalautakunta päätti [4]) kaupunginkirjastolle ilmoittaa, että kun vanhempien kirjansitojien voimassa olevien määräysten mukainen palkka on n. 142—143 mk tunnilta ja kun ko. ammattityöntekijöiden puutteen johdosta käytännössä heidän tuntipalkakseen on muodostunut 170—175 mk, ei palkkalautakunta voi hyväksyä palkattavaksi esitetylle kultaajalle maksettavaksi 170 mk korkeampaa tuntipalkkaa.

Suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja oli pyytänyt ohjeita *korvausten maksamisesta* kansakoulujen talonmiesten ja vahtimestareiden liputuksesta yms. aiheutuvasta pyhä- ja juhlapäivinä suoritetusta työstä, jotta ne saataisiin yhdenmukaisiksi ja kohtuullisiksi. Kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa päätettiin [5]) esittää, että liputus kuuluu yleensä talonmiesten tehtäviin ja koska näiden työ ei ole työaikalain alaista, ei heille myöskään tule siitä eri korvausta. Niissä kouluissa, joissa on eri talonmies, olisi liputus annettava heidän tehtäväkseen. Vahtimestarin tai vahtimestari-talonmiehen ylityökorvaukset ko. töistä voitaisiin vahvistaa kiinteiksi siten, että liputuksesta pyhä-, sunnuntai- sekä juhlapäivinä maksettaisiin koulurakennusta kohti yhden tunnin palkka

[1]) Plk. 27. 7. 1 495 §. — [2]) S:n 12. 10. 2 018 §. — [3]) S:n 12. 10. 2 021 §, 26. 10. 2 117 §. — [4]) S:n 9. 11. 2 224 §. — [5]) S:n 13. 7. 1 402 §.

säännönmukaisine korotuksineen, mikäli kysymyksessä oli ylityö. Milloin vahtimestareiden oli lisäksi huolehdittava juhlavalaistuksesta, olisi korvaus suoritettava heidän esittämänsä laskun perusteella, mutta enintään kolmesta tunnista asianmukaisine korotuksineen.

Kaasulaitos oli esittänyt käyttöosastolla kotipäivystäjänä toimineen viranhaltijan vaihtamista. Lautakunta päätti [1]) suostua esitykseen ja vahvisti uunimestari A. Raidan päivystyskorvausperusteeksi 1/8.

Sähkölaitoksen katuvalaistuksen hoitajien siirtämistä kuukausipalkalle koskevaan tiedusteluun päätettiin [2]) vastata, että esitykseen suostutaan siinä muodossa, että ko. katuvalaistuksen hoitajille maksetaan tuntipalkkaa, jossa saadaan ottaa mukaan palkkahinnoittelun erikoismääräysten 7) kohdassa mainittu 30 %:n lisä sekä vanhemmalle porrasautosta vastaavalle asentajalle vielä saman hinnoittelun 12) kohdassa mainittu 5 mk:n erikoiskorvaus tunnilta.

Satamarakennusosasto oli tiedustellut ns. henkilökohtaisen palkanlisän soveltamista eräissä tapauksissa. Palkkalautakunta päätti [3]) ennen vastauksen antamista tiedustella ao. laitoksilta vallitsevaa käytäntöä henkilökohtaisten lisien maksamisessa.

Kaupunginhallitukselle päätettiin [4]) esittää, että korvaukseksi oman moottoripyörän käytöstä työmatkoihin vahvistettaisiin 4 mk kilometriltä.

Palkkiot. Työväenopistojen taloudenhoitajan virkojen muuttamisesta palkkioviroiksi päätettiin [5]) kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa esittää taloudenhoitajan virkojen lakkauttamista niiden tähänastisessa muodossa sekä uusien palkkiovirkojen perustamista niiden tilalle, jolloin suomenkielisen työväenopiston taloudenhoitajan kuukausipalkkio olisi määriteltävä 22 000 mk:ksi ja ruotsinkielisen työväenopiston vastaavan viran kuukausipalkkio 15 000 mk:ksi.

Kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa päätettiin esittää [6]), että Tervalammen työlaitoksen lääkärinkäyntien ja palkkion uudelleenjärjestelyn yhteydessä ko. palkkio määrättäisiin 15 000 mk:ksi kuukaudessa neljältä tarkastuskäynniltä.

Kaupunginhallitus oli alistanut tutkittavakseen palolautakunnan päätöksen, joka koski sihteerin tehtävistä maksettavaa palkkiota. Lausunnossaan palkkalautakunta päätti [7]) kaupunginhallitukselle esittää, että ko. palkkion suuruus määrättäisiin 9 000 mk:ksi.

Lisäksi annettiin kaupunginhallitukselle lausuntoja eräistä palkkiokysymyksistä, mm. kaupunginhallituksen asiamiesosaston eräiden viranhaltijain anomuksesta erillisen palkkion saamisesta kokouspalkkion muodossa virka-ajan ulkopuolella tapahtuvasta kaupungin edustamisesta esim. yhtiökokouksissa yms. [8]); kokouspalkkioiden maksamisesta kiinteistölautakunnan asettamien katselmuslautakuntien jäsenille ja asiantuntijoina toimiville virkamiehille [9]).

Urheilu- ja retkeilylautakunnan tiedusteluun, joka koski urheilukilpailujen järjestysmiesten palkkioita, päätettiin [10]) vastata, että koska työaikalain alaisissa töissä on vahvistettu periaate, että sunnuntaityöstä maksetaan korkeampi palkka kuin arkena suoritetusta työstä, olisi kohtuullista, että myöskin nyt kysymyksessä olevissa tapauksissa tätä periaatetta noudatettaisiin, vaikkakaan järjestysmiestehtävään tuskin voidaan vaatia työaikalakia sovellettavaksi. Näin ollen puollettiin järjestysmiesten ja lipunmyyjien palkkioksi sunnuntaisin 700 mk arkisin maksettavan 500 mk:n sijasta, kun sensijaan muina aikoina suoritettavista kilpailuista maksun tulisi pysyä entisellään. Kolmen tunnin ylittävä aika olisi korvattava 150 mk:n tuntipalkan mukaan siten, että alle tunnin kestänyt ylitys korvattaisiin 100 mk:lla ja yli tunnin kestänyt ylitys 200 mk:lla sekä arkisin että sunnuntai- ja pyhäpäivisin.

Terveydenhoitolautakunnan esityksen johdosta, joka koski neuvotteluihin ryhtymistä Suomen Lääkäriliiton kanssa neuvolalääkäreiden palkkioiden korottamiseksi, palkkalautakunta päätti [11]), että neuvotteluihin ryhdytään sekä valitsi neuvottelijaksi kaupungin puolesta puheenjohtaja Sipin.

Komiteain ja toimikuntain kokouksista annettavien selostusten yksinkertaistaminen sekä näiden sihteerien palkkioiden velotusperusteiden määrääminen. Kaupunginhallituksen lähetteessä, millä palkkalautakunnalta pyydettiin lausuntoa mainitusta asiasta, esitettiin,

[1]) Ptk. 2. 2. 247 §, 9. 2. 311 §. — [2]) S:n 26. 1. 201 §. — [3]) S:n 18. 5. 1 049 §. — [4]) S:n 7. 9. 1 731 §. — [5]) S:n 31. 8. 1 683 §. — [6]) S:n 27. 4. 880 §. — [7]) S:n 4. 5. 934 §. — [8]) S:n 13. 7. 1 401 §. — [9]) S:n 23. 11. 2 324 §. — [10]) S:n 11. 5. 1 004 §. — [11]) S:n 7. 9. 1 737 §.

että kaupunginhallituksen olisi päätettävä muuttaen päätöstään 27. 3. 1947 kehottaa kaupungin komiteoita, toimikuntia ja muita tilapäisiä elimiä pitämään lähetetyn mallin mukaista päiväkirjaa, josta puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittama jäljennös olisi neljännesvuosittain toimitettava kaupunginhallitukselle kokouspalkkioiden hyväksymistä varten. Lausunnossaan palkkalautakunta päätti [1]) esittää mm., että laadittu uusi palkkiolaskelmalomake oli omiaan yksinkertaistamaan selostusten tekoa komiteain ja toimikuntien työstä, joten sen käytäntöönottamista katsottiin aiheelliseksi puoltaa. Kaupunginhallitus oli mainitussa päätösluonnoksessa ehdottanut, että ko. elinten sihteereillä olisi oikeus saada luottamusmiesten palkkiosäännön mukainen kokouspalkkio, kun sen sijaan muusta työstä tuleva palkkio hyväksyttäisiin ao. komitean tai vastaavan erillisestä esityksestä komitean työn päätyttyä taikka poikkeuksellisen pitkän aikaa kestävästä työstä maksettaisiin palkkion ennakkoa enintään kerran vuodessa, jolloin myönnetyt ennakot olisi mainittava sihteerin palkkiota koskevassa lopullisessa esityksessä; pysyväisten komiteain sihteereille voitaisiin kuitenkin palkkio eri esityksestä hyväksyä maksettavaksi puolivuosittain. Tähän asti lienee yleisesti katsottu, että sihteerin kokonaispalkkio sisälsi myös korvauksen kokouksessa suoritetuista tehtävistä ja käsitti siten sellaisen eri palkkion näistä tehtävistä, että varsinaista kokouspalkkiota ei virkasäännön 30 §:n mukaan maksettu. Käytäntönä oli ollut, että pitkäaikaisten komiteain sihteerit olivat saaneet harkinnan mukaan ennakkoa neljännes- tai puolivuosittain puheenjohtajan ja jäsenten kokouspalkkioiden maksamisen yhteydessä. Jos hyväksyttäisiin nyt tehty esitys ennakkomaksujen rajoittamisesta siten, että niitä voitaisiin suorittaa vain kerran vuodessa, pitäisi kuitenkin välttämättä ryhtyä korvaamaan sihteereille ainakin kokouspalkkiot neljännesvuosittain. Olisi nim. kohtuutonta, jos sihteeri jäisi kokonaan odottamaan palkkiotaan epämääräiseksi ajaksi, jonka pituuteen hänellä itsellään ei yleensä ollut mitään mahdollisuutta vaikuttaa. Tähänastisesta käytännöstä ei kuitenkaan liene aiheutunut sellaisia epäkohtia, että siitä olisi syytä luopua, vaan ennemminkin olisi se saatettava yleisesti voimaan sellaisten komiteain ja toimikuntien työssä, joiden kohdalla kokouksessa suoritettavat tehtävät muodostavat vain pienen osan sihteerin kokonaistehtävistä; näin ollen kaupunginhallituksen tekemää esitystä ei päätetty puoltaa.

Matka-apurahan takaisinperiminen. Kaupunginhallitukselle päätettiin [2]) antaa lausunto, missä esitettiin, että kansakoulunopettaja V. Kiurulle myönnetty 50 000 mk:n suuruinen matka-apuraha olisi perittävä häneltä takaisin, koska Kiuru oli saanut palkatonta virkavapautta valtion viran hoitoa varten.

Työehtosopimusten solmiminen. Palkkalautakunta päätti [3]) siinä tapauksessa, että työehtosopimus Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön ja Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston taholta irtisanotaan, puolestaan myöskin sanoa irti työehtosopimukset ja jättää järjestöille kaupungin taholta esitettävät muutosehdotukset.

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön lähetettyä osaltaan ehdotuksen uudeksi työehtosopimukseksi lautakunta valitsi [4]) neuvottelijoiksi puheenjohtaja Sipin sekä toimistopäällikkö Ståhlbergin ja tarvittavat kaupungin virkamiehet puheenjohtajan ja toimistopäällikön valinnan mukaan, jotka kaikki ovat kaupungin puolesta valtuutettuja neuvottelijoita sekä hyväksyä järjestöjen puolesta neuvottelijoiksi vain järjestöjen asianmukaisesti valtuuttamat neuvottelijat.

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö ja Kunnallisvirkamiesyhdistys ilmoittivat sittemmin valinneensa neuvottelijat lautakunnan 22. 3. päättämiin neuvotteluihin. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestölle päätettiin [5]) ilmoittaa, ettei lautakunnan puolesta voida ryhtyä ko. neuvotteluihin niillä ehdoilla, jotka Keskusjärjestö ilmoituksessaan neuvottelijoista on asettanut.

Keskusjärjestön esitettyä keskustelujen aloittamista neuvotteluja varten työehtosopimuksen aikaansaamiseksi lautakunta päätti [6]), että Keskusjärjestön esittämiin valmistaviin keskusteluihin ryhdytään sekä valitsi kolmanneksi edustajaksi ko. keskusteluihin varapuheenjohtaja Virkkusen.

Yleisluottamusmiesten päiväkirjan vahvistaminen. Lautakunta oli käsitellyt 8. 12. 1953 revisiotoimiston esitystä päiväkirjan vahvistamisesta yleisluottamusmiehiä varten. Jatko-

[1]) Plk. 12. 10. 2 034 §, 19. 10. 2 082 §. — [2]) S:n 8. 6. 1 217 §. — [3]) S:n 26. 1. 196 ja 197 §. — [4]) S:n 9. 3. 536 §, 16. 3. 556 §. — [5]) S:n 27. 4. 898 §. — [6]) S:n 8. 6. 1 218 §.

käsittelyssä päätettiin [1]) valita toimistopäällikkö Ståhlberg neuvottelijaksi käymään keskusteluja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kanssa luottamusmieskysymyksestä sen koko laajuudessa. Neuvottelujen jälkeen lautakunta päätti [2]) puoltaa kaupunginhallitukselle asiassa käytyjen neuvottelujen tulosten hyväksymistä sekä samalla esittää, että järjestelytoimistolle annettaisiin tehtäväksi luonnoksen mukaisen päiväkirjan lopullinen suunnitteleminen.

Työehtosopimusten muutokset. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön ilmoitettua eräistä rakennus-, sähkö- ja maalausalan työehtosopimusten muutoksista, joita oli sovellettava myös kaupungin töissä, palkkalautakunta päätti [3]) huomauttaa ao. laitoksille, että rakennusalalla oli 15. 7., sähköalalla 1. 8. ja maalausalalla 26. 7. tullut voimaan uudet työehtosopimukset, jotka kaupungin työehtosopimuksissa mainituilta osilta oli otettava huomioon myös kaupungin töissä. Näin ollen oli myös korvauksena omien työkalujen käytöstä 15. 7. jälkeen ensiksi alkavasta palkanmaksukaudesta maksettava kirvesmiehelle 50 mk päivältä, sementtityöntekijälle 40 mk, laattamiehelle 45 mk, muurarille 45 mk, rapparille 50 mk ja kaakeliuunintekijälle 60 mk päivältä.

Työntekijöille maksettavien tuntipalkkojen pyöristämisestä oli palkkalautakunta viimeksi 3. 4. 1951 päättänyt, että palkkatariffinmukaiset kokonaistuntipalkat saatiin pyöristää lähimpiin 50 penneihin. Nyt päätettiin [4]) kaikille laitoksille ilmoittaa, että ko. palkat saatiin pyöristää lähinnä ylempään täyteen markkaan.

Kaupunginhallitus oli alistanut tutkittavakseen lautakunnan em. päätöksen, minkä johdosta annettavassa selityksessä päätettiin [5]) esittää, että ko. päätös tehtiin äänestyksen jälkeen, jolloin enemmistö katsoi pyöristämisen lähimpään täyteen markkaan jouduttaessa pyöristämään alaspäin eräissä tapauksissa voivan johtaa kohtuuttomuuksiin, vähemmistön ollessa sitä mieltä, että yleisen tavan mukaan pyöristäminen olisi tehtävä lähimpään täyteen markkaan.

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitettyä neuvottelujen aloittamista niiden *tuntityöntekijäin palkkojen tarkistamiseksi,* joilla ei ollut ns. henkilökohtaista palkanlisää, lautakunta päätti [6]) Keskusjärjestölle ilmoittaa, ettei esitys antanut aihetta toimenpiteisiin.

Keskusjärjestö oli niin ikään tehnyt esityksen eräiden palkkausta koskevien epäkohtien korjaamisesta Suvilahden höyryvoima-asemalla ehdottaen mm. maksettavaksi 50 ja 100 %:n korotuksen ohjetuntipalkkoihin eräistä hankalissa olosuhteissa suoritetuista töistä. Lautakunta päätti [7]) kuitenkin ilmoittaa järjestölle ja sähkölaitokselle, ettei asia antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Ammattiopetuslaitosten johtokunnan tiedustelun johdosta, joka koski toisen vuoden *harjoittelijoiden ottamista* valmistavaan poikien ammattikouluun, päätettiin [8]) kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa esittää, että mainittuun kouluun saataisiin ottaa enintään 10 toisen vuoden harjoittelijaa, joiden kohdalla entisen järjestelmän mukaisesti maksettaisiin 7 500 mk:n suuruinen kuukausipalkkio 6 500 mk:n sijasta, minkä lisäksi heille saataisiin maksaa puolet työpalkoista, silloin kun nämä ylittävät 7 500 mk kuukaudelta.

Työttömyystyöt. Lautakunnan jäsenet Sainio ja Riipinen olivat tehneet aloitteen, missä ehdotettiin, että palkkalautakunta esittäisi kaupunginhallitukselle, että kaupungin varatöissä noudatettaisiin samoja työ- ja palkkaehtoja, mitkä ovat vallitsevina kaupungin vakinaisilla työntekijöillä vastaavissa töissä. Lautakunta päätti [9]), että aloite ei antanut aihetta toimenpiteisiin.

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt esityksen vapunpäivän palkan maksamisesta työttömyystöissä olleille työntekijöille. Ko. järjestölle sekä satamalaitokselle ja rakennustoimistolle päätettiin [10]) ilmoittaa, että valtioneuvoston 12. 2. 1954 antamien työttömyysohjeiden mukaan kunnan järjestämissä työttömyystöissä oli noudatettava samoja palkkaehtoja kuin vastaavanlaisissa kunnan muissa töissä, mutta jätettäessä sanonta »ym. työehtoja» pois, oli tarkoituksena ilmeisesti ollut, ettei työttömyystöissä työskenteleville myönnetä niitä erinäisiä sosiaalisia etuja, joita kunnat antavat vakinaisille työntekijöilleen yli sen, mitä heille lain mukaan kuuluu. Näin ollen, koska oikeutta vapunpäivän palkkaan ei voitu pitää palkkaehtona, vaan sosiaalisena etuna, ei työttömyystöissä työskentelevillä ollut mahdollisuutta sen saamiseen.

[1]) Plk. 19. 1. 143 §. — [2]) S:n 18. 5. 1 053 §. — [3]) S:n 12. 10. 2 036 §. — [4]) S:n 13. 4. 794 §. — [5]) S:n 4. 5. 938 §. — [6]) S:n 23. 3. 650 §. — [7]) S:n 9. 2. 295 §. — [8]) 24. 8. 1 637 §. — [9]) S:n 16. 2. 382 §. — [10]) S:n 22. 6. 1 305 §.

Irtisanomisajan palkan maksaminen. Lautakunta päätti [1]) ilmoittaa satamalaitokselle, että työsopimuslain 31 §:n mukaan työnantaja saa heti purkaa työsopimuksen mm. kun työntekijä tekee itsensä syypääksi kavaltamiseen, petokseen, näpistämiseen tai rikokseen, jota ei voida sakolla sovittaa. Saman lainkohdan mukaan täytyy työnantajan kuitenkin purkaa sopimus viikon kuluessa sen jälkeen kun aihe ilmaantui. Tämä määräaika oli ko. tapauksessa kuitenkin jo menetetty, joten satamalaitoksen rakennusmestariin nähden jäi jäljelle vain laillinen irtisanominen, jolloin kysymyksessä oli kuukauden irtisanomisaika. Mitään määräyksiä palkan pidättämisestä tämän kaltaisissa tapauksissa työsopimussuhteessa palkatulta ei ollut lainsäädännössä eikä kaupungin säännöissä. Palkkalautakunta oli tosin kiertokirjeessään 20. 9. 1949 maininnut, että työntekijän sairastuttua työsuhdetta ei voida irtisanoa päättyväksi ennen sen ajan umpeenkulumista, jona hän on oikeutettu nostamaan palkkaetuja. Mainitun kiertokirjeen tarkoituksena ei kuitenkaan voitu pitää sitä, että irtisanomista ei sairauden aikana muista syistä saisi toimittaa. Kun olisi kohtuutonta, jos asianomainen sairauden avulla välttyisi irtisanomiselta, johon ilmeisesti oli aihetta hänen väärinkäytöstensä takia, ko. rakennusmestari olisi kiireimmiten irtisanottava, mutta lääkärintodistuksen perusteella hänellä oli oikeus saada irtisanomisajan loppuun palkallista sairauslomaa.

Viransijaisten palkkaus. Terveydenhoitolautakunnalle ilmoitettiin [2]) vastaukseksi sen tiedusteluun, joka koski kouluhammasklinikan toimistoapulaisen viransijaisen palkkiota, että virkasäännön mukaan ulkopuolelta tulevalle viransijaiselle ei saa määrätä viran peruspalkkaa suurempaa sijaispalkkiota, ellei palkkalautakunta pakottavista syistä toisin päätä. Asiallista ei myöskään ole, että korkeampipalkkainen viranhaltija määrätään omalla palkallaan hoitamaan alemminpalkatun viranhaltijan tehtäviä, koska ulkopuolelta otettavalle ei tarvitsisi maksaa muuta kuin viran peruspalkka. Näin ollen ko. sijaisen määräämisessä oli menetelty virheellisesti. Kun kohtuussyistä kuitenkin oli vaikeata vähentää ko. leikkaushoitajan palkkaa hänen ollessaan jatkuvasti kaupungin palveluksessa, varsinkin kun kysymys oli vain kuukauden ajasta, palkkalautakunta suostui poikkeuksellisesti siihen, että ko. leikkaushoitaja sai sijaisena ollessaan nostaa oman virkansa yhtä palkkaluokkaa korkeamman palkan. Kouluhammasklinikkaa olisi kuitenkin vastaisuudessa kehotettava välttämään tämänkaltaisia sijaisuusmääräyksiä.

Liikennelaitos oli tiedustellut asiamiehen apulaisen poikkeuksellisen palkkion maksamista hänen toimiessaan vuosilomasijaisena. Vastaukseksi päätettiin [3]) ilmoittaa, että lautakunta suostui 44. palkkaluokan mukaisen palkkauksen maksamiseen ko. apulaiselle 15. 7. — 14. 8. väliseltä ajalta kuitenkin huomauttaen, ettei asiamiehen ja apulaisasiamiehen lomien tulisi olla siinä määrin yhtäaikaa kuin kertomusvuoden kesänä oli tapahtunut, jotta vältyttäisiin rasittamasta liikaa heidän sijaistaan.

Rakennusvirasto oli tiedustellut varastoesimiehen apulaiselle varastoesimiehen viransijaisuudesta tulevaa palkkaa, mihin vastaukseksi päätettiin [4]) ilmoittaa, että ko. henkilölle saadaan poikkeuksellisesti maksaa mainitusta viransijaisuudesta palkkio, joka on yhtä suuri kuin hänen tuntipalkan mukaan saamansa ansio sekä että virkasuhteen syntyminen aina vaatii nimitettävän suostumuksen, minkä vuoksi työsopimussuhteessa olevaa henkilöä ei voida määrätä vastoin hänen suostumustaan virkaan edes sijaiseksi. Lisäksi palkkalautakunta päätti, että mainitunlaisia viransijaisuuksia olisi mahdollisuuksien mukaan vältettävä ja, milloin ei määräysten puitteissa pysyviä palkkioita voida vahvistaa, viransijaista määräämättä jaettava viran tehtävät työsopimussuhteessa palvelevien suoritettaviksi heidän omilla palkkauksillaan.

Yleisten töiden lautakunnan esitettyä lisäpalkkion suorittamista varastoesimiehen apulaiselle varastoesimiehen viran hoitamisesta viransijaisena palkkalautakunta päätti [5]) ilmoittaa sille, että palkkalautakunnan edellä selostettua, vastaavanlaisesta asiasta tekemää päätöstä voitiin pitää jossakin määrin työehtosopimuksen vastaisena. Tämän vuoksi sen soveltaminen käytännössä saattoi olla vaikeata. Kun se näkökohta, jonka yleisten töiden lautakunta oli esittänyt virkavastuusta ja sen välttämättömyydestä, oli varsin tärkeä, täytyi pitää oikeampana menettelyä, jossa tietty henkilö määrätään viransijaiseksi avoimeksi joutuneeseen virkaan tai virkaan, jonka haltija tilapäisesti oli estynyt virkaa hoitamasta. Näin ollen ei viransijaisen palkkauksen suhteen sellaisissa tapauksissa, joissa

[1]) Plk. 26. 1. 210 §. — [2]) S:n 23. 3. 662 §. — [3]) S:n 27. 7. 1 520 §. — [4]) S:n 9. 3. 548 §. — [5]) S:n 30. 3. 697 §.

tuntipalkkaisen työntekijän oma palkka olisi suurempi kuin hänen hoitamansa viran peruspalkka, voida löytää muuta ratkaisua kuin että hänelle maksetaan poikkeuksellinen sijaispalkkio palkkalautakunnan kussakin eri tapauksessa tekemällä päätöksellä siten, että ko. palkkio vastaa hänen omaa tuntiansiotaan. Nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa oli varastoesimiehen apulaiselle maksettava yleisten töiden lautakunnan esittämä palkkojen ero.

Terveydenhuoltolääkärille päätettiin [1]) ilmoittaa, että eläkettä nauttivan terveyssisaren sijaispalkkio hänen toimiessaan viransijaisena saatiin maksaa lyhentämättömänä, siis valtion maksamaa eläkettä huomioonottamatta.

Työaikaa koskevia päätöksiä. Kunnalliskodin johtokunta oli tiedustellut liinavaatevarastonhoitajien työajan pituutta sen perusteella, että vanhainkodin ko. viranhaltija oli anonut työaikansa lyhentämistä 8 tunnista 6 ½ tuntiin, koska kaupungin sairaaloissa liinavaatevaraston hoitajilla oli viimeksimainittu työaika. Lautakunta päätti [2]) todeten, että kunnalliskodissa työaika oli järjestetty lain mukaan, kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa esittää, että koska kaupungin eri laitoksissa on useissa eri viroissa, jotka ovat työaikalain alaisia, ollut jo kauan hyvinkin paljon toisistaan poikkeavia työaikoja, olisi paikallaan antaa järjestelytoimiston tehtäväksi tutkia mahdollisuuksia saattaa työaika kaupungin laitoksissa työaikalain alaisten viranhaltijain osalta lainmukaiseksi ja antaa lausuntonsa siitä kaupunginhallitukselle.

Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt, että palkkalautakunta kehottaisi rakennusviraston puhtaanapito-osastoa noudattamaan tiekarhujen ja traktorin kuljettajien säännöllistä työaikaa määrättäessä voimassaolevan työehtosopimuksen 4 §:n 2 kohdassa mainittua työaikaa muuttamattomana. Rakennusvirasto mainitsi antamassaan lausunnossa, että pääperusteluna on kuljettajilla laitoksen kanssa käydyissä neuvotteluissa ollut se, etteivät he olleet mukana neuvotteluissa kesällä 1952, jolloin he työskentelivät joko korjaamoissa tai kesälomasijaisina jätteiden kuljetustöissä, joissa työaika alkoi klo 7. Puhtaanapito-osasto oli kuitenkin sitä mieltä, että jos mies siirrettiin työstä toiseen, oli hänen seurattava uudessa työssä noudatettua työaikaa. Ja vaikka v:n 1952 neuvotteluihin osallistui lähinnä kadunlakaisijoita, oli osasto käsittänyt asian siten, että päätös koski, ei ainoastaan heitä, vaan kaikkia puhtaanapitoon osallistuvia työntekijöitä. Ehdotuksessa mainitun asian suhteen ei ollut ajateltavissa, että lakaisijat ryhtyisivät työhön klo 5 ja työkoneet klo 7, vaan näiden oli työskenneltävä yhdessä. Lautakunta totesi, että em. neuvotteluissa ratkaistiin kaikkien kadun puhdistukseen osallistuvien työaika, joten Keskusjärjestölle päätettiin [3]) ilmoittaa, ettei sen kirjelmä antanut aihetta toimenpiteisiin.

Virkojen perustamista, järjestelyjä ja palkkausta koskevat lausunnot. Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle lukuisia lausuntoja, jotka koskivat uusien virkojen perustamista, entisten lakkauttamista, vakinaistamista ja virkanimikkeitten muuttamista, avoimiksi joutuneiden virkojen täyttämättä jättämistä jne. Uusien virkojen perustaminen aiheutui paitsi tavanomaisesta toiminnan laajentumisesta esim. kotisairaanhoidon kokeilun järjestämisestä Kivelän sairaalan sisätautiosaston yhteyteen [4]), sähkölaitoksen toiminnan turvaamista ja tehostamista tarkoittavista toimenpiteistä [5]), nuorisotoimiston kerhotoiminnan alkamisesta Merimiehenk. 12:ssa [6]) yms. Yleensä palkkalautakunta tyytyi vain esittämään käsityksensä ehdotetun palkkaluokan sopivaisuudesta puuttumatta muutoin ko. viran tarpeellisuuden arvioimiseen. Useita palkankorotusanomuksia, mm. vt Vilkemaan aloitteessa ehdotettu [7]) sairaanhoitajien palkankorotusasia, siirrettiin palkkaluokituskomitean käsiteltäviksi.

Virkojen täyttäminen. Palkkalautakunta teki useita päätöksiä, joilla virastoille ja laitoksille myönnettiin oikeus täyttää virkoja niitä haettavaksi julistamatta. Eräiden insinöörin ja arkkitehdin virkojen kohdalla myönnettiin edelleen oikeus julistaa virat haettavaksi tai täyttää ne siten, että hakijoilla oli tilaisuus esittää omat palkkavaatimuksensa, koska muutoin oli osoittautunut vaikeaksi saada päteviä henkilöitä ko. virkoihin. Joissakin tapauksissa myönnyttiin myöskin siihen, että virkaa täytettäessä ao. virasto tai laitos sai myöntää vuosiloman virkasäännön määräyksistä poikkeavasti.

Oikeus virassa pysymiseen eroamisiän saavuttamisen jälkeen myönnettiin kertomusvuonna 16 viranhaltijalle.

[1]) Plk. 24. 8. 1 599 §. — [2]) S:n 16. 3. 593 §. — [3]) S:n 9. 3. 537 §, 16. 3. 619 §. — [4]) S:n 13. 4. 802 §. — [5]) S:n 2. 3. 504 §. — [6]) S:n 25. 5. 1 122 §. — [7]) S:n 28. 9. 1 927 §.

Oikeus sivutoimen hoitamiseen myönnettiin kertomusvuoden aikana 38 viranhaltijalle. Useimmissa tapauksissa sivutoimet käsittivät opetustoimen hoitamisen yliopistossa tai muussa korkeakoulussa yms.

Kaupungin ulkopuolella asumiseen myönnettiin oikeus 77 viranhaltijalle.

Konekirjoituslisiä myönnettiin kertomusvuoden aikana 14 viranhaltijalle. Kaupunginhallituksen 14. 10. tekemän päätöksen perusteella palkkalautakunta päätti [1]) ilmoittaa kaikille virastoille ja laitoksille, että palkkalautakunnan aikaisemmassa kiertokirjeessä 12. 12. 1950 olevan kohdan »Ohjeet Helsingin kaupungin konekirjoituskokeen suorittamisessa» seuraava lause: »Kone: Sähköllä käypiä kirjoituskoneita ei hyväksytä» olisi poistettava, mikä siis merkitsi, että tästä lähtien tämän kiertokirjeen tarkoittamissa kirjoituskokeissa hyväksyttiin myös kirjoitus sähköllä käyvillä kirjoituskoneilla.

Pikakirjoituslisän palkkalautakunta myönsi yhdeksälle viranhaltijalle.

Työsuhteeseen perustuvat oikeudet, sen jatkuvuus, työaika ym. Huoltolautakunnan hallintojaoston tiedusteltua kodinsiivoojan työsuhteeseen perustuvia oikeuksia lautakunta päätti [2]) ilmoittaa, ettei ko. siivooja valtuuston 28. 11. 1951 antaman päätöksen 2) kohdan perusteella ollut oikeutettu virkasäännön mukaisiin etuisuuksiin, sekä että hänen palkkauksensa määrittelyn suhteen oli sovellettava mainitun päätöksen 4) kohdan määräyksiä ja palkkalautakunnan kiertokirjettä 24. 11. 1943.

Satamarakennusosaston tiedusteltua aputyömiehen työsuhteen jatkuvuutta tämän jouduttua alkoholistihuoltolaan hoidettavaksi lautakunta päätti [3]) ilmoittaa, että ko. henkilön työsuhteen oli katsottava katkenneen 3. 5., jolloin poliisi toimitti hänet Perniön alkoholistihuoltolaan. Vaikka mainittu aputyömies olisi voinut saada sairauslomaa verenpaineensa ja sydänlihasrappeutuman vuoksi, ei käytettävänä olleen selvityksen perusteella voitu päättää, että hän ainakaan työntekoa estävässä määrässä olisi ollut sairaana jo 3. 5.

Lastensuojelulautakunta oli tiedustellut eräiden lastenhuoltolaitosten ohjaajien työaikaa, mihin nähden kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa ehdotettiin, [4]) että esitys ei antaisi aihetta toimenpiteisiin, mikäli oli kysymys laitoksessa asuvista ohjaajista, mutta että sellaisten lastentarhanopettajan pätevyyden omaavien ohjaajien työaika, jotka asuvat laitoksen ulkopuolella ja jotka siinä suorittavat täysin lastentarhatyöhön verrattavaa työtä, saataisiin alentaa 35 viikkotunniksi, mistä osa voitaisiin teettää myös sunnuntaityönä.

Luontoisedut. Lautakunta vahvisti kertomusvuonna useita satoja luontoisetukorvauksia joko vapauttaen viranhaltijan kokonaan luontoisetukorvauksen suorittamisesta tai määräten sen suuruuden uudelleen. Luontoisetukorvaukset määrättiin edelleen vielä väliaikaisesti siksi kunnes luontoisetuja koskeva uusi järjestely astuisi voimaan. Valmistuneiden ja käyttöön luovutettujen virka-asuntojen vuokrat määrättiin; samoin oikeutettiin eräät sairaalan tai muun laitoksen viranhaltijat pitämään lapsensa tai muu omaisensa luonaan virka-asunnossa.

Kaupunginhallitukselle annettiin eräissä tapauksissa lausuntoja luontoisetuja koskevista asioista, mm. kaupunginkirjaston vahtimestarin lesken oikeuttamisesta asumaan virka-asunnossa miehensä kuoleman jälkeen luontoisetuvuokrasta [5]).

Palkkalautakunta päätti [6]) muuttaen 9. 12. 1952 tekemäänsä päätöstä, vahvistaa luontoisetukorvauksen asunnosta 52 mk/m², keskuslämmöstä 18 mk/m² ja puulämmöstä 15 mk/m² 1. 3. 1954 alkaen.

Luontoisetukomitean mietintöä oli käsitelty aikaisemmin kolmessa kokouksessa [7]), jolloin asia oli pantu pöydälle. Uudelleen käsiteltäessä mietintö päätettiin [8]), vielä kerran panna pöydälle siksi kunnes palkkaluokituskomitean mietintö valmistuisi. Sittemmin luontoisetukomitean mietintö päätettiin [9]) jakaa neuvottelukelpoisten viranhaltijajärjestöjen tiedoksi viittaamalla lakiin kunnan viranhaltijain neuvotteluoikeudesta.

Mainituista järjestöistä kuusi oli vaatinut suullisia neuvotteluja ja neuvottelulain mukaan neuvotteluihin olisi ollut ryhdyttävä viipymättä. Mutta ko. järjestöillä saattoi tuskin olla mahdollisuuksia ja aikaa enää kertomusvuoden kuluessa ryhtyä neuvotteluihin, varsinkin kun sairaanhoitajien palkkakysymys oli avoinna. Myöskin olivat Suomen Kaupunkiliitto, Maalaiskuntien liitto ja viisi muuta järjestöä jättäneet valtioneuvostolle kir-

[1]) Plk. 5. 10. 1 957 §, 26. 10. 2 143 §. — [2]) S:n 23. 2. 433 §. — [3]) S:n 14. 9. 1 808 §. — [4]) S:n 24. 8. 1 626 §. — [5]) S:n 12. 10. 2 019 §. — [6]) S:n 2. 2. 258 §. — [7]) S:n 23. 2. 414 §, 9. 3. 539 §, 27. 4. 883 §. — [8]) S:n 4. 5. 929 §. — [9]) S:n 12. 10. 2 014 §.

jelmän, jossa pyydettiin, että tämä ryhtyisi toimenpiteisiin palkkauksiin liittyvien luontoisetujen hinnoitteluperusteiden yhtenäistämiseksi ja täsmentämiseksi sekä asettaisi asiaa selvittelemään komitean, jossa kunnat ja kuntaliitot olisivat edustettuina. Tämäkin kysymys oli edelleen ratkaisematta. Vastaisia neuvotteluja varten päätettiin [1]) kuitenkin valita kaupungin neuvottelijoiksi puheenjohtaja Sipi ja toimistopäällikkö Ståhlberg.

Kaupungin palkannauttijain lääkintähuollon järjestämistä tarkoittavasta komitean mietinnöstä lautakunta oli antanut lausuntonsa 1. 9. 1953. Alueläkärien virkojen osalta oli Suomen Lääkäriliiton kanssa vielä käytävä neuvotteluja, joihin kaupungin edustajaksi valittiin [2]) puheenjohtaja Sipi ja hänen varamiehekseen toimistopäällikkö Ståhlberg. Käytyjen neuvottelujen perusteella oli sovittu eräistä alueläkärien peruspalkkaa, käyntipalkkioita, vastaanottoaikaa ym. seikkoja koskevista kohdista, joita lautakunta päätti [3]) puoltaa kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan.

Kaupunginhallitus oli lähettänyt lautakunnalle neuvotteluja varten kaupungin palkannauttijain lääkintähuoltoa koskevan mietinnön. Koska mietintöön sisältyvä ehdotus eräiltä osiltaan lankesi neuvotteluoikeuslain alaisuuteen, päätettiin [4]) saattaa ehdotus kaikkien neuvottelukelpoisten järjestöjen tietoon. Neuvottelijoiksi mahdollisia neuvotteluja varten nimettiin puheenjohtaja Sipi ja toimistopäällikkö Ståhlberg.

Määräajassa olivat seuraavat järjestöt pyytäneet neuvotteluja: Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistys, Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö, Suomen Lääkäriliitto, Suomen sairaanhoitajain liitto ja Suomen Sairaanhoitajatarvhdistys -SFF. Neuvottelut näiden kanssa aloitettiin 8. 10 ja saatettiin päätökseen 25. 10. Niissä päästiin yksimielisyyteen siitä, että kaupungin kaikki laitokset asetetaan lääkintähuollon suhteen periaatteellisesti samaan asemaan. Neuvottelujen kuluessa järjestöjen taholta esitettiin vaatimus myös uuden 10. ponnen hyväksymisestä, mikä sisältäisi sen, »että niille yksityisille palkannauttijoille tai palkannauttijaryhmille, joilla on tähän asti ollut suuremmat edut kuin tämä järjestely edellyttää, jatkuvasti taataan samat edut niin kauan kuin he keskeytyksettä ovat sellaisessa kaupungin virassa tai työssä, jossa mainitut edut on myönnetty.» Kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa palkkalautakunta päätti [5]) esittää, että neuvottelutulosta olisi puollettava sikäli kuin siitä päästiin yksimielisyyteen. Sen sijaan kaupungin ei, myöntäessään uuden laajan edun kaikille palkannauttijoilleen, tulisi hyväksyä esitetyssä uudessa 10. ponnessa lausuttua periaatetta. Kuitenkin samalla todettiin, että eräille ryhmille oli aikaisemmilla sopimuksilla taattu laajempi lääkintähuolto kuin nyt suunniteltu tulisi antamaan kaupungin palkannauttijoille yleensä.

Maataloustyöntekijöille myytävän maidon hinta. Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston esityksen johdosta päätettiin [6]) osastolle ja kaupunginagronomille ilmoittaa, ettei kaupungin maataloustyöntekijöille myytävän maidon vähittäismyyntihinnassa ole toimeenpantava korotusta.

Kiinteistöviraston maatalousosaston esityksen johdosta, joka koski maataloustyöntekijöille myytävän maidon hintapäätöksen tarkistamista, palkkalautakunta päätti [7]) ilmoittaa, ettei esitys antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Kiinteistöviraston maatalousosastolle ja Maataloustyöntekijäin ammattiosastolle päätettiin [8]) ilmoittaa vastaukseksi maatalousosaston maidon jakelua Haltialan maataloustyöntekijöille koskevaan tiedusteluun, että työehtosopimusta samoinkuin palkkalautakunnan 4. 5. tekemää päätöstä oli ymmärrettävä siten, että se koski vain niitä työntekijöitä, jotka palvelivat sellaisella maatilalla, joka itse tuottaa maitoa, joten muut jäävät työehtosopimuksen samoin kuin mainitun päätöksen takaamien etujen ulkopuolelle.

Maataloustyöntekijäin ammattiosasto oli viitannut pöytäkirjamerkintään työehtosopimusneuvotteluissa sovituista vähäisistä etuisuuksista. Palkkalautakunta katsoi, että ko. merkinnällä oli tahdottu turvata työntekijöille määrättyjä käyttöoikeuksia sillä tilalla, jossa he ovat työssä. Maidon saantia Haltialassa voitiin ehkä pitää tällaisena etuna, mikä kuitenkaan ei voinut ulottua maidon hintaan. Näin ollen lautakunta katsoi, että maatalousosasto oli velvollinen maitoa edelleen toimittamaan, mutta ainoastaan käypää vähittäismyyntihintaa vastaan.

Ikälisät. Kertomusvuoden aikana lautakunta myönsi 2 852 ikälisää. Eräitä ikälisäanomuksia hylättiin ennenaikaisina. Sitä paitsi annettiin kaupunginhallitukselle lausun-

[1]) Plk. 21. 12. 2 573 §. — [2]) S:n 16. 2. 380 §. — [3]) S:n 4. 5. 936 §. — [4]) S:n 21. 9. 1 856 §. — [5]) S:n 2. 11. 2 181 §. — [6]) S:n 4. 5. 935 §. — [7]) S:n 18. 5. 1 078 §, 22. 6. 1 302 §, 10. 8. 1 549 §. — [8]) S:n 7. 9. 1 744 §.

to 119 tapauksesta, jolloin viranhaltijat olivat esittäneet anomuksia saada lukea hyväkseen valtiolla, muiden kuntien tai yksityisten palveluksessa toimimansa virkavuodet. Viimeksimainittuja oli mm. XII Olympia Helsinki 1940 -yhdistys, Maitopisarayhdistys, Helsinki-Tukholma-komitea, Tukholman päiväkoti, Ford Oy., Hämeen Sähkö Oy., Rosenlew Oy. ym. Palkkalautakunta esitti useimmissa tapauksissa anomukset hylättäviksi.

Niissä tapauksissa, joissa viranhaltijat olivat valittaneet ikälisäpäätöksistä joko kaupunginhallitukseen tai korkeampiin oikeusasteisiin, lautakunta antoi selityksensä esittäen valitukset hylättäviksi. Sellaiset kaupunginhallituksen tai lääninhallituksen päätökset merkittiin tiedoksi, jotka koskivat ikälisäpäätöksistä tehtyihin valituksiin annettuja ratkaisuja. Mm. huoltoviraston kodinsiivoojien ikälisäanomuksen, johon palkkalautakunta kohtuussyistä oli esittänyt suostuttavan, oli kaupunginhallitus hylännyt. Verotusvalmisteluviraston siivoojien valituksen ikälisiä koskevassa asiassa oli lääninhallitus hylännyt [1]), koska ko. henkilöiden ei katsottu olevan virkasuhteessa kaupunkiin.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle päätettiin ilmoittaa [2]), että kaupungin vakinaisten kansakoulunopettajien ikälisäanomusten suhteen on meneteltävä siten, että ikälisiin oikeuttavien palvelusaikojen asiallinen hyväksyminen ja laskeminen suoritetaan kuten tähänkin asti palkkalautakunnan toimistossa, ja palkkalautakunta alistaa suoritetun laskennan mukaisten ikälisien myöntämisen kansakouluntarkastajalle. Vuosisijaisten, väliaikaisten ja muitten sijaisopettajien sekä tilapäisten opettajien ikälisien myöntäminen tapahtuu edelleen palkkalautakunnan toimesta.

Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnalle päätettiin [3]) ilmoittaa, että työsopimussuhteisen palveluksen perusteella ei tiedustelussa mainitulla henkilöllä ole henkilökohtaista oikeutta virkasäännön mukaisiin etuihin eikä niin ollen myöskään ikälisiin. Ikälisiä vastaavien palkankorotusten myöntäminen työsopimussuhteessa oleville on harkinnanvarainen toimenpide, mutta tällöin voidaan soveltuvin kohdin niin haluttaessa käyttää hyväksi virkasäännön ikälisämääräyksiä. Ko. henkilölle voitaisiin myöntää palkankorotus kolmen vuoden palveluksen jälkeen eli 1. 9. 1953 alkaen. Kaupunki ei kuitenkaan ole millään tavoin velvollinen suorittamaan palkankorotusta mainitusta päivämäärästä alkaen, mutta koska ikälisämääräyksiä, joita tässä tapauksessa voidaan pitää ohjeena, ei ainakaan olisi ylitettävä, ei sanottua palkankorotusta tulisi myöskään suorittaa aikaisemmalta ajalta.

Tuberkuloositoimistolle päätettiin [4]) ilmoittaa, että v:n 1943 eläkesäännön mukaan ainoastaan silloin terveydenhoidon alaisina olleen tuberkuloositoimiston sairaanhoitajat kuuluivat poikkeusluokkaan 53 ikä- ja 25 palvelusvuotta, kaikkien muiden kuuluessa 63 ikä- ja 30 palvelusvuotta ryhmään. Tuberkuloositoimiston siirryttyä sairaaloiden alaiseksi oli uuden, v. 1953 voimaan tulleen eläkesäännön mukaan toimiston henkilökunta rinnastettava sairaanhoitohenkilökuntaan, mikäli heitä ei ole nimenomaan mainittu erikseen jossakin poikkeusryhmässä. Tämän mukaan olisivat ko. viranhaltijat oikeutetut eläkkeeseen seuraavasti: 55 ikä- ja 25 palvelusvuotta: laboratoriohoitaja, laboratorioapulainen, laboratorio- ja röntgenapulainen; 58 ikä- ja 27 palvelusvuotta: osastonhoitaja, sairaanhoitaja; 60 ikä- ja 30 palvelusvuotta: ylihoitaja, apulaisylihoitaja, terveyssisar; sekä 63 ikä- ja 30 palvelusvuotta: vastaanottoapulainen, lasinpesijä, röntgenteknillinen apulainen, röntgenteknikko-autonkuljettaja.

Vuosilomia ja vuosilomakorvauksia koskevat asiat. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli ko. asiaa koskevan kiertokirjeen johdosta esittänyt, että siinä mainittu lomaajan laskemistapa oikaistaisiin, koska Keskusjärjestön käsityksen mukaan tämä tulkintaohje oli virheellinen. Kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa päätettiin [5]) lautakunnan taholta esittää, että ko. esitys ei anna aihetta toimenpiteisiin, koska riitakysymyksen ydin oli siinä, laskettiinko loman käsittävän 30 vai 31 päivää. Niissä tapauksissa, joissa loma annetaan yhtenäisenä kuukauden jaksona, eikä sen osia tule laskutoimitusten perusteeksi, on luonnollista, että kävtetään kalenteriaikoja, jolloin joissakin tapauksissa viranhaltijan lomakuukausi sisältää 31 päivää. Milloin taas lomakuukaudesta joudutaan osia asettamaan laskutoimituksen perusteeksi, on katsottava kuukauden aina sisältävän 30 päivää.

Röntgenlääkärien ja röntgenhenkilökunnan pakollisesta talvilomasta annetun pää-

[1]) Plk. 4. 5. 946 §. — [2]) S:n 23. 11. 2 325 §. — [3]) S:n 7. 12. 2 433 §. — [4]) S:n 12. 1. 74 §. — [5]) S:n 30. 3. 691 §.

töksen soveltamisesta kunnalliskodin ja vanhainkodin henkilökuntaan oli kunnalliskodin taholta tehty tiedustelu, mihin lautakunta päätti [1]) vastata, että koska valtuuston 29. 3. 1950 tekemä päätös röntgenlääkärien ja röntgenhenkilökunnan pakollisesta talvilomasta oli tehty yksinomaan niiden perusteiden ja sen aineiston varassa, jotka asiasta käydyissä neuvotteluissa esitettiin sairaalalautakunnan alaisista laitoksista, ei päätöksen soveltaminen ilman muuta muihin laitoksiin, joissa esiintyy röntgenlaitteita ja -tutkimuksia, ole mahdollista. Kun kuitenkin ko. loman aiheena on ollut röntgensäteilyn vahingollisuus henkilökunnalle mainituissa töissä, olisi asianmukaista, että kaikissa laitoksissa, joissa sama syy on vaikuttamassa samassa laajuudessa, röntgensäteilyn kanssa tekemisiin joutuvalle henkilökunnalle myönnettäisiin sama lomaetu. Tämän vuoksi olisi kunnalliskodin johtokunnan tutkittava asia ja tehtävä siitä perusteltu esitys, mikäli tutkimus antaa siihen aihetta.

Suomenkielisen työväenopiston johtokunnan esityksen johdosta kaupunginhallitukselle päätettiin [2]) ehdottaa, että opiston opettajille maksettaisiin 4 %:n vuosilomakorvaus.

Sairaalalautakunnalle päätettiin [3]) ilmoittaa sen tiedustelun johdosta, joka koski tuberkuloosiparantolan ylihoitajan vuosilomaa, että ko. loma oli oikein määrätty niillä perusteilla, joilla taloudenhoitaja oli sen tehnyt, sekä että milloin osa kuukauden vuosilomasta annetaan varsinaisen lomanantokauden eli päivämäärien 15. 5. — 15. 9. ulkopuolella, pidennettävän osan pituus on laskettava vähentämällä 30 päivästä varsinaisena lomanantokautena pidettävä vuosilomaosuus. Siten esim. vuosiloma, jonka viimeinen päivä on 10. 6. on aloitettava siten, että sen ensimmäinen päivä, kun kysymyksessä on kuukauden vuosiloma, on 11. 5. Edelleen palkkalautakunta päätti kiertokirjeellä antaa päätöksen yleisen osan tiedoksi kaikille lauta- ja johtokunnille.

Lakitieteen lisensiaatti A. A. Nurmi oli ollut verotusvalmisteluviraston palveluksessa jatkuvasti 4. 2. 1946 lukien ja 18. 6. 1949 lähtien urakkapalkalla siten, että hän oli saanut kappalemaksun kirjoittamistaan vastineista ja selityksistä valtion ja kunnan verotuksesta tehtyihin valituksiin. Valtiovarainministeriön ao. virkamies oli katsonut Nurmen työskentelyn olleen lähinnä rinnastettavissa vapaiden ammattien harjoittajien suorittamiin toimeksiantotehtäviin. Palkkalautakunnan mielipiteen mukaan Nurmen asema vuosilomalakiin nähden oli jossakin määrin epäselvä. Hän oli paremminkin toisen palveluksessa tämän johdon ja valvonnan alaisena kuin vapaan ammatin harjoittaja asiakkaita vastaanottaen. Tosin suhde hänen ja työnantajan välillä oli ollut varsin vapaa ja ottaen huomioon myös työmäärän vaihtelun, voitiin myös puoltaa sitä kantaa, että hänen työnsä oli eri toimeksiantojen suorittamista. Vedoten valtiovarainministeriön kannanottoon pidettiin asiallisimpana, että kaupunki omaksuu saman tulkinnan, joten Nurmea ei siis ollut pidettävä vuosilomakorvaukseen tai vuosilomaan oikeutettuna [4]).

Kansanhuoltotoimiston toimistoapulaisen v. 1953 kesälomasta oli osa jäänyt pitämättä koska hänen toisen kunnan palveluksessa toimimansa yli 5 vuoden aika olisi oikeuttanut hänet jo ko. vuonna 36 työpäivän vuosilomaan, mutta mainittu seikka oli tullut tietoon niin myöhään, ettei ko. lomaa hänelle enää voitu antaa. Sen sijaan loman rahalla korvaamisesta lautakunta päätti [5]) antaa kaupunginhallitukselle puoltavan lausunnon.

Raastuvanoikeuden eräiden yleisjaoston vuosilomasijaisuuksien järjestämistä koskevan tiedustelun johdosta päätettiin [6]) vastata, ettei ko. katsastajaa ja vahtimestaria voitu omien vuosilomiensa aikana palkata raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijain sijaisiksi.

Sairaalalautakunta oli tiedustellut Kivelän sairaalan apumiehen käyttämistä autonkuljettajan vuosilomansijaisena, mihin päätettiin [7]) vastata, että valtuusto oli 11. 5. 1953 antanut palkkalautakunnalle oikeuden pakottavista syistä määrätä vuosilomasijaisen sijaispalkkion poiketen virkasäännön määräyksestä, jonka mukaan viranhaltijalle, joka toisen viranhaltijan vuosiloman aikana hoitaa toisen virkaa, ei mahdollisen ylityökorvauksen lisäksi suoriteta eri palkkiota. Nyt kysymyksessä oleva tapaus oli sikäli poikkeuksellinen, että apumieheltä sairaalassa ei voida vaatia autonkuljettajan ammattitaitoa eikä ajokorttia, mutta ao. apumies oli omasta harrastuksestaan hankkinut tarvittavan pätevyyden, ja kun oli vaikeata muuten löytää kunnollista sijaista, lautakunta hyväksyi ko. apumiehen autonkuljettajien vuosilomansijaiseksi oikeuksin saada autonkuljettajan viran mukainen palkka mahdollisin ikälisin ilman sairaalalautakunnan ehdottamaa järjestelyä,

[1]) Plk. 2. 3. 491 §. — [2]) S:n 31. 8. 1 685 §. — [3]) S:n 9. 2. 299 §. — [4]) S:n 22. 6. 1 297 §. — [5]) S:n 11. 5. 987 §. — [6]) S:n 1. 6. 1 161 §. — [7]) S:n 18. 5. 1 073 §.

että nim. ko. apumies eroaisi omasta virastaan ja tulisi autonkuljettajien viransijaiseksi ko. ajaksi ja takaisin apumiehen virkaansa sen jälkeen.

Lastentarhain toimiston tiedusteluun, joka koski erään siivoojan oikeutta vuosilomaan, päätettiin [1]) vastaukseksi ilmoittaa, että ko. siivooja kuului niihin henkilöihin, jotka, vaikkakin siirtyivät työsuhteeseen v:n 1952 alusta, säilyttivät asemansa virkasäännön alaisina ja siten olivat oikeutettuja jatkuvasti virkasäännön mukaisiin sosiaalisiin etuihin. Koska ko. henkilön kohdalta vaadittavat edellytykset olivat olemassa, oli hän oikeutettu 36 työpäivän vuosilomaan.

Sairauslomaa palkkalautakunta myönsi kertomusvuoden aikana yhteensä 592 tapauksessa, jolloin samalla myönnettiin tarvittava määräraha ao. laitoksen tai viraston käytettäväksi sijaisen palkkaamista varten. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja joissakin tapauksissa sairausloman myöntämistä koskevissa asioissa. Milloin eläkkeellä olevan palkkaamisesta sijaiseksi annettiin puoltava lausunto, ehdotettiin yleensä, että sijaiselle maksettaisiin eläkkeen ja hänen hoitamansa viran loppupalkan välinen erotus.

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetyt määrärahat jakaantuivat eri laitosten ja virastojen kesken seuraavasti:

	Mk		Mk
Revisiolaitos	436 040	Maidontarkastamo	289 500
Kaupunginhallitus	87 015	Asuntojen tarkastus	28 890
Kaupunginkanslia	59 805	Ammattientarkastus	90 540
Järjestelytoimisto	23 985	Desinfioimislaitos	165 540
Painatus- ja hankintatoimisto	56 970	Sielullisesti sairaiden huoltolaitokset	354 890
Kaupunginarkisto	33 390	Kouluhammasklinikka	256 885
Rahatoimisto	949 825	Veneeristen tautien poliklinikat	34 890
Tilastotoimisto	185 135	Äitiys- ja lastenneuvolat	731 205
Oikeus- ja järjestystoimi	267 315	Sairaalavirasto ja tilivirasto	22 335
Ensimmäisen kaupunginvoudin konttori	113 725	Lastensuojeluvirasto	260 210
Toisen kaupunginvoudin konttori	548 095	Lastenhuoltolaitokset ja niiden tilat	1 386 525
Rikostuomioiden toimeenpanijan konttori	176 040	Työnvälitystoimisto	18 390
Helsinki-Huopalahden kaupunginvoudinkonttori	16 785	Kansanhuoltotoimisto	5 080
Helsinki-Malmin kaupunginvoudinkonttori	201 170	Raittiuslautakunta	24 730
Raastuvanoikeus	1 599 465	Suomenkielinen työväenopisto	52 965
Syyttäjistö	275 600	Erikoisammattikoulut	12 715
Raastuvanoikeuden arkisto ja puhtaaksikirjoituskanslia	129 355	Ammatteihin valmistavat koulut	369 675
Poliisilaitos	3 555	Kotitalouslautakunta	146 950
Huoneenvuokralautakunnat	4 310	Lastentarhat	92 185
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto	326 730	Kaupunginkirjasto	1 469 465
		Musiikkilautakunta	605 620
		Kiinteistövirasto	298 330
		Rakennusvirasto	116 195
		Satamalaitos	216 585

Sairauslomamääräysten tulkintaa koskevia asioita. Kunnalliskodin johtokunnan tiedusteluun, joka koski siivoojan oikeutta palkalliseen sairauslomaan, päätettiin [2]) vastata, että ko. henkilö oli katsottava oikeutetuksi palkalliseen sairauslomaan sairaaloisten mielenpurkausten johdosta, joita oli pidettävä tilapäisinä sairaustiloina. Sitävastoin näiden tilojen pohjimmaisena syynä olevaa psykopaattista henkistä rakennetta ei voitu katsoa sairaudeksi ja siten ei myöskään häntä voitu pitää eläkkeeseen oikeutettuna. Hänen luonnevikojensa takia ei senlaatuinen työ, jota hän kunnalliskodissa suoritti, ollut hänelle sopivaa. Näistä syistä asiallisin toimenpide olisi hänen irtisanomisensa. Ratkaisua eläkeoikeudesta ei voitu tehdä tässä yhteydessä, vaan jäisi se ko. siivoojan mahdollisesti tekemän anomuksen käsittelyn yhteydessä tehtäväksi.

Kaasulaitoksen laboraattorin tiedusteluun, joka koski hänen sairausloma-aikansa

[1]) Plk. 13. 7. 1 400 §. — [2]) S:n 26. 1. 191 §.

palkkaetuja, päätettiin [1]) ilmoittaa, että teollisuuslaitosten palkkatoimisto oli laskenut oikein hänen palkkansa sairausloman ajalta, mutta siltä oli jäänyt huomaamatta virkasäännön 39 §:n määräys, jonka mukaan viranhaltijalle, joka sairauslomalla ollen saa 2/3 peruspalkasta ja ikälisänsä, ei sairausloman jatkuessa makseta täyttä palkkaa ennen kuin sairausloman on keskeyttänyt vähintään kahden kuukauden yhtäjaksoinen virkatehtävien hoito. Jälkimmäisen sairausloman alkaessa mainittu ehto oli täytetty, joten se ei ollut esteenä täyden palkan maksamiseen, mutta tämä riippui myöskin toisesta seikasta, joka on koko kaupungin noudattaman sairauslomajärjestelmän pääperiaate, eli että 12 kuukauden yhtenäisen ajanjakson aikana viranhaltijalla ei voi olla kahta kuukautta enempää täysipalkkaista sairauslomaa. Näin ollen teollisuuslaitosten palkkatoimisto oli menetellyt johdonmukaisesti maksaessaan ko. henkilölle viimeisen sairausloman ajalta vain kahden päivän täyden palkan, koska takanapäin vaikuttavan 12 kuukauden yhtenäisen ajanjakson aikana oli jo maksettu 58 päivän ajalta täysi palkka.

Maidontarkastamolle päätettiin [2]) ilmoittaa, että sen tiedustelussa mainittuun laboratorioapulaiseen nähden ei sellaisenaan voitu soveltaa kaupungin työntekijäin sairaus- ja hautausapusääntöä, vaikkakin hänen oli katsottava olevan työsopimussuhteessa kaupunkiin, koska hän sen perusteella ei saisi lainkaan sairausloman ajalta palkkaa oltuaan ennen sairauslomaa yhtäjaksoisesti vain vajaan kuukauden kaupungin palveluksessa. Työsopimuslain mukaan ko. henkilölle ilmeisesti kuuluisi täysi palkka irtisanomisajalta, enintään 14 päivältä. Niissä laitoksissa kuitenkin, joissa ei ole työsääntöjen tarkoittamia työntekijöitä, työsopimukset on useimmiten tehty sopimatta nimenomaan irtisanomisajasta yhtä vähän kuin irtisanomisajan puuttumisestakaan. Näin on laita mm. maidontarkastamossa, jolloin ko. laboratorioapulaisen voidaan katsoa olevan oikeutetun 14 päivän täysiin palkkaetuihin.

Rakennusvirasto oli tiedustellut varastomiehen oikeutta sairauslomaan hänen tultuaan puukotetuksi toisen työnantajan palveluksessa ollessaan. Palkkalautakunta päätti [3]) vastata, että työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön 6 §:n mukaan on voimassa, että jos työntekijä saa lainmukaisen vahingonkorvauksen häntä kohdanneen tapaturman johdosta, maksetaan sairausloma-ajan avustusta ainoastaan se osa, jolla se ylittää avustusaikana suoritettavan alentamattoman vahingonkorvauksen. Tämän mukaisesti on ko. varastomies oikeutettu mainitun sairausloman ajalta sairausloma-ajan palkkaan, josta kuitenkin vähennetään hänen tapaturmakorvauksensa.

Virkavapautta täysin palkkaeduin myönnettiin 177 viranhaltijalle sekä *palkatonta virkavapautta* 84 tapauksessa. Osan palkastaan sai nostaa 19 viranhaltijaa, joille oli myönnetty virkavapautta. Eräät jo myönnetyt virkavapaudet peruutettiin tai siirrettiin toiseen ajankohtaan. Myöskin annettiin kaupunginhallitukselle joissakin tapauksissa lausuntoja virkavapauden myöntämistä koskevissa asioissa.

Viransijaisuuspalkkioita muun syyn kuin sairauden takia myönnettiin kertomusvuonna ao. määrärahasta seuraavasti:

	Mk		Mk
Palkkalautakunta	17 080	Lastensuojeluvirasto	81 455
Oikeus- ja järjestystoimi	7 800	Lastenhuoltolaitokset	53 250
Maidontarkastamo	12 360	Lastentarhat	116 115
Äitiys- ja lastenneuvolat	251 160	Musiikkilautakunta	36 475

Hautausavustuksia myönnettiin 158 kuolinpesälle yhteensä 5 763 405 mk.

Eläkkeitä palkkalautakunta myönsi kertomusvuoden aikana 405. Eräitä eläkeanomuksia hylättiin ennenaikaisina tai muusta syystä. Aikaisemmin myönnettyjä eläkkeitä oikaistiin tai korjattiin viidessä tapauksessa. Myöskin kaupunginhallitukselle annettiin joitakin lausuntoja eläkeoikeutta koskevissa asioissa, varsinkin ylimääräisen eläkkeen myöntämistä tarkoittavista anomuksista, jolloin lautakunnan lausunnot yleensä olivat kielteisiä. Edelleen annettiin lausunto järjestelytoimiston ehdotuksesta työntekijäin eläkesäännön edellyttämäksi työkirjaksi [4]). Eläkkeen myöntämistä koskevista valituksista palkkalautakunta antoi useimmiten lausunnon, jossa valitus ehdotettiin hylättäväksi tai esitettiin, ettei asiaa otettaisi tutkittavaksi, jos valitusaika oli kulunut umpeen. Kaupun-

[1]) Plk. 2. 3. 506 §. — [2]) S:n 2. 3. 492 §. — [3]) S:n 25. 5. 1 098 §. — [4]) Plk. 16. 2. 379 §.

ginhallituksen eläkkeiden myöntämistä koskevat päätökset merkittiin tiedoksi sekä päätettiin kirjoittaa eläkekirjat niille, joille eläke mainitulla tavalla oli myönnetty. Samoin merkittiin tiedoksi lääninhallituksen tai korkeimman hallinto-oikeuden eläkeasioissa antamat päätökset.

Palkkalautakunta päätti [1]) ilmoittaa kaikille lauta- ja johtokunnille, että koska on esiintynyt tapauksia, joissa eläkettä anottaessa on käynyt ilmi, ettei ole selvitystä siitä, onko eläkettä anova saanut tiedon voimassa olevasta eläkesäännöstä aikaisemmin vahvistetulla tavalla, tämä tiedoksianto on viipymättä toimitettava, jotta määrätty kuuden kuukauden kestävä valinta-aika voimassaolevan ja aikaisemman eläkesäännön suhteen alkaisi kulua. Tiedoksisaajien kuittausmerkinnät oli toimitettava palkkalautakunnalle.

Eläkesäännön tulkinta. Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistyksen tiedustelun johdosta päätettiin [2]) yhdistykselle ilmoittaa, että muualla palveltu aika on katsottava kuuluvaksi yleisen säännön alaisuuteen ja että se niin muodoin voi aiheuttaa muutosta eläkeikään ja palvelusvuosiin ainoastaan sikäli, että jos viranhaltija siirtyy eläkkeelle jossakin poikkeusluokassa olevasta virasta, muualla palveltu aika muunnetaan tämän viran mukaiseksi, mikä aiheuttaa lyhennyksen palvelusajassa ja pidennyksen eläkeiässä.

Maidontarkastamolle ilmoitettiin [3]), että eläkesäännön poikkeusluokissa mainitaan 2-vuorotyöstä, että 58 ikä- ja 27 palvelusvuoden poikkeusluokkaan kuuluvat kaikissa laitoksissa viranhaltijat, jotka ovat suorittaneet vähintään 3 kk. kestäneessä, jatkuvasti kahdessa säännöllisesti vaihtuvassa normaalityöajan pituisessa vuorossa virantoimitusta. 3-vuorotyöllä on vanhastaan käsitetty säännöllisesti vaihtuvaa vuorotyötä, jossa vuorot ovat kahdeksan tunnin pituisia ja täyttävät täysin vuorokauden 24 tuntia, ts. eivät mene päällekkäin. Maidontarkastamon mainitsemat vaihtelevat työjaksot eivät tässä mielessä ole 2-vuorotyötä, jonka täytyy katsoa edellyttävän yhtä pitkien vuorojen säännöllistä vaihtumista siten, etteivät vuorot sanottavasti mene päällekkäin. 3-vuorotyötä maidontarkastamon ko. työt eivät missään tapauksessa ole vuorojen mennessä kolmekin tuntia päällekkäin. Näin ollen esityksessä mainittujen viranhaltijoiden ei voida katsoa kuuluvan eläkeikäänsä ja palvelusvuosiinsa nähden poikkeusluokkiin.

Kunnalliskodille päätettiin [4]) ilmoittaa, että sen tiedustelussa mainitun osastonhoitajattaren valittua vanhan eläkesäännön hänellä oli jatkuvasti oikeus lukea hyväksi muualla palveltu aika vanhan eläkesäännön poikkeusryhmien mukaisesti, mikäli asianomaisen virka tai työ oli kaikissa suhteissa samanlaista kuin hänen muualla palvelemansa. Täten laskettuna olisi ko. henkilö oikeutettu eläkkeeseen 29. 9. 1955 tai eräin edellytyksin jo 17. 12. 1954.

Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistyksen esityksen johdosta, joka koski sotapalveluksen hyväksilukemista eläkevuosia laskettaessa, palkkalautakunta päätti [5]) kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa puoltaa viranhaltijain eläkesäännön 3 §:n 2 momenttiin otettavaksi seuraavan lisäyksen: »Niinikään on viranhaltijan eläkkeeseen oikeuttavaan palvelusaikaan laskettava se aika, jonka hän on ollut sotapalveluksessa varsinaista asevelvollisuutta lukuunottamatta tai työpalveluksessa puolustuslaitoksen, valtion tai kunnan alaisessa työssä.» Samaten päätettiin työntekijäin eläkesääntöön esittää tehtäväksi vastaava lisäys.

Sähkölaitoksen tiedusteluun, joka koski vikapäivystyksen rinnastamista 3-vuorotyöhön eläke-etuihin nähden sekä sitä, onko mainittu seikka riippuvainen siitä, valitseeko viranhaltija tai työntekijä uuden vai vanhan eläkesäännön, päätettiin [6]) vastata, että 3-vuorotyöhön rinnastetun vikapäivystäjäpalvelun hyväksilukeminen on kokonaan riippumaton siitä, kumman eläkesäännön asianomainen valitsee. Sen sijaan ennen 1. 1. 1947 vikapäivystäjänä palvellun ajan hyväksilukemiseen eläke-etuihin nähden oli ko. aikaa pidettävä eräänlaisena saavutettuna oikeutena, mutta koska mainitusta ajankohdasta lähtien päivystyksen järjestelyssä tapahtui huomattavia muutoksia, sen jälkeen vikapäivystäjänä palveltua aikaa oli arvosteltava yksinomaan valtuuston 29. 11. 1946 antaman päätöksen päivystystyötä koskevien säännösten perusteella. Yksityisen työntekijän eläke-etujen määräytymisessä ko. ajan hyväksilukeminen on ilmeisesti eläkesäännön 3 §:n 4 mom:n mukaisesti palkkalautakunnan harkinnan varassa ja vikapäivystys, oli se laadultaan minkälaista hyvänsä, on vieraan palveluksessa suoritettuna eläke-etuja määriteltäessä rinnastettava tavalliseen työhön.

[1]) Plk. 21. 12. 2 566 §. — [2]) S:n 12. 1. 84 §. — [3]) S:n 9. 2. 319 §. — [4]) S:n 27. 7. 1 492 §, 10. 8. 1 548 §. — [5]) S:n 28. 9. 1 929 §. — [6]) S:n 22. 6. 1 271 §.

Elinkoron periminen kaupungille. Sairaalalautakunta oli tiedustellut, oliko Nikkilän sairaalan mielisairaanhoitajattaren sairausloman ajalta hänelle maksettu elinkorko perittävä kaupungille. Palkkalautakunta päätti [1]) kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan ilmoittaa, että ko. henkilölle tullut elinkorko oli otettava vähennyksenä huomioon hänelle maksetussa sairausloma-ajan palkassa.

Sähkölaitoksen rahastajan erottua sairauden takia toimestaan oli hänelle myönnetty osaeläke, minkä lisäksi han oli saanut Vakuutus Oy. Pohjolalta elinkorkoa. Tästä oli huhti-, touko- ja kesäkuun osuus suoritettu etukäteen. Kun ko. rahastaja oli kuollut jo 11. 4. oli hänen leskensä anonut vapautusta elinkoron takaisinmaksuvelvollisuudesta. Lautakunta päätti [2]) kaupunginhallitukselle esittää, että koska Vakuutus Oy. Pohjola ei tulisi perimään takaisin etukateen suoritettua elinkorkoa, ei kaupunkikaan voisi esittää vastaavaa vaatimusta rahastajan leskelle, joten anomus siltä osalta oli aiheeton. Sen sijaan voitiin todeta, että kaupunki oli velvollinen suorittamaan anojalle takaisin häneltä liikaa perityn määrän, eläkesäännön määräyksen mukaan olisi nim. vähennykseksi saanut laskea vain täyden eläkkeen määrän ylittävän osan, eikä hänen saamansa osaeläkkeen ylittävää osaa, kuten nyt oli tehty.

Lausunnot. Paitsi edellä eri yhteyksissä mainittuja lausuntoja antoi palkkalautakunta kaupunginhallitukselle vielä useita muitakin asioita koskevia lausuntoja, joista mainittakoon seuraavat: kaasulaitoksen apulaisjohtajalle kahden viran hoitamisesta suoritettava korvaus [3]); vt Öhmanin aloite leski- ja orpoeläkkeiden kohtuulliseksi korottamiseksi [4]); valmistavan poikien ammattikoulun rehtorin opetusvelvollisuuden vähentäminen uuden koulutalon rakennustöitten aiheuttamien tehtävien takia [5]); valmistavan tyttöjen ammattikoulun 4. vuoden harjoittelijoiden korotetun palkkion maksaminen takautuvasti [6]); esitys obduktioapulaisten eläkeiästä ja täyteen eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta [7]); työväenopiston esitelmöitsijöiden luentopalkkion korottaminen ja palkkion maksaminen opettajille neuvottelukokouksiin osallistumisesta [8]); verotusvalmisteluviraston toimistoapulaisen määrääminen osapäivätyöhön [9]); aloite kaupungin palveluksessa olevien autonkuljettajien ajokorttien uusimiseksi kaupungin kustannuksella [10]); kotityökorvauksen suorittaminen ammattikoulujen opettajille [11]); lastenpsykiatrien ja psykologien tarvetta käsitelleen komitean mietintö [12]); Nikkilän sairaalan lääkärille maksettava korvaus oman auton käytöstä virka-ajoihin [13]); Nikkilän sairaalan Salon alaosastoon tehtävät virkamatkat [14]); palolautakunnan ja palolaitoksen johtosäännöt [15]); kaupunginreviisorin elinkorkoja koskeva kirjelmä [16]); Helsinki-Huopalahden ja Helsinki-Malmin kaupunginvoudinkonttorien ulosottoapulaisten anomus puhelinkustannusten korvaamisesta [17]); terveydenhoitolautakunnan ohjesääntö ja terveydenhoitoviraston johtosääntö [18]); rakennustoimiston talorakennusosaston virkasäännöstä poikkeavaa vuosilomaa koskeva anomus [19]); suojavaatteiden hankkiminen kansakoulujen talonmies-lämmittäjille ja siivoojille [20]); kiinteistötoimiston talo-osaston päällikön virantoimituksesta pidättämistä koskeva kirjelmä [21]); vuositilintarkastajien v:n 1953 tilintarkastuskertomus [22]); vt Öhmanin aloite virkasäännön muuttamisesta kokouspalkkioita koskevalta osalta [23]); maidontarkastamon esitys näytteidenoton järjestämisestä sunnuntaityönä meijereiden kustannuksella [24]); Helsingin kaupungin 400-vuotiskoti säätiön asuntoloiden talonmiesten eläke-edut [25]); esitys kunnalliskodin johtokunnan alaisten laitosten tilapäisen henkilökunnan vakinaistamisesta [26]); lääkärintodistusten tarpeellisuus kolmea päivää lyhyempien sairauslomien ajoilta niissä tapauksissa, jolloin tarvitaan palkattu sijainen [27]); esitys yhden kansliasihteerin viran muuttamisesta apulaiskaupunginsihteerin viraksi [28]); järjestelytoimiston esitys seitsemän vuorokauden palkallisen loman myöntämisestä ylimääräisenä aloitepalkkiona [29]); turkislakkien hankkiminen laiturihuollon tavaramerkitsijöille ym. [30]); esitys uuden ammattikoulutalon rakennusvaiheen aiheuttaman lisätyön korvaamisesta valmistavan poikien ammattikoulun rehtorille ja ammatti-

[1]) Plk. 18. 5. 1 058 §. — [2]) S:n 27. 7. 1 494 §. — [3]) S:n 12. 1. 77 §. — [4]) S:n 19. 1. 139 §, 26. 1. 209 §, 2. 2. 243 §, 9. 2. 294 §, ks. I osan s. 13. — [5]) S:n 19. 1. 144 §, 6. 4. 595 §. — [6]) S:n 26. 1. 206 §. — [7]) S:n 9. 2. 325 §. — [8]) S:n 16. 2. 372, 378 §. — [9]) S:n 23. 2. 435 §. — [10]) S:n 2. 3. 489 §. — [11]) S:n 16. 3. 594 §, 6. 4. 734 §, 13. 4. 804 §. — [12]) S:n 6. 4. 736 §. — [13]) S:n 6. 4. 751 §. — [14]) S:n 13. 4. 795 §. — [15]) S:n 11. 5. 994 §. — [16]) S:n 11. 5. 995 §. — [17]) S:n 18. 5. 1 047 §. — [18]) S:n 25. 5. 1 108 §. — [19]) S:n 8. 6. 1 203 §. — [20]) S:n 22. 6. 1 304 §. — [21]) S:n 22. 6. 1 317 §. — [22]) S:n 27. 7. 1 506 §. — [23]) Plk. 13. 7. 1 398 §, 14. 12. 2 498 §. — [24]) S:n 13. 7. 1 426 §. — [25]) S:n 10. 8. 1 562 §. — [26]) S:n 7. 9. 1 735 §. — [27]) S:n 7. 9. 1 750 §. — [28]) S:n 7. 9. 1 754 §. — [29]) S:n 7. 9. 1 755 §. — [30]) S:n 21. 9. 1 855 §.

opetuslaitosten tarkastajalle [1]); valmistavan poikien ammattikoulun rakennusosaston ammattityönopettajien opetusvelvollisuuden määrääminen [2]); sairaalalautakunnan esitys narkoosilääkärin käytöstä Aurooran sairaalassa [3]); rakennushallituksen tiedustelu lääninarkkitehti E. A. Vaskisen palvelussuhteesta [4]); kaupunginorkesterin kapellimestarin sunnuntaityökorvausta koskeva anomus [5]); kaupungin leski- ja orpoeläkekassan esitys kassan vuokra-, valaistus- ym. menojen suorittamisesta palkkalautakunnan määrärahoista [6]); täysien palkkaetujen myöntäminen eräille liikennelaitoksen henkilökuntaan kuuluville heidän osallistuessaan lautakunnan määräyksestä ammattikursseille [7]); sairaalalautakunnan esitys sähköhellan tai keittopuiden käytöstä suoritettavan lisäkorvauksen poistamisesta [8]); tilastotoimiston esitys apulaisaktuaarin nimen muuttamisesta aktuaariksi [9]); leski- ja orpoeläkkeiden uudelleen järjestämistä koskevan valtuuston päätöksen täydentäminen [10]); painatus- ja hankintatoimiston päällikön lisäkorvausanomus kahden viran tehtävien hoitamisen johdosta [11]); lotta- ym. palveluksen hyväksilukeminen eläkevuosia laskettaessa [12]); väestönsuojelulautakunnan esitys väestönsuojelutoimiston henkilökunnan virkojen muuttamisesta pääviroiksi [13]); elintarvikekeskuksen lautakunnan esitys erään ruokalanhoitajan virkaan ehdollisesti valitun henkilön virkanimityksen vahvistamisesta [14]); ateriamaksujärjestelmään siirtyminen lasten- ja nuorisonhuoltolaitoksissa [15]); koulukirjastonhoitajille maksettava korvaus kirjojen luetteloinnista ja kortistoimisesta [16]); Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitys sopivien jalkineiden varaamisesta liikennelaitoksen Koskelan autotallin eräille työntekijöille [17]); vt Voipio-Juvaksen aloite sairaanhoitohenkilökunnan luontoisetukorvauksen uudesta järjestelystä [18]); huoltolautakunnan esitys lääkäripäivystyksen järjestämisestä kunnalliskodin johtokunnan alaisiin laitoksiin [19]); veneeristen tautien poliklinikassa suoritetun työntutkimuksen aiheuttama virkojen järjestely [20]); nuorisotyölautakunnan esitys eräiden sen alaisten virkojen järjestelyksi [21]); erikoispalkkion suorittaminen palomieskursseille komennettaville palomiehille [22]).

---

[1]) Plk. 21. 9. 1 862 §. — [2]) S:n 21. 9. 1 863 §. — [3]) S:n 28. 9. 1 904 §. — [4]) S:n 5. 10. 1 952 §. — [5]) S:n 5. 10. 1 958 §, 12. 10. 2 022 §. — [6]) S:n 12. 10. 2 037 §. — [7]) S:n 19. 10. 2 065 §. — [8]) S:n 19. 10. 2 074 §. — [9]) S:n 26. 10. 2 122 §. — [10]) S:n 2. 11. 2 172 §. — [11]) S:n 16. 11. 2 290 §, 30. 11. 2 367 §. — [12]) S:n 23. 11. 2 328 §. — [13]) S:n 23. 11. 2 349 §. — [14]) S:n 30. 11. 2 366 §. — [15]) S:n 30. 11. 2 368 §. — [16]) S:n 30. 11. 2 369 §. — [17]) S:n 30. 11. 2 393 §. — [18]) S:n 7. 12. 2 445 §. — [19]) S:n 14. 12. 2 508 §. — [20]) S:n 14. 12. 2 509 §. — [21]) S:n 21. 12. 2 551 §. — [22]) S:n 21. 12. 2 582 §.

4. Kiinteistölautakunta

Kiinteistölautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston valitsemana [1]) kiinteistölautakunnan puheenjohtajana toimi v. 1954 pankinjohtaja L. J. Ahva ja jäseninä ylilääkäri Z. Eriksson-Lihr, nuohooja E. E. Hakala, peltiseppä Y. H. Kivilinna, pääjohtaja J. Lappi-Seppälä, kauppias L. I. Mattila, kanslianeuvos G. M. Modeen, järjestösihteeri V. N. Puskala ja johtaja K. T. Salmio. Lautakunnan valitsemana [2]) varapuheenjohtajana toimi johtaja Salmio. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kiinteistöjohtaja J. A. Kivistö.

Tonttijaostoon kuuluivat: puheenjohtajana kanslianeuvos Modeen, varapuheenjohtajana kauppias Mattila, jäsenenä järjestösihteeri Puskala sekä varajäseninä ylilääkäri Eriksson-Lihr, pääjohtaja Lappi-Seppälä ja johtaja Salmio. Maatalous- ja metsäjaostoon kuuluivat: puheenjohtajana johtaja Salmio, varapuheenjohtajana pankinjohtaja Ahva, jäsenenä peltiseppä Kivilinna sekä varajäseninä järjestösihteeri Puskala, kauppias Mattila ja nuohooja Hakala [3]). Liikennejaostoon kuuluivat: puheenjohtajana kauppias Mattila, varapuheenjohtajana järjestösihteeri Puskala, jäsenenä ylilääkäri Eriksson-Lihr sekä varajäseninä pääjohtaja Lappi-Seppälä, nuohooja Hakala ja kanslianeuvos Modeen. Asemakaavajaostoon kuuluivat: puheenjohtajana nuohooja Hakala, varapuheenjohtajana pääjohtaja Lappi-Seppälä, jäseninä kanslianeuvos Modeen ja johtaja Salmio sekä varajäseninä peltiseppä Kivilinna, pankinjohtaja Ahva, ylilääkäri Eriksson-Lihr ja järjestösihteeri Puskala [4]). Talojaostoon kuuluivat: puheenjohtajana pääjohtaja Lappi-Seppälä, varapuheenjohtajana nuohooja Hakala, jäsenenä ylilääkäri Eriksson-Lihr sekä varajäseninä pankinjohtaja Ahva, peltiseppä Kivilinna ja kanslianeuvos Modeen [3]).

Kiinteistölautakunnan kokoukset ja sen käsittelemät asiat. Kiinteistölautakunnalla oli kertomusvuoden aikana 47 kokousta, tonttijaostolla 23, maatalous- ja metsäjaostolla 8, liikennejaostolla 7, asemakaavajaostolla 1 sekä talojaostolla 22 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjojen pykäläluku oli 2 705 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 1 582. Tonttijaoston pöytäkirjojen pykäläluku oli 522, maatalous- ja metsäjaoston 63, liikennejaoston 50, asemakaavajaoston 3 ja talojaoston 77. Kiinteistöviraston kansliaosaston diaariin merkittyjen asioiden luku oli 4 035, joista virastopäällikölle kuuluvia asioita oli 437, kansliaosastolle kuuluvia 78, tonttiosastolle kuuluvia 1 798, maatalousosastolle kuuluvia 116, metsäosastolle kuuluvia 73, asemakaavaosastolle kuuluvia 473, kaupunkimittausosastolle kuuluvia 364 ja talo-osastolle kuuluvia asioita 696.

Lautakunnan kertomusvuonna käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Kiinteistöviraston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Lautakunnan kokoukset ja pöytäkirjat. Lautakunnan varsinaiset kokoukset päätettiin [5]) pitää maanantaisin klo 15 ja pyhä- tai juhlapäivän sattuessa maanantaiksi, seuraavana arkipäivänä. Jaostot saivat itse päättää omien kokoustensa ajoista.

Lautakunnan kokouksessa laadittu pöytäkirja päätettiin pitää kutakin kokousta seu-

[1]) Kiint. ltk. 18. 1. 89 §. — [2]) S:n 18. 1. 90 §. — [3]) S:n 18. 1. 91 §. — [4]) S:n 4. 10. 1 999 §. — [5]) S:n 18. 1. 92 §.

ranneen viikon tiistaina ja jaostojen kokousten pöytäkirjat vuosineljänneksittäin yleisesti nähtävänä kiinteistöviraston kansliaosastossa.

Ilmoitusten ja kuulutusten julkaiseminen. Lautakunnan ilmoitukset ja kuulutukset päätettiin [1]) julkaista seuraavissa sanomalehdissä: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen Sosialidemokraatti, Svenska Demokraten, Uusi Suomi ja Vapaa Sana.

Viranhaltijat. Kiinteistöviraston virastopäällikön viransijaiseksi määrättiin 17.—30. 9. väliseksi ajaksi tonttiosaston päällikkö K. Pettinen [2]). Geoteknilliseksi asiantuntijaksi kiinteistövirastoon valittiin diplomi-insinööri E. J. Järviö [3]). Kansliaosaston 39. palkkaluokan tilapäiseksi lainopilliseksi apulaiseksi valittiin varatuomari P. J. Sunila 1. 3. alkaen kertomusvuoden loppuun [4]), toimistoapulainen T. M. Tuominen määrättiin hoitamaan kirjaajan virkaa 1. 10. lähtien sen avoinna ollessa sekä virkaan valittuna 1. 11. alkaen, toimistoapulainen I. Saraskoski määrättiin hoitamaan 23. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa sinä aikana, jolloin viran vakinainen haltija hoiti kirjaajan virkaa [5]), 23. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valittiin 21. 1. 1955 lähtien varanotaari M. T. Toivakka [6]), 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan neiti L. Laurio [7]), ylivahtimestarin virkaan G. J. Hagelberg 16. 4. alkaen [8]), 21. palkkaluokan vahtimestarin virkaan 1. 6. alkaen H. Kautiainen [9]) sekä 20. palkkaluokan vahtimestarin virkaan 1. 10. alkaen E. Hoffman [10]). Tonttiosaston 44. palkkaluokan tilapäisen insinöörin virkaan valittiin 1. 8. alkaen kertomusvuoden loppuun diplomi-insinööri K. A. K. Schreiber [11]) sekä 31. palkkaluokan puutarhakonsulentin virkaan 1. 1. 1955 alkaen puutarhaopettaja L. Ponsila [12]). Metsäosastoon 41. palkkaluokan apulaiskaupunginmetsänhoitajan virkaan nimitettiin 1. 9. lukien metsänhoitaja H. M. Pitkäniemi [13]). Asemakaavapäällikön viransijaisena 17.—30. 9. välisenä aikana toimi asemakaava-arkkitehti O. Terho [14]). Asemakaavaosaston 46. palkkaluokan toimistoarkkitehdin virkoihin nimitettiin diplomiarkkitehdit T. A. Raunisto ja S. H. F. A. Schmidt 1. 11. alkaen [15]), 43. palkkaluokan arkkitehdin virkaan diplomiarkkitehti V. O. Nieminen 16. 10. alkaen [16]), 42. palkkaluokan arkkitehdin virkaan 1. 12. alkaen diplomiarkkitehti A. A. J. Jantunen [17]) sekä 41. palkkaluokan arkkitehdin virkaan diplomiarkkitehti I. I. Suominen [18]). Asemakaavainsinöörin virkaan valittiin diplomi-insinööri V. O. Saarinen, viran hoidosta suoritettiin 1. 12. alkaen sopimuspalkka [19]). 43. palkkaluokan insinöörin virkaan valittiin diplomi-insinööri P. Y. O. Eloniemi [20]), 42. palkkaluokan insinöörin virkaan diplomi-insinööri S. A. Tuomi [21]), 35. palkkaluokan osastosihteerin virkaan hovioikeuden auskultantti K. E. I. Helaniemi 5. 11. alkaen [22]) sekä 31. palkkaluokan piirtäjän virkaan 1. 12. alkaen rakennusmestari A. E. Aalto [23]). Kaupunkimittausosaston kolmeen 45. palkkaluokan insinöörin virkaan nimitettiin diplomi-insinöörit E. Heikkinen [24]) ja E. Krogerus [25]) 1. 1. 1955 alkaen sekä V.-H. Eronen [26]) tilapäisenä ajaksi 1. 9. — 31. 12. sekä virkaan valittuna 1. 1. 1955 alkaen. Kahteen 33. palkkaluokan tilapäisen laskijan virkaan valittiin maisteri I. Sarhio 1. 7. — 31. 12. väliseksi ajaksi [27]) sekä tekniikan ylioppilas U. Korhonen 15. 9. — 31. 12. väliseksi ajaksi [28]), kolmeen 33. palkkaluokan laskijan virkaan 1. 1. 1955 alkaen filosofian kandidaatti T. T. Virtanen sekä ylioppilaat U. K. Hänninen ja J. Rope [29]), 32. palkkaluokan laskijan viransijaiseksi määrättiin 1. 4. alkaen E. A. Jantunen [30]), 31. palkkaluokan tilapäisen kartoittajan virkaan ajaksi 1. 9. — 31. 12. tekniikan ylioppilas O. Salomaa [28]), 31. palkkaluokan kartoittajan virkaan 1. 1. 1955 alkaen V. O. L. Tanner [29]), kolmeen tilapäisen piirtäjän virkaan rouvat I. Karjalainen ja I. Kauppi 1. 7. — 31. 12. väliseksi ajaksi [27]) sekä 1. 10. — 31. 12. väliseksi ajaksi M. Luukkanen [31]), viiteen 21. palkkaluokan piirtäjän virkaan valittiin 1. 1. 1955 alkaen L. R. Ketola, M. Luukkanen, K. L. Mäenpää, T. T. Suominen ja H. M. O. Toivanen [29]), 29. palkkaluokan tilapäisen tonttikirjanhoitajan virkaan valittiin ajaksi

---

[1]) Kiint. ltk. 18. 1. 93 §. — [2]) S:n 13. 9. 1 775 §. — [3]) S:n 29. 11. 2 437 §. — [4]) S:n 8. 2. 267 §, 15. 2. 325 §. — [5]) S:n 27. 9. 1 935 §, 25. 10. 2 185 §. — [6]) S:n 20. 12. 2 629 §, 27. 12. 2 687 §. — [7]) S:n 5. 7. 1 435 §, 2. 8. 1 529 §. — [8]) S:n 12. 4. 755 §, 17. 5. 1 033 §. — [9]) S:n 17. 5. 1 032 §, 24. 5. 1 094 §. — [10]) S:n 27. 9. 1 933 §, 11. 10. 2 072 §. — [11]) S:n 19. 7. 1 490 §, 4. 10. 2 031 §. — [12]) S:n 18. 10. 2 149 §, 8. 11. 2 298 §. — [13]) S:n 13. 9. 1 813 §. — [14]) S:n 13. 9. 1 775 §. — [15]) S:n 11. 10. 2 104 §, 25. 10. 2 218 §. — [16]) S:n 11. 10. 2 105 §, 18. 10. 2 169 §. — [17]) S:n 11. 10. 2 106 §, 29. 11. 2 435 §. — [18]) S:n 18. 1. 120 §, 1. 2. 245 §. — [19]) S:n 11. 10. 2 066 §, 29. 11. 2 434 §. — [20]) S:n 29. 11. 2 474 §. — [21]) S:n 29. 11. 2 475 §. — [22]) S:n 1. 11. 2 273 §, 8. 11. 2 314 §. — [23]) S:n 22. 11. 2 407 §, 29. 11. 2 476 §. — [24]) S:n 8. 11. 2 316 §, 20. 12. 2 663 §. — [25]) S:n 8. 11. 2 316 §, 7. 12. 2 540 §. — [26]) S:n 19. 7. 1 502 §, 29. 11. 2 488 §. — [27]) S:n 5. 7. 1 447 §. — [28]) S:n 30. 8. 1 750 §. — [29]) S:n 8. 11. 2 317, 2 319 §, 7. 12. 2 540 §. — [30]) S:n 22. 3. 624 §, 5. 4. 721 §. — [31]) S:n 4. 10. 2 042 §.

15. 8. — 31. 12. H. Mäkipää sekä 27. palkkaluokan tilapäisen haastemiehen virkaan 15. 8. — 31. 12. väliseksi ajaksi vahtimestari A. Laukkanen [1]), 21. palkkaluokan tilapäisen konekirjoittaja-piirtäjän sijaiseksi M. Hannula ja 20. palkkaluokan toimistoapulaisen viransijaiseksi T. Rainesalo 1. 5. alkaen korkeintaan 6 kk:ksi [2]) sekä 21. palkkaluokan vahtimestarin viransijaiseksi 16. 9.—31. 12. väliseksi ajaksi ylioppilas B. Saarikangas [3]). Talo-osaston apulaispäällikön virkaan määrättiin 1. 3. alkaen sinä aikana, jolloin viran vakinainen haltija hoiti talo-osaston päällikön virkaa, hoitamaan talo-osaston osastosihteeri V. A. Harmanen [4]), apulaispäällikön viransijaiseksi valittiin myöhemmin rakennusmestari E. Penttinen [5]). Talo-osaston 38. palkkaluokan tilapäisen asuntoasiain sihteerin virkaan valittiin 1. 11. lukien osastosihteeri V. A. Harmanen [6]), osastosihteerin virkaa 1. 3. alkaen sekä edelleen 1. 11. lähtien määrättiin viransijaisena hoitamaan lainopin kandidaatti V. O. Makkonen [7]), 36. palkkaluokan tilapäiseksi rakennusmestariksi valittiin 1. 8. alkaen rakennusmestari R. I. Hahl [8]), 35. palkkaluokan apulaisrakennusmestarin viransijaiseksi rakennusmestari T. Liippola 7. 8. alkaen [9]), 27. palkkaluokan toimentajan virkaan 1. 1. 1955 lähtien K. R. Nyberg [10]), 21. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan 1. 4. lukien D. Wallinvirta [11]), 21. palkkaluokan tilapäisen toimistoapulaisen virkaan 1. 1. 1955 alkaen P. Viinikainen [12]), 20. palkkaluokan toimistoapulaiseksi 16. 5. alkaen valittiin E. Pajunen [13]).

Eräisiin kaupunkimittausosaston uusiin, 1. 1. 1955 alkaen perustettuihin sekä tilapäisiin, v:n 1955 alusta vakinaisiksi muuttuviin virkoihin määrättiin viransijaiset siksi kunnes ko. virat vakinaisesti täytettäisiin. [14])

Sairauslomaa virkasäännön mukaisin palkkaeduin myönnettiin viranhaltijoille kertomusvuoden aikana 61 tapauksessa. Palkkalautakunnalta anottiin [15]) 5 tapauksessa määrärahaa sairauslomasijaisen palkkaamiseen.

Virkavapautta täysin palkkaeduin nautti kiinteistöviraston virastopäällikkö A. Lippa 9. — 13. ja 15. 2. [16]).

Palkatonta virkavapautta myönnettiin kansliaosaston toimistoapulaiselle I. Skutnabille 8. — 23. 6. välisenä aikana [17]) sekä kaupunkimittausosaston mittausmiehelle L. Luomalle 15. 6. — 14. 9. välisenä aikana [18]).

Vuoden aikana myönnettiin anomuksesta ero mm. asemakaavainsinööri R. Gefwertille 5. 6. alkaen [19]), asemakaavaosaston arkkitehdille I. I. Suomiselle 27. 7. lukien [20]), osastosihteerille varatuomari L. P. I. Orpanalle 7. 10. lukien [21]), puutarhakonsulentti E. Kochille 1. 9. alkaen [22]), kiinteistöviraston ylivahtimestarille H. Holmbergille 16. 4. lukien [23]) sekä kansliaosaston toimistoapulaiselle E. Sandmanille 1. 9. lukien [24]).

Kiinteistöviraston kirjaaja H. Helkeniemi kuoli 23. 9.

Kiinteistöviraston virastopäällikön A. Lipan vuosilomasijaisiksi määrättiin 16. 2. alkaen kahden viikon ajaksi ja 8. 6. — 4. 7. väliseksi ajaksi asemakaava-arkkitehti V. Tuukkanen sekä 5. — 8. 7. väliseksi ajaksi vt. kaupungingeodeetti L. Kärkkäinen [25]). Samalla merkittiin kiinteistöviraston osastopäälliköiden vuosilomat.

Apulaissihteeri P. Saarinen määrättiin hoitamaan yksinomaan sihteerin virkaa tämän vuosiloman, 19. 7. — 28. 8., aikana sekä lainopillinen apulainen P. Sunila apulaissihteerin virkaa oman virkansa ohella samana aikana [26]).

Lupa sivutoimen hoitamiseen. Palkkalautakunnalle puollettiin [27]) 4 tapauksessa luvan myöntämistä kiinteistöviraston viranhaltijalle sivutoimen hoitamiseen.

Esimiesasemassa oleville järjestetyt kurssit. Hyväksyttiin [28]) järjestelytoimiston ehdotuksen mukaisesti järjestettäviksi työn ihmissuhdetoimintaa koskevat kurssit kiinteistöviraston apulaispäälliköille ja työpäälliköille viitenä aamupäivänä kertomusvuoden helmikuun kuluessa sekä myöhemmin osastopäälliköille, työnjohtajille, esimiesasemassa oleville

---

[1]) Kiint. ltk. 16. 8. 1 648 §. — [2]) S:n 3. 5. 930 §. — [3]) S:n 20. 9. 1 912 §. — [4]) S:n 15. 2. 371 §. — [5]) S:n 22. 11. 2 380 §. — [6]) S:n 18. 10. 2 176 §, 8. 11. 2 326 §. — [7]) S:n 15. 2. 371 §, 18. 10. 2 182 §. — [8]) S:n 5. 7. 1 454 §, 19. 7. 1 514 §. — [9]) S:n 2. 8. 1 579 §, 13. 9. 1 857 §. — [10]) S:n 7. 12. 2 541 §. — [11]) S:n 8. 3. 531 §, 22. 3. 630 §. — [12]) S:n 20. 12. 2 674 §. — [13]) S:n 10. 5. 1 006 §, 24. 5. 1 140 §. — [14]) S:n 20. 12. 2 661 §. — [15]) S:n 8. 2. 279 §, 15. 2. 323 §, 17. 5. 1 070, 21. 6. 1 324 §, 5. 7. 1 424 §. — [16]) S:n 1. 2. 218 §. — [17]) S:n 24. 5. 1 095 §. — [18]) S:n 1. 3. 473 §. — [19]) S:n 10. 5. 957 §. — [20]) S:n 28. 6. 1 402 §. — [21]) S:n 13. 9. 1 823 §. — [22]) S:n 14. 6. 1 285 §. — [23]) S:n 15. 3. 553 §. — [24]) S:n 8. 6. 1 222 §. — [25]) S:n 1. 2. 218 §, 24. 5. 1 092 §. — [26]) S:n 19. 7. 1 471 §. — [27]) S:n 1. 2. 217 §, 8. 2. 263, 264 §, 13. 9. 1 777 §. — [28]) S:n 15. 2. 355 §, 22. 2. 420 §.

kaupunkimittausosaston mittausteknikoille ym. Kurssien järjestäjänä toimi vt. kaupungingeodeetti L. Kärkkäinen.

Laskujen hyväksyminen. Lautakunta päätti [1]), että kertomusvuonna virastopäällikkö tai hänen estyneenä ollessaan sihteeri hyväksyy kiinteistöjen pääluokan I luvun kohtiin 1—6, 11, 12, 14, 20, 23 ja 25, VI luvun kohtiin 1, 2 ja 17 sekä VIII luvun kohtaan 2 kohdistuvat laskut; tonttiosaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyy I luvun 13 kohtaan, V lukuun sekä VI luvun 10, 12 ja 16 kohtiin kohdistuvat laskut; kaupunginagronomi tai hänen estyneenä ollessaan apulaisagronomi hyväksyy II lukuun sekä VI luvun 9 kohtaan kohdistuvat laskut sekä allekirjoittaa osaston shekkitilin shekit; kaupunginmetsänhoitaja tai hänen estyneenä ollessaan apulaismetsänhoitaja hyväksyy III lukuun sekä VI luvun 3 ja 11 kohtiin kohdistuvat laskut; kaupungingeodeetti tai hänen estyneenä ollessaan apulaiskaupungingeodeetti hyväksyy I luvun 15—19, 22 ja 24 kohtiin sekä VI luvun 5 kohtaan kohdistuvat laskut ja talo-osaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyy I luvun 7—10 ja 21 kohtiin sekä VI luvun 4, 7, 13 ja 14 kohtiin kohdistuvat laskut.

Jaostojen kirjelmien allekirjoittaminen. Päätettiin [2]), että lautakunnan jaostojen kirjelmät allekirjoittaa asianomaisen jaoston puheenjohtaja.

Eräiden kiinteistöviraston päällikön esittelemien asioiden määrääminen sihteerin ja apulaissihteerin esiteltäviksi. Määrättiin [3]), että aikaisemmin kiinteistöviraston päällikön esittelemistä asioista kiinteistöviraston sihteeri esittelee lautakunnalle ne asiat, jotka koskevat kaupunginvaltuuston päätösten täytäntöönpanoa, ja apulaissihteeri ne asiat, jotka koskevat tontinomistajien asetettavia vakuuksia katumaan arvon sekä kadun ja viemärin rakentamiskustannusten korvaamisesta.

Kiinteistöhallinnon uudelleenjärjestelyä koskeva kaupunginhallituksen mietintö n:o 11 merkittiin [4]) tiedoksi ja kehotettiin virastopäällikköä tekemään esitykset niistä toimenpiteistä, joihin uusien johtosääntöjen vahvistaminen antoi aihetta.

Kalastuksen ja metsästyksen järjestelyä koskeva kaupunginhallituksen mietintö n:o 12 merkittiin [5]) tiedoksi.

Liikenne- ja asemakaavajaostojen asettaminen. Uuden johtosääntönsä [6]) mukaan asetti [7]) kiinteistölautakunta entisten jaostojensa lisäksi liikennejaoston sekä asemakaavajaoston. Liikennejaosto on tarkoitettu pienehköjä liikenteenjärjestelykysymyksiä varten; jaostolla on oikeus antaa lausuntonsa sekä tehdä aloitteita näitä asioita koskevista kysymyksistä suoraan kaupunginhallitukselle. Asemakaavajaoston tehtävänä on valmistella suurehkot asemakaava- ja rakennusjärjestysasiat ennen niiden esittelemistä kiinteistölautakunnalle; jaostolla on oikeus tarvittaessa kuulla asiantuntijoita.

Kiinteistölautakunnan ja sen jaostojen välinen työnjako on selostettu v:n 1954 kunnallisessa asetuskokoelmassa n:o 85.

Uuden johtosäännön mukaan on tontti-, maatalous- ja metsä-, liikenne- sekä talojaostolla valta päättää lautakunnan nimessä asioista, jotka lautakunta on uskonut niiden päätettäviksi. Tämän johdosta päätti [8]) lautakunta määritellä uudelleen jaostojen toimivallan.

Vakuusasiakirjojen tarkastus. Kaupungin hallussa olevat myytyjen tonttien maksamatonta kauppahintaa ja rakentamisvelvollisuutta koskevat velkakirjat tarkastettiin [4]), jolloin todettiin, että puuttuvat velkakirjat oli maksettuina tai sen vuoksi, että niissä määrätyt ehdot oli täytetty, luovutettu kuittausta vastaan velalliselle tai lähetetty kuoletusta varten kaupunginhallituksen asiamiesosastolle.

Luettelon pitäminen erikoistarkoituksiin myydyistä tonteista. Päätettiin [9]), että kansliaosaston lainopillisen apulaisen on pidettävä luetteloa erikoistarkoituksiin myydyistä tonteista ja lähetettävä se vuosittain joulukuussa tarkastettavaksi tonttiosastolle, jonka tulee palauttaa se seuraavan tammikuun kuluessa tarkastusmerkinnällä varustettuna.

Asemakaavalain mukaisten vakuuksien asettaminen. Lautakunta määräsi katumaan arvon korvaamisesta ja kadun rakentamiskustannusten suorittamisesta tontinomistajilta vaadittavien vakuuksien laadun ja määrän.

Kiinteistöviraston apulaissihteeri oikeutettiin [10]) antamaan niiden tonttien omistajille, jotka eivät olleet saaneet lainhuutoa tonttiinsa, todistus em. vakuuksien antamisesta sillä

[1]) Kiint. ltk. 11. 1. 20 §, 17. 5. 1 031 §. — [2]) S:n 4. 10. 2 000 §. — [3]) S:n 4. 10. 2 001 §. — [4]) S:n 5. 7. 1 432 §. — [5]) Ks. kunn. as. kok. n:o 49. — [6]) Kiint. ltk. 4. 10. 1 999 §. — [7]) S:n 4. 10. 1 998 §, 11. 10. 2 065 §. — [8]) S:n 27. 12. 2 683 §. — [9]) S:n 27. 12. 2 686 §. — [10]) S:n 8. 2. 266 §.

ehdolla, että he luovuttavat lainhuudon hakemista varten tarvittavat asiakirjat sekä lautakunnan määräämien vakuuksien määräiset haltijavelkakirjat apulaissihteerille ennen todistuksen antamista.

Lisäkiinnityksestä luopuminen kultaklausuuliehtoisia vuokrasopimuksia indeksiehtoisiksi muutettaessa. Päätettiin [1]), että muutettaessa kultaklausuuliehtoisia vuokrasopimuksia indeksiehtoisiksi ei vuokrankorotusten vakuudeksi hankita lisäkiinnityksiä, vaan kaikki näiden vuokrasopimusten mukaisten vuokramaksujen kertomusvuonna voimassa olleet kiinnitykset pidetään edelleen voimassa.

Ratkaisemattomien asioiden luettelo. Kiinteistölautakunnan diaariin ennen 1. 11. 1953 merkittyjen, 29. 3. 1954 ratkaisematta olleiden asioiden luettelo tarkastettiin [2]) sekä poistettiin diaarista ne asiat, jotka eivät olleet ajankohtaisia tai jotka oli siirretty jonkin muun viranomaisen hoidettavaksi.

Aikakauskirjojen ja sanomalehtien tilaaminen v:ksi 1955. Hyväksyttiin [3]) luettelo kiinteistöviraston eri osastoille v:ksi 1955 tilattavista aikakauskirjoista ja sanomalehdistä.

Luvan myöntäminen esitietojen hankkimiseen Helsingin Kiinteistöluettelo -nimiseen hakuteokseen. Toimittaja N. Mansnérukselle myönnettiin [4]) lupa käyttää hyväkseen kaupungin kiinteistöluettelon tietoja Helsingin Kiinteistöluettelo -nimiseen hakuteokseen.

Talousarvio. Kiinteistölautakunnan talousarvioehdotus v:ksi 1955 hyväksyttiin ja päätettiin [5]) lähettää kaupunginhallitukselle.

Käyttövarat. Lautakunta myönsi käyttövaroistaan mm. seuraavat määrärahat: 12 000 mk Herttoniemen täyskunnallisten talojen saunaantutustumistilaisuuden kahviym. tarjoilun maksamiseen [6]); 60 815 mk Tapanilassa Päätie 38:ssa sijaitsevalle kiinteistölle määrätyn v:n 1947 II omaisuudenluovutusveron toisen erän ja lisäveron suorittamiseen [7]); 4 485 mk omnibusvaunun käytöstä aiheutuneen liikennelaitoksen laskun maksamiseen [8]); 3 850 mk neiti V. Tallbergille kadunnimien selitysteoksen käsikirjoitusten puhtaaksikirjoittamisesta [9]); 744 mk leimaveron suorittamiseen professori E. Castrénilta ostetusta puhelinosakkeesta [10]); 3 000 mk seppeleen ostamista varten kirjaaja H. Helkeniemen hautajaisiin [11]); 2 750 mk leskirouva H. Suloselle erään leimaveron määräämistä koskevan Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen lunastamiseen [12]) sekä 274 000 mk joulukuusien pystyttämiseen samoille paikoille kuin aikaisempinakin vuosina ja samoin Malmin sairaalan pihalla olevan kuusen valaisemiseen [13]).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: kiinteistöviraston käteiskassan hoitamista [14]), aluevaihtoja [15]), eräiden tilojen hallintaa [16]), ehdokkaan nimeämistä III aloitetoimikunnan puheenjohtajaksi ja hänen varamiehekseen [17]), kadunnimikomitean ehdottamia sihteerin ym. palkkioita [18]), Suomen Kaupunkiliiton ansiomerkin jakamista [19]), kaupungin edustajien määräämistä pohjoismaiseen asemakaavakokoukseen [20]), v:lta 1847 olevan arpalipun luovuttamista kaupunginmuseon säilytettäväksi [21]), kiinteistöviraston autojen hoidon ja käytön valvontaa ja ajokirjojen tarkistusta [22]), geoteknillisen koulutuksen saaneen insinöörin palkkaamista kiinteistövirastoon [23]), kaupungin edustajien lähettämistä kansainväliseen asemakaavakongressiin Edinburghiin [24]), asemakaavainsinöörin viran täyttämistä [25]), kiinteistöjen ostamista ja myymistä [26]), liikennelaitoksen vuosikorttien hankkimista kiinteistölautakunnan jäsenille ja kiinteistöviraston viranhaltijoille [27]), kansliaosaston apulaissihteerin palkkauksen järjestelyä [28]), lisätyövoiman palkkaamista kansliaosastolle [29]), asemakaavaosaston yhden toimistoapulaisen viran muuttamista piirtäjän viraksi [30]), eräiden viranhaltijoiden oikeuttamista ylittämään 200 t:n ylityömäärä [31]), Oulunkylän alueläkärin asuntotontin vuokraamista koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen peruuttamista [32]), Lauttasaaren katu- ja puistoalueiden luovuttamista kaupungille koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen täy-

[1]) Kiint. ltk. 20. 9. 1 883 §. — [2]) S:n 29. 3. 644 §. — [3]) S:n 8. 11. 2 289, 2 310 §. — [4]) S:n 27. 12. 2 681 §. — [5]) S:n 16. 8. 1 633 §. — [6]) S:n 25. 1. 213 §. — [7]) S:n 26. 4. 829 §. — [8]) S:n 24. 5. 1 088 §. — [9]) S:n 5. 7. 1 430 §. — [10]) S:n 13. 9. 1 785 §. — [11]) S:n 27. 9. 1 934 §. — [12]) S:n 29. 11. 2 438 §. — [13]) S:n 7. 12. 2 507 §. — [14]) S:n 11. 1. 21 §, 26. 4. 830 §, 27. 12. 2 685 §. — [15]) S:n 8. 2. 265 §, 25. 10. 2 188 §. — [16]) S:n 1. 3. 444 §, 8. 3. 497 §, 19. 7. 1 470 §. — [17]) S:n 15. 3. 545 §. — [18]) S:n 12. 4. 742 §, 5. 7. 1 429 §, 11. 10. 2 069 §, 27. 12. 2 682, 2 684 §. — [19]) S:n 12. 4. 754 §. — [20]) S:n 26. 4. 823 §. — [21]) S:n 26. 4. 827 §. — [22]) S:n 10. 5. 956 §. — [23]) S:n 17. 5. 1 028 §, 13. 9. 1 783 §. — [24]) S:n 14. 6. 1 273 §. — [25]) S:n 19. 7. 1 466 §. — [26]) S:n 2. 8. 1 517 §, 16. 8. 1 631 §, 20. 9. 1 882 §, 8. 11. 2 291 §. — [27]) S:n 11. 10. 2 067 §. — [28]) S:n 11. 10. 2 068 §. — [29]) S:n 11. 10. 2 070 §. — [30]) S:n 1. 11. 2 245 §. — [31]) S:n 15. 11. 2 337 §, 7. 12. 2 512 §. — [32]) S:n 15. 11. 2 338 §.

dentämistä [1]) sekä Laajasalossa olevan yhteisen vesijättöalueen omistusoikeuden hankkimista kaupungille [2]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: Aravaosakehuoneistojen jakelua ja etuosto-oikeutta käsittelemään asetetun toimikunnan mietintöä [3]), Väestöliiton julistamaa yleistä asuntoreformikilpailua [4]), Bengtsårin tilan myyntiä [5]), jäsenen määräämistä erääseen pakkolunastuslautakuntaan [6]), kaupungin ja metsähallituksen varastoalueiden vaihtoa [7]), kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien, vuositilintarkastajien ja revisiotoimiston v:n 1953 toimintakertomuksia [8]), kiinteistöjen ostamista [9]), komiteamietintöä kaupungin kiinteän omaisuuden uudelleen arvioimisesta [10]), komiteamietintöä elintarvikehuollon järjestelyn ja valvonnan keskittämisestä [11]), K. L. Kulon ym. tekemää ehdotusta asuntotuotannon tehostamiseksi [12]), tullirakennuksen rakentamista posti- ja lentorahtitavaran tullausta varten [13]), vajaamielisten sijoituskysymystä [14]), palkkaluokituskomitean mietintöä [15]), kaupungin lainoittamien kiinteistöjen palovakuutusten valvontaa ja eräiden sen omistamien kiinteistöjen palovakuutusten korottamista [16]) sekä Helsingin sataman kehittämistä tutkimaan asetetun komitean mietintöä [17]).

2. Kiinteistöviraston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kaupunginvaltuuston kiinteistöjä koskevien päätösten toimeenpano. Kaupunginvaltuuston kertomusvuonna tekemät päätökset, jotka koskivat kiinteistöjen ostoa, aluevaihtoja, kiinteistöjen myyntiä ja vuokrausta, pantiin täytäntöön [18]). Joissakin tapauksissa toimeenpano siirtyi siksi, kunnes asemakaavan- tai tonttijaonmuutos oli vahvistettu.

Ministeri K. T. Jutilan ja kaupungin välinen aluevaihto. Päätettiin [19]) suorittaa kaupunginvaltuuston 16. 10. 1946 tekemän päätöksen mukainen aluevaihto ministeri K. T. Jutilan kanssa siten, että ministeri Jutila luovutti kaupungille Malmin kylästä rasitteettomana 940 m²:n suuruisen Kallela RN:o 8[175] -nimisen tilan ja kaupunki luovutti hänelle samasta kylästä n. 940 m²:n suuruisen alueen Sonabyn tilasta RN:o 5[140].

Tilkan pohjoispuolella olevan alueen vaihtaminen valtion omistamaan korttelii n:o 363. Lautakunta päätti [20]) kaupunginvaltuuston 19. 4. 1950 tekemän päätöksen mukaisesti luovuttaa Suomen valtiolle 16. kaupunginosan korttelista n:o 711 tontin n:o 3 sillä ehdolla, että valtio luovuttaa kaupungille vastikkeeksi 11. kaupunginosan korttelin n:o 363 tontin n:o 6 ilman rakennuksia ja verkkoaitaa sekä että kaupunki vuokraa valtiolle ko. tontista n:o 6 n. 9 720 m²:n suuruisen aidatun osan 10 vuodeksi vaihtosopimuksen allekirjoittamispäivästä alkaen. Vuosittain 1. 7. maksettava vuosivuokra oli 31. 3. 1955 saakka 205 000 mk sekä sen jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin, perusvuokrana 20 000 mk.

Hirvihaaran kartanon alueiden myynti. Lautakunta päätti [21]) myydä kaupunginvaltuuston vahvistamin luovutusehdoin ja hinnoin eräät Hirvihaaran kartanoon kuuluvat tontit valitsemilleen ostajille. Kaupat alistettiin kaupunginvaltuuston hyväksyttäviksi.

Huutokaupalla myydyt tontit. Kertomusvuonna myytiin Pohjois-Haagan asuntoalueelta perustettavia asunto-osakeyhtiöitä varten seuraavat tontit:

Kortteli	Tontti	Ostaja	Tontin arviohinta, mk	Tontin myyntihinta, mk
29105	9	Oy. Tektor Ab. [22])	5 891 000	5 900 000
29110	5	Johtaja V. Kurki [23])	1 948 300	4 050 000
29110	9	Arkkitehti A. Koskela [23])	1 635 400	3 000 000

[1]) Kiint. ltk. 22. 11. 2 383 §. — [2]) S:n 20. 12. 2 628 §. — [3]) S:n 11. 1. 16 §. — [4]) S:n 25. 1. 156 §. — [5]) S:n 25. 1. 157 §. — [6]) S:n 26. 4. 824 §. — [7]) S:n 26. 4. 825 §. — [8]) S:n 17. 5. 1 026 §, 23. 8. 1 665 §. — [9]) S:n 17. 5. 1 029, 1 030 §. — [10]) S:n 31. 5. 1 167 §. — [11]) S:n 31. 5. 1 168 §. — [12]) S:n 23. 8. 1 669 §. — [13]) S:n 1. 11. 2 244 §. — [14]) S:n 15. 11. 2 336 §. — [15]) S:n 22. 11. 2 379 §. — [16]) S:n 7. 12. 2 506 §. — [17]) S:n 20. 12. 2 626 §. — [18]) S:n 11. 1. 5 §, 15. 2. 317 §, 15. 3. 452, 543 §, 5. 4. 692 §, 26. 4. 817 §, 3. 5. 892, 893 §, 10. 5. 958, 959 §, 24. 5. 1 089, 1 116 §, 8. 6. 1 215 §, 14. 6. 1 266 §, 21. 6. 1 317, 1 325 §, 5. 7. 1 422, 1 431, 1 432 §, 16. 8. 1 630 §, 23. 8. 1 668 §, 13. 9. 1 770, 1 779 §, 20. 9. 1 877, 1 881 §, 27. 9. 1 932 §, 4. 10. 1 997 §, 18. 10. 2 136 §, 8. 11. 2 290 §, 22. 11. 2 382 §, 7. 12. 2 509, 2 511 §, 20. 12. 2 630 §. — [19]) S:n 22. 3. 600 §. — [20]) S:n 13. 9. 1 778 §. — [21]) S:n 13. 9. 1 789 §, 25. 10. 2 205 §; ks. I osan s. 79. [22]) Kiint. ltk. 1. 3. 358 §. — [23]) S:n 8. 6. 1 231 §.

Korttel	Tontti	Ostaja	Tontin arviohinta, mk	Tontin myyntihinta, mk
29113	1	Ylioppilas E. Antikainen [2]	1 827 800	3 500 000
29118	1	Oy. Tektor Ab. [1]	2 496 000	3 000 000
29119	1	» [1]	1 872 000	2 000 000
29123	2	Insinööri T. Kurki [3]	2 162 000	5 510 000
29125	2	Diplomi-insinööri A. Aalto [4]	1 360 000	2 700 000
29126	1	Prokuristi L. Dettmann [5]	1 360 000	1 360 000
29130	1	Kerrosrakenne Oy. [6]	1 664 000	2 450 000
29130	2	» [6]	1 872 000	2 650 000
29130	6	Rakennusliike Otto Karme Oy. [6]	1 572 000	1 572 000
29130	7	Rakennustoimisto Kaksio Oy. [7]	1 812 000	1 812 000
29131	3	Rakennusmestari A. Stykki [8]	1 664 000	2 500 000
29134	1	Oy. Kehärakenne [7]	1 612 000	1 612 000
29134	2	Oy. Tektor Ab. [1]	1 300 000	1 300 000

Tontin myyntipäätöksen peruuttaminen. Lautakunta päätti [9] peruuttaa 9. 11. 1953 tekemänsä Pohjois-Haagan korttelin n:o 29125 tonttia n:o 2 koskevan myyntipäätöksen sekä julistaa tontista suoritetun käsirahan kaupungille menetetyksi.

Tonttien luovuttaminen maanhankintalain tarkoituksiin. Kaupunginvaltuuston 5. 5. tekemän päätöksen [10] mukaisin ehdoin päätettiin [11] vuokrata 1. 6. alkaen v:n 2015 loppuun Pohjois-Haagan korttelin n:o 29133 tontit n:o 2, 3, 4 ja 5, Oulunkylän korttelin n:o 28142 tontit n:o 1 ja 2 sekä Herttoniemen korttelin n:o 43210 tontit n:o 1 ja 2, jotka olivat varatut aikaisemmin ko. tarkoitukseen, asutustoimiston toimesta perustetuille, maanhankintalain 157 a §:ssä tarkoitetuille asunto-osakeyhtiöille.

Lautakunta päätti [12] varata maansaantiin oikeutetuille rakennettavia kerrostaloja varten Oulunkylästä korttelin 28143 tontit n:o 1—3 ja 5 sekä peruuttaa korttelin n:o 28141 varaamisen em. tarkoitukseen. Herttoniemen itäiseltä asuntoalueelta varattiin korttelin n:o 43120 tontti n:o 3 [13] sekä läntiseltä asuntoalueelta korttelin n:o 43142 tontti n:o 3 [14].

Maanhankintalain mukaan myydyt tontit. Maanhankintalain mukaan myytiin kertomusvuonna tontteja seuraavasti:

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala, m²	Myyntihinta, mk
Alppikylä, kortt. F. tontti n:o 2	Konttoripäällikkö E. Immonen [15]	1 470	57 400
» » G. » » 4	Leskirouva L. Hynninen ja lapset [16]	1 612	62 900
» » H. » » 1	Mekaanikko G. Levander [17]	1 797	70 100
» » H. » » 2	Sorvaaja V. Pantsar [17]	1 798	70 100
» » H. » » 5	Seppä H. Indrén [18]	1 560	60 900
» » I. » » 3	Kivenhakkaaja K. Mikkilä [17]	1 580	66 400
» » K. » » 6	Rakennusmestari V. Lappalainen [16]	1 822	76 600
Laajalahti, kortt. n:o 99, tontti n:o 4	Merikapteeni E. Koivistoinen [19]	2 204	216 000*
» » » 142, » » 4	Konttoristi T. Lundmark [20]	1 300	65 000
» » » 142, » » 5	Rouva D. Tapola ja lapsi [21]	1 210	60 500
Tali, kortt. n:o 33016, tontti n:o 6	Kirjuri M. Jämsä [22]	1 755	131 700
Vartiokylä, tontti n:o 3	Varastonhoitaja J. Tuohimo [23]	1 475	88 000
» » » 6	Työntekijä M. Tukia [24]	1 470	73 000
» » » 8	Putkiasentaja A. Nurminen [23]	1 235	61 000
» » » 16	Asentaja K. Pynnönen [24]	1 260	69 000
» » » 17	Kirvesmies V. Sirén [25]	1 270	63 000

Tontit myytiin maansaantiin oikeutetuille sillä ehdolla, että elleivät he olleet allekirjoittaneet kauppakirjaa kahden kuukauden kuluttua kiinteistölautakunnan myyntipäätöspäivästä, katsottiin kauppa rauenneeksi.

[1] Kiint. ltk. 1. 3. 458 §. — [2] S:n 8. 6. 1 231 §. — [3] S:n 26. 4. 840 §. — [4] S:n 22. 11. 2 402 §. [5] S:n 22. 3. 603 §. — [6] S:n 24. 5. 1 099 §. — [7] S:n 31. 5. 1 180 §. — [8] S:n 17. 5. 1 035 §. — [9] 18. 10. 2 146 §. — [10] Ks. I osan s. 87. — [11] Kiint. ltk. 2. 8. 1 524 §. — [12] S:n 22. 2. 388 §. — [13] S:n 27. 9. 1 940 §. — [14] S:n 9. 8. 1 594 §. — [15] S:n 8. 6. 1 228 §. — [16] S:n 5. 4. 703 §. — [17] S:n 3. 5. 915 §. — [18] S:n 29. 11.2 458 §. — [19] S:n 5. 4. 704 §. — [20] S:n 8. 6. 1 229 §. — [21] S:n 14. 6. 1 279 §. — [22] S:n 5. 4. 705 §. — [23] S:n 8. 6. 1 230 §. — [24] S:n 3. 5. 916 §. — [25] S:n 8. 2. 277 §.

Kiinnitysvakuudet. Tontteja myytäessä tai vuokrattaessa kiinteistölautakunta määräsi maksamattoman kauppahinnan ja rakentamisvelvollisuuden mahdollisesta laiminlyömisestä johtuvan maksusuorituksen vakuudeksi ko. tonttiin ja sille rakennettaviin rakennuksiin otettavan kiinnityksen määrän.

Rakentamisvelvollisuuden täyttäminen. Kertomusvuoden aikana annettiin kaupunginhallitukselle lukuisia lausuntoja sekä tehtiin esityksiä ja päätöksiä [1]), jotka koskivat rakentamisvelvollisuuden täyttämiseksi asetetun määräajan pidentämistä, vahvistetun rakentamisvelvollisuuden muuttamista sekä laiminlyönnistä aiheutuneita korvauksia.

Niissä tapauksissa, joissa rakentamisvelvollisuus katsottiin täytetyksi, luovutettiin [2]) rakentamisvelvollisuuden vakuudeksi annetut velkakirjat takaisin.

Rakennuslainat. Merkittiin tiedoksi toimenpiteisiin ryhtymistä varten Aravan ja sosiaaliministeriön päätökset, jotka koskivat kaupungin välittämiä asuntorakennuslainoja. Lisäksi käsiteltiin kertomusvuoden kuluessa lukuisia muita asuntorakennustoimintaa koskevia laina-asioita, kuten laina-anomuksia, lainojen irtisanomista, postponoimista ja siirtämistä ym.

Eräille omakotirakentajille myönnettyjen ensisijaisten rakennuslainojen maksattamisen järjestely. Lautakunta päätti [3]) hyväksyä Postisäästöpankin tekemän ehdotuksen sopimukseksi eräille omakotirakentajille myönnettyjen ensisijaisten rakennuslainojen maksattamisen järjestelystä. Sopimuksen mukaan suorittaa pankki myönnetyt lainat rakennustyön edistymisen mukaan omakotirakentajille kaupungin rakennusvaiheesta ja rakentajalle maksetusta toissijaisesta lainasta antamien todistusten nojalla siten, että ensisijaista lainaa maksetaan rakennusaikana enintään yhtä paljon kuin rakentaja jo on nostanut toissijaista lainaa, kuitenkin korkeintaan 40 % rakennuksen arvioidusta arvosta. Kaupunki sitoutui tiedoittamaan Postisäästöpankille heti omakotirakentajien saamien toissijaisten luottojen lyhentämisessä tapahtuneista keskeytyksistä, luoton irtisanomisesta, myönnetyistä maksuajan pidennyksistä tai mahdollisista kiinteistöjen omistussuhteiden muuttumisista sekä kerran vuodessa ilmoittamaan, paljonko kunkin omakotirakentajan saamaa toissijaista luottoa oli takaisin maksamatta. Lautakunta antoi tonttiosaston tehtäväksi ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Yleishyödyllisen rakentamistoiminnan edistämislainarahastosta myönnettävien lainojen velkakirjakaavakkeen hyväksyminen ym. Kaupunginhallitukselle esitettiin [4]) hyväksyttäväksi kanslia- ja tonttiosaston laatima ehdotus mainituksi velkakirjakaavakkeeksi sekä tehtiin eräitä rahaston sääntöjen 11 §:ssä tarkoitettujen palovakuutuslaitosten hyväksymistä, lainojen maksattamisjärjestyksen määräämistä ja maksumääräyksen allekirjoittamista koskevia ehdotuksia.

Kiinteistölautakunnan toimivalta maksuajan pidennystä koskevissa asioissa. Merkittiin [5]) tiedoksi, että kaupunginhallitus oli 12. 8. vahvistanut sellaisten kiinteistöhallinnon saatavien, joiden suhteen lautakunnalla on oikeus myöntää maksuajan pidennystä, enimmäismäärän 1 milj. mk:ksi.

Maksunlykkäykset. Lautakunta myönsi [6]) anomuksesta lykkäystä tontin kauppahinnan erääntyneen erän ja koron maksamiseen asianomaisten velkakirjojen määräysten mukaisesti tai puolsi [7]) kaupunginhallitukselle lykkäyksen myöntämistä, jolloin useassa tapauksessa ehdotettiin viivästyskoroksi 8 tai 10 %. Eräässä tapauksessa myönnettiin [8]) lykkäystä maanvuokran maksamiseen.

Tonttien varaaminen. Kertomusvuoden aikana varattiin anomuksesta lukuisasti tontteja määräajaksi asuntotarkoituksiin sekä tehdas- ja varastorakennuksia varten. Joissakin tapauksissa jatkettiin aikaisemmin varatun tontin varaamisaikaa edelleen.

Asuntotuotantokomitean toimesta tapahtuvaa rakennustoimintaa varten varattiin [9]) Pohjois-Haagan korttelit n:o 29116 ja 29117 sekä Herttoniemen korttelin n:o 43150 tontti n:o 1 ja korttelit n:o 43151 ja 43153.

Eräiden tonttien vuokra-ajan määrääminen. Kaupunginvaltuuston 5. 5. tekemän päätöksen [10]) mukaisesti päätettiin[11]) määrätä 1. 1. 1954 jälkeen vuokrattujen tai kaupungin-

[1]) Kiint. ltk. 18. 1. 113 §, 25. 1. 166 §, 29. 3. 658 §, 12. 4. 774 §, 10. 5. 964 §, 24. 5. 1 110 §, 8. 6. 1 226 §, 19. 7. 1 476 §, 27. 9. 1 947 §, 7. 12. 2 524 §, 13. 12. 2 574 §. — [2]) S:n 22. 2. 383 §, 26. 4. 844 §. — [3]) S:n 19. 7. 1 487 §. — [4]) Tonttii. 27. 7. 302 §. — [5]) Kiint. ltk. 4. 10. 2 002 §. — [6]) S:n 22. 2. 394 §, 3. 5. 904 §, 4. 10. 2 003 §, 15. 11. 2 344 §, 29. 11. 2 446 ,2 447 §, 7. 12. 2 519 §, 20. 12. 2 644 §. — [7]) S:n 11. 1. 31, 34 §, 5. 4. 700 §, 10. 5. 963, 964 §, 29. 11. 2 447 §. — [8]) S:n 1. 11. 2 256 §. — [9]) S:n 18. 1. 100 §, 17. 5. 1 047 §. — [10]) Ks. I osan s. 86. — [11]) Kiint. ltk. 24. 5. 1 089, 1 115 §.

valtuuston jo tekemien päätösten nojalla vuokrattavien valtion asuntolainojen turvin rakennettavien kerrostalotonttien vuokra-ajat päättyviksi 31. 12. 2015.

Vuokralle annetut asuntotontit. Kertomusvuonna annettiin vuokralle seuraavat asuntotontit [1]):

Tontti	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
29. kaupunginosa, kortt. n:o 29127, tontti n:o 1	Kiinteistö Oy. Ohjaajantie 11—13 [2])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	591 000 indeksiin sidottu
43. kaupunginosa, kortt. n:o 43202, tontti n:o 4	Kiinteistö Oy. Tuhkimontie 10—14 [2])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	466 000 indeksiin sidottu
43. kaupunginosa, kortt. n:o 43204 tontti n:o 5	Kiinteistö Oy. Roihuvuorentie 10—16 [2])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	428 000 indeksiin sidottu
Herttoniemi, kortt. n:o 102, tontti n:o 1	Asunto-oy. Susitie 10 [3])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	120 000 20 000 [4])
» » » 104, tontit n:o 1, 2 ja 3 (yhd. tontiksi n:o 9)	Johtaja K. Back ja herra S. Roman [5])	31. 3. 1955 31. 12. 2010	53 000 8 800 [4])
Herttoniemi, kortt. n:o 104, tontti n:o 4	Asunto-oy. Hirvitie 5 [6])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	18 000 3 000 [4])
» » » 104 » » 6	Havulinna Oy. [7])	31. 3. 1955 31. 12. 2010	18 000 3 000 [4])
» » » 104 » » 7	Rakennusmestari V. Teerikangas [8])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	17 000 2 800 [4])
» » » 104 » » 8	Rouva A. Aarte [9])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	17 000 2 800 [4])
» » » 105 » » 2	Insinööri K. Nyman [10])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	18 000 3 000 [4])
» » » 105 » » 4	Rakennusteknikko P. Virkki [11])	31. 3. 1955 31. 12. 2010	14 500 2 400 [4])
» » » 108 » » 1	Rakennusmestari U. Vahtera [12])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	56 000 9 500 [4])
» » » 108 » » 2	Rakennusmestari J. Häyrinen [13])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	54 000 9 000 [4])
» » » 108 tontit 3 ja 4	Holvi Oy. [14])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	56 000 9 500 [4])
» » » 109 tontti n:o 5	Rake Oy. [15])	31. 3. 1955 31. 12. 2010	86 000 14 500 [4])
» » » 109 » » 6	Rakennusmestari B. Paulomo [16])	31. 3. 1955 31. 12. 2010	17 000 2 800 [4])
» » » 126 » » 2	Asunto-oy. Kettutie 3 [17])	31. 3. 1955 31. 12. 2010	14 500 2 400 [4])
» » » 126 » » 3	Tekn.ylioppilas M. Pohjankyrö [16])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	14 500 2 400 [4])
» » » 126 » » 4	Taitorakennus Oy. [18])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	14 500 2 400 [4])
» » » 128 » » 1	Asunto-oy. Portimonpolku 16 [19])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	54 000 9 000 [4])
» » » 128 » » 2	Rakennusmestari E. Antikainen [20])	31. 3. 1955 31. 12. 2010	51 000 8 500 [4])
» » » 129 » » 3	Rakennusmestari A. Mannerhovi [21])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	87 000 14 500 [4])
» » » 129 » » 4	Asunto-oy. Hiihtomäentie 100 [22])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	84 000 14 000 [4])
» » » 129 » » 6	Rakennusliike Otto Wuorio Oy. [23])	31. 3. 1955 31. 12. 2010	94 000 15 700 [4])
» » » 136 » » 1	Vakuutusosakeyhtiö Fennia [24])	31. 3. 1957 31. 12. 2015	60 000 10 000 [4])

[1]) Ks. myös I osan ss. 82—87. — [2]) Kiint. ltk. 17. 5. 1 027 §, 20. 9. 1 888 §; ks. I osan s. —. — [3]) S:n 8. 3. 500 §. — [4]) Indeksiin sidottu perusvuokra. — [5]) Tonttij. 12. 4. 142 §. — [6]) S:n 22. 3. 104 §. — [7]) S:n 11. 1. 4 §. — [8]) S:n 6. 11. 464 §. — [9]) S:n 6. 11. 457 §. — [10]) Kiint. ltk. 4. 10. 2 016 §. — [11]) S:n 18. 1. 101 §. — [12]) S:n 29. 3. 657 §. — [13]) S:n 24. 5. 1 113 §. — [14]) S:n 11. 10. 2 096 §, 8. 11. 2 306 §. — [15]) S:n 30. 8. 1 736 §. — [16]) S:n 11. 1. 28 §. — [17]) Tonttij. 12. 4. 139 §. — [18]) S:n 6. 11. 458 §. — [19]) Kiint. ltk. 8. 3. 501 §. — [20]) S:n 12. 4. 780 §. — [21]) S:n 17. 5. 1 053 §. — [22]) S:n 22. 3. 602 §. — [23]) S:n 12. 4. 768 §. — [24]) S:n 22. 2. 395 §.

Tontti	Vuokraaja	Vuokra kausi päättyy	Vuosi vuokra, mk
Herttoniemi, kortt. n:o 136 tontti n:o 2	Rakennusliike Häyrinen Oy. [25]	31. 3. 9157 31. 12. 2015	00 5 01 8 500 [3]
» » » 136 » » 3	Uudenmaan Rakennus Oy. [25]	31. 3. 1957 31. 12. 2015	54 000 9 000 [3]
» » » 136 tontit n:o 4 ja 5	Oy. Machinery Ab. [27]	31. 3. 1957 31. 12. 2015	120 000 20 000 [3]
Marttila, kortt. n:o 4, tontti n:o 3	Rakennusmestari K. Heino [28]	31. 3. 1955 31. 12. 2000	4 170 2 085 [3]
» » » 5, » » 34	Rakennusmestari V. Viisas [29]	31. 3. 1956 31. 12. 2000	22 200 22 200 [3]

Edellä olevassa luettelossa mainittujen Herttoniemen korttelin n:o 108 tonttien n:o 3 ja 4 vuokraamisen edellytyksenä Holvi Oy:n toimesta perustettaville asunto-osakeyhtiöille oli, että kaupunginhallitus hyväksyisi Holvi Oy:n ja urheilu- ja retkeilylautakunnan välisen sopimuksen ko. tonteilla olevien hiihtomajarakennusten purkamisesta ja uusien rakentamisesta. Kaupunginhallituksen hyväksyttyä [5] mainitun sopimuksen lautakunta päätti vuokrata tontit 1. 12. alkaen. Vuokrasopimuksen ehdoista mainittakoon, että vuokraaja sitoutui urheilu- ja retkeilylautakunnan hyväksymän piirustuksen sekä työselityksen mukaisesti rakentamaan hiihtomajan urheilu- ja retkeilylautakunnalle sen osoittamaan paikkaan Herttoniemessä; vuokraaja sitoutui purkamaan ja kuljettamaan pois urheilu- ja retkeilylautakunnan hallinnassa olleet korttelin n:o 108 tonteilla n:o 3 ja 4 sijainneet rakennukset; purkamiskustannusten ja hiihtomajan rakentamisen vastikkeena jäi mainituista rakennuksista purettu materiaali vuokraajan omaisuudeksi; uuden hiihtomajan tuli olla valmiina viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä, kun tonteille n:o 3 ja 4, Hiihtomäentie 33 ja 35:n varrelle tulevan asuintalon rakennustyöt oli aloitettu.

Eräissä tapauksissa velvoitettiin Herttoniemen tonttien vuokraajat käyttämään hyväkseen kaupungin kaasujohtoja teollisuuslaitosten lautakunnan määräämällä tavalla.

Herttoniemen kortteleiden n:o 102, 104, 105, 108, 109, 126, 128, 129 ja 136 tonttien vuokrista perittiin ainoastaan 80 % siihen saakka, kunnes alueelle valmistuisi puhdistuslaitos.

Marttilan korttelin n:o 5 tontin n:o 34 sekä Herttoniemen kortteleiden n:o 126, 128 ja 129 eräiden tonttien vuokrista päätettiin periä vain 50 % siihen asti, kunnes tontin kohdalla oleva katu olisi kestopäällystetty. Kaupunki oli oikeutettu siirtämään korvauksetta Marttilan tonttien n:o 34 ja 35 rajalla olevan viemärin tontille n:o 35.

Herttoniemen korttelin n:o 127 tontin n:o 1 vuokraaminen elokuvateatteritaloa varten. Kaupunginvaltuusto oikeutti [6] kiinteistölautakunnan vuokraamaan julkisella huutokaupalla Herttoniemen korttelin n:o 127 tontin n:o 1 mm. sillä ehdolla, että tontille rakennettavaan rakennukseen oli sijoitettava elokuvateatteri. Kaupunginvaltuuston hyväksymien vuokraehtojen lisäksi määrättiin [7] seuraavat rakennusvelvollisuuteen liittyvät lisäehdot: tontille rakennettavan rakennuksen piirustukset on hyväksyttävä kiinteistölautakunnassa 2 kk:n kuluessa siitä, kun mahdollinen asemakaavanmuutos on vahvistettu ja merkitty kiinteistölautakunnassa tiedoksi; rakennus on saatettava sokkelikorkeuteen 6 kk:n kuluessa; rakennus on rakennettava täysin valmiiksi ja elokuvateatterin tulee olla toiminnassa 2 vuoden kuluessa vuokrakauden alkamisesta. Em. rakennusvelvollisuus on täytettävä sillä uhalla, että vuokraoikeus ja huutokaupassa suoritettu ensimmäisen vuoden vuosivuokran osamaksu menetetään. Merkittiin [8] tiedoksi, että kiinteistövirastossa 8. 11. pidetyssä huutokaupassa huusi ko. tontin vuokraoikeuden johtaja L. Lyytikäinen perustettavan yhtiön lukuun 660 000 mk:n suuruisesta vuosivuokrasta.

Kulosaaressa ns. Gloetin kaakkoispuolella sijaitsevan alueen vuokraaminen. Lautakunta päätti [9] purkaa Kulosaaren seurakunnan kanssa tehdyn, em. aluetta koskevan vuokrasopimuksen 31. 12. 1953 lukien sekä vuokrata alueen Brändö Scoutkår ja Brändö Svenska Flickscouter -nimisille yhdistyksille kokoontumishuoneistona käytettävän parakkiraken-

[1] Kiint. ltk. 2. 8. 1 550 §. — [2] S:n 19. 7. 1 485 §. — [3] Tonttij. 12. 6. 264 §. — [4] Kiint. ltk. 1. 2. 223 §, ks. I osan s. 223. — [5] Ks. I osan s. 190. — [6] S:n s. 86. — [7] Kiint. ltk. 1. 11. 2 254 §. — [8] S:n 8. 11. 2 307 §. — [9] S:n 25. 1. 173 §.

nuksen sijaintipaikaksi. Alue vuokrattiin entisen vuokrasopimuksen ehdoin 1. 1. 1954 — 31. 12. 1958 väliseksi ajaksi, jonka jälkeen irtisanomisaika oli 3 kk.

Parakkialueiden vuokraaminen puolustusministeriölle. Lautakunta päätti [1]) vuokrata puolustusministeriölle Laajasalosta n. 2.7 ha:n suuruisen alueen merivoimien radioasemaa varten 1. 1. lukien, irtisanomisaikana 6 kk ja 27 000 mk:n vuosivuokrasta sekä veloittaa ministeriötä alueen käytöstä 1. 1. 1951 — 31. 12. 1953 väliseltä ajalta 40 500 mk. Lisäksi päätettiin oikeuttaa puolustusministeriö 1. 1. alkaen, irtisanomisaikana 6 kk sekä 3 000 mk:n vuosivuokrasta, pitämään Taivaskalliolla entisellä paikallaan radioasema laitteineen sekä veloittaa ko. alueen käytöstä 1. 1. 1951 — 31. 12. 1953 väliseltä ajalta 9 000 mk.

Bredvikin tilaan RN:o 1[155] kuuluvan ns. Lindforsin kauppapuutarha-alueen vuokralleanto. Lautakunta päätti [2]) vuokrata puutarhuri O. Ripatille 1. 11. 1954 — 31. 10. 1959 väliseksi ajaksi Bredvikin tilaan RN:o 1[155] kuuluvan ns. Lindforsin kauppapuutarha-alueen sillä sijaitsevine kaupungin omistamine rakennuksineen. Vuosivuokra, joka oli 160 000 mk, oli 1. 1. 1955 alkaen sidottu elinkustannusindeksiin perusvuokran ollessa vuosivuokran suuruinen. Muutoin noudatettiin maa-alueen vuokrauksesta maataloustarkoituksiin vahvistettuja vuokraehtoja.

Alueen luovuttaminen Mellunkylästä hiihtomajaa varten. Lautakunta päätti [3]) vuokrata Voimistelu- ja urheiluseura Puodinkylän Valtti -nimiselle yhdistykselle 500 m²:n suuruisen alueen hiihtomajaa varten Bredbacka-nimisestä tilasta RN:o 4[70] Mellunkylän kylästä. Vuokrakausi alkoi 1. 6. jatkuen toistaiseksi irtisanomisaikana 3 kk. Vuosivuokran suuruus oli 1 000 mk. Sopimukseen tuli lisäehto, jonka mukaan aluetta ei saanut aidata.

Alueen luovuttaminen väliaikaista pumppuasemaa varten Herttoniemestä. Vesilaitoksen käyttöön päätettiin [4]) luovuttaa Herttoniemen itäiselle asuntoalueelle rakennettavaa väliaikaista pumppuasemaa varten tarvittava alue Roihuvuorentien itäpuolella sijaitsevalta puistoalueelta. Samalla lautakunta puolestaan hyväksyi esitetyt piirustukset.

Muuntamot. Sähkölaitokselle päätettiin [5]) luovuttaa tarvittavat alueet kaupunkialueen eri puolille rakennettavaa 13 muuntamoa varten. Lautakunta hyväksyi puolestaan sähkölaitoksen ja talorakennusosaston toimesta laaditut muuntamoiden piirustukset.

Helsingfors Segelklubb -nimisen purjehdusseuran vuokrasopimuksen täydentäminen. Lautakunta päätti [6]) täydentää Vattuniemen karien vuokrausta Helsingfors Segelklubb -nimiselle yhdistykselle koskevaa vuokrasopimusta [7]) seuraavasti: 1) vesialueen käyttöön on erikseen saatava kiinteistölautakunnan lupa ja on vesialueen täyttötöissä samoin kuin vesialueelle rakennettaessakin noudatettava satamarakennusosaston lähemmin antamia määräyksiä; 2) jos vuokraaja rikkoo tätä sopimusta tai sen nojalla annettuja määräyksiä, taikka jos tapahtuu laiminlyöntejä kerhoravintolan kunnollisen hoidon tai alkoholitarjoilun suhteen, on vuokraoikeus heti menetetty, jos kiinteistölautakunta niin vaatii. Yhdistyksen aikaisempi vuokraoikeus Vattuniemen kareihin päättyi 31. 12.

Helsingin Käsityönopettajaopiston vuokrasopimus. Helsingin Käsityönopettajaopisto -nimisen säätiön kaupunginvaltuuston päätöksen [8]) mukaiseen vuokrasopimukseen päätettiin [9]) tehdä merkintä siitä, että säätiölle vuokrattavan tontin alueelle ulottuu Helsingin- ja Alppikadun tukimuureja, jotka tonttia rakennettaessa on joko säilytettävä ennallaan tai korvattava rakennusviraston katurakennusosaston hyväksymillä, mutta vuokraajan kustantamilla rakenteilla.

Marttilan korttelin n:o 8 tontin n:o 1 vuokran alentaminen. Viilaaja M. Finerille vuokratun Marttilan omakotialueen korttelin n:o 8 tontin n:o 1 vuokramaksua koskevaa sopimusta päätettiin [10]) muuttaa siten, että perusvuokrana oli 1. 4. alkaen 1 200 mk ja perusindeksinä v:n 1933 indeksi 1 000. Vuokraajalle myönnettiin 50 %:n vuokranalennus koko vuokrakauden ajaksi.

Vesilinnanmäen tivolialueen vuokramaksuehtojen muuttaminen. Lastensuojelun Keskusliitto oikeutettiin [11]) suorittamaan Vesilinnan tivolialueen vuosivuokra vuosittain 1. 7. yhtenä eränä.

Asuntotonttien ja -palstojen vuokraoikeuden pidentäminen. Kertomusvuoden kuluessa pidennettiin seuraavia asuntotontteja tai- palstoja koskevat vuokrasopimukset:

---

[1]) Kiint. ltk. 8. 2. 269 §, 29. 3. 649 §. — [2]) S:n 11. 10. 2 089 §. — [3]) S:n 17. 5. 1 037 §. — [4]) S:n 25. 10. 2 194 §. — [5]) S:n 5. 4. 697 §, 12. 4. 775 §, 26. 4. 839 §, 19. 7. 1 480 §. — [6]) S:n 15. 11. 2 347 §. — [7]) Ks. I osan s. 84. — [8]) Ks. v:n 1953 kert. I osan s. 60. — [9]) Kiint. ltk. 5. 7. 1 431 §. — [10]) S:n 18. 1. 112 §. — [11]) S:n 11. 1. 27 §.

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi pidennetty		Vuosivuokra, mk
		mistä	mihin	
Espoo, Huopalahti, Karmil RN:o 2[80]	Esimies G. Eriksson [1])	1. 1. 1954	31. 3. 1956	11 400
		1. 4. 1956	31. 12. 1958 [2])	11 400
Haaga, kortt. n:o 4, tontti n:o 13	Talonmies S. Kuismin [3])	1. 5. 1955	1. 5. 1957	17 000
» » » 15 » » 13	Oy. Omega Ab. [4])	1. 5. 1955	1. 5. 1958	36 000
» » » 88 » » 26	Rouva S. Airaksinen [5])	1. 1. 1954	31. 12. 1955	9 800
» » »161 » » 9	Huvilanomistaja J. Juhava [6])	1. 1. 1954	31. 12. 1955	4 700
Herttoniemi, huvilapalsta n:o 66	Talonmies T. Kajomeri [7])	1. 1. 1954	3 kk. irtis. jälk.	5 000
» huvila-alue n:o 71	Vanginvartija S. Janhunen [8])	1. 1. 1955	31. 12. 1956	5 000
Kaarela, Löfkulla RN:o 5[6]	Työntekijä P. Lindström [9])	1. 1. 1953	2 kk. irtis. jälk.	4 800
Laajasalo, Tallbacka	Varatuomari G. Norrménin perikunta [10])	1. 1. 1955	31. 12. 1959	40 000
Leppävaara, kortteli n:o 71, tontti n:o 10	Neiti I. Flinck [11])	1. 7. 1954	30. 6. 1956	6 000
» Suotorppa RN:o 2[564]	Rouva I. Korhonen [12])	1. 1. 1954	31. 12. 1955	3 000
Oulunkylä, huvila-alue n:o 14	Helsingfors Konserv-ab. [13])	1. 9. 1954	31. 8. 1955	9 000
10. kaup.osan kortt. n:o 284, Vilhovuorenkatu 10	Oy. Esso Ab. [14])	1. 7. 1954	30. 6. 1956	48 000

Vuokraoikeuden pidentämisen yhteydessä päätettiin esimies G. Erikssonin vuokrasopimukseen ottaa lisäehto, jonka mukaan vuokraaja sitoutui luovuttamaan kaupungille vapaan käyttöoikeuden asemakaavan tai rakentamissuunnitelman mukaisesti katumaaksi tarvittaviin vuokra-alueen osiin. Neiti I. Flinckin vuokrasopimuksesta poistettiin määräys vapaasta siirto-oikeudesta. Vuokra-alueen käytöstä v:n 1953 aikana päätettiin veloittaa työntekijä P. Lindströmiä 4 800 mk sekä huvilanomistaja J. Juhavaa 4 700 mk, korko 8 % erääntymispäivästä lukien.

Osuusliike Elannon vuokraoikeuden jatkaminen. Osuusliike Elannon vuokraoikeutta Herttoniemen siirtolapuutarha-alueella olevaan 45 m²:n suuruiseen myymälärakennuksen alaan pidennettiin [15]) 1. 6. lukien viiden vuoden ajaksi. Vuosivuokra korotettiin 45 000 mk:ksi.

Mäntysaaresta vuokratun alueen vuokrasopimuksen pidentäminen. Lautakunta päätti [16]) oikeuttaa kalastaja A. Hännisen pitämään vuokra-alueella olevat rakennuksensa paikoillaan edelleen 1. 1. 1954 alkaen, irtisanomisaikana 6 kk, 20 000 mk:n vuosivuokrasta, joka oli perittävä myös v:n 1953 ajalta. Vuokraaja oikeutettiin lisäksi käyttämään Mäntysaaren eteläpuolella olevaa luotoa verkkojen kuivatuspaikkana.

Ab. G. J. Sundbergin vuokra-alueen järjestely. Lautakunta päätti [17]) pysyttää voimassa 1. 6. 1953 tehdyn, Hermanni I:n korttelin n:o IX tonttia n:o 5 koskevan vuokraoikeuden irtisanomisen alueen muihin osiin nähden, lukuunottamatta voimassa olevan asemakaavan korttelin n:o 656 tonttia n:o 10 vastaavaa aluetta, jonka osalta vuokraoikeutta päätettiin jatkaa 9. 6. lukien, irtisanomisaikana 2 kk. Vuosivuokraksi määrättiin 14 000 mk. Vuokraajaa päätettiin veloittaa ko. tontin käytöstä 15. 8. 1953—8. 6. 1954 väliseltä ajalta vuosivuokran mukaisesti.

Hermannin korttelin n:o 653 aluejärjestelyt. Lautakunnan 20. 4. 1953 tekemän päätöksen johdosta, joka koski Hermannin korttelin n:o 653 tonttien n:o 91, 93 ja 95 varaamista liikennelaitoksen henkilökunnan toimesta perustettavalle asunto-osakeyhtiölle, jouduttiin suorittamaan korttelin eräiden alueiden aikaisempien vuokrauksien uudelleen järjestely. Vuokraajien sitouduttua eräin edellytyksin luovuttamaan kaupungin vapaaseen käyttöön ne osat vuokra-alueistaan, jotka tulivat kuulumaan uuden asemakaavan mukaan muodostettaviin tontteihin tai rakennettavan kadun alueelle, päätti [18]) lautakunta jatkaa entisin ehdoin viiden vuoden ajaksi L. ja J. Ylöstalon nimissä olevaa vuokraoikeutta siltä osin kuin alue kuului uuden asemakaavan mukaiseen kortteliin n:o 653 liittyvään puistoalueeseen, leskirouva H. Michelssonin vuokra-aikaa siltä osin kuin alue kuului korttelin

[1]) Kiint. ltk. 11. 1. 30 §. — [2]) Indeksiin sidottu perusvuokra. — [3]) Kiint. ltk. 13. 9. 1 798 §. — [4]) S:n 31. 5. 1 179 §. — [5]) S:n 1. 2. 220 §. — [6]) S:n 29. 3. 651 §. — [7]) S:n 18. 1. 107 §. — [8]) S:n 11. 10. 2 086 §. — [9]) S:n 14. 6. 1 278 §. — [10]) S:n 12. 4. 770 §. — [11]) S:n 10. 5. 972 §. — [12]) S:n 29. 3. 652 §. — [13]) S:n 1. 11. 2 265 §. — [14]) S:n 3. 5. 895 §. — [15]) S:n 28. 6. 1 387 §. — [16]) S:n 1. 2. 232 §. — [17]) S:n 8. 6. 1 239 §. — [18]) S:n 1. 3. 447 §.

n:o 653 tonttiin n:o 5 sekä kortteliin liittyvään puistoalueeseen sekä Asunto Oy.Hämeentie 95 -nimisen yhtiön vuokra-aikaa siltä osin kuin alue kuului em. korttelin tonttiin n:o 3. Vuokra-ajat laskettiin alkaviksi 1. 3. 1954. Arkkitehti O. Ottelinin vuokrasopimukseen merkittiin, että hän ilman irtisanomisaikaa suostui luovuttamaan kaupungin vapaaseen käyttöön vuokra-alueestaan sen osan, joka uuden asemakaavan mukaan tulisi kuulumaan rakennettavan Helminkadun alueelle.

Laajasalossa oleva Bergvik -niminen vuokra-alue. Lautakunta päätti [1]), että arkkitehti G. Wuorion vuokraoikeutta Tuurholman tilaan RN:o 1^{24} kuuluvaan Bergvik-nimiseen huvila-alueeseen jatketaan 31. 12. 1959 saakka siten supistettuna, että vuokra-alueen pohjois-osasta erotetaan n. 1 100 m^2:n suuruinen osa. Vuokraehdot jäivät muuten ennalleen, paitsi että vuosivuokra korotettiin 40 000 mk:aan.

Samalla päätettiin vuokrata em. Wuorion vuokra-alueesta erotettu osa Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvaliidien Liitolle liitettäväksi yhdistyksen hallussa ennestään olevaan vuokra-alueeseen 1. 1. 1955 lukien. Irtisanomisaikana oli 6 kk sekä vuosivuokran suuruus 2 000 mk.

Asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirto. Hyväksyttiin kertomusvuoden aikana tapahtuneet lukuisat asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirrot. Lisäksi merkittiin, että kauppakirjat oli asianmukaisesti varustettu leimamerkeillä niissä tapauksissa, joissa siirto tapahtui myynnin perusteella. Tontin vuokraoikeuteen rakennuksineen kiinnitetty laina siirrettiin joko vuokraoikeuden uuden omistajan vastattavaksi tai sanottiin irti lainaehtojen mukaan takaisin maksettavaksi.

Asuntotonteilla olevien rakennusten myynnin yhteydessä päätettiin joissakin tapauksissa purkaa tonttia koskeva aikaisempi vuokrasopimus sekä hyväksyä rakennusten ostaja tontin uudeksi vuokraajaksi, jolloin vuokraehdot jäivät useimmiten ennalleen. Joidenkin tonttien vuosivuokria korotettiin.

Eräiden vuokrasopimusten ja vuokrauspäätösten muuttaminen. Meilahden huvila-aluetta n:o 16 koskeva vuokrasopimus päätettiin [2]) uusia siten, että sopimus laadittiin rakennusmestari J. A. Vaarannon perikunnan nimiin.

Lautakunta päätti [3]) muuttaa 28. 9. 1953 tekemäänsä päätöstä siten, että Herttoniemen asuntoalueen korttelin n:o 134 tontit n:o 4 ja 5 katsotaan vuokratuiksi Asunto-oy. Mäyrävuori -nimiselle yhtiölle em. päätöksessä mainituin ehdoin sekä lisäksi sillä ehdolla, että maksamattomat maanvuokrat suoritettaisiin kaupungille ennen sopimuksen tekoa.

Herttoniemen korttelin n:o 103 tonttia n:o 4 koskeva lautakunnan 17. 8. 1953 tekemä vuokrauspäätös päätettiin [4]) tarkistaa siten, että rakennusmestari P. Huotarin nimissä ollut vuokrasopimus purettiin 17. 5. 1954, josta päivästä alkaen alue vuokrattiin Asunto-oy. Susitie 14:lle.

Eräiden vuokrauspäätösten peruuttaminen. Lautakunta päätti peruuttaa: 15. 6. 1953 tekemänsä päätöksen Herttoniemen korttelin n:o 129 tontin n:o 6 vuokraamisesta Lapin Elo Oy. -nimiselle toiminimelle [5]); 20. 11. 1950 tekemäänsä päätökseen perustuvan vuokraoikeuden Herttoniemen korttelin n:o 109 tonttiin n:o 5 [6]); 4. 8. 1952 tekemänsä päätöksen 6 000 m^2:n suuruisen alueen vuokraamisesta Malmilta tilasta RN:o 1^{99} toimitusjohtaja R. Kassarille [7]) sekä Kulosaarenkadun varrella korttelissa n:o 272 sijaitsevan tontin n:o 1 b vuokrauksen Helsingin Kauppiaat Oy:lle, sillä ehdolla, ettei tontista 30. 6. 1954 saakka maksettua vuokraa palautettaisi [8]).

Vuokraoikeuden menettäminen. Rakentamisvelvollisuutta koskevan vuokrasopimuksen ehdon täyttämättä jättämisen vuoksi päätettiin [9]) Asunto Oy. Hiihtomäentie 31:n vuokraoikeus Herttoniemen korttelin n:o 108 tonttiin n:o 2 julistaa heti menetetyksi sekä periä tontin vuokra ainoastaan 31. 12. 1953 saakka.

Meilahden ent. huvila-alueen n:o 26 c tyhjentäminen. Asiamiesosaston ilmoituksen mukaan oli raastuvanoikeus 4. 3. antamillaan päätöksillä velvoittanut liikennöitsijä A. Leskisen ja metallityöntekijä A. Luukkosen siirtämään pois rakennuksensa Meilahden ent. huvila-alueelta n:o 26 c heti päätöksen saatua lainvoiman, muussa tapauksessa kaupungilla oli oikeus toimittaa rakennusten poissiirto omistajien kustannuksella. Asiamiesosastolle päätettiin [10]) ilmoittaa, että Luukkosen oli siirrettävä pois omistamansa rakennukset

---

[1]) Kiint. ltk. 20. 12. 2 634 §. — [2]) S:n 25. 1. 171 §. — [3]) S:n 29. 3. 659 §. — [4]) S:n 17. 5. 1 055 §. — [5]) 8. 3. 503 §. — [6]) S:n 26. 4. 846 §. — [7]) S:n 9. 8. 1 590 §. — [8]) S:n 18. 10. 2 156 §. — [9]) S:n 24. 5. 1 112 §. — [10]) S:n 3. 5. 905 §.

ja siistittävä alue omalta osaltaan 15. 5. mennessä sekä Leskisen 1. 9. mennessä.Samalla päätettiin, että kaupungin Meilahdessa sijaitsevan maa-alueen käytöstä veloitetaan liikennöitsijä Leskistä 15. 11. 1953 — 1. 9. 1954 väliseltä ajalta 11 000 mk sekä metallityöntekijä Luukkosta 15. 11. 1953— 15. 5. 1954 väliseltä ajalta 9 600 mk.

Hiihtomäentien levittämiseen tarvittavien tontinosien vapauttaminen. Herttoniemen kortteleiden n:o 103, 108 ja 109 eräiden tonttien vuokraajat sitoutuivat luovuttamaan kaupungin vapaaseen hallintaan Hiihtomäentien levitykseen tarvittavat n. 3 m:n levyiset kaistaleet tonteistaan tai sijoittamaan eräissä tapauksissa tontille rakennettavan asuinrakennuksen asemakaavan mukaiseen itäiseen rakennusrajaan kiinni sillä ehdolla, että kaupunki suoritti uuden tontin muodostamisesta aiheutuvat kustannukset [1]).

Herttoniemen huvila-alueen n:o 40 a rakennusten lunastaminen. Kaupunginhallituksen 15. 7. tekemän päätöksen mukaisesti päätettiin [2]) ostaa 550 000 mk:n hinnasta ko. alueella olevat rakennukset sekä purkaa aluetta koskeva vuokrasopimus. Asunnon hankkiminen asuinrakennuksesta muuttamaan joutuneelle perheelle annettiin talo-osaston tehtäväksi.

Eräiden Herttoniemen itäisen asuntoalueen eteläosan kerrostalotonttien vapauttaminen niitä rasittavista vuokraoikeuksista. Lautakunta päätti [3]) esittää kaupunginhallitukselle, että Kalliolan Kannatusyhdistyksen Herttoniemen huvila-alueella n:o 85 sijaitsevat asuinrakennukset saataisiin ostaa 2 130 000 mk:n kauppahinnasta kaupungille sekä että kannatusyhdistyksen ja kaupungin välinen ko. aluetta koskeva vuokrasopimus purettaisiin. Samalla päätettiin sanoa irti ent. postivirkailija R. Trogenille vuokratun huvila-alueen n:o 84 vuokrasopimus päättyväksi 6 kk:n kuluttua irtisanomisesta.

Herttoniemen huvila-alueen n:o 83 vapauttamiseksi itäisen asuntoalueen eteläosan asemakaavan toteuttamista varten sovittiin [4]) alueen vuokraajan, Kauppapuutarha K. Rantala ja Pojat -nimisen toiminimen kanssa seuraavan uudelleenjärjestelyn toimeenpanosta: vuokraaja luovuttaa kertomusvuoden syyskuuhun mennessä korttelin n:o 43208 tontteja n:o 1, 2 ja 3 vastaavat alueet sekä korttelista n:o 43206 tonttia n:o 2 vastaavan alueen. Seuraavassa vaiheessa vuokraaja luovuttaa viimeksimainitun korttelin tontteja n:o 3, 7 ja 8 vastaavat alueet siten, että vuokraaja on oikeutettu pitämään tonteilla n:o 7 ja 8 sijaitsevan osan kasvihuoneesta hallussaan siihen saakka, kunnes tonteille rakennettavat kerrostalot ovat valmistuneet. Tässä vaiheessa on vuokraajan purettava tontilla n:o 3 oleva asuinrakennus ja vajarakennus. Kolmannessa vaiheessa tuli vuokraajan v:n 1957 loppuun mennessä purkaa kaikki korttelin n:o 43206 tontteja n:o 4 ja 5 vastaavalla alueella sijaitsevat rakennuksensa ja laitteensa. Neljännessä vaiheessa oli vuokraajan v:n 1958 loppuun mennessä purettava korttelin 43206 puistoalueella sijaitsevat kasvihuoneensa ym. laitteensa sekä korttelissa n:o 43208 sijaitseva asuinrakennus. Korttelin n:o 43208 itä- ja eteläpuolella rantaan ulottuvat viljelysmaat saivat olla vuokraajan käytössä v:n 1958 loppuun. Edellämainitusta käyttöoikeudesta oli vuokraajan suoritettava korvauksena vuosittain 60 000 mk, joka tarkistetaan sikäli, kun alueet vapautuvat kaupungin käyttöön.

Asuntotonttien ja -alueiden vuokrasopimusten irtisanominen. O. Nyholmin perikunnan vuokraoikeus Ruskeasuon vuokra-alueeseen n:o 1 päätettiin [5]) lakkauttaa 12. 11. 1953 lukien.

Osuusliike Elannon vuokraoikeus Herttoniemen korttelin n:o 127 tonttiin n:o 1 päätettiin [6]) katsoa rauenneeksi.

Rajajärjestelyjä varten sanottiin irti Hermannin korttelin n:o 657 tonttia n:o 4 koskevat, vuokraajien Ottelin, Tilly ja Forsgren sekä Salonoja ja Kontula nimissä olleet vuokrasopimukset päättyviksi 31. 3. 1955 [7]); Hermannin korttelin n:o 651 tontteja n:o 18, 20, 81 ja 83 koskevat A. Sainion ja F. Virtasen vuokrasopimukset päättyviksi 31. 12. 1954 [8]); työnjohtaja H. Santalan kuolinpesän vuokraoikeus Hermannin I asuntoalueen tonttiin n:o 9 ent. korttelissa n:o 653 päättyväksi 30. 6. 1955, Paperinkäyttö Oy:n oikeus pitää omistamansa varastorakennus Haukilahdenkadun alueella päättyväksi 31. 3. 1955 [9]) sekä leskirouva M. Lindqvistin vuokraoikeus Herttoniemen huvila-alueeseen n:o 39 päättyväksi 30. 6. 1955 [10]).

---

[1]) Kiint. ltk. 1. 11. 2 252 §. — [2]) S:n 9. 8. 1 596 §. — [3]) S:n 21. 6. 1 329 §, ks. I osan s. 233.— [4]) S:n 5. 7. 1 440 §. — [5]) S:n 11. 1. 31 §. — [6]) S:n 2. 8. 1 537 §. — [7]) S:n 30. 8. 1 733 §. — [8]) S:n 11. 10. 2077 §. — [9]) S:n 13. 12. 2 583 §. — [10]) S:n 13. 12. 2 580 §.

Liikemies K. Svenssonin vuokraoikeus Lauttasaaren huvila-alueeseen n:o 6 a sanottiin irti [1]) päättyväksi 31. 12.

Ent. Pikku Pässi -nimistä saarta koskeva vuokraoikeus päätettiin [2]) sanoa irti päättyväksi 31. 3. 1955 sekä velvoitettiin rakennusmestari E. Louha heti irtisanomisajan päätyttyä poistamaan ostamansa ko. alueella sijaitsevat rakennukset.

Kätilöopistolle vuokratulla tontilla olevien rakennusten purkaminen. Lautakunta päätti [3]) sanoa irti edesmenneen rouva M. Parkkosen nimissä olleen oikeuden pitää asuin- ja talousrakennusta entisellä asuntopalstalla Litt. 0 Kumpulassa Sofianlehdonkadun ja Limingantien kulmauksessa päättyväksi 30. 11., koska rakennusten todettiin olevan ko. tontilla aloitettavien louhimistöiden esteenä.

Vuokralle annetut viljelys- ja syöttömaat. Kertomusvuoden kuluessa vuokrattiin seuraavat viljelys- ja syöttömaat:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi	Kokonais-vuokra, mk
Herttoniemi, 2.2 ha	E. Johansson [4])	viljelyskausi 1954	12 000
Laajalahti, Miinalantien eteläp., 7 000 m² sekä ent. Rusteenin maat, 7 000 m²	E. Kämäräinen [5])	1. 1. 1954—31. 12. 1956	4 500
Meilahti, viljelyspalsta n:o 3, 0.13 ha	S. Strömberg [6])	viljelyskausi 1954	1 500
Munkkiniemi, kortteli n:o 91, 400 m²	A.-L. Forssell [6])	S:n	600
Oulunkylä, Niittypelto 3, 2 000 m²	L. Rajala [6])	S:n	2 400
» Perkiö, n. 1 ha	SOK [7])	S:n	15 000
» ns. tallialue	A. Koivula [8])	S:n	8 000
Punamäki, litt. A, 0.2 ha	A. Aalto [9])	S:n	1 500
Reijola, viljelyspalstat M¹, K² ja K³, 0.34 ha sekä syöttöpalstat f¹, f², g¹ ja g²	A. Aarnio [6])	S:n	8 000
Toivolan viljelysalue, 4 ha	Sotainvaliidien Veljesliiton Helsingin alaosasto [6])	S:n	40 000

Oy. Rekola Ab. Kauppapuutarhan vuokraoikeuden pidentäminen. Lautakunta päätti [10]) jatkaa Oy. Rekola Ab:n vuokraoikeutta Reijolan viljelyspalstoihin Litt. j, Litt. i, A, B sekä n:o 8 ajaksi 1. 1. 1955 — 31. 12. 1957 siten, että sopimukset yhdistettiin yhdeksi ja että kokonaisvuokraksi tuli 1. 1. 1955 lähtien 120 000 mk. Ehtona oli, että alue tai sen osa saataisiin kaupungin vapaaseen hallintaan 3 kk:n kuluttua irtisanomisesta suhteellista vuokranalennusta vastaan, jos kaupunki tarvitsi niitä omiin tarkoituksiinsa.

Viljelysalueiden vuokrasopimusten irtisanominen ym. Päätettiin [11]) A. Rasin, jolla oli vuokralla Herttoniemessä sijaitsevat ns. Nummelan maat, anomuksesta alentaa alueen vuosivuokra 7 500 mk:aan entisen 15 000 mk:n asemesta, sen johdosta, että kaupunki oli katua ja viemäriä varten joutunut ottamaan haltuunsa n. 1.3 ha anojan vuokraamasta alueesta. Samalla päätettiin sanoa vuokrasopimus irti päättyväksi 31. 12. 1954.

Wärtsilä-yhtymän vuokraoikeus n. 2 ha:n suuruiseen viljelysalueeseen Oulunkylän Perkiössä merkittiin [12]) anomuksesta päättyneeksi 31. 12. 1953.

Lisäksi sanottiin irti [13]) vuoden aikana eräitä pienehköjen viljelysalueiden vuokrasopimuksia.

Helsingin maanviljelysinsinööripiirin työntekijäin parakkimajoitus. Lautakunta oikeutti [14]) Helsingin maanviljelysinsinööripiirin käyttämään 16. 5. lukien, irtisanomisaikana 3 kk, 2 000 m²:n suuruista puistoaluetta Kaarelassa työntekijöiden parakkimajoitukseen asuntoalueen tietöiden aikana. Oikeus myönnettiin korvauksetta sekä sillä ehdolla, että alue käytön jälkeen siistitään ja kunnostetaan ennalleen.

Katukahvilat. Oy. Ravintola Elite Ab:n vuokraoikeutta korttelin n:o 448 länsipuolella

---

[1]) Kiint. ltk. 20. 9. 1 889 §. — [2]) S:n 13. 12. 2 582 §. — [3]) S:n 18. 10. 2 158 §. — [4]) Tonttij. 29. 5. 227 §. — [5]) S:n 12. 6. 250 §. — [6]) S:n 29. 5. 225 §. — [7]) S:n 12. 6. 248 §. — [8]) S:n 12. 6. 251 §. — [9]) S:n 12. 6. 249 §. — [10]) Kiint. ltk. 25. 10. 2 203 §. — [11]) Tonttij. 29. 5. 226 §. — [12]) S:n 3. 7. 278 §. — [13]) S:n 3. 7. 269 §; kiint. ltk. 29. 11. 2 454 §. — [14]) Kiint. ltk. 17. 5. 1 040 §.

olevaan ulkoilmatarjoilualueeseen päätettiin [1]) jatkaa edelleen kertomusvuoden kesäkauden ajaksi 20 000 mk:n korvauksesta entisin ehdoin.

Oy. Tit-Bit Ab. oikeutettiin [2]) harjoittamaan ulkoilmatarjoilua kertomusvuoden kesäkautena Toivonkatu 1—3 jalkakäytävällä 10 000 mk:n korvauksesta kuitenkin enintään viidessä pöydässä, joiden ympärillä sai olla korkeintaan viisi istuinta.

Pienoisgolfkentät. Lautakunta päätti [3]) vuokrata kertomusvuoden kesäkaudeksi pienoisgolfkenttiä varten alueita seuraavasti: Skatan Kaverit -yhdistykselle Katajanokalta korttelin n:o 143 länsipuolelta; Teknillisen Korkeakoulun ylioppilaskunnan Ristin Kilat -nimiselle yhdistykselle Mechelinin- ja Kesäkadun kulmauksesta; Käpylän Urheilu-Veikot -nimiselle seuralle Arabiankadun varrelta korttelista n:o 827 sekä Helsingin Toverit -yhdistykselle Eläintarhantie 7:n kohdalta. Yhteiset vuokraehdot olivat: alueen rajat maastossa määrää lähemmin tonttiosasto; korvaus alueen käytöstä kesäkaudelta on 5 000 mk ja maksetaan se kertakaikkisena etukäteen; alue ympäristöineen on pidettävä vuokramiehen toimesta siistinä ja pelikenttä rakennelmineen asiallisessa kunnossa; kaikki rakennelmat on pelikauden päätyttyä poistettava alueelta.

Urheiluseura Karhu-Kissat oikeutettiin [4]) v:n 1955 kesäkautena pitämään pienoisgolfkenttää 5 000 mk:n korvauksesta Hesperian pesäpallokentän takana olevalla täytemaalla, alueella, jota rajoittivat Töölön sokeritehtaan raide ja ratapihan aitaus sekä Hesperian puistoa kiertävä tie.

Erään Käpylän alueen käyttö lentopallokenttänä. Lautakunta suostui [5]) Asunto Oy. Pohjolankatu 43:n anomukseen saada käyttää 300 m²:n suuruista aluetta korttelissa n:o 827 Arabiankadun ja Käpylänkujan kulmassa lentopallokenttänä sekä pystyttää alueelle peliä varten tarpeelliset paalut. Ehtona oli, että anojan oli huolehdittava alueen siistimisestä sekä rakennelmien poistamisesta heti kaupungin sitä vaatiessa, alueen yleistä käyttöä ei myöskään saanut rajoittaa.

Kesäteatterit. Malmin Työväennäyttämön kannatusyhdistykselle myönnettiin [6]) oikeus järjestää ulkoilmanäytäntöjä kertomusvuoden kesäkautena Malmilla Kellaritien varrella 1 000 mk:n korvauksesta samoin ehdoin kuin aikaisempinakin vuosina.

Suomen Työväenteatterin Kannatusyhdistykselle vuokrattiin [7]) ulkoilmanäyttämöä varten 3 800 m²:n suuruinen alue Alppipuistosta 1. 1. 1955 — 31. 12. 1964 väliseksi ajaksi 3 500 mk:n vuosivuokrasta seuraavin ehdoin: aluetta saadaan käyttää vain ulkoilmanäyttämön paikkana; alue ja sille rakennettavat laitteet on pidettävä siistinä ja asianmukaisina siten, että näyttämö ulkonaisestikin vastaa keskeisen paikan sille asettamia vaatimuksia; aluetta ei saa aidata kiinteällä aidalla; alueella saadaan tarjoilla kahvia ym. virvokkeita teatteriyleisölle; alueelle ei saa rakentaa mitään eikä maastoa muuttaa ilman kiinteistölautakunnan lupaa ja asianmukaisesti vahvistettuja piirustuksia. Samalla hyväksyttiin esitetty pohjasuunnitelma.

Vallilan metsästä Helsingin Työväen Teatterin Kannatusyhdistykselle vuokratun ulkoilmanäyttämön alueen suuruudeksi päätettiin [8]) merkitä 1. 12. 1954 alkaen 6 000 m² entisen 2 900 m²:n sijasta sekä nostaa vuosivuokra 1 000 mk:sta 6 000 mk:aan. Samalla päätti lautakunta puolestaan hyväksyä rakennustoimiston talorakennusosaston laatimat alueelle rakennettavan ulkoilmanäyttämön piirustukset.

Koskelassa olevan koirakoulun alueen vuokraoikeuden jatkaminen. Poliisikonstaapeli R. Hynysen vuokraoikeutta Koskelassa olevaan 1 000 m²:n suuruiseen koirakoulun alueeseen päätettiin [9]) jatkaa 1. 1. 1954 — 31. 12. 1955 väliseksi ajaksi entisin ehdoin.

Koiratarha-alueen vuokraoikeuden irtisanominen. Lautakunta päätti [10]) sanoa irti Herttoniemessä sijaitsevan ns. Bonzon koiratarha-aluetta koskevan, rouva I. Lundsténin nimissä olevan vuokraoikeuden päättyväksi 1. 6. 1955.

Tanssilava-alueen vuokraoikeuden irtisanominen. Lautakunta päätti [11]) sanoa irti Malminseudun Työväenyhdistyksen vuokraoikeuden Pukinmäellä Jokitien varrella olevaan tanssilava-alueeseen päättyväksi 31. 12. Yhdistyksen oli viimeistään 30. 4. 1955 mennessä siistittävä alue sekä poistettava omaisuutensa sieltä. Lisäksi päätettiin, ettei yhdistyksen korvausvaatimus antanut aihetta toimenpiteisiin.

Munkkiniemen aukiolle rakennettavan autonhuoltoaseman piirustukset hyväksyttiin [12])

---

[1]) Kiint. ltk. 3. 5. 912 §. — [2]) S:n 3. 5. 913 §. — [3]) S:n 3. 5. 907 §. — [4]) S:n 1. 11. 2 260 §. — [5]) S:n 23. 8. 1 681 §. — [6]) S:n 3. 5. 914 §. — [7]) S:n 30. 8. 1 739 §. — [8]) S:n 22. 11. 2 396 §. — [9]) S:n 11. 1. 25 §. — [10]) S:n 29. 11. 2 453 §. — [11]) S:n 15. 11. 2 349 §. — [12]) S:n 3. 5. 917 §.

eräin pienin, aseman liikenteen järjestelyä ym. koskevin muutoksin. Vuosivuokran suuruudeksi vuokrakauden alusta, eli 1. 12. 1953 alkaen, määrättiin 507 500 mk.

Lisäalueen vuokraaminen Oy. Union-Öljy Ab:lle. Lautakunta päätti [1]) vuokrata Oy. Union-Öljy Ab:lle yhtiön Tallbackan tilasta RN:o 8[93] aikaisemmin vuokraamaan, Malmin Hämeentien ja Vanhan Porvoontien kulmauksessa sijaitsevaan bensiininjakeluasemaan liitettäväksi n. 850 m²:n suuruisen lisäalueen 1. 6. — 31. 12. väliseksi ajaksi 42 000 mk:n vuosivuokrasta.

Alueen vuokraaminen Hakaniementorilta autonhuoltoasemaa varten. Oy. Esso Ab:lle päätettiin [2]) vuokrata Hakaniementorin pohjoispäästä Sörnäisten rantatien ja Viherniemenkadun kulmauksesta 28 × 56 m²:n suuruinen alue autonhuoltoasemaa varten 1. 7. 1954 — 30. 6. 1956 väliseksi ajaksi 330 000 mk:n vuosivuokrasta seuraavin ehdoin: vuokraajan päätyttyä vuokraoikeus jatkui 6 kk:n molemminpuolisen irtisanomisen varassa; vuokraajan oli reunustettava alueen etelä- ja itäraja istutuksilla ja huolehdittava niiden hoidosta; vuokraajan tuli saattaa ostamansa rakennuksen osa tonttiosaston vaatimaan kuntoon; huoltoasemalla saatiin pitää 3 jakelulaitetta; muutoin noudatettiin kaupunginvaltuuston 11. 6. 1952 vahvistamia periaatteita.

Bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemien vuokrasopimusten pidentäminen. Seuraavien bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemien paikkoja koskevat vuokrasopimukset pidennettiin kertomusvuoden ajaksi:

Paikka	Vuokraaja	Vuosivuokra, mk
Salomonkatu	Oy., Shell Ab. [3])	750 000
Liisantori	» » » [4])	120 000
Kampintori	» » » [4])	120 000
Länt. Brahenkatu	» » » [4])	360 000
Länt. Brahenkatu, lisäalue	» » » [4])	60 000
Vaasankatu	» » » [4])	240 000
Töölöntori	» » » [4])	120 000
Mäkelän- ja Pohjolankadun risteys	» » » [4])	360 000
Porvoon- ja Degeröntien risteys	» » » [4])	120 000
Etel. Makasiinikatu	» » » [4])	240 000
Haaga, Länsi-Puistotie	Oy. Trustivapaa Bensiini [5])	240 000
Reijolankatu	Suomalainen Gulf Oil Co. Oy.[6])	350 000

Oy. Shell Ab:tä veloitettiin lisäksi Länt. Brahenkadun huoltoasemalla olevasta kolmannesta jakelupylväästä 1. 2. — 31. 12. 1953 väliseltä ajalta 71 500 mk.

Edellisten lisäksi lautakunta päätti [7]) pidentää Oy. Kaartinmaneesin Autohalli Ab:n vuokraoikeutta Kaartinmaneesin länsipäädyn ja Kasarmikadun väliseen 665 m²:n suuruiseen katualueeseen ja 418 m²:n suuruiseen lisäalueeseen sekä samoin kolmen bensiininjakelulaitteen ja niihin kuuluvien maanalaisten säiliöiden ym. pito-oikeutta Kaartinkujalla 1. 7. — 31. 12. väliseksi ajaksi. Vuokraehdot jäivät muutoin ennalleen, paitsi että tarkistettu vuosivuokra nousi 680 160 mk:aan.

Oy. Shell Ab:n Kulosaarenkatu 14:ssä sijaitsevia bensiinisäiliöitä koskevan päätöksen muuttaminen. Lautakunta päätti [8]), muuttaen 7. 12. 1953 tekemäänsä päätöstä, oikeuttaa Oy. Shell Ab:n pitämään 31. 8. saakka korvauksetta neljää maanalaista bensiinisäiliötä Oy. Renlund Ab:lle vuokratulla alueella sillä ehdolla, että Oy. Renlund Ab. puolestaan antaa siihen suostumuksensa.

Bensiininjakelulaitteiden ja bensiinisäiliöiden sijoitusluvat. Lautakunta oikeutti [9]) Oy. Esso Ab:n pitämään vuokraamallaan alueella Mäkelän- ja Sofiankadun risteyksessä väliaikaista, siirrettävissä olevaa bensiininmyyntikioskia, irtisanomisaikana 2 viikkoa, kauintaan siihen saakka kunnes alueelle valmistuisi varsinainen huoltoasemarakennus. Samalla hyväksyttiin myyntikioskin piirustukset.

Oy. Esso Ab. sai oikeuden asentaa Kulosaarentien ja Herttoniemenvaltatien risteyksessä olevalle moottoriajoneuvojen huoltoasemalle yhden lisäjakelulaitteen 16. 10. —

[1]) Kiint. ltk. 31. 5. 1 178 §. — [2]) S:n 28. 6. 1 394 §. — [3]) S:n 11. 1. 35 §. — [4]) S:n 11. 1. 36 §. — [5]) S:n 22. 2. 400 §. — [6]) S:n 26. 4. 850 §. — [7]) S:n 28. 6. 1 391 §. — [8]) S:n 25. 1. 170 §. — [9]) S:n 28. 6. 1 386 §.

31. 12. väliseksi ajaksi 25 000 mk:n suuruisesta lisävuokrasta [1]) sekä Pakilassa Tuusulantien varrella sijaitsevalle moottoripolttoaineen jakeluasemalle yhden jakelulaitteen samaksi ajaksi sekä samansuuruisesta lisävuokrasta tältä ajalta [2]).

Oy. Auto-Ala Ab. oikeutettiin [3]) pystyttämään ja pitämään bensiininjakelulaite maanalaisine säiliöineen vuokraamallaan Uudenpellon varastoalueella n:o 17 ja 18 toistaiseksi 1. 7. alkaen. Irtisanomisaikana oli 3 kk ja vuosivuokran suuruus 60 000 mk. Jakelulaite oli tarkoitettu ainoastaan rajoitettuun käyttöön.

Bensiinisäiliön piirustusten hyväksyminen. Hyväksyttiin [4]) piirustukset Oy. Esso Ab:n 23. 7. 1951 Laajasalosta vuokraamalle säiliöalueelle tulenarkojen nesteiden varastoimista varten pystytettävää 5 000 m³:n suuruista terässäiliötä varten. Samalla päätettiin määrätä säiliöalue aidattavaksi sekä periä siitä 1. 7. alkaen sopimuksen mukainen täysi vuokra.

Bensiininjakeluaseman vuokraoikeuden lakkauttaminen. Oy. Union Öljy Ab:lle vuokratun Hietalahdentorin moottoripolttoaineen jakeluaseman vuokraoikeus päätettiin [5]) lakkauttaa 31. 3. lukien.

Autonhuoltoaseman rakennusajan pidentäminen. Lautakunta myöntyi [6]) Oy. Esso Ab:n anomukseen, jonka mukaan Mäkelänkadun ja Sofianlehdonkadun kulmauksessa sijaitsevaa huoltoasematonttia koskeva vuokrasopimus muutettiin siten, että huoltoasemarakennuksen tuli valmistua 1. 9. 1955 mennessä.

Arabian pienteollisuustalon huoneistojen jakaminen. Arabian pienteollisuustalon ja kaupungin välisen vuokrasopimuksen mukaan oli rakennettavan pienteollisuustalon lattiapinta-alasta n. 60 % luovutettava sellaisten pienteollisuuden harjoittajien käyttöön, jotka kaupungin vaatimuksesta joutuvat muuttamaan aikaisemmista huoneistoistaan tai joiden sijoittamista rakennukseen kaupunki muutoin pitää suotavana. Pienteollisuustalon ensimmäisen rakennusvaiheen 12 500 m³ suuruisen osan huoneistojen haltijoiksi päätti [7]) lautakunta hyväksyä seuraavat liikkeenharjoittajat: Toiminimi Ruostumattomat Teräslaitteet, 168 m², Arabian Hallit Oy., 88 ja 320 m², A. Parvela, 55 m², Matti Reijonen Oy., 320 m², Vakuutusyhtiö Louhi, 375 m², Neule Oy. Espero, 111 m² sekä Oy. Sjöblom Ab., 372 ja 372 m². Samalla päätettiin, että em. liikkeenharjoittajat saavat hallita huoneistojaan siinäkin tapauksessa, että yhtiö joutuisi myöhemmin maksamaan sopimussakkoa.

Oy. Elo Ab:n jäteveden puhdistuksesta ym. antama sitoumus. Kaupunginvaltuuston päätöksen [8]) mukaan kiinteistölautakunta oikeutettiin myymään korttelissa 43010 sijaitseva tontti n:o 2 Oy. Elo Ab:lle sen jälkeen, kun yhtiö oli lautakunnalle antanut sitoumuksen viereisellä, yhtiön ennestään omistamalla tontilla olevan teollisuuslaitoksen, johon kuuluu mm. margariinitehdas, viemärien yhdistämisestä yleiseen viemäriin, jäteveden puhdistamisesta sekä Herttoniemen uimarannan kunnostamisesta. Samalla velvoitettiin tonttiosasto tutkimaan mihin toimenpiteisiin yhtiön olisi ryhdyttävä jäteveden ja ko. uimarannan puhdistamiseksi. Tonttiosaston edustajien alueella 21. 10. suorittaman tarkastuksen tulokset merkittiin [9]) tiedoksi sekä päätettiin ottaa yhtiöltä seuraavan sisältöinen sitoumus:

a) yhtiö liittää 15. 8. 1954 mennessä teollisuuslaitoksensa kaikki viemärit siihen yleiseen viemäriin, joka johtaa kaupungin Porolahden rannalle suunnittelemaan likaveden puhdistamoon;

b) ennen jäteveden johtamista yleiseen viemäriin yhtiö puhdistaa ne rasvasta niin, ettei niiden keskimääräinen rasvapitoisuus ylitä 120 mg/l eikä suurin havaittu arvo 150 mg/l laskettuna kahden tunnin seisonnalla erkanevan rasvamäärän mukaan. Tämän tarkastamiseksi on kaupungilla oikeus ottaa haluamallaan tavalla näytteitä tehtaan jätevedestä;

c) mikäli osoittautuu, että tehtaan jätevesi näinkin puhdistettuna aiheuttaa tehtaalta pääviemäriin johtavien viemäreiden tukkeutumista, yhtiön on kustannettava näiden johtojen aukipitäminen;

d) mikäli tehtaan jätevesi aiheuttaa vaikeuksia kaupungin likaveden puhdistamiselle, altaiden rasvautumisen tai biologisen hapetuksen tai lietteen mädätyksen häiriintymisen muodossa, on yhtiön tehostettava tehtaan omaa puhdistamoa siinä määrin, että edellä esitetyt vaatimukset tulevat toteutetuiksi.

---

[1]) Kiint. ltk. 11. 10. 2 091 §. — [2]) S:n 11. 10. 2 092 §. — [3]) S:n 28. 6. 1 392 §. — [4]) S:n 5. 7. 1 442 §. — [5]) S:n 5. 4. 694 §. — [6]) S:n 8. 11. 2 297 §. — [7]) S:n 9. 8. 1 601 §. — [8]) Ks. I osan s. 78. — [9]) Kiint. ltk. 25. 10. 2 209 §.

Yhtiö on velvollinen saattamaan ensi tilassa uimarannan sellaiseen kuntoon, missä se oli ennen kuin yhtiö alkoi johtaa jätevettään mereen.

Samalla päätettiin kehottaa yhtiötä kertomusvuoden aikana poistamaan Kipparivuoren uimarannassa vielä olevat roskat ja rasvajätteet.

Alueen vuokraaminen Herttoniemen Öljyteollisuus Oy:lle. Öljyteollisuus Oy:lle varastoimistarkoituksiin ja jäteöljyn puhdistamoa varten kaupunginvaltuuston 16. 12. 1953 tekemän päätöksen mukaisesti vuokrattua aluetta koskevan vuokrasopimuksen ehdoista mainittakoon seuraavat kiinteistölautakunnan määräämät lisäehdot: vuokrattu alue oli kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukaan rakennettava kolmen vuoden kuluessa lopullisesta vuokrauksentekopäivästä lukien vuokraoikeuden menettämisen uhalla; vuokraajalla oli vapaa siirto-oikeus; vuokraaja oli velvollinen itse kustantamaan tarvitsemansa viemäröimisen ja mahdollisesti tarvitsemansa raiteen sekä sitten kun aluetta varten laadittava asemakava oli tullut toteutetuksi, käyvästä vuokrasta vuokraamaan ko. vuokra-alueen ja sen pohjoispuolella sijaitsevan toisen vuokra-alueen väliin jäävän tiealueen; jäteöljyä tai muita tuotannossa syntyviä jätteitä ei saanut laskea valumaan eikä muulla tavalla kulkeutumaan tontilta. Muutoin noudatettiin Herttoniemen öljysataman tavanomaisia vuokrausehtoja ja soveltuvin osin sen rakennusjärjestystä [1]).

Sörnäistenniemen teollisuuskorttelin n:o 275 varastoalueiden vuokraaminen. Kulosaaren uuden sillan aiheuttamien rautatieraidejärjestelyjen johdosta sanottiin irti 26. 10. 1953 mm. Sörnäistenniemen teollisuuskorttelin n:o 275 vuokraoikeudet 30. 6. 1954 päättyviksi. Satamarakennusosaston ilmoituksen mukaan voitiin kuitenkin kortteliin jättää toistaiseksi eräitä varastoalueita. Lautakunta päätti [2]) vuokrata ko. alueet 1. 7. alkaen, irtisanomisaikana 3 kk sekä entisiä vuokria vastaavista vuosivuokrista seuraaville alueella toimiville vuokraajille: Oy. Otia Ab:lle 1 000 m², vuosivuokra 200 000 mk; Ravintoloitsijain Keskusvarasto Oy:lle 1 175 m², vuosivuokra 235 000 mk; Leipurien Hedelmä Oy:lle 1 200 m², vuosivuokra 240 000 mk; Puukonttori Oy:lle 2 400 m², vuosivuokra 480 000 mk sekä Helsingin Muovivalmiste Oy:lle 720 m², vuosivuokra 144 000 mk. Yhteisten vuokraehtojen mukaan oli muutto vuokratuille alueille suoritettava viipymättä sekä ne entisen vuokra-alueen osat, jotka jäivät uuden alueen ulkopuolelle, tyhjennettävä ja siistittävä välittömästi, muutoin perittiin vuokraajalta käypä vuokra myös tästä alueesta 1. 7. jälkeen. Muissa suhteissa noudatettiin varastoalueiden tavanomaisia vuokrasopimusehtoja.

Myöhemmin lautakunta päätti [3]) lisäksi vuokrata seuraavat em. korttelissa TK 275 Lautatarhankadun puolella sijaitsevat varastoalueet 1. 7. lukien toistaiseksi, irtisanomisaikana 3 kk, sekä veloittaa vuokraajia sen johdosta, että aikaisemmin irtisanottuja alueita oli käytetty vielä vuokrasopimusten päättymispäivän, 30. 6. jälkeen, käypää vuokraa vastaavasti: Munkkiniemen Konepaja Oy:lle vuokrattiin 390 m² ent. alueesta n:o 24, vuosivuokra oli 78 000 mk, veloitus 1 162 m²:n suuruisesta alueesta ajalta 1. 7. — 15. 10. oli 67 500 mk; Puukonttori Oy:lle 560 m² ent. alueesta n:o 26, vuosivuokra oli 112 000 mk, veloitus 813 m²:n suuruisesta alueesta 1. 7. — 15. 10. väliseltä ajalta 47 500 mk; Asfaltti Oy. Lehtiselle 550 m² ent. alueesta n:o 28, vuosivuokra oli 110 000 mk, veloitus 937 m²:n suuruisen alueen käytöstä aikana 1. 7. — 15. 10. oli 54 500 mk; puutavara- ja polttoainetoimistolle 122 000 mk:n vuosivuokrasta 610 m² ent. alueesta n:o 30, veloitus 2 000 m²:n suuruisen alueen käytöstä 1. 7. — 31. 8. välisenä aikana oli 66 500 mk; Puukeskus Oy:lle 150 000 mk:n vuosivuokrasta 750 m² ent. alueesta n:o 32. Samalla päätettiin veloittaa Helsingin Muovivalmiste Oy:tä 460 m²:n suuruisen ent. alueen n:o 20 osan käytöstä 1. 7. — 31. 8. välisenä aikana 15 300 mk sekä J. Merivaara Oy:tä 1 853 m²:n suuruisen korttelin n:o TK 276 käytöstä 1. 7. — 15. 9. välisenä aikana 77 000 mk.

Eräiden Lauttasaarenkadun varrella olevien varastoalueiden vuokrauksen järjestely. Kreikkalaiskatolisen hautausmaan Lauttasaarenkadun levittämiseen tarvittavan osan pakkolunastuksen johdosta päätettiin [4]) ilmoittaa ko. alueella sijaitsevien pienehköjen varastoalueiden vuokraajille, että nämä voivat ainakin osittain jäädä alueelle, jolloin irtisanomisajaksi määrättäisiin 2 viikkoa sekä kuukausivuokraksi 10 mk/m². Lautakunta päätti [5]) vuokrata 6. 10. alkaen, kuitenkin kauintaan 30. 9. 1955 saakka, varastoimistarkoituksiin Lauttasaarenkadun varrelta alueet seuraaville vuokrauksen jatkamista anoneille liikkeille ym.: Rauta- ja metalliliike G. Barkoff; Helsingin Uusi Kivivalimo, omistaja

[1]) Kiint. ltk. 11. 1. 5 §, ks. v. 1953 kert. I osan s. 60. — [2]) Kiint. ltk. 19. 7. 1 478 §. — [3]) S:n 25. 10. 2 204 §. — [4]) S:n 2. 8. 1 538 §. — [5]) S:n 15. 11. 2 348 §.

rouva I. Kuusinen; Asfaltti- ja Sementtivalimo Oy.; Metallivarasto Oy.; rakennusmestari E. Sauvala; Hämeentien Rauta- ja Metalliliike Oy.; Huonerakennus Oy. sekä Vesi- ja Lämpö Oy. Vuokraajille päätettiin ilmoittaa, että alueet oli tyhjennettävä ja siistittävä viimeistään 30. 9. 1955 mennessä, ellei kaupunki tätä ennen vaadi alueita katutöiden vuoksi tyhjennettäviksi, sekä että vuokraajille oli varattu uudet alueet Herttoniemen pienteollisuusalueelta, joiden vuokralle saamista oli anottava kiinteistölautakunnalta 31. 12. 1954 mennessä.

Samalla päätettiin varata Herttoniemen tontit n:o 7, 8, 9, 11, 12 ja 13/VK 43072 sekä n:o 1 ja 2/VK 43073 em. vuokraajia varten.

Vallilan korttelin n:o 272 tehdastontin n:o 3a vuokraoikeuden siirto. Lautakunta päätti [1]) merkitä korttelissa n:o 272 Kulosaarenkadun varrella olevaa tonttia n:o 3 a koskevan vuokrasopimuksen Tehdas Oy. Kulosaarenkatu 3:n nimiin samoin kuin sopimukseen liittyvän asuntojen rakentamisvelvollisuutta koskevan sitoumuksen. Samalla suostuttiin yhtiön asuntojen rakentamisvelvollisuuden täyttämisen vakuudeksi panttaamien velkakirjojen kiinnitysoikeutta ym. koskeviin järjestelyihin.

Teollisuuskiinteistö Oy. Suolakivenkatu n:o 1:n vuokrasopimus. Kaupunginvaltuuston 24. 2. tekemän päätöksen mukaisesti vuokrattua Herttoniemen korttelin n:o 43011 tonttia n:o 1 koskevassa vuokrasopimuksessa oli seuraavat kiinteistölautakunnan määräämät ehdot: 1) tontille oli kolmen vuoden kuluessa kiinteistölautakunnan lopullisesta vuokrauspäätöksestä rakennettava 6 300 m³:n suuruinen kivinen tehdas- ja varastorakennus tavanomaisella uhalla; 2) vuokraajan oli viiden vuoden kuluessa 1. kohdassa mainitusta ajankohdasta rakennettava asunnot vähintään 1/4:lle teollisuuslaitoksen henkilökunnan määrästä; 3) vuokraajalla ei ollut oikeutta vaatia kaupunkia rakentamaan katuja, viemäreitä ym. johtoja vahvistetun asemakaavan mukaisesti ennenkuin kaupunki katsoi voivansa työt suorittaa; 4) vuokraaja oli velvollinen purkamaan tontilla olevan puisen asuinrakennuksen ennen rakennettavan tehdas- ja varastorakennuksen käyttöön ottamista; 5) kaupunki oli oikeutettu kuljetuttamaan pois tontilla olevan ruokamullan [2]). Em. vuokrauksen johdosta päätettiin [3]) merkitä kaupungin ja rouva M. Uskalin, jolle oli myönnetty 1. 1. alkaen oikeus pitää rakennuksensa ko. tontilla, välinen sopimus päättyneeksi 1. 4.

Vuokralle annetut pienteollisuus- ja varastoalueet. Kertomusvuoden aikana vuokralle annetuista pienteollisuus- ja varastoalueista mainittakoon mm. seuraavat:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi		Vuosivuokra, mk
		alkaa	päättyy	
Herttoniemen pienteollisuusalue,				
» kortt. n:o 43071, tontti n:o 1, 5 818.9 m²	Vesi ja Lämpö Oy.	1. 4.1955	31. 3. 1960	407 300
» » » 43071, » » 2, 1 795.9 »	Oy. Kauppaväylä Ab.	»	»	125 700
» » » 43071, » » 3, 1 755.5 »	Suomen Tehdas- ja Asuinrakennus Oy.	»	»	122 900
» » » 43071, » » 4, 1 041.4 »	Levyseppä T. Laine	»	»	72 900
» » » 43071, » » 5, 1 080.9 »	Työnjohtaja P. Pylkkänen	»	»	75 700
» » » 43071, » » 6, 1 015.8 »	K. J. Hagelberg Oy.	»	»	71 100
» » » 43071, » » 7, 1 030.3 »	T:mi Heino & Wahlman	»	»	72 100
» » » 43071, » » 8, 1 044.7 »	Automaalari A. Henelius	»	»	73 100
» » » 43071, » » 9, 1 059.1 »	Liikennöitsijä S. Malmberg	»	»	74 100
» » » 43071, » » 10, 1 073.6 »	Uuttaaja E. Lampinen	»	»	75 200
» » » 43071, » » 11, 1 088 »	Oy. Pikavalu	»	»	76 200
» » » 43071, » » 12, 1 102.4 »	Veikko Nyström Oy.	»	»	77 200
» » » 43072, » » 1, 650.1 »	Rouva L. Nyholm	»	»	45 500
» » » 43072, » » 2, 1 756.8 »	Putkiliikkeiden Oy.	»	»	123 000
» » » 43072, » » 3, 1 283.4 »	Rakennusosakeyhtiö Pyramid	»	»	89 800
» » » 43072, » » 4, 1 347.7 »	Munkkisaaren Metallitehdas Oy.	»	»	94 300
» » » 43072, » » 5, 2 171.5 »	Liikkeenharjoittaja J. Jalava	»	»	152 000
» » » 43072, » » 6, 2 469.1 »	Velj. Teittinen Oy.	»	»	172 800
» » » 43072, » » 7, 688.5 »	Sivellinpojat Oy.	»	»	48 200
» » » 43072, » » 8, 625 »	T:mi E. Forsström	»	»	43 800

[1]) Kiint. ltk. 30. 8. 1 741 §. — [2]) S:n 15. 3. 542 §, 26. 4. 828 §. — [3]) Tonttij. 3. 7. 268 §.

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi		Vuosivuokra, mk
		alkaa	päättyy	
Herttoniemen pienteollisuusalue,				
» kortt. n:o 43072, tontti n:o 10, 3 060.5 m²	Autolaitteet Oy.	1. 4. 1953	31. 3. 1960	214 200
» » » 43073, » » 1, 632.2 »	Yhtyneet Massa- ja Mosaikkimiehet Oy.	»	»	44 300
» » » 43073, » » 4, 4 506.3 »	Vesi- ja Lämpöjohtoliike A. H. J. Wuorio	»	»	315 400
» » » 43076, » » 1, 8 732.8 »	Mesta Oy.	»	»	611 300
» » » 43076, » » 2, 5 917.7 »	Oy. Haikonen [1]	»	»	[2] 414 200
Kyläsaaren ratapiha-alue n:o 12, 1 250 »	Myyntimies J. Hiekkaranta [3]	1. 9.1954	3 kk. irtis. jälk.	150 000
» » » 20a, 600 »	Takomo & korjauspaja K. Hurmerinta [4]	1. 6.1954	»	72 000
» » » 20b, 600 »	Puukonttori Oy. [5]	16. 4.1954	»	72 000
» » » 24, 600 »	Asfaltti Oy. Lehtinen [6]	16.10.1954	»	72 000
» » » 26, 600 »	Hermannin Laatikkotehdas Oy. [7]	1. 4.1954	»	72 000
» varastoalue, tontti n:o 1/Vk 678, 5 000 m²	Vallilan Puutavara Oy. [8]	1. 2.1954	31.12.1981	[9] 430 000
» » n:o 8/IV, 200 m²	Kotelokulma Oy. [10]	24. 1.1954	3 kk. irtis. jälk.	16 000
» » n:o 18a, 600 m²	Rakennustoimisto Oy. Karl Winqvist Ab [3]	1.10.1954	»	72 000
Käpylä, kunnalliskodin ent. sikala-alue, 2 570 m²	Oy. Bensiinituote Ab. [11]	1.10.1953	»	154 200
Malmi, kortt. n:o VK 39123, tontti n:o 6, 1 564 m²	Autoilija E. Kairaskorpi [12]	1.10.1954	31. 5.1959	[9] 70 000
» Varatien eteläpuolelta, 1 000 m²	Rakennusviraston katurakennusvirasto [13]	1. 9.1954	ei määrätty	30 000
Niittylä,				
» kortt. n:o 28295, tontti n:o 2, 1 575 m²	Johtaja K. Partanen [14]	1.10.1954	31.12.1958	[9] 94 500
» » » 28295, » » 3, 1 575 m²	Maalarimestari P. Kaires [15]	1. 1.1955	»	[9] 94 500
» » » 28296, » » 5, 1 737.7 m²	Oy. Sanitol Ab. [16]	1. 4.1954	»	[9] 1 04 300
Sörnäistenniemi, kortt. n:o TK 280, osa, 2 500 m²	Puukonttori Oy. [17]	1. 9.1954	6 kk. irtis. jälk.	300 000

Edellisessä taulukossa olevien tietojen lisäksi mainittakoon seuraavaa:

Herttoniemen pienteollisuustontit vuokrattiin seuraavin ehdoin: a) vuosivuokra on alkuvuokran suuruinen 31. 3. 1957 saakka ja tämän jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100» siten, että indeksilukua 100 vastaavana perusvuokrana pidetään alkuvuokraa ja indeksinvaihtelut otetaan huomioon vain täysinä kymmeninä; b) vuokraajalla on etuoikeus saada vuokrata tontti uudelleen vuokrakauden päätyttyä, jos kaupunki antaa sen edelleen vuokralle; c) vuokraoikeus saadaan vapaasti siirtää sen jälkeen, kun tonttiosasto on tarkastuksessa todennut, että tontille kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukaan rakennettava rakennus on valmistumisessaan sivuuttanut vesikattovaiheen; d) vuokraaja on velvollinen omalla kustannuksellaan rakentamaan tontille johtavan tien sekä vesi- ja viemärijohdot kaupungin määräysten mukaisesti, mikäli hän niitä tarvitsee, ennen kuin nämä työt suoritetaan kaupungin toimesta, ja on vuokraajan huolehdittava rakennusjärjestyksen mukaan määrättävän katuosuuden kunnossa- ja puhtaanapidosta; e) tontit on aidattava panssariverkkoaidalla viimeistään 30. 9. 1958 mennessä; f) vuokraajan on rakennettava tontille kivestä vesikattovaiheeseen viimeistään kolmen vuoden kuluessa vähintään 1/5 tontin pinta-alasta käsittävä rakennus tai vaihtoehtoisesti rakennus, jonka kuutiotila vastaa kuutiometreissä vähintään puolta tontin pinta-alasta kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukaan; g) muissa tontin käyttöä koskevissa suhteissa noudatetaan varastoalueitten sopimuskaavakkeesta ilmeneviä ehtoja.

[1]) Kiint. ltk. 20. 12. 2 636 §. — [2]) Vuokra sidottu indeksiin 1. 4. 1957 alkaen, perusvuokrana alkuvuokra. — [3]) Tonttij. 9. 9. 348 §. — [4]) S:n 5. 4. 126 §. — [5]) S:n 12. 4. 150 §. — [6]) S:n 16. 10. 424 §. — [7]) S:n 8. 3. 75 §. — [8]) Kiint. ltk. 25. 1. 168 §. — [9]) Vuokra sidottu indeksiin 1. 4. 1955 alkaen, perusvuokrana alkuvuokra. — [10]) Tonttij. 10. 5. 198 §. — [11]) S:n 5. 4. 112 §. — [12]) S:n 25. 9. 412 §. — [13]) S:n 9. 9. 369 §. — [14]) Kiint. ltk. 2. 8. 1 544 §, 27. 9. 1946 §. — [15]) S:n 29. 11. 2 445 §. — [16]) S:n 15. 2. 335 §. — [17]) S:n 9. 8. 1 591 §.

Ruokalarakennusta varten korttelista n:o 43072 vuokrattua tonttia n:o 1 koskevaan vuokrasopimukseen määrättiin seuraavat lisäehdot: h) ruokalan on oltava toiminnassa viimeistään 31. 12. 1957; i) ruokala on pidettävä yleisölle avoinna kaikkina yleisinä työpäivinä työajan ja on siellä pidettävä tarjolla kohtuullinen valikoima lämpimiä aterioita, kahvia ja virvokkeita; j) tontilla ei saa harjoittaa muuta kuin ravitsemusliiketoimintaa.

Kyläsaaren tontin n:o 1 sekä Niittylän pienteollisuustonttien vuokraajat sitoutuivat rakentamaan omalla kustannuksellaan tontille johtavan tien sekä vesi- ja viemärijohdot kaupungin määräysten mukaisesti, mikäli niitä tarvittiin ennen kuin nämä työt saatiin kaupungin toimesta suoritetuiksi. Kyläsaaren tontti n:o 1 vuokrattiin lisäksi seuraavin ehdoin: kaupungilla on vuokrakauden kestäessä oikeus korottaa vuokraa siten, että se tulee vastaamaan alueen yleistä vuokratasoa sitten, kun Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueen kuntoonpanotyöt on kaupungin toimesta saatettu niin pitkälle, että alueelle voidaan määrätä yleiset luovutusehdot; tontin rakentamisvelvollisuuteen (ei asuntojen rakentamisvelvollisuuteen) nähden, kuten muissakin tontin käyttöä koskevissa suhteissa, noudatetaan teollisuusalueitten tavanmukaisia vuokraehtoja.

Malmin korttelin n:o VK 39123 tontin n:o 6 vuokraaja oli velvollinen kunnostamaan vuokra-alueen tien puoleisen edustan tonttiosaston hyväksymällä tavalla. Vuokraoikeuteen kuului lisäksi vapaa siirto-oikeus.

Niittylän pienteollisuustontteja n:o 2/TK 28295 sekä 5/TK 28296 koskevissa vuokrasopimuksissa oli mm. seuraavat ehdot: vuokraoikeuteen kuului vapaa siirto-oikeus; tontti oli ympäröitävä panssariverkkoaidalla 30. 9. 1955 mennessä; vuokraajan oli rakennettava kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukaan tontille sen pinta-alasta vähintään 1/5 käsittävä kivirakennus vesikattovaiheeseen viimeistään kolmen vuoden kuluttua. Vuokraaja Oy. Sanitol Ab. sitoutui lisäksi luovuttamaan korvauksetta kaupungin omistukseen Ruskeasuon vuokra-alueella n:o 6 omistamansa kaksi asuinrakennusta talousrakennuksineen 1. 1. 1956 alkaen sekä hyväksymään tätä aluetta koskevan vuokrasopimuksen muuttamisen siten, että se 1. 1. 1956 alkaen koskisi vain alueella sijaitsevan tehdasrakennuksen paikkaa ja tehtaan toiminnan jatkamiselle, kuitenkin kauintaan 1. 9. 1958 saakka, välttämätöntä pihamaata.

Kyläsaaren varastoalueen tontin n:o 4/VK 665 vuokraaminen Rakennus Oy. Cultorille. Lautakunta päätti [1]) merkitä Asfaltti Oy. Julius Vainion vuokraoikeuden Kyläsaaren tonttiin n:o 4/VK 665 päättyväksi 31. 12. sekä luovuttaa Rakennus Oy. Cultorin käyttöön 1. 1. 1955 alkaen em. tonttia vastaavan 2 009.2 m²:n suuruisen alueen yhtiöllä ennestään vuokralla olevaan Kyläsaaren tonttiin n:o 1/VK 665 yhdistettäväksi siten, että uudeksi perusvuokraksi tuli 62 300 mk, aikaisemman 45 000 mk:n asemesta sekä vuosivuokraksi 1. 1.—31. 3. 1955 väliseltä ajalta 691 500 mk. Samalla päätettiin kehottaa kaupunkimittausosastoa ryhtymään ko. tonttien yhdistämistä koskeviin toimenpiteisiin Rakennus Oy. Cultorin kustannuksella.

Kuorma-autojen tilauskeskusasemapaikan vuokraaminen. Kuorma-autojen Tilauskeskusyhdistykselle päätettiin [2]) vuokrata n. 400 m²:n suuruinen alue konttori- ja odotushuonerakennusta varten Uudenpellon varastoalueelta vanhan Turuntien ja entisen kaatopaikalle johtavan tien risteyksestä 24 000 mk:n vuosivuokrasta. Irtisanomisaika oli 6 kk. Vuokraehtojen mukaan ei aluetta saatu aidata, käymälä- ja varastotilat oli sijoitettava rakennuksen yhteyteen ja yhdistyksen oli kustannuksellaan tasoitettava kuorma-autojen pysäköimistä varten tarvittava alue.

Alueen vuokraaminen ruokalarakennusta varten Viikinmäen teollisuusalueelta. Lautakunta päätti [3]) vuokrata E. Ahoselle ruokalarakennusta varten tarvittavan alueen Viikinmäen teollisuusalueelta 1. 10. 1954—31. 5. 1958 väliseksi ajaksi. Vuosivuokra 31. 3. 1956 saakka oli 20 000 mk ja sen jälkeen riippuvainen virallisesta elinkustannusindeksistä. Muista ehdoista mainittakoon mm., että ruokalarakennuksen oli valmistuttava viimeistään 1. 2. 1955 mennessä, aluetta ei saatu käyttää muuhun kuin ruokalaliikkeen pitoon ja saatiin sille rakentaa vain ko. ruokalarakennus tarpeellisine tiloineen sekä käymälärakennus. Vuokraoikeus oli vapaasti siirrettävissä.

Kyläsaaren tontin n:o 3/VK 666 jakaminen. Lautakunta päätti [4]) suostua Paperinhankinta Oy:n ja Kiinteistö Oy. Kiiskinkatu 5 -nimisen yhtiön anomukseen Kyläsaaren

[1]) Kiint. ltk. 29. 11. 2 455 §. — [2]) S:n 9. 8. 1 589 §. — [3]) S:n 20. 9. 1 886 §. — [4]) S:n 12. 4. 772 §.

1 750 m²:n suuruisen tontin n:o 3/VK 666 yhdistämisestä puoliksi kummankin anojan vuokratonttiin. Siten tuli Paperinhankinta Oy:lle korttelista VK 666 vuokratun tontin suuruudeksi 1. 5. lukien 3 675 m² entisen 2 800 m²:n asemesta ja uudeksi vuosivuokraksi 352 758 mk. Kiinteistö Oy. Kiiskinkatu 5:lle samasta korttelista vuokratun tontin suuruudeksi tuli 2 625 m² entisen 1 750 m²:n sijasta ja uudeksi vuosivuokraksi 227 000 mk. Muut vuokraehdot jäivät muuttumattomiksi.

Kaarnapuu Oy:lle vuokratun varastoalueen rajojen tarkistaminen. Malmin varasto- ja pienteollisuusalueelta Kaarnapuu Oy:lle vuokrattua varastoaluetta n:o 1a koskevaa päätöstä päätettiin [1]) muuttaa siten, että vuokraus koskee n. 1 565 m²:n suuruista korttelin n:o VK 39124 aluetta n:o 5. Samalla päätettiin alkuvuokraksi merkitä 78 250 mk entisen 61 000 mk:n asemesta sekä indeksilukua 100 vastaavaksi perusvuosivuokraksi 7 825 mk entisen 6 100 mk:n sijasta.

Eräiden vuokralle annettujen varastoalueiden pinta-alojen suurentaminen. Hitsaaja L. Laineelle Vallilan metsästä vuokratun varastoalueen suuruudeksi päätettiin merkitä 1. 10. 1953 alkaen 1 325 m² entisen 1 025 m²:n sijasta ja vuosivuokraksi vastaavasti 79 500 mk entisen 61 500 mk:n asemesta [2]); Insinööritoimisto P. Aleniukselle vuokratun Mäkelän varastoalueen 1/IX suuruudeksi 16. 10. alkaen 1 440 m² entisen 1 000 m²:n sijasta ja vuosivuokraksi 86 400 mk 60 000 mk:n asemesta [3]) sekä Rakennusliike Häyrinen Oy:lle Mäkelän varastoalueen korttelista n:o VII vuokratun alueen suuruudeksi 16. 10. alkaen 2 750 m² entisen 680 m²:n sijasta ja vuosivuokraksi 165 000 mk entisen 40 800 mk:n asemesta [4]).

Sähkölaitos oikeutettiin [5]) pitämään Herttoniemestä Degeröntien varrelta vuokraamallaan alueella kahta varastoparakkia 15 000 mk:n suuruisesta vuosivuokrasta entisen 6 000 mk:n asemesta sillä ehdolla, että uusi parakki sijoitetaan tonttiosaston lähemmin osoittamaan paikkaan.

Varasto- ja pienteollisuusalueen vuokraoikeuden pidentäminen. Lautakunta päätti [6]) merkitä Metallitehdas Kohotus Oy:lle Tapanilan kylän tilasta Brännas RN:o 10^{110} vuokratun 1 564 m²:n suuruisen varasto- ja pienteollisuusalueen vuokraoikeuden päättyväksi 31. 5. 1959 sekä lisätä vuokrasopimukseen maininnan, jonka mukaan vuokraajalla oli etuoikeus saada alue uudelleen vuokralle tarkistetuin ehdoin vuokrakauden päättyessä, mikäli alue vielä annettaisiin vuokralle.

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuden siirrot. Kertomusvuoden aikana hyväksyttiin useassa tapauksessa varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuden siirtyminen uudelle vuokraajalle. Vuokraajan vaihtuessa jäivät tavallisesti aluetta koskevan vuokrasopimuksen ehdot ennalleen.

Alivuokralaisen pito-oikeus varastoalueella. Ajurien Osto- ja Myyntiosuuskunta oikeutettiin pitämään vuokraamallaan Kyläsaaren varastoalueella alivuokralaisena Oy. Perla Ab. -nimistä yhtiötä toistaiseksi [7]). Samoin myönnettiin alivuokralaisen pito-oikeus Kalex-Import Oy:lle Kyläsaaren varastoalueella n:o 4/V 31. 3. 1955 saakka [8]) sekä Oy. Polar -nimiselle yhtiölle Kyläsaaren varastoalueella n:o 2/VI toistaiseksi, kuitenkin kauintaan 31. 8. 1955 saakka [9]).

Varasto- ja pienteollisuusalueita koskevien vuokrasopimusten irtisanominen. Päätettiin anomuksesta merkitä irtisanotuiksi mm. seuraavat varasto- ja pienteollisuusalueita koskevat vuokrasopimukset: Oy. Wager Ab:n vuokraoikeus Kyläsaaren varastoalueen korttelin n:o 678 tonttiin n:o 1 päättyväksi 31. 1. [10]); Lukma Oy:n ja Suomen Optiikka Oy:n vuokraoikeus Niittylän pienteollisuustonttiin n:o 5 korttelissa n:o 28296 päättyväksi 31. 3 [11]); Tienhaaran Kattohuopateollisuus Oy:n vuokraoikeus Herttoniemen korttelin n:o 127 tonttiin n:o 6 päättyväksi 28. 2. [12]); Rakennustoimisto Arcus Oy:n vuokraoikeus Kyläsaaren täytemaalla olevaan alueeseen n:o 20 päättyväksi 31. 3. [13]); Oy. Lindström Ab:n vuokraoikeus 1 250 m²:n suuruiseen varastoalueeseen Kyläsaaren ratapiha-alueella 30. 6. alkaen [14]); rakennusmestari A. Olinin vuokraoikeus Kyläsaaren varastoalueeseen n:o 18 b päättyväksi 30. 4. [15]); liikemies R. Järvisen vuokraoikeus Viikin varastoalueen n:o 3 II korttelissa olevaan alueeseen päättyväksi 31. 3. [16]); Teollisuusjäte Oy:n vuokraoikeus Uu-

[1]) Kiint. lk. 18. 1. 111 §. — [2]) Tonttij. 8. 3. 76 §. — [3]) S:n 16. 10. 425 §. — [4]) S:n 4. 12. 488 §. — [5]) S:n 16. 10. 439 §. — [6]) S:n 17. 5. 1 050 §. — [7]) Tonttij. 29. 5. 222 §. — [8]) Kiint. ltk. 22. 3. 606 §. — [9]) S:n 23. 8. 1 676 §. — [10]) S:n 25. 1. 168 §. — [11]) S:n 15. 2. 335 §. — [12]) S:n 15. 3. 564 §. — [13]) Tonttij. 5. 4. 125 §. — [14]) S:n 12. 4. 151 §. — [15]) S:n 10. 5. 181 §. — [16]) S:n 10. 5. 195 §.

denpellon varastoalueeseen n:o 28 a päättyväksi 31. 5. [1]); Invaliidisäätiön vuokraoikeus 2 000 m²:n suuruiseen varastoalueeseen Tenholantien varrella Ruskeasuolla 30. 6. alkaen [2]); Oy. Rakennushiekan vuokraoikeus Vallilan metsän varastoalueella sijaitsevaan sepelinmurskaamoalueeseen päättyväksi 31. 7. [3]); Rakennusmaali Oy:n vuokraoikeus Niittylän pienteollisuustonttiin n:o 3 korttelissa n:o 28295 päättyväksi 31. 12. [4]); Paperinhankinta Oy:n vuokraoikeus Mäkelän varastoalueisiin n:o 2, 3 ja 5/VII päättyväksi 15. 10. [5]); Oy. Renlund Ab:n vuokraoikeus n. 3 500 m²:n suuruiseen alueeseen Kulosaarenkadun varrella sanottiin irti päättyväksi 31. 8. vuokraehtojen tarkistamista varten [6]).

Wärtsilä-yhtymä Oy:lle Hietalahden telakka-alueelta vuokrattuja kahta n. 400 m²:n suuruista aluetta koskevat vuokrasopimukset päätettiin [7]) sanoa irti päättyviksi 30. 11. Samalla päätettiin veloittaa yhtymää Kalastajantorilta vuokratusta alueesta, jota oli käytetty kivien varastoimiseen, 1. 1. — 30. 11. väliseltä ajalta 38 500 mk.

Vuokraehtojen täyttämättä jättämisen vuoksi päätettiin julistaa seuraavat varastoalueita koskevat vuokraoikeudet menetetyiksi: neiti K. Kososen vuokraoikeus 200 m²:n suuruiseen alueeseen Kyläsaaressa [8]) sekä rakennusmestari N. Ojanperän vuokraoikeus Mäkelän varastoalueeseen n:o 4a/XIII [9]). Urakoitsija A. Olinin vuokraoikeus Meilahden 1 000 m²:n suuruiseen varastoalueeseen n:o 15 sanottiin irti päättyväksi 31. 12. [10]).

Sörnäisten rantatien varastokorttelin n:o VI tontteja koskevat vuokrasopimukset. Suvilahden höyryvoima-aseman suunnitellun aluejärjestelyn johdosta päätettiin [11]) sanoa irti seuraavia Sörnäisten varastokorttelin n:o VI tontteja koskevat vuokraoikeudet 31. 10. lukien: Oy. Sementtituote Ab:n vuokraoikeus tontteihin n:o 1 ja 2, Riksilevyt Oy:n vuokraoikeus tonttiin n:o 3, Sörnäisten Romukauppa Oy:n vuokraoikeus tontteihin n:o 4 ja 5, Karl Winqvist Ab:n vuokraoikeus tonttiin n:o 6 sekä Toiminimi Viitakosken vuokraoikeus tonttiin n:o 7. Myöhemmin lautakunta päätti [12]), Sörnäisten Romukauppa Oy:n sekä Oy. Sementtituote Ab:n anomuksiin suostuen, pidentää näiden yhtiöiden vuokraoikeuksia em. varastoalueisiin entisin ehdoin, kuitenkin kauintaan 30. 6. 1955 saakka, johon mennessä alueet oli tyhjennettävä.

Tilapäiset varastoalueet. Kertomusvuoden aikana käsiteltiin lukuisasti erilaisia tilapäisiä varastoalueita koskevia asioita, kuten niiden vuokrausta, vuokraoikeuden siirtoa tai irtisanomista, veloitusta kaupungin alueen luvattomasta käytöstä yms.

Tilapäisten varastoalueitten vuokraaminen kiinteistöviraston uuden johtosäännön mukaisesti. Lautakunta päätti [13]) antaa tonttiosastolle seuraavat ohjeet tilapäisten varastoalueitten vuokraamisessa käytettäväksi: 1) kysymykseen tulevat vain kunnostamattomat alueet, joille varastoimisesta ei saa aiheutua haittaa ympäristölle; 2) alueet saadaan vuokrata enintään yhdeksi kuukaudeksi tai kahden viikon irtisanomisajoin vain sellaisiin varastoimistarkoituksiin, joissa varastoimisen tilapäinen luonne on selvä; 3) alueita vuokrattaessa on noudatettava 20 mk:n kuukausivuokraa m²:ltä sillä osalla kaupunkialuetta, joka jää sen ajatellun viivan eteläpuolelle, joka vedetään Vantaasta Koskelantietä pitkin Pasilan ja Tilkan etelärajoja pitkin Pikku Huopalahteen, sekä 10 mk/m²/kk muilla alueilla; 4) vuokrasopimukset tehdään ja säilytetään tonttiosastolla. Vuokrauksista pidetään päätösluetteloa, josta viikottain lähetetään rahatoimistoon ilmoitukset vuokran perimistä varten.

Vuokra-alueiden katselmukset. Lautakunta päätti [14]) hyväksyä v:n 1954 kevätkatselmusohjelman ja määrätä katselmukset toimeenpantaviksi 4. 4. — 15. 6. välisenä aikana sekä nimetä edustajansa niiden toimittamista varten. Samalla päätettiin aloittaa syyskauden katselmukset 1. 9. Lautakunta hyväksyi [15]) syysvuosikatselmusten ohjelman ajaksi 1. 9. — 27. 10. sekä nimesi niiden toimittamista varten edustajansa.

Käsiteltiin [16]) eräiden Reimarsin ja Marttilan alueiden vuokraajien anomuksia heille vuosikatselmuksissa määrättyjen korjaustöiden suorittamisen laiminlyönnin johdosta maksettavaksi langenneiden 5 000 mk:n sopimussakkojen peruuttamisesta. Eräissä tapauksissa, jolloin jälkitarkastuksissa todettiin korjaustyöt myöhemmin suoritetuiksi tai vuokraajan pystyessä esittämään pätevän syyn ko. korjausten suorittamatta jättämiseen, päätettiin sakkomääräykset peruuttaa.

---

[1]) Kiint. ltk. 29. 5. 221 §. — [2]) S:n 29. 5. 238 §. — [3]) S:n 27. 7. 311 §. — [4]) S:n 29. 11. 2 445 §. — [5]) Tonttij. 4. 12. 488 §. — [6]) Kiint. ltk. 25. 1. 170 §. — [7]) S:n 1. 11. 2 248 §. — [8]) Tonttij. 23. 1. 35 §. — [9]) S:n 28. 10. 447 §. — [10]) Kiint. ltk. 11. 10. 2 084 §. — [11]) S:n 21. 6. 1 335 §. — [12]) S:n 11. 10. 2 076 §. — [13]) S:n 4. 10. 2 019 §. — [14]) S:n 26. 4. 833 §. — [15]) S:n 23. 8. 1 687 §. — [16]) S:n 1. 3. 455 §.

Lisäksi käsiteltiin kertomusvuoden aikana useita anomuksia eräiden annettujen asumiskieltojen peruuttamisesta ym. tai anomuksia, jotka koskivat lykkäyksen myöntämistä katselmuksissa määrättyjen korjaus- tai purkamistöiden suorittamiseen [1]). Eräässä tapauksessa peruutettiin rakennusten purkamismääräys [2]) tai annettiin kaupunginhallituksen asiamiesosaston tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin vuokra-alueen vapauttamiseksi kaupungin käyttöön [3]).

Lautakunta päätti [4]) suorittaa katselmuksen Stadionilla, Niittylän pienteollisuusalueella, Pohj.-Haagassa, Yksityisen kreikkalaiskatolisen seurakunnan hautausmaalla sekä Leirikallion retkeilymaja-alueella. Katselmus toimeenpantiin [5]) 8. 5. klo 10—14.30 välisenä aikana.

Oikeus pitää eräitä rakennuksia kaupungin maalla. Työntekijä A. Sidoroff oikeutettiin [6]) 1. 7. alkaen pitämään ent. Meilahden huvila-alueella n:o 3 oleva portinvartijan asunto edelleen paikoillaan 2 000 mk:n vuosikorvauksesta, irtisanomisaikana 1 kk. Samalla päätettiin veloittaa Sidoroff'ia rakennuksen pitämisestä kaupungin maalla 1. 1. 1953—30. 6. 1954 väliseltä ajalta 3 000 mk.

Yleiskone Oy:lle myönnettiin [7]) Hitsausala Oy:ltä Vartiokylästä Lataus Oy:n entiseltä vuokra-alueelta ostamiensa rakennusten paikallapito-oikeus samoin ehdoin kuin aikaisempi Hitsausala Oy:n nimissä ollut sopimus edellytti. Lisäksi oikeutettiin [8]) seuraavat henkilöt ja yhtiöt pitämään em. vuokra-alueella omistamansa rakennukset paikoillaan jäljempänä mainituista vuosivuokrista sekä harjoittamaan rakennuksissa verstas- ja varastoimistoimintaa: liikemies O. Jokelainen 16. 7. alkaen, rakennus n:o 1, vuosivuokra 24 000 mk; Ilotulitus Oy. 16. 8. alkaen, rakennukset n:o 8 ja 9, vuosivuokra 18 000 mk; hitsaajat H. Wahlstein ja G. Munne 1. 9. alkaen, rakennus n:o 10, vuosivuokra 24 000 mk; Rakennusliike Soivio & K:nit 1. 9. alkaen, rakennukset n:o 2 ja 3, vuosivuokra 30 000 mk. Irtisanomisaika oli kaikilla 3 kk ja yhteiset ehdot olivat, ettei ulkosalle saanut varastoida, alueita ei saanut aidata, rakennuksia ei saanut käyttää asumistarkoitukseen, rakennukset oli pidettävä hyvässä kunnossa ja siististi maalattuina, niiden ympäristö vapaana ja siistittynä sekä ettei alueelle saanut rakentaa lisää. Alueen suunnitellusta järjestelystä johtuen vuokraukset saattoivat olla lyhytaikaisia. Lataus Oy:tä, jonka omistuksessa em. rakennukset aikaisemmin olivat, päätettiin veloittaa niiden pitämisestä kaupungin maalla 1. 11. 1953—13. 8. 1954 väliseltä ajalta yhteensä 72 750 mk.

Lautakunta oikeutti [9]) ent. poliisikonstaapeli M. Keinosen pitämään viikonloppumajaansa 31. 10. saakka Åbacka RN:o 1^{9} -nimisellä tilalla 1 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta sekä sillä ehdolla, että anoja poistaa majan sekä siistii alueen 1. 11. mennessä.

Lautakunta päätti [10]) oikeuttaa professori G. Hjelmanin sekä hammaslääkäri A. Hjelmanin pitämään saunarakennuksensa entisellä paikallaan kaupungin omistamalla Degerögård-nimisen tilan RN:o 1^{844} alueella Laajasalossa, irtisanomisaikana 3 kk sekä 1 000 mk:n suuruisesta vuosivuokrasta.

Tonttiosaston hoitoon määrättiin: tila Åbacka RN:o 1^{9} Pukinmäen yksinäistaloa [11]); Ab. Kottby Gård -nimiseltä yhtiöltä ostetut alueet, lukuunottamatta viljelysaluetta [12]); Tullisaaresta Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvaliidien Liitolle vuokrattu 1 885 m²:n suuruinen lisäalue [13]); Haagassa tilalla RN:o 1^{139} olevat perunapalsta- ym. alueet [14]); Malmin kylästä aluevaihdon kautta kaupungin omistukseen siirtyneet tilat n:o 5 RN:o 3^{278} ja n:o 5 B RN:o 3 [279] [15]); Laajasalon kylästä professori G. Castrénilta ostetut alueet, lukuunottamatta metsiä [16]); Malmin kylässä olevan Annero-nimisen tilan sekä Tapanilan kylässä olevan R 154-nimisen tilan RN:o 8^{168} alueet [17]); Vartiokylässä oleva tila Wald-Friede RN:o 2^{531}, Malmin kylässä sijaitseva tila n:o 80 b RN:o 3^{182} ja tila n:o 28 RN:o 3^{29} ilman rakennusta [18]) sekä Kottbyn tilasta pakkolunastettu 5 820 m²:n suuruinen alue [19]).

Hyväksyttyjä piirustuksia. Kertomusvuoden aikana lautakunta puolestaan hyväksyi piirustukset mm. Lauttasaareen rakennettavaa Helsingin Poliisilaitoksen Kesäkotiyhdis-

[1]) Kiint. ltk. 10. 5. 970 §, 17. 5. 1 052 §, 21. 6. 1 327 §, 30. 8. 1 726 §, 13. 9. 1 804 §, 11. 10. 2 079 §; Tonttij. 16. 10. 414, 421 §, 28. 10. 445 §; Kiint. ltk. 13. 12. 2 584 §, 20. 12. 2 641 §; Tonttij. 22. 12. 501 §. — [2]) Kiint. ltk. 21. 6. 1 333 §. — [3]) S:n 18. 10. 2 157 §. — [4]) S:n 12. 4. 759 §. — [5]) S:n 10. 5. 1 012 §. — [6]) S:n 21. 6. 1 332 §. — [7]) Tonttij. 3. 7. 290 §. — [8]) S:n 16. 10. 423 §. — [9]) Kiint. ltk. 23. 8. 1 673 §. — [10]) S:n 13. 12. 2 572 §. — [11]) S:n 11. 1. 17 §. — [12]) S:n 15. 2. 324 §. — [13]) S:n 5. 4. 696 §. — [14]) S:n 12. 4. 785 §. — [15]) S:n 26. 4. 818 §. — [16]) S:n 27. 9. 1 932 §. — [17]) S:n 4. 10. 2 006 §. — [18]) S:n 7. 12. 2 508 §. — [19]) S:n 20. 12. 2 627 §.

tyksen kerhotaloa varten [1]), Suomen Sokeri Oy:n Töölön tehdasalueelle rakennettavaa lisärakennusta sekä verstas- ja varastorakennusta varten [2]), Katolinen Kirkko Suomessa -nimisen yhdistyksen Mäntytien varrelle rakennettavaa kirkkorakennusta varten [3]) sekä Helsingin Käsityönopettajaopiston rakennusta varten [4]). Lisäksi hyväksyttiin suuri joukko asuin-, tehdas- ja varastorakennusten piirustuksia sekä vanhojen talojen muutos- ja lisäpiirustuksia.

Poikkeuksen myöntäminen Aravatalossa-asumisvelvollisuuteen. Anomuksesta myönnettiin [5]) eräässä tapauksessa määräajaksi lupa Aravatalon vuokralle antamiseen.

Omakotitalojen pensasaitojen korkeuden määrääminen. Päätettiin [6]), että omakotialueiden tontteja ympäröivät pensasaidat on pidettävä leikattuina niin, ettei niiden korkeus katujen varsilla ylitä 1.2 m kadun pinnasta eikä tonttien muilla rajoilla 1.7 m. Pengerrysten päällä olevien pensasaitojen korkeuden määrää tonttiosasto ao. paikoilla suoritettavan tarkastuksen perusteella.

Omakotitalossa harjoitetun verstastoiminnan lopettaminen. Päätettiin [7]), ettei Nastolantien varrella, omakotitalon n:o 7 kellarissa olevaa askarteluhuonetta saada 31. 12. jälkeen enää käyttää verstastarkoitukseen. Vuokraoikeuden haltijoita kehotettiin ryhtymään asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Samoin päätettiin [3]), että Koskelan korttelin n:o 982 tontilla n:o 10 sijaitsevan omakotirakennuksen 3 a kellaritilassa oleva peiliverstas oli ehdottamasti poistettava 31. 12. mennessä.

Puutarhapiirustuksista perittävän korvauksen korottaminen. Lautakunta päätti [9]) periä korotetut lunastusmaksut 1. 1. 1955 alkaen seuraavista piirustuksista: siirtolapuutarhapalstan istutussuunnitelma 200 mk; omakotitontin istutussuunnitelma 500 mk; pihamaan piirustus 3 mk/m^2; etupihapiirustus 5 mk/m^2 sekä komposti-, lava- ym. piirustukset 100 mk. Kaupungin omilta yleishyödyllisiltä yhtymiltä päätettiin periä pihamaan ja etupihan piirustusten lunastusmaksuista ainoastaan puolet.

Oikeuden myöntäminen Oy. Skanoil Ab:lle ilmajohdon rakentamiseen Bensiinikadun poikki. Oy. Skanoil Ab:lle myönnettiin [10]) oikeus rakentaa ilmajohtona Bensiinikadun poikki putkijohto nesteytetyn kaasun siirtämiseksi rautatiesäiliövaunuista nestekaasupullojen täyttöasemalle, joka yhtiön tarkoituksena oli perustaa vuokraamalleen varastoalueelle Herttoniemen öljysatama-alueelle. Oikeus myönnettiin 16. 10. alkaen 10 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta irtisanomisaikana 6 kk. Ehdoista mainittakoon mm., että putkijohto oli sijoitettava satamarakennusosaston ohjeitten mukaisesti.

Oy. Malmin Sähkölaitoksen oikeuttaminen rakentamaan 20 kV:n johto Pitäjänmäelle. Oy. Malmin Sähkölaitokselle myönnettiin [11]) oikeus rakentaa suurjänniteavojohto kaupungin länsirajalta Mäkkylän kohdalta Oy. Strömberg Ab:n muuntoasemalle. Talin kyläss sijaitsevasta Lassaksen tilasta RN:o 1[66] päätettiin vuokrata yhtiölle johtokaista kaupunginvaltuuston vahvistamin [12]) ehdoin. Samalla päätettiin merkitä yhtiön kanssa 11. 10. 1948 tehty 5 kV:n suurjännitejohtoa koskeva sopimus päättyväksi uuden sopimuksen astuessa voimaan.

Tasoristeyksien rakentamiseen ja pitämiseen Valimontiellä myönnetyt oikeudet. Lautakunta päätti [13]) oikeuttaa Sanoma Osakeyhtiön ja Vakiorakenne Oy:n rakentamaan 16. 10. lukien kummankin kaksi yhdystietä Valimontieltä rautatieraiteen poikki tonteille n:o 1 ja 2 Pitäjänmäen teollisuusalueen korttelissa n:o 15. Sanoma Osakeyhtiö oli anonut jatkuvaa teidenpito-oikeutta, Vakiorakennus Oy. ainoastaan rakennustyövaiheen ajaksi. Vuosivuokraksi määrättiin 1 000 mk, luvan irtisanomisaika oli 3 kk. Teiden rakentaminen oli suoritettava satamarakennusosaston hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Ehtoihin kuului mm., että yhtiöiden oli hankittava valtion rautateiden suostumus ennen töiden aloittamista.

Erään Pakilan tilan viemärin yhdistäminen kaupungin viemäriverkostoon. Lautakunta päätti [14]) myöntää kirvesmies V. Hakkaraiselle oikeuden yhdistää Pakilan kylässä sijaitsevan Peltolan tilan RN:o 4[538] viemärin Papinmäentiessä olevaan kaupungin viemäriin sillä ehdolla, että anoja suorittaa sen korvauksen, minkä kaupunginvaltuusto vastedes

---

[1]) Tonttij. 26. 4. 169 §. — [2]) S:n 29. 5. 218 §, Kiint. ltk. 23. 8. 1 703 §. — [3]) Kiint. ltk. 8. 2. 275 §. — [4]) S:n 13. 12. 2 587 §. — [5]) Tonttij. 6. 11. 462 §. — [6]) S:n 22. 12. 500 §. — [7]) Kiint. ltk. 23. 8. 1 696 §. — [8]) S:n 8. 11. 2 305 §. — [9]) S:n 30. 8. 1 728 §. — [10]) S:n 4. 10. 2 025 §. — [11]) S:n 24. 5. 1 089 §. — [12]) Ks. I osan s. 107. — [13]) Kiint. ltk. 11. 10. 2 095 §. — [14]) S:n 20. 9. 1 884 §.

tehtävän periaatepäätöksen mukaan tulee vaatimaan. Anojan oli annettava 100 000 mk:n suuruinen vakuus.

Hajoituskaivon rakentaminen katualueelle. Lennart Holmberg Oy. -nimiselle yhtiölle myönnettiin [1]) oikeus sijoittaa hajoituskaivo Pitäjänmäen korttelin n:o 22 tonttia n:o 8 rajoittavalle Takkatielle. Lupa myönnettiin toistaiseksi, irtisanomisaikana 3 kk, sekä 5 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta mm. sillä ehdolla, että hajoituskaivo oli poistettava käytöstä yhtiön toimesta Talin puhdistuslaitoksen valmistuttua ja katu kunnostettava, viemäri talosta kaupungin viemäriin oli rakennettava suoraan kadun poikki sekä kaivuu kadussa oli suoritettava katurakennusosaston valvonnassa.

Aidan rakentamiseen tontin rajan ulkopuolelle myönnetty oikeus. Rakennus Oy. Cultorille myönnettiin [2]) oikeus rakentaa vuokraamansa varasto- ja pienteollisuustontin n:o 1/VK665 aita Haukilahdenkadun puolella kaupungin rakentaman katupenkereen reunaan n. 80 cm:n päähän tontin rajasta.

Lapinlahden erään ranta-alueen täyttämiseen myönnetty oikeus. Lautakunta päätti [3]) oikeuttaa Helsingin suomalaisten ja ruotsalaisten evankelisluterilaisten seurakuntien kirkkohallintokunnan täyttämään Lapinlahden ranta-aluetta 1. 1. 1955 lukien ja käyttämään näin syntynyttä täytemaata mullan varastoimiseen ja valmistukseen toistaiseksi, irtisanomisaikana 6 kk, 10 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta sekä seuraavin ehdoin: vesialuetta saadaan täyttää enintään 35 m:n etäisyydelle saakka hautausmaan muurista lukien; kirkkohallintokunta on velvollinen pitämään täytemaan siistinä; aluetta ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen kuin mullan varastoimiseen ja valmistukseen.

Venelaiturin rakentaminen Helsingin Poliisilaitoksen Kesäkotiyhdistyksen alueelle. Lautakunta päätti [4]) korvauksetta myöntää Helsingin Poliisilaitoksen Kesäkotiyhdistykselle oikeuden rakentaa Lauttasaareen Länsiulapanniemen rantaan venelaiturin seuraavin ehdoin: laiturin sijoituspaikan määräsi tonttiosasto; laituri oli pidettävä hyvässä kunnossa ja poistettava paikalta 6 kk:n kuluttua, jos kaupunki niin vaati; laiturin yleistä käyttöä ei saanut rajoittaa.

Suomen Metsästysyhdistykselle myönnettiin [5]) oikeus rakentaa Huopalahden ampumaradalleen n . 12 m korkea savikiekkojen heittotorni. Anojan oli kuitenkin hankittava piirustuksille asianmukainen maistraatin hyväksyminen.

Siirtolapuutarhat. Sen johdosta, että siirtolapuutarhamajojen käyttö talviasuntoina oli yhä entisestään lisääntynyt sekä saadakseen ko. epäkohdan estetyksi lautakunta päätti [6]) sanoa irti niiden siirtolapuutarhapalstan omistajien, joiden majoissa todettiin asuttavan 15. 10. 1954 jälkeen, vuokrasopimukset. Samalla päätettiin, ettei vuokrasopimusten siirtoja hyväksytty ennen kuin ostaja oli esittänyt selvityksen siitä, että hänellä oli talviasunto ja että hän oli asunut vakinaisesti Helsingissä ainakin viiden vuoden ajan.

Mainitun päivämäärän jälkeen suoritetussa tarkastuksessa ilmeni, että yhteensä 43:een majaan oli jääty asumaan sekä että yhtä siirtolapuutarhamajaa oli käytetty suoranaisesti ansiotarkoitukseen. Lautakunta päätti [7]) tämän johdosta, että H. Karjalaisen Talin siirtolapuutarhapalstaa n:o 162 koskeva vuokrasopimus sanotaan irti heti päättyväksi sekä että niiden muiden siirtolapuutarhavuokralaisten, joiden majoissa 15. 10. 1954 jälkeen oli asuttu ja edelleen asuttiin, vuokrasopimukset sanotaan irti päättyviksi 1. 4. 1955. Häätötoimenpiteisiin päätettiin kuitenkin ryhtyä vasta tämän jälkeen. Samalla esitettiin kaupunginhallitukselle, että ko. asukkaista seitsemälle perheelle osoitettaisiin huoneistot asunnonjakotoimikunnan kautta.

Lautakunta päätti [8]) hyväksyä tonttiosaston laatiman suunnitelman 20 uuden palstan järjestämiseksi Marjaniemen siirtolapuutarhaan ja oikeuttaa tonttiosaston vuokraamaan ne samoin ehdoin kuin muutkin ko. siirtolapuutarhan palstat. Samalla päätettiin pyytää kaupunginhallitusta osoittamaan kiinteistölautakunnalle 150 000 mk:n suuruinen määräraha keväällä 1955 suoritettavia tie- ja ojitustöitä varten mainittujen palstojen järjestämiseksi.

Ulkonäyttelyalueiden luovuttaminen. Suomen Messut Osuuskunnalle luovutettiin kevätmessujen ulkonäyttelyalueeksi 23. 3. — 14. 4. väliseksi ajaksi Messukentän ja Messuhallin välillä oleva ns. Messukolmio 7 500 mk:n korvauksesta [9]); Unkarin teollisuusnäyttelyn

---

[1]) Kiint. ltk. 7. 12. 2 525 §. — [2]) S:n 8. 11. 2 301 §. — [3]) S:n 11. 10. 2 090 §. — [4]) S:n 29. 3. 647 §. — [5]) S:n 17. 5. 1 042 §. — [6]) S:n 14. 6. 1 281 §. — [7]) S:n 7. 12. 2 523 §. — [8]) S:n 29. 11. 2 452 §. — [9]) S:n 1. 2. 228 §.

ulkonäyttelyalueeksi 25. 9. — 12. 11. väliseksi ajaksi samoin Messukolmio 3 600 mk:n korvauksesta [1]) sekä VI suurmessuja varten Messukolmio ja Messukenttä ulkonäyttelyalueeksi sekä Mäntymäki messuyleisön lepo- ja virkistyspaikaksi 1. 8. — 31. 10. väliseksi ajaksi 930 000 mk:n suuruisesta korvauksesta [2]). Paitsi tavanmukaisia luovutusehtoja, jotka koskivat näyttelyalueiden käyttöä ja saattamista ennalleen näyttelyn jäljiltä, kaupungille mahdollisesti aiheutettujen vahinkojen korvaamista sekä lähiympäristön siistinä pitämistä, oli lisäksi puistoalueen käytössä noudatettava kaupunginpuutarhurin antamia ohjeita.

Itä-Saksan teollisuusmessujen ulkonäyttelyalueeksi päätettiin [3]) luovuttaa Messukentän eteläpäästä 4 000 m²:n suuruinen alue 3. 5. — 8. 6. väliseksi ajaksi 48 000 mk:n korvauksesta.

Pohjoismaisten Rakennuspäivien ulkonäyttelyalueeksi päätti [4]) lautakunta luovuttaa Sammonpuistikon urheilukentän 9 .5. — 8. 6. 1955 väliseksi ajaksi sekä Sammonkadun puoleisen leikkikentän ajaksi 20. 5. — 8. 6. 1955 korvauksetta sekä tavanmukaisin ehdoin, joiden lisäksi näyttelyn järjestäjien oli huolehdittava siitä, ettei kentän ympäristön asukkaita häiritty tarpeettomalla melulla.

Eläintarhanajot. Lautakunta päätti [5]) luovuttaa tavanmukaisen puistoalueen 9. 5. järjestettäviä Eläintarhanajoja varten Eläintarhanajojen Järjestelytoimikunnan käyttöön 500 000 mk:n suuruisesta korvauksesta samoin ehdoin kuin kertomusvuotta edeltäneenä vuonna. Harjoituspäiviksi määrättiin 7. ja 8. 5. Eläintarhan urheilukentän käytöstä kilpailupäivänä samoinkuin harjoituspäivinä oli järjestelytoimikunnan erikseen sovittava urheilu- ja retkeilytoimiston kanssa.

Lentonäytös. Suomen Ilmailuliitto oikeutettiin [6]) järjestämään lentonäytös Kaivopuiston ja Särkän välisellä jääalueella 28. 2. sekä panemaan toimeen yleisön lennätyksiä samalla alueella 1 400 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta tavanmukaisin alueen eristämistä, järjestystä, siistimistä ym. koskevin ehdoin.

Koiravaljakkoajot. Useille yhdistyksille myönnettiin [7]) lupia koiravaljakkoajojen järjestämiseen lapsille talvikautena puistoissa ja leikkikentillä sillä ehdolla, ettei ajopaikoilla mahdollisesti olevien leikkipaikkojen, kelkkamäkien ym. toimintaa häiritty.

Urheilukilpailut ja ulkoilmajuhlat ja -kokoukset. Kertomusvuonna myönnettiin lukuisia lupia erilaisten urheilukilpailujen järjestämiseen kaupungin puistoissa ym. alueilla pienestä korvauksesta sekä erinäisin kilpailualueen eristämistä, järjestelyä, siistimistä ym. koskevin ehdoin. Ulkoilmajuhlien, kuten vappu- ja partiojuhlien, kansantanhu- ja yhteislaulutilaisuuksien, hengellisten ja poliittisten kokouksien, elokuvaesitysten yms. järjestämiseen myönnettiin lupia enimmäkseen korvauksetta, kuitenkin oli mahdollisesti aiheutetut vahingot ja jälkisiistimisestä johtuneet kulut korvattava kaupungille. Äänenvahvistuslaitteiden käyttöön oli erikseen hankittava poliisilaitoksen lupa.

Ilotulitusten ja juhannuskokkojuhlien järjestämiseen oli lisäksi saatava myös poliisilaitoksen suostumus. Järjestäjien oli samoin noudatettava poliisi- ja paloviranomaisten mahdollisesti antamia poikkeusmääräyksiä.

Kaupungin ja Helsingin Osakepankin välinen tilitys Sörnäs Ab:n entisten vuokra-alueiden v:n 1953 tuloista hyväksyttiin [8]) ja päätettiin lähettää Helsingin Osakepankin tarkastettavaksi revisiotoimiston suorittaman tarkastuksen jälkeen. Lautakunta hyväksyi entisen menettelytavan, jonka mukaan pankin osuus myös Verkkosaaren vuokratuloista maksettiin kiinteistöjen pääluokan erinäisten menojen ao. momentilta huolimatta siitä, että talousarvioon oli merkitty ko. vuokratulot suoritettavaksi eri tililtä. Lisäksi päätettiin tehdä esitys kaupunginhallitukselle kertomusvuoden talousarvioon tarkoitusta varten merkityn 3.3 milj. mk:n määrärahan ylittämisestä 98 140 mk.

Lähivuosien katu-, viemäri- ja vesijohtorakennusohjelma. Lautakunta päätti [9]) puolestaan hyväksyä laaditun rakennusohjelman sekä ehdottaa kaupunginhallitukselle, että yleisten töiden lautakunnan, satamalautakunnan ja teollisuuslaitosten lautakunnan tehtäväksi annettaisiin laatia sen toteuttamiseksi tarpeelliset suunnitelmat sekä tehdä esitykset tarpeellisista määrärahoista v:n 1955 talousarvioon.

Käyttövarat. Lautakunta myönsi kertomusvuonna käyttövaroistaan mm. seuraavat määrärahat: 6 800 mk omakoti- ja siirtolapuutarhaviljelijöiden puutarhanhoitokurssien

[1]) Kiint. ltk. 23. 8. 1 677 §. — [2]) S:n 11. 10. 2 085 §. — [3]) S:n 1. 3. 451 §. — [4]) S:n 29. 3. 650 §. — [5]) S:n 12. 4. 762 §. — [6]) S:n 1. 2. 227 §. — [7]) S:n 11. 1. 26 §, 18. 1. 108, 109 §, Tonttij. 4. 12. 489 §, 22. 12. 507 §. — [8]) Kiint. ltk. 5. 4. 706 §. — [9]) S:n 8. 6. 1 224 §.

järjestämiseen [1]); 2 664 mk tonttiosaston käytävämaton messinkipeltien kiinnittämistä koskevan laskun maksamiseen [2]); 9 800 mk siirtolapuutarhatoimiston osoitekilven maksamista varten [3]) sekä 15 000 mk perunapalstojen palauttamiseen [4]).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: kiinteistöjen myyntiä [5]); Oy. Tarvo Ab:n kanssa tehtävää vaihtosopimusta [6]); kiinteistöjen ostoa [7]); lainan ottamista valtiolta omakotirakennustoimintaa varten [8]); tonttien ja alueiden vuokralleantoa [9]); eräiden Pohj.-Haagan II asuntoalueen tonttien arviohintojen vahvistamista [10]); Tapanilan erään kiinteistön viemärin liittämistä kaupungin viemäriverkostoon [11]); tonttien varaamista eri tarkoituksiin [12]); Oy. Sanitol Ab:n Ruskeasuolla sijaitsevien rakennusten vastaanottamista korvauksetta [13]); Herttoniemen korttelin n:o 127 tontin n:o 6 vuokrasopimuksen purkamista [14]); tonttiosaston virkoja ja viranhaltijoita [15]); maanhankintalain mukaisten kerrostalojen tonttien vuokran vahvistamista [16]); aravalainoitettujen asuntotonttien vuokra-ajan pidentämistä [17]); eräiden Tapanilan tilojen omistajien ja kaupungin välisen aluevaihtosopimuksen muuttamista [18]); Hokava Oy:lle vuokratun tehdasalueen laajentamista [19]); tonttien myyntiä vuokra-alueensa lunastamiseen oikeutetuille [20]); aluevaihtoja [21]); kiinteistölautakunnan oikeuttamista myöntämään vapautuksia eräiden sopimussakkojen suorittamissta [22]); Herttoniemen eräiden tonttien lunastamista niiden vuokraajilta [23]); Konalaan perustettavaa siirtolapuutarhaa [24]); Hakaniementorilla olevan rakennuksen osan myyntiä ja huoltoasema-alueen uudelleen vuokraamista [25]); Hermannin korttelin n:o 653 tontin n:o 7 vuosivuokran korottamista [26]); vuokraoikeuden jatkamista [27]); Herttoniemen huvila-alueen n:o 83 uudelleenjärjestelyn aiheuttamia toimenpiteitä [28]); alueen luovuttamista Kumpulasta maauimalaksi [29]); määrärahan myöntämistä erään Pakilan viemäriojan putkittamiseen [30]); Pitäjänmäen korttelin n:o 46002 tontin n:o 1 jakamista [31]); viranhaltijoille suoritettavaa korvausta oman moottoripyörän käytöstä virkamatkoihin [32]); kreikkalaiskatolisen seurakunnan pakkolunastuskorvauksen tallettamista sekä pakkolunastettavaa aluetta koskevia toimenpiteitä [33]); SOK:n pisteraidesopimuksen jatkamista [34]); Haagan puron pohjoisosan perkaamista [35]); Reimarlan siirtolapuutarhan perustamista ja kuntoonpanotöiden aloittamista [36]); Hirvihaarasta myydyn palstan n:o 23 kaupan purkamista [37]); Marjaniemen siirtolapuutarhan sähköistämistä [38]); Herttoniemen ent. huvila-alueella n:o 85 olevien eräiden rakennusten myyntiä työmaaparakeiksi [39]); eräiden aravalomakkeiden myynnin järjestelyä [40]); kultaklausuuliehtoisten vuokrien perimistä [41]); Herttoniemessä Hiihtomäentien rakennustöiden esteenä olevan rakennuksen purkamista [42]); kaupunginarkiston ja tilastotoimiston huoneistokysymystä [43]); eräiden katualueiden luovuttamista korvauksetta Oy. Victor Ek Ab:lle [44]); niiden kiinteistöhallinnon saatavien, joiden suhteen lautakunnalla on maksuajan pidennysoikeus, enimmäismäärän korottamista [45]); määrärahan myöntämistä Fallkullan mustalaisten tilapäismajoituksen järjestämiseen [46]); vuokrasaatavien perimistä

---

[1]) Kiint. ltk. 11. 1. 22 §. — [2]) S:n 1. 2. 221 §. — [3]) S:n 29. 3. 655 §. [4]) S:n 26. 4. 835 §. — [5]) S:n 11. 1. 29 §, 18. 1. 97 §, 1. 2. 229 §, 8. 2. 272 §, 15. 2. 329, 338 §, 22. 2. 397 §, 8. 3. 502, 504 §, 29. 3. 645 §, 12. 4. 766 §, 3. 5. 900 §, 17. 5. 1 048 §, 24. 5. 1 105 §, 21. 6. 1 336 §, 23. 8. 1 693 §, 18. 10. 2 152 §, 29. 11. 2 457 §, 20. 12. 2 638, 2 645, 2 646 §. — [6]) S:n 18. 1. 98 §. — [7]) S:n 18. 1. 102 §, 15. 2. 336 §, 8. 3. 507 §, 8. 6. 1 227 §, 21. 6. 1 329 §, 30. 8. 1 727 §, 13. 9. 1 793 §, 20. 9. 1 890 §, 4. 10. 2 021 — 2 023 §, 11. 10. 2 087 §, 18. 10. 2 143 — 2 145 §, 13. 12. 2 571 §, 20. 12. 2 637 §. — [8]) S:n 18. 1. 99 §, 20. 12. 2 635 §. — [9]) S:n 18. 1. 103 §, 25. 1. 172 §, 1. 2. 230 §, 22. 2. 390, 392 §, 1. 3. 453, 457 §, 8. 3. 506 §, 15. 3. 554, 567 §, 22. 3. 604 §, 5. 4. 702, 709 §, 12. 4. 765, 775, 3. 5. 905 §, 10. 5. 977, 978 §, 17. 5. 1 036, 1 044 §, 31. 5. 1 175, 1 176 §, 8. 6. 1 233 §, 2. 8. 1 537, 1 547 §, 16. 8. 1 638, 1 639 §, 30. 8. 1 731 1 732 §, 27. 9. 1 948 §, 11. 10. 2 083, 2 096 §, 18. 10. 2 141, 2 156 §, 1. 11. 2 266 §, 29. 11. 2 456 §, 7. 12. 2 516 §, 27. 12. 2 689 §. — [10]) S:n 25. 1. 177 §, 12. 4. 783 §. — [11]) S:n 1. 2. 233 §. — [12]) S:n 8. 2. 273 §, 22. 2. 384 §, 24. 5. 1 106 §, 23. 8. 1 692 §, 11. 10. 2 081 §, 7. 12. 2 515, 2 517 §, 13. 12. 2 586 §. — [13]) S:n 15. 2. 335 §. — [14]) S:n 1. 3. 456 §. — [15]) S:n 15. 3. 555 §, 24. 5. 1 120 §, 30. 8. 1 729 §, 1. 11. 2 264 §. — [16]) S:n 29. 3. 654 §. — [17]) S:n 29. 3. 656 §. — [18]) S:n 29. 3. 660 §. — [19]) S:n 5. 4. 698 §. — [20]) S:n 5. 4. 707 §, 3. 5. 906 §, 31. 5. 1 174 §, 4. 10. 2 024 §, 18. 10. 2 153 §. — [21]) S:n 12. 4. 769 §, 14. 6. 1 283 §, 23. 8. 1 698 §, 25. 10. 2 192 §, 29. 11. 2 448, 2 451 §, 13. 12. 2 570, 2 575 §, 27. 12. 2 690 §. — [22]) S:n 26. 4. 843 §. — [23]) S:n 24. 5. 1 098 §, 21. 6. 1 331 §. — [24]) S:n 24. 5. 1 118 §. — [25]) S:n 31. 5. 1 177 §. — [26]) S:n 14. 6. 1 276 §. — [27]) S:n 28. 6. 1 388, 1 389 §, 23. 8. 1 701 §, 1. 11. 2 263 §, 13. 12. 2 576 §. — [28]) S:n 5. 7. 1 440 §. — [29]) S:n 19. 7. 1 475 §. — [30]) S:n 19. 7. 1 483 §. — [31]) S:n 2. 8. 1 530 §. — [32]) S:n 2. 8. 1 531 §. — [33]) S:n 2. 8. 1 538 §. — [34]) S:n 2. 8. 1 540 §. — [35]) S:n 16. 8. 1 636 §. — [36]) S:n 16. 8. 1 637 §. — [37]) S:n 23. 8. 1 682 §. — [38]) S:n 23. 8. 1 684 §. — [39]) S:n 13. 9. 1 791 §. — [40]) S:n 13. 9. 1 803 §. — [41]) S:n 27. 9. 1 941 §. — [42]) S:n 27. 9. 1 952 §. — [43]) S:n 4. 10. 2 018 §. — [44]) S:n 15. 11. 2 355 §. — [45]) S:n 29. 11. 2 447 §. — [46]) S:n 7. 12. 2 526 §.

Laajalahden eräiden tonttien entisiltä vuokraajilta [1]) sekä kodittomien miesten majoitusparakin sijoituspaikkaa [2]).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: tonttien varaamista eri tarkoituksiin ja varaamisajan pidentämistä [3]); lainaanomuksia ym. [4]) ulkomaalaisen tai kansalaisuutta vailla olevan oikeutta omistaa ja hallita kiinteää omaisuutta [5]); kirjailija Maila Mikkolan kuolinpesän vapauttamista eräiden lisävuokrien maksusta [6]); Oy. Virkamiesasuntola Apollonkatu 18 -nimisen yhtiön yhtiöjärjestyksen muutosehdotusta [7]); vuokraoikeuden jatkamista [8]); tonttien ja alueiden vuokrausta, vuokraehtoja ym. [9]); avustusanomuksia [10]); Pirkkolan omakotialueen kulmatonttien vuokraajien kadunhoitorasitusten helpottamista [11]); Sammon puistikon luovuttamista pohjoismaisten rakennuspäivien näyttelyalueeksi [12]); alueiden ja kiinteistöjen vaihtoa [13]); Sauna-Seuran vesijohdon rakentamislupaa [14]); Munkkiniemen Konepaja Oy:n korvausanomusta [15]); Wärtsilä-yhtymä Oy:n kaapelin sijoitusta katuun [16]); Oy. Malmin Sähkölaitoksen suurjännitejohdon rakentamista Pitäjänmäellä [17]); Pohj.-Haagan III alueen varaamista Satolle [18]); kreikkalaiskatoliselta seurakunnalta pakkolunastettavan hautausmaan osan korvaamista [19]); Lauttasaaren Yhteiskoulun Kannatusyhdistyksen lainojen vakuutena olevien kiinnitettyjen haltijavelkakirjojen etuoikeusjärjestyksen muuttamista [20]); tonttien ja alueiden ostoa [21]); alueiden vuokrausta Malmin Sähkölaitokselle muuntamorakennuksia varten [22]); rakennuslainojen takauskysymyksiä [23]); erään yleishyödyllisen kiinteistöyhtiön sääntöjen muuttamista [24]); Rautatiekirjakauppa Oy:n uudisrakennuksen tukimuurin rakentamista katukäytävän alle [25]); Laajalahden tiehoitokunnan kirjelmää [26]); Vesilinnan kesäteatterin sijaintia [27]); autonhuoltoaseman rakentamista Tapanilaan [28]); Diakonissalaitoksen tontin käytön rajoittamismääräyksen poistamista [29]); Maunulan kansakoulun tonttijärjestelyä [30]); Helsingin Kotitalousopettajaopiston rakennuksen piirustuksia ja kustannusarviota [31]); tonttien ja alueiden myyntiä [32]); Paraisten Kalkkivuori Oy:n tavarankuljetuslaitteiden ja pistoraiteen rakentamista [33]); Tukkukauppojen Oy:n pistoraiteen rakentamista [34]); viemärien liittämistä tai sijoitusta [35]); pienteollisuustalon suunnittelua kortteliin n:o 173 [36]); Oulunkylän Yhteiskoulun Kiinteistö Oy:lle varatun tontin luovutusta [37]); lisäalueen luovutustaHelsingin ja Viipurin Yksityisille Kreikkalaiskatolisille Yhdyskunnille hautausmaan laajentamiseksi [38]); erään vesialueen täyttämistä Herttoniemen öljysatama-alueella [39]); teiden kunnostamista [40]); Agroksen alueen varaamista jätteiden polttolaitosta varten [41]); eräiden Arava-osakkeiden etuostooikeuden käyttämistä [42]); messunäyttelyalueen vuokraamista koskevaa kiinteistölautakunnan alistettua päätöstä [43]); Kovaosaisten Ystävät -nimisen yhdistyksen anomuksia sekä majoituksen järjestämissuunnitelmaa [44]) sekä kaatopaikan osoittamista Malmin aluetta varten [45]).

Maistraatille annettiin lausuntoja, jotka koskivat maanalaisten polttoainesäiliöiden sijoittamista [46]) sekä jalkakäytävän kunnostamisvelvollisuutta Elimäenkadun tonttien n:o 2 ja 4 kohdalla [47]).

Aravalle annettiin lausunto asuntotonttien kohtuullisina pidettävistä rajahinnoista [48]).

---

[1]) Kiint. ltk. 13. 12. 2 577 §. — [2]) S:n 13. 12. 2 579 §. — [3]) S:n 11. 1. 23, 24 §, 15. 2. 328 §, 17. 5. 1 047 §, 9. 8. 1 585, 1 586 §, 13. 9. 1 800 §, 4. 10. 2 029 §, 18. 10. 2 140 §, 25. 10. 2 201 §, 22. 11. 2 395 §. — [4]) S:n 11. 1. 37 §, 3. 5. 896 §, 19. 7. 1 477 §, 9. 8. 1 597 §, 13. 9. 1 792, 1 799 §, 25. 10. 2 198 §. — [5]) S:n 11. 1. 39, 40 §, 12. 4. 756—758 §, 8. 6. 1 237 §, 1. 11. 2 257, 2 258 §, 8. 11. 2 300, 2 302 §. — [6]) S:n 11. 1. 41 §, — [7]) S:n 18. 1. 105 §. — [8]) S:n 18. 1. 106 §, 10. 5. 976 §. — [9]) S:n 25. 1. 176 §, 8. 2. 278 §. 26. 4. 841, 845 §, 5. 7. 1 436 §, 30. 8. 1 734 §. — [10]) S:n 8. 2. 270 §, 23. 8. 1 688 §, 11. 10. 2 094 §. — [11]) S:n 22. 2. 396 §. — [12]) S:n 22. 2. 401 §. — [13]) S:n 15. 3. 566 §, 24. 5. 1 107 4. 10. 2 020 §, 15. 11. 2 343 §, 22. 11. 2 392 §, 7. 12. 2 522 §. — [14]) S:n 5. 4. 708 §. — [15]) S:n 12. 4. 764 §. — [16]) S:n 12. 4. 771 §. — [17]) S:n 12. 4. 779 §. — [18]) S:n 26. 4. 832 §. — [19]) S:n 26. 4. 836 §. — [20]) 26. 4. 838 §. — [21]) S:n 26. 4. 842 §, 25. 10. 2 197 §, 8. 11. 2 294, 2 295 §, 7. 12. 2 521 §. — [22]) S:n 3. 5. 909 §. — [23]) S:n 10. 5. 967 §, 17. 5. 1 049 §, 24. 5. 1 108 §, 13. 9. 1 805 §. — [24]) S:n 10. 5. 973 §. — [25]) S:n 10. 5. 981 §. — [26]) S:n 17. 5. 1 038 §. — [27]) S:n 17. 5. 1 039 §, 31. 5. 1 182 §. — [28]) S:n 17. 5. 1 046 §. — [29]) S:n 24. 5. 1 117 §. — [30]) S:n 14. 6. 1 277 §. — [31]) S:n 21. 6. 1 328 §. — [32]) S:n 21. 6. 1 337 §, 23. 8. 1 690 §, 13. 9. 1 809 §, 20. 9. 1 885 §, 27. 9. 1 938 §, 25. 10. 2 195, 2 196 §, 22 11. 2 390, 2 391 §, 29. 11. 2 449 §. — [33]) S:n 5. 7. 1 444 §, 30. 8. 1 737 §. — [34]) S:n 23. 8. 1 674 §. — [35]) S:n 20. 9. 1 884 §, 20. 12. 2 639 §. — [36]) S:n 27. 9. 1 939 §. — [37]) S:n 27. 9. 1 944 §. — [38]) S:n 18. 10. 2 151 §. — [39]) S:n 18. 10. 2 154 §. — [40]) S:n 25. 10. 2 193, 2 202 §. — [41]) S:n 15. 11. 2 350 §. — [42]) S:n 15. 11. 2 354 §. — [43]) S:n 22. 11. 2 398 §. — [44]) S:n 22. 11. 2 399 §. — [45]) S:n 20. 12. 2 643 §. — [46]) S:n 22. 2. 391 §, 28. 6. 1 392 §, 5. 7. 1 443 §, 23. 8. 1 697 §, 22. 11. 2 394 §. — [47]) S:n 30. 8. 1 725 §. — [48]) S:n 7. 12. 2 520 §.

3. Kiinteistöviraston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Viljelyssuunnitelman hyväksyminen. Hyväksyttiin viljelyssuunnitelma kertomusvuodeksi sekä oikeutettiin maatalousosasto suorittamaan pienehköjä tilapäisvuokrauksia harkintansa mukaan [1]).

Inventoimishinnat. Päätettiin [2]) vahvistaa vuosi-inventaariossa noudatettavat viljaym. maataloustuotteiden hinnat.

Maatilojen tarkastus. Merkittiin [3]) tiedoksi tulokset Vartiokylän, Bredbackan, Malmin, Pukinmäen, Fallkullan, Kaarelan ym. tilojen tarkastuksesta.

Maatalousosaston hoitoon määrättiin: Ab. Kottby Gård -nimiseltä yhtiöltä ostettu ja V. G. Lindströmillä vuokralla ollut viljelysalue, josta 1. 11. saakka perittävä vuokra määrättiin samalla 15 000 mk:ksi [4]); Bredvikin tilaan RN:o 1^{155} kuuluva ns. Lindforsin kauppapuutarha-alue [5]) sekä Tapanilan kylässä sijaitseva tila Å 17 RN:o 5^{19} [6]).

Hirvihaaran tilan maiden myynti ja luovutus. Eräät kiinteistölautakunnan valitsemien ostajien kanssa tehdyt Hirvihaaran tonttien kaupat [7]) esitettiin kaupunginvaltuuston hyväksyttäviksi [8]).

Kunnalliskodille päätettiin [9]) luovuttaa Hirvihaaran tilasta Lassila RN:o 8^{22} n. 1.5 ha viljelysmaata 7 500 mk:n tilitysvuokrasta vuodessa.

Vuokralle annetut viljelyspalstat. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle seuraavat viljelyspalstat:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Albergan kartano, 49.4 ha	Maanviljelijä K. A. Koskenala [10])	31.12.1959	200 000 [11])
» » puutarha-alue, 3.65 ha	Puutarhuri S. Björnberg [12])	S:n	125 000
» » Kellaripelto, 1.6 ha	Puutarhuri V. Malkki [13])	S:n	20 000
Haaga, RN:o 1^{130}, 3.15 ha ja Pakila, Murmästars RN:o 2^{59}, 0.65 ha	Ajuri S. Hanhinen [14])	31.12.1955 [6])	11 250
Herttoniemi, Mäkelä RN:o 4^{3}, 1 ha	Puutarhuri T. Manninen [16])	31.12.1954	6 000
» RN:o 5^{21}, 2.25 ha ja Mäkelä RN:o 4^{3}, 4.15 ha	Puutarhuri E. Johansson [17])	31.12.1955 [6])	34 500
Hirvihaara, Lassila RN:o 8^{22}, 3.4 ha	Maanviljelijä A. Kerimä [18])	31.12.1959	17 000
» » RN:o 8^{22}, 1.5 ha	Pientilallinen H Mäkeläinen [18])	S:n	7 500
» » RN:o 8^{22}, 1.6 ha	Teurastaja V. Hakanen [18])	S:n	8 000
» » RN:o 8^{22}, 1.6 ha	Pientilallinen R. Lassinen [18])	S:n	8 000
Malmi, Stensböle RN:o 1^{7}, 0.75 ha	Maanviljelijä V. Boström [19])	31.12.1954 [6])	4 000
» » RN:o 1^{7}, 3.9 ha	Maanviljelijä K. Roos [20])	31.12.1955 [6])	17 000
» » RN:o 1^{7}, 2.11 ha	Suomen Kaapelitehdas Oy [21])	S:n	14 000
» » Påls RN:o 1^{4}, 0.14 ha			
Mellunkylä, Kila RN:o 1^{340}, 11.75 ha	Maanviljelijä E. Juurinen [22])	31.12.1959	85 000
Oulunkylän kartano, RN:o 6^{33}, 2.85 ha ja Pukinmäki, tontit Rn:o 1^{149}—^{156}, 1.25 ha	Rouva E. Roiha [23])	31.12.1955 [6])	23 000
Pakila, Murmästars RN:o 2^{59}, 1.65 ha	Ajuri S. Hanhinen [24])	31.12.1954	7 500
» Nystuga RN:o 3^{243}, 2.4 ha	Työntekijä V. Haapa [25])	31.12.1955 [6])	10 000
Suutarila, Böstas RN:o 2^{66}, 2.1 ha	Airam, Oy. [26])	31.12.1954	21 000
Tullisaari, RN:o 1^{24}, 15.35 ha ja Stansvik, RN:o 1^{253}, 2.8 ha	Herra R. Eklund [27])	31.12.1959	63 000
Tuomarinkylä, RN:o 1, 0.85 ha	Puutarhuri S. Grönroos [28])	31.12.1955 [6])	6 000
Vartiokylä, Vestergård RN:o 2^{290}, 7.49 ha ja Johanneslund RN:o 2^{289}, 3.2 ha	Maanviljelijä V. G. Lindström [29])	31.12.1954 [6])	30 000 (v. 1955 alk. 49 000)
Vartiokylä, Nytorp RN:o 2^{303}, 4.6 ha	Maanviljelijä O. Gauffin [30])	S:n	21 000
Viikinmäki, RN:o 2^{2}, 0.35 ha	Maanviljelijä G. Öhrnberg [31])	S:n	2 000

[1]) Maat.- ja metsäj. 13. 4. 14 §. — [2]) S:n 25. 11. 62 §. — [3]) S:n 20. 8. 35 §. — [4]) Kiint. ltk. 15. 2. 324 §. — [5]) S:n 11. 10. 2 089 §. — [6]) S:n 7. 12. 2 508 §. — [7]) S:n 5. 4. 710 §, 10. 5. 982, 983 §. — [8]) Ks. I osan s. 79. — [9]) Kiint. ltk. 1. 11. 2 267 §. — [10]) S:n 11. 2 308 §. — [11]) Vuosivuokra taannehtivasti puolivuosittain. — [12]) Kiint. ltk. 29. 11. 2 460 §. — [13]) S:n 29. 11. 2 461 §. — [14]) Maat.- ja metsäj. 25. 11. 57 §. — [15]) Vuokrakausi jatkuu tämän jälkeen vuoden kerrallaan, irtisanomisaikana 2 kk. — [16]) Maat.- ja metsäj. 13. 4. 12 §, 12. 10. 50 §. — [17]) S:n 12. 10. 47 §. — [18]) Kiint. ltk. 1. 11. 2 267 §. — [19]) Maat.- ja metsäj. 13. 4. 11 §. — [20]) S:n 25. 11. 55 §, kiint. ltk. 27. 12. 2 693 §. — [21]) Maat.- ja metsäj. 25. 11. 60 §. — [22]) Kiint. ltk. 29. 11. 2 462 §. — [23]) Maat.- ja metsäj. 25. 11. 61 §. — [24]) S:n 22. 5. 27 §, 25. 11. 53 §. — [25]) S:n 12. 10. 49 §. — [26]) S:n 22. 5. 23 §, 25. 11. 53 §. — [27]) Kiint. ltk. 4. 10. 2 032 §, 18. 10. 2 159 §, 13. 12. 2 588 §. — [28]) Maat.- ja metsäj. 25. 11. 54 §. — [29]) S:n 10. 2. 2 §. — [30]) S:n 10. 2. 4 §. — [31]) S:n 13. 4. 10 §.

Viljelyspalstojen vuokraehtoihin kuului, että vuokra oli maksettava vuosittain etukäteen tai joissakin tapauksissa puolivuosittain.

Eräitä taulukossa mainittuja vuokrasopimuksia hyväksyttäessä päätettiin sanoa irti vuokraajan viljelysaluetta koskeva entinen vuokrasopimus.

Viljelysalueiden lisäksi vuokrattiin eräille taulukossa mainituille vuokraajille rakennuksia ym. seuraavasti: R. Eklundille 2 asuinrakennusta, vilja-aitta, kotieläinrakennus, 2 kellaria, kalustovaja, 4 latoa, saunarakennus, puuvaja sekä vajakellari, K. A. Koskenalalle 2 asuinrakennusta ulkorakennuksineen, puimala, riihirakennus, sauna ja kaivo; S. Björnbergille asuinrakennus, 3 kasvihuonetta, joista vuokraaja sitoutui uusimaan yhden maatalousosaston ohjeiden mukaisesti, kotieläinrakennus sekä kalustovaja-kellarirakennus; E. Juuriselle asuinrakennus, kotieläinrakennus, puuvaja ja heinälato; V. G. Lindströmille lato, jonka uudelleen kattaminen vuokraajan oli suoritettava kertomusvuonna maatalousosaston ohjeiden mukaan; O. Gauffinille huoneen käsittävä asuinrakennus, aitta ja lato sekä V. Haavalle heinälato.

Vartiokylän kartanon, Bredbackan ym. viljelysmaiden vuokraaminen. Lautakunta päätti [1]), että kaupungin maanviljely Vartiokylässä lopetetaan sekä että Vartiokylän, Bredbackan ym. yhteisviljelyksessä olleiden tilojen viljelysmaat, yhteensä 139.37 ha, sekä eräät asuin- ja talousrakennukset vuokrataan 1. 1. 1955 alkaen Maatalouskoneiden Tutkimussäätiölle 5 vuoden ajaksi 650 000 mk:n vuosivuokrasta tavanomaisin sekä eräin lisäehdoin. Vuosivuokra määrättiin maksettavaksi 1. 11. kunakin kalenterivuonna.

Sånabyn tilasta vuokrattu alue. Peruuttaen aikaisemman vuokrauspäätöksensä [2]) lautakunta päätti [3]) vuokrata toimitusjohtaja C. Packalenille Pukinmäellä sijaitsevasta Sånabyn tilasta RN:o 5^{13} 0.1 ha peltoa ja 0.4 ha metsää käsittävän alueen 1. 9. alkaen, irtisanomisaika 2 kk, tavanomaisin sekä eräin lisäehdoin. Vuokra 1. 9. — 31. 12. 1954 oli 2 665 mk, 1. 1. 1955 alkaen kalenterivuosittain 8 000 mk. Alue päätettiin siirtää tonttiosaston hallintoon.

E. Steniuksen vuokramaat. Puutarhuri E. Steniuksen 1.85 ha pelto- ja tonttimaata Munkkiniemessä koskevat vuokrasopimukset merkittiin päättyviksi 31. 12. 1954 sekä vuokraksi ajalta 1. 6. — 31. 12. 1954 3 200 mk. Samalla päätettiin vuokrata puutarhurinleski E. Steniukselle Munkkiniemen tilasta RN:o 1^{1144} yhteensä 1.65 ha viljelys- ja tonttimaata 1. 1. 1955 — 31. 12. 1959 väliseksi ajaksi 33 000 mk:n vuosittain maksettavasta ja indeksiin sidottavasta vuosivuokrasta [4]).

Bredbackan kalliosuoja n:o 1 päätettiin [5]) vuokrata autoilija E. Kairaskorvelle 1. 12. alkaen toistaiseksi, irtisanomisaika 2 kk, 1 800 mk:n kuukausivuokrasta tavanmukaisin ehdoin.

Eräiden vuokra-alueiden pienentäminen. Anomuksesta päätettiin [6]) merkitä Helsingin Maatalouskerhoyhdistyksen vuokraamia Malmilla ja Tapanilassa olevia alueita koskevat vuokrasopimukset päättyneiksi 31. 12. 1953 sekä vuokrata anojalle 1. 1. 1954 alkaen 33 600 mk:n vuosittain etukäteen maksettavasta vuosivuokrasta Haagan Suoniityn lohko H I 1, alaltaan 2.1 ha, ja Viikinmäen Reininniemeltä Viikinmäen tilasta n. 3.5 ha:n suuruinen alue. Irtisanomisajaksi määrättiin 2 kk.

Merkittiin [7]) maanviljelijä J. Henriksonin vuokraamien Herttoniemen tilan RN:o 5 sekä Mäkelän tilan RN:o 4^{3} maa-alueiden yhteispinta-alaksi entisen 9.5 ha:n asemesta 4.85 ha sekä vuokra vastaavasti alennetuksi 39 200 mk:sta 20 000 mk:aan muiden vuokraehtojen jäädessä ennalleen.

Vuokrasopimusten irtisanominen. Anomuksesta merkittiin irtisanotuksi Helsingin Taimistot Oy:n Tapaninkylässä sijaitsevaa 6.17 ha:n suuruista peltoaluetta koskeva vuokrasopimus [8]); Suomen Filmiteollisuus Oy:n Brusaksen tilalla olevien kahden kalliosuojan vuokrausta koskeva sopimus [9]); maanviljelijä J. Kukkamäen vuokrasopimus [10]) sekä useita pieniä viljelysalueita koskevia vuokrasopimuksia [11]).

Talonmies L. Kapp'in [12]) sekä rouva A. Tiaisen [13]) vuokrasopimukset merkittiin päättyneiksi 31. 12. 1953.

---

[1]) Maat.- ja metsäj. 12. 10. 44 §; kiint. ltk. 25. 10. 2 211 §. — [2]) Kiint. ltk. 30. 8. 1 743 §. — [3]) S:n 13. 9. 1 812 §. — [4]) S:n 15. 3. 568 §. — [5]) Maat.- ja metsäj. 25. 11. 58 §. — [6]) Kiint. ltk. 12. 4. 786 §. — [7]) Maat.- ja metsäj. 12. 10. 48 §. — [8]) Kiint. ltk. 13. 12. 2 589 §. — [9]) S:n 13. 12. 2 590 §.— [10]) Maat.- ja metsäj. 21. 9. 39 §. — [11]) Kiint. ltk. 13. 12. 2 592 §, Maat.- ja metsäj. 13. 4. 13 §, 12. 10. 46, 51 §, 25. 11. 53, 55 §. — [12]) Kiint. ltk. 13. 12. 2 591 §. — [13]) Maat.- ja metsäj. 13. 4. 16 §.

Indeksivuokrat. Päätettiin [1]) vahvistaa kertomusvuoden indeksiehtoiset maanvuokrat, jotka määrättiin v:n 1952 elinkustannusindeksiä, 1104, ja v:n 1953 elinkustannusindeksiä, 1119, vastaaviksi.

Vuokran maksamiseen myönnetty lykkäys. Maatalouskoneiden Tutkimussäätiölle myönnettiin [2]) Kaarelan kartanon 712 000 mk:n suuruisen vuokran maksamiseen lykkäystä 31. 10. saakka, korko 8 %.

Alueen luovuttaminen leikkikentäksi. Päätettiin [3]) luovuttaa Strömsin tilaan kuuluvasta peltolohkosta n:o 7 Malmilla 0.5 ha:n suuruinen yleinen tonttialue lähiympäristön nuorison leikki- ja urheilukenttäalueeksi.

Jäiden otto Vantaanjoesta. Maatalousosasto oikeutettiin [4]) myymään jäitä Vantaanjoesta 12 mk:n hinnasta m²:ltä.

Mullan myynti. Maatalousosasto oikeutettiin [5]) myymään multaa eräiltä sopivksi katsomiltaan paikoilta hintaan 150—500 mk/m³. Päätettiin [6]), että kaupunginpuutarhalle ym. laitoksille luovutettavasta mullasta peritään vastaisuudessa, olosuhteista riippuen, 200—500 mk/m³.

Salaojitus. Salaojitustöiden suorittaminen Fallkullassa annettiin [7]) Maa- ja vesirakennustoimiston suoritettavaksi.

Väkilannoitteiden ym. ostoon myönnettyjen avustusten jako. Kaupunginhallituksen tekemän päätöksen [8]) mukaan annettiin maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi maanviljelijöille myönnettävien avustusten, ns. maatalousmiljardin, jako ja siihen liittyvät tehtävät kiinteistölautakunnan hoidettavaksi, joka puolestaan määräsi [9]) ko. tehtävien hoidon maatalousosastolle. Kiinteistövirastoon saapui kaikkiaan 142 anomusta, joista sen jälkeen, kun muille kunnille kuuluvat oli lähetetty pois, lopullisesti käsiteltäväksi jäi 15. Anomuksista hylättiin 3. Helsingin kaupunkia varten vahvistetusta 61 300 mk:n määrärahakiintiöstä jaettiin [10]) 12 viljelijälle yhteensä 46 500 mk väkilannoitteen ja maanviljelyskalkin ostoon oikeuttavina ostotodisteina.

Filmaamiseen myönnetyt luvat. Eräiden tekeillä olevien elokuvien kohtausten filmaamiseen Tuomarinkylän tilan alueella myönnettiin lupa Oy. Suomen Filmiteollisuudelle [11]) sekä Fennada-Filmi Oy:lle [12]).

Kyntökilpailujen järjestämisluvat. Maatalouskerholiitolle myönnettiin lupa Pohjoismaiden Maatalouskerholiittojen välisten traktorikyntökilpailujen järjstämiseen Tuomarinkylässä 28. 9. [13]). Helsingin maamiesseura sai luvan pitää kyntökilpailut samoin Tuomarinkylässä 29. 9 [14]).

Lassaksen tilalla sijainneen ladon palo. Merkittiin [15]), että maatalousosasto aikoo vaatia 31. 8. palaneesta ladosta vahingonkorvausta 400 000 mk sekä tuhoutuneista heinistä 171 000 mk sekä jättää korvauksen kaupunginhallituksen asiamiesosaston perittäväksi.

Maataloustyöntekijäin luontoisedut. Työntekijöiden asuntojen vuokrat päätettiin [16]) periä entisen suuruisina.

Palkkalautakunnan 10. 8. tekemän päätöksen mukaan pysyi työntekijöille myytävän maidon hinta ennallaan [17]).

Maatalousosaston auton käyttö opintomatka-ajoihin. Maatalousosasto oikeutettiin [18]) kertomusvuoden kesäkautena käyttämään kaupunginagronomin harkinnan mukaan osaston autoa Etelä- ja Lounais-Suomen sekä Etelä-Hämeen alueelle tehtäviin opintomatka-ajoihin.

Käyttövarat. Lautakunnan käyttövaroista myönnettiin [19]) 3 500 mk Helsingin maamiesseuran kyntökilpailujen yhteyteen järjestetyn kahvitarjoilun kustannuksiin.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: eräiden määrärahojen ylittämisoikeuden myöntämistä [20]); Hirvihaaran maatalouden lopettamista ja viljelysmaiden myyntisuunnitelmaa sekä eräitä muutoksia siihen [21]); Hirvihaaran eräiden peltoalueiden siirtoa huoltoviraston hallintaan [22]); kaupungin maataloustyöntekijöille

[1]) Maat.- ja metsäj. 13. 4. 9 §. — [2]) Kiint. ltk. 18. 1. 115 §. — [3]) S:n 27. 9. 1 957 §. — [4]) Maat.- ja metsäj. 10. 2. 5 §. — [5]) Kiint. ltk. 11. 1. 43 §, 26. 4. 851 §, 31. 5. 1 184 §. — [6]) S:n 8. 6. 1 240 §. — [7]) Maat.- ja metsäj. 13. 4. 19 §. — [8]) Ks. I osan s. 212. — [9]) Kiint. ltk. 28. 6. 1 381 §. — [10]) S:n 29. 11. 2 459 §. — [11]) S:n 15. 3. 569 §, 12. 4. 787 §, 17. 5. 1 056 §. — [12]) S:n 23. 8. 1 705 §. — [13]) S:n 27. 9. 1 959 §. — [14]) S:n 27. 9. 1 960 §. — [15]) S:n 13. 9. 1 810 §. — [16]) Maat.- ja metsäj. 10. 2. 7 §. — [17]) S:n 10. 2. 7 §, 21. 9. 38 §. — [18]) S:n 22. 5. 26 §. — [19]) Kiint. ltk. 27. 9. 1 960 §. — [20]) S:n 15. 2. 339 §, 30. 8. 1 742 §. — [21]) S:n 15. 2. 341 §, 29. 3. 661 §. — [22]) S:n 10. 5. 985 §.

myydyn maidon hinnanvahvistuksen tarkistamista [1]); maatalousosaston ja Tervalammen työlaitoksen liittymistä jäseniksi Kulutusmaidontuottajain Liiton Tarkastusmaitojaostoon [2]); kunnalliskodin Hirvihaaran osastolle luovutetun kaluston poistamista maatalousosaston tileistä [3]) sekä eräiden huonokuntoisten tai tarpeettomien latojen myyntiä poiskuljetettaviksi tai purkamista [4]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat: rakennusten ja maiden pidättämistä kunnalliskodin käyttöön Hirvihaaran viljelysmaiden myynnin yhteydessä [5]); Hirvihaaran lisämaan n:o 6 myyntipäätöksen johdosta tehtyä valitusta [6]); lastensuojelulautakunnan hallinnassa olevien maatilojen osien sopivuutta vuokrattaviksi tai myytäviksi [7]); ojarummun uusimista sekä ojan perkaamista Tuomarinkylässä [8]); anomusta räjähdysaineiden säilytystä Bredbackan kalliosuojassa koskevan päätöksen muuttamisesta [9]); Maatalouskoneiden Tutkimussäätiön vuokranalennusanomusta [10]) sekä soran luovutusta Lepolantien kunnostukseen [11]).

4. Kiinteistöviraston metsäosaston toimialaan kuuluvat asiat

Hirvihaaran eräiden asuntojen vuokralleanto. Metsäosasto oikeutettiin [12]) vuokraamaan työntekijä A. Kiurulle huoneen ja keittiön suuruinen asunto Hirvihaaran ns. pienemmästä jokirakennuksesta 1. 5. alkaen etukäteen suoritettavasta 1 950 mk:n kuukausivuokrasta tavanmukaisin sekä eräin lisäehdoin.

Kunnalliskodin käyttöön luovutettiin [13]) samasta rakennuksesta huoneen ja keittiön suuruinen asunto 1. 9. alkaen 1 500 mk:n kuukausitilitysvuokrasta.

Räntan-nimisen luodon vuokralleanto. Päätettiin [14]) vuokrata Kalatukkuliike A. Vainiolle 17. 5. — 30. 6. väliseksi ajaksi Räntan-niminen luoto kalan kuivatuspaikaksi 4 000 mk:n suuruisesta vuokrasta sekä sillä ehdolla, että luoto siistitään käytön jälkeen 7. 7. mennessä.

Laidun- ja viljelysalueen vuokralleanto. Maanviljelijä G. Oleniukselle päätettiin [15]) vuokrata Rekolasta ent. Hiekka Oy:n alueelta laidun- ja viljelysmaata 0.5 ha kertomusvuoden kesäkaudeksi 7 000 mk:n vuokrasta. Ehtona oli, että vuokraajan oli aidattava alue siten, ettei siihen tullut kuulumaan taimistoa kasvavaa metsämaata.

Bengtsårin ruokailurakennuksen ym. tilitysvuokrat. Päätettiin [16]) periä Bengtsårin ruokailurakennuksen ja moottoriveneen käytöstä kesäleirien aikana 25. 6. — 10. 8. nuorisotoimistolta ja Sofianlehdon vastaanottokodilta kummaltakin 25 000 mk:n suuruiset tilitysvuokrat.

Kalavettä koskevan vuokrasopimuksen siirto. Lautakunta päätti [17]) siirtää Espoon Bredvikin tilaan RN:o 1 [35] kuuluvaa kalavettä koskevan, kalastaja A. Kortelaisen nimissä olleen vuokrasopimuksen hänen leskelleen rouva S. Kortelaiselle 2. 8. alkaen entisin vuokraehdoin, siten että vuokra maksetaan 1. 3. 1955 lähtien.

Kalavesien hoidon ja kalastuksen valvonnan siirtyminen urheilu- ja retkeilylautakunnalle. Kaupunginvaltuuston em. siirtoa koskevan päätöksen [18]) johdosta lautakunta päätti [19]) esittää kaupunginhallitukselle, että metsäosaston kalahautomo, arvoltaan 24 350 mk, siirretään urheilu- ja retkeilytoimistolle sekä että metsäosaston moottorivene saadaan myydä vähintään 70 000 mk:n hinnasta. Samalla päätettiin jättää kaupungin Espoon kunnassa omistamien kalavesien vuokrasopimukset edelleen kiinteistölautakunnan nimiin.

Kalanviljely- ja kalavesien hoitoavustukset. Lautakunta päätti [20]) jakaa kalanviljely- ja kalavesien hoitoavustuksiin varatun määrärahan siten, että Fiskodlingens Vänner -nimiselle yhdistykselle myönnettiin 25 000 mk, Suomenlinnan Eränkävijöille 10 000 mk ja Suomen Kalamiesten Keskusliiton Helsingin piirille 35 000 mk. Avustusten saajat velvoitettiin näyttämään toteen, että myönnetyt varat oli käytetty ko. tarkoitukseen.

Puutavaran myynti. Merkittiin [21]) tiedoksi selvitys metsäosaston myyntitoiminnasta v. 1953. Yksityisille ostajille myydyistä metsätuotteista kertyi tuloa 4.6 milj. mk, puu-

[1]) Kiint. ltk. 31. 5. 1 183 §. — [2]) S:n 8. 6. 1 241 §, maat.- ja metsäj. 22. 5. 22 §. — [3]) Kiint. ltk. 20. 9. 1 891 §. — [4]) S:n 25. 10. 2 210 §, maat.- ja metsäj. 12. 10. 43 §. — [5]) Kiint. ltk. 15. 2. 342 §. — [6]) S:n 5. 4. 711 §. — [7]) S:n 12. 4. 784 §. — [8]) S:n 26. 4. 852 §. — [9]) S:n 13. 9. 1 811 §. — [10]) S:n 27. 9. 1 958 §. — [11]) S:n 15. 11. 2 356 §. — [12]) S:n 9. 8. 1 603 §. — [13]) S:n 9. 8. 1 604 §. — [14]) S:n 17. 5. 1 057 §. — [15]) S:n 10. 5. 988 §. — [16]) S:n 4. 10. 2 034 §. — [17]) S:n 9. 8. 1 606 §. — [18]) Ks. I osan s. 52. — [19]) Kiint. ltk. 9. 8. 1 605 §. — [20]) S:n 13. 12. 2 593 §. — [21]) S:n 25. 1. 179 §.

tavara- ja polttoainetoimistolle sekä muille kaupungin laitoksille luovutetuista 27.58 milj. mk, eli yhteensä 32.18 milj. mk.

Puutavaran hakkuuilmoitus. Helsingin metsänhoitolautakunnalle päätettiin [1]) lähettää ilmoitus v:n 1953 hakkuista kaupungin lähimetsien osalta. Hakkuita oli suoritettu n. 500 ha:n alueella. Puutavarakirjanpidon mukaan oli järeän puun hakkuumäärä yhteensä 48 903 j^3 sekä pientavaran yhteensä 14 547 pm^3.

Korvauksen hakeminen ns. hätähakkuiden aiheuttamien metsänuudistustoimenpiteiden kustannuksista. Lautakunta päätti [2]) anoa valtion metsänparannusvaroista yhteensä 3 706 450 mk suoritettavaksi kaupungille sen metsissä 1940-luvulla toimeenpantujen hätähakkuiden aiheuttamien metsänuudistustoimenpiteiden kustannusten korvaamiseksi.

Soran myynti. Metsäosasto oikeutettiin [3]) myymään täytemaata ja soraa eräiden teiden rakentamista ja hoitoa varten.

Metsäosaston hoitoon määrättiin Hirvihaaran tilan tontti n:o 10 rakennuksineen sekä Hirvihaaran kartanon ranta-alueet 1. 5. alkaen [4]); Laajasalosta professori G. Castrénilta ostettujen tilojen metsät [5]) sekä Mellunkylässä sijaitsevan Kilan tilaan kuuluva metsäalue, suuruudeltaan 4.887 ha [6]).

Bengtsårin tilan hallinnon siirryttyä kaupunginhallituksen 18. 2. tekemän päätöksen mukaisesti kiinteistölautakunnalle päätti [7]) lautakunta määrätä tilan metsäosaston hoitoon. Metsäosastoa kehotettiin yhteistoiminnassa maatalous- ja kaupunkimittausosastojen kanssa ryhtymään kaupunginhallituksen päätöksessä mainittuihin, Bengtsårin tilan ja sen osien hinnoittelua myyntiä varten sekä myynnin valmistelua ym. koskeviin toimenpiteisiin.

Tienpito-oikeus kaupungin maalla. Anomuksesta myönnettiin [8]) H. Bussmanille sekä H. Hilskalle oikeus raivata n. 100 m:n pituinen ja 3 m:n levyinen tie kaupungin omistamalle maalle Laajasalon kylässä. Tien käyttöoikeudesta määräaikana päätettiin periä 5 000 mk:n kertakaikkinen korvaus.

Maastoajoharjoitusluvan myöntäminen. Helsingin Moottorikerholle ym. myönnettiin [9]) oikeus saada käyttää maastoajon harjoituspaikkana Vanhan Porvoontien länsipuolella olevaa vanhan hiekkakuopan aluetta 5 000 mk:n vuosivuokrasta sekä mm. sillä ehdolla, että harjoituksissa oli asiantunteva, vastuunalainen valvonta sekä että yhdistys huolehti sivullisten turvallisuudesta sekä järjestyksestä alueella. Alue oli moottoripyöräilijöiden käytettävissä vain tarkoin määrättyinä aikoina. Ajoradalla kasvavia puita sai poistaa ainoastaan metsäosaston luvalla ja erikseen suoritettavasta korvauksesta. Myös muihin radan kunnostus- ja maastotöihin oli saatava metsäosaston suostumus.

Palveluskoirakokeiden pitämiseen 19. 9. Viikintien pohjoispuolella olevalla metsäalueella myönnettiin [10]) lupa Suomen Schäferyhdistykselle.

Ketun- ja jäniksenampumislupien myöntäminen. Kaupunginmetsänhoitaja oikeutettiin [11]) harkintansa mukaan myöntämään talvikaudeksi 1954/55 ketunmetsästyslupia sekä rusakkojäniksen ampumislupia yhden kutakin siirtolapuutarhaa kohden sekä tarpeen vaatiessa myös muille puutarha-alueille.

Variksienampumisluvat. Kaupunginmetsänhoitajalle päätettiin [12]) antaa kertomusvuodeksi oikeus myöntää lupia variksien ampumiseen tai niiden hävittämiseen muita hävityskeinoja käyttäen.

Metsäosaston autojen käyttö opintomatka-ajoihin. Metsäosasto oikeutettiin [13]) suorittamaan kertomusvuoden kesällä kaksi opintoretkeilyä Etelä-Suomessa kaupunginmetsänhoitajan tai apulaismetsänhoitajan johdolla.

Metsäosaston huoneisto. Kiinteistölautakunnan 18. 10. tekemän päätöksen mukaisesti metsäosasto muutti 29. 11. Helenankatu 2:sta Unioninkatu 15:een [14]).

Käyttövarat. Lautakunta päätti myöntää käyttövaroistaan 6 950 mk metsäosaston toimiston osoitekilven maksamista varten [15]). Samoin päätettiin suorittaa osaston muutosta aiheutunut lasku, 9 625 mk [16]).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: kaupungin metsien palovakuutuskysymyksiä [17]); Notgrund ja Lågharu -nimisten luotojen rauhoitta-

[1]) Kiint. ltk. 25. 1. 178 §. — [2]) S:n 1. 3. 461 §. — [3]) S:n 10. 5. 987 §, 16. 8. 1 640 §. — [4]) S:n 10. 5. 984 §. — [5]) S:n 27. 9. 1 932 §. — [6]) S:n 29. 11. 2 462 §. — [7]) S:n 1. 3. 443 §, 18. 10. 2 161 §. — [8]) S:n 17. 5. 1 058 §. — [9]) S:n 20. 9. 1 892 §. — [10]) S:n 13. 9. 1 814 §. — [11]) S:n 4. 10. 2 035 §. — [12]) S:n 25. 1. 180 §. — [13]) Maat.- ja metsäj. 29. 6. 33 §. — [14]) Kiint. ltk. 7. 12. 2 527 §. — [15]) S:n 5. 4. 712 §. — [16]) S:n 20. 12. 2 647 §. — [17]) S:n 29. 3. 662 §.

mista lintujen pesimisajaksi vv. 1954—1958 [1]); osaston vanhan kuorma-auton myyntiä [2]); eräiden Karlsin tilan ulkorakennusten purkamista [3]); apulaiskaupunginmetsänhoitajan viran täyttämistä [4]); osaston moottoriveneen siirtämistä urheilu- ja retkeilytoimistolle [5]); Bengtsårin moottorikäyttöisen paloruiskun luovuttamista kaupungin jonkun muun laitoksen käyttöön [6]) sekä kalastuskuntien muodostamistehtävän siirtämistä urheilu- ja retkeilytoimiston kalastusneuvojalle [7]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: pintavirrankehittimen hankkimista Töölönlahteen vesilintujen talvehtimisen helpottamiseksi [8]); Meilahden kirkon puistikossa kasvavan haapapuun rauhoittamista [9]); hakkuutöiden aiheuttamasta sähkölinjan vahingoittumisesta vaadittua korvausta [10]); Bengtsårin määrärahojen ja arvioitujen tulojen siirtämistä kiinteistölautakunnan ao. tileille [11]); sepelin myyntiä Laajalahden kylätiekunnalle [12]); leimattujen puiden luovutusta Lammassaaren kansanpuistosta [13]) sekä leirialueiden varaamista nuorisotyölautakunnan käyttöön [14]).

5. Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Asemakaavan- ja tonttijaonmuutokset. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia asemakaavan- ja tonttijaonmuutoksia, jotka on selostettu v:n 1954 kunnallisessa asetuskokoelmassa.

Asemakaavat. Päätettiin [15]) hyväksyä Malmin—Tapanilan eräiden rautatien kaakkoispuolella sijaitsevien alueiden asemakaava selityksineen ja viemäröimissuunnitelmineen sekä lähettää ne samoin kuin Pohjois-Munkkiniemen [16]) ja Meilahden huvila-alueen [17]) asemakaavat puoltolauseineen kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa Haagan eteläisen alueen luoteisosan asemakaavaehdotusta viemäröimissuunnitelmineen [18]), Marttilan ja Reimarlan asuntoalueiden asemakaavaehdotusta viemäröimissuunnitelmineen [19]), Kumpulan alueen osaa koskevaa asemakaavaehdotusta sekä siihen liittyvää viemärikarttaa [20]), Länsi-Pakilan keskiosan asemakaavaehdotusta viemärikarttoineen [21]) sekä Pirkkolan ja Suursuon alueiden asemakaavaehdotusta viemärikarttoineen [22]).

Lopullisen asemakaavan perustaksi hyväksyttiin Marjaniemen [23]) ja Kuusisaaren [24]) asemakaavaehdotukset sekä asemakaavan muutosehdotus, joka koski Herttoniemen läntisen asuntoalueen eteläosaa sekä teollisuusalueiden kortteleita n:o 43012 ja 43013 [25]).

Herttoniemen läntisen asuntoalueen pohjoisosan korjattu asemakaavaehdotus hyväksyttiin ja päätettiin [26]) siihen liittyvine asiakirjoineen palauttaa kaupunginhallitukselle.

Päätettiin [27]) hyväksyä asemakaavaosaston piirustuksen mukainen alue Konalassa sijaitsevasta Kolsar gård -nimisestä tilasta teollisuuskortteliksi sekä otettavaksi huomioon lopullista asemakaavaa laadittaessa.

Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa otettavaksi huomioon lopullista asemakaavaa laadittaessa asemakaavaosaston laatimaa Konalassa olevan Bergkulla RN:o 3^{66} -nimisen tilan palstoitussuunnitelmaa [28]), Konalassa sijaitsevien Hundbackenin alueen sekä Pajängenin ja Björkbon tilojen palstoitusta koskevaa asemakaavaosaston piirustusta [29]), Tapanilassa sijaitsevien tilojen RN:o 9^{147}, 9^{149}, 9^{152}, 9^{153} ja 9^{154} lohkomista koskevaa asemakaavaosaston piirustuksen mukaista ehdotusta [30]), Tapanilan tilan RN:o 9^{99} asemakaavaosaston piirustuksen mukaista palstoittamisehdotusta [31]) sekä asemakaavaosaston laatimaa Ala-Tikkurilan tilojen RN:o 2333 ja 2338 palstoitussuunnitelmaa [32]).

Korttelеiden korkeussuhteet. Kaupunginhallitukselle esitettiin vahvistettaviksi useita korttelien korkeustasojen muutoksia asemakaavaosaston laatimien piirustusten mukaisesti, jotka on selostettu tämän kertomuksen I osan sivulla 229.

---

[1]) Kiint. ltk. 29. 3. 663 §. — [2]) S:n 26. 4. 853 §. — [3]) S:n 31. 5. 1 185 §. — [4]) S:n 16. 8. 1 641 — [5]) S:n 11. 10. 2 099 §. — [6]) S:n 1. 11. 2 269 §. — [7]) S:n 8. 11. 2 309 §. — [8]) S:n 11. 1. 44 §, 9. 8. 1 607 §. — [9]) S:n 11. 1. 45 §. — [10]) S:n 1. 3. 460 §. — [11]) S:n 10. 5. 986 §. — [12]) S:n 10. 5. 989 §. — [13]) S:n 9. 8. 1 608 §. — [14]) S:n 1. 11. 2 268 §. — [15]) S:n 11. 1. 51 §, 22. 11. 2 403 §. — [16]) S:n 28. 6. 1 396 §, 20. 12. 2 651 §. — [17]) S:n 7. 12. 2 534 §, 20. 12. 2 653 §. — [18]) S:n 28. 6. 1 395 §, 27. 9. 1 964 §. — [19]) S:n 25. 10. 2 216 §. — [20]) S:n 25. 10. 2 219 §. — [21]) S:n 1. 11. 2 274 §. — [22]) S:n 8. 11. 2 315 §. — [23]) S:n 8. 3. 509 §. — [24]) S:n 17. 5. 1 060 §. — [25]) S:n 28. 6. 1 397 §. — [26]) S:n 18. 1. 117 §, 4. 10. 2 038 §. — [27]) S:n 13. 12. 2 601 §. — [28]) S:n 25. 1. 192 §. — [29]) S:n 10. 5. 996 §. — [30]) S:n 20. 9. 1 897 §. — [31]) S:n 20. 9. 1 898 §. — [32]) S:n 29. 11. 2 464 §.

Katujen poikkileikkaukset. Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa vahvistettaviksi katujen poikkileikkausehdotuksia, jotka koskivat Etelärantatien poikkileikkausta Tehtaan- ja Vuorimiehenkadun välillä sekä siitä johtuvia järjestelyitä [1]), Pakilantien Tuusulantien—Paloheinäntien välisen osuuden rakentamista asemakaavaosaston piirustuksen mukaisesti [2]) sekä Nurmijärventien ja Matkamiehentien poikkileikkausta [3]).

Kadun- ja paikannimistöt. Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa kadunnimikomitean ehdotusta, joka koski Helsingin kadunnimien tarkistamista valmistelemaan asetetun jaoston ehdottamia, asemakaavaosaston laatimiin piirustuksiin sisältyviä kadunnimien muutoksia ja kielellisiä oikaisuja eräin vähäisin muutoksin [4]); kadunnimikomitean ehdotuksia, jotka koskivat kaupunginosien sekä osa-alueiden nimien käytäntöön ottamista ehdotettuine muutoksineen [5]); kadunnimistön täydentämistä Talin—Lassaksen alueella [6]); Pirkkolan ja Suursuon kadunnimistöä [7]) sekä kadunnimien tarkistettuja muutoksia ja kielellisiä oikaisuja Länsisataman alueella [8]).

Lisäksi annettiin kaupunginhallitukselle useita lausuntoja kadun- ja paikannimistöön ehdotetuista muutoksista [9]).

Harjoitusmaastoesteradan rakentaminen. Lautakunta päätti [10]) myöntää Helsingin ratsastusseurojen kilpailulautakunnalle harjoitusmaastoesteradan rakentamisoikeuden Ruskeasuon maastoon kaupunginmetsänhoitajan lähempien ohjeiden mukaan. Anoja oikeutettiin käyttämään ko. rataa viiden vuoden aikana korvauksetta.

Suojakatosten pystyttäminen. Lautakunta päätti [11]) antaa suostumuksensa liikennelaitoksen esittämään suojakatosten pystyttämiseen eräille raitiotie- ja linja-autopysäkeille.

Käyttövarat. Lautakunta päätti suorittaa käyttövaroistaan Oy. Telko Ab:n laskut liikenteen laskulaitteista, mk 208 555 [12]) sekä ko. laitteiden lisenssikuluista, mk 4 000 [13]). Samoin päätettiin suorittaa Oy. Renlund Ab:lle ja Oy. Stockmann Ab:lle liikenteenlaskulaitteiden lisätarvikkeista yhteensä mk 2 859 [14]).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: Albertinkadun vuokra-autoasemaa [15]); eräitä asemakaavaosaston virkoja [16]); Pohjolanaukion liikenteen väliaikaista järjestelyä [17]); Oraspolun kunnostamista [18]); tienviitan pystyttämistä Herttoniementien ja öljysatamaan johtavan tien risteykseen [19]); pysäköimiskieltoa Kalevankadun eräällä osalla [20]); ajokieltoa Talin siirtolapuutarhan alueella [21]); Hesperian kansakoulun kenttien sijaintia [22]); Perämiehenkadun istutusten kunnostamista [23]); leikki- ja urheilukentän sekä roskankeräyspaikan järjestämistä Oulunkylään [24]); Herttoniemen esikaupunkiradan ja päätien suunnitelmaa [25]); pysäköintiautomaattien sijoitusta ja tilaamista [26]); eräiden esikaupunkialueiden rakennuskiellon jatkamista [27]); vanhojen kaupunginosien terveyttämistä varten määrätyn rakennuskiellon jatkamista [28]); Malmin lentokentän lopullisen alueen määrittelemistä [29]).

Lausunnot. Lautakunta ja liikennejaosto antoivat kaupunginhallitukselle lausuntoja, jotka mm. koskivat: eräiden katujen luokituksen muuttamista [30]); pysäköimisautomaattien hankintaa ja pysäköimismaksun määräämistä [31]); Paraisten Kalkkivuori Oy:n anomaa liikennetunnelin rakennuslupaa [32]); kulkuoikeutta eräälle Kaivopuiston tontille [33]); yleisten käymälöiden rakentamista tai poistamista [34]); Suutarilan tilan RN:o 4[55] osien palstoittamista [35]); rakennussuunnitelman muutoksia Tapiolan (Hagalundin) alueella [36]); Nordsjön kylän rakennussuunnitelman mittauskustannuksia [37]); kaupungin liikennejärjestyksen 8 ja 16 §:n muuttamista [38]); erään Itä-Pakilan tilan lohkomista [39]); jalankulkijoitten kulkuoikeutta polkupyöräteillä [40]); palokaivon rakentamista ja lasten uimarannan kunnostamista Tammisaloon [41]); Eläintarhanajon kilparadan korjaustöitä ja tilapäisen

---

[1]) Kiint. ltk. 8. 2. 285 §. — [2]) S:n 14. 6. 1 286 §. — [3]) S:n 30. 8. 1 744 §. — [4]) S:n 1. 2. 237 §. — [5]) S:n 26. 4. 854 §. — [6]) S:n 13. 9. 1 824 §. — [7]) S:n 8. 11. 2 315 §. — [8]) S:n 29. 11. 2 469 §. — [9]) S:n 25. 1. 184 §, 8. 2. 290 §, 8. 3. 514 §, 5. 4. 713, 715, 716 §, 12. 4. 792 §, 23. 8. 1 707 §, 29. 11. 2 470, 2 471 §. — [10]) S:n 29. 3. 673 §. — [11]) S:n 20. 12. 2 657 §. — [12]) S:n 20. 9. 1 904 §. — [13]) S:n 8. 3. 517 §. — [14]) S:n 11. 10. 2 107 §. — [15]) S:n 18. 1. 121 §. — [16]) S:n 1. 2. 238 §, 3. 5. 919 §, 28. 6. 1 402 §, 29. 11. 2 474, 2 475 §. — [17]) S:n 1. 3. 463 §. — [18]) S:n 29. 3. 672 §. — [19]) S:n 24. 5. 1 125 §. — [20]) S:n 16. 8. 1 642 §. — [21]) S:n 16. 8. 1 645 §. — [22]) S:n 30. 8. 1 746 §. — [23]) S:n 13. 9. 1 815 §. — [24]) S:n 13. 9. 1 831 §. — [25]) S:n 13. 9. 1 834 §. — [26]) S:n 27. 9. 1 965, 1 969 §. — [27]) S:n 18. 10. 2 162 §. — [28]) S:n 13. 12. 2 604 §. — [29]) S:n 20. 12. 2 656 §. — [30]) S:n 25. 1. 186 §. — [31]) S:n 25. 1. 190 §. — [32]) S:n 25. 1. 191 §, 8. 2. 292 §. — [33]) S:n 25. 1. 193 §. — [34]) S:n 1. 2. 240 §, 15. 2. 346 §. — [35]) S:n 1. 2. 241 §. — [36]) S:n 1. 2. 244 §, 22. 2. 407 §, 13. 12. 2 603 §. — [37]) S:n 8. 2. 289 §. — [38]) S:n 15. 2. 343 §. — [39]) S:n 15. 2. 344 §. — [40]) S:n 15. 2. 349 §. — [41]) S:n 22. 2. 408 §.

katsomon rakentamista [1]); liikenneturvallisuuden tehostamistyöhön myönnettyjä avustuksia [2]); Kalevankadun mäen tasottamista [3]); Suomen Sokeri Oy:n Töölön tehtaan raidesuunnitelmaa [4]); Taljan tekemää liikenteen järjestelyehdotusta [5]); kaupungin rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen johdosta tehtyjä muistutuksia [6]); vuokra-autoasemien poistamista tai järjestelyä [7]); kuorma-autotaksan muutosehdotusta [8]); Pakilan talojen osoitenumerointia [9]); hautausmaaksi soveltuvan alueen luovuttamista Helsingin Vapaa-ajattelijat -nimiselle yhdistykselle [10]); yksityisen linja-autoliikenteen taksaa, pysäkkien sijoitusta, maksujärjestelmää ym. [11]); vesijohdon ja viemärien rakentamista Haagaan [12]); liikenteenohjausvaloja [13]); Messuhallin laajentamista [14]); Rajakylän Maratontien muodostamista kylätieksi [15]); Helsingin—Lahden runkotietä [16]); eräiden asemakaavanmuutosten johdosta tehtyjä muistutuksia [17]); Kansallisteatterin Pienen näyttämön rakennuksen ympäristön katu- ja liikennejärjestelyä [18]); Degerön kanavan kunnossapitoa [19]); sillan rakentamista Pohjoisrannasta Sörnäisten rantatielle [20]); alueen luovuttamista Länsisatamasta ahtausliikkeille [21]); Käpyrinteen vanhainkodin piha-alueen hoitoa [22]); talviurheilupuiston järjestämistä Taivaskalliolle [23]); liikennelaitoksen liikennesuunnitelmaa [24]); kaupungin keskusalueen asemakaavaehdotusta [25]); kuorma-ajuritaksan muutosta [26]); valituksia kaupungin rakennusjärjestyksen 40 §:n 4 momentin muutoksen johdosta [27]); Helsingistä Tarvon kautta länteen suuntautuvaa runkotietä [28]); puistojen ja istutusten järjestelyä [29]); Lauttasaaren katujen ja viemäreiden rakennuskustannusten osittelua [30]); liikennelaitoksen tariffin muuttamista [31]); tienviitan pystyttämistä tai poistamista [32]); Pasilassa rantaradan ylittävän sillan kuormitusrajoitusta [33]); Suvilahti—Herttoniemen suurjännitejohdon siirtämistä [34]); jyrkänteen aitaamista eräällä Herttoniemen puisto-alueella [35]); Tapanilassa olevan tilan RN:o 8575 lohkomista [36]); uudisrakennuksen rakennuslupaa kortt. n:o 43142 tontille n:o 3 [37]); erään Katajanokan puistoalueen kautta-ajo-oikeutta [38]); teiden suunnitteluohjeita [39]); henkilövuokra-autojen uuden taksan käyttöön ottamista sekä luokkamerkkien poistamista vuokra-autoista [40]); Kätilöopiston lämpö- ja viemärijohtojen rakentamista [41]); sairaankuljetusautojen ajonopeutta [42]); Espoon Laajalahden kyläteiden pensasaitojen poistamista [43]); autohuoltoaseman piirustuksia ja sijaintia Tapanilassa [44]); Hallituskadun korkeustason alentamista [45]); lastentarhatalon rakentamista Eläintarhantien varrelle [46]); Laajasalon alueen käyttösuunnitelmaa [47]).

Lautakunta ja liikennejaosto antoivat lisäksi kaupunginhallitukselle lukuisia lausuntoja, jotka koskivat mm. urheilukenttien ja leikkikenttien tai -paikkojen sijaintia, kunnostamista tai luovuttamista kansakoulujen käyttöön; esikaupunkialueen tieoloja koskevia erilaisia toimenpiteitä; eräiden vilkasliikenteisten paikkojen liikenneturvallisuuden parantamista, suojakaiteiden asettamista, suojateiden ja -korokkeiden merkitsemistä; muita liikennekysymyksiä, kuten katujen liikenteen järjestelyä tai niiden sulkemista liikenteeltä, pysäköimistä, pysäköintipaikkojen määräämistä, ajonopeuden ja -suunnan määräämistä, katuristeysten kulmien pyöristämistä, liikennemerkkien pystyttämistä, linja-auto- ja raitiovaunuliikennettä ym.

Liikennelaitoksen lautakunnalle annettiin lausunto kaupungin paikallisliikenteen kehittämiseksi laaditusta suunnitelmasta [48]).

---

[1]) Kiint. lt. 22. 2. 410 §, 12. 4. 793 §. — [2]) S:n 22. 2. 411 §, 15. 3. 577 §, 4. 10. 2 037 §. — [3]) S:n 22. 2. 412 §. — [4]) S:n 22. 2. 413 §. — [5]) S:n 1. 3. 462 §. — [6]) S:n 1. 3. 465 §. — [7]) S:n 1. 3. 468 §, 26. 4. 855 §, 8. 6. 1 243 §, 14. 6. 1 290 §; liikennej. 8. 11. 24 §. — [8]) Kiint. ltk. 8. 3. 516 §. — [9]) S:n 15. 3. 570 §. — [10]) S:n 15. 3. 580 §. — [11]) S:n 22. 3. 615 §, 31. 5. 1 188, 1 190 §, 19. 7. 1 492 §, 30. 8. 1 745 §, 1. 11. 2 272 §, 15. 11. 2 358 §; liikennej. 7. 12. 41 §. — [12]) Kiint. lk. 29. 3. 670 §, 13. 9. 1 826 §. — [13]) S:n 29. 3. 674 §, 9. 8. 1 614 §. — [14]) S:n 26. 4. 861 §. — [15]) S:n 10. 5. 990 §. — [16]) S:n 10. 5. 991 §. — [17]) S:n 17. 5. 1 064 §. — [18]) S:n 17. 5. 1 065 §. — [19]) S:n 24. 5. 1 121 §. — [20]) S:n 24. 5. 1 123 §. — [21]) S:n 31. 5. 1 191 §. — [22]) S:n 8. 6. 1 249 §. — [23]) S:n 8. 6. 1 253 §. — [24]) S:n 14. 6. 1 289 §. — [25]) S:n 21. 6. 1 349 §. — [26]) S:n 21. 6. 1 350 §. — [27]) S:n 28. 6. 1 400 §. — [28]) S:n 19. 7. 1 493, 1 494 §. — [29]) S:n 2. 8. 1 551 §, 7. 12. 2 530 §. — [30]) S:n 2. 8. 1 553, 1 554 §, 20. 9. 1 903 §. — [31]) S:n 2. 8. 1 560 §. — [32]) S:n 9. 8. 1 611 §, 16. 8. 1 644 §. — [33]) S:n 30. 8. 1 747 §. — [34]) S:n 13. 9. 1 818 §. — [35]) S:n 13. 9. 1 827 §. — [36]) S:n 20. 9. 1 899 §. — [37]) S:n 27. 9. 1 963 §. — [38]) S:n 27. 9. 1 970 §. — [39]) S:n 18. 10. 2 163 §. — [40]) S:n 18. 10. 2 165 §. — [41]) S:n 25. 10. 2 220 §. — [42]) S:n 29. 11. 2 463 §; liikennej. 22. 11. 35 §. — [43]) Kiint. ltk. 29. 11. 2 468 §. — [44]) S:n 13. 12. 2 595 §. — [45]) S:n 20. 12. 2 649 §. — [46]) S:n 20. 12. 2 654 §. — [47]) S:n 20. 12. 2 655 §. — [48]) S:n 28. 6. 1 399 §.

6. Kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat

Tonttijakokartat. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia kortteleita koskevien tonttijakokarttojen hyväksymistä [1]).

Lauttasaarta varten laaditun alustavan katumaakorvausluettelon valmistuminen. Hyväksyttiin [2]) valmistunut Lauttasaaren alustava katumaakorvausluettelo siltä osalta kuin se koski tontin tai muodostettavan tontin omistajan katumaan korvausvelvollisuutta. Lisäksi päätettiin, että em. kysymyksiä koskevat, luetteloon tonttijaonmuutoksista tms. aiheutuneet muutokset oli kaupunkimittausosaston esitettävä lautakunnan ratkaistaviksi.

Palokaivot. Kaupunginhallitukselle tehtiin Tapanilan B 123 b -nimisellä tilalla sijaitsevan palokaivoalueen vastaanottokysymystä koskeva esitys [3]). Rakennusvirastolle annettiin lausuntoja eräiden palokaivojen rakentamisesta Etelä-Kaarelaan kaupungin omistamalle maalle [4]).

Lisäpalkkion maksaminen auton hoidosta. Päätettiin, että kaupunkimittausosaston mittausmies-autonkuljettajalle E. Issakaiselle saatiin suorittaa lisäpalkkiona 4 000 mk kuukaudessa enintään 3 kuukautena kesän aikana [5]) sekä mittausmies-autonkuljettaja V. Saarholmille 1. 10. alkaen lisäpalkkiona 4 000 mk kuukaudessa sinä aikana, jolloin hän ajoi vakinaisen autonkuljettajan sairauslomalla ollessa kaupunkimittausosaston autoa [6]).

Käyttövaroista päätettiin myöntää diplomi-insinööri J. Laurikaiselle 1 000 mk hänen kaupunkimittausosastossa pitämänsä luennon aiheuttamien kulujen korvaukseksi [7]) sekä maisteri A. Törnuddille 700 mk käännöstehtävän suorittamisesta [8]).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat kaupungin omistamista maista maanhankintalain mukaan myytyjen määräalojen lohkomistoimitusten kustannusten väliaikaista rahoittamista [9]); kaupunkimittausosaston virkoja, niiden perustamista, vakinaistamista ym. [10]); yksityisen henkilöauton käyttöä osaston kuljetustehtävissä [11]); kaupungin omistaman, maantien oikaisemiseen tarvittavan maa-alueen luovuttamista Hyvinkään kunnalle [12]); määrärahan myöntämistä ajanmukaisen katukartaston laatimista varten [13]); eräiden Vartiokylässä olevien kaupungin tilojen yhdistämistä yhdeksi tilaksi [14]); mittaustöiden takia Pitäjänmäellä sattuneen autovaurion ym. korvaamista [15]); tonttikirjasta ja tonttirekisterikartasta annettavien otteiden allekirjoittamisoikeutta [16]); muutoksia tontinmittaustaksaan sekä taksaan eräistä kaupungingeodeetin tehtävistä suoritettavista maksuista [17]).

Lisäksi tehtiin useita esityksiä teiden leventämistä tai oikaisemista varten tarvittavien alueiden ostamisesta tai korvaamisesta.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat Tervalammen tilalla olevan rasitetien siirtämis- ja perustamistoimitusten kustannusten suorittamista [18]); Oulunkylän kunnantien leventämisen eräille kiinteistönomistajille aiheuttamien vahinkojen ja haittojen korvaamista [19]); poikkeusten myöntämistä uudisrakennuskiellosta [20]); 700 kpl:n suuruisen, kaupungin keskustaa esittävän karttamäärän lahjoittamista kansainvälisen naiskongressin ohjelmalehtisessä käytettäväksi [21]); tilojen lohkomista tai jakamista [22]); eräitä tonttijakoon ja tontinmittaukseen kohdistuvia valituksia [23]); aluevaihdosta aiheutunutta korvausta [24]); kaupungin kartan painattamisoikeuden myöntämistä [25]); liikennekartan laatimista [26]); anomusta erään Oulunkylän tontin rajojen muuttamisesta [27]); kiinteistölautakunnan alistettua päätöstä kaupunkimittausosaston insinöörin viran täyttämisestä [28]); anomusta saada rakentaa yksityisellä kustannuksella tilapäisiä teitä eräille katumaaksi varatuille alueille [29]).

---

[1]) Ks. v:n 1954 kunnallista asetuskokoelmaa. — [2]) Kiint. ltk. 8. 2. 299 §. — [3]) S:n 26. 4. 867 §. — [4]) S:n 1. 11. 2 276 §, 20. 12.. 2 660 §. — [5]) S:n 24. 5. 1 139 §. — [6]) S:n 25. 10. 2 223 §. — [7]) S:n 31. 5. 1 200 §. — [8]) S:n 14. 6. 1 296 § — [9]) S:n 1. 3. 474 §. — [10]) S:n 12. 4. 798 §, 26. 4. 868, 870 §. — [11]) S:n 3. 5. 929 §. — [12]) S:n 10. 5. 997 §. — [13]) S:n 23. 8. 1 709 §. — [14]) S:n 20. 9. 1 906 §. 29. 11. 2 479 §. — [15]) S:n 27. 9. 1 971 §. — [16]) S:n 11. 10. 2 108 §. — [17]) S:n 25. 10. 2 221, 2 222 §. — [18]) S:n 1. 3. 475 §. — [19]) S:n 22. 3. 619 §, 3. 5. 932 §. — [20]) S:n 22. 3. 622 §, 31. 5. 1 202 §, 11. 10. 2 113 §, 7. 12. 2 537 §. — [21]) S:n 26. 4. 869 §. — [22]) S:n 24. 5. 1 127, 1 128, 1 136 §, 14. 6. 1 295 §, 28. 6. 1 404, 4. 10. 2 041 §. — [23]) S:n 24. 5. 1 129 §, 9. 8. 1 621 §, 7. 12. 2 536 §. — [24]) S:n 28. 6. 1 403 §. — [25]) S:n 28. 6. 1 407 §. — [26]) S:n 28. 6. 1 408 §. — [27]) S:n 4. 10. 2 040 §. — [28]) S:n 29. 11. 2 486 §. — [29]) S:n 20. 12. 2 658 §.

7. Kiinteistöviraston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat

Virastoja ja laitoksia varten vuokralle otetut huoneistot. Sisäasiainministeriön sanottua irti Aleksanterinkatu 16—18:sta liikkuvalle poliisille vuokrattua huoneistoa koskevan vuokrasopimuksen päättyväksi 30. 4. päätettiin [1]) vapautuvasta huonetilasta luovuttaa 1. 5. alkaen poliisilaitoksen käyttöön 548.09 m² 64 675 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa sekä raastuvanoikeuden käyttöön 178.63 m² 21 080 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa.

Poliisilaitosta varten, Suomenlinnan vartiokonttorin vanhemman konstaapelin asunnoksi, päätettiin [2]) vuokrata puolustusministeriöltä Suomenlinnasta rakennuksesta C 31 huoneisto n:o 9, pinta-alaltaan 76 m². Vuokrakausi alkoi 1. 8. ja jatkui toistaiseksi, molemminpuolinen irtisanomisaika oli 1 kk. Kuukausivuokra, johon ei kuulunut lämpöä eikä valoa, oli 2 770 mk.

Lautakunta päätti [3]) vuokrata Puistolan VPK:lta sen omistamassa talossa äitiys- ja lastenneuvolan käytössä olleen huoneiston edelleen 1. 1. alkaen, irtisanomisaikana 1 kk, 28 500 mk:n kuukausivuokrasta vapaine lämpöineen ja valoineen siihen saakka, kunnes Puistolan neuvolaa varten ostettu kiinteistö olisi saatu kunnostetuksi. Myöhemmin merkittiin [4]) VPK:n talossa olevan neuvolahuoneiston vuokrasopimus päättyväksi 31. 10.

Siinä tapauksessa, että kaupunginhallitus päättäisi perustaa Etelä-Kaarelaan äitiys- ja lastenneuvolan, päätettiin [5]) vuokrata talon Vallirinne 6 yläkerrasta kaksi huonetta, pinta-alaltaan 40 m², 1. 2. alkaen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaikana 3 kk, 12 000 mk:n kuukausivuokrasta vapaine lämpöineen ja valoineen.

Ruskeasuon äitiys- ja lastenneuvolaa varten yhteiskäyttöön Helsingin evankelisluterilaisten seurakuntien kanssa Asunto Oy. Nousiaistentie 6:lta vuokrattua huoneistoa koskevaan vuokrasopimukseen päätettiin [6]) tehdä lisämerkintä, jonka mukaan kaupunki osallistui neuvolahuoneiston valaistuskustannuksiin vuosittain 1/5 osalla. Lautakunta päätti [7]) luovuttaa lastenneuvolahuoneiston Vajaaliikkeisten Kunto -nimisen yhdistyksen osakäyttöön siten, että yhdistys 1. 9. alkaen kertomusvuoden loppuun sai 7 500 mk:n kuukausivuokrasta käyttää huoneistoa vastaanottotarkoituksiinsa sellaisina aikoina, jolloin se ei häirinnyt neuvolan toimintaa. Yhdistyksen oli lisäksi järjestettävä siivous ja korvattava siitä aiheutuneet kustannukset. Sittemmin päätettiin [8]) sanoa irti Nousiaistentie 6:sta vuokrattua huoneistoa koskeva vuokrasopimus päättyväksi 31. 12. sekä vuokrata 1. 1. 1955 alkaen tavanmukaisin vuosivuokrasopimuksin Asunto Oy. Raisiontie 11 -nimiseltä yhtiöltä 104 m²:n suuruinen huoneisto yhteiseen käyttöön Vajaaliikkeisten Kunto -nimisen yhdistyksen spastisten lasten lastentarhan kanssa 650 mk/m² kuukausivuokrasta sekä sillä ehdolla, että Vajaaliikkeisten Kunto suostui maksamaan 50 % vuokrasta.

Haagan äitiys- ja lastenneuvolahuoneistoksi päätettiin [9]) lautakunnan ennakkopäätöksen mukaisesti vuokrata Asunto Oy. Pappilanmäki -nimiseltä yhtiöltä talosta Matkamiehentie 6 huoneisto, pinta-alaltaan 94 m², 16. 2. — 31. 5. väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaikana 3 kk. Vuokraksi määrättiin 47 000 mk kuukaudessa.

Laajasalon äitiys- ja lastenneuvolan käyttöön päätettiin [10]) metsäteknikko U. Leskeltä vuokrata kolmen huoneen ja keittiön huoneisto, pinta-alaltaan 75 m², tavanomaisin ehdoin indeksiin sidotusta 26 250 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen. Vuokrasopimus tehtiin 1. 9. 1954—31. 8. 1957 väliseksi ajaksi, jonka jälkeen se jatkui vuosivuokrasopimuksena, molemminpuolinen irtisanomisaika oli 3 kk.

Maunulan äitiys- ja lastenneuvolaa varten päätettiin [11]) Asunto Oy. Koivikkotie 1—3 -nimiseltä yhtiöltä talosta Haavikkotie 2 vuokrata 210 m²:n suuruinen huoneisto 84 000 mk:n kuukausivuokrasta. Huoneisto päätettiin vuokrata ajaksi 16. 7. 1954—31. 5. 1955, sen jälkeen viiden vuoden ajaksi, jatkuen sopimus siitä lähtien tavallisena vuosivuokrasopimuksena, irtisanomisaikana 3 kk.

Kruununhaan äitiys- ja lastenneuvolaa varten Helsingin evankelisluterilaisilta seurakunnilta talosta Meritullintori 3 vuokrattuja huoneistotiloja koskeva vuokrasopimus merkittiin [12]) päättyväksi 31. 10.

---

[1]) Kiint. ltk. 3. 5. 944 §. — [2]) S:n 23. 8. 1 714 §, 27. 9. 1 988 §. — [3]) S:n 18. 1. 141 §, 22. 2. 427 §. — [4]) S:n 25. 10. 2 231 §. — [5]) S:n 15. 2. 360 §; ks. I osan s. 169. — [6]) S:n 22. 2. 428 §. — [7]) S:n 21. 6. 1 367 §, 16. 8. 1 653 §. — [8]) S:n 7. 12. 2 553 §, 13. 12. 2 623 §. — [9]) S:n 22. 2. 429 §; ks. v:n 1953 kert. II osan s. 60. — [10]) S:n 2. 8. 1 574 §. — [11]) S:n 13. 9. 1 862 §. — [12]) S:n 25. 10. 2 236 §.

Suomenlinnan lastentarhaa sekä äitiys- ja lastenneuvolaa varten päätettiin [1]) vuokrata puolustusministeriöltä Suomenlinnasta rakennuksesta C 71 lastentarhalle 6 huoneen, keittiön ja palvelijanhuoneen huoneisto sekä neuvolalle 5 huoneen ja keittiön huoneisto, yhteensä 15 000 mk:n kuukausivuokrasta, josta lastentarhan vuokraksi merkittiin [2]) 11 430 mk ja neuvolan vuokraksi 3 570 mk. Vuokra-aika alkoi 1. 5. ja jatkui toistaiseksi, irtisanomisaika oli 3 kk. Huoneistojen lämmitys-, valaistus- ym. kustannukset oli kaupungin suoritettava.

Ruskeasuon lastentarhaa varten päätettiin [3]) vuokrata Asunto Oy. Raisiontie 8 -nimiseltä yhtiöltä talosta Raisiontie 10 yhteensä 715 m² huonetilaa, josta lastentarhan käyttöön 344 m², lastenseimelle 297 m² ja asuntotilaksi 74 m², 1. 7. 1953—31. 5. 1954 väliseksi ajaksi jatkuen vuokraus tämän jälkeen vuosivuokrasopimuksena, irtisanomisaikana 3 kk ennen vuokravuoden päättymistä. Kuukausivuokra oli suuruudeltaan 336 050 mk.

Sturenkatu 23:ssa sijaitsevan lastentarhan käyttöön päätettiin [4]) vuokrata Asunto-osakeyhtiö Sturenkatu 23 -nimiseltä yhtiöltä lastentarhan siipirakennuksen porraskäytävä 5 700 mk:n kuukausivuokrasta 1. 1. alkaen.

Alppimajan lastenseimeä varten päätti [5]) lautakunta vuokrata Asunto Oy. Helsinginkatu 28 -nimiseltä yhtiöltä talosta Helsinginkatu 28 lastentarhakäyttöön suunnitellun 102 m²:n suuruisen huoneiston 45 900 mk:n kuukausittain etukäteen suoritettavasta vuokrasta 1. 11. 1954—31. 5. 1955 väliseksi ajaksi ja 1. 6. 1955 alkaen viideksi vuodeksi, jonka jälkeen sopimus jatkui vuosivuokrasopimuksena, irtisanomisaikana 3 kk. Vuokraehtoihin kuului lisäksi vuokran indeksisidonnaisuus. Lisäksi päätettiin periaatteessa vuokrata lastenseimen käyttöön 70—80 m²:n huoneistotila myöhemmin valmistuvasta talosta Helsinginkatu 30.

Lautakunta päätti [6]) edellyttäen, että kaupunginhallitus päättää perustettavaksi lastentarhan Ruoholahteen, vuokrata Kiinteistöosakeyhtiö Taimelta talosta Ruoholahdenkatu 18 lastentarhahuoneiston, pinta-alaltaan 205 m², siihen liittyvän 10 m²:n suuruisen ulkoiluvälinevaraston sekä lastentarhan virka-asunnoksi sopivan yksiön. Vuokrasopimukset päätettiin tehdä 5 vuodeksi, jonka jälkeen ne jatkuisivat toistaiseksi, molemminpuolisena irtisanomisaikana 1 vuosi. Lisäksi päätettiin anoa kaupunginhallitukselta yhteensä 1 047 000 mk:n määräraha huoneiston lastentarhaksi sisustamista ja ulkoilualueen aitaamista varten.

Päijänteentien lastentarhaa ja -seimeä varten päätti [7]) lautakunta vuokrata Asunto-oy. Hämeentie 72 -nimiseltä yhtiöltä talosta Hämeentie 72—Päijänteentie 2 sanottuihin tarkoituksiin suunnitellut 440.7 m²:n huoneistotilat sekä kellaritilaa 24 m² 198 315 mk:n kuukausivuokrasta eräin pihamaan käyttöä koskevin ehdoin. Vuokrasopimus tehtiin 1. 5. lukien viiden vuoden ajaksi, jonka jälkeen vuokrasuhde jatkui toistaiseksi, molemminpuolisena irtisanomisaikana oli 1 vuosi.

Lautakunta päätti [8]), purkaen 1. 12. 1948 allekirjoitetun vuokrasopimuksen, laatia uuden sopimuksen Mannerheimliiton Santahaminan osaston kanssa Santahaminan lastentalon vuokrauksesta 1. 1. alkaen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk, 14 000 mk:n kuukausivuokrasta vapaine valoineen sekä sillä ehdolla, että vuokranantaja kustannuksellaan suorittaa huoneistossa kaikki kaupungin vaatimat ulko- ja sisäkorjaukset.

Pitäjänmäen lastentarhalle talosta Alppikatu 1 vuokrattua huoneistoa koskeva vuokrasopimus muutettiin [9]) siten, että sopimuksesta poistettiin kohta, jonka mukaan vuokranantajalla, Svenska Bildningens Vänner i Sockenbacka -nimisellä yhdistyksellä, oli oikeus käyttää huoneistoa iltaisin ja pyhäpäivisin. Huoneiston siirtyessä yksinomaan lastentarhan käyttöön merkittiin vuokraksi 1. 6. alkaen 15 000 mk kuukaudessa ilman lämpökustannuksia.

Lautakunta päätti [10]) oikeuttaa Marian sairaalan vuokraamaan Domus Academicasta 15 kahden hengen huonetta sairaalan vuosilomasijaisten majoittamista varten 1. 6.—31. 8. väliseksi ajaksi tältä ajalta suoritettavasta 337 500 mk:n kokonaisvuokrasta.

Marian sairaalan hoitajien asunnoksi päätettiin [11]) vuokrata Iso-Roobertinkatu 11:stä suomenkielisten kansakoulujen kanslian käytöstä vapautunut 180 m²:n suuruinen huo-

---

[1]) Kiint. ltk. 3. 5. 933 §. — [2]) S:n 21. 6. 1 368 §. — [3]) S:n 1. 2. 255 §. — [4]) S:n 22. 2. 424 §. — [5]) S:n 5. 4. 732 §, 15. 11. 2 368 §; ks. I osan s. 60. — [6]) S:n 5. 4. 734 §, 3. 5. 941 §; ks. I osan s. 60. — [7]) S:n 26. 4. 884 §. — [8]) S:n 15. 2. 361 §. — [9]) S:n 1. 3. 488 §. — [10]) S:n 22. 3. 627 §. — [11]) S:n 5. 4. 736 §.

neisto 1. 4. alkaen 22 200 mk:n kuukausivuokrasta. Samalla päätettiin kaupunginhallitukselle esittää, että yleisten töiden lautakunnan käyttöön myönnettäisiin 1.6 milj. mk huoneistossa suoritettavia muutos- ja korjaustöitä varten.

Döbelninkatu 2:ssa sijaitseva 125 m²:n suuruinen huoneisto päätettiin [1]) vuokrata Marian sairaalan henkilökuntaan kuuluvien asunnoksi 15. 4.—30. 11. väliseksi ajaksi 27 000 mk:n kuukausivuokrasta. Huoneiston vuokrasopimusta päätettiin [2]) edelleen jatkaa ajaksi 1. 12. 1954—31. 8. 1955 entisin ehdoin.

Kivelän sairaalaa varten sairaalalautakunnan käyttöön päätettiin [3]) T. Gambergilta Runeberginkatu 56:sta vuokrata huone ajaksi 1. 6.—31. 8. 6 000 mk:n suuruisesta kuukausivuokrasta.

Raittiuslautakunnan käyttöön päätettiin [4]) vuokrata Suomen Nuorten Opintorahasto -nimiseltä yhdistykseltä Kaisaniemenkatu 13:ssa sijaitseva kahden huoneen huoneisto eteistiloineen 1. 10. alkaen 12 000 mk:n suuruisesta kuukausivuokrasta, johon kuului valo ja lämpö, tavanmukaisin vuokraehdoin. Vuokrauksen alkaessa päättyi ko. huoneiston yhtä huonetta koskeva, 10. 5. 1950 tehty vuokrasopimus.

Nuorisotyölautakuntaa varten päätettiin [5]) kerhohuoneistoksi vuokrata Asunto Oy. Mäyränlinna -nimiseltä yhtiöltä talosta Hiihtomäentie 20 kaksi huonetta, välihallin, keittokomeron ym. käsittävä, 73 m²:n suuruinen huoneisto 1. 1. alkaen. Kuukausivuokra oli 14 600 mk.

Nuorisotyölautakunnan käyttöön päätettiin [6]) vuokrata Vanhojen Huolto -nimiseltä yhdistykseltä talosta Koskelantie 22 kerho- ja kokoushuoneistoksi 180 m²:n suuruinen huoneisto sekä erillinen 27 m²:n suuruinen huone 1. 9. 1954—31. 5. 1955 väliseksi ajaksi, jonka jälkeen sopimus jatkui vuosivuokrasopimuksena. Kuukausivuokraan, joka oli 88 750 mk, sisältyi korvaus lämmöstä, valaistuksesta, kalustosta ja siivouksesta.

Lautakunta päätti [7]) merkitä nuorisotyölautakunnan käyttöön talosta Döbelninkatu 3 a vuokratun 30 m²:n suuruisen varastotilan vuokrauksen päättyväksi 30. 4.

Suomenkielisten kansakoulujen käyttöön päätettiin [8]) vuokrata Helsingin Yksityinen Keskikoulu Oy:n Kuusitie 12:ssa sijaitsevasta koulutalosta III kerros siihen liittyvine oikeuksineen rakennuksen yhteistilojen käyttöön, joten vuokrapinta-alaksi tuli yhteensä 848 m². Vuokrakaudeksi määrättiin 10 vuotta 1. 8. 1954 alkaen, sopimus voitiin kuitenkin 1. 8. 1958 jälkeen kummaltakin puolelta sanoa irti vuoden kuluttua päättyväksi, vuokranantajan puolelta vain siinä tapauksessa, että koulutiloja tarvittiin sen omaan käyttöön. Vuosineljänneksittäin jälkikäteen suoritettavaan vuokraan, joka oli indeksiin sidottu, sisältyi korvaus lämmityksestä, valaistuksesta, vedenkulutuksesta, huoneistotilojen siivouksesta sekä niiden hoitokustannuksista. Perusvuokra, joka ensimmäisenä vuokravuotena oli 339 200 mk kuukaudessa, oli tarkistettava heinäkuussa 1955 koulun korko-, kuoletus-, korjaus- ja ylläpitomenoja vastaavaksi. Toinen samoin perustein tapahtuva perusvuokran tarkistus oli suoritettava heinäkuussa 1959. Kaupunki sitoutui ennakkovuokrana ajalta 1. 8. 1954—31. 7. 1957 heti suorittamaan 12 211 200 mk, siitä kuitenkin korkohyvityksenä pidättäen 1 585 200 mk. Helsingin Yksityinen Keskikoulu Oy. puolestaan sitoutui jättämään vastaavasti käyttämättä 10 626 000 mk:n arvosta kaupunginvaltuuston 2. 6. pitämässään kokouksessa sille myöntämää kaupungin täytetakausta.

Lukuvuodeksi 1954/55 päätettiin suomenkielisten kansakoulujen käyttöön vuokrata lisätiloja seuraavasti: Suomenlinnan kansakoulun veistosaliksi rakennuksessa C 1 oleva kasarmitupa 1 000 mk:n kuukausivuokrasta [9]), Haagan seurakuntatalon yläsali luokkahuoneistoksi 22 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon kuului lämpö ja valo sekä muuten entisin ehdoin ja Malmin jatkokoululle Malms Svenska Ungdomsförening -nimiseltä yhdistykseltä voimistelusali 16 000 mk:n kuukausivuokrasta. Sopimus jatkui entisin ehdoin kouluvuosittain, ellei sitä jommaltakummalta puolelta sanottu irti kuukautta ennen kouluvuoden päättymistä. Kalliolan Vapaaopiston talosta Vaasanrinne 5 vuokrattiin samat kouluhuoneet kuin ennenkin, lukuunottamatta juhlasalia, jonka vuokrasopimus merkittiin päättyväksi 31. 5. Huoneiden kuukausivuokra oli 98 340 mk. Pakilan kirkosta vuokrattujen kouluhuoneiden vuokraus jatkui 1. 9.—31. 10. välisen ajan, jonka jälkeen vuokrasopimus päättyi. Raittiusyhdistys Koiton talosta Yrjönkatu 31 vuokrattiin edelleen huo-

[1]) Kiint. ltk. 12. 4. 814 §. — [2]) S:n 22. 11. 2 421 §. — [3]) S:n 14. 6. 1 304 §. — [4]) S:n 4. 10. 2 049 §. — [5]) S:n 8. 2. 308 §. — [6]) S:n 14. 6. 1 302 §. — [7]) S:n 26. 4. 877 § — [8]) S:n 19. 7. 1 513 §. — [9]) S:n 27. 9. 1 989 §.

neistotilaa 366 m² sekä voimistelusali 16 tunniksi viikossa entisin ehdoin 219 200 mk:n kuukausivuokrasta [1]).

Kiinteistö Oy. Näyttelijäntie 2 -nimiseltä yhtiöltä vuokrattiin [2]) 16. 11. 1954—31. 5. 1955 väliseksi ajaksi voimistelusalina käytettäväksi 100 m²:n suuruinen kerhohuone talosta Pietari Hannikaisentie 1 kahdeksi tunniksi viikossa 300 mk:n tuntivuokrasta. Samalta yhtiöltä vuokrattiin [3]) talosta Näyttelijäntie 2 Pohj. Haagan kansakoulun luokkahuoneistoksi 68 m²:n suuruinen huoneisto ajaksi 1. 1. 1955—31. 5. 1956, jonka jälkeen sopimus jatkui toistaiseksi, irtisanomisaikana oli 2 kk. Kuukausivuokra, johon sisältyi lämpö, oli 30 600 mk.

Lautakunta päätti [4]) merkitä Arkadian yhteislyseolta, Tehtaanpuiston yhteiskoululta, Lauttasaaren yhteiskoululta sekä Lauttasaaren VPK:lta suomenkielisiä kansakouluja varten vuokrattujen huonetilojen vuokrasopimukset päättyneiksi 31. 5.

Suomenkielisten kansakoulujen kanslialle päätettiin [5]) vuokrata talosta Yrjönkatu 8—10 kellaritilaa 20 m² 1. 1. alkaen 5 000 mk:n kuukausivuokrasta.

Toukolan sivukirjastolle päätettiin [6]) vuokrata Asunto Oy. Kaironkatu 2 -nimiseltä yhtiöltä lisävarastotilaa 22 m² 3 300 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen.

Pakilan sivukirjastoa varten Helsingin evankelisluterilaisilta seurakunnilta Palosuontien varrella sijaitsevasta kirkosta vuokratun huoneiston sekä samoin Haagan sivukirjastolle Kauppalankuja 7:stä vuokratun huoneiston vuokrasopimukset päätettiin [7]) sanoa irti päättyviksi 31. 12.

Lautakunta päätti [8]) vuokrata Postisäästöpankin uudesta talosta Unioninkatu 20:stä kaupungin virastoja varten huoneistotilaa seuraavasti: V kerroksesta 575 m², VI kerroksesta 576 m² sekä VII kerroksesta 345 m², yhteensä 1 496 m². Vuokra-aika oli 7 vuotta 15. 7. 1954 alkaen ja jatkui edelleen 15. 7. 1961 jälkeen, molemminpuolisena irtisanomisaikana 6 kk, ellei vuokranantaja viimeistään 15. 1. 1961 ollut sanonut irti vuokrasopimusta. Vuokralaisella oli oikeus kesken vuokrakaudenkin sanoa irti sopimus joko kokonaan tai kokonaisen kerroksen osalta, jolloin vuokra määräytyi jäljelle jäävää vuokrapinta-alaa vastaavaksi. Indeksiin sidottu kuukausivuokra, johon sisältyi korvaus lämmityksestä sekä vedenkulutuksesta, oli 822 800 mk. Edelleen lautakunta päätti suorittaa Postisäästöpankille kaupunginhallituksen 22. 4. myöntämän 2 723 819 mk:n suuruisen summan ko. huoneistotilojen rakentamisesta kaupungin virastotarpeisiin soveltuviksi aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi. Huoneistotila jaettiin eri virastojen kesken siten, että V kerrokseen sijoitettiin revisiotoimisto, palkkalautakunta, leski- ja orpoeläkekassa sekä yhteinen neuvotteluhuone, VI kerrokseen työnvälitystoimiston nuoriso-osasto ja väestönsuojelutoimisto sekä VII kerrokseen työnvälitystoimiston henkisen työn osasto.

Lautakunta hyväksyi [9]), 11. 10. tekemäänsä päätöstä [10]) muuttaen, kaupungin Urlussäätiöltä talosta Pohj. Hesperiankatu 15 vuokraamia huoneistoja koskevan uuden vuokrasopimuksen, jonka mukaan säätiö vuokrasi yhteensä 5 734.67 m² huonetilaa kaupungille 1. 3. 1954 alkaen 31. 5. 1964 saakka, jonka jälkeen sopimus jatkui vuosivuokrasopimuksena, molemminpuolinen irtisanomisaika 3 kk. Kuukausivuokra lämpöineen oli kertomusvuoden loppuun 1 018 928 mk sekä 1. 1. 1955 alkaen 1 663 258 mk, siten, että vuokran suuruus määräytyisi sosiaaliministeriön liikehuoneistojen vuokrien korotuksista antamien ohjeiden mukaisesti ja liikehuoneistojen vuokrasäännöstelyn päätyttyä noudattaisi tukkuhintojen yleisindeksiä, kuitenkin siten, ettei indeksin lasku aiheuttaisi vuokran alenemista alle 1 663 258 mk:n.

Kalevankatu 4:ssä olevasta rakennustoimiston talorakennusosaston käytöstä vapautuneesta huoneistosta päätettiin [11]) verotusvalmisteluvirastolle luovuttaa 13 huonetta, yhteensä n. 390 m², sekä rakennustoimiston varasto-osastolle 11 huonetta, pinta-alaltaan n. 320 m². Edelleen päätettiin varasto-osastolta näin vapautuva, Kasarmikatu 44:ssä sijaitseva 6 huoneen 187 m²:n suuruinen huoneisto luovuttaa rakennustoimiston katurakennusosastolle lisätilaksi.

Aleksanterinkatu 21:stä työnvälitystoimiston henkisen työn ja nuoriso-osaston käytöstä vapautuva 10 huoneen huoneisto, pinta-alaltaan 390 m², luovutettiin lastentarhain toimiston ja musiikkilautakunnan käyttöön.

Mikonkatu 9:ssä sijaitsevasta huoneistosta, joka vapautui kansanhuoltotoimistolta,

[1]) Kiint. ltk. 4. 10. 2 061 §. — [2]) S:n 20. 12. 2 666 §. — [3]) S:n 27. 12. 2 698 §. — [4]) S:n 18. 10. 2 174 §. — [5]) S:n 8. 2. 306 §. — [6]) S:n 15. 2. 362 §. — [7]) S:n 29. 11. 2 490 §. — [8]) S:n 5. 4. 738 §, 5. 7. 1 458 §. — [9]) S:n 1. 11. 2 282 §. — [10]) S:n 11. 10. 2 124 §. — [11]) S:n 8. 6. 1 257 §.

päätettiin [1]) luovuttaa 9 huonetta eli 165 m² huoltokassalle sekä 3 huonetta, 117 m², poliisilääkärin vastaanottohuoneistoksi.

Kiinteistö Oy. Näyttelijäntie 2 -nimiseltä yhtiöltä päätettiin [2]) vuokrata talosta Näyttelijäntie 2 huoneistotilaa eräitä kaupungin laitoksia varten 1. 8. 1954—31. 5. 1955 väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen 5 vuodeksi, josta lähtien sopimus jatkui vuosivuokrasopimuksena 3 kk:n irtisanomisen varassa. Kustannukset lämmityksestä ja lämpimästä vedestä sisältyivät vuokraan, joka oli maksettava kuukausittain etukäteen. Vuokra, 404 280 mk, oli sidottu kotimarkkinatavarain tukkuhintaindeksiin, kuitenkin siten, että indeksin laskiessa vuokraa ei alennettaisi alle em. summan. Lisäksi päätettiin, että vuokra oli tarkistettava vuosittain kesäkuussa, jolloin ne lisämaksut, jotka vuokraajan tuli suorittaa taannehtivasti edelliseltä vuokrakaudelta, oli vahvistettava. Huoneistotiloista luovutettiin lastentarhalle 265 m²:n suuruinen huoneisto, jonka kuukausivuokra oli 106 000 mk, sivukirjastolle 212 m² 91 160 mk:n kuukausivuokrasta, jonka periminen alkoi kuitenkin vasta 1. 9., äitiys- ja lastenneuvolalle 187 m²:n suuruinen huoneisto 112 200 mk:n kuukausivuokrasta sekä 16 m² varastotilaa vuokravapaasti, huoltolautakunnalle kotisisarasuntolaksi 126 m²:n suuruinen huoneisto 34 020 mk:n kuukausivuokrasta sekä nuorisotyölautakunnan käyttöön 121 m²:n suuruinen kerhohuoneisto, kuukausivuokra 48 400 mk, sekä lisäksi askarteluhuone, pinta-alaltaan 50 m², 12 500 mk:n kuukausivuokrasta. Lisäksi lautakunta hyväksyi nuorisotyölautakunnan kerhohuoneiston käyttämisen päivisin suomenkielisten kansakoulujen kouluhuoneistona. Huoneisto oli vuokrasopimuksen päättyessä luovutettava vuokranantajan hallintaan samassa kunnossa kuin se oli vuokrauksen alkaessa. Toimistotilan järjestämiseksi Helsinki-Huopalahden kaupunginvoudille hyväksyttiin [3]) myös em. kerhohuoneiston työhuoneen käyttö kaupunginvoudin vastaanottohuoneena kahtena iltana viikossa nuorisotyölautakunnan ja kaupunginvoudin sopimin ehdoin.

Helsingin kaupungin 400-vuotiskoti-säätiöltä päätettiin [4]) vuokrata Munkkiniemeen valmistuvasta vanhusten asuintalosta kolme 28 m²:n suuruista huoneistoa. Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan sanotut huoneistot yhdelle kotisairaanhoitajalle ja kahdelle kodinhoitajalle virka-asuntoina niistä suoritettavaa luontoisetukorvausta vastaavasta vuokrasta.

Helsingin kaupungin 400-vuotiskoti-säätiöltä talosta Töyryntie 4 päätettiin [5]) 1. 9. alkaen toistaiseksi vuokrata huoltolautakunnan käyttöön 22 m²:n ja 25 m²:n suuruiset huoneen ja keittokomeron huoneistot, edellinen 1 750 mk:n ja jälkimmäinen 1 990 mk:n kuukausivuokrasta. Terveydenhoitolautakunnalle päätettiin samasta talosta vuokrata 25 m²:n suuruinen huoneen ja keittokomeron huoneisto 1 990 mk:n kuukausivuokrasta. Vuokriin sisältyi korvaus lämmityksestä. Huoltolautakuntaa ja terveydenhoitolautakuntaa kehotettiin luovuttamaan em. huoneistot viranhaltijainsa virka-asunnoiksi kuukausittain etukäteen suoritettavista 4 000 mk:n suuruisista vuokrista.

Unioninkatu 15:sta lastentarhain toimistolta vapautunut huoneisto luovutettiin [6]) 1. 1. 1955 alkaen metsäosastolle 26 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen.

Hyväksyttiin [7]) talo-osaston toimenpide Suomen Kaupunkiliitolta Eduskuntakatu 4:stä verotusvalmisteluvirastoa varten vuokrattua huoneistoa koskevan vuokrasopimuksen irtisanomisesta päättyväksi vuokranantajan suostumuksella 31. 8. 1955.

Tukholman päiväkodin siirtyminen kaupungin hallintaan. Merkittiin [8]) vastaanotetuksi Tukholman päiväkoti—Stockholms daghem för barn -nimiseltä yhdistykseltä Siltasaarenkatu 13:ssa sijaitseva rakennus sekä siinä oleva lasten päiväkoti ja lastentarha irtaimistoineen 1. 1. 1953 lukien kaupungin omistukseen ja hallintaan kaupunginvaltuuston 26. 11. 1952 tekemän päätöksen mukaisin ehdoin. Samalla päätettiin määrätä rakennus talo-osaston hallintaan.

Virastoille ja laitoksille luovutetut kaupungin huoneistot. Lasipalatsista päätettiin [9]) luovuttaa rakennusviraston talorakennusosaston käyttöön Oy. Seximolta ja Helsingin Meijeriliike Oy:ltä vapautuneet huoneistotilat, edellinen pinta-alaltaan 1 516 m² ja jälkimmäinen 180 m², 1. 4. alkaen sekä samoin Kastor Oy:ltä, Kuitulevyneuvonnalta ja British Councililta vapautuvat huonetilat 1. 5. alkaen. Lautakunta päätti esittää kau-

---

[1]) Kiint. ltk. 5. 7. 1 450 §. — [2]) S:n 23. 8. 1 710 §, 13. 9. 1 864 §. — [3]) S:n 20. 9. 1 920 §. — [4]) S:n 25. 1. 209 §. — [5]) S:n 7. 12. 2 545 §. — [6]) S:n 18. 10. 2 181 §. — [7]) S:n 11. 10. 2 122 §, 25. 10. 2 228 §. — [8]) S:n 22. 2. 422 §. — [9]) S:n 22. 2. 431 §.

punginhallitukselle, että yleisten töiden lautakunnan käyttöön myönnettäisiin 2.6 milj. mk:n määräraha tarvittavien muutos- ja korjaustöiden suorittamiseksi.

Merimiehenkatu 12:sta päätettiin [1]) luovuttaa nuorisotyölautakunnalle kellaritilaa 149.5 m² tilitysvuokrasta, joka ajalta 1. 3.—31. 12. oli 487 370 mk lämpöineen, mutta johon ei sisältynyt valaistuskustannuksia.

Lauttasaaressa sijaitseva Vattuniemen huvila päätettiin [2]) vuokrata nuorisotyölautakunnalle toistaiseksi 100 000 mk:n vuotuisesta tilitysvuokrasta.

Talossa Helenankatu 2 suoritettiin seuraavat virastohuoneistojen järjestelyt: satamapoliisiosaston hallussa olleet kolme huonetta luovutettiin satamarakennusosastolle sekä tältä vapautuneet kaksi huonetta talo-osaston käyttöön [3]); talo-osastolle luovutettiin metsäosastolta vapautunut viiden huoneen huoneisto 15 576 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa 1. 1. 1955 alkaen [4]); painatus- ja hankintatoimiston konekorjaamoksi päätettiin luovuttaa 1. 1. 1955 alkaen kolmen huoneen huoneisto, pinta-alaltaan 101.5 m², 11 977 mk:n kuukausitilitysvuokrasta [5]).

Sofiankatu 1:stä luovutettiin [6]) väestönsuojelutoimiston entinen kolmen huoneen huoneisto lisätilaksi painatus- ja hankintatoimistolle. Sofiankatu 2:ssa siirrettiin revisiotoimistolta, huoltokassalta ja leski- ja orpoeläkekassalta vapautuneet, yhteensä seitsemän huonetta rahatoimiston käyttöön [6]).

Kaupungintalosta päätettiin [7]) asemakaavaosastolle luovuttaa 1. 9. alkaen kahdeksan huonetta, pinta-alaltaan 193 m² sekä järjestelytoimistolle palkkalautakunnan entinen neljän huoneen huoneisto, jonka pinta-ala oli 188 m².

Kulosaaren entinen paloasema päätettiin [8]) luovuttaa nuorisotoimiston käyttöön 1. 2. alkaen 18 720 mk:n suuruisesta tilitysvuokrasta kuukaudessa sekä rakennuksessa olevan 47 m²:n suuruinen varastosuoja rakennusviraston puhtaanapito-osastolle samasta päivästä lukien 2 820 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa. Samalla oikeutettiin talo-osasto vuokraamaan Fennada Filmi Oy:lle paloaseman kellarista 42 m² varastotilaa 4 200 mk:n kuukausivuokrasta 1. 2. alkaen.

Talo-osaston hoitoon määrättiin: Herttoniemen huvila-alueilla n:o 34, 40a, 52, 53, 62, 63 ja 69 olevat rakennukset ja laitteet [9]); Pakilassa sijaitseva Maijalan tila RN:o 3²⁷⁸ [10]); Tapanilan kylän tilat K 420 RN:o 7¹⁷⁹ ja Us 304 RN:o 6¹⁶¹ niillä olevine rakennuksineen [11]); Herttoniemen vuokra-alueella n:o 41 olevat rakennukset [12]); Salon seudun kuntainliitolta vuokratut ent. kulkutautisairaalan rakennukset [13]); Ruskeasuon läpikulkutalot n:o 1 ja 14 Tenholantien varrella [14]); Karhulinnan ja Käärmetalon tontit [15]); Oy. Tarvo Ab:ltä vastaanotetut rakennukset irtaimistoineen [16]); Herttoniemen vuokra-alueilla n:o 57, 60 ja 61 olevat rakennukset ja laitteet [17]); professori E. Castrénilta ostetut Tarvon saarella olevat rakennukset [18]); 4. kaupunginosan korttelissa n:o 71 oleva talo ja tontti n:o 9 [19]); Oulunkylän Suursuon vuokra-alueilla n:o 9 ja 17 sekä Herttoniemen vuokra-alueilla n:o 51 ja 58 olevat rakennukset ja laitteet [20]); Laajasalon kylästä professori G. Castrénilta ostetuilla tiloilla sijaitsevat rakennukset [21]); Malmin kylässä Anneron tilalla sekä Tapanilan kylässä R 154 -nimisellä tilalla RN:o 8¹⁶⁸ olevat rakennukset [22]); Herttoniemestä Viikin- ja Porvoontien risteyksestä palovartioasemaa varten vuokrattu alue [23]); maatalousosaston hallinnassa olleet eräät Pukinmäellä ja Malmilla sijaitsevat rakennukset 1. 1. 1955 alkaen [24]) sekä Malmin kylässä sijaitsevan tilan n:o 28 RN:o 3²⁹ rakennus [25]).

Vuokramaksut. Merkittiin kertomusvuoden aikana tapahtuneet kaupungin virastojen ja laitosten huoneistojen vuokramaksujen muutokset sekä osoitettiin varat niitä varten talousarvion kiinteistöjen pääluokan erinäisten menojen momentilta Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset. Lautakunta käsitteli lisäksi lukuisia asioita, jotka koskivat mm. kaupungin virastojen ja laitosten tilitysvuokria, virastoille ja laitoksille vuokrattujen huoneistojen vuokrien suuruutta, kaupungin toimesta rakennettujen asuinrakennusten sekä kaupungin omistamien huoneistojen vuokrien, lämminvesimaksujen ym. määräämistä sekä virka-asuntojen vuokria.

---

[1]) Kiint. ltk. 5. 4. 728 §. — [2]) S:n 8. 6. 1 261 §. — [3]) S:n 5. 7. 1 448 §. — [4]) S:n 18. 10. 2 181 §. — [5]) S:n 27. 12. 2 704 §. — [6]) S:n 5. 7. 1 450 §. — [7]) S:n 30. 8. 1 758 §. — [8]) S:n 15. 2. 365 §. — [9]) S:n 11. 1. 14 §, 9. 8. 1 596 §. — [10]) S:n 11. 1. 15 §. — [11]) S:n 18. 1. 95 §. — [12]) S:n 8. 2. 262 §. — [13]) S:n 29. 3. 639 §. — [14]) S:n 5. 4. 701 §. — [15]) S:n 12. 4. 767 §. — [16]) S:n 26. 4. 826 §. — [17]) S:n 14. 6. 1 267 §. — [18]) S:n 21. 6. 1 317 §. — [19]) S:n 5. 7. 1 434 §. — [20]) S:n 13. 9. 1 773 §. — [21]) S:n 27. 9. 1 932 §. — [22]) S:n 4. 10. 2 006 §. — [23]) S:n 4. 10. 2 026 §. — [24]) S:n 18. 10. 2 160 §. — [25]) S:n 7. 12. 2 508 §.

Talousarvioon arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten tilille merkittyä määrärahaa jouduttiin kertomusvuonna huomattavasti ylittämään, syistä mainittakoon mm. yleinen vuokrien korotus, eri laitoksille hankittujen lisätilojen vuokrat sekä eräät uudet huoneistojen vuokraukset.

Rakennuksen vuokraaminen Allergiatutkimussäätiölle. Lautakunta päätti [1]) muuttaa kaupunginpuutarhassa olevan huvilarakennuksen vuokraamista koskevaa, 14. 12. 1953 tekemäänsä päätöstä siten, että rakennus vuokrataan Allergiatutkimussäätiölle vasta 1. 3. alkaen.

Kaupungin omistamien kesähuviloiden vuokralleanto. Lautakunta oikeutti [2]) talo-osaston vuokraamaan sen hallinnassa olevat kesähuvilat siten, että kertomusvuoden kesäkaudeksi vuokrattiin 17 huvilaa niiden entisille vuokraajille sekä Stansvikin huvila 31/32 revisioapulaiselle M. Niemelle tavanmukaisin ehdoin ja varauksin. Eräiden huviloiden liian alhaisiksi jääneitä vuokria päätettiin [3]) korottaa.

Kiinteistön vuokraaminen Koulumatkailutoimisto Oy:lle. Lautakunta päätti [4]) vuokrata Koulumatkailutoimisto Oy:lle Lönnrotinkatu 12:ssa sijaitsevan talon käytettäväksi yksinäisten henkilöiden majoitustarkoitukseen. Indeksiin sidottu kuukausivuokra oli 150 000 mk, vuokra-ajaksi määrättiin 5 vuotta siitä alkaen kun majoitustoiminta voitiin aloittaa, kuitenkin viimeistään 1. 10. alkaen. Muista ehdoista mainittakoon, että vuokraajan oli asetettava kaupungille hyväksyttävä vakuus vuokrasopimuksen ehtojen täyttämisestä.

Lasipalatsin eräiden huoneistojen vuokrasopimukset. Kastor Oy:lle vuokrattua 76 m²:n huonetilaa samoinkuin Kuitulevyneuvonnalle vuokrattua 56 m²:n suuruista näyttelyhuonetta koskevat vuokrasopimukset päätettiin [5]) sanoa irti päättyviksi 30. 4. sekä British Councilin kanssa tehty vuokrasopimus siipirakennuksen pihanpuolella sijaitsevan huoneen osalta päättyväksi samana päivänä.

Talo-osasto oikeutettiin [6]) vuokraamaan Kastor Oy:lle ja Kuitulevyneuvonnalle Lasipalatsin siipirakennuksesta Lippupalvelu Oy:ltä vapautuneesta huoneistosta 120 m²:n suuruinen osa 1. 5. lukien sillä ehdolla, että vuokrasuhteet ilman irtisanomista päättyivät 31. 10. kertomusvuonna.

Kuitulevyneuvonnalle päätettiin [7]) myöhemmin vuokrata Lasipalatsin E portaan II kerroksesta 120 m²:n suuruinen huoneistotila 48 000 mk:n kuukausivuokrasta, irtisanomisaika 3 kk, sekä sillä ehdolla, ettei vuokraaja vuokrasuhteen päätyttyä ollut oikeutettu saamaan kaupungilta korvausta huoneistossa suorittamistaan korjaustöistä. Vuokra-aika oli 1. 1. 1955—31. 12. 1956, jonka jälkeen sopimus jatkui vuosivuokrasopimuksena.

Kaivohuoneen ravintolarakennuksen vuokraus. Lautakunnan 2. 11. 1953 hyväksymään Kaivohuoneen ravintolarakennuksen vuokrasopimusehdotukseen päätettiin [8]) tehdä eräitä muutoksia, jotka koskivat vuokra-aikaa, vuokran määrää sekä vuokraajan, Oy. Uusi Kaivohuone Ab:n, kaupungille suoritettavan korvauksen maksutapaa.

Esplanaadikappelin vuokraaminen. Päätettiin [9]) katsoa Oy. G. W. Rasmussen Ab:n sekä kaupungin välinen, 25. 4. 1951 tehty vuokrasopimus puretuksi 30. 4. sekä vuokrata Esplanaadikappelin ravintolarakennukset ja niiden yhteydessä oleva maa-alue Helsingin Puistoravintola Oy:lle 1. 5. 1954—31. 12. 1958 väliseksi ajaksi 2.1 milj. mk:n suuruisesta indeksiin sidotusta vuosivuokrasta, joka oli maksettava jokaisen kesäkauden, 1. 5.—30. 9., aikana siten, että kunkin kuukauden 1 p:nä suoritettiin etukäteen 420 000 mk. Muista vuokrasopimukseen sisältyvistä ehdoista mainittakoon mm.: vuokraajan tuli sopimusta allekirjoitettaessa luovuttaa kaupungille vuokran maksamisen sekä ravintolan kunnollisen hoidon vakuutena 1 milj. mk:n määräinen haltijavelkakirja, jonka takaisinluovutus vuokraajalle tapahtui vuokrakauden päätyttyä, sen jälkeen kun rakennukset oli hyväksyttävässä kunnossa siirretty kaupungin hallintaan; mikäli vuokraoikeus sopimusehtojen laiminlyönnin ym. tähden julistettaisiin menetetyksi, jää velkakirja kaupungin omaisuudeksi; vuokraaja velvoitettiin vuosittain 1. 5.—30. 9. välisenä aikana harjoittamaan Esplanaadikappelissa I luokan ravintolaliikettä, kuitenkin sillä oli oikeus aloittaa ravintolan toiminta vasta toukokuun toisena sunnuntaina ja sulkea ravintola 1. 9.

Lautakunta päätti [10]) kehottaa rahatoimistoa heti em. vuokrasopimuksen tultua alle-

[1]) Kiint. ltk. 22. 2. 423 §. — [2]) S:n 3. 5. 938 §. — [3]) S:n 10. 5. 1 005 §. — [4]) S:n 5. 7. 1 456 §, 2. 8. 1 568 §. — [5]) S:n 22. 2. 431 §. — [6]) S:n 8. 3. 522 §. — [7]) S:n 29. 11. 2 499 §. — [8]) S:n 11. 1. 83 §, 22. 2. 433 §. — [9]) S:n 1. 3. 485 §. — [10]) S:n 24. 5. 1 096 §.

kirjoitetuksi palauttamaan johtaja G. W. Rasmussenille aikaisemman sopimuksen vakuutena olleen 1 milj. mk:n suuruisen rahamäärän.

Suomen Partiotyttöjärjestölle päätettiin [1]) vuokrata Esplanaadikappeli piha-alueineen myyjäisiä varten 29. 9.—3. 10. väliseksi ajaksi 10 000 mk:n suuruisesta vuokrasta sekä sillä ehdolla, että yhdistys huolehtii kaikista ko. vuokrauksesta aiheutuvista kuluista ja kustannuksellaan huolehtii paikan siistimisestä ja saattamisesta entiseen kuntoon myyjäisten jälkeen.

Erottajan kalliosuojan osan vuokraaminen elokuvateatteria varten. Kaupunginvaltuuston 7. 10. 1953, 19. 5. 1954 ja 1. 9. 1954 tekemien päätösten mukaisesti vuokrasi [2]) kiinteistölautakunta elokuvatuottaja Tulion perustamalle Aabio Oy. -nimiselle yhtiölle elokuvateatterina sekä sen toimintaan liittyvänä odotusaulana ja kioskitilana käytettäväksi osan Erottajan kalliosuojasta, yhteensä 750 m^2. Vuokra oli 75 000 mk kuukaudessa v:n 1955 loppuun saakka sekä siitä alkaen riippuva virallisesta elinkustannusindeksistä. Kaupunginvaltuuston vahvistamien sekä tavanmukaisten vuokraehtojen lisäksi sisältyi vuokrasopimukseen mm. seuraavat kohdat: vuokratun suojatilan sekä sen sisääntulo- ja poistumisteiden laajennustyöt oli vuokraajan suoritettava siten, että suojatilan käyttömahdollisuus väestönsuojelutarkoituksiin oli jatkuvasti turvattu sekä että kumpikin kulkutie voitiin tarvittaessa varustaa räjähdyspaineen ja säteilyn kestävillä ovilla tai sulkulaitteilla; vuokraajan oli kustannuksellaan hankittava ja asennettava elokuvateatteria varten tarvittavat riittävän tehokkaat laitteet koneellista tuuletusta, kuumailmalämmitystä, vuotoja viemärivesien pumppuamista ym. varten, ja oli suojatilaan rakennettava varasähkövoima-asema. Suojassa olevia laitteita, kuten esim. vesisäiliöitä, ei saanut poistaa ennen uusien vastaavien laitteiden lopullista asentamista; vuokraajan tuli suorittaa em. kulkuteiden sekä suojatilan käytöstä elokuvateatterina johtuvat sisustus-, kalustus- ym. toimenpiteet omalla kustannuksellaan samoin kustantaa entisten kuivakäymälöiden siirto toiseen suojatilassa olevaan paikkaan sekä niissä tarvittavat tuuletuslaitteet; kallioholvin, rakenteiden ja kosteuseristyksen oli täytettävä riittävät rakennusteknilliset vaatimukset, teatterin konehuoneesta porattava tuuletusaukko ei myöskään saanut aiheuttaa kallion heikontumista ja oli sen yläpää, mikäli se päättyi puistoon, laajennettava sellaiseksi, että aukko tarvittaessa voitiin peittää riittävän raskaalla ja paksulla raudoitetulla betonilaatalla; suojatilan laajennustöissä oli soveltuvin osin noudatettava sisäasiainministeriön hyväksymiä teknillisiä määräyksiä, laajennus- ja kunnostustöiden suorittamiseen vaadittavat viranomaisten luvat oli vuokraajan hankittava; paitsi vuokraa oli vuokraajan lisäksi suoritettava korvaus vuokratilojen lämmitykseen, tuuletukseen ja valaistukseen ym. tarvittavasta sähkövoimasta sekä käytetystä vedestä mittarien perusteella voimassaolevien taksojen mukaisesti, vuokraajan oli myös huolehdittava vuokratun suojatilan puhtaanapidosta; mikäli vuokrattua suojatilaa vuokra-aikana tarvittaisiin väestönsuojatarkoitukseen, oli se viivytyksettä luovutettava tuuletus-, lämmitys- ja valaistuslaitteineen kaupungin käyttöön kaupungin määräämällä tavalla ja määräämäksi ajaksi ilman että vuokraajalla oli oikeutta vaatia luovutuksesta minkäänlaista erillistä korvausta. Sinä aikana, jolloin suojatila on kaupungin käytössä, on vuokraaja vapautettu vuokran sekä muiden korvauksien maksusta sopimusajan lyhentymättä, eikä tätä aikaa lasketa vuokra-ajaksi, vaan jatkuu vuokrasuhde suojatilan tultua uudelleen luovutetuksi vuokraajan käyttöön niin pitkän ajan, että vuokra-ajaksi tulee 25 vuotta. Mikäli suojatilaa samanaikaisesti voidaan käyttää sekä väestönsuojana että elokuvateatterina, on vuokraaja velvollinen suorittamaan vuokran sekä muut em. maksut. Vuokraajan hyväksi otetaan huomioon se vahinko, mikä hänelle voi aiheutua suojatilan käytöstä väestönsuojana, enintään kuitenkin yhden kuukauden vuokraa vastaavaan määrään yhdeltä kuukaudelta; kaupungilla oli oikeus kohtuullisin ehdoin käyttää elokuvateatteria tarpeen vaatiessa väestönsuojelutarkoituksiin, kuten esim. opetusfilmien esittämiseen, teatterin normaalia toimintaa häiritsemättä; kiinteistölautakunnalla sekä väestönsuojeluviranomaisilla oli oikeus suorittaa tarkastuksia vuokratussa suojatilassa.

Posti- ja lennätinhallitukselle vuokratut parakki- ja vajarakennukset sekä maa-alue. Lautakunta päätti [3]) vuokrata posti- ja lennätinhallitukselle varastoimistarkoitukseen käytettäväksi kaupungin valtiolta 4. 6. tapahtuneessa aluevaihdossa saamalla R 143 -nimisellä tilalla Tapanilan kylässä sijaitsevat parakki- ja vajarakennukset sekä niiden

[1]) Kiint. ltk. 13. 9. 1 868 §. — [2]) S:n 20. 9. 1 881 §, 27. 9. 1 937 §. — [3]) S:n 25. 10. 2 230 §.

yhteydessä olevan 4 000 m²:n suuruisen maa-alueen 5. 6. alkaen toistaiseksi, molemmin puolinen irtisanomisaika 3 kk, etukäteen suoritettavasta 34 440 mk:n kuukausivuokrasta tavanmukaisin vuokraehdoin. Lautakunta muutti [1]) myöhemmin vuokrasopimusta siten, että siinä tarkoitettu vuokraus tuli käsittämään parakki- ja vajarakennusten yhteydessä olevan n. 6 600 m²:n laajuisen alueen kokonaisuudessaan. Samalla päätettiin ko. tilan hallinnosta aikaisemmin tehtyä päätöstä muuttaen, että posti- ja lennätinhallitukselle vuokrattu aluekin kuului talo-osaston hallintoon.

Malmin ent. kaatopaikan alueen osan ja rakennusten vuokralleanto. Lautakunta päätti [2]), muuttaen aikaisempaa päätöstään [3]), oikeuttaa talo-osaston vuokraamaan Insinööritoimisto Silta ja Satama Oy:lle 11 310 m²:n suuruisen osan kaupungin Valtionrautateiltä vuokraamasta Malmin ent. kaatopaikan alueesta sillä sijaitsevine kaupungin omistamine rakennuksineen 1. 5. alkaen toistaiseksi, kuitenkin ainakin 30. 4. 1959 asti, ellei kaupungin ja Valtionrautateiden välinen aluetta koskeva vuokrasopimus pakottanut kaupunkia tätä vuokrasopimusta aikaisemmin sanomaan irti. Irtisanomisaika oli 3 kk ja etukäteen maksettava kuukausivuokra 46 665 mk. Vuokrasopimukseen sisältyneistä ehdoista mainittakoon mm., että vuokralainen sai alueen haltuunsa jo heti vuokrasopimuksen tultua allekirjoitetuksi ja oli velvollinen omalla kustannuksellaan ja talo-osaston valvonnan alaisena suorittamaan välttämättömät peruskorjaukset alueen rakennuksissa; että jos Valtionrautateiden aluevuokria sopimuksen voimassaoloaikana korotetaan, nousee myös ko. kuukausivuokra vastaavasti; alueelle ei saanut rakentaa uusia rakennuksia ilman talo-osaston ja rautatiehallituksen liikenneosaston johtajan suostumusta; vuokrasopimusta ei saanut siirtää toiselle eikä aluetta tai sen osaa luovuttaa toisen käyttöön talo-osaston suostumuksetta.

Kansakoulukatu 3:n pihamaan osan vuokraaminen. Lautakunta päätti [4]) oikeuttaa talo-osaston vuokraamaan Otto Wuorio Oy:lle 321.48 m²:n suuruisen osan talon Kansakoulukatu 3 pihamaasta viereisellä tontilla olevan rakennustyömaan varastoalueeksi 15. 4. lukien toistaiseksi 3 215 mk:n etukäteen suoritettavasta vuosivuokrasta, molemminpuolinen irtisanomisaika 14 vrk, sekä eräin lisäehdoin.

Pietarinkatu 6:n pihamaan osan vuokraaminen. Lautakunta päätti [5]) vuokrata Oy. I. A. Fagerströmille 396 m²:n suuruisen osan talon Pietarinkatu 6 pihamaasta 1. 10. alkaen toistaiseksi käytettäväksi tontilla Neitsytpolku n:o 3 suoritettavien rakennustöiden yhteydessä tarvittavan pajan sijoituspaikkana sekä varastotilana ja kautta-ajotienä rakennustyömaalle, irtisanomisaika 14 vrk, 5 000 mk:n suuruisesta etukäteen suoritettavasta kuukausivuokrasta.

Kalliosuojat. Lautakunta päätti [6]) oikeuttaa talo-osaston laajentamaan Kalliosuojatnimiselle toiminimelle vuokratun Senaatintorin kalliosuojan osan käsittämään myös palonkestävän seinän takaisen n. 100 m²:n suuruisen lisätilan 1 000 mk:n lisävuokrasta kuukaudessa mm. sillä ehdolla, että lisätilaa käytettiin ainoastaan autovarastona eikä siellä säilytetty syttyvää irtaimistoa. Samalla oikeutettiin toiminimi säilyttämään kalliosuojassa myös pakettiautoja.

Senaatintorin kalliosuojan Vuorikadun puoleisesta osasta toimitusjohtaja Y. Parviaiselle vuokrattua tilaa koskeva vuokrasopimus päätettiin [7]) vuokramaksun ym. kaupungille suoritettavien korvauksien sopimuksenmukaisen maksamisen laiminlyönnin johdosta julistaa heti päättyväksi. Myöhemmin oikeutettiin [8]) talo-osasto vuokraamaan ko. kalliosuojan osa toimitusjohtaja I. Wall-Hakalalle hänen toimestaan perustettavaa osakeyhtiötä varten muuten edellisen vuokrasopimuksen ehdoin, paitsi että vuokra-aika, joka oli 5 vuotta, jatkui edelleen saman ajan, ellei sopimusta sanottu irti viimeistään 6 kk ennen vuokrakauden päättymistä. Lisäksi päätettiin, että vuokraajan suojaan asentamat kiinteät laitteet tulevat vuokrakauden päätyttyä korvauksetta jäämään kaupungin omaisuudeksi sekä että vuokra sidotaan elinkustannusindeksiin tavanomaisin ehdoin.

Erottajan kalliosuojasta päätettiin [9]) luovuttaa väestönsuojelutoimiston käyttöön entinen ilmasuojelukeskuksen keskushuone sekä kaksi sen viereistä huonetta.

Asevelvollisuuskutsuntoja varten päätettiin [10]) luovuttaa Helsingin sotilaspiirille tarvittavat huonetilat Stadionilta.

Tuberkuloosisuojarokotuksen suorittamista varten vuokrasi [11]) talo-osasto Stadionilta

[1]) Kiint. ltk. 27. 1. 2 554 §. — [2]) S:n 1. 2. 254 §. — [3]) S:n 18. 1. 133 §. — [4]) S:n 26. 4. 873 §. — [5]) S:n 27. 9. 1 994 §. — [6]) S:n 18. 1. 134 §. — [7]) S:n 8. 6. 1 263 §. — [8]) S:n 28. 6. 1 418 §. — [9]) S:n 27. 9. 1 990 §. — [10]) S:n 3. 5. 935 §. — [11]) S:n 5. 4. 723 §.

huoneistotilan, johon kuului kahvilasali, sen eteistilat ja niihin liittyvä vahtimestarin huone sekä antoi tarvittavien irrallisten väliseinien ym. rakentamisen Rakennustoimi Oy:n suoritettavaksi. Stadion-säätiö veloitti [1]) huoneistosta ajalta 29. 3.—8. 5. vuokrana 86 665 mk.

Vuokratiedustelukansliaa varten luovutettu huoneisto. Lautakunta päätti [2]) luovuttaa tilastotoimistolle tilapäistä vuokratiedustelukansliaa varten Mikonkatu 9:stä poliisilääkärin huoneiston kahden kuukauden ajaksi. Vuokramaksua varten siirrettiin arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten tililtä 70 200 mk tilastotoimiston vuokratilille.

Henkikirjoitusilmoitusten vastaanottopaikat. Talo-osasto oikeutettiin [3]) vuokraamaan esikaupunkialueelta tilapäisesti tammikuun aikana kuusi huoneistoa, joiden vuokrat olivat yhteensä 14 000 mk, 4. 1. 1954 alkaneen henkikirjoituksen ilmoitusten vastaanottoa varten sekä samat huoneistot vastaavaan tarkoitukseen v:n 1955 tammikuun aikana vuokrista, joiden yhteissumma oli 17 000 mk. Vuokriin sisältyi korvaus lämmöstä, valaistuksesta ja siivouksesta. Talo-osasto oikeutettiin siirtämään vuokriin tarvittavat summat ao. vuosien arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten tililtä poliisilaitoksen vuokratilille.

Saunat. Lautakunta päätti [4]) oikeuttaa talo-osaston vuokraamaan talossa Hämeentie 63 olevan saunan ent. kauppias E. Heleniukselle saunan valmistumispäivästä alkaen toistaiseksi, molemminpuolisena irtisanomisaikana 3 kk, etukäteen maksettavasta 110 000 mk:n suuruisesta kuukausivuokrasta. Vuokraajan oli lisäksi suoritettava kuukausittain korvaus kuluttamastaan kylmästä ja lämpimästä vedestä sekä sähkövirrasta, huolehdittava saunalaitokseen välittömästi kuuluvien laitteiden kunnossapidosta, vastattava niille aiheuttamastaan vahingosta sekä annettava kaupungille 330 000 mk:n suuruinen takuu vuokraehtojen täyttämisen vakuudeksi. E. Heleniuksen anomuksesta päätettiin [5]) myöhemmin alentaa saunalaitoksen vuokraa siten, että korvaus lämpimän veden kulutuksesta sisällytettiin saunasta maksettavaan vuokraan kertomusvuoden kesä-, heinä- ja elokuun ajalta sekä edelleen 1. 9. alkaen.

Autotallit. Katariinankatu 3:n pihamaalla sijaitseva autosuoja luovutettiin [6]) talo-osaston ja metsäosaston käyttöön kummankin osaston erikseen suoritettavasta 1 443 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa.

Lautakunta oikeutti [7]) talo-osaston luovuttamaan 1. 1. alkaen palolaitokselle Kulosaaren entisen paloaseman autosuojan sekä Kulosaarentie 42:ssa sijaitsevan autosuojan, edellisen 8 000 mk:n ja jälkimmäisen 3 500 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa.

Hämeentie 92:ssa sijaitsevan Asunto Oy. Eura -nimiseltä yhtiöltä vuokratun autotallin käytöstä päätettiin [8]), että elintarvikekeskukselle luovutetaan säilytystilaa 8 autoa varten 32 000 mk:n kuukausitilitysvuokrasta. Edelleen oikeutettiin [9]) talo-osasto luovuttamaan kaupungin laitoksille säilytyspaikkoja 4 000 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa autoa kohden sekä tarpeen vaatiessa sanomaan irti yksityisten autoja varten vuokratut paikat. Poliisilaitoksen käyttöön luovutettiin [10]) vapaana olevaa tilaa 22 autoa varten 1. 6. lähtien 88 000 mk:n kuukausitilitysvuokrasta. Myöhemmin päätettiin [11]) siirtää elintarvikekeskuksen mainitussa tallissa säilytetyt autot 1. 12. lähtien Kallion paloaseman alla olevaan kalliosuojaan ja luovuttaa siten vapautuneet säilytystilat puutavara- ja polttoainetoimiston käyttöön samasta ajankohdasta lukien.

Kaupungin luovuttaessa korttelin n:o 217a tontin n:o 1 (Fredrikinkatu 44—46) sen ostajan Korpivaara Oy:n hallintaan ennen sovittua määräaikaa jouduttiin tontilla olevissa rakennuksissa säilytetyt, eräiden kaupungin laitosten autot sijoittamaan muualle. Sopimuksen mukaan korvasi Korpivaara Oy. kaupungille aiheutuvan vuokramenojen erotuksen. N. 30 kuorma- ja henkilöautoa varten päätettiin [12]) Eurooppalainen Auto Oy:ltä Iso Roobertinkatu 35:ssä olevasta autotallista vuokrata säilytystilaa 550 m² ajaksi 1. 1. —31. 12. 1955, irtisanomisaika 2 kk, 150 000 mk:n kuukausivuokrasta. Lautakunta päätti kehottaa talo-osastoa huolehtimaan siitä, että Korpivaara Oy. vuokrasi em. autotallitilan kaupungin käyttöön kertomusvuoden joulukuun ajaksi sekä veloittamaan Korpivaara Oy:ltä sopimuksenmukaisena vuokrankorvauksena joulukuun ajalta 8 800 mk sekä v:n 1955 aikana 158 800 mk kuukaudessa.

[1]) Kiint. ltk. 17. 5. 1 071 §. — [2]) S:n 30. 8. 1 766 §. — [3]) S:n 1. 2. 258 §, 29. 11. 2 491 §. — [4]) S:n 1. 3. 489 §. — [5]) S:n 21. 6. 1 372 §, 13. 9. 1 846 §. — [6]) S:n 11. 1. 68 §. — [7]) S:n 22. 2. 434 §. — [8]) S:n 15. 3. 596 §. — [9]) S:n 17. 5. 1 076 §. — [10]) S:n 21. 6. 1 365 §. — [11]) S:n 29. 11. 2 502 §. — [12]) S:n 15. 11. 2 374 §.

Oy. Laatu-Service Ab -nimiseltä yhtiöltä päätettiin [1]) Eteläranta 10:ssä sijaitsevalta autohuoltoasemalta vuokrata 1. 1. 1955 alkaen autotallitilaa kahta autoa varten yhteensä 11 600 mk:n kuukausivuokrasta.

Tilapäismajoitukseen myönnetyt luvat. Suomen Luterilaiselle Evankeliumiyhdistykselle myönnettiin [2]) oikeus käyttää vuokratta Kansakoulukatu 3:ssa sijaitsevan ammattikoulutalon kahta kerrosta tilapäismajoituksen järjestämiseen 1. — 4. 7. välisenä aikana. Ehtona oli, että yhdistys korvasi majoituksesta aiheutuneet kustannukset sekä mahdolliset vahingot.

Koulumatkailutoimisto Oy:lle myönnettiin [3]) samoin oikeus käyttää poikien ammattikoulua vuokratta majoitustarkoitukseen 2. — 8. 6. välisenä aikana.

Puhelinkioskit. Helsingin Puhelinyhdistykselle myönnettiin oikeus pystyttää yleisöpuhelinkioskeja seuraavasti: Kustaa Vaasantien varrelle, Messuhallin edustalle, Tehtaan- ja Sepänkadun kulmaan, Marjaniemeen Omena- ja Päärynätien risteykseen, Hämeentien varrelle sekä Käpylään Kimmon- ja Vipusentien risteykseen 6 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta kioskia kohden 1. 1. 1955 alkaen [4]) sekä Eränkävijän torin varrelle, Hietaniemen kadulle kappelin edustalle, Susitien ja Susikujan kulmaukseen, Korkeavuoren- ja Etel. Esplanaadikadun kulmaan, Thalian aukiolle, Jyrängön- ja Limingantien kulmaan, Topeliuksen- ja Stenbäckinkadun kulmaan, Kaarelantien varrelle sekä Kalannin- ja Kousantien risteykseen 6 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta kioskia kohden 1. 11. 1954 alkaen [5]).

Puhelinyhdistys oikeutettiin [6]) siirtämään Mannerheimintien puistoalueella sijaitseva yleisöpuhelinkioski Arkadiankadun puistoalueelle.

Huoneistojen muutos- ja korjaustyöt. Kertomusvuoden aikana suoritettiin kaupungin virastojen ja laitosten huoneistoissa sekä asuinrakennuksissa lukuisia muutos- ja korjaustöitä, joihin tarvittavat varat lautakunta myönsi talo-osaston käytettäväksi kiinteistöjen pääluokan Talo-osasto -luvun määrärahoista Korjaukset tai anottiin kaupunginhallitukselta tarvittavat varat useimmiten yleisten töiden lautakunnan käyttöön.

Talousrakennuksen rakentaminen Amalielund-nimiselle tilalle. Lautakunta päätti [7]) anoa kaupunginhallitukselta 240 000 mk:n suuruisen määrärahan uuden talousrakennuksen rakentamista varten Iso-Huopalahden kylässä olevalle Amalielund-nimiselle tilalle sekä oikeuttaa talo-osaston suorittamaan ko. työn heti määrärahan tultua myönnetyksi. Samalla hyväksyttiin rakennuksen piirustukset.

Kaivon rakentaminen Bredbackan tilalle. Lautakunta oikeutti [8]) talo-osaston teettämään kaivon Bredbackan tilalle sekä käyttämään tähän tarkoitukseen enintään 100 000 mk kertomusvuoden kaupungin talojen korjauksia varten osoitetuista määrärahoista.

Eräiden kaupungin rakennusten pihamaiden kunnostaminen ja hoito. Lautakunta päätti [9]) antaa Puutarhatoimisto Oy:n suoritettavaksi Karhulinnan piha-alueen kunnostamisen sekä Tenholantie 3—5:n läpikulkutalojen nurmikko- ja istutusalueiden kunnostustyöt. Talo-osasto oikeutettiin suorittamaan ko. töistä aiheutuvat kustannukset, edellisestä 112 750 mk ja jälkimmäisestä 52 650 mk, kaupungin talojen korjausten tililtä. Karhulinnan nurmikko- ja istutusalueiden hoito päätettiin [10]) antaa Puutarhatoimisto Oy:lle kertomusvuoden kasvukauden ajaksi. Talo-osasto oikeutettiin suorittamaan tarjouksen mukainen hinta, 225 000 mk, em. tililtä.

Talo-osaston eräiden toimenhaltijoiden palkkauskysymykset, matkakustannukset ym. Talo-osaston hallinnassa olevien talojen talonmiesten, siivoojien ym. palkkauskysymyksiä, kuten ikälisiä vastaavien palkankorotusten myöntämistä, uusiin rakennuksiin otettujen talonmiesten palkkausta, virka-asuntoja ym. käsiteltiin kertomusvuoden aikana lukuisasti [11]).

Talo-osasto oikeutettiin [12]) ao. tileiltään suorittamaan siivoustarkkailijansa, lähettinsä sekä esikaupunkialueella ja laitakaupungilla sijaitsevien eräiden asuintalojen talonmiesten asiallisiksi todetut virkamatkakustannukset kaupunki- ja esikaupunkialueella.

Vajarakennuksen muuttaminen kahvilarakennukseksi. Lautakunta päätti [13]) puolestaan myöntää liikkeenharjoittaja L. Nyholmille luvan Herttoniemen huvila-alueelta n:o 32

[1]) Kiint. ltk. 27. 12. 2 703 §. — [2]) S:n 31. 5. 1 208 §. — [3]) S:n 31. 5. 1 210 §. — [4]) S:n 16. 8. 1 650 §. — [5]) S:n 13. 9. 1 853, 1 865 §. — [6]) Taloj. 8. 11. 48 §. — [7]) Kiint. ltk. 5. 4. 730 §. — [8]) S:n 31. 5. 1 211 §. — [9]) S:n 3. 5. 940 §, 17. 5. 1 079 §. — [10]) S:n 14. 6. 1 310 §. — [11]) S:n 1. 2. 259 §, 8. 3. 525—528 §, 12. 4. 805 §, 26. 4. 875, 876 §, 24. 5. 1 145 §, 13. 9. 1 859, 1 860 §, 27. 9. 1 992 §, 11. 10. 2 117 §, 20. 12. 2 670 §; taloj. 8. 11. 46, 47 §, 29. 11. 58—61 §. — [12]) Kiint. ltk. 18. 1. 128 §. — [13]) S:n 20. 9. 1 925 §.

vuokraamansa vajarakennuksen muuttamiseen kahvilarakennukseksi sillä ehdolla, että vuokraaja korvauksetta ja vuokranalennusta vaatimatta ennen vuokrakautensa päättymistäkin luopui rakennuksen hallinnasta, mikäli kaupungin paikalla suoritettavat katu-, viemäri- ja vesijohtorakennustyöt sitä vaativat, sekä että rakennus vuokralaisen hallintaoikeuden siihen päätyttyä jäisi korvauksetta kaupungin omaisuudeksi.

Eräiden vanhojen rakennusten purkaminen. Lautakunta päätti [1]) antaa Mariankatu 22:n tontilla olevien vanhojen rakennusten purkamisen A. Hernesmaalle 260 000 mk:n etukäteen suoritettavasta korvauksesta sekä sillä ehdolla, että purkajan oli asetettava 50 000 mk:n vakuus työn hyväksyttävästä suorittamisesta.

Talo-osasto oikeutettiin [2]) myymään A. Ekbergille purettavaksi ja poiskuljetettavaksi Metsolan kansakoulun ulkorakennus 2 000 mk:n hinnasta sekä Herttoniemen vuokra-alueella n:o 34 sijaitseva Hiihtomäentien rakennustöiden esteenä oleva asuinrakennus 10 000 mk:n kauppahinnasta sen jälkeen, kun rakennus oli saatu tyhjennetyksi.

Rantakortteli 4:n vanhan ulkorakennuksen purkaminen ja poiskuljetus päätettiin antaa M. Kujalan tehtäväksi hänelle kiinteistölautakunnan käyttövaroista suoritettavasta 18 000 mk:n korvauksesta [3]) sekä Herttoniemen huvilan n:o 47 purkaminen ja poiskuljettaminen A. Ekbergin tehtäväksi hänelle suoritettavasta 2 000 mk:n suuruisesta korvauksesta [4]).

Mainonta. Lautakunta päätti [5]), että eduskuntavaalien vaalijulisteiden pystyttämiseen saatiin käyttää sekä mainostauluja että -torneja edellisten kunnallisvaalien edellä sallitulla tavalla.

Tapaturmantorjuntayhdistyksen liikennejaostolle Taljalle myönnettiin [6]) oikeus tilapäisten, liikenneturvallisuustilanteen kehittymistä osoittavien tilastotaulujen pystyttämiseen Hankkijan aukiolle ja Hakaniementorille 1. 5. — 31. 7. väliseksi ajaksi. Anoja oikeutettiin [7]) lisäksi 1. 7. — 31. 7. väliseksi ajaksi sijoittamaan kaupungin tuloteiden varrelle viiteen eri paikkaan ns. maantievarsitauluja sekä Mannerheimintien ja Simonkadun risteykseen Lasipalatsin puoleiselle aukiolle pysyvän tilastotaulun 15. 7. alkaen toistaiseksi. Kaikista em. mainostusoikeuksista päätettiin korvauksena periä 100 000 mk.

Kertomusvuoden aikana myönnettiin useita lupia erityisestä korvauksesta tilapäisten mainosjulisteiden, -tornien ym. pystyttämiseen. Joissakin tapauksissa, jos mainostus oli yleishyödyllistä laatua, ei korvausta peritty.

Työväen Urheiluliitolle päätettiin [8]) anomuksesta myöntää liittojuhliensa ajaksi 24. — 28. 6. eräitä tilapäislupia, jotka koskivat mm. järjestäytymispaikkoja juhlamarssia varten, kovaäänisten asettamista marssireitin varrelle, mainostornien pystyttämistä ja niihin sijoitetuista opastoimistoista tapahtuvaa myyntiä ym. Lisäksi myönnettiin lupa tilapäisen ruokailun sekä kahvi- ym. tarjoilun järjestämiseen erikseen sovituilla paikoilla, josta päätettiin korvauksena periä 2 000 mk. Mainosrakennelmien pystyttämisluvasta veloitettiin [9]) liittoa 50 000 mk.

Kauppahallit. Kertomusvuoden aikana vuokrattiin tarjousten perusteella 2 Kauppatorinhallin myymälää [10]), 6 Hakaniemen kauppahallin myymälää [11]), 3 Kasarmitorinhallin myymälää [12]) sekä 6 Hietalahden kauppahallin myymälää [13]).

Hietalahden kauppahalli päätettiin [14]) pitää korjaustöiden takia suljettuna 1. 6. — 31.8. välisen ajan tai kauemmin, mikäli se oli välttämätöntä. Kauppiaat velvoitettiin tyhjentämään myymälänsä ja heille myönnettiin vuokravapaus korjaustöiden ajaksi. Hallin vuokrasopimukset päätettiin sanoa irti vuokrien korottamista varten. Vuokrien korotus, keskimäärin 149 %, päätettiin [15]) toimeenpanna 1. 10. alkaen. Kellarikomeroiden n:o 21 a ja 41 kuukausivuokriksi vahvistettiin [16]) 150 mk ja hallikomeroiden n:o 32—40 kuukausivuokriksi 300 mk. Voimyymälät n:o 100 ja 101 päätettiin [17]) muuttaa 1. 10. lähtien leikkelemyymälöiksi.

Hakaniemen kauppahallin myymälöiden ym. tilojen vuokrat päätettiin [18]) korottaa 1. 1. 1955 alkaen keskimäärin 65 % sekä Puhelinyhdistyksen käytössä olevan varastotilan vuosivuokra 12 000 mk:ksi. Voimyymälä n:o 22 päätettiin [19]) muuttaa kalamyymäläksi.

---

[1]) Kiint. ltk. 18. 1. 143 §. — [2]) S:n 27. 12. 2 700, 2 701 §. — [3]) S:n 20. 9. 1 924 §. — [4]) S:n 27. 12. 2 699 §. — [5]) S:n 25. 1. 212 §. — [6]) S:n 26. 4. 883 §. — [7]) S:n 5. 7. 1 452 §. — [8]) S:n 31. 5. 1 209 §, 14. 6. 1 311 §. — [9]) S:n 24. 5. 1 149 §. — [10]) Taloj. 21. 1. 2 §, 10. 5. 15 §. — [11]) S:n 17. 5. 20 §, 19. 7. 30 §, 25. 10. 41 §, 8. 11. 49 §. — [12]) S:n 19. 7. 28, 30 §, 25. 10. 40 §. — [13]) S:n 25. 10. 39 §. — [14]) Kiint. ltk. 8. 3. 524 §. — [15]) S:n 27. 9. 1 983 §. — [16]) S:n 18. 10. 2 177 §. — [17]) S:n 27. 9. 1 982 §. — [18]) S:n 22. 11. 2 422 §. — [19]) S:n 22. 3. 625 §.

Vihanneskauppiaat oikeutettiin [1]) vihannesten ohella myymään myös marjoja ja hedelmiä sekä kukkakauppiaat viljeltyjen kukkien lisäksi luonnonkukkia ja oksia. Lisäksi päätettiin kauppahalleissa vapautuvat myymälät vuokrata edelleen kirjallisten hakemusten perusteella.

Lautakunta päätti [2]) vahvistaa uusitut järjestyssäännöt kauppahalleja varten. Samalla määrättiin Hakaniemen, Hietalahden ja Kasarmitorin kauppahallien avaamisajoiksi klo 8.30 sekä Kauppatorinhallin avaamisajaksi klo 8.

Torikauppa. Talo-osasto oikeutettiin [3]) vuokraamaan v:ksi 1955 Kauppatorin 8 perunanmyyntipaikkaa sekä 22 puutarhatuotteiden kiinteää myyntipaikkaa, edelliset 5 000 mk:n ja jälkimmäiset 8 000 mk:n kuukausivuokrista niiden entisille vuokraajille sekä entisin ehdoin. Leskirouva N. Mäkiselle myönnettiin [4]) edelleen oikeus harjoittaa kauppaa sokeille varatulla myyntipaikalla kertomusvuonna sekä samoin v:n 1955 aikana.

Hakaniementorin V korttelin kananmunanmyyntipaikat päätettiin [5]) muuttaa hedelmänmyyntipaikoiksi, joiden kuukausivuokraksi määrättiin 1 000 mk. V:ksi 1955 vuokrattavien kiinteiden perunanmyyntipaikkojen lukumäärä vahvistettiin [6]) kolmeksi ja oikeutettiin talo-osasto vuokraamaan ne entisille vuokraajille 5 000 mk:n kuukausivuokrista sekä samoin ehdoin kuin ennenkin.

Hietalahdentorille päätettiin [7]) perustaa 1. 6. alkaen kertomusvuoden ajaksi 20 yhdistettyä hedelmien ja vihannesten myyntipaikkaa, joista vuokrina perittiin 500 mk kuukaudessa paikkaa kohden.

Töölöntorin I korttelin myyntipaikat 1—24 sekä II korttelin myyntipaikat 1—13 päätettiin [8]) muuttaa kukanmyyntipaikoiksi ja II korttelin myyntipaikat 14—26 metsä- ja puutarhamarjojen, sienien ja kotimaisten hedelmien myyntipaikoiksi. Lisäksi päätettiin [9]), ettei torilta vuokrata perunanmyyntipaikkoja v:ksi 1955.

Virvoitusjuomakioskit. Lautakunta päätti [10]) oikeuttaa talo-osaston vuokraamaan kertomusvuoden myyntikaudeksi virvoitusjuomakioskit ilman huutokauppaa niiden entisille vuokraajille tai, jonkun näistä luopuessa kioskistaan, valitsemaan tilalle uuden vuokraajan. Kioskien vuokrat määrättiin 14.07 % v:n 1953 vastaavia vuokria alemmiksi. Myöhemmin talo-osasto oikeutettiin [11]) vuokraamaan Museo- ja Dagmarinkadun kulmassa sijaitseva kioski n:o 31 ja Kulosaaressa oleva kioski n:o 45, joita ei aikaisemman päätöksen mukaisin vuokrin ollut saatu vuokratuksi, sopiviksi katsomistaan vuokrista. Kioskit vuokrattiin [12]), edellinen 260 000 mk:n ja jälkimmäinen 60 000 mk:n suuruisista vuokrista.

Kertomusvuoden myyntikaudeksi vuokrattiin [13]) edelleen Pakilassa Tuusulan- ja Lepolantien kulmauksessa oleva kioski M. Mickelssonille, Malmilla Tullivuoren- ja Porvoontien kulmassa oleva kioski E. Koskiselle sekä Puistolassa Vanhan Porvoon- ja Nummitien risteyksessä oleva kioski E. Saarisalolle, kukin 40 000 mk:n suuruisesta vuokrasta, josta puolet määrättiin suoritettavaksi 16. 4. ja loput 1. 6.

Hämeentien ja Helsinginkadun kulmassa sijaitseva kioski päätettiin [14]) jättää edelleen entiselle sijaintipaikalleen.

Lautakunta myönsi [15]) rouva E. Aallolle oikeuden rakentaa Pakilan- ja Paloheinäntien risteykseen kaupungin maalle virvoitusjuomakioskin sekä oikeuden käyttää sitä vuokratta ja muutoin kaupungin omistamien kioskien yleisiä vuokraehtoja noudattaen 15. 10. 1957 saakka. Ehtona oli lisäksi mm., että rakennustyö tapahtui kaupungin omistamien kioskien piirustusten ja niitä koskevien työselitysten mukaisesti sekä että kioskin valmistuttua sen omistusoikeus heti siirtyi kaupungille.

Talo-osasto oikeutettiin [16]) vuokraamaan Hakaniementorin virvoitusjuomakioski 20. 10. 1954 — 31. 3. 1955 väliseksi ajaksi liikennelaitokselle henkilökunnan odotussuojaksi 15 000 mk:n suuruisesta vuokrasta.

Lisäksi käsiteltiin [17]) eräitä kioskien pito-oikeutta, aukioloaikaa tai vuokrausta koskevia anomuksia.

Makkaranmyyntipaikat. Peruutettiin [18]) kiinteistölautakunnan 21. 12. 1953 tekemä

---

[1]) Kiint. ltk. 22. 11. 2 422 §. — [2]) S:n 20. 12. 2 664 §. — [3]) S:n 13. 12. 2 612, 2 614 §. — [4]) S:n 1. 2. 253 §; taloj. 7. 12. 67 §. — [5]) Kiint. ltk. 15. 2. 367 §. — [6]) S:n 13. 12. 2 611 §. — [7]) S:n 24. 5. 1 148 §. — [8]) S:n 15. 2. 368 §. — [9]) S:n 13. 12. 2 610 §. — [10]) Taloj. 24. 3. 7 §, kiint. ltk. 29. 3. 684 §. — [11]) Kiint. ltk. 12. 4. 813 §. — [12]) Taloj. 20. 4. 13 §. — [13]) Kiint. ltk. 5. 4. 725—727 §. — [14]) S:n 5. 4. 737 §. — [15]) S:n 17. 5. 1 074 §. — [16]) S:n 25. 10. 2 237 §. — [17]) S:n 15. 2. 363, 366 §, 31. 5. 1 212 §, 14. 6. 1306 §. — [18]) S:n 11. 1. 85 §.

päätös uuden makkaranmyyntipaikan perustamisesta Mannerheimintien ja Tukholmankadun kulmaan.

Päätettiin [1]) hyväksyä Mannerheimin- ja Kuusitien kulmassa olevan makkaranmyyntipaikan irtisanominen sekä vapauttaa vuokraaja K. Haapasalmi sopimuksen edellyttämästä vuokravastuusta kertomusvuoden ajalta, paitsi tammi- ja helmikuun osalta. Samalla päätettiin oikeuttaa talo-osasto vuokraamaan ko. myyntipaikka 9. 3. alkaen 10 000 mk:n suuruisesta kuukausivuokrasta Virvokepalvelu Oy:lle, joka velvoitettiin suorittamaan kertomusvuoden joulukuun vuokra ennakkona.

Lautakunta päätti [2]) oikeuttaa talo-osaston v:ksi 1955 vuokraamaan kertomusvuonna vuokrattuina olleet 23 makkaroiden yömyyntipaikkaa niiden entisille vuokraajille samansuuruisista kuukausivuokrista kuin kertomusvuonnakin. V:ksi 1955 hyväksyttiin neljä uutta myyntipaikkaa sekä niiden pohjavuokrat. Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan uudet sekä mahdollisesti vuokraamatta jääneet entiset myyntipaikat kirjallisten tarjousten perusteella eniten tarjoaville. Lisäksi päätettiin, ettei useampia uusia myyntipaikkoja v:n 1955 aikana perusteta sekä että vuokraehdot muuten pysytetään ennallaan, paitsi että mikäli myyntivaunuja säilytettiin ulkosalla, ne oli varustettava terveydenhoitoviranomaisten hyväksymillä pölynsuojuksilla. Myöhemmin vuokrattiin [3]) uudet myyntipaikat seuraavasti: Rautatientorin Vilhonkadun puoleisessa kulmassa oleva paikka S. Virtapurolle 136 000 mk:n kuukausivuokrasta, Mannerheimintien ja Nordenskiöldinkadun kulmassa oleva paikka H. Pitkäselle 47 000 mk:n kuukausivuokrasta, Kampintorilla oleva paikka Virvokepalvelu Oy:lle 42 000 mk:n kuukausivuokrasta sekä Hämeentien ja Haapaniemenkujan kulmassa oleva paikka G. Holmströmille 41 000 mk:n kuukausivuokrasta.

Jäätelönmyyntipaikat. Lautakunta päätti [4]) oikeuttaa talo-osaston kertomusvuoden myyntikaudeksi vuokraamaan ilman huutokauppaa yhteensä 92 jäätelönmyyntipaikkaa seuraaville toiminimille tai yhdistyksille: Helsingin Invaliidien Yhdistykselle ja Sotainvaliidien Veljesliiton Helsingin piirille yhteisesti 31 paikkaa, Voinvienti-Osuusliike Valiolle 13, Oy. Gustav Paulig Ab:lle 11, Kaleva Jäätelötehdas Oy:lle 6, Maanviljelijäin Maitokeskus Oy:lle 5, Jäätelötehdas Suomen Eskimolle 3, Pohjolan Jäätelö Oy:lle 5, Helsingin Jäätelötehtaalle 3, Helsingin Jäätelötehdas Primalle 4, W. D. Lugas Oy:lle 3 sekä Kahvi Oy:lle 8 paikkaa. Samalla vahvistettiin uudistetut vuokraehdot sekä vuokrat, joiden yhteissumma oli 17 342 000 mk.

Arpojen myynti. Arpajaiskeskuksen jäsenyhdistyksille myönnettiin [5]) lupa myydä arpoja 1. 1. alkaen toistaiseksi, kuitenkin kauintaan 31. 12. saakka, Mannerheimintien ja Simonkadun kulmauksessa, Esplanaadikappelin edustalla, Rautatientorilla, Erottajalla, City-kauppakujassa sekä linja-autoaseman edustalla. Myyntipaikoista, paitsi City-kauppakujassa sijaitsevasta, perittiin kuukausivuokrana 5 000 mk paikkaa kohden.

Arpayhtymä-nimiselle yhdistykselle myönnettiin [6]) 1. 2. — 30. 4. väliseksi ajaksi oikeus arpojen myyntiin Hankkijan edustalla ja Hakaniementorilla 5 000 mk:n kuukausikorvauksesta myyntipaikkaa kohden.

Kukanmyyntipaikat. Lautakunta päätti [7]) vuokrata kukanmyyntipaikat kertomusvuoden myyntikaudeksi huutokaupalla sekä vahvistaa vuokraehdot. Myyntipaikkojen pohjavuokriksi määrättiin v. 1953 maksetut vuokrat. Lautakunta hyväksyi [8]) 2. 4. pidetyssä huutokaupassa etupäässä entisten yrittäjien tekemät tarjoukset 16 kukanmyyntipaikan vuokraamisesta, kuitenkin sillä ehdolla, että vuokraajan mahdolliset verojäämät oli suoritettava kaupungille ennen myyntikauden alkua. Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan kaksi huutokaupassa vuokraamatta jäänyttä myyntipaikkaa niille vahvistetuista pohjavuokrista.

Valokuvauspaikat. Kertomusvuodeksi määrättiin [9]) 5 valokuvauspaikkaa, jotka päätettiin vuokrata ilman huutokauppaa entisille vuokraajilleen samoista vuokrista kuin edellisenäkin vuonna.

Sanomalehtien myyntipaikat. Lautakunta päätti [10]) vahvistaa kertomusvuodeksi 131 sanomalehtien myyntipaikkaa ja luovuttaa ne entisin ehdoin maksuttomasti Pikatoimisto Marsin hallintaan.

Makeis- ja savukeautomaattien sijoitusluvat. Lautakunta päätti [11]) puolestaan myöntää

---

[1]) Kiint. ltk. 8. 3. 539 §. — [2]) S:n 13. 12. 2 615 §. — [3]) Taloj. 27. 12. 77 §. — [4]) S:n 29. 3. 686 §, taloj. 24. 3. 8 §. — [5]) Kiint. ltk. 8. 2. 310 §. — [6]) S:n 8. 2. 311 §. — [7]) S:n 8. 3. 535 §. — [8]) S:n 12. 4. 806 §. — [9]) S:n 8. 3. 533 §. — [10]) S:n 25. 1. 201 §. — [11]) S:n 2. 8. 1 573 §; taloj. 19. 7. 29 §.

Mannerheimin Lastensuojeluliitolle luvan sijoittaa 10 makeisten ja savukkeiden myyntiautomaattia ulkosalle eri puolille kaupunkia 1 000 mk:n korvauksesta automaattia kohden kertomusvuoden ajalta. Lisäksi päätettiin [1]), että em. automaatteja sekä yhtä uutta samanlaista ja samaan tarkoitukseen käytettävää automaattia saadaan edelleen v. 1955 pitää sijoituspaikoillaan 2 000 mk:n korvauksesta kutakin automaattia kohden, sillä ehdolla että liitto hankkii tarvittavan luvan myös maistraatilta.

Kengänkiillotuspaikat kertomusvuodeksi vahvistettiin [2]) entisin ehdoin.

Joulukuusien myyntipaikat. Talo-osasto oikeutettiin [3]) vuokraamaan kertomusvuoden jouluksi huutokaupalla 22 kuusien yksinmyyntipaikkaa 5 000 mk:n suuruisista pohjavuokrista paikkaa kohden. Yhteisiltä myyntipaikoilta myönnettiin kuusien myyntilupia 500 mk:n korvauksesta päivältä sekä joulukuusenjalkojen myyntilupia 400 mk:n korvauksesta myyntiajalta.

Joulukoristeiden myynti. Kukkakauppias L. Wallinille myönnettiin [4]) lupa joulupöydän koristeiden myyntiin Kolmen sepän aukiolla 15. — 24. 12. välisenä aikana 20 000 mk:n suuruisesta korvauksesta sekä kukkakauppias V. Salmiselle samana aikana Ateneumin puistikossa, Hankkijan aukiolla sekä Punavuoren- ja Fredrikinkadun kulmassa 30 000 mk:n korvauksesta. Samfundet Folkhälsanille myönnettiin [5]) oikeus korvauksetta harjoittaa joulukoristeiden myyntiä 12. 12. yhdistyksen järjestämien myyjäisten yhteydessä Ravintola Royalin terassin ulkopuolelle puistoon sijoitetuilta myyntipöydiltä.

Katujen joulukoristelu. Katujen tai katuosuuksien koristeluun joulukuun aikana myönnettiin [6]) lupia useille yhdistyksille ja liikkeille, joiden oli valaistuksen järjestelyssä noudatettava sähkölaitoksen määräyksiä sekä hankittava tarvittavat luvat, esim. kaiutinlaitteiden käyttöoikeus, poliisiviranomaisilta ja kiinteistöjen omistajilta.

Eräille liikkeille myönnettiin [7]) lupia joulukoristeiden pystyttämiseen myymälänsä ulkopuolelle.

Uudenvuodentinan valantapaikkoja vuokrattiin [8]) uudenvuodenyöksi Korvenkiertäjätnimiselle suunnistamisjärjestölle.

Pääsiäiskoristeiden myynti. Suomen Lastenhoitoyhdistykselle myönnettiin [9]) korvauksetta lupa pääsiäiskoristeiden myyntiin 12. 4. Ravintola Royalin läheisyydessä puistoon sijoitetuilta myyntipöydiltä.

Pelastusarmeijan joulukeräys. Pelastusarmeijalle myönnettiin [10]) korvauksetta oikeus asettaa määräpäiviksi joulukuun aikana 16 ns. joulupataa ulkosalle eri puolille kaupunkia varojen keräämiseksi vähävaraisille.

Piirustusten hyväksyminen. Kertomusvuoden aikana hyväksytyistä piirustuksista mainittakoon mm. Lasipalatsista vapautuneiden huonetilojen muutospiirustukset [11]), Käärmetalon saunalaitoksen muutospiirustukset [12]), Toukolan lastenseimen ulkorakennuksen piirustukset [13]) sekä Erottajan kalliosuojaan rakennettavan elokuvateatterin ja siihen liittyvien odotusaula- ym. tilojen pääpiirustukset [14]).

Kaupungin osuuden maksaminen Oy. Raisiontien Lämpö Ab:lle. Lautakunta päätti [15]) oikeuttaa talo-osaston suorittamaan tililtä Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset 986 104 mk Oy. Raisiontien Lämpö Ab:lle kaupungin osuutena v:n 1953 menoista.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: lisämaksun suorittamista Asunto Oy. Merimiehenkatu 12:lle [16]); virvoitusjuomakioskien v:n 1953 vuokrien alentamisanomuksia [17]); Lasipalatsin huoneiston muutostöiden ym. korvaamista Seximo Oy:lle [18]); yleisen käymälän rakentamista Töölöntorin läheisyyteen [19]); eräiden kansaneläke- ja lapsilisämaksujen suorittamista asuntorakennustoiminnan tukemiseksi varatuista määrärahoista [20]); talo-osaston virkoja ja viranhaltijoita [21]); pesupaikan järjestämistä poliisilaitoksen autoille [22]); Stansvikin kartanon irtaimiston käyttöä [23]); kaupungintalon ja virastotalon ovenvartijoiden uusien virkapukujen hankkimista [24]); vanhojen rakennusten purkamista tai purettavaksi myyntiä [25]); eräiden pihamaiden, puistikoiden ym.

---

[1]) Kiint. ltk. 7. 12. 2 547 §. — [2]) S:n 25. 1. 200 §. — [3]) Taloj. 29. 11. 62 §. — [4]) S:n 7. 12. 68 §. — [5]) Kiint. ltk. 7. 12. 2 546 §. — [6]) S:n 15. 11. 2 372 , 2 373 §, 22. 11. 2 427 §, 29. 11. 2 492—2 494 §. — [7]) S:n 22. 11. 2 413, 2 423 §. — [8]) S:n 7. 12. 2 548 §. — [9]) S:n 29. 3. 679 §. — [10]) S:n 13. 12. 2 619 §. — [11]) S:n 22. 2. 431 §. — [12]) S:n 5. 7. 1 459 §. — [13]) S:n 16. 8. 1 654 §. — [14]) S:n 25. 10. 2 240 §. — [15]) S:n 25. 1. 207 §. — [16]) S:n 11. 1. 75 §. — [17]) Taloj. 21. 1. 3 §; kiint. ltk. 1. 2. 251 §. — [18]) Kiint. ltk. 8. 2. 309 §. — [19]) S:n 15. 2. 364 §. — [20]) S:n 15. 3. 588 §. — [21]) S:n 3. 5. 942 §, 9. 8. 1 627 §, 13. 9. 1 861 §, 11. 10. 2 127 §, 29. 11. 2 497 §, 20. 12. 2 675 §. — [22]) S:n 3. 5. 946 §. — [23]) S:n 10. 5. 1 003 §. — [24]) S:n 17. 5. 1 073 §. — [25]) S:n 17. 5. 1 075 §, 8. 6. 1 262 §, 16. 8. 1 654 §, 15. 11. 2 375 §, 22. 11. 2 426 §.

kunnostamista tai siirtämistä rakennustoimiston puisto-osaston hoitoon [1]); Tarvon saarella olevien rakennusten ja irtaimiston ostoa professori E. Castrénilta [2]); lisätilan vuokraamista elokuvateatterille Erottajan kalliosuojasta [3]); vesijohdon rakentamista Opistotie 20:n taloryhmälle [4]); Kauppatorinhallin vedenlämmityslaitteita [5]); määrärahan varaamista v:n 1955 talousarvioon talon Mäkelänkatu 86—96 korjaustöitä varten [6]); kaikkien kaupungin virastoille ja laitoksille vierailta vuokrattujen huoneistojen hallinnon ja hoidon siirtämistä kiinteistölautakunnalle [7]); virastohuoneistojen siivouksen uudelleenjärjestelyä [8]); kioski- ja siihen verrattavaa kauppaa koskevien eräiden määräysten muuttamista sekä myymäläautotoimintaa koskevan kohdan lisäämistä ko. kaupasta vahvistettuihin määräyksiin [9]); Erottajan kalliosuojan elokuvateatterin poistumiskäytävää [10]); huoneiston hankkimista kotisairaanhoitoasemaa varten [11]); Hirvihaaran rakennusten vuosipalovakuutuksen lopettamista [12]); Eteläsataman vanhan matkustajapaviljongin järjestämistä torikauppiaiden myyntipöytien ym. säilytyspaikaksi [13]); määrärahan myöntämistä talo-osaston hoitoon siirretyn käteisvuokrien perimisen aiheuttamiin kustannuksiin [14]); valaistuslaitteiden asentamista kaupungin normaaliaikakelloihin [15]). Lisäksi anottiin useiden v:n 1953 ja kertomusvuoden tilien ylittämisoikeutta sekä tehtiin lukuisia esityksiä huoneistojen ja rakennusten muutos- ja korjaustöistä.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: Länsi-Uudenmaan puutarhatuottajain myyntioikeutta Kauppatorin maalaisrivissä [16]); Kauppatorin myyntipaikkojen vuokrauspäätöksen aiheuttamia valituksia ja anomuksia [17]); kalojen tukkumyyntiä [18]); virka-asuntokysymyksiä, niiden hankkimista, määräämistä ym. [19]) kaupunginpuutarhassa sijaitsevan huvilan muutostöitä ja aitaamista [20]); Toukolan sivukirjaston sähköasennustöiden lisäkustannusten korvaamista [21]); sähkötarkastuslaitoksen kanssa tehtyä vuokrasopimusta [22]); Oy. Raisiontie Lämpö Ab:lle suoritettavia maksuja [23]); hedelmä- ja marjatalouskomitean kirjelmää [24]); kansakoulujen käytössä olleen metallityöpajan tulipalossa tuhoutuneiden laitteiden ym. uusimista [25]); suomenkielisen työväenopiston anomusta alueen hankkimiseksi sen kesätoimintaa varten [26]); saunojen ja pesuloiden rakentamista tai perustamista [27]); eräiden jäätelönmyyntipaikkojen vuokrien alentamista [28]); parkettilattian siirtoa talosta Lapinlahdenkatu 4 kaupunginmuseoon [29]); projisiointilaitteen käyttöä mainostustarkoitukseen [30]); Malmin terveystalon vedenkulutuksen korvaamista [31]); uusien ruokahissien hankkimista eräisiin lastentarhoihin [32]); Tarvon rakennusten irtaimiston käyttöä [33]); eräiden kioskien ja jäätelönmyyntipaikkojen aukioloaikaa [34]); lisähuonetilojen rakentamista Stadionille [35]); kaupungin palovakuutettujen kiinteistöjen arviointikysymystä [36]); aloitteita yömajojen tai asuntojen rakentamiseksi kodittomille [37]); konemestari M. Tuovion vahingonkorvausanomusta [38]); postitullikamarin huoneistokysymystä [39]); Stansvikin kartanon keittiön sähköistämiskustannusten korvaamista kunnallisvirkamiesyhdistykselle [40]); elintarvikkeiden ym. myyntiä myymäläautoista esikaupunkialueella [41]); Kivinokan kansanpuiston talviasukaskysymystä [42]); poikien ammattikoululta vapautuvien huoneistojen vastaista käyttöä [43]); talon Sofiankatu 4 korjaustöitä [44]); laina-anomuksia [45]); Alppimajan lastenseimeltä vapautuvan huoneiston käyttöä [46]); saunan rakentamista Pitkäsaareen [47]); talo-osaston hallinnassa olevien huoneistojen vuokrien perimisen uudelleenjärjestelyä [48]); kaupungin laitosten huoneisto- ja tonttitarvetta Pohj.-Haagassa ja Maunulassa [49]); veneeristen tautien poliklinikan siirtämistä Helsingin yleisen sairaalan yhteyteen [50]); odotushuoneiden järjestämistä linja-autohenkilö-

[1]) Kiint. ltk. 17. 5. 1 077 §. 23. 8. 1 716 §, 11. 10. 2 114 §. — [2]) S:n 17. 5. 1 082 §. — [3]) S:n 28. 6. 1 417 §. — [4]) S:n 19. 7. 1 504 §. — [5]) S:n 2. 8. 1 566 §. — [6]) S:n 16. 8. 1 658 §. — [7]) S:n 20. 9. 1 913 §. — [8]) S:n 20. 9. 1 914 §. — [9]) S:n 20. 9. 1 917 §, 27. 9. 1 984 §. — [10]) S:n 20. 9. 1 922 §. — [11]) S:n 27. 9. 1 993 §. — [12]) S:n 11. 10. 2 123 §. — [13]) S:n 8. 11. 2 328 §. — [14]) S:n 13. 12. 2 617 §. — [15]) S:n 20. 12. 2 665 §. — [16]) S:n 11. 1. 65 §. — [17]) S:n 11. 1. 70, 71 §, 25. 1. 205 §. — [18]) S:n 11. 1. 72 §. — [19]) S:n 11. 1. 77 §, 25. 1. 198 §, 1. 2. 256, 257 §, 8. 3. 523 §, 29. 3. 678 §, 16. 8. 1 660 §, 13. 9. 1 856 §, 13. 12. 2 616 §; taloj. 18. 10. 36, 37 §, 29. 11. 63 §, 7. 12. 69 §. — [20]) Kiint. ltk. 11. 1. 78 §. — [21]) S:n 18. 1. 136 §. — [22]) S:n 18. 1. 137 §. — [23]) S:n 25. 1. 208 §, 21. 6. 1 369 §. — [24]) S:n 8. 2. 301 §. — [25]) S:n 8. 2. 307 §. — [26]) S:n 22. 2. 436 §. — [27]) S:n 1. 3. 486 §, 12. 4. 803 §, 10. 5. 999, 1 000 §. — [28]) S:n 15. 3. 591 §, 29. 3. 685 §, 20. 12. 2 668 §. — [29]) S:n 29. 3. 681 §. — [30]) S:n 26. 4. 872 §, 17. 5. 1 081 §. — [31]) S:n 26. 4. 882 §. — [32]) S:n 3. 5. 945, 947 §. — [33]) S:n 31. 5. 1 206 §, 5. 7. 1 453 §. — [34]) S:n 14. 6. 1 301 §, 9. 8. 1 623 §. — [35]) S:n 14. 6. 1 309 §. — [36]) S:n 28. 6. 1 409 §. — [37]) S:n 2. 8. 1 569 §, 1 570 §. — [38]) S:n 2. 8. 1 571 §. — [39]) S:n 2. 8. 1 575 §, 13. 9. 1 855 §. — [40]) S:n 2. 8. 1 576 §. — [41]) S:n 9. 8. 1 622 §. — [42]) S:n 16. 8. 1 651 §. — [43]) S:n 30. 8. 1 757 §. — [44]) S:n 30. 8. 1 759 §. — [45]) S:n 30. 8. 1 760 §, 4. 10. 2 057 §. — [46]) S:n 13. 9. 1 847 §. — [47]) S:n 13. 9. 1 854 §. — [48]) S:n 20. 9. 1 915 §. — [49]) S:n 20. 9. 1 919 §. — [50]) S:n 20. 9. 1 923 §.

kunnalle [12]); Konalantie 17:ssä sijaitsevan vanhan koulutalon siirtämistä talo-osaston hallintoon [13]); kukanmyyntikioskin aukioloaikaa koskevaa anomusta [14]); kioskeissa ym. niihin verrattavissa myyntipaikoissa harjoitettavasta kaupasta vahvistettuja määräyksiä [15]); Pitäjänmäen entisen kansakoulutalon käyttöä [16]). Kaupunginhallitukselle annettiin lisäksi lukuisia kiinteistöjen ostoa tai vuokrausta sekä huoneistojen hankkimista virastoille ja laitoksille koskevia lausuntoja.

Huoltovirastolle annettiin useita lausuntoja huoltoavustusta nauttivien henkilöiden omistamien kiinteistöjen arvosta.

8. Eräiden kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset

Kaupunginagronomin selostus kiinteistötoimiston maatalousosaston toiminnasta:

Omassa viljelyksessä olivat Helsingin kaupungin alueella sijaitsevat tilat Fallkulla, Haltiala, Pukinmäki, Tali, Tuomarinkylä ja Vartiokylä, joiden yhteispinta-ala oli 1 045 ha. Vuokralle annettuna oli 555 ha viljelysmaata, joten osaston hallinnassa oli maa-alueita kaikkiaan 1 600 ha.

Peltoalueiden käyttö oli seuraava: kesantona 65 ha, syysrypsillä 25 ha, rukiilla 32 ha, syysvehnällä 52 ha, kevätvehnällä 261 ha, ohralla 102 ha, kauralla 162 ha, perunalla 34 ha, juurikasveilla ja muilla viljelyskasveilla 24 ha, heinällä 248 ha ja laitumena 40 ha.

Perusparannustöitä suoritettiin jatkamalla edellisenä vuonna aloitetun salaojitussuunnitelman toteuttamista Fallkullan mailla. N. 22 ha:n ala salaojitettiin kustannusten ollessa 1 433 485 mk. Lannoitukseen käytettiin karjanlannan sekä puhtaanapito-osastolta saadun makkilannan lisäksi seuraavat määrät väkilannoitteita: salpietaria 43 tn, Y-lannoksia 95 tn, kalisuoloja 45 tn, fosfaattilannoitteita 137 tn ja luujauhoja 10 tn. Maiden kalkitsemiseen käytettiin n. 300 tn maanviljelyskalkkia.

Tärkeimmistä viljelyskasveista saatiin kokonaissatona: ruista 68.6 tn, syysrypsiä 41 tn, syysvehnää 116.6 tn, kevätvehnää 447.5 tn, ohraa 188 tn, kauraa 261.6 tn, perunoita 492.4 tn ja heinää 878.2 tn.

Nautakarjaa oli kertomusvuoden lopussa 1 sonni, 88 lehmää, 15 hiehoa ja 10 vasikkaa, sikoja 2 karjua, 16 emakkoa, 67 nuorta sikaa ja 59 porsasta. Hevosia oli 37 kpl ja suoritettujen hevostyöpäivien luku 7 137.

Vakinaisten työntekijäin lukumäärä oli 96 ja vuoden aikana suoritettujen työpäivien luku kaikkiaan 29 368.

Maitoa tuotettiin kaikkiaan 345 469 kg. Lehmien keskimääräinen tuotos ja rehunkulutus rehuyksiköissä tarkastusvuonna 1953—1954 oli seuraava:

	Keskilehmäluku	Maitoa kg	Rasvaa kg	Rasvaa %	Rehuyksikkömäärä
Pukinmäessä	37.4	4 086	186	4.6	3 661
Tuomarinkylässä	46.3	3 837	163	4.3	3 432

Kertomusvuonna suoritettujen uudisrakennustöiden kustannukset olivat: Haltialan tilalle v. 1953 rakennetun kuivurirakennuksen lisäkustannus 485 106 mk ja Pukinmäen tilan talli- ja kalustovajarakennuksen kunnostamistyöt 3 297 095 mk eli kustannukset yhteensä 3 782 201 mk.

Osaston menoihin oli talousarviossa varattu 87 563 720 mk. Todelliset menot olivat 79 345 126 mk. Menoylitykset olivat 934 709 mk ja menosäästöt 9 153 303 mk. Tuloja oli talousarvion mukaan 91 550 000 mk todellisten tulojen ollessa 82 621 598 mk. Tulovajaus oli 12 653 364 mk ja ylitulo 3 724 962 mk. Puhdas tuotto muodostui seuraavaksi: maataloudesta 3 512 364 mk, maanvuokrauksesta 2 529 188 mk, rakennusten vuokrauksesta 505 141 mk, yhteensä 5 536 411 mk.

---

[1]) Kiint. ltk 4. 10. 2 052 §. — [2]) S:n 11. 10. 2 116 §. — [3]) S:n 11. 10. 2 118 §. — [4]) S:n 18. 10. 2 179 §. — [5]) S:n 20. 12. 2 671 §. —

Kaupungingeodeetin selostus kaupunkimittausosaston toiminnasta v. 1954.

Kaupunkimittausosaston henkilökuntaan kuuluivat seuraavat viranhaltijat: vt. kaupungingeodeetti, vs. apulaiskaupungingeodeetti, 5 insinööriä sekä 1 työsopimussuhteessa oleva insinööri, kartanpiirustuspäällikkö, 8 mittausteknikkoa, kiinteistöluettelonhoitaja, 2 vakinaista ja 3 tilapäistä laskijaa, 6 vakinaista ja 1 tilapäinen kartoittaja, toimistonhoitaja, joka osan vuotta toimi tilapäisenä tonttikirjanhoitajana, 9 vakinaista piirtäjää ja 9 tilapäistä työsuhteessa olevaa piirtäjää; lisäksi oli osaston palveluksessa toimistoapulainen, haastemies, vahtimestari, 2 piirtäjäharjoittelijaa ja lähetti.

Kertomusvuoden aikana osastolle otettiin seuraavat tilapäiset viranhaltijat: insinööri, kartoittaja, laskija sekä lisäksi neljä työsuhteessa olevaa piirtäjää. Viranhaltijain lukumäärä oli vuoden lopussa 62.

Edellisten lisäksi oli osastolla työsuhteessa olevia mittausetumiehiä, autonkuljettajia ja mittausmiehiä. Näitten lukumäärä vaihteli välillä 32—45.

Kaupungingeodeetille tontinmittaajana ja tonttikirjanpitäjänä sekä kiinteistöviraston johtosäännön mukaan osastolle kuuluvista tehtävistä mainittakoon seuraavat työt ja toimitukset (suluissa olevat luvut tarkoittavat vuosia 1952 ja 1953):

		Mittausalue					Yhteensä		
		Kanta kaupunki	Haaga	Pakila	Malmi	Herttoniemi	1952	1953	1954
Tonttijakoehdotuksia	kpl	50	36	42	33	43	113	139	204
Tontinmittauksella muodostettu kiinteistöjä	»	220	70	45	34	39	156	256	408
Rakennuspaikan merkitsemisiä	»	106	177	131	134	150	481	740	698
Kivijalkakatselmuksia	»	109	127	64	91	85	286	465	476
Katu- ja sähkölinjan paaluttamisia	km	9.3	22.0	7.4	8.8	9.7	39.7	38.6	57.2
Monikulmiopisteitä rakennettu	kpl	27	74	51	112	29	123	387	293
» sivuja mitattu	km	2.8	13.6	22.7	19.3	2.8	27.4	57.0	61.2
» kulmia havaittu	kpl	30	120	279	174	45	311	531	648
Kartoitusta	ha	20	—	64	18	175	66	201	277
Pintavaakitusta	»	11	—	38	—	105	37	134	154
Kairauspisteitä	kpl	29	114	8	—	341	501	632	492
Laskettu monikulmiopisteitä	»	27	180	181	125	220	420	285	733

Maanjakotoimituksia suoritettiin 32 (ed. vuosina 20, 14), näissä erotettiin 87 tilaa (20, 14), joiden yhteinen pinta-ala oli 484 ha (16, 26) rajoja käytiin 14.2 km (2, 1.1) ja pyykkejä rakennettiin 376 kpl (96, 54).

Vanhojen kiinteistörajojen selvittämiseksi suoritettiin 3 rajankäyntitoimitusta (— 10), jotka koskivat 50 tilaa (— 191) ja joissa käytiin rajoja 5.2 km (— 23.2) sekä määrättiin uudelleen ja rakennettiin 142 pyykkiä (— 518), tonttikartan jäljennöksiä 167 kpl (146, 134), mittakirjan jäljennöksiä 310 kpl (99, 182), piirroksia 955 kpl (952, 1 157), todistuksia ja otteita 727 kpl (541, 600).

Karttalehtiä mittakaavassa 1 : 500 uusittiin 70 kpl (—9) muovialustalle (astralonille). Karttaa 1 : 2000 piirrettiin muoville (—350) 400 ha:n suuruisesta alueesta. Täydennysmittausten perusteella täydennettiin kaikkia osaston karttoja jatkuvasti.

Painettujen karttojen alkuperäislehtiä pidettiin jatkuvasti ajan tasalla ja 15:sta (—4) 1 : 4000 mittakaavaisesta karttalehdestä otettiin uusi korjattu painos. Matkailijakartan uuden painoksen piirustustyöt saatettiin loppuun.

Kaupungingeodeetin toimesta pidettävään tonttikirjaan ja tonttirekisterikarttaan tehtiin asemakaavojen ja tonttijakojen vahvistamisista sekä tontinmittauksista johtuvat merkinnät ja muutokset kiinteistöjaoituksessa.

Lauttasaaren ja Munkkiniemen kaupunginosista tehtiin katumaakorvausluettelot sekä luettelot katu- ja viemärikorvausalueista rakentamisesta johtuvien kustannusten osittelua varten.

Kiinteistöluetteloa täydennettiin edelleenkin. Kiinteän omaisuuden arvot annettiin kertomusvuoden alussa ensi kertaa kaupungin pääomataseeseen. Kertomusvuoden aikana

tapahtuneet muutokset kiinteän omaisuuden arvoissa vietiin kirjoihin 497:n diariin merkityn kirjelmän perusteella.

Kaupungin alueella suoritettuja maanjakotoimituksia, joissa kaupunkimittausosastolta oli edustaja saapuvilla, oli yhteensä 95 (57, 75).

Uudenmaan läänin maanmittauskonttorissa suoritettiin jakokarttoihin ja asiakirjoihin kohdistuvia tutkimuksia, jotka koskivat mm. tiealueiden omistussuhteita ja epäselviä tilanrajoja. Myös maastossa suoritettiin näitä koskevia mittauksia. Tutkimusten perusteella laadittiin mm. rekisterikarttoja ja tehtiin tilaluetteloita asemakaavoitettavista alueista. Katurakennustöitä varten selvitettiin teiden levityksiin tarvittavia alueita ja hankittiin työlupia ko. töiden suorittamiseksi. Samoin selvitettiin palokaivoja varten tarvittavat alueet ja niiden omistajat sekä tehtiin alustavia sopimuksia kauppoja varten. Kiinteistölautakuntaa varten laadittiin lausuntoja kaupungille ostettaviksi tarjotuista tiloista.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän kertomus:

Kunnallisissa työväenasunnoissa suoritettiin v:n 1954 aikana verrattain runsaasti rakennusten sisä- ja ulkokorjauksia. Täydellinen sisäkorjaus tehtiin 71 asunnossa. Useat talot maalattiin ulkoa ja talossa Mäkelänkatu 37—43 pihan asfalttipäällys uusittiin. Koska Karstulantien taloryhmän ulkorappaukset olivat rikkoontuneet, jatkettiin edellisenä vuonna aloitettua laudoitustyötä ja päällystettiin viisi rakennusta ulkopuolisella laudoituksella. Vallilassa sijaitsevien taloryhmien sähköjohtojen uusimistyötä jatkettiin, mutta työn loppuunsaattaminen siirtyi vielä v:een 1955.

Asuinhuoneistojen ja huoneitten lukumäärä pysyi samana kuin edellisenä vuonna. Asuntojen, huoneiden ja niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä kertomusvuoden päättyessä oli seuraava:

Taloryhmä	Asuntoja	Huoneita	Asukkaita yhteensä	huonetta kohti	Kustannukset taloryhmää kohden, mk
Hietaniemenkatu 5—13	68	80	196	2.5	1 024 065
Kirstinkatu 16	40	44	127	2.9	660 992
Somerontie 4—12	124	130	378	2.9	2 348 123
Kangasalantie 13—19	239	240	761	3.2	2 487 945
Karstulantie I—XXI	333	500	1 147	2.3	5 447 602
Mäkelänkatu 37—43	87	175	320	1.8	1 934 919
Sammatintie 9—11	48	72	163	2.3	869 558
Kangasalantie 11, isännöitsijän asunto	—	—	—	—	92 400
	939	1 241	3 092	2.5	14 865 604

Vastaava asukasluku v:n 1953 päättyessä oli 3 205 ja asukkaita huonetta kohti 2.6.

Asuinhuoneistojen lisäksi oli 4 myymälähuoneistoa ja 1 toimistohuoneisto, jossa kunnallisten työväenasuntojen konttori sijaitsi.

31. 12. 1953 annetun valtioneuvoston päätöksen nojalla korotettiin asuinhuoneistojen vuokrat 1. 1. 1954 lukien 425 % 1. 6. 1939 voimassaolleisiin tai myöhemmin vahvistettuihin perusvuokriin verrattuna.

Kertomusvuoden menoarvioon merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenevät seuraavasta:

	Talousarvion mukaan mk	Tilinpäätöksen mukaan mk
Vakinaiset viranhaltijat	2 624 120	2 669 935
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	221 865	205 110
Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset	187 940	162 905
Muut palkkamenot	388 725	406 965

	Talousarvion mukaan, mk	Tilinpäätöksen mukaan, mk
Vuokrat	114 200	127 400
Lämpö	260 000	228 400
Valaistus	1 000 000	838 529
Siivoaminen	15 000	19 571
Vedenkulutus	1 680 000	1 683 342
Puhtaanapito	2 048 560	2 168 626
Kalustohankinta	85 000	59 339
Kaluston kunnossapito	40 000	11 527
Korjaukset	8 730 000 [1])	6 283 955 [1])
Yhteensä	17 395 410 [1])	14 865 604 [1])

Vurokasaatavia oli edelliseltä vuodelta siirtynyt jääminä 2 075 mk. Etukäteen oli edellisenä vuotena maksettu kertomusvuoden vuokria 42 556 mk. Kertomusvuoden aikana saatiin v:n 1955 vuokria etukäteen 91 190 mk. Vuokrasaatavia siirtyi jääminä v:lle 1955 i 440 mk. Kertomusvuoden nettovuokratulot olivat yhteensä 17 847 884 mk.

Asuntotuotantokomitea

Komitean kokoonpano. Komiteaan kuuluivat v. 1954 puheenjohtajana kiinteistöjohtaja J. A. Kivistö, varapuheenjohtajana arkkitehti P. Hanste sekä jäseninä ent. apulaiskaupunginjohtaja V. V. Salovaara, arkkitehti V. Tuukkanen, diplomi-insinööri A. Lippa, professori G. H. Ekelund ja diplomi-insinööri K. E. Pettinen sekä komitean asiantuntijana osastosihteeri O. K. Christiansen.

Toimihenkilöt. Komitean toimistopäällikkönä toimi varatuomari H. H. V. Sahrakorpi, teknillisenä päällikkönä diplomi-insinööri K. Laine, työpäällikkönä rakennusmestari M. Lindbäck, kustannuslaskijana rakennusmestari V. Etholén ja konttoripäällikkönä W. Pyykkö. Lisäksi henkilökuntaan kuului kolme osastosihteeriä, toimistosihteeri, kanslisti, kaksi pikakirjoittajaa ja kaksi näiden lomasijaista, kortistonhoitaja, kirjaaja, konekirjoittaja, joka myös toimi keskuksen hoitajana sekä lähetti. Työmaavalvojina oli seitsemän rakennusmestaria.

Kokoukset ja tarkastukset. Asuntotuotantokomitea piti kertomusvuonna 50 kokousta, yleisjaosto 49 ja teknillinen jaosto 48 kokousta. Näiden lisäksi pitivät komitean nimeämät eri rakennusohjelmien työmaatoimikunnat kullakin työmaalla työmaakokouksia keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa. Lisäksi suorittivat komitean nimeämät toimihenkilöt kunkin ohjelman rakennustöiden päättyessä lopputarkastuksia, joiden yhteydessä rakennukset luovutettiin ao. yhtiöiden hallintaan. Vuositakuuaikojen päätyttyä osallistuivat komitean nimeämät toimihenkilöt rakennusohjelmien vuositarkastustilaisuuksiin.

Rakennustoiminta. Kertomusvuonna asuntotuotantokomitea sai päätökseen seuraavat v:n 1953 rakennusohjelmat: Kiinteistö-oy. Sahanmäki (20. 2.), Asunto-oy. Männikkötie 5 (30. 3.), Kiinteistö-oy. Haavikkotie 12—18 (15. 4.), Asunto-oy. Koivikkotie 1—3 (30. 4.), Kiinteistö-oy. Näyttelijäntie 2 (8. 7.), Kiinteistö-oy. Töyrytie 3—7 (19. 8.), Kiinteistö-oy. Männikkötie 7 (15. 11.).

Lisäksi saattoi asuntotuotantokomitea seuraavat kaupungin viranhaltijain toimesta perustettujen asunto-osakeyhtiöiden rakennustyöt päätökseen: Asunto-oy. Hämeentie 91—93 (31. 3.) ja Asunto-oy. Vesannontie 7 (30. 4.).

Edellä selostetun rakennustoiminnan lisäksi komitea on kertomusvuonna ryhtynyt rakennuttamaan seuraavia v:n 1954 rakennusohjelmia:

[1]) Määrät osoittavat vuosikuluja ilman rakennusten ulkokorjauksista johtuneita menoja — tilinpäätöksen mukaan 11 817 364 mk — jotka esiintyvät rakennusviraston talorakennusosaston tileissä. Määriin ei myöskään sisälly kiinnitetyn pääoman korkoa ja kuoletusta.

I. *Asuntotuotantokomitean rakennusohjelmat:*

Rakennusohjelman nimi	Rakennusten lukum.	Tilavuus, m³	Asuinhuoneistojen lukum.	Asuinhuoneistojen pinta-alat, m²	Aravan hyväksymät rakennuskustannukset, mk	Rakennustöiden alkamispäivä
Kiinteistö-oy. Ohjaajantie 11—13	3	29 700	132	6 745	249 600 000	27.3
Kiinteistö-oy. Maunulan Kirkkomäki 1—3	4	28 510	110	6 192.5	255 240 000	29.4
Kiinteistö-oy. Roihuvuorentie 10—16 .	2	25 760	105	5 082.1	218 400 000	31.5
Kiinteistö-oy. Tolarintie 3—11	3	26 500	114	5 818.8	251 960 000	31.7
Kiinteistö-oy. Rajametsäntie 22—24 .	5	36 100	146	7 241	321 900 000	20.8
Yhteensä	17	146 570	607	31 079.4	1 297 100 000	
II. *Viranhaltijain toimesta perustetut asunto-osakeyhtiöt:*						
Asunto-oy. Tilkanrinne	2	15 810	47	2 645	137 140 000	20.2
Asunto-oy. Koroistentie 9	2	12 000	53	2 291	106 100 000	17.5
Asunto-oy. Ruusulankatu 11	1	13 000	65	2 980	125 700 000	11.6
Yhteensä	5	40 910	165	7 916	368 940 000	

Mainittujen rakennusohjelmien rakennustyöt asuntotuotantokomitea on aikaisemmin omaksutun käytännön mukaisesti teettänyt yksityisillä urakoitsijaliikkeillä siten, että rakennusteknilliset työt ov annettu rakennusliikkeille ja vesi- ja lämpöjohto-, sähkö- ja maalaustyöt alan erikoisliikkeille. Tarjoukset pyydettiin 6—12 urakoitsijaliikkeeltä ja työt annettiin halvimman tarjouksen tehneelle. Vesi-, lämpö-, viemäri-, salaoja , sähkö- ja maalaustöiden urakat alistettiin kaikissa muissa suhteissa rakennusteknillisten töiden urakoitsijan valvontaan ja vastuulle, paitsi maksusuorituksia, jotka asuntotuotantokomitea maksatti rahatoimiston välityksellä suoraan alaurakoitsijoille.

Kirjanpito ja rakennuskustannusten rahoitus. Kustakin rakennusohjelmasta pidettiin erillistä kortistoa, josta kävi selville rakennuskustannukset sekä -kustannusten rahoitukseen käytetyt omat varat sekä nostetut lainat. Tilivuoden päätyttyä asuntotuotantokomitean kortisto verrattiin rahatoimistossa oleviin vastaaviin tileihin. Asuntotuotantokomitean maksettaviksi hyväksytyt laskut lähetettiin komitean työjärjestyksen 9 §:ssä määrättyjen ohjeiden mukaisesti tarkastettuina ja hyväksyttyinä rahatoimiston maksettaviksi.

Kirjanpidon mukaisesti on asuntotuotantokomitea maksanut koko toimintansa aikana v:sta 1949 lähtien kertomusvuoden loppuun mennessä rakennuskustannuksia ja nostanut laina- ym. varoja seuraavasti:

Menot:		
Komitean rakennusohjelmien saldo v:lta 1953	5 087 612 469	
Erillisten asunto-osakeyhtiöiden saldo v:lta 1953	121 545 579	5 209 158 048
Komitean rakennusohjelmien menot v.1954	1 650 282 238	
Erillisten asunto-osakeyhtiöiden menot v. 1954	387 075 580	2 037 357 818
	Menot yhteensä	7 246 515 866

Tulot:

I. Rahalaitoksilta, Aravalta ja osakkailta nostettujen lainojen ja varojen saldo v:lta 1953			
1. Asuntotuotantokomitean rakennusohjelmien rahoitusta varten nostettujen lainojen ja varojen saldo v:lta 1953	2 645 396 127		
2. Erillisten asunto-osakeyhtiöiden rakennuskustannusten rahoitusta varten nostettujen lainojen ja varojen saldo v:lta 1953	80 244 256	2 725 640 383	
II. Komitean erillisten asunto-osakeyhtiöiden rakennuskustannusten rahoitusta varten käytettyjen kaupungin varojen saldo v:lta 1953			
1. Asuntotuotantokomitean rahoitusta varten käytettyjen kaupungin määrärahojen saldo v:lta 1953	2 442 216 342		
2. Erillisten asunto-osakeyhtiöiden rakennuskustannusten rahoitusta varten käytettyjen kaupungin määrärahojen saldo v:lta 1953	41 301 323	2 483 517 665	5 209 058 048
III. Rahalaitoksilta, Aravalta ja osakkailta nostetut lainat ja varat v:lta 1953			
1. Asuntotuotantokomitean rakennusohjelmien rahoitusta varten v:n 1954 aikana nostetut lainat ja varat.....	780 187 155		
2. Erillisten asunto-osakeyhtiöiden rakennuskustannusten rahoitusta varten v:n 1954 aikana nostetut lainat ja varat	166 763 547	946 950 702	
IV. Komitean ja erillisten asunto-osakeyhtiöiden rakennuskustannusten rahoitusta varten v:n 1954 aikana käytetyt kaupungin määrärahat			
1. Asuntotuotantokomitean rakennusohjelmien rahoitusta varten käytetyt määrärahat	870 095 083		
2. Erillisten asunto-osakeyhtiöiden rakennuskustannusten rahoitusta varten käytetyt määrärahat	220 312 033	1 090 407 116	2 037 357 818
		Yhteensä	7 246 515 866

Komitean yleiskustannukset ja niiden jako. Komitean yleiskustannukset kohosivat kertomusvuonna 12 291 594 mk:aan, jotka kustannukset oli jaettu neljännesvuosittain asuntotuotantokomitean eri rakennusohjelmille. Jakoperusteena käytettiin rakennusohjelmien jakoaikana maksettujen menojen markkamääräistä summaa.

Asuntorakennustoiminnan tukemiseen varatut määrärahat ja niiden käyttö. Mainitun toiminnan tukemista varten oli v:n 1949—1951 talousarvioihin varattu 5 222 836 550 mk ja on ne käytetty seuraavasti:

Kaupunginhallituksen asuntotuotantokomitean käyttöön myöntämät määrärahat	2 733 568 290	
Asuntotuotantokomitean v:n 1953—1954 rakennusohjelmien rahoitukseen varattu		498 577 000
Kaupungin hallituksen viranhaltijain toimesta perustetuille asunto-osakeyhtiöille ja eri laitoksille myöntämät määrärahat	812 357 182	3 545 925 472
Kaupunginhallituksen asutuslautakunnan käyttöön myöntämät määrärahat		817 662 000
Kaupunginhallituksen Kisakylän käyttöön myöntämät määrärahat		360 672 078
	Yhteensä	5 222 836 550

Rakennusaikaisten rakennuskustannusten rahoitusta varten varasi kaupunginhallitus aikoinaan asuntotuotantokomitealle kaupungin rahatoimistoon 1 mrd mk:n suuruisen kassareservin. Mikäli kaupunginhallitus ei olisi tätä kassareserviä varannut, olisi komitea joutunut poikkeuksetta siirtämään rakennusohjelmien toteuttamisen siksi, kunnes se olisi saanut yhtiöt muodostetuiksi ja rahoitukset lopullisesti järjestetyiksi, josta taas olisi aiheutunut rakennustoiminnalle huomattavia lisäkustannuksia.

Käteisvaroiksi myönsi kaupunginhallitus aikoinaan komitean käyttöön 50 000 mk pienehköjen maksujen suorittamiseen.

5. Painatus- ja hankintatoimisto

Painatus- ja hankintatoimiston toiminta jatkui v. 1954 samoja suuntaviivoja noudattaen kuin aikaisemminkin.

Toimiston monivuotinen toimistopäällikkö, T. J. Artman kuoli 7. 1. Toimistopäällikön virkaa määrättiin viransijaisena hoitamaan painatusosaston esimies V. Stenman siksi kunnes toimiston uudelleenjärjestely olisi saatu ratkaisuun ja virka vakinaisesti täytettyä.

Toimiston palveluksessa oli vuoden lopussa 37 henkilöä. Vuoden alussa palkattiin hankintaosaston esimiehen tilapäiseksi apulaiseksi T. E. Kivismäki.

Painatus- ja sidontamäärärahojen käyttö oli vuoden aikana 99 458 254 mk (93 990 224 mk). Tähän määrään sisältyivät myöskin kaupunginkirjaston sidontamenot.

Toimiston eri osastojen yhteinen vuosivaihto oli 55 993 827 mk jakautuen seuraavasti eri osastojen kesken: painatusosaston alaisena toimivan rotaprintpainamon vuosivaihto oli 5 271 828 mk (5 085 224 mk). Kun tästä vähennetään vuoden varsinaiset menot 2 415 674 mk ja lisäksi arvioidut vuokra-, valaistus- ,palkka- ym. menot noin 2.3 milj. mk, voidaan rotaprintosaston tuotoksi laskea n. 586 000 mk. Jos nämä työt olisi suoritettu kirjapainoissa, olisivat ne tulleet 1 939 363 mk kalliimmiksi, joten rotaprintosaston tuottama hyöty kaupungille oli kertomusvuonna n. 2.5 milj. mk. Vastaava laskettu puhdas tuotto oli edellisen vuoden aikana 2 367 000 mk. Kaiken kaikkiaan painettiin vuoden aikana 1 727 786 lomaketta.

Monistamon tuottamaa suoranaista hyötyä kaupungille ei voida rahassa arvioida, koska sen tekemästä työstä ei veloiteta laitoksia. Tapahtuvaan veloitukseen sisältyy ainoastaan monistamiseen käytettävät vahat, värit, korjauslakat ja paperi. Monisteiden lukumäärässä tapahtui huomattava nousu: kertomusvuonna niiden luku oli 3 163 180 kpl (2 683 200). Vahojen käyttö lisääntyi vastaavasti ollen 20 108 kpl (18 398). Monistamon tuottama hyöty kaupungille nousee ilmeisesti vuosittain useampaan miljoonaan markkaan, sillä melkein kaikki sellaiset lomakkeet, joita käytetään laitosten sisäisessä toiminnassa, pyritään monistamaan. Tällöin niiden hinta on vain n. 30 % painettujen lomakkeiden hinnasta.

Valojäljentämön toimintalisääntyi vuoden varrella jossain määrin, joskaan se ei päässyt siihen laajuuteen, jota sille oli suunniteltu. Valojäljentämön laskutusmäärä oli 1 131 636 mk (866 853 mk). Laitosten saama hyöty tästä toiminnasta oli noin 250 000 mk.

Painatusosaston alaisena toimi myöskin jäljennösosasto vuoden alusta lukien ja sen suorittamien töiden arvo oli 231 150 mk.

Hankintaosaston vuosivaihto oli 33 803 144 mk, johon summaan sisältyi myöskin monistamon aiheuttama laskutus sekä lisäksi konekorjaamon osuus. Hankintaosaston toiminnassa tapahtui vuoden kuluessa huomattava muutos laskutuksen suhteen, kun siirryttiin kuusi kertaa vuodessa tapahtuvaan laskutukseen. Täten voitiin säästää huomattavasti tähän työhön käytettävää aikaa sekä toimiston omassa piirissä että eri laitoksissa ja virastoissa. Koulutarvikkeet toimitettiin suoraan tukkuliikkeistä, koska saatiin eri koulutarvikeliikkeiltä siksi edulliset tarjoukset, että ei ollut syytä jatkaa tarvikkeiden jakelua toimiston välityksellä. Ainoastaan puhdistusaineet ja niihin verrattavat tarvikkeet toimitettiin varastosta. Suurin kalustohankinta oli Kivelän sairaalan henkilökunnan asuntoloiden kalustaminen ja päästiinkin siinä kaupungin kannalta erittäin edullisiin

tuloksiin, sillä alunperin oli tarkoitusta varten sairaalan taholta laskettu tarvittavan 42 milj. mk, mutta riittänee tähän tarkoitukseen noin 26 milj. mk.

Konekorjaamon tekemien työsuoritusten laskutusmäärä oli 2 935 522 mk (2 862 573 mk). Laskutusmäärä olisi ollut huomattavasti suurempi, jos olisi käytetty samaa tuntihintaa kuin edellisenä vuonna, jolloin se oli 400 mk. Tuntihintaa alennettiin 300 mk:aan, jotta laitokset joutuisivat konekorjauksista ja huollosta suorittamaan ainoastaan sen määrän, millä toimiston konekorjaamo saatiin kannattavaksi.

Toimiston tulouttama ylijäämä rahatoimiston kassaan oli vuoden lopussa 8 982 849 mk. Talousarviossa oli tämä määrä arvioitu 6.1 milj. mk:ksi. Varaston arvo oli vuoden vaihteessa 6 109 231 mk eli n. 400 000 mk pienempi kuin edellisenä vuonna.

Puhelinasiain hoito sinänsä ei tuottanut toimistolle hyötyä, vaan ainoastaan menoja, sillä tästä toiminnasta ei peritty korvauksia. Puhelinmaksuista saatavat tulot nousivat kertomusvuonna 8 099 167 mk:aan, mikä summa oli merkitty talousarvioon 3 600 000 mk:ksi, ylituloja oli siten 4 499 617 mk.

Kartoista saatavat tulot nousivat 1 850 407 mk:aan, jotka talousarviossa oli arvioitu 1 800 000 mk:ksi, joten ylitulot olivat ainoastaan 50 407 mk johtuen lähinnä siitä, että uutta matkailijakarttaa ei saatu myyntiin. Uuden matkailijakartan laskettiin valmistuvan huhtikuussa 1955.

Huoneisto. Konekorjaamoa varten saatiin varattua huoneisto Helenankatu 2:sta, mutta sen korjaustyöt jatkuivat vielä v:n 1955 puolelle.

Toiminnan tulos. Toimiston tuottamaa suoranaista hyötyä kaupungille on vaikea arvioida, mutta nousee se arviolta vuosittain n. 10 milj. mk:aan, jolloin ylijäämästä on vähennetty kaikki menoihin luettavat tekijät, kuten palkat, vuokrat, valo ym. Lisäksi on otettava huomioon se suuri merkitys, joka laatujen standardisoimisella aikaansaadaan.

6. Järjestelytoimisto

Henkilökunta. Järjestelytoimiston henkilökunnan muodostivat v. 1954: toimistopäällikkö R. I. Oksanen, työntutkimusinsinööri A. T. Salo, tilapäinen työntutkimusinsinöör T. J. Lehto, toimistotyöntutkijat F. W. Kaltamo ja A. A. Vuoristo sekä tilapäiset työntutkijat R. K. Hovi ja K. H. Nordman sekä toimistoapulainen I. I. Kataja.

Kaupungin keskitetyn rationalisoimistoiminnan ensimmäinen varsinainen toimihenkilö, v:n 1948 alusta työtehoasiainhoitajaksi nimitetty ja sittemmin toimistopäällikkönä toiminut kauppatieteen maisteri R. Oksanen, siirtyi sairaalatarkastajan virkaan 3. 10. Siitä lähtien hoiti toimistopäällikön virkaa diplomi-insinööri Salo, aluksi viransijaisena ja 1. 12. lähtien vakinaisena. Avoimeksi jäänyttä työntutkimusinsinöörin virkaa ei vuoden vaihteeseen mennessä saatu täytetyksi. Tilapäiset työntutkijain virat vakinaistettiin 1. 1. 1955 lukien. Toimistossa oli vielä tilapäinen toimistoapulainen kokopäivätyössä 6 kk:n ja puolipäivätyössä 2 ½ kk:n ajan.

Huoneisto. Syyskuun lopulla toimisto joutui luovuttamaan Katariinankatu 2:ssa käytössään n. 1 ½ vuoden ajan olleen huoneiston lisätilaksi asemakaavaosastolle ja muuttamaan palkkalautakunnan entisiin huonetiloihin Sofiankatu 1:een. Entisessä sijoituspaikassa oli kokonaispinta-ala 191.5 m² ja uudessa 188 m². Muutto tapahtui 27. 9.

Työtehoneuvottelukunta. Työtehoneuvottelukuntaan kuuluivat virkamiesjäsenten (kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat, kaupunginsihteeri ja kaupunginreviisori) lisäksi valtuutetut J. H. Hakulinen ja K. L. Kulo sekä professori E. M. Niini, opetusneuvos A. B. Rautavaara ja toimitusjohtaja C. G. Londen. Neuvottelukunta kokoontui vuoden kuluessa kaksi kertaa ja käsitteli seuraavat asiat: järjestelytoimiston v:n 1953 toimintakertomus; jatkokäsittelyssä ehdotus kaupungin työturvallisuustoiminnan järjestämisestä, joka siirtyi v:lta 1953; virastojen ja laitosten edustajille kertomusvuonna järjestettävä rationalisoimis- ja johtamistaidollinen koulutus, järjestelytoimiston päällikön selostus Kööpenhaminassa 10. — 12. 12. 1953 pidetystä Pohjoismaiden pääkaupunkien järjestelyosastojen neuvottelukokouksesta; kysymys kaupungin viranhaltijain koulutuksen järjestämisestä ja komitean asettamisesta asiaa kehittämään sekä kysymys järjestelytoimiston kahden 35. palkkaluokan tilapäisen työntutkijan viran vakinaistamisesta.

Ennen v. 1954 aloitettujen rationalisoimistutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen

Terveydenhoitovirastossa ja sen alaisissa laitoksissa suoritettiin tutkimukset pääasiassa kertomusvuoden aikana, jolloin valmistui myös kolme erillistä tutkimusselostusta.

Veneeristen tautien poliklinikan tutkimusselostus valmistui 18. 6. Tutkimuksessa kiinnitettiin päähuomio laitoksen sisäiseen työnjakoon, työskentelyolosuhteisiin ja työvoiman tarpeeseen. Ajankäyttötutkimuksen perusteella ehdotettiin mm. toisen alilääkärin ja yhden apulaislääkärin sekä toisen osastonhoitajan viran lakkauttamista, jonka mukaisen esityksen terveydenhoitolautakunta teki kaupunginhallitukselle 24. 11. Osa muitakin ehdotuksia toteutettiin.

Desinfioimislaitoksen tutkimuksessa, josta selostus valmistui 12. 7., kiinnitettiin päähuomio laitoksen toiminnan järjestelyyn ja työvoiman käyttöön. Tutkimuksen tuloksena

ehdotettiin mm. täisaunaan eräitä rakenteellisia muutoksia ja uusia työvälineitä, toimenpiteitä saunassa kävijäin määrien tasoittamiseksi ja saunan aukioloajan supistamiseksi, henkilökunnan työajan ja sisäisen tehtävienjaon sekä laskutuksen uudelleenjärjestelyjä, virkanimikkeiden yhdenmukaistamista ja virkojen lukumäärän vähentämistä. Vähennettäviksi ehdotetuista 5 vakinaisesta ja 2 tilapäisestä virasta lakkautettiin kertomusvuonna 2 vakinaista ja 2 tilapäistä virkaa, samoin toteutettiin huomattava osa muista ehdotuksista.

Kouluhammasklinikan tutkimusselostus valmistui 30. 11. Suoritetun ajankäyttötutkimuksen perusteella todettiin henkilökunnalle kertyvän päivittäin runsaasti hukka-aikaa. Henkilökunta todettiin riittäväksi kaikkien kouluikäisten lasten, oppikoululaisia lukuunottamatta, pääsemiseksi kaupungin antamasta hammashoidosta osalliseksi, joten terveydenhoitolautakunnan esitystä 10 uuden hammaslääkärin viran perustamisesta ei voitu puoltaa. Edelleen ehdotettiin Malmin ja Munkkiniemen haaraklinikoiden avustavan henkilökunnan määrän vähentämistä. Eri henkilökuntaryhmien tehtäväjaon ja virkanimikkeiden tarkistamiseksi tehtiin eräitä ehdotuksia; keskusklinikan toimistotyövoimaa ehdotettiin vähennettäväksi yhdellä toimistoapulaisella. Lisäksi tehtiin ehdotus kouluhammasklinikan toiminnan laajentamisesta osaksi myös kesäaikana tapahtuvaksi sekä suun- ja hampaidenhoitoa koskevan valistustoiminnan tehostamisesta.

Terveydenhoitoviraston ja sen alaisten muiden laitosten ja toiminnanhaarojen rationalisoimista ja koko terveydenhoitoviraston organisaatiota koskeva tutkimus suoritettiin pääasiassa kertomusvuoden aikana. Tutkimuksessa kiinnitettiin huomio terveydenhoitotoiminnan nykyisessä organisaatiossa esiintyviin puutteisiin sekä terveydenhoitoviraston johtosääntöehdotusta laatimaan asetetun komitean 2. 12. 1952 valmistuneessa mietinnössä tehtyihin ehdotuksiin. Rationalisoimistutkimus kohdistettiin terveydenhoitolautakunnan kanslian töihin samoin kuin varsinaista terveyden- ja sairaanhoitoa sekä terveydenhoidollista tarkastus-, katsastus- ja laboratoriotoimintaa suorittavan henkilökunnan toimintaan. Tällöin jouduttiin koskettelemaan myös mm. kansakoulujen johtokunnan alaista kouluhoitoa sekä eräitä muita toimintamuotoja. Paitsi terveydenhoitotoiminnan uuden organisaation hahmottelemista oli rationalisoimistutkimuksessa eräänä tärkeänä kysymyksenä myös kaupungin jakaminen terveydenhoidollisiin alueisiin. Tutkimusselostuksen valmistuminen siirtyi kuitenkin v:n 1955 puolelle.

Lastensuojeluviraston tutkimuksia koskeva lopullinen yhteenveto valmistui 27. 1. Tutkimus kohdistui lisätyövoiman tarpeen vähentämismielessä pääasiassa työmenetelmien yksinkertaistamiseen, rekisteröimis- ja arkistoimisjärjestelmien sekä työvälineiden uudistamiseen, työnjakoa ja työnjärjestelyä koskeviin kysymyksiin, yleisönpalvelun parantamiseen ja huoneistokysymyksiin. Pääosa esityksistä oli toteutettu jo kertomusvuoden alkaessa. Elatusaputoimiston kassa ryhtyi suorittamaan sille esitettyjä uusia kassatehtäviä, keskusrekisteri uudistettiin, asiakirjain säilytysjärjestelmän uudistaminen toteutettiin myös lastenhuoltotoimistossa ja yleisönpalvelua parannettiin lisäämällä vastaanottoaikaa. Useiden lomakkeiden suunnitteluun osallistuttiin. Niinikään toimisto osallistui Malmin lastenkodin keittiön uudelleenjärjestelyn suunnitteluun. Sofianlehdon vastaanottokodin pesuloita ja lähinnä niiden työnjakoa koskevan tutkimuksen valmistuminen siirtyi v:een 1955.

Elintarvikekeskuksen tutkimusselostus ei vielä kertomusvuonna tullut lautakuntakäsittelyyn. Kesäkuussa suoritettiin erillinen tutkimus kesäaikaisista autokuljetuksista, jolloin todettiin, että kuljetusten vaatima aika oli 61 % autojen koko käyttöajasta. Selostukseen, joka valmistui 22. 6., sisältyi esitys vapaana olevan työvoiman entistä tehokkaammasta hyväksikäytöstä.

Teurastamon tutkimusselostuksessa esitetyistä toimenpiteistä toteutettiin osa. Selostusta ei vielä käsitelty teurastamolautakunnassa.

Kaupungin omistamien autojen käyttöä koskevan yleistutkimuksen vaatimat neuvottelut ja lopullinen valmistuminen siirtyi v:n 1955 puolelle.

Kivelän sairaalan sisätautiosastojen v. 1953 valmistuneen tutkimusselostuksen johdosta käytiin kertomusvuonna neuvotteluja sairaalaviranomaisten kanssa. Sairaalalautakunnan pyytämissä lausunnoissa ehdotettiin eräiden lisätutkimusten suorittamista. Koska sairaalavirastoon perustettiin tilapäinen työntutkijan virka, oli lisätutkimukset tarkoitus jättää tämän viranhaltijan suoritettaviksi.

Työturvallisuustoiminnan kehittämistä koskeva esitys oli kolmannen kerran esillä

työtehoneuvottelukunnassa 27. 1. ja lopullinen esitys kaupungin työturvallisuustoiminnan järjestämiseksi valmistui 3. 2. Kaupunginhallitus pyysi asiasta 18 lauta- ja johtokunnan lausunnot, jotka kaikki eivät vielä olleet saapuneet kertomusvuoden loppuun mennessä.

Uudet tutkimukset

Kaupungin pesulatoimintaa koskeva tutkimus valmistui 23. 12. Tutkimuksessa selvitettiin kaupungin omien pesuloiden pesukustannukset, pyykin käsittelyn aiheuttamat kustannukset ja kuljetuskustannukset sellaisten laitosten osalta, jotka pesettävät pyykin laitoksen ulkopuolella, sekä verrattiin näitä yksityisten pesuloiden veloittamiin maksuihin. Tutkimuksen perusteella ehdotettiin kaupungin pesulatoiminnan kehittämistä pääosiltaan keskuspesulasuunnitelman puitteissa. Lisäksi ehdotettiin mm. neuvotteluja yksityisten pesuloiden kanssa yhtenäisen ja edullisemman pesumaksun aikaansaamiseksi kaupungin laitoksia varten, pyykin käsittelyn yksinkertaistamista erikoisesti laskemis- ja lajittelutyön osalta sekä pesukustannusten ja pesumenetelmien valvonnan suorittamista ja kehittämistä.

Kannattavuustutkimus kotitalouslautakunnan opetus- ja perhepesuloista valmistui 15. 6. Tutkimuksessa kohdistettiin huomio ko. pesulamuodon toimintaedellytyksiin ja kannattavuuteen. Tutkimuksen perusteella ehdotettiin pesulahenkilökunnan supistamista, velotusjärjestelmän muuttamista sekä eräitä toimenpiteitä pestävän vaatemäärän lisäämiseksi. Tutkimuksen valmistumisen jälkeen pesuloita avustettiin ehdotusten toteuttamisessa.

Kaupunginviskaalinvirastossa suoritettiin työntutkimus kaupunginviskaalien työmäärän tasoittamiseksi ja viraston toimistotöiden järjestämiseksi. Tutkimusselostus valmistui 16. 6. Kaupunginviskaalien työhön ehdotettiin vahvistettavaksi vuorottelujärjestelmä sekä esitettiin eräitä muita parannustoimenpiteitä, mm. rikosasioita koskevien syyteasiakirjojen toimittamista suoraan kaupunginviskaalinvirastoon sekä henkilökunnan tehtävänjaon ja päivittäisen työajan muuttamista, joka todettiin virkasäännön edellyttämää huomattavasti lyhyemmäksi. Niinikään kiinnitettiin huomiota eräisiin viraston talousasiain hoidossa havaittuihin epäkohtiin.

Talorakennusosaston kustannuslaskennan järjestämiseksi laadittiin suunnitelma, joka valmistui 22. 6. Ehdotus sisälsi sekä työ- että tarveainekustannusten kirjanpidon uudelleenjärjestelyn ja menetelmän kustannusten keräämiseksi. Esitetty järjestelmä otettiin kokeiluluontoisesti käytäntöön eräällä talorakennusosaston uudisrakennustyömaalla.

Vanhainkodin keittiössä suoritettiin kesällä työntutkimus henkilökuntatarpeen selvittämiseksi. Suoritetun ajankäyttötutkimuksen lisäksi tehtiin työolosuhteita, -menetelmiä ja -välineitä koskevia parannusehdotuksia. Tutkimusselostuksessa, joka valmistui 18. 8., todettiin mm., että keittiön henkilökunta oli katsottava toistaiseksi riittäväksi.

Rajoitettuja tutkimuksia ja selvityksiä suoritettiin seuraavasti:

selvitys talorakennusosaston ja satamarakennusosaston työmaaorganisaatioihin kuuluvien rakennusmestarien tehtävistä, asemasta ja palkkaluokista; selvitys yleisön vastaanottoajoista kaupungin virastoissa ja esitys niiden yhdenmukaistamisesta; kaupungin irtaimen omaisuuden luetteloinnin uudelleen järjestäminen, uusien lomakkeiden ja luettelointiohjeiden laadinta ottaen huomioon arvojen poisjättäminen varsinaisista irtaimistoluetteloista; selvitys liikennelaitoksen vuosikorttien jaosta kaupungin virkamiehille ja esitys uusiksi jakoperusteiksi; Marian sairaalan talousrakennuksen nykyisen toimituskyvyn ja sen lisäämistarpeen selvittäminen sairaalan mahdollista laajentamista silmälläpitäen; selvitys Marian sairaalan puhelinvälittäjien työvuoroista ja uuden vuorotteluehdotuksen laatiminen; selvitys Auroran sairaalan ja Tuberkuloosiparantolan ruoanvalmistuksen järjestämismahdollisuuksista ja ehdotus Auroran sairaalan keittiön kapasiteetin lisäämisestä; kansanhuoltotoimistosta vapautuneen henkilökunnan sijoittaminen yhteistoiminnassa palkkalautakunnan kanssa. Kansanhuoltotoimiston 19 vapautuneesta viranhaltijasta voitiin järjestelytoimiston siirtoesityksistä yhdeksän sijoittaa vapaina olleisiin muihin kaupungin virkoihin; selvityksiä huoneistokysymyksistä: Veroviraston huoneistoolot sekä Stadionille rakennettavien tilojen ja Kalevankatu 4:n huoneiston käyttö, asemakaavaosaston ja järjestelytoimiston huoneistokysymys, eräiden kaupungin keskushallinnon elimien huonetilan tarve.

Siivoustöitä koskevia selvityksiä: siivousalueiden jako Mäkelän ja Pakilan kansakouluissa; virastohuoneistojen siivouksen uudelleenjärjestelyä koskeva selvitys; selvitys Kive-

län sairaalan uuden asuntolan siivoustyövoiman tarpeesta sekä sairaaloiden henkilökunnan asuntojen siivoustyön uudelleenjärjestelystä.

Lausunnot. Kertomusvuonna annettiin kaikkiaan 137 lausuntoa, joista useat vaativat laajahkoja tutkimuksia. Pääosa lausunnoista koski välittömästi työvoimakysymyksiä, nimittäin uusien tilapäisten tai vakinaisten virkojen perustamisen tarpeellisuutta. Lausuntojen perusteella esitettiin luovuttavaksi 57 uuden viran perustamisesta, mikä aiheuttaisi n. 19 milj. mk:n vuotuisen säästön peruspalkoissa. Lisäksi annettiin lausuntoja mm. vuosiloma-, sijaisuus- ym. asioista, liikennelaitoksen vuosikorttien jaosta, lämmitys-, siivous- ym. töiden järjestelystä, virkamiesten koulutuskysymyksistä jne.

Aloitetoiminta. Aloitteita jätettiin järjestelytoimistoon yhteensä 198 (v. 1953 223). Aloitetoimikunnissa käsiteltiin loppuun 185 (225) aloitetta. Käsitellyistä aloitteista palkittiin 52 (62) eli n. 28 (28) %. Palkkioiden yhteismäärä oli 232 000 (500 500) mk ja niiden suuruus vaihteli 20 000 (180 000) mk:sta 1 000 (1 000) mk:aan. Palkkioiden keskimääräinen suuruus oli n. 4 450 (8 100) mk ja aloitteiden keskimääräinen käsittelyaika 66 (54) päivää.

Loppuun asti käsitellyt aloitteet jakaantuivat aiheittain:

teknillisiä	142	eli	77 %;	niistä	palkittu	43	eli	30 %
konttoriteknillisiä	18	»	10 %;	»	»	7	»	39 %
hallinnollisia	12	»	6 %;	»	»	2	»	17 %
sosiaalisia	13	»	7 %;	»	»	—	»	—
Yhteensä	185	eli	100 %;	niistä	palkittu	52	eli	28 %

Aloitetoimikunnittain:								
I	27	eli	15 %;	niistä	palkittu	9	eli	33 %
II	34	»	18 %;	»	»	17	»	50 %
III	84	»	45 %;	»	»	18	»	21 %
IV	40	»	22 %;	»	»	8	»	20 %
Yhteensä	185	eli	100 %;	niistä	palkittu	52	eli	28 %

I aloitetoimikunta kokoontui 4 kertaa sekä II, III ja IV vastaavasti 6, 10 ja 5 kertaa eli toimikunnat yhteensä 25 kertaa.

Vuoden alkupuoliskolla toimeenpantiin kilpailu, jossa palkittiin arpomalla ylimääräisinä palkintoina yhteensä 20 kpl raha-arpoja. Arvontaan osallistui 34 aloitteentekijää. Uusi kilpailu alkoi 1. 9. 1954 ja jatkui 30. 4. 1955 asti.

Koulutustoiminta

Järjestelytoimiston toimesta järjestetty koulutus kohdistui virastojen ja laitosten johtavassa asemassa oleviin viranhaltijoihin sekä konttori- ja teknillisen alan esimiehiin. Seuraavat kurssit ja muut koulutustilaisuudet järjestettiin:

Toimistoesimiesten peruskurssi 8. — 19. 3., osanottajia 25, koulutustunteja yhteensä 31 seuraavista aiheista: konttoritoimen kehittäminen, lomakesuunnittelu, suomalaisen alaisen ja asiakkaan perusongelmat, alaisen valvonta, henkilökunnan valinta ym. sekä 6 tunnin TY-ohjelma ja lisäksi tutustumiskäyntejä.

Toimistoesimiesten jatkokurssi 5. — 10. 4., osanottajia 23, koulutustunteja yhteensä 20. Ohjelmassa oli reikäkorttimenetelmän ja läpikirjoitusmenetelmän sovellutusharjoituksia sekä luentoja esimiehen asemasta, töiden psykologisesta rationalisoinnista, henkilökunnan valinnasta, alaisten valvonnasta ym., 6 tunnin TS-ohjelma ja tutustusmikäyntejä.

Johtamistaidollisia ja henkilön valintaa koskevia kysymyksiä käsittelevä kurssi teollisuuslaitosten 31 insinöörille 21. — 28. 4. Koulutusta oli 15 tuntia seuraavista aiheista: laitoksen organisaatio, julkistaloudellisten laitosten tuottavuuskysymys, johtamistaito, mentalihygienia, työanalyysi ja soveltuvuus ym. sekä joukkotutkimukset. Kaikki kurssilaiset osallistuivat lopuksi yksilötutkimukseen Työterveyslaitoksessa.

Neljäs työnjohtajain rationalisoimiskurssi 11. — 22. 10., osanottajia 31, koulutusta 27 tuntia seuraavista aiheista: rationalisoimis- ja organisoimistoiminta, työntutkimukset, kustannuslaskenta, työn hinnoittelu, tapaturmantorjunta ym., kaupungin rationalisoimistoiminta sekä 10 tunnin TY-ohjelma.

Toinen rationalisoinnin informaatiokurssi insinööreille 8. — 19. 11., osanottajia 25, koulutusta 23 tuntia: rationalisointi, työntutkimukset, työnsuunnittelu, standardisointi, kustannusten tarkkailu, työturvallisuustoiminta, neuvotelutekniikka, suomalainen esimiehenä ja alaisena ym., omien töiden rationalisointi.

Johtamistaidolliset koulutustilaisuudet virastojen ja laitosten johtaville virkamiehille 2. ja 4. 11. Teollisuuden Työnjohto-opistolla, yhteensä 6 tuntia 29 osanottajalle, aiheina työmoraali sekä suomalainen kansanluonne, sen vaikutus johtamismenettelyyn ja alaisen käsittelyyn.

Virastojen ja laitosten johtaville virkamiehille (n. 70 henkeä) järjestettiin tutustumiskäynti Työterveyslaitokseen 2. 4. sekä johtamistaidollinen neuvottelutilaisuus kaupunginkellarissa 23. 11., aiheesta henkilökunnan koulutus, alustajana fil. maist. P. I. Nikulainen.

TWI-koulutukseen kuuluva TY-ohjelma sisältyi kolmeen edellämainituista kursseista, joiden osanottajista yhteensä 67 henkilöä osallistui tähän koulutukseen. TS-ohjelma sisältyi toimistoesimiesten jatkokurssiin, jolloin 20 henkilöä osallistui siihen. Lisäksi järjestettiin kertomusvuonna kaksi TS-kurssia kotisairaanhoidon yhteensä 15 esimiesasemassa olevalle hoitajalle, ja kaupunkimittausosaston oma ohjaaja piti kaksi TS-kurssia yhteensä 14 henkilölle.

Toimiston oman henkilökunnan jatkokoulutuksesta mainittakoon, että tutkimushenkilökunta osallistui ajankohtaisten ammattikysymysten käsittelyyn Työntutkijain Killan ja virastotyöntutkijain neuvottelupäivillä sekä Killan järjestämiin muihin esitelmätilaisuuksiin ja tutustumiskäynteihin.

Muu toiminta

Työturvallisuustoimintaan kuului valistusaineiston jakoa sekä eri laitosten avustamista ensiapukurssien järjestämisessä. Näitä kursseja oli yhteensä 5, joista liikennelaitoksessa 3 ja palolaitoksessa 1 sekä sähkölaitoksessa 1 kurssi eri laitosten henkilökunnalle. Kursseille osallistui yhteensä 107 henkilöä. Sähkölaitos järjesti lisäksi henkilökunnalleen tekohengityskursseja.

Tiedoituslehti ilmestyi 7 numerona ja sitä jaettiin 850 kpl esimiesasemassa oleville. Lehdessä oli kirjoituksia rationalisoinnista ja sitä lähellä olevista kysymyksistä, johtamistaidollisista asioista, koulutuksesta, aloitetoiminnasta, työturvallisuudesta jne. sekä selostuksia erinäisten uusien menetelmien sovellutuksista kaupungin virastojen ja laitosten käyttöön ja käytännöllisiä neuvoja erilaisissa järjestelykysymyksissä.

Neuvontatoimintaa harjoitettiin entistä enemmän erilaisissa rationalisointi-, organisointi-, järjestely- ja välinekysymyksissä.

Lomakerationalisointiin ja uusien lomakkeiden suunnitteluun toimisto osallistui jatkuvasti, suunnittelua suoritettiin sekä varsinaisten tutkimusten yhteydessä että myöskin erillisinä tehtävinä. Järjestelytoimisto suoritti eräiden kaupunginhallituksen asettamien komiteain avustamista erilaisilla selvityksillä. Tällaisia olivat mm. lastin käsittelyn rationalisoimiskomitea, keskushallinnon huoneistokysymystä käsittelevä komitea, koulutuskomitea, suunnittelun edistämiskomitea ja kiinteistökirjanpitotoimikunta.

Konekirjoituskokeiden suorittamisesta järjestelytoimisto teki ehdotuksen, jonka mukaan myös sähkökirjoituskone hyväksyttäisiin kokeissa käytettäväksi. Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen 14. 10. Järjestelytoimiston toimesta valvottiin ja tarkastettiin 13 konekirjoituskoetta.

Kaupungin muut rationalisoimiselimet. Kaupungilla oli kertomusvuonna erilliset rationalisoimiselimet sähkölaitoksessa, kaasulaitoksessa ja rakennusvirastossa. Näissä toimi tilapäisiä työntutkijoita ja työntutkimusinsinöörejä. Sähkölaitokseen ja sairaalavirastoon perustettiin kumpaankin yksi uusi tilapäinen työntutkijan virka v:n 1955 alusta lukien. Kaasulaitoksen työntutkijan virka lakkautettiin toiminnan uudelleenjärjestelyn yhteydessä kertomusvuoden lopussa.

Järjestelytoimisto piti yhteyttä kaupungin muihin rationalisoimiselimiin neuvottelemalla niiden kanssa yhteisistä ja ko. laitosten kulloinkin ajankohtaisista rationalisoimiskysymyksistä.

7. Huoltokassa

Huoltokassan hoitokuntaan kuuluivat v. 1954 puheenjohtajana apulaiskaupunginsihteeri L. O. Johanson, varapuheenjohtajana kaupungininsinööri W. A. Starck sekä jäsenenä valtiotieteen kandidaatti V. O. Järvinen, kaupunginhallituksen määräämänä; sekä apulaiskaupunginkamreeri O. O. Vanonen ja kirvesmies A. A. Vesanen jäsenistön valitsemina. Varajäseninä olivat apulaiskaupunginsihteeri S. Hellevaara kaupunginhallituksen määräämänä ja kauppatieteitten maisteri R. I. Oksanen sekä piirityönjohtaja A. A. Lipasti jäsenistön valitsemina.

Hoitokunnan sihteerinä toimi huoltokassanhoitaja L. Molander.

Kaupunginhallituksen määräämänä tilintarkastajina olivat reviisorit: Y. Vehmersalo, O. Salmi, E. Lehto ja N. Puisto.

Hoitokunta kokoontui kertomusvuonna viisi kertaa.

Jäsenistö hyväksyi varsinaisessa kokouksessaan 9. 6. v:n 1953 vuosi- ja tilikertomuksen myöntäen hoitokunnalle tili- ja vastuuvapauden.

Huoltokassa maksoi kertomusvuonna korkoa jäsentensä talletuksille 5 ¾ % ja veloitti sääntöjen mukaan 2 % enemmän velkaeriltä. Korot lisättiin vuoden päättyessä henkilötileille.

Jäsenten tilillepanot olivat kertomusvuonna 285 383 271 mk, lisäystä edelliseen vuoteen verraten oli 56 070 600 mk eli 19.65 %. Tililtäottoja oli 283 872 760 mk, joka teki 51 333 181 mk eli 21.73 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Jäsenten talletusten määrä oli kertomusvuoden alussa 52 449 716 mk ja talletusten kasvu vuoden aikana 2 944 591 mk. Kun tähän lisätään talletuksiin liitetyt korot 3 649 262 mk, olivat jäsenten saatavat vuoden lopussa 59 280 028 mk. Jäseniltä perittyjen korkojen määrä oli 422 354 mk.

Huoltokassan tili rahatoimistossa osoitti jatkuvasti varoja, minkä vuoksi kaupunginhallituksen myöntämää 300 000 mk:n ennakkoerää ei käytetty.

8. Tilastotoimisto

Virat ja palkat. Tilastotoimiston esityksestä päätti kaupunginvaltuusto v:n 1955 alusta perustaa toimiston reikäkorttiosastoon 21. palkkaluokkaan ja IV kielitaitoluokkaan kuuluvan toimistoapulaisen viran.

Toimiston tekemä esitys apulaisaktuaarin virkojen nimityksen muuttamisesta aktuaarin viroiksi hylättiin.

Kaupunginhallituksen palkkaluokituskomitean mietinnöstä antamassaan lausunnossa toimisto esitti useita muutosehdotuksia, jotka osaksi johtivat myönteiseen tulokseen.

Henkilökunta. Apulaisaktuaari K. E. Bruun erosi virastaan 31. 12. siirtyäkseen muihin tehtäviin. Toimistoapulainen E. M. N. Inberg erosi virastaan 4. 10. siirtyen eläkkeelle.

Vakinaisiin virkoihin valittiin: 23. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan 1. 11. alkaen toimistoapulainen E. I. Paasio, 21. palkkaluokan toimistoapulaisen virkoihin 1. 12. alkaen toimistoapulainen I. T. Turunen sekä 1. 1. 1955 alkaen toimistoapulainen A. A. Seppelin, 19. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan em. ajankohdasta rouva M. A. Ahonen sekä 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan samoin 1. 1. 1955 lähtien tilapäinen toimistoapulainen A. S. A. Lehmussaari.

18. palkkaluokan tilapäiseeen toimistoapulaisen virkaan valittiin 1. 1. 1955 alkaen rouva S. K. I. Salmi.

Paitsi vakinaisia ja tilapäisiä viranhaltijoita oli toimiston palveluksessa työsuhteen perusteella toimistoapulaisia, siivoojia ja vahtimestarin apulainen.

Avoimia virkoja ja viransijaisuuksia hoitivat: 34. palkkaluokan aktuaarin virkaa 27. 9. — 12. 11. hallinto-opin kandidaatti L. I. Taskula ja 13. 11. — 15. 12. kirjasto- ja arkistoamanuenssi L. E. Ruotsalainen, 30. palkkaluokan apulaisaktuaarin virkaa 25. 10. lähtien vuoden loppuun filosofian kandidaatti S. A. Pekkala, kirjasto- ja arkistoamanuenssin virkaa 13. 11. — 15. 12. toimistoapulainen A. T. Railio, 21. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa samana aikana toimistoapulainen A. C. Lindfors, 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa 1. 1. — 8. 2. toimistoapulainen S. T. I. Ohenoja sekä 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa viimeksimainittuna aikana filosofian maisteri S. Männistö ja 4. 3. — 3. 7. sekä 1. — 31. 12. S. K. I. Salmi.

Synnytyslomaa nauttivat toimistoapulainen M. S. Sandström 1. 1. — 8. 2. sekä toimistoapulainen T. E. Kupiainen 4. 3. — 26. 5.

Virkalomaa sairauden vuoksi nauttivat aktuaari A-M. Lipponen 13. 9. — 15. 12. sekä toimistoapulainen T. E. Kupiainen 27. 5. — 3. 7., jota paitsi myönnettiin eräitä lyhyempiä sairauslomia.

Palkatonta virkavapautta nautti apulaisaktuaari L. O. Kivekäs 20. 9. — 3. 10. sekä 25. 10. lähtien vuoden loppuun, jota paitsi myönnettiin muille viranhaltijoille eräitä lyhyempiä samanlaisia virkavapauksia.

Osallistuminen kursseihin. Aktuaari A. Kytömaa osallistui kaupunginhallituksen järjestelytoimiston toimeenpanemiin toimistoesimiesten jatkokursseihin ja aktuaari Å. J. Saxén toimistoesimiesten peruskursseihin.

Osallistuminen tilastokokouksiin. Oslossa 1. — 5. 6. pidettyihin pohjoismaisiin kunnallisen ja yleisen tilaston konferensseihin lähetettiin virkamatkalle toimistopäällikkö ja apulaisaktuaari K. E. Bruun. 12 000 mk:n matka-apurahan turvin osallistuivat kokouksiin aktuaari O. O. Viitaila ja apulaisaktuaari L. O. Kivekäs sekä omalla kustannuksella apu-

laisaktuaari H. M. Jännes. Mainitussa kokouksessa asetetun v:n 1955 väestölaskentaa valmistelevan toimikunnan jäsenenä lähetettiin apulaisaktuaari K.E. Bruun 15. — 16. 11. Göteborgissa pidettyyn toimikunnan kokoukseen.

Työtapaturma. Toimistoapulaiselle E. M. N. Inbergille työssä sattuneen tapaturman johdosta suoritti vakuutusyhtiö Pohjola 1 050 mk:n suuruisen korvauksen.

Toimistohuoneisto. Kaupunginhallitus päätti, että toimisto sijoitettaisiin vastedes rakennettavaan ns. sosiaalivirastotaloon. Koska toimistohuoneistossa vallitsevan ahtauden johdosta myös lyhyen ajan ratkaisu oli välttämätön, jatkettiin kiinteistöviraston talo-osaston edustajien kanssa käytyjä neuvotteluja, jolloin mahdollisena tilapäisenä huoneistona mainittiin Lasipalatsi, Stadionille rakennettavat toimistotilat sekä ruotsalainen kauppakorkeakoulu. Neuvottelut eivät vuoden aikana johtaneet tulokseen.

Julkaisutoiminta. Toimintavuoden aikana ilmestyivät seuraavat tilastotoimiston julkaisemat teokset:

Tammikuun	18	p:nä	Helsingfors stads statistik VI. Undervisningsväsen. 19. 1950/51. VII + 116 + 34 s.
Maaliskuun	5	»	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma 30. 1952 sekä aakkosellinen asiahakemisto vuosilta 1923—52. XXV + 254 + 99 s.
»	30	»	Kommunal författningssamling för Helsingfors stad 30. 1952 jämte alfabetiskt sakregister för åren 1923—52. XXVI + 252 + 95 s.
Huhtikuun	12	»	Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. 33—35. 1948—50. Jälkimmäinen osa. IV + 56 + 99 s.
Toukokuun	31	»	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 26. 1954. XV+464 s.
Toukokuun	31	»	Kommunalkalender för Helsingfors stad. 26. 1954. XV+464 s.
Heinäkuun	15	»	Helsingin kaupungin tilasto VI. Opetuslaitokset. 20. 1951/52. VII+117+37 s.
Elokuun	4	»	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 61. 1948. Jälkimmäinen osa. III+374 s.
»	10	»	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 43. 1954. XII+365 s. + kartta.
»	21	»	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 63. 1950. Edellinen osa. III+281 s.
»	27	»	Helsingin kaupungin tilasto VI. Opetuslaitokset. 17. 1947/48 — 1948/49. VII+135+47 s.
Lokakuun	22	»	Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. 38. 1953. Edellinen osa. IV+193 s.
Marraskuun	4	»	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 31. 1953. XXV s. + 174 §§.
»	9	»	Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 31. 1953. XXV s. + 174 §§.

Julkaisun »Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä» vihkoja ilmestyi 12; yhteinen sivumäärä oli 288.

»Helsingin kaupungin säädöskokoelma» ja »Författningshandbok för Helsingfors stad» nimisistä irtolehtijärjestelmää noudattaen toimitetuista julkaisuista ilmestyivät osastot I, II ja IV.

Kaupungin painatus- ja hankintatoimiston rotaprintpainossa vallitsi edelleenkin painatustöiden ruuhka, mistä johtui asetuskokoelman myöhästyminen ja uuden säädöskokoelman hidas valmistuminen. Jotta kunnalliskertomuksen julkaisemisessa päästäisiin ruuhkasta irti, päätettiin antaa v:n 1953 kertomuksen painattaminen kirjapainon tehtäväksi, kun sen sijaan rotaprintpainon painettaviksi jäivät vuosien 1951 ja 1952 kertomukset.

Myöhemmin ilmestyvistä julkaisuista valmistuivat seuraavat eripainokset: palotoimen, satamahallinnon ja teurastamon toimintakertomukset vuosilta 1952 ja 1953, huoltotoimen kertomus vuodelta 1952, kaupunginarkiston, lastensuojelun, liikennelaitoksen (suom. ja ruots.), työnvälityksen ja kaupunginkirjaston kertomukset vuodelta 1953 sekä kansakoulujen kertomus suomeksi lukuvuodelta 1952/53 ja ruotsiksi lukuvuosilta 1950/51 sekä 1951/52. Edellinen osa julkaisusta Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta vuodelta 1951 hyväksyttiin painettavaksi.

Eripainoksia otettiin eräistä asetuskokoelmassa julkaistuista asetuksista.

Reikäkorttiosaston laajennus. Toimintavuoden aikana saapuivat osastoon edellisenä vuonna tilatut uudet koneet. Ennen näiden koneiden saapumista vuokrattiin kaupunginhallituksen luvalla ylimääräinen lajittelukone.

Töiden rationalisointi. Laajan kansakoulutilaston valmistamisessa siirryttiin konekäsittelyyn. Tässä yhteydessä tehtiin myös ensimmäisen kerran yhteenveto oppilaiden asuinkaupunginosista luokittain ja kieliryhmittäin.

Kaupungin teollisuuslaitosten siirrettyä työntekijäin palkkakirjanpidon reikäkorteille, laadittiin yhteistoiminnassa teollisuuslaitosten reikäkorttiosaston kanssa näiden laitosten työntekijäin palkkatilasto koneellisesti.

Sairaalain potilastilasto. Lääkintöhallituksen vahvistettua uuden tautinimistön otettiin myös tilasto taudeista ja osittain hoitomenetelmistä reikäkorttikäsittelyyn.

Kotisairaanhoitotilasto. Terveydenhoitolautakunnan toivomuksesta sekä yhteistyössä kaupunginhallituksen järjestelytoimiston kanssa ryhdyttiin koneellisesti käsittelemään tilastotietoja kotisairaanhoitotyöstä. Tällöin otettiin ensimmäisen kerran käyttöön ns. marksensing kortit.

Verotilastot. Uutta kunnallisverotilastoa ei muitten tehtävien johdosta voitu aloittaa. Tilastollisen päätoimiston kanssa käytiin neuvotteluja kunnallisverotilaston ja valtionverotilaston yhdistämisestä, mutta neuvottelut eivät kertomusvuonna johtaneet lopulliseen tulokseen.

Kaupungin virastojen kunnallishallinnollisen kirjallisuuden luettelointi. Keskuskortiston laatimista jatkettiin koko tilastotoimistossa vuoden ajan. Monisteena julkaistiin ensimmäisen kerran luettelo kaupungin virastoihin ja laitoksiin v:n 1953 aikana hankitusta kunnallishallinnollisesta kirjallisuudesta.

Vuoden 1950 väestölaskenta. Toimintavuoden aikana valmistui eräitä yhdistelmiä. Niinpä julkaistiin Tilastollisessa vuosikirjassa taulukko väestön ryhmityksestä iän, sukupuolen ja kielen mukaan kaupunginosittain ja kuukausijulkaisun vihossa n:o 8 katsaus Helsingin väestörekistereihin.

Asunto- ja väestölaskenta vuonna 1955. Toimiston esitettyä kaupunginhallitukselle, että syksyllä 1955 toimitettaisiin asunto- ja väestölaskenta otantamenetelmää käyttäen, kehotti kaupunginhallitus toimistoa merkitsemään ko. vuoden talousarvioehdotukseensa määrärahan aineiston keräämisestä aiheutuvia menoja varten. Kaupunginvaltuusto myönsi sittemmin tarkoitukseen 1.6 milj. mk:n määrärahan.

Edellisten vuosien väkilukutietojen korjaus väestölaskennan perusteella. V. 1953 aloitettu korjaustyö valmistui kertomusvuoden aikana. Korjaus käsitti ajanjakson 1901—1950 ja koski miesten ja naisten keskiväkilukua ikäryhmittäin.

Seurakuntien väkiluku. Ennen vuodenvaihdetta toimitettiin kaupungin seurakunnille tiedot seurakuntien läsnäolevan väestön lukumäärästä.

Väestörekisterien mukainen väkiluku. Ennen vuodenvaihdetta toimitettiin edelleen kaupungin väestörekistereille näiltä tulleiden ilmoitusten perusteella lasketut tiedot niiden läsnäolevan väestön lukumäärästä, joka oli korjattu v:n 1950 väestölaskennan tulosten perusteella.

Vuokratiedustelu. Sosiaaliministeriön sosiaalisen tutkimustoimiston toivomuksesta antoi kaupunginvaltuusto tilastotoimiston tehtäväksi suorittaa asuinhuoneistojen vuokralaskennan. Tarkoitukseen myönnettiin 610 000 mk:n määräraha ja sitäpaitsi osoitti kiinteistölautakunta tarkoitusta varten tilapäisen huoneiston sekä sen vuokran maksamiseen tarpeelliset varat. Tiedustelu suoritettiin otantatutkimuksena ja tutkimus koski lokakuun vuokria.

Liikeyrityslaskennan aineiston hyväksikäyttö. Kiinteistöviraston tonttiosaston pyydettyä vt Hopeavuoren ym. kaupunginvaltuustossa tekemän aloitteen johdosta toimistolta tietoja pienteollisuuden jakautumisesta kaupunginosittain, voitiin valtion tilastoviranomaisten toimesta toukokuussa 1953 toimitetun liikeyrityslaskennan aineistoa käyttää hyväksi. Kaupunginhallituksen myöntämän 200 000 mk:n määrärahan turvin tehtiin koko liikeyrityslaskennan perusaineistoon sijoituspaikan kodifiointi ja pienteollisuutta koskeva aineisto käsiteltiin tilastotoimistossa. Selostus tutkimuksesta julkaistiin kuukausijulkaisun vihossa n:o 12. Muu osa aineistosta jäi odottamaan Tilastollisessa päätoimistossa tapahtuvaa tarkistusta.

Uusi sosiaaliryhmitys. Uusi ryhmitys valmistui ja otettiin käyttöön eräissä toimiston

suorittamissa tutkimuksissa. Ryhmityksessä noudatettujen periaatteiden selostus julkaistiin kuukausijulkaisun vihossa n:o 3.

Muuttotilastoa varten suoritettu maan kuntien ryhmitys. Koska virallisessa tilastossa Suomen kunnat jaetaan ainoastaan ryhmiin: kaupungit, kauppalat ja maalaiskunnat, otettiin käyttöön uusi ryhmitys, jonka mukaan kaupungit ja kauppalat jaetaan kolmeen ryhmään asukaslukunsa perusteella ja maalaiskunnat viiteen ryhmään maatalouden laajuuden ja teollistumisasteen mukaan. Selostus tässä noudatetuista periaatteista julkaistiin kuukausijulkaisun vihossa n:o 4.

Tutkimus rautateitse tapahtuvasta tavaraliikenteestä. Sen jälkeen kun tilasto rautateiden tavaraliikenteestä oli siirretty reikäkorteille, tarjoutui entistä suurempia mahdollisuuksia yksityiskohtaisten tietojen saamiseen. Tällainen tutkimus, joka käsitteli v:n 1952 liikennettä, julkaistiin kuukausijulkaisun vihossa n:o 6.

Tutkimus kaupungin rakentamien asuntojen hakijoista. Koska kaupungin rakentamista asunnoista edelleenkin oli vilkasta kysyntää, suoritettiin tutkimus vuosien 1950—1952 rakennusohjelmien mukaan rakennettujen asuntojen hakijoista. Tutkimuksen tulokset julkaistiin kuukausijulkaisun vihossa n:o 7.

Tutkimus Arava-lainoitettujen osakehuoneistojen haltijoista. Arava-toimikunnan tutkimuskomitean keräämien tietojen perusteella tutkittiin näiden huoneistojen haltijoiden sosiaaliryhmitystä ja asumisoloja. Selostus julkaistiin kuukausijulkaisun vihossa n:o 10.

Kansakoululasten kesävirkistys. Lastensuojeluviranomaisten toivomuksesta käsiteltiin toimistossa koneellisesti erään komitean keräämät tiedot kansakoululasten kesänvietosta vuosina 1953—1954.

Ruotsalaisissa seurakunnissa syntyneiden lasten koulunkäynti. Ruotsalaisten kansakoulujen johtokunnan toivomuksesta tutkittiin, kävivätkö ruotsalaisissa seurakunnissa v. 1946 syntyneet lapset lukuvuonna 1953/54 ruotsalaista vai suomalaista koulua. Niissä tapauksissa, joissa lapsi oli alkanut koulunkäyntinsä suomalaisessa koulussa, tutkittiin seurakuntien rekistereistä merkinnät vanhempien äidinkielestä. Nämä tiedot olivat tarpeen ruotsalaisten kasakoulujen tulevan oppilasluvun ennustetta varten.

Lausuntoja. Paitsi edellä mainituissa tapauksissa antoi toimisto seuraavat lausunnot: Suomen tieteelliselle kirjastoseuralle ohjeista tieteellisten kirjastojen yhteistilastoa varten sekä Oslon kaupungin tilastotoimistolle yliopistostipendiaatti Heli'n tekemästä ehdotuksesta Pohjoismaiden pääkaupunkien yhteisestä sosiaaliryhmityksestä.

Tietojen ja selvitysten antaminen. Samoin kuin edellisinä vuosina annettiin kaupungin eri virastoille, valtion virastoille ym. sopimuksen mukaisesti säännöllisesti annettavat tiedot ja tilastoyhdistelmät.

Tilapäisesti annetuista tiedoista ja selvityksistä mainittakoon väestönsuojelutoimistolle annetut laajat tilastotiedot kaupungin eri väestöryhmien suuruudesta ym. olosuhteista, lastensuojeluvirastolle lapsiperheistä lasten lukumäärän mukaan kaupunginosittain, palkkaluokituskomitealle kaupungin viranhaltijoiden vuosiansioista, Kulosaaren seurakunnalle selvitys Kulosaaren väestön kieliryhmityksestä, Lauttasaaren kouluyhdistykselle lausunto ruotsinkielisen keskikoulun tarpeellisuudesta, Göteborgin kaupungin tilastotoimistolle selostus tilastotoimiston reikäkorttiosaston sekä kaupungin painatusja hankintatoimiston toiminnasta, Reykjavikin kaupungin tilastotoimistolle tiedot kaupungin ottamista obligatiolainoista sekä The Anglo-American Tourist Service Association nimiselle yhdistykselle eräitä Helsinkiä koskevia tietoja ja julkaisuja.

Sitäpaitsi annettiin lukuisia tietoja yksityisille henkilöille.

Kalustohankinnat. Kertomusvuoden aikana hankittiin toimistoon yksi kirjoituskone, kolme laskukonetta, viisi Sigma-tuolia sekä reikäkortti-osastoon korttihylly ja lajitteluhylly. Uudishankintojen arvo oli 472 384 mk.

Kirjasto lisääntyi vuoden aikana 745 (v. 1953 707) nidettä. Kirjallisuuden vaihtoa lukuisten koti- ja ulkomaisten virastojen kanssa jatkettiin ja laajennettiin.

Lähetysten lukumäärä oli 7 473 (9 573).

Menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa tilastotoimistolle myönnettyjen määrärahojen käytön:

Talousarvion momenttinimike	Määrärahat talousarvion mukaan	Siirto- ja lisämäärärahat	Yhteensä	Menot tilien mukaan	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—)
	mk				
Vakin. viranhaltijat	17 533 920	185 135	17 719 055	17 657 505	+ 61 550
Tilap. ,,	1 059 480	1 670	1 061 150	1 061 150	—
Viranhalt. sunnuntai- ja ylityökorvaukset	200 000	—	200 000	160 015	+ 39 985
Muut palkkamenot	1 918 500	200 000	2 118 500	1 957 777	+ 160 723
Vuokra	948 144	143 040	1 091 184	1 091 184	—
Valaistus	90 000	—	90 000	96 293	[1] — 6 293
Siivoaminen	120 000	—	120 000	102 749	+ 17 251
Painatus- ja sidonta sm.	11 000 000	[2] 3 024 269	14 024 269	12 110 395	[3] + 1 913 874)
Tarverahat	1 329 744	—	1 329 744	1 451 047	— 121 303
Vuokratiedustelua varten	—	610 000	610 000	466 663	+ 143 337
	34 199 788	4 164 114	38 363 902	36 154 778	+ 295 250
					[3] + 1 913 874

Toimiston tulot myydyistä julkaisuista olivat 152 266 mk.

[1]) Kaupunginvaltuuston myöntämä ylitys. — [2]) Siirretty v:lta 1953. — [3]) Siirtyy v:een 1955.

9. Kaupunginarkisto

Henkilökunta. Kaupunginarkistonhoitajana oli edelleen filosofian maisteri R. N. Rosén, arkistonhoitajina filosofian maisteri V. U. I. Mattila ja filosofian maisteri, sittemmin filosofian tohtori S. I. Möller, toimistonhoitajana neiti A. Soura ja vahtimestarina herra E. Parkkali. Tilapäisenä amanuenssina oli koko vuoden filosofian maisteri S. M. Lindstedt. Kaupunginhallituksen myönnettyä tarvittavan määrärahan palkattiin tilapäiseksi arkistoapulaiseksi 1. 7. alkaen kansanhuoltotoimiston monivuotinen arkistonhoitaja E. Korhonen, joka kuitenkin sairastui samoihin aikoihin, jolloin hänen siirtymisensä arkiston palvelukseen tapahtui, ja oli yhtäjaksoisesti sairauslomalla kertomusvuoden loppuun. Kesälomasijaisena toimi 1. 6. ja 31. 8. välisenä aikana ylioppilas Y. Kihlberg. Temppeliaukion kalliosuojan arkistovaraston lämmittämisestä huolehti vahtimestarin kesäloman aikana herra O. Ihalainen. Kaupunginarkistonhoitaja Rosénin ollessa 12. 4. ja 26. 5. välisenä aikana sairauslomalla ja hänen osallistuessaan 8—17. 11. välisenä aikana erääseen Ruotsissa pidettyyn arkistokokoukseen hänen sijaisenaan oli arkistonhoitaja Mattila. Arkistonhoitaja Möller oli 8—23. 8. välisenä aikana sairauslomalla.

Toimisto- ja arkistotilat. Kaupunginarkiston varsinaisina sijoituspaikkoina olivat Temppeliaukion kalliosuoja sekä vuokratilat Ruotsalaisessa Kauppakorkeakoulussa Runeberginkadun 10:ssä, jossa olivat toimisto ja ajankohtaisia selvittelyjä varten eniten käytetty osa arkistoaineistoa. Arkiston hallintaan siirtyi 1. 7. lisäksi eräiden kansanhuoltotoimiston arkiston asiakirjojen säilytyspaikkana ollut pienehkö osa Erottajan kalliosuojaa, johon toimiston lakkauttamisen yhteydessä keskitettiin kaikki sen hallussa olleet, kaupunginarkiston hoidettaviksi luovutetut asiakirjat.

Kaupunginarkiston muuttaessa Runeberginkadun 10:een asiakirjojen säilytysmahdollisuudet paranivat huomattavasti, mutta lisätilaa ei saatu kuin nimeksi. Sen vuoksi jouduttiin jatkuvasti harkitsemaan keinoja tilakysymyksen selvittämiseksi. Eräänä edistysaskeleena näissä suunnitelmissa mainittakoon kaupunginhallituksen 16. 12. tekemä periaatepäätös, jonka mukaan kaupunginarkisto sijoitetaan 12. kaupunginosaan aikanaan rakennettavaan sosiaalivirastotaloon. Arkiston on arvioitu tarvitsevan toimisto- ja arkistotilaa yhteensä n. 3 400 m². Koska kestänee vuosia, ennenkuin sosiaalivirastotalo valmistuu, on aivan lähiaikoina ratkaistava kysymys väliaikaisten lisätilojen saamisesta mm. niille virka-arkistoille, joita yhä on Pohj. Esplanaadikadun ja Senaatintorin välisten vanhojen talojen sokkeloisissa, työskentelypaikoiksi täysin sopimattomissa kellarikerroksissa.

Eräät Runeberginkadun 10:n arkistotiloissa havaitut puutteellisuudet korjattiin kiinteistönomistajan toimesta. Temppeliaukion kalliosuojassa, jossa alun perin oli eräitä rakenteellisia heikkouksia, on vuosien mittaan ilmaantunut erilaatuisia vikoja, pahimpana näistä on mainittava pohjakerroksen lattiapinnassa ilmennyt kosteus. Perusteellisen korjauksen ensimmäisenä edellytyksenä olisi kuitenkin, että asiakirjoilla täytetty suoja voitaisiin tyhjentää, mutta toista säilytyspaikkaa ei toistaiseksi ollut käytettävissä. Erottajan kalliosuojan arkistovarastossa ei sinä lyhyenä aikana, minkä se on ollut kaupunginarkiston hallinnassa, ole havaittu vikoja.

Toiminta kunnallisena arkistokeskusviranomaisena

Esitykset ja lausunnot. Kunnalliseen arkistohallintoon kuuluvista, kaupunginarkiston antamista lausunnoista mainittakoon seuraavat:

kaupunginhallitukselle: 4. 1. Suomen Arkkitehtiliiton anomuksesta avustuksen myöntämisestä ns. kansallisromanttisen helsinkiläisarkkitehtuurin valokuvauttamista varten; 31. 3. Lippuvalmistamo-nimisen liikkeen anomuksesta saada käyttää Helsingin vaakunaa eräissä valmisteissaan; 31. 3. kansanhuoltotoimiston arkiston vastaisesta hoidosta ja sen hoitajan E. Korhosen siirtämisestä kaupunginarkiston palvelukseen; 1. 6. Helsingin vaakunan käyttöä koskevista herra J. Kuusiston ja Toiminimi A. Uferin anomuksista; 22. 7. vieraanvaraisuuden osoittamisesta eräille pohjoismaisen arkistokokouksen osanottajille; 28. 9. kenraalimajuri V. Svanströmin tekemästä, Helsingin kansanhuollon historiikin kirjoittamista koskevasta ehdotuksesta; 11. 11. Oy. Stockmann Ab:n anomuksesta saada käyttää Helsingin vaakunaa eräissä valmisteissaan ja 22. 11. palkkaluokituskomitean mietinnöstä;

virastotalokomitealle: 22. 3. suunnitteilla olevasta sosiaalivirastotalosta kaupunginarkistolle varattavista tiloista; sekä

järjestelytoimistolle: 1. 12. eräästä aloitetoimikunnassa käsiteltävänä olevasta aloitteesta.

Tarkastukset ja neuvonta. Arkiston johtosäännön 11 §:n mukaisia tarkastuksia suoritettiin rahatoimiston, kiinteistöviraston asemakaavaosaston, rakennusviraston tilivirasto, sähkölaitoksen, huoltoviraston kassa- ja tiliosaston, suomenkielisten kansakoulujen kanslian, Haagan suomenkielisen kansakoulun, lastentarhain lautakunnan toimiston ja kansanhuoltotoimiston arkistoissa. Arkistonhoidollista neuvontaa annettiin useissa eri yhteyksissä. Vaakuna- ja virkasinettikysymyksistä annettiin useita lausuntoja; viimeksi mainitut olivat erityisen ajankohtaisia sen vuoksi, että siirtymisen 30. 8. 1951 vahvistetun kaupunginvaakunan, uusien sinettien ja leimasimien käyttöön tulee tapahtua viimeistään v:n 1955 loppuun mennessä.

Koska pääosaltaan kaupunginarkistossa säilytettäviä, entisen Helsingin merimieshuoneen arkiston asiakirjoja oli, paitsi valtionarkistossa, huomattava määrä myöskin merenkulkuhallituksessa, herätettiin kysymys kaikkien näiden hajalle joutuneiden osien yhdistämisestä. Kaupunginarkistonhoitajalle suotiin tilaisuus tarkastaa kesällä 1954 Vanhan kirkon korjaustöiden yhteydessä tavatut, ilmeisesti toistasataa vuotta tietymättömissä olleet seurakunnalliset asiakirjat, joiden merkitys todettiin varsin huomattavaksi.

Toiminta asiakirjavarikkona ja tutkimuslaitoksena

Asiakirjasiirrot. Asiakirjoja luovuttivat kertomusvuonna seuraavat virastot, laitokset ja yksityiset virkamiehet:

kaupunginhallitus; kaupunginhallituksen asiamiesosasto; tilastotoimisto; kiinteistövirasto; rakennusviraston tilivirasto; satamalaitoksen satamarakennus- sekä varastoimis- ja laiturihuolto-osastot; kouluhammasklinikka; Kivelän sairaala; lastensuojeluviraston suojelukasvatus-, turvattomien lasten huolto- sekä äitiys- ja perhelisätoimistot; työnvälitystoimisto; holhouslautakunta; urheilu- ja retkeilytoimisto; suomenkielisten kansakoulujen kanslia; Haagan suomenkielinen kansakoulu; lastentarhain lautakunnan toimisto; majoituslautakunta; kansanhuoltotoimisto; kiinteistöjohtaja J. Kivistö; apulaiskaupunginsihteeri T. Törnblom; kansliasihteeri P.-E. Gustafs; diplomi-insinööri E. Krogerus; sekä kansakoulujen tarkastaja A. Huuskonen.

Asiakirjoja luovuttivat tai lahjoittivat lisäksi: merenkulkuhallitus ja valtionarkisto entisen Helsingin merimieshuoneen arkistoa; majurinrouva S. Söderberg kirjeitä 1900-luvun alkuvuosilta; vapaaherra C. Standertskjöld-Nordenstam Kulosaaren huvilakaupunkia koskevia asiakirjoja; sekä lakitieteen kandidaatti L. H. von Willebrand Ruotsissa säilytettävän Helsingin v:n 1696—1707 suuren kartan valokuvajäljennökset. Kaikkiaan kertyi asiakirja-aineistoa edellä mainittujen luovutusten yhteydessä n. 540 m.

Asiakirjojen mikrofilmaamista jatkettiin valokuvauttamalla mm. Helsingin jakamattoman seurakunnan arkistossa olevia, kaupungin vaiheiden kannalta tärkeitä asiakirjoja 1700-luvulta ja 1800-luvun alkuvuosikymmeniltä sekä maistraatin ja raastuvan-, kämneri- ja meritullioikeuksien pöytäkirjoja 1600- ja 1700-luvuilta.

Inventoimis- ja muut arkiston sisäiseen hoitoon kuuluvat työt. Kertomusvuoden aikana jatkettiin arkiston uusimis- ja kunnostamistöitä. Uusi viitejärjestelmä otettiin arkistovarastoissa käytäntöön. Arkiston yleisluettelo uusittiin siirtymällä Viscard-järjestelmään. Lokerokortisto, joka valmiina tulee esittämään Helsingissä 1500-luvulta nykypäiviin toimineiden viranomaisten nimitykset ja tehtävät ym., voitiin vihdoin panna alulle.

Kertomusvuonna vastaanotetut asiakirjaleveranssit tarkastettiin ja sijoitettiin paikoilleen luovutusluetteloiden mukaan.

Seuraavat asiakirjat järjestettiin ja luetteloitiin osittain tai kokonaan: maistraatin saapuneet ja lähteneet kirjeet sekä ratkaistut asiat; teollisuus- ja manufaktuuritilastot; konkurssiasiat 1850-luvulta; entisen kunnallisen huutokauppakamarin arkisto; holhouslautakunnan arkisto; Lapinlahdenkadun vanhan kansakoulun arkisto; Kulosaaren huvilakaupungin ja sen yhteydessä toimineiden yhtiöiden asiakirjat; entisen Helsingin merimieshuoneen arkisto; T. Hartmanin Helsinki-kokoelma; sekä E. Ehrströmin yksityisarkisto. Hakemistojen laatimista 1700-luvun maistraatin ja raastuvanoikeuden pöytäkirjoihin jatkettiin. Kertomusvuonna löydetyt seurakunnalliset asiakirjat 1700-luvulta olivat väliaikaisesti sijoitettuina kaupunginarkistoon, jossa ne järjestettiin käyttö- ja mikrofilmauskuntoon. V. 1953 hankitut 1600- ja 1700-lukujen karttojen mikrofilmien suurennukset järjestettiin.

Käsikirjasto. Tavanmukaisia kirjaston luetteloimistöitä jatkettiin. Painotuotteita lahjoittivat: Suomen Arkkitehtiliitto; Oy. Perkko; Universitetsbiblioteket, Lund; Svenska Handelshögskolan, Helsinki; dosentti S.-E. Åström; valtionarkisto; Stadshistoriska institutet, Tukholma; Wihurin säätiö; Stockholms stadsarkiv; eversti G. Hahr, Tukholma; kaupunginarkistonhoitaja R. Rosén; Oy. Stockmann Ab.; Helsingin toinen lyseo; presidentti K. J. Ståhlbergin perikunta; merenkulkuhallitus; Sipoon kunnantoimisto; arkistonhoitaja S. Möller; konsuli S. Jacobsson; Hackman & Co; Suomen Sukututkimusseura; Riksarkivet, Tukholma; valtiotieteen maisteri H. Soininvaara; rouva K. Ilves; Helsingfors Sparbank; Ab. Svenska Tobaksmonopolet, Tukholma; kirjastonhoitaja G. Kerkkonen; Helsinki-Seura; Erhvervsarkivet, Aarhus; sekä Rigsarkivet, Kööpenhamina. Kirjastoa kartutettiin lahjoitusten, vaihtojen ja ostojen kautta 296 niteellä.

Kirjeenvaihto ja arkiston käyttö. Saapuneita kirjeitä merkittiin diaariin 125 (v. 1953 144) ja lähteneitä 94 (87). Jäljennöksiä, todistuksia ja kirjallisia selvityksiä annettiin 133 (132). Puhelimitse hoidetuista lukuisista tiedusteluista ja selvityksistä ei pidetty luetteloa. Tutkijain käyntejä merkittiin toimistossa 111 (131) ja Temppeliaukion arkistovarastossa 206 (160). Tutustumiskäyntejä järjestettiin tarvittaessa. Asiakirjoja lainattiin eri virastoille 91 (39) yksikköä.

Katsaus kaupunginarkiston toimintaan v. 1945—54. Kaupunginarkisto aloitti työskentelynsä erittäin vaikeissa olosuhteissa kevättalvella 1945. Toiminnan perustana oli v. 1939 vahvistettu yleinen arkistolaki toimeenpanoasetuksineen, mutta kunnallisilla viranomaisilla enempää kuin arkistomiehilläkään ei silloin vielä ollut kokemusperäistä käsitystä siitä, mihin laaditut säännökset tosiasiallisesti velvoittivat kuntia ja missä määrin oli mahdollisuuksia niiden toteuttamiseen. Arkistoja oli sodan aikana vanhoissakin virastoissa jouduttu laiminlyömään ja uusissa, erikoistehtäviä suorittamaan perustetuissa oli tuskin ehditty ajatella hetken kiireellisintä tarvetta pitemmälle. Miltei kaikkialla oli siten sekä jatkuvasti välttämättömiä että nopeasti kaiken merkityksensä menettäneitä papereita ruuhkautumassa. Sodan vuoksi suoritetut asiakirjojen evakuoinnit paikasta toiseen sekä suoranaiset tuhoutumiset on myös muistettava sekavuuden lisääjinä. Erityisen vaikea ongelma oli kaupunginarkiston perustamisvaiheessa sille annettu tehtävä huolehtia v:n 1945—46 vaihteessa kaupunkiin yhdistettävän liitosalueen kunnallisten arkistoainesten talteenottamisesta ja saattamisesta kaupungin kannalta käyttökelpoisiksi.

Yleisohjelmaksi kaupunginarkiston alkavaa toimintaa varten asetettiin tietojen levittäminen arkisto-olojen uudistuksen päämääristä, eri virastoihin ulottuvan primäärisen arkistohallinnon hahmottelu, perustietojen hankkiminen asiakirjojen määrästä, vuotuisesta kasvusta ym. sekä välttävien säilytystilojen saaminen sellaisia asiakirjoja varten, joista viranomaiset eivät itse voineet tyydyttävästi huolehtia. Seuraavana vaiheena oli kaupunginarkiston taholta suoritettava tarkastustoiminta ja siihen liittyen virastojen omakohtainen arkistojen lajittelu ja järjestäminen.

Kaupunginarkiston kymmenennen toimintavuoden päättyessä todettiin, että edellä lyhyesti kuvatusta ohjelmasta paljon tosin vielä oli saavuttamatta, mutta että kunnallis-

ten arkisto-olojen uudistus ja kaupunginarkiston perustaminen oli osoittautunut tarpeen vaatimaksi. Työmaa oli ollut laajempi ja vaikeampi, mutta samalla antoisampi kuin aluksi otaksuttiin ja saadut kokemukset arvokkaita yleistäkin arkistohallintoa ajatellen. Jo se, että jatkuvasta sijoituspulmasta huolimatta eri virastoista ja laitoksista kertomusvuoteen mennessä oli voitu siirtää kaupunginarkistoon n. 5 000 jm asiakirjoja, oli omiansa helpottamaan viranomaisten haltuun toistaiseksi jääneen aineiston hoitoa. Vaikka eräiden keskeistenkin virastojen yhä oli pakko pitää asiakirjojaan turvallisuuden kannalta alaarvoisissa säilytyspaikoissa ja säilytyspaikkojen laatu vuorostaan vaikutti arkistojen järjestämis- ja säilymismahdollisuuksiin, oli tilanne kertomusvuonna aivan toinen kuin kymmenen vuotta aikaisemmin. Miltei kauttaaltaan viranomaiset suhtautuivat yhä ymmärtäväisemmin kaupunginarkiston taholta esitettyihin näkökohtiin ja käsitettiin, että tavoitteena yksinomaan oli todella säilyttämisen arvoisten asiakirjojen saattaminen sekä jokapäiväisessä työssä että myöhemminkin helposti hallittaviksi ja käyttökelpoisiksi. Valistusmielessä varsin hyödyllisiä lienevät tarkastusten ja opastuskäyntien yhteydessä tapahtuneiden neuvottelujen ohessa olleet ne selvittelyt, jotka viranomaisten tai yksityisten virkamiesten pyynnöstä voitiin suorittaa kaupunginarkistoon keskitettyjen ja siellä yhtenäisesti järjestettyjen asiakirjojen tai muualla olevista asiakirjoista laadittujen luettelojen ja selosteiden perusteella. Mitä virastoissa yhä oleviin ja niihin kertyviin asiakirjoihin tulee, korosti kaupunginarkisto johdonmukaisesti sitä jo arkistolaissa selvästi lausuttua periaatetta, että tällaisen aineiston järjestäminen ja kunnossapitäminen oli virastoille kuuluva velvollisuus. Kuitenkin oli kaupunginarkiston toisinaan pakko ottaa vastaan asiallisesti liian nuorta asiakirja-aineistoa ja itse huolehtia sen järjestämisestä. Erikoiskoulutuksen saanutta vähälukuista henkilökuntaa jouduttiin siten varsinkin alkuvuosina käyttämään aikaaviepien, verraten toisarvoistenkin järjestelytehtävien suorittamiseen.

On luonnollista, että kaupunginarkiston työ kuluneena kymmenvuotiskautena varsin suuressa määrin oli suuntautuneena myöhäisten, vasta syntymässä olevien tai muutaman vuosikymmenen ikäisten arkistojen erilaatuisten teknillisten probleemojen käsittelyyn sekä kysymyksiin, jotka olivat yhteydessä virastotoiminnan rationalisointiin. Täyttääkseen tehtävänsä Helsingin menneisyyttä vaalivana tutkimuslaitoksena kaupunginarkisto moderneihin arkistoihin kohdistuvan toimintansa ohella ryhtyi saattamaan v:n 1875 kunnallishallinnollista uudistusta vanhemmat kaupungin virastojen ja muiden elinten arkistot tutkijoille käyttökelpoisiksi. Oltuaan aikaisemmin etupäässä vain satunnaisten harrastajien aarreaittoja Helsingin vanhat arkistot, eri arkistojen ja asiakirjasarjojen ollessa rinnakkain käytettävissä ja keskenään verrattavissa, vähitellen voivat hyödyttää järjestelmällistäkin tutkimusta. Mainittakoon, että monet yliopistossa tai muissa korkeakouluissa esitettyjen opinnäytteiden kirjoittajat ovat jo käyttäneet kaupunginarkiston asiakirjoja lähdeaineistonaan. Tutkimustyön edistämiseksi ja toimintamahdollisuuksiensa parantamiseksi kaupunginarkisto asiakirja-aineistonsa rinnalle hankki n. 6 000 nidettä käsittävän käsikirjaston sekä luetteloita ja jäljennöksiä muualla olevista, kantakaupunkia ja esikaupunkeja koskevista asiakirjoista ja kartoista. Kunnallishallinnon uudistusta vanhemman aineiston lisäksi vastaanotettiin eräiden yksityisten järjestöjen, laitosten, liike- ja teollisuusyritysten sekä yksityishenkilöiden arkistot ja asiakirjakokoelmat, joiden talteenotto ja käyttökelpoiseksi saattaminen on tärkeätä talous- ja yhteiskuntahistorian tutkijoille. Arkiston esittelykäyntejä järjestettiin vuosien kuluessa useita, mutta tilanpuutteen vuoksi ainoastaan rajoitetulle piirille, esim. muutamien yhdistysten jäsenille ja luentosarjojen kuulijoille. Aivan uusia mahdollisuuksia tulee avautumaan kaupunginarkistolle myöskin tutkimuslaitoksena, kun saadaan tarkoituksenmukaiset tilat.

Tulot ja menot. Kaupunginarkiston kertomusvuoden tulot käsittivät annetuista todistuksista ym. kertyneitä lunastusmaksuja yhteensä 1 745 mk (3 250 mk). Arkiston menot, tilitysvuokrat mukaanluettuina, nousivat 8 565 208 mk:aan (7 861 372 mk). Lisäksi arkisto kertomusvuoden varrella joutui käyttämään yleisistä kalustonhankintamäärärahoista 35 000 mk käytetyn kirjoituskoneen ostoon sekä kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 50 000 mk opintomatka-apurahana kaupunginarkistonhoitaja Rosénille, 39 712 mk arkistovarastojen lattiain kyllästämisen loppuunsaattamiseen ja 3 885 mk ylimääräisen asiakirjasiirron suorittamiseen.

10. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunta

V:n 1953 tulojen perusteella toimitettavaa taksoitusta varten valittuun taksoituslautakuntaan kuuluivat seuraavat jäsenet: isännöitsijä V. A. Ahde, filosofian maisteri A. F. Alenius, tarkastaja K. Altti, maanviljelijä Å. R. Blomqvist, verotusvirkailija A. R. Bockström, kirjeenkantaja R. R. Bäckström, toimitusjohtaja W. J. Elki, varatuomari A. G. Elmgren, rehtori M. W. Fager, tilintarkastaja H. Gertsch, peltiseppä K. V. Granlund, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, toimitusjohtaja O. A. T. Holvikari, toimitusjohtaja T. E. Huttunen, kirjaltaja V. J. P. Kalervo, agronomi E. O. Kangas, kassanhoitaja V. M. Keskimäki, verotusvirkailija A. O. Keskiväli, sähköasentaja E. Kulmala, huoltopäällikkö L. J. Lehikoinen, varatuomari P. T. Lehto, hovioikeuden auskultantti A. I. Mäkelä, toimittaja M. L. Nieminen, viilaaja T. Nieminen, varatuomari T. J. Nordberg, verotusvirkailija K. B. Nylander, varatuomari H. R. Olsson, toimitusjohtaja M. Paasiala, kauppatieteitten kandidaatti E. E. Palmu, kirvesmies E. Peuranen, filosofian maisteri J. V. Procopé, viilaaja V. A. Puisto, talousneuvos G. Pätynen, lehtori S. T. Rekola, mainospäällikkö A. J. Saari, prokuristi A. E. Sallavo, kivenhioja K. A. Silén, konttoristi V. V. Sundberg, kauppias K. A. Teräskallio, taksoitussihteeri T. M. Uimonen, rouva A. L. Valkama, johtaja O. A. Vaulo, kamreeri G. N. Weckström, autonasentaja H. A. Westerlund, kauppaneuvos L. Viljanen sekä toimitusjohtaja K. M. Virva. Jäsen Kulmalan kuoltua valittiin hänen tilalleen 10. 1. putkimestari Y. M. Broman. Samana päivänä valittiin myös paikkakunnalta poismuuttaneen jäsenen Mäkelän tilalle varatuomari A. F. Salenius.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg ja varapuheenjohtajana sähköasentaja Kulmala ja hänen kuoltuaan isännöitsijä Ahde.

Laajempia ja tärkeämpiä kysymyksiä yleiskokousta varten valmisti lautakunnan asettama valmisteluvaliokunta, johon kuului 11 jäsentä ja jonka puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg.

Lautakunta toimi yhteentoista jaostoon jakautuneena ja oli sillä 5 yleiskokousta, jaostoilla yhteensä 526 kokousta ja valmisteluvaliokunnalla 14 kokousta. Yleiskokousten pöytäkirjojen pykäläluku oli 44 ja valmisteluvaliokunnan pöytäkirjojen 54.

Yleiskokouksissa päätettiin seuraavista asioista: puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsemisesta; valmisteluvaliokunnan asettamisesta; maatalouskiinteistöjen taksoitusperusteiden määräämisestä; virkamiesten edustuskulujen vähennyskelpoisuudesta; ammattikirjallisuuden hankkimisesta johtuneiden menojen vähennyskelpoisuudesta; rajavartioston palveluksessa olevien toimirahojen sekä puolustuslaitoksessa palvelevien leirirahojen ja ulkosaarilisien ynnä merivartiostossa palvelevien purjehdusrahojen ym. palkkausetujen verottamisesta; soittajille sekä teatteri- ja filminäyttelijöille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; Suomalaisen Oopperan kuoron jäsenille ja avustajana toimiville tilapäisnäyttelijöille myönnettävästä tulonvähennyksestä; tulonvähennyksestä erinäisille työntekijäryhmille työkalujen kulumisesta; verovelvollisen henkilön veronmaksukyvyn olennaisen vähentymisen johdosta myönnettävästä vähennyksestä; kuolleen henkilön tulon verottamisesta, jos häneltä on jäänyt leski ja turvattomia lapsia; puutarhaviljelyksestä saadun tulon verottamisesta; ns. isän-

nänpalkan vahvistamisesta maatalouskiinteistöjä verotettaessa; lautakunnan jakautumisesta jaostoihin; huoneistonomistajan nauttimasta asuntoedusta; käyvän vuokran määräämisestä palkannauttijan kokonaan tai osaksi vuokravapaasta asunnosta; luontoisetujen arvoista; liitosalueen taksoitusperusteista; taksoituksessa myönnettävistä arvonpoistoista; verovelvollisille annettavassa kuulutuksessa kosketeltavista asioista; jäsenen valitsemisesta Axel August Ekströmin rahaston toimikuntaan ja avustusten jakamisesta rahaston varoista; matkakustannusten vähentämisestä verotettavasta tulosta; eräille viran ja toimen haltijoille suoritettavasta virkapukuavustuksesta sekä virka- ja työpuvun käyttöoikeudesta; kiinteistöjen harkintataksoituksesta; jaostoilta lautakuntaan siirretyistä asioista sekä neljän jäsenen valitsemisesta tutkijalautakuntaan.

Lautakunnalle saapui muiden paikkakuntien taksoituslautakunnilta ja muilta viranomaisilta suuri määrä tiedusteluja ja tiedoituksia taksoitukseen kuuluvista asioista, jotka enimmäkseen koskivat yksityisiä verovelvollisia.

Taksoitus, joka toimitettiin v:n 1953 tulojen perusteella, valmistui kesäkuun alussa ja taksoitusluettelo oli verovelvollisten nähtävänä sanotun kuukauden 15 p:stä 28 p:ään, mainitut päivät mukaanluettuina. Tuloilmoitusten lukumäärä oli 269 707, jotapaitsi 3 771 verovelvollisen osalta, jotka eivät olleet antaneet tuloilmoitusta, oli saapunut tarkkailuilmoituksia heidän saamistaan ansiotuloista. Taksoitettujen lukumäärä oli 241 304. Veroäyrejä kertyi 1 048 645 767, joista kiinteistötulojen osalta 35 327 994 äyriä, elinkeino- ja ammattitulojen osalta 257 800 691 äyriä sekä palkanluontoisten tulojen osalta 755 517 082 äyriä.

V:n 1954 tulojen perusteella toimitettavaa taksoitusta varten valittu uusi lautakunta aloitti toimintansa jo kertomusvuoden syyskuussa.

Tutkijalautakunta

Lautakuntaan kuuluivat maistraatin jäsenet kunnallispormestari W. V. Henriksson puheenjohtajana, vt. oikeusneuvosmies O. Joutsenlahti, kunnallisneuvosmies Y. N. Similä ja myöhemmin hänen tilallaan vt. kunnallisneuvosmies P. Lyytikäinen sekä vt. kunnallisneuvosmies A. A. Linnamaa; kaupunginvaltuuston valitsemina jäseninä järjestösihteeri T. A. Aaltonen, maalari K. V. Andersson, kauppatieteitten kandidaatti K. Bäckström, toimitusjohtaja E. V. Hasa, asemamies E. V. Heinonen, toimitusjohtaja L. J. Kinnunen, toimitusjohtaja T. M. Kontula ja varatuomari T. V. Sivula sekä taksoituslautakunnan valitsemina jäseninä isännöitsijä V. A. Ahde, ent. veturinkuljettaja F. B.Gröndahl, kirjaltaja V. J. Kalervo ja talousneuvos G. Pätynen.

Lautakunta käsitteli taksoituksesta tehdyt muistutukset, joita oli 3 332, elo- ja syyskuun aikana siten, että viimeinen kokous oli 14. 9. Lautakunnan käsiteltyä muistutukset veroäyrimäärä aleni 1 045 908 881 äyriin, joista tuli kiinteistötulojen osalle 34 968 573, elinkeino- ja ammattitulojen osalle 256 242 675 sekä palkanluontoisten tulojen osalle 754 697 633 äyriä. Muistutuksista hyväksyttiin osaksi tai kokonaan 1 190 sekä hylättiin tai jätettiin tutkittavaksi ottamatta 2 142. Tutkijalautakunnan päätös pidettiin nähtävänä 11. 10. lukien 14 päivän ajan. Veroäyrin hinnaksi vahvistettiin 13 mk.

Verolautakunta

Lautakuntaan kuuluivat valtiovarainministeriön määrääminä varatuomari J. R. E. Westin puheenjohtajana 12. 11. asti ja sen jälkeen vuoden loppuun lainopin kandidaatti R. Zeiden sekä jäseninä filosofian maisteri A. F. Alenius, lainopin kandidaatti J. A. Bertell, osastonjohtaja E. A. Biström, varatuomari J. E. Blomkvist, osastonjohtaja H. Bruhn, varatuomari Y. Daher, osastonjohtaja A. Denisoff, varatuomari A. Eerola, ekonomi K. E. B. Erander, osastonjohtaja O. P. Heininen, osastonjohtaja A. Heiskanen, ekonomi P. E. Helle, verotusvirkailija A. E. Jaakkola, hovioikeudenauskultantti A. Jalanne, ekonomi L. J. Kallio, verotusvirkailija M. V. Klinthe, hovioikeudenauskultantti M. Lahtinen, osastonjohtaja U. A. Lehmusvuo, osastonjohtaja N. Lehtosalo, jaostopäällikkö W. Leinonen, toimitusjohtaja K. A. Linnos, varatuomari K. A. A. Linturi, tarkastaja U. Merilinna, kansliapäällikkö V. Nikko, varatuomari T. Nordberg, verotusvirkailija A. Partanen, osastonjohtaja V. Pasonen, osastonjohtaja A. A. Pettersson, lehtori S. T. Rekola, hovi-

oikeudenauskultantti A. Riikonen, toimitsija E. O. Saastamoinen, osastonjohtaja P. V. J. Salo, hovioikeudenauskultantti Y. Salonen, reviisori V. T. Suosalmi, hovioikeudenauskultantti E. Säilä, hovioikeudenauskultantti T. A. Tuunanen, ilmoituspäällikkö A. L. Valkama, osastonjohtaja R. E. Venho, osastonjohtaja G. E. Willberg ja hovioikeudenauskultantti W. W. Wirtanen.

Sittemmin määrättiin jäsenten Eranderin, Bertellin, Lahtisen, Lehmusvuon ja Bruhnin tilalle uusiksi jäseniksi varatuomari P. Lappalainen, lainopin kandidaatti A. Asikainen, hovioikeudenauskultantti B. Melander, osastonjohtaja Y. K. Katajavuori ja osastonjohtaja K. Nisula.

Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat lautakuntaan kauppias T. E. Arijoki, Kamarineuvos B. T. Björkman, sihteeri M. O. Ennoila, kamreeri A. G. R. Estlander, varatuomari K. B. v. Fieandt, tarkastaja H. F. Forsén, puuseppä T. Haaja, asematarkastaja I. R. Hast, toiminnanjohtaja T. E. Huttunen, työmies A. Immonen, verotusvirkailija A. O. Keskiväli, toimitusjohtaja A. R. Kotilainen, teknikko O. E. Kotkavuo, ekonomi T. T. Lehtonen, ekonomi H. O. F. Liljeström, taloudenhoitaja E. I. Linnanvirta, diploomi ekonomi E. E. Luther, kirvesmies K. V. Niinikoski, verotusvirkailija K. B. Nylander, rouva E. M. Peräläinen, talousneuvos G. Pätynen, toimitsija V. Riihinen, varatuomari R. Å. O. Rosenius, varastonhoitaja A. E. Räisänen, ekonomi J. V. Saraste, kähertäjämestari K. H. Seppälä, raitiovaunukuljettaja Å. Starck, puhelinvirkailija H. H. Taljala, asiamies V. M. Tammilehto, ekonomi K. V. Teittinen, taksoitussihteeri T. M. Uimonen, filosofian maisteri K. V. Vartiovaara, isännöitsijä J. V. Veiniö ja toimitusjohtaja V. V. Viikari.

Lautakunta toimi seitsemänä jaostona, joihin jokaiseen valtiovarainministeriö määräsi puheenjohtajan ja valtionasiamiehen. Ensimmäisen yleiskokouksensa lautakunta piti 19. 1.

Kertomusvuonna toimitettiin tulo- ja omaisuusverotus v:n 1953 tuloista. Tulo- ja omaisuusveroluettelon ja II omaisuudenluovutusveron jälkiverotuksia koskevien veroluettelojen lyhennysotteet olivat asianomaisten nähtävinä 13. 11.—26. 11., mainitut päivät mukaanluettuina.

Tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:
Verolautakunnan määräämä

	Mk	Mk
Tulovero	17 650 330 407	
Omaisuusvero	2 164 253 832	
Veronlisäys [1])	35 878 854	
Jälkivero edellisiltä vuosilta	537 782 333	20 388 245 426

Koko maksuunpantu tulo- ja omaisuusvero oli siis 20 388 245 426 mk.

Palautettava ennakkomäärä	1 291 633 240	
Ennakot, joita ei palauteta	35 521	1 291 668 761
Tuloista pidätetty veron ennakko	4 521 758 113	
Ennakkoverolipuilla maksuunpantu veron ennakko	13 345 060 858	
Suoritettava veromäärä	3 812 935 571	
Veromäärä, jota ei peritä	159 645	21 679 914 187

Verotettujen lukumäärä oli 206 989. Tarkkailuilmoituksia niiden osalta, jotka eivät olleet antaneet veroilmoitusta, oli 3 723. Tulo- ja omaisuusverotuksesta tehtiin 2 962 määräaikaista valitusta.

Verotusvalmisteluvirasto

Viraston johtajana toimi 30. 9. asti varatuomari J. R. E. Westin, joka mainittuna päivänä erosi virastaan. Kaupunginhallitus valitsi 16. 12. viraston johtajan virkaan varatuomari E. K. Sirviön v:n 1955 alusta. Johtaja Westinin sairausloman aikana toimi

[1]) Tulo- ja omaisuusverolain 96 §:n perusteella.

hänen viransijaisenaan 1. 4. asti apulaisjohtaja J. E. Blomkvist ja sen jälkeen apulaisjohtaja K. R. Zeiden sekä viimeksi mainitun vuosiloman aikana sihteeri K. A. A. Linturi.

Eläkkeelle siirtyi 2. 4. viraston apulaisjohtaja J. E. Blomkvist oltuaan viraston palveluksessa v:sta 1924 alkaen. Hänen tilalleen kaupunginhallitus valitsi 8. 4. viraston I sihteerin K. R. Zeidenin.

Valtiovarainministeriön määräämänä tilapäisenä apulaisjohtajana toimi koko vuoden hovioikeuden auskultantti E. Säilä.

Avoimeksi tulleeseen I sihteerin virkaan valittiin 1. 7. varatuomari H. J. Pohjalainen.

Eläkkeelle siirtyi 16. 8. viraston kansliapäällikkö V. Nikko oltuaan viraston palveluksessa v:sta 1928 alkaen.

Virastoon perustettiin kertomusvuoden aikana seuraavat kaupungin uudet tilapäiset toimet: yksi 23. pl:n osastonhoitajan, yksi 21. pl:n toimistoapulaisen sekä yksi 18. pl:n toimistoapulaisen toimi.

Valtion tilapäisiä toimia perustettiin seuraavasti: kaksi 20. pl:n toimistoapulaisen tointa, yksi 18. pl:n toimistoapulaisen sekä yksi 17. pl:n toimistoapulaisen toimi.

Sitäpaitsi v:n 1955 alusta lukien perustettiin seuraavat valtion tilapäiset toimet: yksi 38. pl:n apulaissihteerin, yksi 20. pl:n toimistoapulaisen sekä yksi 18. pl:n toimistoapulaisen toimi.

Virkavapautta nautti 163 viranhaltijaa, näistä 145 sairauden perusteella.

Kaupungin varoista suoritettiin vuoden aikana palkkaa vakinaisille viranhaltijoille 25 352 255 mk, tilapäisille viranhaltijoille 72 039 310 mk ja ylityökorvauksina 5 932 667 mk sekä osuutena valtion palkkamenoista 6 232 975 mk. Valtion varoista maksettiin pysyväisille toimenhaltijoille 85 231 042 mk varsinaisina palkkoina ja 6 747 285 mk ylityökorvauksina, tilapäisille apulaisille 13 734 071 mk ja lisätyövoiman palkkioina yksinomaan valtion verotuksessa 28 344 930 mk. Miesten tuntipalkka oli satunnaisten apulaisten osalta 170—210 mk ja naisten 138—154: 56 mk.

Virasto sai marraskuussa käyttöönsä 390 m²:n suuruisen huoneiston Kalevankatu 4:stä. Tähän huoneistoon sijoitettiin ennakonpidätyksen valvojain toimisto.

Kertomusvuoden aikana pantiin alulle suunnitelma viraston eräiden osastojen sijoittamisesta Stadionille rakennettaviin uusiin huoneistotiloihin.

Huoneistoista maksettiin vuokraa kaupungin varoista 14 942 234 mk ja valtion varoista 13 743 383 mk. Kertomusvuoden päättyessä oli viraston käytössä kaupungin varoilla ostettua kalustoa 5 919 746 mk:n hankinta-arvosta ja kirjoitus- ja laskukoneita 2 642 036 mk:n hankinta-arvosta sekä valtion varoilla ostettua kalustoa 1 955 859 mk:n hankinta-arvosta sekä kirjoitus- ja laskukoneita 5 147 034 mk:n arvosta.

Kunnallistaksoituksesta tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 3 491 selitystä lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle, kun taasen valtionverotuksista tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 4 797 valtionasiamiehen vastinetta tarkastuslautakunnille ja 333 lausuntoa valtiovarainministeriölle. Sitä paitsi lähetettiin eri virastoille 3 076 kunnallistaksoitusta ja valtionverotusta koskevaa muuta kirjelmää. Vuoden kuluessa saapui 924 sellaista kunnallistaksoitusta tai valtionverotusta koskevaa kirjelmää, joissa oli kysymys muusta kuin lausunnon pyytämisestä. Lisäksi eri osastoilta lähetettiin ja niille saapui suuri määrä erilaisia virkakirjeitä.

Kaupunginhallituksen yleisjaosto käsitteli yhteensä 1 227 kunnallisverosta vapauttamista koskevaa asiaa, jolloin vero poistettiin 356 tapauksessa, veroa oikaistiin tai alennettiin 577 tapauksessa, vero pysytettiin muuttamattomana 212 tapauksessa, ja veron maksuaikaa pidennettiin 82 tapauksessa.

Kansaneläkemaksun alentamista tai poistamista koskevia asioita kaupunginhallituksen yleisjaosto käsitteli yhteensä 382, jolloin maksu poistettiin 202 tapauksessa, maksua oikaistiin 158 tapauksessa, ja maksu pysytettiin muuttamattomana 22 tapauksessa.

Viraston asiamiesosaston toimesta suoritetun valmistavan tutkimuksen jälkeen ilmoitettiin rikospoliisille verosäännösten rikkomisesta poliisitutkintoa ja syytteeseen asettamista varten 209 henkilöä. Näiden ja aikaisempina vuosina tehtyjen ilmoitusten johdosta vireillepannuissa syytejutuissa tuomittiin kertomusvuoden aikana raastuvan- ja hovioikeudessa 28 henkilöä veronkavalluksesta, 9 rikoslain 36. luvun 10. tai 11. §:ssä tarkoitetusta rikoksesta, 117 ennakkoperintää koskevien säännösten rikkomisesta ja 12 muista rikkomuksista. Tuomittu rangaistus oli 5 tapauksessa vankeutta ja muissa tapauksissa sakkoa. Korkein vapausrangaistus oli 8 kk vankeutta sakkorangaistusten vaihdellessa

10:stä 180:een päiväsakkoon. Tuomittujen sakkojen yhteismäärä oli 2 660 300 mk. Syytejuttujen yhteydessä tuomittiin maksettavaksi korvauksia kaupungille 464 572 mk ja valtiolle 7 147 728 mk. Rikosasioiden selvittämistä varten asiamiesosasto pyysi 16 lausuntoa rikostutkimuskeskukselta. Monissa sellaisissa tapauksissa, joissa osaston suorittamat tutkimukset eivät johtaneet syytteeseen, hankittiin verotuksessa huomioon otettavia tietoja verovelvollisten ilmoittamatta jättämistä tuloista ja varoista. Sitäpaitsi huolehdittiin arvopaperikaupoista suorittamatta jätettyjen leimaverojen perimisestä. Kertomusvuonna esitettiin virastolle 8 795 leimaverolaskelmaa, joiden mukaan suoritettiin leimaveroa 107 755 629 mk. Kaupungin ja valtion verosaamisten valvontaa varten konkurssi-, vuosihaaste-, pakkohuutokauppa- ja pesäeroasioissa toimitettiin tarpeelliset tiedot kaupunginhallituksen asiamiesosastolle 268 tapauksessa sekä valtiovarainministeriölle ja lääninhallitukselle 267 tapauksessa.

Kertomusvuonna toimi virastossa erityinen tarkastusosasto, jonka henkilökunta käsitti 12 virkailijaa. Osaston toimesta suoritetut tarkastukset käsittivät 618 toiminimeä ja ammatinharjoittajaa, minkä lisäksi osasto toimitti erinäisiin ammatinharjoittajaryhmiin kohdistuvia ym. verotuksen tehostamista tarkoittavia tutkimuksia. Varsinaisissa tarkastuksissa selvitettiin salattuja tuloja n. 175 milj. mk.

Viraston menoista antoivat valitut tarkkailijat oman kertomuksensa. Kaupungin menot nousivat 135 712 127 mk:aan ja valtion menot 165 056 211 mk:aan. Varsinaisia tuloja virastolla oli evankelisluterilaisten seurakuntien taksoitusluettelon kappaleesta ja siihen liittyvistä töistä suorittama 1 180 000 mk:n korvaus, josta puolet tilitettiin suoraan rahatoimistolle ja toinen puoli lääninkonttorille valtion osuutena, sekä toimituskirjojen lunastuksia kaupungille 142 190 mk ja valtiolle 144 605 mk, mitkä määrät samoin tilitettiin rahatoimistolle ja lääninkonttorille.

11. Leski- ja orpoeläkekassa

Kassan 17. toimintavuotena ovat sen hallitukseen kuuluneet ylipormestari E. H. Rydman hallituksen puheenjohtajana sekä jäseninä ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl ja toimistonhoitaja S. Hiisivaara-Mörk kaupunginvaltuuston valitsemina sekä varastonhoitaja E. W. Angelvirta, sairaalatarkastaja S. M. Saarenheimo ja johtaja E. S. Seppälä kassan jäsenistön valitsemina. Gröndahl ja Angelvirta, jotka olivat eroamisvuorossa, valittiin uudestaan v:n 1955 alusta lukien. Hallituksen varapuheenjohtajana toimi johtaja Seppälä ja sihteerinä kaupunginsihteeri L. O. Johanson. Sääntöjen määräämässä kassan jäsenten vuosikokouksessa, joka pidettiin huhtikuun 22 päivänä, valittiin kertomusvuoden tilejä tarkastamaan kamreeri V. Kerkkänen ja tarkastaja V. J. Laitinen sekä varalle kamreeri R. R. Brandt ja opettaja S. T. Rekola.

Kaupunki suoritti edelleenkin kassan myöntämille peruseläkkeille lisäeläkkeitä samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin ylimääräisten eläkkeiden nauttijoille. Kaupungin suorittamat lisäykset nousivat kertomusvuoden osalta yhteensä 51 006 318 mk:aan.

Kaupunginvaltuusto päätti 14. 4. hyväksyä uuden leskieläke- ja kasvatusapusäännön. Kaupunginvaltuusto kehoitti samalla Helsingin kaupungin leski- ja orpoeläkekassaa muuttamaan sääntönsä siten, että siitä muodostuu suljettu kassa, johon ei hyväksytä uusia jäseniä. Kaupunginvaltuusto päätti lisäksi, että uusi leskieläke- ja kasvatusapusääntö tulee sovellettavaksi siitä ajankohdasta lukien, jolloin leski- ja orpoeläkekassan sääntöjen muutos astuu voimaan, kuitenkin niin, ettei sitä sovelleta säännön voimaan tullessa leski- ja orpoeläkekassan jäseninä oleviin henkilöihin ennenkuin he ovat eronneet kassasta ja kassan jäsenyyteen perustuva eläkeoikeus on heidän kohdaltaan lakannut olemasta voimassa. Eläkekassan ylimääräinen vuosikokous päätti kaupunginvaltuuston kehoituksen johdosta 18. 6. muuttaa leski- ja orpoeläkekassan sääntöjen 3 ja 4 § tehden niihin asiaan kuuluvat lisäykset ja muutokset (Ks. kunn. as. kok. n:o 84).

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 25. 8. sääntöjen muutokset. Eläkekassan sääntöjen 28 §:n mukaisesti alistettiin päätös sosiaaliministeriön vahvistettavaksi. Sosiaaliministeriö päätti 11. 10. vahvistaa edellä mainitut muutokset leski- ja orpoeläkekassan sääntöihin, 4 §:n 2 momentin kuitenkin vain sillä ehdolla, että kaupunki sitoutuu takaamaan edellä sanotussa sääntöjen kohdassa tarkoitetuille henkilöille vähintään niin suuren eläkkeen kuin eläkekassa olisi sääntöjensä mukaan velvollinen heille suorittamaan. Eläkekassan hallituksen 21. 10. tekemästä esityksestä päätti kaupunginvaltuusto 1. 12. täydentää leski- ja orpoeläkkeiden uudelleen järjestämisestä tekemänsä päätöksen 3. ponnen näin kuuluvaksi: »että leskieläke- ja kasvatusapusääntö tulee sovellettavaksi siitä ajankohdasta lukien, jolloin edellisessä kohdassa tarkoitettu kassan sääntöjen muutos astuu voimaan, kuitenkin niin, ettei sitä sovelleta säännön voimaan tullessa leski- ja orpoeläkekassan jäseninä oleviin henkilöihin, ennenkuin he ovat eronneet kassasta ja kassan jäsenyyteen perustuva eläkeoikeus on heidän kohdaltaan lakannut olemasta voimassa ja he ovat sitoutuneet luovuttamaan Helsingin kaupungin leski- ja orpoeläkekassassa olevan rahasto-osuutensa kaupungille, jolloin kaupunki sitoutuu lisäksi takaamaan heille vähintään niin suuren eläkkeen kuin heidän rahasto-osuutensa edellyttää. Leskieläke- ja kasvatusapusääntöä sovelletaan myöskin niissä tapauksissa, jolloin Helsingin kaupungin leski- ja orpoeläkekassan hallitus on kaupunginvaltuuston 25. 8. 1954 hyväksymän kassan sääntöjen 4 §:n 2 momentin perusteella todennut kassan jäsenyyteen perustuvan eläkeoikeuden lakanneen olemasta

voimassa. Tällöin kaupunki sitoutuu takaamaan sääntöjen edellä sanotussa kohdassa tarkoitetuille henkilöille vähintään niin suuren eläkkeen kuin Helsingin kaupungin leski- ja orpoeläkekassa olisi sääntöjensä mukaan velvollinen suorittamaan, kuitenkin edellyttäen, että he eivät kohdista leski- ja orpoeläkekassaan mitään vaatimuksia. Kassan on tässä tapauksessa siirrettävä asianomainen rahasto-osuus kaupungille.»

Kaupunginvaltuuston annettua edellä olevan sosiaaliministeriön edellyttämän sitoumuksen on eläkekassasta muodostunut suljettu kassa 1. 1. 1955, josta ajankohdasta lukien uutta leskieläke- ja kasvatusapusääntöä näin ollen on sovellettava. Eläkekassa saattoi kiertokirjeellä ko. uudet määräykset kassan kaikkien jäsenten ja eläkkeennauttijain tietoon sekä antoi tarpeellisia tulkintaohjeita. Eläkekassan hallitus päätti myös antaa jäsenten ns. rahasto-osuuksien arvon määräämisen vakuutusmatemaatikon suoritettavaksi.

Kassan 17. toimintavuotena liittyi kassaan 775 uutta jäsentä ja erosi siitä 52. Uuden leskieläke- ja kasvatusapusäännön alaisuuteen siirtyi 1. Kassan jäsenistä kuoli vuoden kuluessa 47. Vuoden aikana on 88 jäsentä vapautettu jäsenmaksujen suorittamisesta sääntöjen 12 §:n 1 mom:n perusteella.

Seuraavasta selviävät muutokset kassan jäsenistössä toimintavuoden kuluessa.

V. 1954 myönnetyt eläkkeet

Eläkeluokka	Kuolleita	Leskiä	Lapsia
I	26	23	16
II	11	10	7
III	5	5	1
IV	13	12	12
V	10	10	8
Yhteensä	65	60	44

Kertomusvuoden lopussa voimassaolevien eläkkeiden määrä kuukautta kohti jakaantui seuraavasti:

Eläkeluokka	Leskiä	Mk	Lapsia	Mk	Yhteensä
I	307	92 100	86	10 240	102 340
II	104	41 600	50	6 467	48 067
III	84	42 000	31	5 952	47 952
IV	68	47 600	27	6 207	53 807
V	40	36 000	26	6 540	42 540
Yhteensä	603	259 300	220	35 406	294 706

Eläkettä nauttivia leskiä kuoli kertomusvuonna 14 ja meni uuteen avioliittoon 2. Lapsieläkkeitä päättyi yhteensä 21.

Kassan tulot ja menot olivat seuraavat:

Tulot	Mk
Eläkemaksuja	5 120 145
Kaupungin osuus eläkkeisiin	2 473 795
Korot	3 735 107
Agio	151 839
Makasiini Oy:n rahasto	286 822
Yhteensä	11 767 708

Menot	Mk
Kustannukset	539 600
Suoritetut eläkkeet	3 410 292
Poistot	38 456
Siirretty vakuutusmaksurahastoon	5 163 248
Siirretty varmuusrahastoon	258 163
Siirretty käyttörahastoon	2 357 949
Yhteensä	11 767 708

12. Ulosottolaitos

Ulosottolaitoksen tarkkailuosasto valvoi v. 1954 etupäässä II kaupunginvoudin konttoria ja tarkasti tällöin jatkuvasti ulosottoapulaisten ja kassaosastojen toimintaa. Vastaavaa tarkastusta ei ollut mahdollista suorittaa muissa konttoreissa, kuitenkin kiinnitettiin toiminnan lainmukaisuuteen huomiota ensimmäisen ja toisen kaupunginvoudin konttoreissa vuoden aikana suoritetuissa perusteellisissa tarkastuksissa, joiden tuloksista tehtiin selkoa maistraatille lähetetyissä tarkastuspöytäkirjoissa.

Kaupunginvoutien samoinkuin rikostuomioiden toimeenpanijan sekä maistraatin arkistonhoitajan tilikirjojen ja varojen tarkastuksia toimitettiin säännöllisesti.

Toimitetut tarkastukset eivät antaneet aihetta toimenpiteisiin maistraatin taholta.

Seuraavassa annetaan tietoja II kaupunginvoudin konttorin perittäväksi jätetyistä verolipuista sekä perimisen tuloksista v. 1954.

	Verolippuja vuoden aikana			Lisäystä tai vähennystä	Perittyjä %:na v. 1954 saapuneista
	saapuneita	perittiin	palautettiin		
Kunnallisvero	45 720	24 530	32 900	— 11 710	53.6
Tulo- ja omaisuusvero	26 882	31 683	24 394	— 29 195	117.8
S:n ennakkomaksut	13 352	17 406	10 618	— 14 672	130.8
Kirkollismaksut	71 355	42 318	25 766	+ 3 271	59.3
Yhteensä	157 309	115 937	93 678	— 52 306	90.3

Näiden verolippujen edustama veromäärä oli seuraava:

	Kunnallisvero mk		Tulo- ja omaisuusvero mk	Kirkollisvero mk	Yhteensä mk
V. 1954 perittäviksi saapuneiden	937 093 991	[1]	1 419 094 341	230 986 839	2 587 175 171
V. 1954 perittyjen	380 656 195	[2]	845 148 953	127 713 938	1 353 519 086
» » palautettujen	645 662 248	[3]	945 096 816	60 593 032	1 651 352 096
Lisäystä tai vähenn.	— 89 224 452		— 371 151 428	+ 42 679 869	— 417 696 011

Lisäksi perittiin kunnallisveron lisäystä 67 238 067 mk sekä tulo- ja omaisuusveron lisäystä 136 297 643 mk, johon jälkimmäiseen määrään sisältyy ennakkomaksujen lisäystä 51 951 787 mk.

Vuoden 1953 tilastoon siirrettiin seuraavat v. 1954 kassaan tuloutetut rahatoimiston veronpalautuksista v. 1953 ulosmitatut verot lisäyksineen: kunnallisveroja 14 528 229 mk + 2 905 645 mk, tulo- ja omaisuusveroja 18 902 397 mk + 4 907 199 mk, saman ennakkoveroja 1 369 366 mk + 1 722 mk sekä kirkollisveroja 41 828 126 mk. Nämä määrät eivät sisälly edellä oleviin lukuihin.

Toimeksiantajien Helsingissä perittäviksi jättämistä verolipuista palautettiin vuoden kuluessa yhteensä 93 678 kpl merkinnöin, ettei veromääriä voitu laillisesti periä seuraavista syistä:

[1]) Siitä 496 940 608 mk ennakkomaksuja. — [2]) S:n 364 221 717 mk. — [3]) S:n 247 407 027 mk.

Kunnallisvero vuodesta:	Verovelvolliset olivat: varattomia	löytymättömiä	Muut esteet	Virka-apu tapaukset	Yhteensä
1950 ja aikaisemmin	5 735	2 249	576	1 241	9 801
1951	1 690	1 548	397	908	4 543
1952	1 277	2 063	937	2 087	6 364
Ennakkomaksut	5 105	763	4 686	1 638	12 192
Yhteensä	13 807	6 623	6 596	5 874	32 900
Tulo- ja omaisuusvero vuodesta:					
1950 ja aikaisemmin	7 080	4 356	710	1 683	13 829
1951	2 955	2 370	405	1 583	7 313
1952	577	1 023	158	1 494	3 252
Ennakkomaksut	3 965	1 025	4 345	1 283	10 618
Yhteensä	14 577	8 774	5 618	6 043	35 012
Kirkollisvero vuodesta:					
1950 ja aikaisemmin	6 812	3 513	481	1 752	12 558
1951	1 608	2 939	503	2 531	7 581
1952	369	1 232	174	3 624	5 399
Eri seurakuntiin	98	25	10	95	228
Yhteensä	8 887	7 709	1 168	8 002	25 766

Kuten aikaisemminkin on tilasto tulo- ja omaisuusverojen osalta sikäli erehdyttävä, että perittyjen verolippujen lukumäärä tarkoittaa veroerien lukumäärää, kun sen sijaan saapuneiden ja palautettujen lukumäärät käsittävät veroliput (joissa yleensä on kaksi erää).

Edellä olevasta taulukosta ilmenee, että toimeksiantajille palautettiin v. 1954 estemerkinnöin yhteensä 93 678 Helsingin kaupungissa maksuunpantua verolippua edustaen rahassa 1 651 352 096 mk eli 11 495 verolippua (10 %) vähemmän ja rahassa 429 666 036 mk (35 %) enemmän kuin v. 1953. Nämä palautukset jakautuivat verolajiin nähden seuraavasti (v:n 1953 vastaavat suhdeluvut suluissa): kunnallisvero 35% (34), tulo- ja omaisuusvero 37 % (37) ja kirkollisvero 27 % (27). Estelajin mukainen ryhmittely oli: varattomuus 39 % (38), tuntemattomuus 24 % (24), sekalaiset esteet 14 % (13) ja virka-avun pyynnöin palautettuja verolippuja 21 % (24).

Yllä mainittujen verojäämien lisäksi perittiin toisen kaupunginvoudinkonttorin toimesta seuraavat sekalaiset verot ja maksut:

	Perittyjen verolippujen luku	Peritty veromäärä lisäyksineen, mk
Liikevaihtovero	480	96 522 844
II omaisuuden luovutusvero	513	3 615 021
Ylimääräinen tulovero	1	5 908
Kansaneläkemaksut	2	7 658
Sotavakuutus	2	18 083
Hissintarkastukset	8	42 000
Metsänhoitomaksut	3	62 042
Lisävero v. 1943	1	2 720
Mätkäysvero	42	11 637 311
Perintö- ja lahjavero	99	3 883 979
Kauppayhdistyksen veloittamat maksut	717	629 335
Koiravero	567	2 146 499
Sairaalamaksut	299	1 116 967
Sairaankuljetusmaksut	172	104 975
Sotalaina	1	8 523

	Perittyjen verolippujen luku	Peritty veromäärä lisäyksineen, mk
Apteekkimaksut	9	3 272 499
Ruotsalaisen Olaus Petrin seurakunnan veloittamat maksut	34	115 327
Kreikkalais-katolisen seurakunnan veloittamat maksut	868	2 367 737
Juutalaisen seurakunnan veloittamat maksut	25	26 030
Työnantajan pidättämättä jättämät ennakot	466	15 709 459
Makasiinivuokra	1	1 116
Satamavuokra	1	56 800
Kelkkamäkimaksu	2	1 021
Tuulaakimaksu	1	38 463
Rakennustarkastusmaksu	4	10 239
Työntekijältä perityt ennakon pidätykset	156	197 095
Ruotsin verot	37	397 891
Yhteensä	4 511	141 997 542

Toisen kaupunginvoudinkonttorin toimesta pakkoperittiin sekalaisia Helsingissä maksuunpantuja veroja ja maksuja yhteensä 4 511 lippua edustaen rahassa 141 997 542 mk, josta määrästä liikevaihtovero tuotti 67.9 % (54.8), mätkäysvero 6.4 % (10.2), työnantajan pidättämättä jättämät veroennakot 11.0 % (20.8) sekä perintö- ja lahjavero 2.3 % (3.9). V. 1954 perittiin sekalaisia veroja ja maksuja 2 522 lippua (36 %) vähemmän ja rahassa 65 593 835 mk (31 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Helsingissä maksuunpantuja kunnallis-, tulo- ja omaisuus- sekä kirkollisveroja perittiin yhteensä 115 937 verolippua, edustaen rahassa veronlisäyksineen 1 557 054 796 mk eli verolippuja 45 958 (28.4 %) vähemmän ja rahassa 383 470 049 mk (19.7 %) vähemmän kuin v. 1953.

Kunnallisverojen perintätulos osoittautui rahallisesti heikommaksi, mutta lukumäärään nähden jonkun verran paremmaksi kuin edellisenä vuonna sikäli, että perittyjen verolippujen määrä kasvoi 341 (1.2 %) mutta peritty veromäärä väheni 4 950 393 mk (1.2 %). Estetodistuksin ja virka-avunpyynnöin palautettiin 2 507 (7.6 %) vähemmän mutta rahana 110 587 649 (20.6 %) enemmän. Tämän verolajin koko verolippumäärä väheni 11 710.

Tulo- ja omaisuusverojäämiin nähden kertomusvuoden pakkoperintä kehittyi v:n 1953 saavutuksiin verrattuna siten, että perittiin 17 512 verolippua eli 26.3 % vähemmän ja raha-arvoltaan 323 945 375 mk eli 27.7 % vähemmän kuin v. 1953. Estetodistuksin ja virka-avunpyynnöin palautettiin 5 651 verolippua (13.9 %) vähemmän ja rahassa 313 126 480 mk eli 49.5 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kirkollisveroja perittiin kertomusvuonna 24 801 eli 36.9 % vähemmän, rahassa edustaen 32 741 235 mk eli 20.4 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Estetodistuksin tai virka-avunpyynnöin palautettiin toimeksiantajille 3 337 eli 11.4 % vähemmän ja rahassa 5 951 907 mk (10.8 %) enemmän kuin v. 1953. Saman veroryhmän perimättömien verolippujen lukumäärä kasvoi 3 271 ja rahassa 42 679 869 mk.

Maaseudulta virka-avunpyynnöin saapuneita verolippuja perittiin 18 476 kpl ja rahassa 100 971 621 mk, eli 26.5 % enemmän verolippuja ja rahassa 25.1 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Estetodistuksin palautettiin 26 223 verolippua. Perittäviksi saapuneiden verolippujen lukumäärä oli 43 477 ja rahassa 261 927 130 mk, eli lukumäärältään 3.3 % ja rahassa 10.7 % vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Toisen kaupunginvoudinkonttorin perimäin vero- ja maksujäämien kokonaismäärä oli kertomusvuonna 138 924 kpl, edustaen rahassa 1 800 023 959 mk. Näin ollen perittiin v. 1954 44 603 verolippua (24.3 %) vähemmän ja rahassa 483 013 572 mk (21.1 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Helsinki—Huopalahden kaupunginvoudinkonttori. Kaupunginvoudinkonttorin tehtäviin kuuluu verojen ja muiden ilman tuomiota tai päätöstä ulosotettavien maksujen periminen, sakkojen ja valtiolle maksettaviksi tuomittujen korvauksien perintä, muidenkin rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpano, yksityisoikeudellisissa asioissa an-

nettujen tuomioiden täytäntöönpano sekä haasteiden ja muiden tiedoksiantojen toimittaminen.

Verolippuja saapui v. 1954 perittäväksi 11 647 kpl, sakko-otteita 1 570 kpl, virka-apupyyntöjä veroja koskevissa palkanulosmittausasioissa 668 kpl, haaste-, tiedoksianto- ja jättöasioita 1 681, joihin kuhunkin saattoi sisältyä useampia toimeksiantoja sekä yksityisoikeudellisia tuomioita 455 kpl. Vapausrangaistusten täytäntöönpanoja oli 31. — Veroja, sakkoja ja korvauksia perittiin kertomusvuonna kaikkiaan 92 242 220 mk. Yksityisoikeudellisia saatavia perittiin kaikkiaan 6 302 736 mk.

Helsinki-Malmin kaupunginvoudinkonttoriin jätettiin v. 1954 toimitettavaksi asioita seuraavasti: tuomioita ja päätöksiä siviiliasioissa 983, rikosasioissa 89, sakkoluettelon otteita 4 000, haaste- ja tiedoksiantopyyntöjä 3 272; verolippuja jätettiin perittäviksi 33 868 kpl.

Varoja kertyi A- ja B-kassaan kertomusvuonna verojen ja sakkojen perimisestä 154 097 047 mk ja tuomioiden täytäntöönpanon yhteydessä 16 726 213 mk eli yhteensä 170 823 260 mk.

13.—14. Rakennustarkastustoimisto ja Julkisivujen katselmusmiehet

Piirustuksia tarkastettiin v:n 1954 aikana 1 066 uudisrakennusta varten, joista 302 oli lisärakennuksia tai korotuksia, sekä 490 muutostyötä varten. Uudisrakennussuunnitelmissa oli 4 919 asuinhuoneistoa, näissä 14 256 asuinhuonetta ja keskimäärin 2.8 huonetta huoneistoa kohti. Varasto-, myymälä-, työhuone- yms. tiloja oli suunnitelmissa 230 316 m^2. Suunniteltujen rakennusten yhteinen kuutiotilavuus oli 2 081 948 m^3.

Uudisrakennuksia valmistui 471, näistä 125 lisärakennuksia tai korotuksia, sekä muutostöitä 254. Valmistuneissa rakennuksissa oli 3 116 asuinhuoneistoa ja näissä 8 739 asuinhuonetta. Valmistuneissa asuinhuoneistoissa oli keskimäärin 2.8 huonetta. Varasto-, myymälä-, työhuone- yms. tiloja oli valmistuneissa rakennuksissa yhteensä 203 096 m^2. Näiden rakennusten yhteinen tilavuus oli 1 694 950 m^3.

Rakennustarkastustoimiston valvonnan alaisena oli vuoden aikana 2 281 työmaata: uudisrakennuksia ja lisärakennuksia 1 537 ja muutos- ja korjaustöitä 744. Kortiston mukaan suoritettiin työmailla tarkastuksia n. 8 000.

Rakennuskatselmusmiehet pitivät kertomusvuonna 54 kokousta.

Piirustusten tarkastamisesta ja rakennustöiden valvonnasta kaupunki kantoi kertomusvuonna rakentajilta 13 059 245 mk. Tämän lisäksi rakentajat suorittivat vuokria rakennusaikana käyttämästään katumaasta 4 926 978 mk, joten kaupunki sai vuoden kuluessa rakennustoiminnasta tuloja 17 976 223 mk. Rakennustarkastustoimiston menot olivat 18 351 479 mk.

Julkisivujen katselmusmiehiin kuuluivat kertomusvuonna rakennustarkastaja, joka samalla toimi puheenjohtajana, asemakaavapäällikkö ja kaupunginarkkitehti sekä maistraatin valitsemina jäseninä arkkitehdit N. E. Wickberg, joka samalla toimi varapuheenjohtajana, ja J. Järvi. Katselmusmiehet pitivät vuoden aikana 32 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykäläluku oli 548.

15. Holhouslautakunta

Holhouslautakuntaan kuuluivat v. 1954 puheenjohtajana korkeimman oikeuden ent. presidentti O. Möller sekä jäseninä hallitusneuvos R. R. Lehto ja hallintoneuvos M. E. Jaakkola sekä varatuomari A. A. Kesänen. Lautakunnan sihteerinä toimi lakitieteen lisensiaatti E. W. Elfvengren.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 44 varsinaiseen kokoukseen. Nämä pidettiin yleensä tiistaisin, paitsi kesäkuukausina, jolloin ne olivat kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina. Puheenjohtajalla oli lisäksi vastaanotto perjantaisin, kesäaikana torstaisin. Lisäksi oli lautakunnassa arkipäivisin klo 10—12 asiakirjojen vastaanotto. Kokousten pöytäkirjojen yhteinen pykäläluku oli 1 303.

Lautakunnan kertomusvuoden aikana tarkastamien holhous- ja uskotunmiehentilien luku oli 1 187. Lisäksi lautakunta antoi holhoojille ja kasvattajille neuvoja holhouksenalaisten asioiden hoidossa. Lautakunnan holhouskirjaan oli v:n 1954 alussa merkitty 1 641 holhous- ja uskotunmiehentointa, joista edellisiä oli 1 406 ja jälkimmäisiä 235; holhoustoimista oli 691 lakimääräistä ja 715 määräykseen perustuvaa. Kertomusvuonna merkittiin holhouskirjaan 223 uutta holhous- ja uskotunmiehentointa sekä poistettiin päättyneinä 173 holhous- ja uskotunmiehentointa Vuoden lopussa oli holhouskirjaan merkittynä 1 691 holhous- ja uskotunmiehentointa, joista lakimääräisiä 733 ja määräykseen perustuvia 716 eli yhteensä 1 449 sekä uskotunmiehentoimia 242. Näihin määriin eivät sisälly kaupungin huolto- ja lastensuojelulautakunnan holhouksessa olevat henkilöt.

Avio- ja asumuserojutuissa antoi holhouslautakunta kertomusvuonna Helsingin raastuvanoikeudelle 77 lausuntoa.

16. Huoneenvuokralautakunnat

Lautakuntien toiminta

V. 1954 oli kaupunki edelleenkin jaettuna huoneenvuokrasäännöstelyyn nähden erillisiin piireihin siten, että Malmin—Tapanilan alue muodosti Malmin piirin, muun osan kaupunkia muodostaessa ns. varsinaisen kaupungin piirin. Malmin piiriin kuului alue, jonka rajoina olivat idässä Malmin, Stenbölen ja Viikin kylän itäraja Herttoniemen rautatiehen asti, etelässä Herttoniemen rautatie Vantaanjokeen asti, lännessä Vantaanjoki ja pohjoisessa kaupungin raja. Kaupunginvaltuusto päätti tehdä valtioneuvostolle esityksen Malmin piirin huoneenvuokralautakunnan lakkauttamisesta ja Malmin piirin yhdistämisestä varsinaisen kaupungin piiriin. Esitys ei kuitenkaan vuoden vaihteeseen mennessä johtanut tuloksiin. Varsinaisen kaupungin piirissä oli yhden varsinaisen päätoimisen huoneenvuokralautakunnan lisäksi kolme luottamusmieslautakuntaa. Malmin piirissä toimi sen sijaan vain yksi huoneenvuokralautakunta. Lautakunnat olivat lukuun ottamatta päätoimista lautakuntaa kaikki ns. luottamusmieslautakuntia, joiden puheenjohtajat ja jäsenet hoitivat tehtävänsä sivutoimina. Lautakuntien yhteisenä elimenä, jolle yhteisten asioiden hoito kuului, toimi huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta. Huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunta oli kuten ennenkin toiminnassa pääasiallisesti periaate- ja tulkintakysymysten käsittelyä varten.

Kokoukset ja niissä käsitellyt asiat. Lautakuntien kokouksia oli yhteensä 1 069 (v. 1953 1 106). Tällöin sisältyi varsinaisen päätoimisen eli ns. I huoneenvuokralautakunnan säännölliseen työpäivään kaksi kokousta siten, että aamu- ja iltapäivästä kummastakin muodostui yksi erillinen kokous. Kokoukset jakaantuvat eri lautakuntien osalle seuraavasti:

I lk.	II lk.	III lk.	IV lk.	Malmin lautakunta	Keskuslautakunta	Neuvottelukunta
516	149	183	81	119	18	3

Keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan kokouksia lukuunottamatta lautakuntien kokoukset kestivät keskimäärin 1 t. 36 min. Lautakunnat käsittelivät kokouksissaan toiminnanjohtajan määräämän työnjaon mukaisesti kaikkiaan 15 157 asiaa, joista Malmin piirin lautakunnassa 930. Käsitellyt asiat jakaantuivat laatunsa mukaan seuraavasti:

Asia koski:	v. 1954	v. 1953
Perusvuokran vahvistamista	1 835	1 238
Irtisanomislupia	2 552	2 358
Liikehuoneistojen vuokrasuhteita	272	331
Alivuokralaisten vuokramaksun suuruutta	299	323
Huoneistojen käytön tehostamista	681	704
Asunnonvälitystä	5 395	5 400
Asunnonsaantihakemusten ottamista ns. kiireellisten tapausten listalle	2 637	2 112
Huoneistojen vapaaksi julistamista	625	556
Keskuslautakunnan asioita	273	300
Neuvottelukunnan asioita	11	29
Muita asioita	577	570
Yhteensä	15 157	13 921

Vuokrasopimusten irtisanomista koskevat asiat. Asuinhuoneistoja koskevien vuokrasopimusten irtisanomisperusteita ei kertomusvuoden aikana muutettu muuten kuin ns. pakkovaihdon osalta. Pakkovaihdon eräänä edellytyksenä ollut kahden vuoden omistusaika lyhennettiin yhdeksi vuodeksi. Huoneenvuokralautakunnissa käsiteltiin 2 552 (ed. v. 2 359) asuinhuoneistoa koskevan vuokrasopimuksen irtisanomisasiaa. Mainituista 2 552 asiasta koski 1 766 (1 468) päävuokrasuhteen irtisanomista tai pakkovaihtoa sekä 786 (891) alivuokrasuhteen irtisanomista. Päävuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 592:ssa tapauksessa (421), päävuokrasuhteen osittaiseen irtisanomiseen 60:ssä (58), pakkovaihtoon 229:ssä (135) ja alivuokrasuhteen irtisanomiseen 310 (332) tapauksessa. Päävuokrasuhteen irtisanominen johtui 136 (123) tapauksessa työsopimuksen, jonka mukaan työpalkkaan sisältyi asunto lakkaamisesta, 207 (138) tapauksessa huoneiston omistajan tai hänen perheellisen lapsensa asunnon tarpeesta ja 249 (160) muista syistä, esim. talon purkamisesta. Alivuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 190 (211) tapauksessa vuokranantajan tilanahtauden vuoksi, 3 (14) tapauksessa alivuokralaisen pahantapaisen elämän tai vuokranmaksun laiminlyömisen vuoksi sekä 117 (107) tapauksessa muusta syystä. Nämä päätökset eivät aina osoittaneet lopullista ratkaisua, koska useimmista huoneenvuokralautakuntien tämänlaatuisista päätöksistä valitettiin vuokrantarkastuslautakuntaan.

Asunnonvälitys. Huoneenvuokralautakuntien kortistoissa oli 1. 1. 1954 9 336 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta vastaten 28 179 henkilöä. Mainituista hakemuksista oli 8 251 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää käsittäen 25 310 henkilöä. Kertomusvuoden lopussa oli hakemusten kokonaismäärä 8 505 käsittäen 27 227 henkilöä. Välttämättömässä asunnontarpeessa olevien asunnonsaantihakemuksia oli 7 657 käsittäen 24 976 henkilöä. Seuraavasta taulukosta ilmenee asunnonsaantihakemusten sekä asunnonhakijoiden lukumäärä eri ajankohtina (taulukko käsittää sekä varsinaisen että Malmin piirin huoneenvuokralautakunnat):

Päivämäärä	Kaikki hakemukset		Välttämättömässä asunnon tarpeessa olevat	
	Hakemusten lukumäärä	Henkilömäärä	Hakemusten lukumäärä	Henkilömäärä
1. 1. 1949	7 248	21 384	5 744	17 575
1. 1. 1950	7 804	23 804	6 681	20 898
1. 1. 1951	8 144	25 148	7 102	22 602
1. 1. 1952	8 716	26 640	7 386	23 332
1. 1. 1953	8 858	27 149	7 888	24 593
1. 1. 1954	9 336	28 179	8 251	25 310
1. 2. 1954	9 178	28 018	8 106	25 117
1. 3. 1954	9 153	28 040	8 146	25 357
1. 4. 1954	9 104	27 519	8 120	24 843
1. 5. 1954	8 843	27 271	7 889	24 732
1. 6. 1954	8 460	26 112	7 596	23 788
1. 7. 1954	8 170	25 146	7 403	23 114
1. 8. 1954	7 920	24 356	7 119	22 207
1. 9. 1954	7 993	24 604	7 179	22 421
1. 10. 1954	8 110	24 965	7 271	22 701
1. 11. 1954	8 082	24 795	7 259	22 569
1. 12. 1954	8 259	25 877	7 515	23 658
1. 1. 1955	8 505	27 227	7 657	24 976

Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokratoimistoon jätettiin 5 347 asunnonsaantihakemusta. Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä oli varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien kortistossa 8 888 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, jotka käsittivät 26 790 henkilöä. Näistä hakemuksista oli 7 904 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää; vastaten 24 203 henkilöä. Kertomusvuoden päättyessä oli hakemusten kokonaismäärä kortistossa 8 104 käsittäen 25 944 henkilöä. Näistä hakemuksista oli 7 332 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää käsittäen 23 954 henkilöä. Perhesuhteiden mukaan ryhmitettyinä 31. 12. oli

asuntoa hakeneista perheitä, joilla oli vähintään 3 alle 18-vuotiasta lasta, 829, perheitä, joilla oli 1—2 alle 18-vuotiasta lasta, 4 283, lapsettomia perheitä tai perheitä, joilla oli 18-vuotiaita tahi sitä vanhempia lapsia, 2 230, sekä yksinäisiä henkilöitä 762. Yhteensä 8 104.

Hakijoista oli asunto-olojen mukaan ryhmitettynä päävuokralaisia 2 282, alivuokralaisia 3 126 sekä matkustajakodeissa ym. tilapäismajoituspaikoissa asuvia 2 696.

Asunnonhakijoista oli muuttanut varsinaisen kaupungin piirin alueelle: vv. 1939—44 966, vv. 1945—49 868, vv. 1950—53 888, v. 1954 186, yhteensä 2 908 henkilöä.

Kertomusvuonna tuli välitettäväksi 2 308 asuinhuoneistoa (v. 1953 2 193). Tähän lukuun sisältyivät vuokranantajien vapaaksi tai vapautuviksi ilmoittamat huoneistot sekä huoneenvuokralautakuntien vapaaksi julistamat huoneistot. Näistä osoitettiin 2 279 asunnon tarpeessa oleville ja 29 joutui vapaasti vuokrattaviksi kun vuokralaisiksi osoitetut eivät säädetyssä ajassa hyväksyneet huoneistoja. Huoneluvun mukaan ryhmittyvät välitetyt huoneistot seuraavasti: 1 huone 693, 1 huone ja keittokomero 311, 1 huone ja keittiö 604, 2 huonetta ja keittokomero 233, 2 huonetta ja keittiö 247, 3 huonetta ja keittokomero 14, 3 huonetta ja keittiö 116, 4 huonetta ja keittiö 37, 5 huonetta ja keittiö 17, 6 huonetta ja keittiö 5, 7 huonetta ja keittiö 2.

Osoituksen saaneissa oli 2 213 perhettä, yhteensä 7 485 henkilöä.

Kertomusvuonna annettiin lupa 2 238 huoneiston vaihtoon ja hyväksyttiin 249 väliaikaista vuokrasopimusta.

Asunnon tarpeen pääasiallisen syyn mukaan ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

	Varsinainen kaupunginpiiri	Malmin piiri
Paikkakunnalle muuttaminen	462	7
Avioliiton solmiminen	1 388	35
Perheen lisäys	894	34
Asunnon pienuns	1 715	112
Asunnon kehnous	1 040	38
Asunnon epämukava sijainti työpaikkaan nähden	130	8
Häätö edellisestä asunnosta	1 290	67
Muu syy	1 185	100
Yhteensä	8 104	401

Malmin piirin huoneenvuokralautakunnan kortistossa oli kertomusvuoden alussa 448 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, jotka käsittivät 1 389 henkilöä. Hakemuksista oli 347 välttämättömässä asunnon tarpeessa olevien tekemää, vastaten 1 107 henkilöä. Kertomusvuoden lopussa oli hakemusten kokonaismäärä 401 käsittäen 1 283 henkilöä. Näistä oli 325 välttämättömässä asunnon tarpeessa olevien tekemää, käsittäen 1 022 henkilöä. Perhesuhteiden mukaan ryhmitettynä oli 31. 12. asuntoa hakeneista perheitä, joilla oli vähintään 3 alle 18 -vuotiasta lasta, 69, perheitä, joilla oli 1—2 alle 18-vuotiasta lasta, 206, lapsettomia perheitä tai perheitä, joilla oli 18-vuotiaita tahi sitä vanhempia lapsia, 102 sekä yksinäisiä henkilöitä 24.

Hakijoista oli asunto-olojen mukaan ryhmitettynä päävuokralaisia 194, alivuokralaisia 106 sekä matkustajakodeissa ym. tilapäismajoituspaikoissa asuvia 101.

Asunnonhakijoista oli muuttanut Malmin piirin alueelle: 38 v. 1939—1944, 65 v. 1945 1949, 63 v. 1950—1953 ja 3 v. 1954, yhteensä 169 henkilöä.

Lautakunta välitti kertomusvuonna 149 huoneistoa 133 perheelle. Asunnon saaneiden lukumäärä oli 478. Välitetyt huoneistot ryhmittyivät huoneluvun mukaan seuraavasti: 1 huone tai keittiö 38, 1 huone ja keittiö tai kaksio 96, 2 huonetta ja keittiö 12, 3 huonetta ja keittiö t. suurempi 3.

Malmin piirin huoneenvuokralautakunta antoi luvan 72 huoneiston vaihtoon sekä hyväksyi 10 väliaikaista vuokrasopimusta.

Siitä huolimatta, että huoneenvuokralautakuntien oli huolehdittava siitä, että asuinhuoneiston saivat ensi sijassa paikkakunnalla jatkuvasti asuneet, syyttömästi häädetyt lapsiperheet, näille voitiin osoittaa asunnot vasta usean kuukauden kuluttua häädöstä lukien. Paikkakunnalla jatkuvasti asuneiksi perheiksi katsottiin vain ne perheet, jotka

ennen osoituksen saamista olivat asuneet Helsingin kaupungissa yhtäjaksoisesti vähintään 3 vuotta.

Huoneenvuokralautakunnan oli osoitettava vapaaksi tai vapautuvaksi ilmoitettuun huoneistoon, jota oli käytetty työsopimuksen perusteella työntekijän asuntona, ensi sijassa asukkaaksi työnantajan pyynnöstä joku toinen hänen työntekijänsä. Näin ollen osoitettiin varsinaisen kaupungin piirissä 30.5 % välitettävistä asunnoista työsopimuksen perusteella työntekijöille. N. 11.8 % välitetyistä huoneistoista osoitettiin taas vapaaksi tai vapautuvaksi ilmoitetussa huoneistossa pitemmän aikaa alivuokralaisina asuneille, koska olisi ollut kohtuutonta häätää näitä huoneistosta.

Huoneistojen käytön tehostaminen. Tehostamistoimenpiteillä tarkoitetaan huoneenvuokrasäännöstelystä annetussa valtioneuvoston päätöksessä vain ns. pakkoalivuokrausta. Tehostamistoiminta supistui pääasiallisesti siihen, että muuttoilmoitusten perusteella tarkkailtiin huoneistojen asukasmääriä. Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokratoimistoon jätettiin 90 722 muuttoilmoitusta. Huoneenvuokralautakunnat antoivat vain 127 huoneiston haltijalle määräyksen luovuttaa osa huoneistosta, yhteensä 130 huonetta, yksinäisille alivuokralaisille. Mainituissa tapauksissa saivat huoneiston haltijat itse valita alivuokralaisensa lukuunottamatta yhtä tapausta, jolloin lautakunta osoitti alivuokralaisen.

Toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on muodostaa itsenäisiä asuntoja julistamalla omalla sisäänkäytävällä varustetut huoneistojen osat erillisiksi huoneistoiksi, ei huoneenvuokrasäännöstelypäätöksen mukaan luettu varsinaisiksi tehostamistoimenpiteiksi vaikkakin ne asiallisesti tarkoittavat huoneistojen käytön tehostamista. Tämä toiminta on muodostunut vuosi vuodelta yhä merkityksettömämmäksi. Valtioneuvosto kumosikin erilliseksi huoneistoksi julistamisesta annetut määräykset. Ennen tätä julistettiin yksi huoneisto erilliseksi.

Huoneenvuokratoimisto

Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien alainen toimisto sijaitsi talossa Aleksanterinkatu 28—Unioninkatu 27. Toimisto oli edelleen jaettuna kanslia- ja asunnonvälitysosastoon. Henkilökuntaan kuului toimistopäällikkö, konttoripäällikkö, osastopäällikkö, 9 sihteeriä, 2 apulaissihteeriä, kortistonhoitaja, keskuskirjaston hoitaja, 13 asunnontarkastajaa, 41 toimistoapulaista, ylivahtimestari, 3 vahtimestaria, 4 siivoojaa ja 3 lähettiä.

Malmin alatoimisto sijaitsi Malmilla kaupungin omistamassa huoneistossa Helsingintie 5:ssä. Henkilökunnan muodostivat sihteeri, 2 asunnontarkastajaa ja toimistoapulainen. Lisäksi mainittakoon varsinaisen kaupungin piirin päätoimisen eli I huoneenvuokralautakunnan puheenjohtaja ja 2 jäsentä, jotka myös oli katsottava tilapäisiksi viranhaltijoiksi.

Huoneenvuokralautakunnilla oli kuten ennenkin lisäksi sosiaaliministeriön määräämä toiminnanjohtaja. Yksi varsinaisten lautakuntien puheenjohtajista toimi kaupunginvaltuuston valitsemana lautakuntien yhteisenä puheenjohtajana, joka johti ja valvoi lautakuntien toimintaa, toimi neuvottelukunnan puheenjohtajana ja huolehti siitä, että neuvottelukunnalle esitettävät asiat valmisteltiin ja esiteltiin. Lautakuntien palveluksessa oli myös ylimääräisiä apulaissihteereitä, jotka pitivät istunnoissa pöytäkirjaa. Kertomusvuoden alussa oli 6 ylimääräistä apulaissihteeriä, jotka kaikki saivat pelkästään kokouspalkkion.

Melko laaja huoneenvuokrasäännöstelyä koskeva lainsäädäntö aiheutti runsaasti kyselyjä yleisön taholta. Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien alaisen huoneenvuokratoimiston neuvonnassa oli 5 virkamiestä, joista 3 otti vastaan yleisöä asunnonsaantiasioissa ja 2 hoiti varsinaisen lainopillisen neuvonnan, jota myös annettiin puhelimitse. Säännönmukaisissa tapauksissa pantiin myös neuvontaosastossa vireille yleisön riita-asiat lautakunnissa. Vireillepanot koskivat suurimmaksi osaksi vuokramaksun vahvistamista ja irtisanomislupaa koskevia anomuksia. Neuvontaosastossa kävi kertomusvuonna 41 459 henkilöä, minkä lisäksi 20 783 henkilöä kääntyi puhelimitse neuvontaosaston puoleen.

Menot ja tulot

Menot:	Määrärahat yhteensä mk	Tilien mukaan käytetty mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	4 992 300	3 917 995	+ 1 074 305
Tilapäiset viranhaltijat	38 936 240	38 450 515	+ 485 725
Vuosilomasijaiset	290 400	213 165	+ 77 235
Ylityökorvaukset	200 000	93 740	+ 106 260
Muut palkkamenot	1 646 285	1 621 665	+ 24 620
Vuokra	2 590 036	2 578 714	+ 11 322
Siivoaminen	90 000	78 081	+ 11 919
Painatus ja sidonta	555 000	554 939	+ 61
Tarverahat	820 000	816 636	+ 3 364
Omistajan kustannuksella siirrettävän ja varastoitavan omaisuuden siirtämis- ja varastoimiskustannukset	50 000	—	+ 50 000
	50 170 261	48 325 450	+ 1 844 811

Tulot: Pöytäkirjojen lunastusmaksuista kertyi tuloja 717 385 mk.

17. Palotoimi

Palolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Palolautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: puheenjohtajana rakennusmestari O. J. Vanhala, varapuheenjohtajana liittopuheenjohtaja R. J. Heinonen ja muina jäseninä palokorpraali B. V. Bergström, prokuristi E. A. Laitiala, toimitsija J. E. Lannervo, maanviljelijä L. E. Lindberg, diplomiinsinööri C.-G. O. Londén, sorvaaja L. Santanen, johtaja J. O. Suvanto sekä itseoikeutettuna jäsenenä rakennustarkastaja P. Hanste. Varajäseninä olivat palomies K. R. Hautamäki, everstiluutnantti G. H. Honkanen, sorvaaja N. J. Keskinen, kamreeri A. F. Svenlin sekä itseoikeutettuna varajäsenenä yliarkkitehti T. M. Tuovinen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apulaiskaupunginjohtaja R. J. M. Granqvist ja sihteerinä valtiotieteen kandidaatti N.-G. Holmquist.

Lautakunnan kokoukset. Palolautakunta kokoontui 27 kertaa ja kokouksissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 567. Saapuneita kirjeitä oli 539 ja lähetettyjä 360.

Päätökset. Asiat, joista palolautakunta kertomusvuonna teki lopulliset päätöksensä, olivat seuraavat: laskujen, avustusten ym. suorittaminen palokunnan rahastosta [1]); eräät palokunnan diaarista poistettavat asiat [2]); palolaitoksen alueellisen organisaation tutkimisen määrääminen palopäällikön tehtäväksi yhteistyössä asemakaavaosaston kanssa [3]); esityslistaan merkitsemättömien asioiden käsittely palolautakunnan kokouksissa [4]); palolautakunnan kokousajat, pöytäkirjojen tarkistus ja niiden pitäminen yleisön nähtävinä [5]); palokunnan rahaston pääoman kartuttaminen [6]); sairaankuljettajien työajan vahvistaminen [7]); jaoston asettaminen tutkimaan kaluston hankintaa [8]); eräiden kaluston hankinnasta tehtävien päätösten pidättäminen palolautakunnalle [9]); palopäällikön määrääminen laatimaan palolautakunnan ja -laitoksen johtosääntöehdotusta sekä jaoston asettaminen valmistelemaan ko. ehdotusta [10]); kokeilujen suorittaminen palopumpulla [11]); paineilmakompressorin asentaminen pääpaloasemalle [12]); avustusten jakaminen vapaaehtoisille palokunnille [13]); Dräger-merkkisten paineilmalaitteiden sekä savunaamarien tilaaminen [14]); ennakkolaskujen suorittaminen kalusto- ym. tilauksista Oy. Mercantile Ab:lle sekä Oy. Veljekset Kulmala Ab:lle [15]); virkapukusäännön täydentäminen [16]); kesätakkien hankkiminen päällystölle ja alipäällystölle [17]); palotoimen v:n 1953 toimintakertomuksen hyväksyminen [18]); Pohjoismaiden kesken järjestettävän palomiesten vaihdon puoltaminen [19]); asukkaiden määrääminen virka-asuntoihin [20]); yleisen palotarkastuksen suorittaminen [21]); seppeleen laskeminen filosofian tohtori B. Nybergin hautajaistilaisuu-

---

[1]) Palolk. 20. 1. 25, 26, 27 §, 2. 2. 49 §, 2. 3. 107 §, 16. 3. 124 §, 13. 4. 180, 181 §, 11. 5. 223 §, 14. 9. 397, 398 §, 12. 10. 434 §, 26. 10. 459 §, 9. 11. 477 §, 7. 12. 516 §, 21. 12. 540 §. — [2]) S:n 21. 1. 32 §. — [3]) S:n 20. 1. 35 §. — [4]) S:n 20. 1. 40 §. — [5]) S:n 20. 1. 41 §, 11. 5. 240 §. — [6]) S:n 2. 2. 48 §. — [7]) S:n 2. 2. 69 §, 8. 6. 292 §. — [8]) S:n 16. 2. 78 §. — [9]) S:n 16. 2. 81 §. — [10]) S:n 2. 3. 104 §, 30. 3. 173 §, 3. 8. 333 §. — [11]) S:n 2. 3. 117 §. — [12]) S:n 16. 3. 155 §, 8. 6. 299 §, 22. 6. 323 §. — [13]) S:n 13. 4. 189 §, 21. 12. 546 §. — [14]) S:n 13. 4. 196 §, 17. 8. 356 §. — [15]) S:n 27. 4. 204 §, 14. 9. 399, 400 §. — [16]) S:n 27. 4. 216 §. — [17]) S:n 11. 5. 222 §. — [18]) S:n 25. 5. 250 §. — [19]) S:n 25. 5. 263 §. — [20]) S:n 8. 6. 273 §, 12. 10. 436 §. — [21]) S:n 22. 6. 304 §, 21. 12. 544 §.

dessa [1]); Valmet Oy:n toimittaman ruiskulaivan vastaanottaminen [2]); sairaankuljetusauton tilaaminen [2]); Rosenbauer-merkkisten pumppujen tehon kokeileminen, niiden sekä korkeapaineletkujen palauttaminen [3]); kahden kannettavan radiopuhelimen hankkiminen [4]); työanalyysin, työhönottotestistön ja terveyskortin laadituttaminen Työterveyslaitoksella [5]); professori V. Virtalalle annetun asiantuntijatehtävän peruuttaminen [6]); vuosilomakorvauksen sekä irtisanomisajalta kuuluvan palkan maksaminen sihteeri P.-E. Gustafs'ille [7]); paloautonkorien piirustusten hyväksyminen [8]); sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen v:ksi 1955 [9]); esityksen tekeminen palolaitoksen autonkuljettajille autovaurioiden johdosta tuomittujen korvausten, paitsi sakkojen, maksamisesta 500 mk ylittävältä osalta [11]); laskujen hyväksyminen ja arvopostin kuittaaminen [12]); kahden Dodge-Pover -merkkisen auton varustaminen paloautonkorilla [13]).

Esitykset. Asiat, joista palolautakunta kertomusvuonna teki esityksiä olivat seuraavat: Herttoniemen palovartioasemalla suoritettavat rakennustyöt sekä siellä olevan asuinhuoneiston määrääminen virka-asunnoksi [14]); lisämäärärahojen ja ylitysoikeuksien myöntäminen [15]); tapaturmaisesti kuolleen palomies E. Lohmanin omaisille suoritettava erikoiskorvaus [16]); palokaivoille johtavien teiden talviauraus [17]); käytöstä poistettujen n. 1000 l:n suuruisten vesisäiliöiden luovuttaminen eräille vapaaehtoisille palokunnille [18]); palolaitoksen edustajan ja varaedustajan valitseminen I aloitetoimikuntaan [19]); virkapuhelimen myöntäminen Helsingin Palomiesten ammattiosaston puheenjohtajalle [20]); lautakunnan jäsenen Virtalan anomus häneltä asiakirjan jäljennöksestä perityn lunastuksen takaisinmaksamisesta [21]); palopumppujen ja paloautonkorien tilaamista koskevan kysymyksen nopea selvittäminen [22]); avustuksen myöntäminen Helsingin Palomiesten ammattiosastolle [23]); Kaupunkiliiton ansiomerkin myöntäminen eräille palolaitoksen viranhaltijoille [24]); kurssimaksujen sekä erikoispalkkioiden suorittaminen palomiehille [25]); pääpaloaseman tornin ym. korjaaminen [26]); palolautakunnan ja -laitoksen johtosääntöehdotuksia laativan jaoston oikeuttaminen kokoontumaan useammin kuin kolme kertaa ja kuulemaan asiantuntijoita [27]); paloautohankinnan hyväksyminen [28]); Merisatamassa olevan laiturin luovuttaminen palolaitokselle ruiskuveneiden laituripaikaksi sekä laiturin kunnostaminen [29]); palolaitoksen viranhaltijain vapauttaminen suorittamasta heille autovaurioiden johdosta tuomittuja korvauksia [30]); palolautakunnan ja -laitoksen johtosääntöjen vahvistaminen [31]); palojärjestyksen muuttaminen [32]); tontin varaaminen Töölön paloasemaa varten [33]); v:n 1955 talousarvioehdotus [34]); jäähyväisjuhlan järjestäminen eroavalle palopäällikkö Pesoselle [35]); apulaispalopäällikkö Sundquistin oikeuttaminen hoitamaan sivutehtävää v. 1955 [36]); avoinna olevien apulaispalotarkastajan ja paloteknikon virkojen täyttäminen niitä haettaviksi julistamatta [37]).

Lausunnot. Palolautakunta antoi kertomusvuonna kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille lausuntoja, jotka koskivat seuraavia asioita: Pro Kulosaari yhdistyksen esitystä, ettei Kulosaaren palovartioasemaa lakkautettaisi [38]); apulaispalopäällikkö Sundquistin oikeuttamista jatkamaan virkansa ohella sivutehtävän hoitamista kertomusvuoden loppuun saakka [39]); Helsingin kaupungin liittymistä Uudenmaan läänin Palokuntaliiton jäseneksi [40]); palolautakunnan erään v:n 1953 kalustonhankintapäätöksen alistamista kaupunginhallituksen tutkittavaksi [41]); kantakaupungin kadunnimien muutoksia ja kielellisiä oikaisuja [42]); työturvallisuustoiminnan järjestämistä [43]); palokaivon rakentamista Tammisaloon [44]); kiinteän omaisuuden tarkastajain sekä tilintarkastajain v:n 1953 kertomuksia [45]); hitsausvälineiden käyttämistä autosuojassa Laajasuontie 2 [46]); Oy. P. Sine-

[1]) Palolk. 3. 8. 344 §. — [2]) S:n 17. 8. 349 §. — [3]) S:n 17. 8. 357 §. — [4]) S:n 17. 8. 364 §. 14. 9. 409 §, 28. 9. 431 §. 21. 12. 548 §. — [5]) S:n 31. 8. 372 §. — [6]) S:n 31. 8. 374 §. — [7]) S:n 14. 9. 401 §. — [8]) S:n 14. 9. 402 §. — [9]) S:n 28. 9. 431 §. — [10]) S:n 12. 10. 435 §. — [11]) S:n 12. 10. 437 §. — [12]) S:n 21. 12. 541 §. — [13]) S:n 21. 12. 548 §. — [14]) S:n 7. 1. 10 §, 2. 3. 108 §. — [15]) S:n 7. 1. 13 §, 20. 1. 28 §, 8. 4. 176 §, 13. 4. 191 §, 17. 8. 357 §, 28. 9. 429 §, 9. 11. 479 §, 23. 11. 501 §, 7. 12. 517, 534 §, 21. 12. 547 §. — [16]) S:n 20. 1. 29 §. — [17]) S:n 20. 1. 31 §. — [18]) S:n 2. 2. 67 §, 13. 4. 190 §. — [19]) S:n 2. 2. 70 §. — [20]) S:n 2. 3. 109 §. — [21]) S:n 2. 3. 110 §. — [22]) S:n 2. 3. 119, 120 §. — [23]) S:n 16. 3. 125 §. — [24]) S:n 16. 3. 127 §. — [25]) S:n 16. 3. 128 §, 17. 8. 350 §, 7. 12. 518 §, 21. 12. 545 §. — [26]) S:n 30. 3. 170 §. — [27]) S:n 30. 3. 173 §. — [28]) S:n 8. 4. 176 §, 13. 4. 177 §, 8. 6. 290 §. — [29]) S:n 13. 4. 195 §. — [30]) S:n 27. 4. 207 §, 25. 5. 247, 248, 249 §, 17. 8. 358, 359, 360 §, 7. 12. 519 §. — [31]) S:n 29. 4. 218 §. — [32]) S:n 8. 6. 274 §. — [33]) S:n 8. 6. 293 §. — [34]) S:n 17. 8. 365 §. — [35]) S:n 14. 9. 408 §. — [36]) S:n 9. 11. 476 §. — [37]) S:n 23. 11. 500 § — [38]) S:n 7. 1. 12 §. — [39]) S:n 20. 1. 33 §. — [40]) S:n 20 1. 34 §. — [41]) S:n 2. 2. 72 §. — [42]) S:n 16. 2. 83 §. — [43]) S:n 2. 3. 111 §. — [44]) S:n 2. 3. 112 §, 16. 3. 152 §. — [45]) S:n 16. 3. 129 §, 31. 8. 373 §. — [46]) S:n 16. 3. 150 §.

brychoff Ab:n automaalaamon katon rakentamista tulenkestävästä aineesta [1]); palopäällikkö Pesosen oikeuttamista eläkettä varten lukemaan hyväkseen Palosuojeluyhdistyksessä palvelemansa aika [2]); meripelastusristeilijän hankkimista [3]); Meilahden kansakoulun paloturvallisuutta [4]); filmien varastointia Pasilassa sijaitsevaan kalliosuojaan [5]); palomestari C.-W. Åströmin sekä nuohooja O. Raiviston valituksia heidän palkkioitaan koskevista lautakunnan päätöksistä [6]); Helsingin Palomiesten ammattiosaston esitystä uudenaikaisen sammutuskaluston hankkimisesta palolaitokselle [7]); räjähdysaineiden sekä ampuma-aseiden ja -tarpeiden kauppaa talossa Hämeentie 19 sekä varastointia talossa Sörnäisten Rantatie 21—23 [8]); eron myöntämistä palopäällikkö Pesoselle [9]); Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle v. 1955 myönnettävän avustuksen suuruutta [10]); piirinuohooja K. O. Seliniä ja A. Littmania vastaan kuolemantuottamuksesta nostettua syytettä [11]); sähköhälytyslaitteiden poistamista Ehrenströmin siltavarastosta [12]); oopperarakennuksen käyttöön ottamista korjaustöiden jälkeen [13]); palolautakunnan ja -laitoksen johtosääntöehdotuksia [14]); saunan rakentamista palolaitoksen henkilökunnan kesäkotiin [15]); hätäpuhelintoimikunnan esitystä [16]); pääpaloaseman pohjoispäässä olevan tiiliaidan purkamista ym. sekä pihamaan osan vuokraamista Sanoma Oy:lle [17]); Vartiokylän Leppäsaarentien kunnostamista [18]); palkkaluokituskomitean mietintöä ja esitystä virkojen uudeksi palkkaluokitukseksi [19]). Tapanilan VPK:n esitystä sen tontin osan vuokraamisesta autonhuoltoasemaa varten [20]). Lisäksi lautakunta antoi lausuntonsa 210:stä asemakaavan ja tonttijaon vahvistamis- tai muutosehdotuksesta, 17:stä ruiskumaalauksen harjoittamislupa-anomuksesta, 6:sta tulenarkojen nesteiden varastointia koskevasta anomuksesta, 17:ssä rakennuspiirustusten hyväksymistä koskevassa asiassa sekä 3 lausuntoa majoitushuoneistojen paloturvallisuudesta.

Palolaitos

Kaupunginvaltuusto hyväksyi periaatteessa 10. 2. palolaitoksen uuden organisaation ja vahvisti 3. 11. palolautakunnan ja -laitoksen johtosäännöt. Tämän mukaan palolaitos jaetaan neljään osastoon, sammutusosastoon, teknilliseen osastoon, palonehkäisyosastoon ja talousosastoon, joiden päällikköinä toimivat apulaispalopäällikkö, teknillisen osaston palomestari, palotarkastaja ja talouspäällikkö.

Henkilökunta. Kertomusvuonna erosi palopäällikkö L. Pesonen sairauden perusteella palopäällikön virasta 15. 9. siirtyen eläkkeelle. Sitä ennen palopäällikkö Pesonen oli sairauden vuoksi virkavapaana 1.—31. 1. ja 21. 8. — 15. 9. välisinä aikoina. Palopäällikön viransijaisena 1. — 31. 1. ja 21. 8. — 15. 9. välisinä aikoina ja vt. palopäällikkönä 16. 9. lukien toimi apulaispalopäällikkö T. Sundquist. Apulaispalopäällikön viransijaisena toimi 1. — 31. 1. ja 21. 8. — 15. 9. välisinä aikoina palomestari A. Harne ja 16. 9. — 31. 12. välisenä aikana palomestari C.-W. Åström. Palomestarin viransijaisena jälleen toimi 21. 8. — 30. 9. välisenä aikana ruiskumestari A. Jäppinen sekä 1. — 31. 1. ja 1. 10. — 31. 12. välisinä aikoina ruiskumestari A. Winqvist.

Vt. paloinsinöörinä toimivan apulaispalotarkastaja G. Willingin viransijaiseksi palolautakunta nimitti 15. 1. 1954 lukien rakennusmestari K. S. T. Strömin.

Palolautakunta nimitti 23. 11. avoinna oleviin palokersantin virkoihin palokorpraalit A. O. V. Kokkisen, E. G. Jaalen, K. A. R. Melingin ja E. A. E. Thurmanin. Palopäällikkö nimitti kertomusvuoden aikana 7 vanhempaa palomiestä palokorpraalin virkoihin ja hyväksyi vanhemmiksi palomiehiksi 13 tilapäistä palomiestä ja tilapäisiksi palomiehiksi 12 uutta miestä.

Eläkkeelle siirtyivät palokorpraalit K. H. Mäkinen, T. Naulapää ja J. A. Nyberg. Kuoleman kautta poistui palolaitoksen riveistä palomies K. J. Pentikäinen. Omasta pyynnöstään erosi neljä palomiestä ja yksi palomies erotettiin.

Tuntityössä olevien ammattityöntekijöiden lukumäärä oli 19.

Palomiesten viransijaisina palveli seitsemän miestä ja kesäkuukausina vuosilomasijaisina 86 miestä sekä yksi toimistoapulaisen vuosilomasijainen.

---

[1]) Palolk. 13. 4. 194 §. — [2]) S:n 27. 4. 208 §. — [3]) S:n 11. 5. 225 §. — [4]) S:n 13. 5. 242 §. — [5]) S:n 8. 6. 294 §. — [6]) S:n 22. 6. 302 §, 3. 8. 331 §. — [7]) S:n 22. 6. 307 §. — [8]) S:n 22. 6. 318 §. — [9]) S:n 3. 8. 330 §. — [10]) S:n 17. 8. 355 §. — [11]) S:n 17. 8. 362 §. — [12]) S:n 31. 8. 386 §. — [13]) S:n 31. 8. 388 §. — [14]) S:n 28. 9. 414 §. — [15]) S:n 28. 9. 415 §. — [16]) S:n 28. 9. 427 §. — [17]) S:n 26. 10. 472 §. — [18]) S:n 9. 11. 480 §. — [19]) S:n 23. 11. 502 §. — [20]) S:n 23. 11. 503 §.

Palolaitoksen koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus vuoden lopussa ilmenee seuraavasta taulukosta:

Palo- tai vartioasema	Sammutushenkilökunta			Palotarkastajat	Toimisto		Korjaamot ja varusvarasto			Yhteensä
	Palopäällystö	Alipäällystö	Miehistö		Mp.	Np.	Viranhaltijat	Tuntityöntekijät		
								Mp.	Np.	
Pääpaloasema	4	12	104	5	3	5	4	16	3	156
Kallio	1	6	70	—	—	—	1	—	—	78
Käpylä	—	1	29	—	—	—	—	—	—	30
Herttoniemi	—	1	19	—	—	—	—	—	—	20
Malmi	—	1	9	—	—	—	—	—	—	10
Munkkiniemi	—	1	9	—	—	—	—	—	—	10
Pitäjänmäki	—	1	9	—	—	—	—	—	—	10
Yhteensä	5	23	249	5	3	5	5	16	3	314

Avoinna olivat vuoden lopussa palopäällikön, paloinsinöörin ja yhden palomiehen virat.

Virkavapaina joko opintojen harjoittamista, urheilukilpailuihin osallistumista tai muuta tarkoitusta varten oli yhteensä 17 viranhaltijaa.

Teknilliset välineet. K a l u s t o. Kertomusvuonna valmistui palolaitoksen uusi ruiskuvene HRV 2, joka otettiin käyttöön heinäkuusta alkaen. Yhdeksää autoa varten tilattiin myös pumput ja autonkorit ja näistä valmistui vuoden aikana seitsemän autonkoria.

Palolaitoksen moottoriajoneuvojen ja -ruiskujen sekä ruiskuveneiden luku ja jakautuminen eri palo- ja vartioasemille vuoden lopussa selviää seuraavasta taulukosta:

Sijoituspaikka	A u t o j a														Ruiskuveneitä	Moottoriruiskuja
	Hyökkäysautoja	Ruiskuautoja	Pioneeriautoja	Vesisäiliöautoja	Letkuautoja	Tikapuuautoja	Letku- ja ruiskuautoja	Nokipalo- ja vesivahinkosuojeluautoja	Sairaankuljetusautoja	Kuorma-autoja	Henkilöautoja	Pakettiautoja	Linjankorjausautoja	Y h t e e n s ä		
Pääpaloasema	2	2	1	—	—	1	1	1	1	1	6	1	1	18	2	6
Kallio	1	1	1	—	1	1	—	—	5	2	—	—	—	12	—	4
Käpylä	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	2
Herttoniemi	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1
Malmi	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Munkkiniemi	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Pitäjänmäki	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
VPK:n käytössä	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4
Yhteensä	9	4	2	1	2	2	1	1	6	4	6	1	1	40	2	18

Varsinaisia tulipaloautoja oli 21, joista 12 ruiskulla varustettua. Viimeksimainituista kolme oli varustettu 2 500, viisi 2 000, yksi 1 700, kaksi 1 000 ja yksi 600 l/min. tehoisella pumpulla. Ruiskulla varustetuista autoista oli kahdeksassa lisäksi vaahtosammutuslaitteet. Moottoriruiskuja oli 18, joista kolme 1 500, neljä 1 000, yksi 800, yksi 700 ja yhdeksän 600 l/min. tehoisia.

Ruiskuvene HRV 1:n pumpun teho oli 4 000 l/min. ja HRV 2:n pumppujen teho yhteensä 8 000 l/min. HRV 2:ssa oli lisäksi korkeapainepumppu sekä vaahtosammutuslaitteet. Kaikkien ruiskujen yhteinen teho oli siis 48 200 l/min.

Uutta paloletkua hankittiin vuoden aikana yhteensä 3 121 m. Käyttökelvotonta paloletkua poistettiin käytöstä 4 735 m. Letkuvarasto käsitti vuoden lopussa 30 691 m, josta 3″-liittimillä varustettua pääjohtoa 18 147 m.

Paloilmoituslaitteet. Palolaitoksen palolennätinverkkoon oli kytketty 279 palolennätinkaappia, joista yksityisiä 23. Itsetoimivia paloilmoituslaitteita, jotka oli kytketty suoraan palolaitoksen lennätinverkkoon, oli 43 paikassa. Lisäksi oli Puhelinyhdistyksen hätäpuhelinkeskukseen, josta pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle oli suorat johdot, kytketty 601 hätäpuhelinta. Puhelinkeskus oli yhdistetty palolaitoksen hälytysnumeroon 005 kolmella johdolla.

Hälytystä varten olivat palo- ja vartioasemat sekä poliisilaitos yhdistetyt toisiinsa suoralla johdolla. Viidessä henkilöautossa, säiliöautossa ja ruiskuveneissä oli radiopuhelimet.

Palopostit ja vedenottopaikat. Vuoden aikana valmistui 151 kpl uusia vesijohdon paloposteja, joten niiden lukumäärä vuoden lopussa oli 2 727. Kantakaupungissa oli seitsemän palokaivoa ja neljä 450 m³:n suuruista sammutusvesisäiliötä. Esikaupunkialueella valmistui 13 uutta palokaivoa, joten niiden kokonaismäärä vuoden lopussa oli 92. Vesialtaita oli esikaupunkialueella yhteensä kahdeksan.

Tulipalot ja avunantotapaukset. Palokunta hälytettiin kertomusvuonna 1 205 kertaa, niistä 701 kertaa todellisen tulipalon takia, 48 kertaa nokivalkean tähden, 59 kertaa savutai kaasuvaaran johdosta, 22 kertaa happikoje- tai pulmoottoriavun antamista varten, 40 kertaa erehdyksestä, 15 kertaa hälytyslaitteissa esiintyneen vian johdosta, 70 kertaa ilkivaltaisuudesta ja 250 kertaa muista syistä.

Tulipaloja oli Helsingissä tammikuussa 35, helmikuussa 63, maaliskuussa 54, huhti, kuussa 77, toukokuussa 128, kesäkuussa 70, heinäkuussa 51, elokuussa 42, syyskuussa 53, lokakuussa 40, marraskuussa 48 ja joulukuussa 40.

Todelliset tulipalot jakautuivat syttymispaikan ja syttymissyyn mukaan seuraavasti:

Syttymispaikka	Syttymissyy																			Yhteensä
	Avotulen varomaton käsittely	Hitsauskipinä	Huolimattomuus	Itsesytytys	Kamiina	Kipinä	Lasten leikki tulella	Oikosulku	Puhalluslamppu	Räjähdys	Salama	Sähkökoje	Sytytetty	Tulenarat nesteet	Tupakointi	Varomaton tulikan käsittely	Viallinen savuhormi tai tulisija	Ylikuumeneminen	Tuntematon	
Asuinhuone	8	5	7	2	—	7	5	8	2	4	—	12	1	—	17	—	6	4	1	89
Asuinrakennus	1	1	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	5	12
Auto, moottoripyörä	1	1	1	4	—	2	—	22	—	—	—	—	1	1	5	—	—	4	5	47
Autotalli	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6
Eteinen	1	2	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	9
Halkopino	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Hiilivarasto	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
Hissi + moottori	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	8
Kaatopaikka	—	—	3	11	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	3	24
Katto	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Kellari	4	—	2	1	—	—	3	—	—	2	—	1	1	1	6	—	—	—	2	23
Keittiö, keittokomero	1	—	4	—	—	1	—	3	—	—	—	5	—	1	3	—	3	2	1	24
Laituri	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Laiva, moottorivene	—	11	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Liikehuone	—	1	—	—	—	1	—	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	8
Metsä	4	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	14
Muuntaja	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Neonvalomainos	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Nurmikko, maasto	5	—	1	—	—	40	13	—	—	—	—	—	9	—	16	—	—	—	18	102
Pannuhuone	—	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	1	12
Parakki	—	—	—	—	7	1	—	2	—	—	—	—	—	—	3	—	4	—	1	18
Pesutupa	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4
Pölyhormi	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	4
Raitiovaunu	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Rautatievaunu	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4
Roskakuilu	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	1	10
Roskalaatikko	—	—	2	3	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	11	8	—	—	11	41
Sauna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	4	1	7
Sähköpylväs	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Tehdaslaitos	2	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	8
Tervapata	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	17
Traktori	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Työhuone	5	12	5	3	—	7	—	7	2	5	—	3	—	5	4	—	2	8	4	72
Ullakko	2	—	2	—	—	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	13
Uudisrakennus	—	4	3	1	6	1	—	1	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	19
Vaja tai ulkorakennus	1	4	2	—	3	2	7	3	1	—	—	—	1	—	4	—	3	2	7	40
Varasto	—	—	—	8	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	2	2	17
Yhteensä	39	50	36	38	17	71	39	86	7	13	6	23	20	10	85	18	21	52	70	701

Kertomusvuoden aikana sattuneista 701 tulipalosta oli pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla, muuta käsikalustoa tai säiliösuihkua käyttäen, 522 eli 74.5 %. Suuria tulipaloja oli neljä eli 0.6 % ja keskikokoisia 57 eli 8.1 %. Palonalkuja, jotka jo oli sammutettu palokunnan saapuessa, oli 118 eli 16.8 %.

Suuriin tulipaloihin voidaan lukea seuraavat: 21. 5. Cultorin varastoalue, Saarenkatu 23; 1. 6. kanoottivaja, Lauttasaari, Perttulantien päässä; 4. 6. varastorakennus, Pääskylänkatu 19 ja 26. 9. halkotarhan varastovaja, Itämerenkatu 20.

Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 610 tapauksessa puhelimitse, 34 tapauksessa hätäpuhelimella, 55 tapauksessa palolennättimellä ja kahdessa tapauksessa suullisesti. 474 tulipaloa sattui klo 6—18 ja 227 tulipaloa klo 18—6 välisenä aikana.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 3 512 203 632 mk ja kiinteän omaisuuden arvo 14 083 038 750 mk eli yhteensä 17 595 242 382 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 69 657 189 mk:aan ja kiinteimistön osalta 44 020 276 mk:aan eli yhteensä 113 677 465 mk:aan, joka oli 0.64 % uhatun omaisuuden arvosta.

Palovahingon korvausprosentit vv. 1945—1953 olivat seuraavat:

1945	2.3	1948	1.1	1951	0.7
1946	1.6	1949	0.7	1952	1.6
1947	0.9	1950	0.7	1953	0.4

Henkilökunnan tapaturmat. Tulipalojen sammutusmiehistön keskuudessa sattui kaksi savumyrkytys- ja 20 loukkaantumistapaturmaa. Harjoituksissa tai työpalvelussa loukkaantui 20. Sellaisia tapaturmia, joiden aiheuttamia työpäivämenetyksiä tapaturmayhtiöt eivät korvanneet, oli kolme. Kaikkien tapaturmien aiheuttamat työpäivämenetykset olivat 352 päivää ja tapaturmayhtiöiden niistä suorittamat korvaukset 198 236 mk.

Sairauden tai tapaturman perusteella myönnettiin viranhaltijoille ja vuosilomasijaisille sairauslomaa yhteensä 156 kertaa ja oli sairauspäivien luku 2 446. Tuntityöntekijäin vastaavat luvut olivat neljä ja 38.

Sairaankuljetustoiminta. Sairaankuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 13 722 kertaa, joista 11 680 kertaa sairaiden ja 2 042 kertaa tapaturmaisesti vahingoittuneiden henkilöiden kuljettamiseen. Vastaavat luvut v. 1953 olivat 12 723, 10 998 ja 1 725. Kuljetusten lukumäärä eneni siis 999:llä. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli n. 37 eli kaksi enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuljetukset jakautuivat eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Sairaustapauksia	Tapaturmia	Yhteensä
Tammikuu	1 072	134	1 206
Helmikuu	821	123	944
Maaliskuu	1 116	172	1 288
Huhtikuu	944	146	1 090
Toukokuu	954	195	1 149
Kesäkuu	938	171	1 109
Heinäkuu	924	197	1 121
Elokuu	856	194	1 050
Syyskuu	959	190	1 149
Lokakuu	1 052	174	1 226
Marraskuu	971	170	1 141
Joulukuu	1 073	176	1 249
Yhteensä	11 680	2 042	13 722

Kuljetusmatkojen pituus oli 155 559 km. Kuljetuksista kerääntyi tulona yhteensä 5 485 386 mk, edellisenä vuonna 5 226 406 mk.

Palonehkäisy ja nuohous

Uudisrakennusten tarkastus. Rakennuskatselmusten kokouksessa, jossa tarkastetaan rakennuspiirustukset ennen rakennuslupa-asiain käsittelyä maistraatissa, oli viikottain mukana palopäällikkö tai apulaispalopäällikkö, minkä ohessa toimitettiin erikoistapauksissa palokunnan puolesta piirustusten seikkaperäisempi ennakkotarkastus. Myös rakennusten loppukatselmuksessa oli palokunnan edustaja mukana.

Palotarkastukset. Yleinen palotarkastus suoritettiin kertomusvuonna kantakaupungin alueella 11. 1. — 20. 5., saarilla ja ranta-alueen kesähuvila-alueilla 19. — 30. 7. sekä varsinaisella esikaupunkialueella 20. 9. — 8. 12. välisinä aikoina. Tarkastuksissa annettiin 1 067 määräystä. Jälkitarkastukset suoritettiin kunkin alueen yleisen tarkastuksen jälkeen. Tarkastuksen johdosta ilmoitettiin 10 palotarkastusmääräyksen laiminlyönnistä maistraatille ja 37 laiminlyönnistä poliisiviranomaiselle syytteen nostoa varten.

Lausuntoja ja ilmoituksia annettiin maistraatille 51, poliisilaitokselle kaksi, kaasulaitokselle 96 sekä sairaaloille, kouluille ja yksityisille yhteensä 11 kpl.

Tämän lisäksi suoritettiin pyydettyjä ylimääräisiä tarkastuksia 738 kertaa ja annettiin palonehkäisyä koskevia neuvoja ja ohjeita.

Nuohous. Nuohoojien lukumäärä oli vuoden lopulla yhteensä 77. Nokipalojen lukumäärä viimeisenä kymmenvuotiskautena on ollut seuraava:

1945	51	1947	115	1949	87	1951	65	1953	51
1946	101	1948	94	1950	71	1952	69	1954	48

Turvavartiointi. Teattereissa ym. huoneistoissa vartioitiin näytäntöjen aikana yhteensä 931 kertaa seuraavasti: Kansallisteatterissa yksi mies 10 kertaa ja kaksi miestä 294 kertaa, Ruotsalaisessa teatterissa yksi mies 111 kertaa ja kaksi miestä 240 kertaa sekä Suomalaisessa Oopperassa kaksi miestä 127 kertaa ja kolme miestä 149 kertaa. Tämän lisäksi suoritti Helsingin VPK turvavartiointia eräissä muissa teattereissa.

Linnanmäen, messujen, näyttelyjen yms. tilaisuuksien turvavartioinnista huolehtivat vapaavuorojen miehet.

Menot ja tulot. Palolaitoksen menot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 7 milj. mk, mikä johtui lisätystä kaluston hankinnasta.

Menot olivat seuraavat:

Menoerä	Talousarvion määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	417 000	419 630	— 2 630
Vakinaiset viranhaltijat	118 715 740	117 368 456	+ 1 347 284
Tilapäiset viranhaltijat	654 240 [1]	654 240	—
Vuosilomakustannukset	7 153 270	6 734 600	+ 418 670
Sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset	18 650 000	17 724 526	+ 925 474
Muut palkkamenot	8 700 000	9 147 254	— 447 254
Vuokra	5 885 992 [1]	5 623 216	+ 262 776
Lämpö	7 568 750	7 137 231	+ 431 519
Valaistus	1 987 750	2 112 723	— 124 973
Siivoaminen	200 000	196 239	+ 3 761
Vedenkulutus	460 000	412 832	+ 47 168
Puhtaanapito	384 400	374 874	+ 9 526
Kaluston hankinta	6 721 000	18 692 763	—11 971 763
Kaluston kunnossapito	5 800 000	5 798 647	+ 1 353
Painatus ja sidonta	200 000	128 448	+ 71 552
Tarverahat	1 450 400	1 169 991	+ 280 409
Vaatteiden pesu	528 000	464 240	+ 63 760
Lääkintähuolto	100 000	98 332	+ 1 668
Yleisten laitteiden kunnossapito	150 000	143 086	+ 6 914
Autojen käyttö	3 956 500	3 384 942	+ 571 558
Vakuutusmaksut	232 000	208 760	+ 23 240
Yhteensä	189 915 042	197 995 030	— 8 079 988

[1]) Summaan sisältyy määrärahan siirto.

Talousarvion ulkopuolella olevasta kaluston hankintaan varatusta siirtomäärärahasta, josta vuoden alussa oli käyttämättä 16 787 006 mk, käytettiin kertomusvuonna 14 031 256 mk.

Avustuksena jaettiin Helsingin Vapaaehtoiselle Palokunnalle 800 000 mk, Suomen Palosuojeluyhdistykselle 534 720 mk, esikaupunkialueen vapaaehtoisille palokunnille 5 milj. mk ja Vakinaisten Palomiesten Osuusruokalalle 250 000 mk eli yhteensä 6 584 720 mk.

Tulot pysyivät kertomusvuonna samansuuruisina kuin edellisenä vuonna. Lisääntyneestä sairaankuljetuksesta johtuen nousivat sairaankuljetustulot jonkin verran, kun taas sekalaiset tulot vastaavasti pienentyivät.

Tuloja kertyi sairaankuljetuksista 5 485 386 mk, luontoiseduista 1 855 535 mk ja sekalaisia tuloja 3 151 557, yhteensä 10 492 478 mk.

Helsingin kaupungin palokunnan rahaston menot olivat kertomusvuonna 575 900 mk ja tuloja kertyi 634 988 mk. Rahaston sääntöjen mukaan siirrettiin vuoden lopulla tuloista 20 % eli 130 000 mk pääomaan, mikä tällöin nousi 1 430 000 mk:aan. Käyttämättömiä varoja oli vuoden lopulla 8 188 mk. Gösta Waseniuksen rahaston tulot olivat 8 200 mk ja käyttämättömiä varoja oli vuoden lopulla 38 930 mk pääoman ollessa 120 200 mk.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvia varapalokuntia oli 17 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteinen miesvahvuus oli 570 miestä ja kalustovahvuus seuraava: paloautoja ilman kiintopumppua viisi, kuorma-autoja viisi, paloautoja kiintopumppuineen 15, moottoriruiskuja 22, 3″ letkua 5 617 m ja 2″ letkua 4 684 m. Näiden lisäksi toimi kaupunkialueella yksi tehdaspalokunta. Vapaaehtoisten palokuntien toimintaa valaisevat seuraavat luvut:

	Hälytysten luku		
Varapalokunta	Kaupunkialueella	Kaupunkialueen ulkopuolella	Yhteensä
Helsingin	7	2	9
Degerön	5	2	7
Haagan	41	—	41
Karjalan Tulentorjujat	4	—	4
Kaarelan	2	8	10
Lauttasaaren	17	1	18
Malmin	35	—	35
Marjaniemen	11	—	11
Munkkiniemen	43	1	44
Oulunkylän	30	—	30
Pakinkylän	9	—	9
Pitäjänmäen	9	7	16
Puistolan	35	3	38
Pukinmäen	35	—	35
Tapanilan	37	—	37
Vanhan Käpylän	2	—	2
Vartiokylän—Mellunkylän	11	1	12
Yhteensä	333	25	358

18. Huoltotoimi [1]

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Huoltolautakunnan toiminta-alaan kuuluvista kertomusvuonna toteutetuista sosiaalisista toimenpiteistä oli periaatteellisesti merkittävin tuberkuloottisten toipilasrahajärjestelmän käytäntöönotto, jota varten kaupungin talousarvioon ensi kerran oli merkitty erityinen määräraha. Laitoshuollon alalla jatkuivat sekä vanhainkodin että kunnalliskodin rakennustyöt. Vanhainkodissa valmistuivat 135-paikkainen sairasosastorakennus ja 107 asuntoa käsittävä perheettömän henkilökunnan asuinrakennus, minkä lisäksi kahdessa uudessa hoidokkirakennuksessa (F ja G) voitiin pitää harjannostajaiset 18. 9. Kunnalliskodissa jatkuivat C-rakennuksen muutostyöt, henkilökunnan asuntolarakennuksessa pidettiin harjannostajaiset 17. 4., poliklinikan laboratorion laajennustyöt saatiin loppuunsuoritetuiksi ja A-rakennuksen peruskorjaustyöt aloitettiin.

Huoltolautakunnan toiminta-alaa koskevasta kertomusvuoden yleisestä lainsäädännöstä mainittakoon tärkeimpinä 30. 12. annettu laki siirtoväen huollon järjestämisestä vv. 1955 ja 1956, 18. 3. annettu valtioneuvoston päätös invalidihuollon antamista eräille jatkuvaa sairautta poteville invalideille koskevan valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, 8. 2. annettu sosiaaliministeriön päätös eräiden kuntien, joihin kuului mm. Helsinki, sosiaalihuollon hallintoa koskevan tiedonannon julkaisemisesta, 24. 2. annettu sosiaaliministeriön päätös kunnallisen kodinhoitoavun korvausperusteista sekä 8. 6. annettu sisäasiainministeriön päätös mielisairaanhoitolaitosten päivämaksuista.

Yhteiskunnallisen huollon kaupungille aiheuttama taloudellinen rasitus oli suhteellisesti samaa suuruusluokkaa kuin edellisenä vuonna, vaikka menot markkamääräisesti kohosivatkin jonkin verran.

Köyhä nhoidon avunsaajien luku nousi hieman, ja oli välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaisluku 13 044, mikä merkitsi 421 henkilön eli 3.3 %:n lisäystä edelliseen vuoteen verraten. Tämä välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuinen luku oli korkein sitten v:n 1941. Viimeisen kymmenen vuoden ajalta ovat välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuiset lukumäärät sekä heidän prosentuaalinen osuutensa kaupungin väestöstä seuraavat:

Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta	Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta
1945	7 049	2.6	1950	9 475	2.6
1946	8 106	2.4	1951	9 361	2.5
1947	8 385	2.3	1952	10 169	2.6
1948	8 326	2.3	1953	12 623	3.2
1949	9 782	2.7	1954	13 044	3.2

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja huoltotoimen kertomuksen eripainoksessa.

Huoltolautakunnan työtuvissa huoltoperiaatteen pohjalla työskennelleiden työntekijäin määrä ja heidän työpäiviensä summa oli jatkuvasti alhainen. Raittiushuollon kohteena olleiden juopuneina tavattujen henkilöiden samoin kuin alkoholistihuollossa olleiden lukumäärät alenivat jonkin verran, kun sitä vastoin irtolaishuollossa olleiden lukumäärä kohosi tähänastiseen huippuarvoonsa. Kunnallisesta kodinhoitoavusta osallisten perheitten määrä pysyi miltei ennallaan, mutta vastaava kodinhoitopäivien lukumäärä nousi hieman. Valtion kustantamien sosiaalisten toimenpiteitten ja avustusten osalta voidaan mainita, että kodinperustamislainan, lapsilisän ja invalidirahan saajien lukumäärät jonkin verran nousivat, kun taas sotilasavustusta ja sotaorpojen työhuoltoa saavien luvut alenivat.

Huoltotoimen bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta n. 110.9 milj. mk tehden kertomusvuonna 1 150 344 243 mk. Nettomenot olivat 781.2 milj. mk.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano ja kokoukset

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 11 jäsentä ja 11 lisäjäsentä; varajäseniä ja varalisäjäseniä oli vastaava määrä.

Jäsenet:
Rouva M. H. Björklund
Järjestösihteeri H. O. Hilpi
Konttoripäällikkö T. K. A. K. Järnefelt
Huoltosihteeri A. T. Koskinen
Insinööri K. F. Kreander
Pastori A. A. W. Palmgren
Piirisihteeri V. I. Porkkala
Pastori A. A. Päivänsalo
Kirjanpitäjä A. E. Salminen
Toimitsija A. K. Seme
Rouva E. V. Stolt

Varajäsenet:
Rouva K. M. Andersson
Rouva A. A. Appelberg
Pastori E. G. Ervamaa
Rouva N. M. Gröhn
Filosofian maisteri E. J. Immonen
Työnjohtaja A. Lipasti
Autonasentaja E. V. Nurminen
Insinööri B. V. Oljelund
Rouva E.-M. Salmenkylä
Rouva S. L. Saveri
Filosofian maisteri S. O. Suominen

Lisäjäsenet:
Tarkastaja A. M. Ahlberg
Vahtimestari E. F. Hintikainen
Filosofian maisteri R. K. Kuusi
Rouva J. Linko
Autonasentaja O. Lundén
Katulähetystyöntekijä A. H. J. v. Martens
Rouva E. K. Nieminen
Rouva E. D. Niklander
Rouva V. Pessi
Toiminnanjohtaja I. M. Turunen
Toimittaja A. M. Valla

Varalisäjäsenet:
Ompelija A. E. Heiskanen
Sosionomi T. H. R. Högnäs
Rouva H. M. Kallio
Konttoripäällikkö H. J. Laine
Kirvesmies K. Lampila
Rouva G. Meinander
Vaatturi G. H. Nyman
Huoltojohtaja R. Orava
Kappaompelija V. Pyykkö
Rouva A. E. Riuttu
Lastentarhan johtaja T. V. Särkijärvi

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Järnefelt ja varapuheenjohtajana jäsen Kreander. Lautakunnan jäsenyydestä 29. 9. vapautetun piirisihteeri Porkkalan tilalle valittiin v:n 1956 loppuun kestäväksi toimikaudeksi toimitsija M. Jokinen.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu viiteen valvontapiiriin ja kukin niistä kahteen alueeseen. Alueiden valvojina toimivat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet.

Jaostot ja huoltolaitosten johtokunnat. Sosiaaliohjesäännön mukaisesti huoltolautakunta asetti kertomusvuodeksi seuraavat 12 jaostoa: hallintojaoston, omaisuus- ja korvausjaoston, 6 huoltojaostoa, alkoholistihuoltojaoston, irtolaishuoltojaoston, työhuoltojaoston sekä kodinperustamislaina- ja lapsilisäjaoston.

Hallintojaostoon kuului lautakunnan puheenjohtaja Järnefelt puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja Kreander varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä huoltolautakunnan asettamien johtokuntien ja huoltolautakunnan toisten jaostojen puheenjohtajat, nimittäin jäsen Päivänsalo kunnalliskodin johtokunnan puheenjohtajana, jäsen Hilpi Tervalammen työlaitoksen johtokunnan puheenjohtajana, huoltotoimen toimitusjohtaja A. A. Asteljoki omaisuus- ja korvausjaoston puheenjohtajana sekä apulaisjohtajat O. P. Toivola, Y. E. Salo ja I. M. Alho muiden jaostojen puheenjohtajan ominaisuudessaan.

Omaisuus- ja korvausjaostoon kuului puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Salminen ja kolmantena jäsenenä lisäjäsen Kuusi.

Huoltojaostoissa I—VI toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäseninä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joista toinen lisäjäsenistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Palmgren ja lisäjäsen Hintikainen, toisessa jaostossa jäsen Palmgren ja lisäjäsen Lundén, kolmannessa jaostossa jäsen Stolt ja lisäjäsen Ahlberg, neljännessä jaostossa jäsen Salminen ja lisäjäsen Niklander, viidennessä jaostossa jäsen Seme ja lisäjäsen Linko sekä kuudennessa jaostossa jäsen Porkkala, 29. 9. alkaen hänen tilalleen valittuna jäsen Jokinen ja lisäjäsen Valla.

Alkoholistihuoltojaostoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola sekä valittuina jäsen Koskinen ja lisäjäsen v. Martens.

Irtolaishuoltojaostoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola sekä jäseninä jäsen Porkkala, 29. 9. alkaen hänen tilalleen valittuna jäsen Jokinen ja lisäjäsen Hintikainen.

Työhuoltojaostoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Salo ja jäseninä lautakunnan jäsen Björklund ja lisäjäsen Pessi.

Kodinperustamislaina- ja lapsilisäjaostoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Salo ja jäseninä lautakunnan jäsen Seme sekä lisäjäsen Turunen.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten johtokuntiin kuuluivat seuraavat henkilöt:

kunnalliskodin johtokuntaan puheenjohtajana Päivänsalo, varapuheenjohtajana Koskinen ja jäsenenä Turunen;

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Hilpi, varapuheenjohtajana Björklund ja jäsenenä kaupunginagronomi J. Kukkonen sekä

työtupien johtokuntaan puheenjohtajana Kreander, varapuheenjohtajana Stolt sekä kolmantena jäsenenä Kuusi.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallintojaostossa sekä irtolais- ja alkoholistihuoltojaostoissa oli toimitsija E. O. Saastamoinen, omaisuus- ja korvausjaostossa, kunnalliskodin johtokunnassa sekä työtupien johtokunnassa valtiotieteen kandidaatti V. O. Järvinen ja Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa rahatoimenjohtaja.

Tilisäännön edellyttämiä kassan sekä arvopaperien ja vakuuksien tarkastuksia suorittamaan huoltolautakunta valitsi varapuheenjohtaja Kreanderin ja jäsen Hilpin.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 11 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 117 asiaa. Hallintojaosto kokoontui 10 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 143 asiaa. Muilla jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku	Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku
I	25	233	Omaisuus- ja korvaus-		
II	26	281	jaosto	20	278
III	25	314	Kodinperustamislaina-		
IV	26	285	ja lapsilisäjaosto	24	76
V	24	308	Työhuoltojaosto	31	229
VI	30	226	Alkoholistihuoltojaosto	26	652
			Irtolaishuoltojaosto	26	335

Kunnalliskodin johtokunta kokoontui 14 kertaa käsitellen 363 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 21 kokousta ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykäliä yhteensä 190. Työtupien johtokunta kokoontui 11 kertaa käsitellen 130 asiaa.

II. Tärkeimmät päätökset

Tuberkuloottisten toipilasraha. Sen jälkeen kun talousarvioon oli kokeilumielessä varattu 2 milj. mk:n suuruinen määräraha toipilasrahojen maksamista varten tuberkuloottisille huoltolautakunnan harkinnan mukaan, vahvisti huoltolautakunta [1]) seuraavat ohjeet ko. toipilasrahojen maksamisesta:

1. Toipilasrahaa annetaan tarkoitukseen osoitetun määrärahan puitteissa 1. 4. 1954 alkaen toistaiseksi sellaiselle tuberkuloosiparantolassa varsinaista hoitoa saaneelle varattomalle tai vähävaraiselle tuberkuloositoipilaalle, jonka ao. parantolan tai tuberkuloosihuoltotoimiston lääkäri katsoo olevan erityisen toipumiskauden välttämättömässä tarpeessa ja jonka voidaan katsoa toipumiskauden päätyttyä pystyvän ansiotyöllään elättämään itsensä ja perheensä.

Toipilasraha myönnetään yleensä vain ensimmäistä kertaa parantolassa hoidettavana olleelle tuberkuloottiselle. Milloin toipilas on ollut hoidettavana tuberkuloosihoitolaitoksessa useamman kuin yhden kerran, annetaan toipilasrahaa hänelle poikkeuksellisesti vain, milloin uusiutunut hoitojakso on johtanut terveydentilan olennaiseen paranemiseen ja erityisen painavat syyt puoltavat toipilasrahan antamista.

2. Toipilasrahan saamisen edellytyksenä on lisäksi: a) että toipilas vakinaisesti asuu Helsingissä ja että hänellä on täällä kotipaikkaoikeus; b) että toipilas on täyttänyt 16 vuotta; c) että toipilas on varaton tai sellainen vähävarainen, jolla ei ole riittävästi varoja toipilaskauden käyttämiseksi itsensä kuntouttamiseen sekä d) että toipilas on päässyt tuberkuloosihoitolaitoksesta 31. 3. 1954 jälkeen.

3. Toipilasrahaa ei anneta sellaiselle toipilaalle, a) joka toipilasaikanaan saa maksuttoman ylläpidon valtion tai kunnan ylläpitämässä tai avustamassa sairaalassa, hoito- tai huoltolaitoksessa taikka joka on otettu työ-, pakkotyö- tahi rangaistuslaitokseen; b) joka kurinpidollisista syistä on poistettu parantolasta ennen hänelle tarpeellisen hoitoajan päättymistä; c) joka omasta aloitteestaan on ennen tarpeelliseksi harkitun hoitoajan päättymistä poistunut tai päästetty sairaalasta sekä d) jonka elämäntavat ovat sellaiset, että on syytä epäillä hänen jatkuvasti viettävän terveydentilaansa vaarantavaa tai ympäristöään häiritsevää elämää.

4. Köyhäinhoidon tarpeessa olevalle toipilaalle annetaan toipilasraha lisäavustuksena eikä sitä saa ottaa huomioon köyhäinhoitoavustuksen suuruutta määrättäessä.

5. Toipilasraha suoritetaan yleensä kuukausittain rahana toipilaalle itselleen. Milloin on aihetta epäillä sen väärinkäyttöä tai milloin muusta erityisestä syystä katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, voidaan se kuitenkin suorittaa yllä tarkoitettua pienemmissäkin erissä tai luontoissuorituksena, niin myös toipilaan aviopuolisolle tai muulle hänen kanssaan yhteistaloudessa elävälle läheiselle omaiselle.

6. Toipilasraha myönnetään huoltolautakunnalle tehtävän kirjallisen hakemuksen perusteella, jonka toipilas ennen parantolasta poistumistaan jättää parantolalle tai välittömästi poistumisensa jälkeen Helsingin kaupungin tuberkuloosihuoltotoimistolle edelleen lääkärinlausunnolla varustettuna huoltolautakunnalle toimitettavaksi.

7. Toipilasrahan maksaminen lakkautetaan: a) jos toipilas otetaan hoidettavaksi edellä 3 a)-kohdassa tarkoitettuun laitokseen; b) jos hän vaarantaa jatkuvan paranemisensa jättämällä ilmeisesti noudattamatta hänelle terveyden hoitamiseksi annettuja ohjeita ja määräyksiä tai c) jos toipilaan olosuhteet niin muuttuvat, ettei hänelle enää voitaisi myöntää toipilasrahaa.

8. Toipilasrahan myöntämisestä ja lakkauttamisesta päättää ao. huoltojaosto.

Samalla vahvistettiin toipilasrahan suuruus 7 500 mk:ksi kuukaudessa toistaiseksi kahden kuukauden toipilasajaksi.

Sittemmin huoltolautakunta [2]) tarkisti päätöstään siten, että köyhäinhoidon kotiavustusta saavalle suoritettavan toipilasrahan suuruus vahvistettiin toistaiseksi 3 000 mk:ksi kuukaudessa.

Alkoholistihuollon tehostaminen. Huoltolautakunta myönsi [3]) talousarvioon alkoholistihuollon tehostamiseksi merkitystä määrärahasta avustuksina AA-Kotikerholle 350 000 mk, Vapaan Alkoholistihuollon kannatusyhdistykselle 200 000 mk ja Kansan Raittiusavulle 50 000 mk niiden suorittaman vapaaehtoisen alkoholistihuoltotyön tukemiseksi.

---

[1]) Huoltolk. 1. 3. 24 §. — [2]) S:n 26. 3. 41 §, 9. 4. 48 §. — [3]) S:n 21. 1. 10 §, 7. 3. 20 §, 3. 6. 72 §.

Kunnalliskodin ja vanhainkodin hoitopäivämaksut. Kunnalliskodin ja vanhainkodin edellisen vuoden tilinpäätösten perusteella huoltolautakunta vahvisti [1]) huoltokustannusten perimistoiminnassa v. 1954 noudatettaviksi seuraavat hoitopäivämaksut:

	Kunnalliskoti, mk	Vanhainkoti, mk
1. Perittäessä korvausta valtiolta ja kunnilta	689	988
2. Perittäessä korvausta yksityisiltä korvausvelvollisilta:		
a) Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien hoidosta	190	250
b) muualla kotipaikkaoikeuden omaavien hoidosta	689	988
c) kotipaikkaoikeutta vailla olevien hoidosta	689	988

Lisäksi päätettiin, että jos 2 b)- ja 2 c)-kohdissa tarkoitetun huollettavan korvausvelvollinen omainen on viimeksi tullut Helsingissä henkikirjoitetuksi, voidaan häneen nähden perimistoiminnassa noudattaa kunnalliskodissa annetun hoidon osalta 190 mk:n ja vanhainkodissa annetun hoidon osalta 250 mk:n hoitopäivämaksuja, mikäli korkeamman taksan soveltaminen johtaisi ilmeiseen kohtuuttomuuteen.

Kunnalliskodin ja vanhainkodin huollettavien rahavarat. Huoltolautakunta vahvisti [2]) niiden rahavarojen ylimmän määrän, jonka kunnalliskodin ja vanhainkodin huollettavat saavat kerrallaan pitää hallussaan, 5 000 mk:ksi.

III. Esitykset

Kaupunginhallitukselle huoltolautakunta tai sen hallintojaosto teki esityksiä mm. seuraavista asioista: sosiaaliministeriölle tehtävästä esityksestä invalidihuoltoasetuksen 13 §:n 2 kohdan muuttamiseksi siten, että lainkohdassa tarkoitettujen korvausten hakuaikaa pidennettäisiin yhdellä kuukaudella [3]); kodinhoitotoimiston ja kotisairaanhoitoaseman huoneistosta [4]); ylimääräisen eläkkeen myöntämisestä 100 v. täyttävälle kaupungin asukkaalle, ent. talousapulaiselle E. M. Blomqvistille [5]); kunnalliskodin johtokunnan oikeuttamisesta päättämään laitoksen kirkon luovuttamisesta tilapäisesti ja määräajoiksi Käpylän seurakunnan käyttöön [6]); lääkäripäivystyksen järjestämisestä kunnalliskodin johtokunnan alaisiin laitoksiin [7]); Tervalammen työlaitoksen vanhan tallirakennuksen purkamisesta ja uuden tallin rakentamisesta [8]); laitoksen vesi- ja viemärijohtotöiden kiireellisestä jatkamisesta [9]) sekä laitoksen oikeuttamisesta liittymään jäseneksi Uudenmaan Keinosiemennysyhdistykseen [10]); Vihdin pitäjän Tervalammen kylässä olevan 16.17 ha suuruisen Ojala nimisen tilan ostamisesta Tervalammen työlaitoksen käyttöön [11]).

Lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle eräiden virkojen järjestelyä, määrärahoja, ansiomerkkien myöntämistä sekä muita vähäisempiä juoksevia asioita koskevia esityksiä.

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa lautakunta antoi eri viranomaisille lukuisia siltä pyydettyjä lausuntoja, joista osan käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallintojaosto.

Vapaiden huoltojärjestöjen avustusanomukset. Kaupunginhallitukselle antoi huoltolautakunta tai sen hallintojaosto lausunnot seuraavien järjestöjen toimintansa tukemiseksi anomien avustusten, halpakorkoisten lainojen ym. myöntämisestä: Suomen Sokeain liitto [12]), Vanhusten Turva [13]), Stiftelsen Sjukhemmet i Helsingfors [14]), Helsingfors Svenska Metodistförsamling [15]), Saalem Lähetys [16]), Suomen Pelastusarmeijan Säätiö [17]), Fruntimmersföreningen i Helsingfors [18]), Reumaliitto [19]), Föreningen de Gamlas vänner [20]),

[1]) Huoltolk. 26. 3. 37 §. — [2]) S:n 13. 9. 95 §. — [3]) S:n 22. 10. 102 §. — [4]) S:n 20. 1. 14 §. — [5]) Hall.jsto 6. 9. 101 §. — [6]) Huoltolk. 26. 3. 38 §. — [7]) S:n 22. 10. 105 §. — [8]) S:n 1. 3. 21 §. — [9]) S:n 1. 3. 26 §. — [10]) S:n 9. 4. 45 §. — [11]) S:n 3. 6. 57 §. — [12]) S:n 26. 3. 39 §. — [13]) S:n 26. 3. 40 §. — [14]) S:n 26. 3. 42 §. — [15]) S:n 9. 4. 50 §. — [16]) S:n 3. 6. 70 §. — [17]) S:n 3. 6. 71 §, 7. 12. 114 §. — [18]) Hall. jsto 14. 6. 61 §. — [19]) S:n 18. 6. 80 §. — [20]) S:n 18. 6. 87 §.

Helsingin Taloustyöntekijäin yhdistys [1]), Vanhainsuojelun keskusliitto—Centralförbundet för de gamlas väl [2]) sekä 26:n eri järjestön ja yhdistyksen anomuksista apurahojen myöntämisestä niille yleishyödyllisten yritysten ja laitosten tukemiseksi varatusta määrärahasta.

Muut lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin edellisten lisäksi lausuntoja mm. seuraavista asioista: yksityisten järjestöjen omistamien lomakotien käytöstä akuuttisairaaloista kotiutettavien toipilaitten hoitotarkoituksiin [3]); vt Semen ym. tekemästä aloitteesta, joka koski taidegrafiikan hankkimista huoltolaitoksiin ym. [4]); vajaamielisten sijoituskysymyksestä, jolloin huoltolautakunta lausunnossaan kannatti kysymyksen järjestämistä yhteistyössä Diakonissalaitoksen kanssa ja ehdotti, että asian yksityiskohtaista ja kiireellistä valmistelua varten asetettaisiin komitea [5]); kunnalliskodin Hirvihaaran haaraosaston rakennus-, korjaus- ja järjestelytöistä [6]); virkasäännön 39 §:n 5 momentin muuttamisesta koskemaan myös kunnalliskodin ja vanhainkodin henkilökuntaa [7]).

Eri jaostojensa toimesta huoltolautakunta antoi viranomaisille ja yksityisille huoltojärjestöille tuhansia yksityisiä henkilöitä ja huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysivät näitä lausuntoja Kansaneläkelaitos ja Valtion tapaturmatoimisto.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

1. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltotoimen toimitusjohtaja A. Asteljoki oli 11. 1 alkaen neljän kuukauden virkalomalla tutustuakseen Yhdistyneiden Kansakuntien järjestämällä opintomatkalla pääasiassa vanhusten huoltoa koskeviin kysymyksiin ja järjestelyihin Englannissa ym. Euroopan maissa. Vs. toimitusjohtajana oli vastaavana aikana apulaisjohtaja O. Toivola. Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle kanslianhoitaja E. C. Kaila ja huoltotarkastaja M. S. V. Broms sekä erosi notaari S. K. Waismaa. Kaupunginhallitus nimitti apulaisjohtajaksi I. Alhon ja huoltolautakunta notaariksi U. I. Tiaisen. Kaupunkiliiton ansiomerkit myönnettiin asiamies I. Arpialle 30 vuoden sekä kanslianhoitaja E. Kailalle 25 vuoden ja huoltotarkastaja S. Stjernvallille sekä toimistoapulaiselle H. M. Weckströmille 20 vuoden palveluksesta.

Huoltolaitosten henkilökunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon käsityönopettaja A. E. Roeringin nimittäminen työtupien työtuvanhoitajan virkaan.

Huoneistot ym. Huoltotoimistot pidettiin yleisöä varten avoinna arkipäivisin klo 10—13 paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 10—12. Asiamiesosastolla, pääkassalla sekä erityishuoltoa hoitavilla toimistoilla, kuten alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimistolla oli päivävastaanottojen ohella lisäksi määräpäivinä iltavastaanottoja.

Toimistotyö. Köyhäinhoitoa, sotilasavustuksia yms. varten asetettujen huoltotoimistojen huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 27 873 kotikäyntiä huoltotapausten tutkimiseksi. Toimistonhoitajat tekivät edellisten lisäksi 642 tarkistuskäyntiä avustuksensaajien luona. Toimistojen huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita, vanhuksia tai muita erityishuoltoa tarvitsevia henkilöitä. Näitä kotikäyntejä oli yhteensä 13 838.

Rekisteritoimistossa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 8 398, joten rekisteri vuoden päättyessä sisälsi kaikkiaan 206 567 korttia. Henkilöasiakirjavihkojen eli ns. aktien luku kasvoi 5 880 ja oli niiden kokonaismäärä vuoden lopussa 186 077. Toimistossa käsiteltiin vuoden aikana 5 047 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 3 321 tapauksessa ja 592 tapauksessa varattomuustodistus. Sairaalahoitoanomuksista aiheutui kaikkiaan 1 572 huoltotarkastajien sairaalakäyntiä. Kansaneläkelaitoksen lausuntopyyntöjä eläkehakemuksista käsitteli toimisto 5 344 antaen niistä tarvittavat lausunnot. Nämä pyynnöt aiheuttivat yhteensä 914 huoltotarkastajien kotikäyntiä. Rekisteritoimistossa laadittiin lisäksi huoltotoimintaa valaisevat tilastolliset katsaukset sekä koottiin niitä varten tarvittava aineisto.

[1]) Huoltolk. 13. 9. 92 §. — [2]) S:n 22. 10. 106 §. — [3]) S:n 1. 3. 22 §. — [4]) S:n 3. 6. 69 §. — [5]) S:n 13. 9. 93 §. — [6]) S:n 22. 10. 107 §. — [7]) S:n 7. 12. 115 §.

Kodinperustamislainatoimistossa otettiin vastaan 1 008 laina-anomusta. Asiakkaiden käyntejä oli toimistossa 4 766.

Lapsilisätoimisto suoritti sille saapuneiden ilmoitusten perusteella lainmukaiset lapsilisät niihin oikeutetuille nostajille, joiden luku vuoden viimeisenä neljänneksenä oli 56 730 (edellisen vuoden vastaavana aikana 54 952). Näiden lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta nostivat lapsilisän sen huostassa olevien tai laitoksissa hoidettavien lasten osalta.

Kodinhoitotoimistoon tehtiin kaikkiaan 3 670 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta toimisto peri korvauksina yhteensä 1 832 489 mk.

Työhuoltotoimisto hoiti sotaorpojen työhuoltoon, ammattiopintojen avustamiseen ja invalidihuoltoon kuuluvat tehtävät ja teki sosiaaliministeriölle esityksiä tai antoi ministeriölle lausuntoja yhteensä 1 165 sekä laati 3 894 maksuosoitusta. Toimiston huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 1 804 kotikäyntiä.

Irtolais- ja alkoholistihuoltotoimistoon ilmoitettiin kertomusvuoden aikana kaikkiaan 241 uutta irtolaistapausta, 753 uutta alkoholistitapausta sekä 526 uutta ns. raittiushuoltotapausta. Tutkimuksia, kuulusteluja ja puhutteluja suorittivat huoltotarkastajat yhteensä 26 403. Alkoholistien lähettämistä alkoholistihuoltoloihin koskevia esityksiä toimisto teki 389. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista 966 henkilöstä, alkoholistihuollossa olleista 3 454 henkilöstä sekä raittiushuoltolain kohteina olleista 709 henkilöstä on edempänä ao. luvuissa.

Asiamiesosaston eri toimistojen suorittamista tehtävistä mainittakoon seuraavat numerotiedot:

Yleinen toimisto hoiti päätyönään täyteen huolenpitoon otettujen henkilöiden holhousasiat ja heidän omaisuutensa haltuunottoon, hoitoon ja rahaksimuuttoon liittyvät monipuoliset tehtävät, joiden yhteydessä lautakunnan puolesta jouduttiin runsaasti mm. esiintymään oikeusistuimissa. Vuoden aikana toimisto hoiti kaikkiaan 1 994 henkilön omaisuusasioita, joista 881 oli uusia, kertomusvuoden aikana vireillepantuja ja joista seuraavaan vuoteen siirtyi 1 172 muiden tultua vuoden kuluessa loppuunhoidetuiksi. Toimistossa pidetyn holhouskortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 801 ja lopussa 850 henkilöä.

Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-toimisto esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 2 775 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 2 179 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia tapauksia 1 300. Kaikista vireillä olevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitetyiksi 924.

Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-toimistoon saapui vuoden varrella toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka koskivat 2 1328 eri päähenkilöä.

Valtiontapausten eli D-toimisto haki korvauksia valtiolta huoltolakien nojalla annetusta huollosta, jonka valtio on velvollinen korvaamaan kaikkiaan 1 053 eri henkilöä koskevassa tapauksessa, ja koski niistä 386 köyhäinhoitoa, 21 lastensuojeluhoitoa ja 3 molempia, 3 alkoholistihuoltoa, 6 irtolaishuoltoa, 347 tapauksessa oli kysymys sotasiirtolaishoidosta ja 287 tapauksessa siirtoväkeen kuuluville annetusta huollosta. Näiden lisäksi 1 143 tapauksessa oli kysymys kansaneläkkeen lisäeläkkeiden kunnanosuuksien korvaamisesta. Edelleen toimisto haki korvausta 500 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä huoltoavustuksesta.

Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-toimisto velkoi yksityisiltä elatusvelvollisilta korvausta 13 601 avunsaajapäähenkilölle annetusta avustuksesta, joista 8 934 koski huoltolautakunnan sekä 4 667 lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Uusia tapauksia oli kokonaismäärästä 4 197, joista 3 260 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 2 362 tapausta, niistä huoltolautakunnan 1 637 ja lastensuojelulautakunnan 725. Työlaitokseen toimisto lähetti 55 miestä ja 3 naista työllään korvaamaan saatua köyhäinhoitoa. Yksityisiin maksuvelvollisiin kohdistuva perimistoiminta tapahtui pääasiassa huoltotoimistoissa L-toimiston valvomana. Toimistossa toimivat seuraavat erikoistyöryhmät: lastensuojeluhoidosta aiheutuvia korvauksia perivä ns. Ls-ryhmä, oikeudenkäynti- ja tutkimusasiain ryhmä, joka mm. hoitaa yksityisiä maksuvelvollisia vastaan kohdistettavat lainhakuasiat, työlaitokseen toimittamiset jne., sekä ns. eläkeasiain ryhmä, joka hoitaa huolto-

lautakunnalle kansaneläkkeistä aiheutuvat ja lautakunnalle maksettavaksi määrättyjä ja välitettäviä eläkkeitä koskevat asiat.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Avunsaajien lukumäärä. Varsinaisia avustuksensaajia oli yhteensä 11 880 henkilöä eli 3.0 % kaupungin asukasluvusta vuoden lopussa. Miehiä oli näistä 4 185, naisia 7 359 ja alle 16-vuotiaita lapsia 336. Edelliseen vuoteen verrattuna oli kokonaislukumäärässä lisäystä 355 henkilöä eli 3.1 %.

Tilapäistä avustusta eli yksinomaan kotiavustusta vuoden aikana alle 2 500 mk saaneita oli 1 164 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verrattuna merkitsi 66 henkilön eli 6.0 %:n lisäystä. Laskemalla molemmat edellä olevat avustuksensaajain ryhmät yhteen, saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 13 044 henkilöä.

Näiden lisäksi tuli kotiin annetuista varsinaisista kotiavustuksista välillisesti osallisiksi 4 808 henkilöä, joista avunsaajain aviopuolisoita 910 ja lapsia 3 898. Laskemalla yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta osallisiksi tulleiden yhteissummaksi 17 852. Tämä lukumäärä on korkein sitten v:n 1941.

Yllä esitettyihin lukuihin sisältymättöminä ja niistä erillään pidettävinä ryhminä on vielä mainittava muissa kunnissa avustetut, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 2 328 sekä huoltotoimen varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 61 henkilöä. Köyhäinhoitoavustusta nauttineiden henkilöiden lukumäärän kehitystä vv. 1945—1954 absoluuttisesti sekä suhteessa kaupungin hengille kirjoitetun väestön keskiväkilukuun kunkin vuoden lopussa osoittaa seuraava vertailu:

	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954
	Absoluuttiset luvut									
Varsinaiset avunsaajat	6 587	7 698	7 281	7 432	8 628	8 629	8 743	9 397	11 525	11 880
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	7 049	8 106	8 385	8 326	9 782	9 475	9 361	10 169	12 623	13 044
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	8 130	10 192	10 481	10 390	12 714	12 363	12 151	13 485	17 432	17 852
	%:na väkiluvusta									
Varsinaiset avunsaajat	2.4	2.8	2.0	2.1	2.4	2.3	2.3	2.4	2.9	3.0
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	2.6	2.4	2.3	2.3	2.7	2.6	2.5	2.6	3.2	3.2
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	2.9	3.0	2.0	2.9	3.5	3.3	3.2	3.5	4.4	4.4

Seuraavassa esitetään yksityiskohtaisempia selvityksiä tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, varsinaisista avunsaajista. Näistä oli syntymäpaikan mukaan 79.5 % syntynyt muualla kuin Helsingin kaupungissa. Erikseen miehistä, naisista ja alle 16-vuotiaista lapsista oli muualla kuin Helsingissä syntyneitä:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä syntyneitä	3 166	6 252	23	9 441
%:na varsinaisista avunsaajista	75.7	85.0	6.8	79.5

Siten siis yli $^3/_4$ miehistä ja runsaasti $^4/_5$ naisista ei kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön, kun sen sijaan lapset, vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta, olivat helsinkiläissyntyisiä. Kertomusvuoden tilanne ei sanottavasti poikennut edellisistä vuosista.

Avunsaajien kotipaikkaoikeus. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 2 408 henkilöllä eli 20.3 %:lla varsinaisista avunsaajista, ja on tähän luettu myös ne henkilöt, joiden kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tai riidanalainen. Ryhmän suuruus ja prosenteissa laskettu osuus kaikista varsinaisista avustetuista on vv. 1945—1954 kehittynyt seuraavasti:

	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien luku	1 590	1 834	1 625	1 693	1 890	1 847	1 961	2 006	2 328	2 408
%:na varsinaisista avunsaajista...	24.1	23.8	22.8	22.8	21.8	21.4	22.4	21.3	20.2	20.3

Helsingin kaupungissa avustettujen ns. ulkokuntalaisten ja valtion tapausten osuus muodosti siten viidenneksen kaikista varsinaisista köyhäinhoidon avunsaajista.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli hallitsevassa asemassa sairaus, kivulloisuus ja muu työkyvyttömyys, joiden osuus oli 59.6 %, joista mielisairaus 16.6 %, tuberkuloosi 6.6 %, vajaamielisyys 1.2 %, nivelreumatismi 1.2 %, raajarikkoisuus 0.7 %, sokeus ja kuurous 0.4 % sekä muut sairaudet 32.9 %. Suuruusjärjestyksessä toisella sijalla esiintyi syynä vanhuudenheikkous, 19.6 %, ja seuraavina työttömyys, 6.4 %, riittämätön ansio, 2.5 %, elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 1.9 %, synnytys, 1.8 %, huolehtiminen avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta, 1.1 %, aviopuolison perheensä jättäminen, 0.9 %, perheen suurilukuisuus, 0.9 %, aviopuolison kuolema, 0.1 %, sekä tässä mainitsemattomat muut syyt, 5.2 %. Eri sukupuolien osalta eroaa useimpien syyryhmien suhteellinen osuus varsin vähän. Kuitenkin muutamissa syyryhmissä sukupuolien välinen ero oli tuntuva: vanhuudenheikkous esiintyi syynä naisilla 25.9 %:lla, mutta miehillä vain 8.6 %:lla, kun taas tuberkuloosi oli syynä miehistä 12.7 %:lla ja naisista vain 3.2 %:lla.

Yhdistämällä eri syyryhmät suuremmiksi ryhmiksi, jakautuu niiden osuus prosentteina kymmenvuotiskautena 1945—54 seuraavasti:

Avuntarpeen syy	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954
Vanhuudenheikkous	27.4	25.4	26.5	22.5	20.3	22.1	22.0	21.3	18.0	19.6
Mielisairaus ja vajaamielisyys	23.4	21.8	23.4	22.5	20.2	20.4	20.9	20.4	17.5	17.8
Muut sairaudet [1]	39.0	40.5	38.9	42.7	44.2	43.9	43.4	42.3	42.1	41.8
Aviopuolison kuolema	0.1	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.4	0.3	0.1
Perheen suurilukuisuus	0.4	0.6	0.9	1.0	0.7	0.8	0.9	0.7	0.5	0.9
Epäsosiaalinen elämäntapa [2]	5.0	6.3	6.4	6.5	7.1	6.7	7.6	8.7	8.4	8.9
Työttömyys	1.1	1.2	0.9	0.8	2.5	1.4	1.0	2.3	8.8	6.4
Muut syyt [3]	3.6	4.0	2.7	3.7	4.8	4.5	4.0	3.9	4.4	4.5
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Eri ikäryhmissä vaihteli erilaisten syiden suhteellinen osuus kertomusvuonna suuresti. Niinpä sairaus ja mielisairaus olivat hallitsevina avuntarpeen syinä alle 65-vuotiailla, kun taas yli 65-vuotiaiden pääasiallisimpana syynä oli vanhuudenheikkous. Erikseen on lisäksi huomattava, että 20—29 ja 30—39 vuotiaiden kohdalla epäsosiaalisen elämäntavan osuus avuntarpeen syynä oli melkoisen suuri. Seuraava taulukko osoittaa lähemmin avuntarpeen syiden suhteellisen osuuden eri ikäryhmissä.

[1]) Erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky. — [2]) Avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous, perheen jättäminen ym. — [3]) Riittämätön ansio, aviolapsen synnytys sekä muut sekalaiset syyt.

Avuntarpeen syy	16-19 v. %	20-29 v. %	30-39 v. %	40-49 v. %	50-59 v. %	60-64 v. %	65 v. — %
Vanhuuden heikkous	—	—	—	—	—	—	62.7
Mielisairaus ja vajaamielisyys	8.9	17.3	21.2	23.7	23.7	19.2	10.0
Muut sairaudet	39.0	33.4	38.0	48.6	62.4	72.2	24.7
Aviopuolison kuolema	—	0.2	0.2	0.3	0.2	0.1	—
Perheen suurilukuisuus	—	0.5	2.9	1.7	0.6	—	—
Epäsosiaalinen elämäntapa	17.8	29.4	18.1	11.1	3.3	1.7	0.3
Työttömyys	11.0	11.9	11.6	8.8	6.8	3.9	0.7
Muut syyt	23.3	7.3	8.0	5.8	3.0	2.9	1.6
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alle 16-vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli lapsen sairaus tai viallisuus 26.2 % ja jokin vanhemmista johtuva seikka, 73.8 %.

Aikuisiin avunsaajiin nähden selvitettiin myös avuntarpeen pääsyyn ohella vaikuttava lisäsyy, milloin sen katsottiin oleellisesti vaikuttavan avustuksen tarpeeseen. Huomioon otettava lisäsyy esiintyi 2 613 henkilön kohdalla, joista 1 118:lla oma tai perheessä esiintynyt sairaus, kivulloisuus tai muuten vähentynyt työkyky, 592:lla riittämätön ansio, 354:llä juoppous tai muu epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus sekä 131:llä perheen suuruus, muiden lisäsyiden esiintyessä harvemmin.

Avustuksen muodon mukaan ryhmittyivät varsinaiset avustuksensaajat seuraavasti:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia [1])	Yhteensä
Yksinomaan laitoksissa olleita	1 358	2 707	264	4 329
» yksityishoidossa olleita	3	1	—	4
» kotiavustusta saaneita	1 911	3 245	53	5 209
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	913	1 405	19	2 337
Laitos- ja yksityishoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	—	1	—	1
Yhteensä	4 185	7 359	336	11 880

Jos avunsaajat ryhmitellään Suomen virallisessa huoltotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan vain kolmeen ryhmään, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiavustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia [1])	Yhteensä
Laitoksissa olleita	2 271	4 113	283	6 667
Yksityishoidossa olleita	3	1	—	4
Kotiavustusta saaneita	1 911	3 245	53	5 209
Yhteensä	4 185	7 359	336	11 880

Laitoshoitoa joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiavustuksen ohella sai siis 6 667 henkilöä eli 56.1 % varsinaisista avunsaajista (ed. v. 57.0 %) ja yksinomaan kotiavustusta 43.9 % (42.9 %), yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.03 %.

Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus. Selvitettäessä avustuksen saajien jakautumista avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden mukaan on tällöin säännölliseksi katsottu avustus, jota kertomusvuonna annettiin keskeytymättä vähintään 6 kk:n aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta kesti vähintään 9 kk. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteella varsinaista avustusta saaneet henkilöt jakautuivat seuraavasti:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Säännöllinen	1 616	3 626	6	5 248
Lyhytaikainen	2 569	3 733	330	6 632
Yhteensä	4 185	7 359	336	11 880

[1]) Lasten saama kotiavustus käsitti etupäässä heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä, sairaanhoitovälineitä tms.

Suurin osa eli 55.8 % kaikista varsinaisista avunsaajista sai lyhytaikaista avustusta.

Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan varsinaisista 16 vuotta täyttäneistä avunsaajista oli naimattomia 40.7 %, naimisissa olevia 27.1 %, eronneita 12.3 % ja leskiä 19.9 %. Miehet ja naiset ryhmittyivät varsin eri tavoin: kun miehistä oli naimattomia 37.3 %, naimisissa olevia 43.1 % ja leskiä 7.0 %, oli naisista naimattomia 42.6 %, vajaa kolmasosa eli 27.3 % oli leskiä ja vain 18.1 % naimisissa olevia. Eronneita oli miehistä 12.6 % ja naisista 12.0 %. Syntyperän mukaan oli alle 16-vuotiaista 87.5 % aviosyntyisiä ja 12.5 % aviottomia. Isä oli kuollut 28 avustetulta lapselta ja 18 lapsen isästä ei ollut tietoa.

Avunsaajien ikä. Varsinaisista avunsaajista 97.2 % oli 16 vuotta täyttäneitä ja vain 2.8 % alle 16-vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli seuraavan taulukon mukainen:

Ikä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	62	1.5	84	1.2	116	1.3
20—29	507	12.1	785	10.7	1 292	11.2
30—39	769	18.4	919	12.5	1 688	14.6
40—49	1 005	20.4	1 070	14.5	2 075	18.0
50—54	440	10.5	501	6.8	941	8.1
55—59	359	8.6	539	7.3	898	7.8
60—64	312	7.4	583	7.9	895	7.7
65—69	289	6.9	737	10.0	1 026	8.9
70—	442	10.6	2 141	29.1	2 583	22.4
Yhteensä	4 185	100.0	7 359	100.0	11 544	100.0

Ikäryhmitys osoittaa, että 55 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia eli siis henkilöitä, joiden köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus ei enää muutu, oli 46.8 % kaikista täysikasvuisista avunsaajista. Vanhuuden rajaksi tavallisesti määritellyn 65 vuotta oli avunsaajista sivuuttanut 31.3 %.

Avunsaajien ammatti. Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat eri ammattiryhmiin seuraavasti:

Ammatti	Miehiä		Naisia		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	94	2.2	123	1.7	217	1.9
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	50	1.2	84	1.1	134	1.2
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	231	5.5	664	9.0	895	7.7
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	291	7.0	669	9.1	960	8.3
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 715	41.0	2 044	27.8	3 759	32.6
Muita työntekijöitä	1 353	32.3	1 634	22.2	2 987	25.9
Merimiehiä ja kalastajia	99	2.4	11	0.1	110	0.9
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	123	2.9	190	2.6	313	2.7
Yksityisten palvelijoita	2	0.1	1 116	15.2	1 118	9.7
Muun elinkeinon harjoittajia	35	0.8	203	2.8	238	2.1
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	192	4.6	621	8.4	813	7.0
Yhteensä	4 185	100.0	7 359	100.0	11 544	100.0

Kuten edellisinäkin vuosina esiintyivät suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät sekä muut työntekijät, joihin luetaan ammattitaidottomat aputyöntekijät yms. ja kuului näihin ryhmiin yhteensä yli puolet kaikista täysikasvuisista avunsaajista. Erikseen miehistä oli näiden ryhmien osuus kolme neljäsosaa, naisista puolet. Merkille pantava on lisäksi naisten kohdalla yksityisten palveluksessa olleiden suhteellisen suuri ryhmä.

Alle 16-vuotiaat lapset on ryhmitetty vanhempiensa ammatin mukaan, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas- ym. ammattityöntekijöitä 57.7 %, muita työn-

tekijöitä 14.0 %, liikeapulaisia ja työnjohtajia 8.0 %, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa vähäinen.

Mainittakoon vielä, että kaikista varsinaisista avustuksensaajista oli kertomusvuonna 4 609 henkilöä saanut vanhuusavustusta tai kansaneläkkeen lisäeläkettä sekä että 422 avunsaajaperhettä oli saanut perhelisälain edellyttämää perhelisää.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoitoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiavustusta saaneista.

Laitoshoito

Köyhäinhoitolain nojalla hoidettiin kaikista varsinaisista avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 2 271 miestä, 4 113 naista ja 283 alle 16-vuotiasta lasta eli kaikkiaan 6 667 eri henkilöä (ed. v. 6 571).

Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 1 229 621 (1 178 011), joten laitoksissa ollutta henkilöä kohden tuli keskimäärin 184.4 huoltopäivää (179.3).

Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken:

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1954

16 vuotta täyttäneet

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	**2 271**	**4 113**	**6 384**	**389 199**	**830 513**	**1 219 712**	**191.1**
Kaupungin omat laitokset	**1 949**	**2 969**	**4 918**	**339 764**	**648 207**	**987 971**	**200.9**
Huoltolautakunnan alaiset	*525*	*1 065*	*1 590*	*122 377*	*280 083*	*402 460*	*253.1*
Kunnalliskoti	341	780	1 121	75 088	164 577	239 665	213.8
Vanhainkoti	151	407	558	39 064	115 506	154 570	277.0
Tervalammen työlaitos	89	—	89	8 225	—	8 225	92.4
Sairaalat	*930*	*938*	*1 868*	*57 477*	*46 969*	*104 446*	*55.9*
Marian sairaala	325	355	680	9 236	9 474	18 710	27.5
Kivelän sairaala	273	396	669	11 226	18 195	29 421	44.0
Tuberkuloosiparantola	284	110	394	33 982	16 200	50 182	127.4
Auroran sairaala	69	48	117	1 909	1 591	3 500	29.9
Malmin sairaala	44	70	114	1 124	1 509	2 633	23.1
Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden huoltolaitokset	*591*	*1 077*	*1 668*	*159 846*	*321 091*	*480 937*	*288.3*
Nikkilän sairaala	430	878	1 308	140 112	280 360	420 472	321.5
Kivelän sairaala	165	175	340	19 507	27 617	47 124	138.6
B-sairaala, Salo	1	44	45	170	6 490	6 660	148.0
Keskuskoti	—	55	55	—	6 379	6 379	116.0
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema	4	7	11	57	245	302	27.5
Kesäsiirtolat	*1*	*1*	*2*	*64*	*64*	*128*	*64.0*
Muiden omistamat laitokset	**440**	**1 357**	**1 797**	**49 435**	**182 306**	**231 741**	**129.0**
Vanhainkodit ja turvakodit	*42*	*582*	*624*	*7 122*	*101 408*	*108 530*	*173.9*
Vanhainkoti Altenheim	—	6	6	—	1 896	1 896	316.0
» Aurinko	2	5	7	518	1 356	1 874	26.8
» Bergahemmet	—	2	2	—	730	730	365.0
» De gamlas hem	—	5	5	—	1 825	1 825	365.0
» Helenahemmet	—	2	2	—	730	730	365.0
» Hemgården	—	3	3	—	1 088	1 088	362.7
» Iltala	—	5	5	—	1 276	1 276	255.2
» Kanerva	—	13	13	—	4 745	4 745	365.0
» Kylänpää	—	11	11	—	3 176	3 176	288.7
» Käpyrinne	2	15	17	435	4 173	4 608	271.1
» Lugnet	—	9	9	—	3 037	3 037	337.4
» Maria-yhdistyksen	—	24	24	—	7 027	7 027	292.8
» Rouvasväenyhdistyksen	—	6	6	—	2 039	2 039	339.8

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Vanhainkoti Ruotsalaisen metodistiseurakunnan	—	3	3	—	1 095	1 095	365.0
» Seurakuntien	—	81	81	—	25 442	25 442	314.1
» Sjömansro	4	—	4	1 126	—	1 126	281.5
» Syysaurinko	1	1	2	365	365	730	365.0
» Venäläisten	13	48	61	3 169	15 133	18 302	300.0
» Palvelijatarkoti, Taloustyöntekijäin yhdistyksen	—	9	9	—	2 861	2 861	317.9
Lepokoti: Heponiemen	—	1	1	—	19	19	19.0
» Kaisankoti	—	23	23	—	588	588	25.6
» Lepopirtti	4	12	16	164	410	574	35.9
» Mallusjoen	6	10	16	366	678	1 044	65.3
» Nurmijärven	—	1	1	—	27	27	27.0
» Päiväkumpu	4	4	8	59	118	177	22.1
» Tyynelän	—	1	1	—	20	20	20.0
Hevossalmen Kurssi- ja Lomakoti	—	1	1	—	125	125	125.0
Kuortaneen Invaliidikoti	1	1	2	93	30	123	61.5
Leppävaaran Nuorisokoti	—	2	2	—	179	179	89.5
Kovaosaisten Ystävät yhdistyksen Veljeskoti	2	—	2	95	—	95	47.5
Uupuvan Apu-Säätiön Hoitokoti	1	—	1	61	—	61	61.0
Ensi-Koti	—	79	79	—	4 820	4 820	61.0
Solhem äitikoti	—	1	1	—	79	79	79.0
Pippingsköldin äitikoti	—	71	71	—	4 359	4 359	61.4
Emmauskoti	—	130	130	—	10 683	10 683	82.2
Kuhankosken Tyttökoti	—	1	1	—	59	59	59.0
Tyttöjen Työkoti, Alavus	—	2	2	—	671	671	335.5
Hovin Koulukoti	2	—	2	671	—	671	335.5
Söderlundin Lastenkoti	—	1	1	—	120	120	120.0
Åvikin Kuuromykkäkoti	—	1	1	—	365	365	365.0
Aulan kesäsiirtola	—	1	1	—	64	64	64.0
Työkodit ja siirtolat	*8*	*32*	*40*	*850*	*1 359*	*2 209*	*55.2*
Rajamäen työsiirtola	1	—	1	294	—	294	294.0
Turvakoti Väinölä	—	32	32	—	1 359	1 359	42.5
Uudenmaan työlaitos	7	—	7	556	—	556	79.4
Sairaalat, parantolat yms.	*292*	*668*	*960*	*9 180*	*20 319*	*29 499*	*307.3*
Helsingin yleisen sairaalan synnytysosastot	—	148	148	—	1 600	1 600	10.8
Helsingin yleisen sairaalan muut osastot	113	315	428	2 546	7 292	9 838	23.0
Kätilöopisto	—	44	44	—	502	502	11.4
Allergiasairaala	2	6	8	44	491	535	66.9
Radiumkoti	3	2	5	117	11	128	25.6
Sanerva sairaala	—	1	1	—	7	7	7.0
Suomen Punaisen Ristin Sairaala	135	107	242	2 999	2 362	5 361	22.2
Suomen Punaisen Ristin Plastiikkasairaala	2	—	2	71	—	71	35.5
Työterveyslaitos	7	7	14	229	210	439	31.4
Betania Sairaskoti	—	3	3	—	471	471	157.0
Helsingin Sairaskoti	—	9	9	—	2 931	2 931	325.7
Salve Sairasaputoimisto	4	5	9	107	180	287	31.9
Kotivalli	1	2	3	89	47	136	45.3
Etelä-Saimaan yleinen sairaala	1	—	1	5	—	5	5.0
Porvoon synnytyslaitos	—	1	1	—	10	10	10.0
Västra Nylands sjukhus	1	1	2	3	8	11	5.5
Erilaiset tuberkuloosiparantolat	10	3	13	867	738	1 605	123.5
Karkun parantola	1	—	1	30	—	30	30.0
Invaliidisäätiön Huoltolaitos	2	3	5	68	190	258	51.6
Invaliidisäätiön parantola	1	—	1	127	—	127	127.0
Kolmirannan Naisinvaliidien Ammattioppilaitos	—	1	1	—	10	10	10.0
Käpylän Kuntouttamislaitos	—	1	1	—	108	108	108.0
Reumasäätiön sairaala	6	5	11	337	420	757	68.8
Lempäälän luonnonparantola	—	1	1	—	14	14	14.0
Veikkolan Parantola	12	26	38	1 484	1 622	3 106	81.7
Kaatumatautisten hoitolat	2	3	5	57	1 095	1 152	230.4

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Mielisairashoitolat	*104*	*187*	*291*	*32 283*	*59 220*	*91 503*	*314.4*
Lapinlahden sairaala	5	7	12	206	336	542	45.2
Niuvanniemen sairaala	—	1	1	—	365	365	365.0
Pitkäniemen sairaala	1	3	4	365	1 095	1 460	365.0
Kellokosken Sairaala	39	68	107	12 001	22 180	34 181	319.4
Harjavallan piirimielisairaala	1	—	1	365	—	365	365.0
Tammisaaren piirimielisairaala	32	66	98	10 082	20 166	30 248	308.7
Uudenkaupungin piirimielisairaala	—	18	18	—	6 570	6 570	365.0
Vaalialan tylsämielisten lasten hoitola	6	7	13	1 964	2 519	4 483	344.8
Helsingin Diakonissalaitoksen Rinnekoti	18	17	35	6 570	5 989	12 559	358.8
Toivolan poikakoti	2	—	2	730	—	730	365.0

16 vuotta nuoremmat

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	**161**	**122**	**283**	**5 954**	**3 955**	**9 909**	**35.0**
Kaupungin omat laitokset	**130**	**96**	**226**	**4 649**	**3 309**	**7 958**	**35.2**
Sairaalat	*123*	*92*	*215*	*4 147*	*3 021*	*7 168*	*33.3*
Marian sairaala	54	34	88	1 121	718	1 839	20.9
Kivelän sairaala	18	16	34	448	292	740	21.8
Tuberkuloosiparantola	7	4	11	798	380	1 178	107.1
Auroran sairaala	57	40	97	1 752	1 628	3 380	34.8
Malmin sairaala	1	1	2	28	3	31	15.5
Mielisairaalat	*5*	*3*	*8*	*442*	*258*	*700*	*87.5*
Nikkilän sairaala	1	—	1	188	—	188	188.0
Kivelän sairaala	4	3	7	254	258	512	73.1
Kesäsiirtolat	*2*	*1*	*3*	*60*	*30*	*90*	*30.0*
Muiden omistamat laitokset	**34**	**29**	**63**	**1 305**	**646**	**1 951**	**31.0**
Turvakodit	*1*	—	*1*	*57*	—	*57*	*57.0*
Helsingin Sokeat yhdistyksen lepokoti	1	—	1	57	—	57	57.0
Sairaalat, parantolat yms.	*32*	*29*	*61*	*1 223*	*646*	*1 869*	*30.6*
Helsingin yleinen sairaala	25	24	49	741	516	1 257	25.7
Suomen Punaisen Ristin Sairaala	5	2	7	87	9	96	13.7
Västra Nylands sjukhus	—	1	1	—	8	8	8.0
Erilaiset tuberkuloosiparantolat	1	1	2	92	17	109	54.5
Reumasäätiön sairaala	—	1	1	—	96	96	96.0
Kaatumatautisten hoitolat	1	—	1	303	—	303	303.0
Mielisairashoitolat	*1*	—	*1*	*25*	—	*25*	*25.0*
Lapinlahden sairaala	1	—	1	25	—	25	25.0

Näiden taulukoiden mukaan tuli 81.0 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 32.7 % huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairaanhoitoloissa oli melkein puolet eli 46.6 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa, vanhainkodissa sekä Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoitoa saaneista 525 miestä ja 1 065 naista eli yhteensä 1 590 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 39 henkilön vähennystä. Näiden laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Kunnalliskoti

Edellisenä vuonna aloitetut muutos- ja uudisrakennustyöt kunnalliskodin muuttamiseksi kroonikkojen hoitolaksi jatkuivat kertomusvuonna. Näistä töistä laboratorion laa-

jennus saatiin päätökseen toukokuussa ja henkilökunnan asuinrakennus harjannostovaiheeseen huhtikuussa. A-rakennuksen peruskorjaustyö puolestaan aloitettiin elokuussa.

Suomen Kaupunkiliiton ansiomerkit pitkäaikaisesta palveluksesta jaettiin seuraaville kunnalliskodin viranhaltijoille: kultainen ansiomerkki vahtimestari F. N. Halmiselle sekä hopeiset yöylihoitajatar A. A. Josefssonille sekä hoitajille A. Niemelle ja E. Tähtiselle.

Kunnalliskodin vanhin huollettava M. Puschkareff täytti 100 vuotta 3. 9. ja kaupunginvaltuusto myönsi hänelle tällöin ylimääräisen eläkkeen.

Huollettavat. Kunnalliskodissa hoidettiin kertomusvuonna 341 miestä ja 780 naista, yhteensä 1 121 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 722 henkilöä, vuoden varrella otettiin 399 ja poistettiin 540 henkilöä. V:een 1955 jäi 581 henkilöä. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	84	Lähetettiin muihin laitoksiin	30
Lähetettiin kotikuntaansa	4	Karkasi laitoksesta	1
Lähetettiin vanhainkotiin	157	Kuoli	264
		Yhteensä	540

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina selviää seuraavasta:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu	68	45	734	Heinäkuu	33	25	567
Helmikuu	42	33	742	Elokuu	17	24	581
Maaliskuu	42	40	744	Syyskuu	29	27	590
Huhtikuu	37	34	749	Lokakuu	27	30	595
Toukokuu	29	40	735	Marraskuu	27	31	601
Kesäkuu	29	164	660	Joulukuu	19	47	593
				Koko vuosi	399	540	657

Huoltopäiviä oli koko vuonna 239 665 eli 213.8 päivää keskimäärin huollettavaa kohden. Miespuoliset huollettavat olivat laitoksessa keskimäärin 220.2, naispuoliset 211.0 hoitopäivää.

Menot ja tulot. Kunnalliskodin menot ja tulot, lukuunottamatta tuotantolaitoksia, ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	190 021 013	Kunnalliskodin	1 135 267
Yhteiset menot	37 719 218	Luontoisetukorvaukset	7 142 923
Yhteensä	227 740 231	Yhteensä	8 278 190

Tuotannollisten laitosten yhteinen tappio oli kaikkiaan 399 613 mk (ed. v. voitto 5 623 812 mk). Siitä tuottivat tappiota kunnalliskodin työhuoneet 406 110 mk ja pesula 163 261 mk sekä puutarha voittoa 169 758 mk.

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli tuotantolaitosten menoja huomioonottamatta 950: 24 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin ja luontoisetutulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 915: 70 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten tappio, tulee hoitopäivän nettokustannukseksi 917: 37 mk. Kustannukset huollettavien ja laitoksen henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 112: 65 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Huollettavien työ. Työkykyiset huollettavat suorittivat maanviljelys- ja taloustöitä sekä työskentelivät laitosten työhuoneissa ja pesulaitoksessa. Huollettavien askartelutyönä valmistamia esineitä esiteltiin yleisölle joulukuussa pidetyissä myyjäisissä.

Lääkärinhoito. Laitoksen laboratoriossa suoritettiin kertomusvuonna kaikkiaan 10 449 tutkimusta. Röntgenosastolla annettiin hoitoa 538 kertaa. Fysikaalista hoitoa annettiin 6 204 kertaa. Poliklinikassa lääkärin vastaanotolla käyntien luku oli 1 941 ollen suurin huhtikuussa, 229, ja pienin kesäkuussa, 106.

Ruumiinavaus pyrittiin suorittamaan kaikissa tapauksissa, jolloin se kuolemansyyn selvillesaamiseksi oli tarkoituksenmukaista, ja toimitettiin niitä 86, pääasiallisesti yliopiston patologisessa laitoksessa.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 264 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.	Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.
Vanhuudentaudit	2	6	8	Virtsaelinten taudit	1	4	5
Tartuntataudit	—	3	3	Kasvaimet	12	20	32
Hermoston taudit	6	36	42	Ruoansuolatuselinten taudit	—	1	1
Verenkiertoelinten taudit	21	73	94	Herkistymissairaudet	—	2	2
Hengityselinten taudit	16	56	72	Veren ja vertamuodostavien elinten taudit	—	2	2
				Tapaturmat	—	2	2
				Tuki- ja liikuntaelinten taudit	—	1	1
				Yhteensä	58	206	264

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Laitoksen jumalanpalvelus- ja hartaustilaisuudet on kunnalliskodin muututtua entistä suuremmassa määrin sairaalan luontoiseksi siirretty pidettäviksi osastoissa, ja oli tilaisuuksien yhteinen lukumäärä 105, joista ehtoollistilaisuuksia 44. Yksityisiä käyntejä sairaiden luona ehtoollisviettoineen oli 19. Kunnalliskodin haaraosastoissa Hirvihaarassa, Kulosaaressa ja Oulunkylässä pidettiin jumalanpalvelus kerran kuussa.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. laitoksen kirjaston avulla ja oli lainauksien luku 2 616. Huollettavien käytössä oli lisäksi 157 vuosikertaa suomen- ja ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä. Liikuntakyvyttömille ja huonosti liikkuville huollettaville järjestettiin askartelutoimintaa. Kanttiini tuotti niinikään huolettaville virkistystä. Eri järjestöt toimeenpanivat juhlia. Elokuvaesityksiä oli laitoksessa ja sen haaraosastoissa yhteensä 43 kertaa.

Työhuoneet. Puusepän- ja maalarintyöhuoneet sekä paja toimivat entiseen tapaan. Huollettavien lisäksi työskenteli niissä huoltolautakunnan työtupien työntekijöitä, keskimäärin 14 miestä päivittäin. Huollettavien työpäivien luku oli 1 093 ja työtupien työntekijöiden 5 973. Naiset työskentelivät käsityöosastolla. Työhuoneiden tappio oli 406 110 mk.

Puutarhanhoitoa harjoitettiin laitoksen omiksi tarpeiksi; pääasiallisina viljelyskasveina olivat erilaiset ruokajuurekset ja vihannekset sekä rehuvilja. Voitto oli 169 758 mk.

Pesulaitoksessa pestiin ja mankeloitiin yhteensä 372 285 kg vaatteita. Siellä työskenteli henkilökunnan lisäksi 4 hoidokkia. Tappio oli 163 261 mk.

Vanhainkoti

Vuonna 1953 toimintansa aloittaneessa vanhainkodissa jatkui rakennustoiminta edelleen. Vuoden puolivälissä valmistuivat 135 sairaansijaa käsittävä sairasosastorakennus sekä perheettömän henkilökunnan asuinrakennus, joka sisältää 107 asuntoa, ja syyskuussa saatiin huollettavien G- ja F-asuntolat harjannostovaiheeseen.

Huollettavat. Vanhainkodissa hoidettiin kertomusvuonna 151 miestä ja 407 naista eli yhteensä 558 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 351 henkilöä, vuoden varrella otettiin 207 ja poistettiin 74 henkilöä, joten v:een 1955 jäi 484 henkilöä.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	13	Lähetettiin muihin laitoksiin	7
Lähetettiin kotikuntaansa	3	Kuoli	34
Lähetettiin kunnalliskotiin	17	Yhteensä	74

Uusien huollettavien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen huollettavien luku eri kuukausina käy selville seuraavasta asetelmasta:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen huollettujen luku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen huollettujen luku päivää kohden
Tammikuu	15	5	356	Heinäkuu	10	15	473
Helmikuu	1	2	354	Elokuu	9	5	476
Maaliskuu	3	2	357	Syyskuu	7	5	487
Huhtikuu	4	4	355	Lokakuu	8	10	487
Toukokuu	3	1	355	Marraskuu	7	6	489
Kesäkuu	135	4	382	Joulukuu	5	15	487
				Koko vuosi	207	74	429

Huoltopäiviä oli koko vuonna 154 570 eli 277.0 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Vanhainkodin	107 355 773	Vanhainkodin	1 437 958
		Luontoisetukorvaukset	4 835 337
		Yhteensä	6 273 295

Bruttokustannus huollettavaa ja päivää kohden oli 694: 54 mk. Jos vähennetään tulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 653: 95 mk. Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 99: 69 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Huollettavien työ ja askartelu. Työkykyiset huollettavat suorittivat voimiensa mukaisia taloustehtäviä, erilaisia korjaustöitä ym. Yleensä oli tämä toiminta terapian luontoista. Askartelutoimintaan osallistui n. 48 % huollettavista. Askartelutöinä suoritettiin tekstiilitöitä, nahkamuotoilua, verkonkudontaa, kirjansidontaa ym. ja pidettiin tällä tavoin valmistettujen tuotteiden myyjäiset 6. 12.

Lääkärinhoito. Vanhainkodin 135-paikkaisessa sairasosastossa ja 13-paikkaisessa akuuttisairaiden hoitolassa oli kertomusvuonna 402 potilasta, joista 252 akuuttisairaiden hoitolassa. Poliklinikassa oli lääkärin vastaanotolla käyntien luku 2 618, ollen suurin kesäkuussa, 239, ja pienin lokakuussa, 145. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 2 054. Fysikaalisessa osastossa annettiin hoitoa 3 910 kertaa. Röntgenosastolla kävijöitä oli 257. Yliopiston patologisessa laitoksessa suoritettiin 3 ruumiinavausta. Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 34 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Verenkiertoelinten taudit	10	17	27
Hengityselinten taudit	1	1	2
Virtsaelinten taudit	1	2	3
Kasvaimet	—	2	2
Yhteensä	12	22	34

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Jumalanpalveluksia pidettiin laitoksessa suomenkielisiä 51, yhteensä 2 731 kuuntelijalle ja ruotsinkielisiä 5, yhteensä 51 kuuntelijalle.

Ehtoollisjumalanpalveluksia oli 7. Lisäksi pidettiin hartaushetkiä ja jumalanpalveluksia osastoissa ja eri yhteisöt kävivät laitoksissa pitämässä hartaustilaisuuksia.

Laitoksen kirjastosta, jonka käyttöön mm. kaupunginkirjastosta saatiin kirjavalikoima, lainattiin vuoden aikana 2 873 teosta. Huollettavien käytössä oli lisäksi päivä- ja aikakauslehtiä yhteensä 128 vuosikertaa.

Muuta virkistystä laitoksen vanhuksille toivat lisäksi kanttiini, henkilökunnan ja eri järjestöjen järjestämät juhlat, ohjelmallinen askartelutuotteiden myyjäistilaisuus, 49 elokuvanäytöstä, keskusradio jne. Kertomusvuonna alettiin julkaista vanhusten omatoimisesti toimittamaa lehteä »Iltarusko», jonka toimittamisesta huolehti vanhainkodissa asuva ent. sanomalehdentoimittaja V. Raatikainen.

Tervalammen työlaitos

Huollettavat. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 692 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Köyhäinhoitolain nojalla oli laitoksessa 89 henkilöä. Vuoden alussa oli näitä 28 miestä, vuoteen 1955 jäi 54.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 230 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 84.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli laitoksessa 373 eri miestä.

Koko laitoksen kaikkien huollettavien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen huollettavien luku vuorokautta kohden kuukausittain käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen huollettujen luku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen huollettujen luku päivää kohden
Tammikuu ..	52	13	151.7	Heinäkuu	34	26	119.7
Helmikuu ...	24	39	167.7	Elokuu	32	27	121.7
Maaliskuu ...	46	28	160.9	Syyskuu	35	34	126.6
Huhtikuu ...	37	20	160.3	Lokakuu ...	44	23	145.5
Toukokuu ...	31	42	133.4	Marraskuu .	41	32	171.2
Kesäkuu	27	22	120.1	Joulukuu ...	14	32	157.6
				Koko vuosi [1]	417	338	144.7

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 53 294.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 27 051 439 mk ja bruttotulot 15 250 053 mk. Maatilan puhdas tuotto oli 1 806 254 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 507: 58 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 221: 43 mk (ed. v. 208: 31 mk). Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto, saadaan nettomenoksi 187: 54 mk (169: 83 mk) hoitopäivältä.

Huollettavien työ. Huollettavat työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä kaikkiaan 38 917 työpäivää. Huollettavien laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 3 101 598 mk:n arvosta, mistä summasta 2 572 267 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitoksessa olevien osuutta.

Terveydenhoito. Laitoksen lääkäri kävi kahdesti kuukaudessa ja kesäkuusta alkaen joka viikko tarkastamassa huollettavia ja hänen vastaanotoillaan kävi tällöin kaikkiaan 948 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä.

Henkinen huolto. Huollettavien sielunhoidosta huolehtivat pääasiassa Vihdin seurakunnan papit pitämällä laitoksessa hartaustilaisuuksia. Lisäksi kävivät uskonnollisten järjestöjen edustajat esittämässä hengellistä ohjelmaa. Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista. Huollettavien keskinäisiä kerhoiltoja, elokuvanäytäntöjä, esitelmiä,

[1]) Laitokseen otettujen ja sieltä poistettujen määrät eivät tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on voitu ottaa ja poistaa laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

juhlia ja illanviettoja pidettiin säännöllisesti. Useita urheilu- ym. kilpailuja järjestettiin. Vielä mainittakoon radio-ohjelmien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

Maatila. Kaupunki osti kertomusvuonna laitoksen maiden välittömästä läheisyydestä Ojala-nimisen pikkutilan, joka luovutettiin työlaitoksen hallintaan. Tilalla oli 6.26 ha peltoa ja 9.27 ha metsää. Ennestään oli laitoksella viljeltyä peltoa ja puutarhaa 141.76 ha. Viljelystapa oli edelleen vapaa-konjunktuuriviljelyä, jossa runsaan kotieläinpidon vaatiman laajan rehunviljelyn ohella pyrittiin voimaperäiseen puutarha- ja juurikasvien viljelyyn. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat satomäärät.

Kasvi	Viljelysala, ha	Sato	
		Kaikkiaan, kg	Hehtaaria kohden, kg
Syysrypsi	5.78	11 273	1 950
Peruna	6.40	79 786	12 466
Sokerijuurikas	6.00	87 062	14 510
Lanttu	2.50	79 000	31 600
Rehusokerijuurikas	1.50	35 000	23 333
Kaura	20.20	32 401	1 604
Herne	2.00	4 537	2 268
Syysruis	0.80	2 155	2 694
Ohra	1.50	3 038	2 025
Kevätvehnä	10.40	15 625	1 502
Heinä, kuivana korjattu	20.10	79 500	3 955
» tuoreena korjattu (AIV)	1.00	306	306
Timotein siemen	3.00	69	23
Apilan siemen	2.80	26 500	9 464
Naatit (AIV)	—	56 000	—

Kesantona oli 17.61 ha, laitumena 20.00 ha ja puutarhana 9.85 ha. Muiden viljelyksessä oli 1.00 ha ja tulvan alla 6.95 ha.

Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 3 004.

Nautakarja käsitti vuoden alussa 61 ja lopussa 53 nautayksikköä. Koko karjan keskituotanto oli tarkastusvuonna 1953—1954 3 690 kg maitoa, 160 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.3. Tilalla tuotettiin tarkastusmaitoa 168 764 kg. Parhaan lehmän vuosituotanto oli 6 338 kg maitoa, 261 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.1. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 313 ja vuoden lopussa 418 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 502 sikaa. Laitoksen kanala lopetettiin kannattamattomana.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 5 täysikasvuista henkilöä, joista 3 miestä ja 2 naista.

Kotiavustukset

Kertomusvuonna jaettiin varsinaista kotiavustusta kaikkiaan 7 547 Helsingissä asuvalle henkilölle, joista 5 209 sai yksinomaan kotiavustusta vähintään 2 500 mk:n arvosta. Tilapäistä avustusta eli kotiavustusta alle 2 500 mk sai edellisten lisäksi 1 164 henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annetusta kotiavustuksesta tuli vielä osalliseksi 910 aviopuolisoa ja 3 898 lasta.

Seuraava taulukko osoittaa perhesuhteet ja lasten luvun niissä tapauksissa, joissa lapset tulivat osallisiksi varsinaisesta kotiavustuksesta:

Lasten luku	Mies ja vaimo	Mies	Vaimo	Perheitä yhteensä	Lasten luku	Mies ja vaimo	Mies	Vaimo	Perheitä yhteensä
1	118	9	369	496	6	24	—	6	30
2	169	15	382	566	7	6	—	2	8
3	131	7	186	324	8	8	—	1	9
4	83	2	82	167	9	2	—	1	3
5	34	3	22	59	Yhteensä	575	36	1 051	1 662

Alle 16-vuotiaita lapsia oli näissä perheissä perhettä kohden keskimäärin 2.3 (ed. v. 2.3).

Laskemalla yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiavustusta saaneet sekä siitä osallisiksi joutuneet, saadaan summaksi 13 519 (13 007), joka luku ilmaisee niiden Helsingissä asuvien kokonaismäärän, jotka suoraan tai välillisesti pääsivät nauttimaan kotiavustusta.

Kotiavustukset annettiin osittain rahana, osittain vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Kuukausittain tapausta kohden laskettu kotiavustus on viime vuosina ollut keskimäärin seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1945 ...	726:90	1947 ...	1 646:87	1949 ...	2 916:18	1951 ...	4 026:15	1953 ...	5 721:29
1946 ...	1 268:69	1948 ...	2 412:46	1950 ...	3 185:12	1952 ...	5 012:03	1954 ...	5 840:94

Huoltolautakunnan työtuvat

Työtuvissa työskenteli yhdeksän työryhmää, joista yksi käsitti miehiä ja kaikki muut naisia. Työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa työtupiin kaikkiaan 170. Työtuvat olivat suljettuina 5. 7. — 4. 8. välisen ajan. Puutyöosaston työntekijät työskentelivät jatkuvasti kunnalliskodin työhuoneissa.

Sen jälkeen kun kaupungin laitosten vaatetushankinnat keskitettiin työtupiin, ovat niiden pääasiallisimpina töinä olleet tilaustyöt ko. laitoksille, ja nousi näiden osuus työtupien koko tuotannosta kertomusvuonna 99.6 %:iin. Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden ja muiden huoltolaitosten makuu- ym. vaatteiden, huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden ym. valmistaminen. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus on niinikään ollut työtupien tehtävänä.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli eri kuukausina taulukko-osastosta tarkemmin ilmenevällä tavalla ollen pienimmillään, 143, elokuussa sekä suurimmillaan, 160, helmikuussa. Työpäiviä oli koko vuonna 31 605 ilman kunnalliskodin työhuoneissa työskennelleiden työpäiviä, joita oli 5 973. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin keskimääräinen päiväansio oli 765: 30 mk ja huollettavien keskimääräinen päiväpalkkio 262: 93 mk. Viimeksi mainitut saivat lisäksi vapaan ruoan työpäivinä.

Työtupien bruttomenot kirjanpidon mukaan olivat 89 444 456 mk ja bruttotulot 97 215 360 mk, joten nettotuloksi kirjanpidon mukaan jäi 7 770 904 mk eli työntekijää ja työpäivää kohden 245: 87 mk. Työaine- ja valmistevaraston arvo oli vuoden lopussa 29 583 110 mk.

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona oli työtuvilla tietty sosiaalinen merkityksensä, kun sen avulla voitiin joukko pääkaupungin vakinaisia asukkaita estää joutumasta suoranaisen köyhäinhoitoavustuksen varaan. Niinikään työtuvat tarjosivat työmahdollisuuksia muutamille valvonnassa oleville naispuolisille alkoholisteille, irtolaisille sekä vähäiselle määrälle työttömiä.

Lopuksi on huomautettava, että työtuvissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

Lahjoitusrahastojen korkovaroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja ja muita lahjoituksia oli kertomusvuonna tapahtuvaa jakoa varten kertynyt seuraavasti:

	Mk
Aleksandras understöd rahasto ...	620
Bergmanin, Maria, testamenttirahasto ...	790
Brobergin, Gustava Katarina, ym. rahastot ...	730
Elgin, Vilhelm, pauvres honteux rahasto ...	840
Gardberg, Lisette, rahasto ...	100
Grefbergin, Emma, rahasto ...	9 100
Gripenbergin, Hedvig Charlotta, rahasto ...	880
Hanellin, Carl Gustaf, rahasto ...	400
Holmströmin, John, rahasto kainojen köyhien hyväksi ...	22 520
Kordelinin, Alfred, avustus rahasto ...	20 130
Lampan, Elsa Maria, rahasto ...	1 470
Liljebladin, Alma, rahasto ...	70 000
Sierckin, Adolf Fredrik, rahasto	560
Sierckenin, Carl, rahasto ...	170
Wavulinin, Waldemar, lahjoitusrahasto ...	1 190
Westzynthiuksen, W. J. S., testamenttirahasto ...	1 660
Yhteensä	131 160

Näistä varoista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustuksina 61 henkilölle yhteensä 131 160 mk.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annetun köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole otettu huomioon tämän kertomuksen tilastokatsauksissa, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhoitolain nojalla.

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 966 eri henkilöä, joista 385 miestä ja 581 naista. Niinä kahdeksanatoista vuonna, joina voimassa olevaan irtolaislakiin perustuvaa irtolaishuoltoa on pääkaupungissa suoritettu, on irtolaishuoltotoimenpiteitä kohdistettu seuraavaan lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937 ...	118	246	364	1946 ...	165	587	752
1938 ...	132	359	491	1947 ...	180	621	801
1939 ...	176	466	642	1948 ...	242	665	907
1940 ...	145	551	696	1949 ...	206	605	811
1941 ...	112	579	691	1950 ...	218	547	765
1942 ...	69	597	666	1951 ...	297	521	818
1943 ...	75	629	704	1952 ...	368	507	875
1944 ...	63	571	634	1953 ...	372	574	946
1945 ...	71	548	619	1954 ...	385	581	966

Kuten havaitaan, nousi irtolaishuollossa olleiden lukumäärä kertomusvuonna suurimmilleen.

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 241, erikseen miehistä uusia 129 ja naisista 112. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937 ...	118	246	364	1946 ...	129	187	316
1938 ...	71	171	242	1947 ...	109	164	273
1939 ...	79	185	264	1948 ...	145	184	329
9940 ...	53	238	291	1949 ...	97	122	219
1941 ...	35	169	204	1950 ...	122	112	234
1942 ...	20	202	222	1951 ...	173	116	289
1943 ...	37	203	240	1952 ...	183	98	281
1944 ...	15	116	131	1953 ...	154	115	269
1945 ...	41	128	169	1954 ...	129	112	241
				Yhteensä	1 710	2 868	4 578

Tämä uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 37.4 %, joten irtolaishuolto oli valtaosaltaan naisten huoltoa. Seuraavat selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa oli merkittävää eroa verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 193 eli 20.0 %, miehistä 23.9 % ja naisista 17.4 %.

Kaikista irtolaisista oli syntynyt:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa ja kauppaloissa	43.9	42.0	42.8
» maalaiskunnissa	54.5	57.0	56.0
Ulkomailla	1.6	1.0	1.2

Äidinkielenä oli suomi 901:llä, ruotsi 59:llä ja lopuilla 6:lla jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ryhmittämällä lain mukaan irtolaishuoltoon joutuneet irtolaiset sen perusteen nojalla, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	73	19.0	41	7.0	114	11.8
Työn vieroksuminen	167	43.4	130	22.4	297	30.8
Kerjuu	6	1.5	—	—	6	0.6
Ammattihaureus	—	—	403	69.4	403	41.7
Muu peruste [1]	139	36.1	7	1.2	146	15.1
Yhteensä	385	100.0	581	100.0	966	100.0

Huoltotoimenpiteet. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huoltomuotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	14	3.6	27	4.7	41	4.3
Kotikuntaan lähettäminen	32	8.3	21	3.6	53	5.5
Irtolaisvalvonta	164	42.6	125	21.5	289	29.9
Työlaitos	105	27.3	245	42.1	350	36.2
Pakkotyö	6	1.6	27	4.7	33	3.4
Jälkivalvonta	64	16.6	136	23.4	200	20.7
Yhteensä	385	100.0	581	100.0	966	100.0

Suljetussa laitoshuollossa oli siten viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan kaksi viidesosaa kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 14.5 %, valvonta-asteelle 37.4 %, työlaitoksessa oli 24.1 % ja jälkivalvonnassa 3.7 %.

Useissa tapauksissa toimitettiin irtolaisia työlaitokseen tai pakkotyöhön poliisin toimesta, koska irtolaislain mukaan poliisipäällikköllä on oikeus tehdä esitys irtolaisen huoltolaan lähettämisestä ilman edellä käyviä lievempiä toimenpiteitä, milloin tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä.

[1] Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

Irtolaisten huoltopäivien luku työlaitoksissa oli kaikkiaan 67 772, josta 13 923 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	212	55.1	268	46.1	480	49.7
Naineita	108	28.0	161	27.7	269	27.8
Leskiä	10	2.6	34	5.9	44	4.6
Eronneita	55	14.3	118	20.3	173	17.9
Yhteensä	385	100.0	581	100.0	966	100.0

Aviottomina syntyneitä [1]) oli kaikista irtolaisista 112 eli 11.6 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 10.6 % ja naisista 12.2 %.

Lapsia oli kaikkiaan 334 irtolaisella yhteensä 549.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteellinen osuus irtolaishuollossa olevista oli seuraava:

	[2])18—20 v. %	21—29 v. %	30—39 v. %	40—49 v. %	50—59 v. %	60 v. — %	Yhteensä %
Miehiä	3.1	27.6	32.7	25.7	9.1	1.8	100.0
Naisia	3.8	31.8	30.5	23.6	8.6	1.7	100.0
Kaikkiaan	3.5	30.1	31.4	24.4	8.8	1.8	100.0

Koulusivistys. Irtolaisista 18 eli 1.9 % ei ollut käynyt mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 46 eli 4.8 %, kansakoulun käyneitä oli 797 eli 82.5 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 40 eli 4.1 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 40:llä eli 4.1 %:lla, ammattikoulun oli käynyt 21 eli 2.2 %, ammattiopiston 3 eli 0.3 % ja yhden koulusivistyksestä ei ollut tietoa.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	3	0.8	1	0.2	4	0.4
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	6	1.6	9	1.5	15	1.6
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	20	5.2	37	6.4	57	5.9
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	14	3.6	18	3.1	32	3.3
b) työntekijöitä	7	1.8	27	4.6	34	3.5
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	116	30.1	235	40.4	351	36.3
Muita työntekijöitä	204	53.0	169	29.1	373	38.6
Merimiehiä ja kalastajia	8	2.1	1	0.2	9	0.9
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	5	1.3	1	0.2	6	0.6
Yksityisten palvelijoita	—	—	71	12.2	71	7.4
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	2	0.5	12	2.1	14	1.5
Yhteensä	385	100.0	581	100.0	966	100.0

[1]) Tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina. — [2]) Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Myös uudet irtolaiset ryhmittyivät ammattinsa mukaan suurin piirtein samalla tavoin.

Muita tietoja. Kaikista irtolaisista oli 236 eli 24.4 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta tai kerjuusta. Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 519 eli 53.7 % kaikista, miehistä erikseen 266 eli 69.1 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 45.6 %.

Kustannukset. Kaupungin bruttomenot irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 9 819 006 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti korvauksina toisilta kunnilta ja valtiolta 2 459 795 mk, joten nettomenoiksi jäi 7 359 211 mk. Irtolaisille annetun köyhäinhoidon kustannukset eivät sisälly näihin lukuihin.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 454 henkilöä, joista 3 186 miestä ja 268 naista. Alkoholistihuollossa olleiden luku aleni hieman edellisestä vuodesta. Niinä vuosina, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1946	1 794	197	1 991
1938	764	41	805	1947	2 448	321	2 769
1939	817	38	855	1948	2 769	348	3 117
1940	533	14	547	1949	2 620	309	2 929
1941	426	12	438	1950	3 076	338	3 414
1942	493	50	543	1951	3 115	296	3 411
1943	650	98	748	1952	3 328	292	3 620
1944	509	109	618	1953	3 438	277	3 715
1945	1 447	198	1 645	1954	3 186	268	3 454

Kertomusvuoden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 501 miestä ja 200 naista eli yhteensä 2 701 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sensijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 685 miestä ja 68 naista eli kaikkiaan 753 henkilöä.

Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1946	968	104	1 072
1938	484	24	508	1947	1 297	170	1 467
1939	315	8	323	1948	1 184	148	1 332
1940	150	4	154	1949	864	97	961
1941	201	8	209	1950	972	96	1 068
1942	242	43	285	1951	835	73	908
1943	346	78	424	1952	916	75	991
1944	191	65	256	1953	859	71	930
1945	915	126	1 041	1954	685	68	753
				Yhteensä	11 809	1 294	13 103

Uusien alkoholistien yhteissumma 13 103 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi alkoholistilain voimassaoloaikana. Naisia oli näistä kaikista vain 9.9 %. Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksista.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä lähes neljäsosa eli 22.5 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa ja kauppaloissa	45.4	39.5	45.0
» maalaiskunnissa	53.5	59.0	53.9
Ulkomailla	1.1	1.5	1.1

Äidinkielenä oli suomi 3 232:lla, ruotsi 211:llä ja jokin muu kieli 11:llä.

Huollon peruste. Alkoholistien jakautuminen eri ryhmiin sen pääperusteen mukaan, jonka nojalla heidät on otettu alkoholistihuoltoon, selviää seuraavasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	63	2.0	1	0.4	64	1.9
Häiriö tai pahennus	1 143	35.9	90	33.6	1 233	35.7
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	102	3.2	2	0.7	104	3.0
Rasitukseksi joutuminen	55	1.7	4	1.5	59	1.7
Köyhäinhoidon tarve	10	0.3	—	—	10	0.3
Juopumuspidätykset	1 631	51.2	158	59.0	1 789	51.8
Vapaaehtoisuus	182	5.7	13	4.8	195	5.6
Yhteensä	3 186	100.0	268	100.0	3 454	100.0

Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyömisen, omaisten rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 5.0 % (ed. v. 6.8 %). Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin saman suuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 66.7 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 22.2 %. Vapaaehtoisina oli huollossa 195 alkoholistia [1]).

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien ryhmittyminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	854	26.8	60	22.4	914	26.5
Raittiusvalvonta	1 167	36.6	123	45.9	1 290	37.3
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	256	8.1	21	7.8	277	8.0
Huoltolahoito, täytäntöönpantu	402	12.6	25	9.3	427	12.4
Jälkivalvonta	507	15.9	39	14.6	546	15.8
Yhteensä	3 186	100.0	268	100.0	3 454	100.0

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 61.2 %, raittiusvalvontaan 25.6 %, huoltolahoitoon määrättiin 9.5 % ja jälkivalvontaan ehti vain 3.7 %.

Huoltopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 71 969, joista 4 296 oli naisten. Numeroista puuttuvat vaarallisten sekä vapaaehtoisina omalla kustannuksellaan huoltoloissa olleiden päivät.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 175	36.9	56	20.9	1 231	35.6
Naineita	1 542	48.4	122	45.5	1 664	48.2
Leskiä	80	2.5	28	10.5	108	3.1
Eronneita	389	12.2	62	23.1	451	13.1
Yhteensä	3 186	100.0	268	100.0	3 454	100.0

[1]) Vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sitten, kun he huoltolasta vapauduttuaan joutuvat ns. jälkivalvontaan.

Aviottomina syntyneitä [1]) oli alkoholisteista 4.8 %, erikseen miehistä 4.6 % ja naisista 8.3 %. Lapsia oli 1 563 alkoholistilla yhteensä 3 170.

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet alkoholistihuollossa olevista olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60 v. —	Kaikkiaan
Luku	2	15	523	1 032	1 252	518	112	3 454
%	0.1	0.4	15.1	29.9	36.3	15.0	3.2	100.0

Koulusivistykseltään oli alkoholisteissa 86 eli 2.5 % sellaisia, jotka eivät olleet käyneet mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 139 eli 4.0 %, kansakoulun käyneitä oli 2 679 eli 77.6 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 135 eli 3.9 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 179:llä eli 5.2 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 22 eli 0.6 %. Ammattikoulun oli alkoholisteista käynyt 185 eli 5.4 % ja ammattiopiston 28 eli 0.8 %, yhden koulusivistyksestä ei ollut tietoa.

Ammatti. Ammattinsa mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	66	2.1	4	1.5	70	2.0
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	12	0.4	1	0.4	13	0.4
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	115	3.6	26	9.7	141	4.1
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	152	4.8	13	4.9	165	4.8
b) työntekijöitä	84	2.6	13	4.9	97	2.8
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 511	47.4	119	44.4	1 630	47.2
Muita työntekijöitä	1 105	34.7	69	25.7	1 174	34.0
Merimiehiä ja kalastajia	55	1.7	—	—	55	1.6
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	71	2.2	7	2.6	78	2.2
Yksityisten palvelijoita	—	—	9	3.3	9	0.3
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	15	0.5	7	2.6	22	0.6
Yhteensä	3 186	100.0	268	100.0	3 454	100.0

Muita tietoja. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 284 eli 8.2 %.

Kustannukset. Kaupungin bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 26 338 015 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti toisilta kunnilta ja valtiolta korvauksina yhteensä 140 223 mk, joten lopillisiksi nettomenoiksi jäi 26 197 792 mk. Näihin lukuihin eivät sisälly alkoholisteille annetusta köyhäinhoidosta aiheutuneet kustannukset.

Alkoholistipoliklinikan toiminta. V. 1950 aloitettua alkoholistipoliklinikka-toimintaa jatkettiin alkoholistihuollon tehostamiseen varattujen määrärahojen turvin. Poliklinikkaa johti lääketieteen lisensiaatti H. Carpelan. Vastaanotto oli kahdesti viikossa alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimiston yhteydessä. Poliklinikan hoidossa oli vuoden aikana kaikkiaan 480 potilasta, joiden käyntikertojen yhteinen luku nousi 2 705:een. Pääosa oli alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimiston sinne lähettämiä raittiusvalvonnassa olevia alkoholisteja

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Irtolais- ja alkoholistihuoltotoimiston toiminnan taustaa valaisevat osaltaan seuraavat tilastotiedot: ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 12 916 eri henkilöä, joista miehiä 11 796 ja naisia 1 120. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 842 henkilöä vähemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 4 284 ja syytteeseen asetettiin 7 242 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 30 808. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden

[1]) Tietymätöntä syntyperää olevat mukaanlukien.

vuodessa oli miesten osalta 2.40 ja naisten osalta 2.28. Eniten pidätyksiä sattui heinä- ja elokuussa, vähiten tammi- ja helmikuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä 5 773, irtolaisina rekisteröityjä 937 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina rekisteröityjä 1 396.

Juopumuspidätykset vv. 1945—1954 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1946	29 446	2 584	32 030	33 898	4 452
1947	28 051	2 794	30 845	32 241	4 190
1948	27 557	2 207	29 764	31 643	4 086
1949	26 696	2 079	28 775	30 544	3 848
1950	32 117	2 129	34 246	36 647	4 530
1951	28 430	2 300	30 730	32 139	3 709
1952	31 833	2 446	34 279	35 647	3 814
1953	31 607	2 474	34 081	35 273	3 666
1954	28 862	1 946	30 808	31 945	3 083

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta, pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kuukausittain on julkaistu eripainoksen taulukko-osastossa.

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Raittiushuoltotoimenpiteitä sovellettiin 709 eri henkilöön, joista 685 miespuolista ja 24 naispuolista. Näistä oli 183 jo edellisenä vuonna ollut raittiushuollon kohteena.

V:sta 1947 lähtien, jolloin laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta tuli voimaan, on toimenpiteitä sovellettu eri vuosina seuraaviin henkilömääriin:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1947	168	9	177	1951	811	7	818
1948	254	12	266	1952	743	22	765
1949	569	16	585	1953	729	13	742
1950	784	14	798	1954	685	24	709

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli näistä kertomusvuonna 280 eli 39.5 %. Raittiushuollossa olleista oli syntynyt:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa ja kauppaloissa	55.8	58.3	55.9
» maalaiskunnissa	44.1	41.7	44.0
Ulkomailla	0.1	—	0.1

Huoltotoimenpiteet, siviilisääty ja syntyperä. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	598	87.3	23	95.8	621	87.6
Raittiussuojelu	87	12.7	1	4.2	88	12.4
Yhteensä	685	100.0	24	100.0	709	100.0

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	576	84.1	19	79.2	595	83.9
Naimisissa olevia	105	15.3	4	16.7	109	15.4
Eronneita	4	0.6	1	4.1	5	0.7
Yhteensä	685	100.0	24	100.0	709	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 39 [1]).

Ikä. Suurin osa raittiushuollossa olleista oli 21—24 vuotiaita, nimittäin 75.2 %. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25 vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—24 v.	Kaikkiaan
Luku	—	176	533	709
%	—	24.8	75.2	100.0

Ammatti. Ammattinsa mukaan raittiushuollossa olevat ryhmittyivät seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	3	0.5	—	—	3	0.4
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	11	1.6	3	12.5	14	2.0
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	32	4.7	4	16.7	36	5.1
b) työntekijöitä	50	7.3	1	4.1	51	7.2
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	257	37.5	10	41.7	267	37.7
Muita työntekijöitä	216	31.5	2	8.3	218	30.8
Merimiehiä ja kalastajia	20	2.9	—	—	20	2.8
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	33	4.8	2	8.3	35	4.9
Yksityisten palvelijoita	—	—	1	4.2	1	0.1
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	63	9.2	1	4.2	64	9.0
Yhteensä	685	100.0	24	100.0	709	100.0

Raittiushuollon kohteina olleet ryhmittyivät ammateittain suhteellisesti samoin kuin irtolais- ja alkoholistihuollossa olleet.

Kustannukset. Raittiushuollosta aiheutuneet kustannukset olivat vain hallintokustannuksia, joita ei voitu erikseen laskea ja jotka sisältyvät irtolais- ja alkoholistihuoltotoimiston muihin kustannuksiin.

e. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaalisiin oloihin vaikuttavista, valtion rahoittamista, mutta huoltolautakunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavaa:

Kodinperustamislainoja myönsi sosiaaliministeriö kertomusvuonna 911:lle helsinkiläiselle nuorelle avioparille kaikkiaan 29 657 000 mk.

[1]) Tietymätöntä syntyperää olevat mukaanlukien.

Lapsilisää määrättiin huoltolautakunnan toimesta kertomusvuonna maksettavaksi kaikkiaan 1 398 330 000 mk, mutta kun siitä palautettiin virheellisiä suorituksia tai oikeudettomasti nostettuja lapsilisiä 110 800 mk, jäi lopullisesti maksetuiksi 1 398 219 200 mk. Lapsilisän nostajien ja lapsilisiin oikeutettujen lasten vastaavat luvut eri vuosineljännesten aikana olivat seuraavat:

Neljännes	Yksityisiä lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku	Lapset, joista lastensuojelulautakunta tai huoltolautakunta nosti lapsilisiään	Lapsilisää saaneiden lasten luku kaikkiaan
I	55 863	95 163	931	96 094
II	56 225	95 658	934	96 592
III	56 511	96 291	928	97 219
IV	56 730	96 744	990[1])	97 734

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (= nostajat) ryhmittyivät sen mukaan kuinka monesta lapsesta he lapsilisän nostivat, vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajia	Lapsilisää nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	29 579	6 lapsesta	122
2 »	17 815	7 »	34
3 »	6 753	8 »	9
4 »	1 878	9 »	3
5 »	535	10 »	2
		Yhteensä	56 730

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla asevelvollisten 500 omaiselle kaikkiaan 13 042 712 mk.

f. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä:

tammikuu	372	heinäkuu	240
helmikuu	423	elokuu	248
maaliskuu	449	syyskuu	333
huhtikuu	380	lokakuu	318
toukokuu	370	marraskuu	354
kesäkuu	304	joulukuu	319

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 1 677.

Kodinhoitoapua saaneissa perheissä suorittivat lautakunnan alaiset kodinhoitajat ja -siivoojat kaikkiaan 16 185 työpäivää, joista 1 862 tuli kodinsiivoojien osalle. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta yhteensä 1 832 489 mk.

g. Ammattiopintojen avustaminen, invalidihuolto, työhuolto ja tuberkuloottisten toipilasraha

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytettyä huoltoa sai kertomusvuonna 967 Helsingissä opiskelevaa henkilöä. Heille valtion varoista maksettujen avustusten, apurahojen ja lainojen yhteinen määrä oli 15.3 milj. mk, josta kuitenkin opintojen keskeyttämisen yms. johdosta palautettiin 1 477 200 mk. Lisäavustuksina suoritettiin kaupungin varoista 1 999 685 mk sellaisille, joiden valtion varoista saama avustus oli riittämätön tai jotka muusta syystä joutuivat turvautumaan kaupungin avustukseen.

Invalidihuoltoa sai kaikkiaan 601 invalidia, lääkintähuollon, ammattikoulutuksen, työväline- tai raaka-aineavun ym. muodossa. Invalidihuoltomenoina suoritettiin kertomusvuonna 5 milj. mk, josta kaupungin varoista maksettu osuus oli 710 707 mk. Tämän lisäksi tulee 884 invalidille invalidirahana maksetut 49.3 milj. mk, jotka suoritettiin valtiokonttorin välityksellä.

[1]) Tähän sisältyy 13 lasta, joista yksityisen lastenkodin johtaja kasvattajan ominaisuudessa nosti lapsilisän.

Sotaorpojen työhuoltomenoina suoritettiin 210 sotaorvolle kaikkiaan 4.4 milj. mk, minkä lisäksi 39 orpoa sai Presidentti Kallion rahaston varoista tilapäisavustuksia. Kaikkiaan 238 helsinkiläistä sotaorpoa sai muista kuin kaupungin varoista huoltoa yhteensä 4.5 milj. mk:n arvosta.

Tuberkuloottisten jälkihuoltoa varten kaupungin talousarvioon varatusta erillisestä määrärahasta käytettiin 297 691 mk pääasiassa työvälineiden hankintaan tuberkuloositoipilaille heidän toimeentulomahdollisuuksiensa tehostamiseksi. Samasta määrärahasta myönnettiin lisäksi 300 000 mk Helsingin Tuberkuloosiyhdistykselle käytettäväksi samaan tarkoitukseen.

Tuberkuloositoipilaille jaettavia toipilasrahoja varten oli talousarvioon kertomusvuonna ensi kerran varattu määräraha ja jaettiin siitä 94 henkilölle yhteensä 1 790 500 mk. Toipilasrahan suuruus oli 7 500 mk kuukaudessa, paitsi samanaikaisesti köyhäinhoitoa saaville 3 000 mk/kk, ja maksettiin sitä 2 kuukauden ajalta.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1954 varoja yhteensä 1 244 448 332 mk, josta määrästä kuitenkin 5 milj. mk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 1 158 323 296 mk:aan. Kun tästä vähennetään eräille sosiaalista toimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille jaetut avustukset (7 256 166 mk) sekä kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta eräisiin hankintoihin, kurssimenoihin ym. suoritetut erät (722 887 mk), jäi varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 1 150 344 243 mk. Kun tästä vähennetään tulot 369 110 320 mk, jää jäljelle 781 233 923 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupungille aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1954. Edellisestä vuodesta ne nousivat 95 935 082 mk.

Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1945—1954 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1945	64 514 281	1950	357 843 589
1946	114 765 724	1951	478 825 024
1947	154 004 698	1952	611 778 806
1948	228 448 069	1953	685 298 841
1949	291 800 076	1954	781 233 923

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1954.

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla todelliset tulot ylittivät (+) tai alittivat (—) lasketut
	Markkaa		
Korvaukset annetusta huollosta	150 000 000	183 970 513	+33 970 513
Kunnalliskoti laitoksineen:			
Kunnalliskoti	450 000	1 135 267	+ 685 267
Työhuoneet	2 000 000	2 777 847	+ 777 847
Puutarha	1 100 000	1 106 313	+ 6 313
Pesula	16 000 000	13 029 961	— 2 970 039
Luontoisetujen korvaukset	9 500 000	7 142 923	— 2 357 077
Tervalammen työlaitos	16 855 000	15 250 053	— 1 604 947
Tervalammen maatila	33 071 204	32 376 299	— 694 905
Työtuvat	100 000 000	97 215 360	— 2 784 640
Kodinhoitajatoiminta	8 500 000	8 832 489	+ 332 489
Vanhainkoti	4 150 000	6 273 295	+ 2 123 295
Yhteensä	341 626 204	369 110 320	+27 484 116

Menot	Talousarvioon otetut määrärahat	Vuoden varrella myönnetyt lisämäärärahat	Todelliset menot tilien mukaan	Säästö (+) Ylitys (—)
	Markkaa			
Huoltolautakunta sekä huoltovirasto	141 161 923	409 400	135 645 238	+ 5 926 085
Kunnalliskoti laitoksineen:				
Yhteiset kustannukset	42 318 520	—	37 719 218	+ 4 599 302
Kunnalliskoti	229 813 900	6 000	190 921 013	+38 898 887
Työhuoneet	3 396 892	—	3 183 957	+ 212 935
Puutarha	1 099 040	—	936 555	+ 162 485
Pesulaitos	14 679 204	—	13 193 222	+ 1 485 982
Tervalammen työlaitos	29 057 914	—	27 051 439	+ 2 006 475
Tervalammen maatila	30 051 720	—	30 570 045	— 518 325
Työtuvat	113 659 644	—	89 444 456	+24 215 188
Vanhainkoti	116 151 230	241 120	107 355 773	+ 9 036 577
Yksityiskotihoito	500 000	—	27 100	+ 472 900
Sairaalahoito	169 760 000	—	169 721 817	+ 38 183
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	9 000 000	—	11 298 195	— 2 298 195
Suoranaiset avustukset	300 000 000	—	310 577 340	—10 577 340
Päivähoitokustannukset	200 000	—	343 825	— 143 825
Matkakustannukset	650 000	—	566 512	+ 83 488
Hautauskustannukset	2 200 000	—	2 352 485	— 152 485
Alkoholistihuollon tehostaminen	3 000 000	—	2 958 809	+ 41 191
Kunnallinen työhuolto	3 200 000	—	2 710 392	+ 489 608
Sekalaiset menot	888 345	—	888 344	+ 1
Laitoshuollossa olevien käyttövarat	20 000 000	—	12 878 508	+ 7 121 492
Yhteensä	1 230 788 332	656 520	1 150 344 243	+81 100 609

Huoltotoimen bruttomenot ovat viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana olleet kutakin kaupungin asukasta kohden seuraavat:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1945	281: 97	1947	564: 33	1949	1 027: 54	1951	1 858: 50	1953	2 643: 87
1946	410: 01	1948	813: 64	1950	1 383: 98	1952	2 346: 54	1954	2 876: 85

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi kaupunki joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkelaissa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnanosuuksia ja osuuksia vanhuusavustuksista kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 191 683 012 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin rahakorvauksina annetusta huollosta 248 938 003 mk, josta 183 970 513 mk koski huoltolautakunnan ja 64 967 490 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Valtiolta peritty	33 544 239	8 204 332	41 748 571
Toisilta kunnilta peritty	35 849 684	13 977 538	49 827 222
Yksityisiltä peritty	114 576 590	42 785 620	157 362 210
Yhteensä	183 970 513	64 967 490	248 938 003

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 55 mieheltä ja 3 naiselta työlaitoksessa suoritetun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli yhteensä 613 818 mk, josta

406 605 mk huoltolautakunnalta saadun ja 207 213 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä.

Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Rahasuoritukset	183 970 513	64 967 490	248 938 003
Työllä korvattu	406 605	207 213	613 818
Yhteensä	184 377 118	65 174 703	249 551 821

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 9 211 950 mk eli 5.3 %. Erikseen laskien nousivat toisilta kunnilta perittyjen korvausten määrät 5 987 100 mk eli 20.0 % ja yksityisiltä perittyjen 31 258 847 mk eli 37.5 %, kun sitävastoin valtiolta perityt korvaukset alenivat 28 033 997 mk:lla eli 45.5 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1945—1954 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1945	54.8	1947	36.4	1949	34.7	1951	39.4	1953	47.7
1946	42.0	1948	34.3	1950	36.1	1952	45.4	1954	62.3

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan vielä ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Sanotut suhdeluvut julkaistaan alla kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa.

Suhdeluvut ovat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1945	13.3	1947	11.0	1949	11.8	1951	13.1	1953	16.8
1946	8.5	1948	11.6	1950	13.4	1952	14.2	1954	16.0

Yllä esitettyjen perittyjen korvausten lisäksi perittiin ulkopuolella huoltotoimen varsinaisen talousarvion korvauksina kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista toisilta kunnilta ja valtiolta kaikkiaan 18 260 463 mk.

19. Lastensuojelu [1)]

Yleistä

Kertomusvuosi voidaan merkitä pääkaupungin lastensuojelutyön kohdalta jälleen aikakirjoihin tyypillisenä sodanjälkeisenä toimintavuotena. Suojelutoimenpiteitä tarvitsevien lasten ja nuorten ryhmitys ei ollut sanottavastikaan muuttunut, ellei oteta huomioon normaalia kaupungin väestön lisäystä.

Lastensuojelutyön syventämistä tarkoittavat toimenpiteet edistyivät vallinneet olosuhteet huomioonottaen tyydyttävästi. Lastensuojeluviraston selvitys- ja tarkastustyövoimaa voitiin jälleen hieman lisätä, sen laatua parantaa ja työtä siten kokonaisuudessaan kehittää. Voidaan kuitenkin todeta, etteivät viraston tilat antaneet mahdollisuuksia toiminnan laajentamiseen, sillä ennestäänkin jouduttiin jo tilan puutteen vuoksi vaikeuksiin. Lasten- ja nuorisonhuoltolaitoksissa ryhdyttiin kertomusvuoden alussa panemaan täytäntöön kaupunginvaltuuston päätöstä, joka merkitsi laitosten henkilökunnan ryhmittelyä, sen pätevyyden lisäämistä ja näin hoidollisen ja kasvatuksellisen tason kohottamista. Kun aikaisemmalle epäpätevällekin henkilökunnalle oli edelleen varattava laitoksissa työskentelymahdollisuudet ja kun virka-asuntojen puutekin omalta osaltaan vaikutti uuden henkilökunnan valintaan, päästiin toistaiseksi vasta osaratkaisuun ja uudistuksen merkityksestä on tämän vuoksi ennenaikaista puhua.

Sijoitustarpeen tyydyttämistä tarkoittaneet lastensuojelulautakunnan aloitteet eivät johtaneet tuloksiin kertomusvuodenkaan aikana. Vajaamielisten sijoituksesta neuvoteltiin tosin kahdellakin taholla, ruotsinkielisten osalta ruotsinkielisten ja kaksikielisten kuntain kanssa uudesta keskuslaitoksesta ja diakonissalaitoksen kanssa Rinnekodin laajentamisesta. Päätösten teko siirtyi kuitenkin seuraavaan vuoteen. Toinen vaikeista sijoituspulmista eli jälkihuoltoisten laitoskysymys jäi edelleen ratkaisematta nuorisokotitarkoituksiin sopivien huoneistojen puutteessa.

Kertomusvuoden päättyessä valmistui kauan odotettu Toivolan oppilaskodin koulurakennus ja laitoksen rakennustöitä oli tarkoitus jatkaa edelleen v. 1955.

Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan sekä sen jaostojen ja johtokuntien kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuului puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 7 muuta jäsentä sekä jaostoissa käsiteltäviä asioita varten tarpeellinen määrä lisäjäseniä, samoin myös yhtä monta varajäsentä kuin lautakunnassa on jäseniä ja lisäjäseniä. Lisäjäseniä kuului lautakuntaan 4. Lautakunnan kokoonpano oli kertomusvuonna seuraava:

[1)] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

Puheenjohtaja:
Manninen, S.N., toimittaja

Varapuheenjohtaja:
Päivänsalo, V. A., teologian tohtori

Muut jäsenet:
Aaltolahti, E. M., rouva
Bruun, E. M., ylikirjastonhoitaja
Ikonen, A. M., arkistonhoitaja
Raitsalo, L. R., rouva
Siimeslahti, A. A., kirjanpitäjä
Westerlund, V. G. G., varatuomari
Ylppö, A. H., professori

Varajäsenet:
Ehrström, I. M., ekonomi
Halme, S. I., autonkuljettaja
Heiniö, P. J., ylilääkäri
Karvinen, A. I., toimittaja
Lahdensuu, M. S., lääketieteen ja kirurgian tohtori
Lojander, I. K., rouva
Mattila, K. E., kansakoulunopettaja
Mickwitz, A.-M., kirjastoamanuenssi
Parkkari, M., rouva

Lisäjäsenet:
Aminoff, G. M., opettaja
Dahl, L. E., rouva
Jyrkänne, A., rouva
Linkopuu, K. E., toimistovirkailija

Varalisäjäsenet:
Björkqvist, S. I., konttoristi
Palmgren, E., filosofian maisteri
Ristimäki, I. L., rouva
Suosalmi, M., rouva

Lautakunnan jäsen Raitsalo erosi 29. 9. ja hänen tilalleen tuli yhteiskuntatieteiden kandidaatti S. I. Loimaranta v. 1956 päättyväksi toimikaudeksi.

Jäljempänä mainittuihin jaostoihin määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi ja jäseneksi:

lastenhuoltojaostoon: Päivänsalo, Bruun ja Jyrkänne;
suojelukasvatusjaostoon: Westerlund, Siimeslahti ja Linkopuu;
äitiysavustus- ja perhelisäjaostoon: Ylppö, Raitsalo ja Dahl;
elatusapujaostoon: Ikonen, Aaltolahti ja Aminoff.

Lastenhuoltolaitosten johtokuntien kokoonpano oli seuraava: lastenkotien johtokuntaan kuului puheenjohtajana Päivänsalo ja varapuheenjohtajana Bruun; koulukotien johtokuntaan kuului puheenjohtajana Westerlund ja varapuheenjohtajana Siimeslahti. Kolmantena jäsenenä kumpaankin johtokuntaan kuului ohjesäännön mukaan toimitusjohtaja A. E. Heiskanen. Hänen varamiehenään oli lastenkotien johtokunnassa lastenhuollontarkastaja H. M. Törnudd ja koulukotien johtokunnassa nuorisonhuoltaja K. A. Helasvuo.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa ja lastenhuoltojaostossa oli filosofian maisteri M. V. Loppi, muissa jaostoissa ja johtokunnissa valtiotieteen kandidaatti V. O. Järvinen.

Lastensuojelulautakunnan alaisten lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön mukaan lastenhuoltolaitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan tehtävät kuuluivat kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset ja tärkeimmät päätökset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 14 kertaa, jolloin pöytäkirjoihin merkittiin yhteensä 222 (v. 1953 201) pykälää. Ilmoitusluontoiset asiakirjat, jotka eivät edellyttäneet erillistä lautakunnan päätöstä, merkittiin kokousten väliaikoina kertyneinä ryhminä pöytäkirjan samaan pykälään, asiakirjojen ollessa asianomaisessa kokouksessa nähtävinä.

Lastenkotien johtokunta piti 14 ja koulukotien johtokunta 9 kokousta vuoden aikana. Eri jaostojen toimintaa selostetaan tuonnempana asianomaisen toimiston kohdalla.

Ohjesäännön edellyttämä kaupungin kolmen sosiaalialan lautakunnan, nimittäin huoltolautakunnan, lastensuojelulautakunnan ja lastentarhain lautakunnan yhteinen neuvottelukokous pidettiin lastentarhassa Päijänteentie 2. Läsnä oli 36 henkeä.

Lastensuojelulautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

Menettely ottolapsiasioita käsiteltäessä. Lastensuojelulautakunta päätti [1]) toiminnan yhdenmukaistuttamiseksi saattaa alaistensa viranomaisten tietoon seuraavan menettelytapaohjeen adoptioasioita käsiteltäessä: Adoptiota varten annettava puoltolause tai suostumus on merkittävä lastenhuoltojaoston pöytäkirjaan ja pöytäkirjanote liitettävä holhouslautakunnalle toimitettaviin asiakirjoihin. Jaoston hyväksyminen voidaan antaa vain sellaisissa tapauksessa, joissa ottolapsikoti on ollut määräajan lastenhuoltotoimiston valvonnassa ja joissa havaitaan olevan riittävä aihe ottolapsisuhteen solmiamiselle lapsen etua ja ottovanhempien sopivaisuutta silmälläpitäen.

Bengtsårin tilan hallinnon siirto kiinteistölautakunnalle. Lastensuojelulautakunta esitti kaupunginhallitukselle v. 1953 Bengtsårin tilan hallinnon siirtämistä pois lastensuojelulautakunnalta. Kaupunginhallitus päättikin, että Bengtsårin tilan hallinto siirretään kiinteistölautakunnalle. Käytännölliset siirtotoimenpiteet saatiin loppuunsuoritetuksi niin, että ko. tila siirtyi 1. 4. kiinteistölautakunnan hallintaan.

Vajaamielisten sijoitus ja Rinnekodin laajennus. Vajaamielisten sijoituskysymystä selviteltäessä neuvoteltiin diakonissalaitoksen kanssa sen omistaman Rinnekodin laajentamisesta. Diakonissalaitoksen taholta esitettiin kaksi suunnitelmaa, joiden mukaan eräiden talouspuolen rakennusten rakentamisen ohella rakennettaisiin joko 145 tai 300 hoitopaikkaa käsittävät hoito- ja sairastilat. Kun asian tässä vaiheessa piti periaatteessa päättää, halusiko kaupunki ratkaista vajaamielisten sijoituskysymyksen osallistumalla Rinnekodin laajentamisesta aiheutuviin kustannuksiin vai ryhtyisikö se itse suunnittelemaan omaa vajaamielislaitosta, lautakunta esitti [2]) kaupunginhallitukselle, että kaupunki ilmoittaisi olevansa valmis neuvottelemaan 200 lisäpaikan rahoittamisesta suunnitelmien mukaan laajennettavassa Rinnekodissa. Samalla lautakunta ilmoitti pitävänsä tärkeänä tässä vaiheessa niiden muidenkin lautakuntien kuulemista, jotka nykyään joutuvat vastaamaan vajaamielisten sijoittamisesta, joko siten, että asetetaan komitea, jossa kaikki intressipiirit ovat edustettuina, tai kaupunginhallituksen harkitsemalla muulla tavalla. Kaupunginhallitus asetti komitean asiaa kehittelemään.

Lemmilän vastaanottokodin laajennus. Lautakunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginhallitus lähetti v. 1953 Lemmilän laajentamista koskeneet piirustukset sosiaaliministeriön vahvistettaviksi. Ministeriö palautti piirustukset kehoittaen tutkimaan, voitaisiinko vastaavin kustannuksin aikaansaada ehdotettua tarkoituksenmukaisempi ratkaisu rakennusten järjestelyssä. Lautakunta esitti [3]), että rakennustoimiston laatimat Lemmilän vastaanottokodin laajentamista 18-paikkaiseksi koskevat uudet piirustukset jätettäisiin sosiaaliministeriön vahvistettavaksi sen vaihtoehdon mukaisesti, että tilan navettarakennus purettaisiin rakennustöiden yhteydessä. Asia jäi vielä vireille.

Eräiden ohjaajien työaika. Kun eräiden laitosten ohjaajien virkojen haltijoilta vaaditaan lastentarhanopettajan pätevyys, esiintyi epätietoisuutta siitä, olisiko heihin sovellettava lastentarhoissa noudatettavaa lyhyempää työaikaa eli 36 tunnin työviikkoa. Tämän johdosta lautakunta esitti [4]) kaupunginhallitukselle, että se vahvistaisi Sofianlehdon vastaanottokodin naispuolisen ohjaajan sekä Malmin ja Kullatorpan lastenkotien ohjaajien työajan 36 viikkotunniksi, josta osa voidaan teettää myös sunnuntaityönä. Kaupunginhallitus päätti [5]) hyläten lastensuojelulautakunnan esityksen, mikäli se koskee laitoksessa asuvia ohjaajia, että sellaisten lastentarhanopettajan pätevyyden omaavien ohjaajien työaika, jotka asuvat laitoksen ulkopuolella ja jotka suorittavat täysin lastentarhatyöhön verrattavaa työtä, saadaan alentaa 35 viikkotunniksi, mistä osa voidaan teettää myös sunnuntaityönä.

Haltialan kartanon asunto-olosuhteet. Lautakunta päätti [6]) kiinnittää kaupunginhallituksen huomiota Haltialan asuntolassa vallitseviin olosuhteisiin ja huomauttaa käsityksenään, että mikäli asukkaille ei voida osoittaa muita asuintiloja, lasten terveyttä ajatellen kartanon kuntoa ja asuntojen huoltoa olisi nykyistä tehokkaammin valvottava.

Nuoren rikoksentekijän käsitteleminen rangaistusmääräyksin. Rangaistusmääräyksestä annetun lain muuttamisesta 16. 7. 1954 annetun lain 3 §:n 2 momentin mukaan, jos syytetty on 21 vuotta nuorempi, on sosiaalilautakunnan suostumus syytteen käsittelemisestä rangaistusmääräyksin toimitettava syyttäjälle. Kun nuorten rikoksentekijäin esitutkinta

---

[1]) Lastens.lk. 9. 2. 35 §. — [2]) S:n 29. 6. 116 §. — [3]) S:n 27. 7. 136 §. — [4]) S:n 27. 7. 137 §. — [5]) Khs 9. 9. 2 396 §. — [6]) Lastens.lk. 28. 9. 172 §.

kuuluu lastensuojelulautakunnan toimialaan, lautakunta päätti [1]), että edellä olevan lainkohdan mukaisen lautakunnan suostumuksen antaa suojelukasvatusjaosto suojelukasvatustoimiston esityksestä.

Ateriamaksujärjestelmän käytäntöönottaminen lasten- ja nuorisonhuoltolaitoksissa. Eräät lastenhuoltolaitokset olivat esittäneet, että laitoksissa saataisiin sairaaloiden tapaan siirtyä ruokailussa ateriamaksujärjestelmään. Lautakunta päätti [2]) esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunnalle myönnettäisiin oikeus siirtyä lasten- ja nuorisonhuoltolaitoksissa ateriamaksujärjestelmään, mikäli se osoittautuu tarkoituksenmukaiseksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) esityksen. Käytännöllinen toimeenpano siirtyi v:een 1955.

Perhesijoituskysymyksiä. Lastensuojelulautakunnan palkkiotoimisten paikallisasiamiesten palkankorotusasia ja samalla koko sijoitustoiminnan hoito oli lautakunnan käsiteltävänä vuoden aikana useita kertoja. Kokouksessaan 14. 12. lautakunta valmistelun ja neuvottelujen jälkeen käsitteli sijoitustoiminnan periaatteita ja käytännöllistä järjestelyä. Tällöin käsiteltiin paikallisasiamiesten johtosäännön hyväksymistä, Pelastakaa Lapset -yhdistyksen asiamiesten käyttämistä Uudenmaan läänin ulkopuolella sijaitsevien puutteellisesti valvottujen kotien tarkastuksissa, peruspalkkion maksamista asiamiehille siten, että asiamiehille, joiden valvottavana on 30—70 lasta, saataisiin suorittaa vahvistetun valvontapalkkion lisäksi 5 000 mk ja asiamiehille, joiden valvottavana on yli 70 lasta, 10 000 mk vuosineljännekseltä. Asian lopullinen päättäminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Lastensuojeluviraston ja lastenhuoltolaitosten henkilökunnan sairaus- ja synnytysloma-anomuksia käsiteltiin yhteensä 159 (183).

Edellä mainittujen esitystensä lisäksi lautakunta antoi kaupunginhallituksen pyynnöstä kertomusvuonna 21 (15) eri lausuntoa, joista useimmat koskivat lasten- ja nuorisonhuoltoon anottuja avustusmäärärahoja.

Lastensuojeluvirasto

Toimistot. Lastensuojeluvirasto jakaantui ohjesäännön mukaisesti viiteen toimistoon seuraavasti:

1. Hallinnollinen toimisto, jonka tehtävänä oli valmistella lastensuojelulautakunnan käsiteltäväksi ja panna täytäntöön kunnallisen lastensuojelun ja -huollon sekä muiden siihen liitettyjen huoltoalojen yleiset hallinto- ja talousasiat sekä valvoa lastenhuoltolaitosten toimintaa. Toimiston johtajana sekä samalla koko lastensuojeluviraston toimitusjohtajana toimi hovioikeuden auskultantti A. E. Heiskanen.

Toimistoon kuuluvina toimivat lääketieteen lisensiaatti P. T. Leisti lastensuojelulautakunnan lääkärinä ja lääketieteen lisensiaatti K. H. E. Leppo lastenpsykiatrina; lautakunnan sihteerinä oli sosionomi E. Stenholm.

2. Lastenhuoltotoimisto, jonka asiat käsiteltiin lastenhuoltojaostossa. Toimiston tehtävänä oli valmistella ne tapaukset, joissa lapsen yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 kappaleen a), b), c) ja d) kohdissa mainituista syistä, sekä toimeenpanna jaoston päätökset. Lisäksi toimiston tehtäviin kuului lastensuojelulain VI luvun edellyttämä kasvattilasten valvonta, äitiensä luona hoidettavien aviottomien lasten hoidon valvonta, nuorten kotiapulaisten valvonta, lisäksi kesävirkistyksen järjestäminen vähävaraisten perheiden lapsille sekä lausuntojen antaminen viranomaisille lasten holhousta ja hoitoa koskevissa asioissa. Toimiston johtajana oli lastenhuollontarkastaja, filosofian maisteri H. M. Törnudd apunaan apulaislastenhuollontarkastaja, filosofian maisteri K. A. Hytönen.

3. Suojelukasvatustoimiston tehtävänä oli valmistella suojelukasvatusjaostolle esitettäviksi ne asiat, joissa lapsen tai nuoren henkilön yhteiskunnallisen suojelun

[1]) Lastens.lk. 9. 11. 177 §. — [2]) S:n 9. 11. 179 §. — [3]) S:n 22. 12. N:o 13.

ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin e) kohdassa tai 8 §:n 2 momentissa mainituista syistä, niin myös suorittaa ne tehtävät, jotka nuoria rikoksentekijöitä koskevissa säännöksissä on lastensuojelulautakunnalle määrätty. Toimiston johtajana oli nuorisonhuoltaja, filosofian maisteri K. A. Helasvuo apunaan apulaisnuorisonhuoltaja, filosofian maisteri E. A. Frangén.

4. Elatusaputoimisto, jonka tehtävänä oli lastenhuoltotoimiston avustamana hoitaa kaikki ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja näiden lasten valvontaa koskevassa asetuksessa on lastenvalvojalle määrätty, kuin myös asianomaisen lapsen huoltajan tai huoltoviranomaisen pyynnöstä tapahtuva asumus- ja avioerolasten taloudellisten etujen valvonta. Toimiston päättävänä elimenä oli lautakunnan asettama elatusapujaosto. Toimiston johtajana oli lastenvalvoja, varatuomari A. J. Koskenkylä apunaan apulaislastenvalvoja, varatuomari E. M. Tynkkynen.

5. Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto, joka valmisteli perhelisälain ja äitiysavustuslain mukaiset asiat ao. jaostolle esiteltäviksi ja jonka tehtävänä lisäksi oli täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätyt tehtävät sekä järjestää ja valvoa äitiyshuoltoa. Toimiston hoitajana toimi rouva S. Hiisivaara-Mörk.

Kassa-, tili- ja perimisasiat hoiti yhteinen huoltotoimen kassa- ja tiliosasto sekä asiamiesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden lopussa oli lastensuojelun palveluksessa 286 vakinaista ja 39 tilapäistä viranhaltijaa sekä 38 työsuhteessa olevaa eli yhteensä 363 henkilöä. Näistä oli lastensuojeluviraston palveluksessa vastaavasti 58, 6, —, eli yhteensä 64 sekä loput laitosten palveluksessa.

Toimistotyö. Lastensuojeluvirastosta lähetettiin kertomusvuoden aikana 42 833 kirjelmää (41 677). Näistä oli hallinnollisen toimiston 1 174 (1 340), lastenhuoltotoimiston 13 800 (12 513), suojelukasvatustoimiston 5 485 (5 263), elatusaputoimiston 13 592 (13 515) sekä äitiysavustus- ja perhelisätoimiston 8 782 (9 046).

Lastenhuoltolaitokset

Kertomusvuonna olivat kaupungin omistuksessa seuraavat lastenhuoltolaitokset:

Sofianlehdon vastaanottokoti. Laitos käsitti 100-paikkaisen pikkulasten (A-), 35-paikkaisen leikki-ikäisten (B-) ja 52-paikkaisen kouluikäisten (C-) osastot. Viimeksi mainitussa oli tilaa 28 pojalle ja 24 tytölle. Laitoksen johtajana toimi filosofian kandidaatti W. Erko apunaan 92 vakinaista ja 14 tilapäistä viranhaltijaa.

Metsäkummun tarkkailukoti. Laitos oli 15 paikkaa käsittävä ns. ongelmalasten tarkkailukoti. Laitoksen vs. johtajana toimi toukokuun loppuun neiti E. Syrjäläinen ja 1. 6. alkaen lääketieteen lisensiaatti K. Leppo lastensuojeluviraston alaisen lastenpsykiatrin tehtäviensä ohella.

Hyvösen lastenkoti toimi 33-paikkaisena normaalilasten laitoksena Kotkankadun 14-16:ssa. Kodin johtajana oli terveyssisar M.-L. Kantele apunaan 9 viranhaltijaa ja 2 muuta työntekijää.

Malmin lastenkoti oli tarkoitettu normaalilapsia varten ja sen paikkaluku oli 37. Kodin johtajana oli kasvattaja E. Hytönen apunaan 13 vakinaista viranhaltijaa sekä 4 muuta työntekijää.

Toivolan oppilaskoti Pakilassa omine maatalouksineen oli tarkoitettu enintään 60 apukouluasteella olevalle turvattomalle lapselle. Laitoksessa toimi suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu. Oppilaskodin johtajana toimi opettaja V. T. Ilasmaa. Muuta henkilökuntaa oli 28 vakinaista ja 1 tilapäinen viranhaltija sekä 2 muuta työntekijää. Kertomusvuoden lopussa valmistui laitokselle uusi koulurakennus.

Reijolan nuorisokoti. Laitos toimi 24-paikkaisena jälkihuoltoa kaipaavien poikien hoitokotina. Pojat kävivät laitoksesta käsin työssä ja suorittivat vahvistetun maksun hoi-

dostaan laitokselle. Laitoksen johtajana oli sosionomi E. K. Mikonsaari. Lisäksi oli laitoksessa 2 muuta viranhaltijaa ja 1 työntekijä.

Kullatorpan lastenkodissa hitaasti kehittyviä ja sairaalloisia lastentarhaikäisten kehitystasolla olevia lapsia varten oli 25 hoitopaikkaa. Kodin johtajana oli neiti A. Orola 31. 5. saakka, jolloin hän siirtyi eläkkeelle. Kesäkuun alusta oli johtajan viransijaisena neiti K. Koivula. Lisäksi oli laitoksen palveluksessa 10 vakinaista ja 2 tilapäistä viranhaltijaa sekä 1 muu työntekijä.

Nukarin lastenkoti syvemmin vajaamielisiä lapsia varten. Hoitopaikkoja oli laitoksessa 30. Kodin johtajana oli neiti R. M. Ojalainen apunaan 15 vakinaista viranhaltijaa sekä 1 muu työntekijä.

Apulastentarha Aula. Laitos toimi 55-paikkaisena vajaamielisten lasten päivähoitokotina. Johtajana oli lastentarhanopettaja T. V. Särkijärvi. Lisäksi oli laitoksessa 8 muuta viranhaltijaa.

Lemmilän vastaanottokoti Ridasjärvellä. Laitos toimi 10-paikkaisena suojelukasvatuksellisten poikien vastaanotto- ja tarkkailukotina. Laitoksessa toimi kansakoulu. Laitoksen vs. johtajana toimivat ylioppilas J. V. Aalto 31. 7. saakka ja siitä lähtien vuoden loppuun filosofian lisenssiaatti J. Borg. Lisäksi oli laitoksessa opettaja ja 4 tilapäistä viranhaltijaa.

Ryttylän koulukoti omine maatiloineen, Hausjärven pitäjässä, voi ottaa vastaan 64 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa kiinnitettiin erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana toimi kansakoulunopettaja M. E. Sutinen apunaan 32 vakinaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa.

Toivoniemen koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen, Lohjan pitäjässä, oli tarkoitettu 26 kansakoulu- ja jatkokouluiässä olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajana, joka osallistui myös opetukseen, toimi opettaja H. Laaksonen apunaan 8 vakinaista ja 1 tilapäinen viranhaltija.

Entisen Bengtsårin koulukodin tila Bromarvin pitäjässä oli kertomusvuonna lautakunnan hallinnassa 1. 4. saakka, jolloin se kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti siirtyi kiinteistölautakunnan hallintaan.

Lastenhuoltolaitosten toiminta. Sen lisäksi, mitä muualla eri yhteyksissä on esitetty lastenhuoltolaitoksista, mainittakoon, että laitosten välittömästä johdosta vastasi asianomainen laitoksen johtaja. Laitosten yleisvalvonnan suoritti toimitusjohtaja. Kasvatuksellisesta valvonnasta huolehti lastenkotien ja Toivolan oppilaskodin osalta lastenhuollontarkastaja sekä koulukotien osalta nuorisonhuoltaja.

Kaupunginvaltuuston jäsenet tekivät kertomusvuonna tutustumiskäynnin lastenhuoltolaitoksiin. 21. 11. matka suuntautui Lemmilään, Ryttylään ja Nukariin. 27. 11. tutustuttiin kaupunkialueella sijaitseviin laitoksiin.

Tietopuolinen opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Jatko-opetukseen sisältyvillä käytännöllisillä oppiaineilla oli oma, niitä varten laadittu ohjelmansa. Ruotsinkielisiä luokkia ei lautakunnan hallintaan kuuluvissa laitoksissa ollut, sillä verraten harvalukuiset ruotsinkieliset hoidokit voivat käydä vastaanottokodissa asuen kaupungin ruotsinkielistä kansakoulua. Opetuksen tarkastuksesta koulukodeissa huolehti Helsingin kaupungin kansakoulujentarkastaja.

Terveydenhoitotarkastukset laitoksissa hoiti lautakunnan lääkäri, lääketieteen lisensiaatti P. Leisti. Kaupungin lastenpsykiatri teki kertomusvuonna tarkastusmatkoja lautakunnan alaisiin laitoksiin. Lasten terveydentilasta mainittakoon lautakunnan lääkärin kertomuksesta poimittuna seuraavaa:

Kertomusvuoden kuluessa eri laitoksissa suoritettujen tavanmukaisten tarkastuskäyntien yhteydessä seurattiin lasten terveydentilaa, mikä jatkuvasti pysyi melko hyvänä. Tautisuustaulukossa ilmenevä hengityselinkatarrin lisääntynyt määrä Sofianlehdon vastaanottokodin A-osastolla johtui siitä, että tilastoon nyt ensimmäisen kerran otettiin mukaan jokainen lapsissa esiintynyt pienempikin uusiintunut kuumeinen infektio. A-osastolla kuoli vuoden aikana neljä lasta, joista kolmella oli synnynnäisiä kehityshäiriöitä ja yksi oli keskonen. Vuoden aikana ei ollut muistutettavaa laitosten hygienisissä olosuhteissa. Laitoksista lähetettiin vuoden aikana sairaalahoitoon yhteensä 30 ja poliklinikalle 150 lasta.

Eri sairaustapausten lukumäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Tautiryhmä	Sofianlehto A-os.	Sofianlehto B—C-os.	Metsäkumpu	Hyvönen	Malmi	Kullatorppa	Nukari	Toivola	Lemmilä	Ryttylä	Toivoniemi	Yhteensä
Tulirokko	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5
Tuhkarokko	1	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47
Vihurirokko	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Vesirokko	—	1	—	2	14	11	—	—	—	—	—	28
Sikotauti	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	12
Influenssa	46	—	7	29	—	—	—	—	2	—	—	84
Ripulit	79	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	86
Angina	20	7	—	2	—	—	—	13	1	8	—	51
Hengityselinkatarrit	402	106	3	6	22	29	19	3	7	27	18	642
Keuhkokuume	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Korvatulehdus	36	8	4	4	2	—	—	9	—	2	—	65
Silmätulehdus	18	2	2	—	—	—	—	1	—	1	—	24
Ihottumat	53	5	—	5	5	2	1	1	—	1	—	73
Paiseet	16	2	15	5	1	—	2	8	2	8	—	59
Tuberkuloosi	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tapaturmat	1	8	3	2	10	—	—	11	5	16	—	56
Suutulehdus	—	6	—	—	7	—	—	—	—	—	—	13
Sokeritauti	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	3
Muut	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	5
Yhteensä	685	201	36	58	61	42	22	60	18	66	19	1 268

Lastenhuoltotoimisto

Lastenhuoltotoimistolle tehtiin vuoden aikana 2 123 (2 244) lapsia koskevaa ilmoitusta ja virka-avunpyyntöä. Tällöin ei laskettu mukaan toimiston kirjoissa olevia kasvattilapsia, valvonnassa olevia avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia eikä kesäksi maalle toimitettuja lapsia, joita selostetaan toisessa kohtaa kertomuksessa. Virka-avunpyynnöistä oli 80 (129) holhousasioita ja 105 (120) adoptioasioita sekä loput muita lasten kotiolojen selvittelyasioita koskevia. Adoptioasioista koski 31 (33) aviolapsia ja muut avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia. Oman ryhmänsä muodostivat sosiaaliministeriön lastensuojelutoimistolle annetut 19 (14) lausuntoa, jotka koskivat erinäisten helsinkiläisten lasten luovuttamista ottolapsiksi Skandinavian maihin. Ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt jakaantuivat ilmoituksen tekijän, ilmoituksen syyn ja sen aiheuttaman toimenpiteen mukaan seuraavasti:

Huostaanotetut lapset. Lastenhuoltotoimiston luetteloissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 2 803 (2 595) turvatonta, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista suurin osa eli 2 159 (1 936) lasta oli sijoitettu yksityishoitoon, nimittäin 1 361 (1 207) yksityisiin perheisiin ja 798 (729) yksityisiin lastenkoteihin. Kaikista huostassa olevista lapsista oli 229 (226) eli 8.2 % (8.7 %) ruotsinkielisiä ja 9 (12) eli 0.3 % (0.5 %) vieraskielisiä. Kertomusvuoden aikana otettiin huostaan 1 018 (929) lasta ja poistettiin 891 (810) lasta, joten toimiston luetteloihin v:een 1955 jäi 1 912 (1 785) lasta.

	0—1 v.		2—6 v.		7—15 v.		Yli 16 v.		Yhteensä		Kaikkiaan
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	
Ilmoituksen tekijä											
Huoltoviranomainen	20	27	33	31	42	55	1	2	96	115	211
Terveydenhoitoviranomainen	41	28	38	39	20	13	—	1	99	81	180
Kouluviranomainen	—	—	3	1	20	14	1	—	24	15	39
Poliisiviranomainen	5	6	17	16	12	9	—	—	34	31	65
Holhousviranomainen	2	1	14	27	31	28	2	6	49	62	111
Muut viranomaiset	10	10	21	29	23	31	—	4	54	74	128
Lastensuojelujärjestöt	2	—	4	2	9	7	—	—	15	9	24
Lastensuojeluvirkailijat	7	7	16	15	42	26	—	2	65	50	115
Vanhemmat	134	92	155	164	158	118	9	4	456	378	834
Yksityiset henkilöt	38	19	67	86	107	93	3	3	215	201	416
Yhteensä	259	190	368	410	464	394	16	22	1 107	1 016	2 123
Ilmoituksen syy											
Lapsen:											
sairaus	10	14	16	15	7	9	1	—	34	38	72
vajaamielisyys	2	3	6	6	8	9	—	—	16	18	34
sielullinen poikkeavuus	—	—	2	4	12	8	—	—	14	12	26
raajarikkoisuus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
koulunkäynnin laiminlyöminen	—	—	—	—	13	7	—	2	13	9	22
Vanhempien:											
kuolema	—	2	6	7	17	30	1	—	24	39	63
sairaus	72	53	69	73	49	32	—	2	190	160	350
mielisairaus	10	2	16	11	15	15	—	1	41	29	70
ansiotyö	8	4	21	16	26	32	—	1	55	53	108
hoidon laiminlyönti	23	17	34	58	31	18	—	—	88	93	181
kasvatuskyvyn puute	1	2	12	9	32	28	1	3	46	42	88
hylkääminen	9	5	9	9	10	14	—	—	28	28	56
huolimattomuus	11	5	13	20	19	11	1	1	44	37	81
juoppous	7	11	33	29	54	35	2	1	96	76	172
vankilassaolo	6	1	5	6	3	5	2	—	16	12	28
lapsen pahoinpitely	3	2	18	16	19	18	1	—	41	36	77
asuntovaikeudet	90	60	66	67	55	36	2	—	213	163	376
avio- tai asumusero	4	3	40	53	78	75	3	7	125	138	263
lapseen kohdistunut siveellisyysrikos	—	—	1	1	1	4	1	—	3	5	8
muut syyt	3	6	1	10	15	8	1	4	20	28	48
Yhteensä	259	190	368	410	464	394	16	22	1 107	1 016	2 123
Toimenpiteet											
Varoitus	6	9	25	18	28	18	1	2	60	47	107
Suojeluvalvonta	—	—	1	3	9	13	—	2	10	18	28
Huostaanotto:											
9 § 2 kapp. c-kohdan mukaan	42	34	68	54	45	32	—	2	155	122	277
hylkäämisen tai vanhempien kuoleman perusteella	3	2	7	2	7	5	—	—	17	9	26
sopimuksen perusteella	84	63	76	91	66	67	1	—	227	221	448
vastoin vanhempien tahtoa	3	—	7	3	5	4	—	—	15	7	22
Lausunnot eri viranomaisille	1	1	16	32	41	38	2	5	60	76	136
Vain tutkimustoimenpiteitä	38	21	69	86	106	69	3	1	216	177	393
Muut toimenpiteet	40	38	58	83	94	110	4	6	196	237	433
Ei mitään toimenpiteitä	42	22	41	38	63	38	5	4	151	102	253
Yhteensä	259	190	368	410	464	394	16	22	1 107	1 016	2 123

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 93 (98) lasta 5 055 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 9 lasta, 2 035 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 11 (18) lasta.

Vajaakykyisiä tai poikkeuksellisia lapsia oli eri laitoksissa vuoden päättyessä 368 (335), yksityisissä hoitokodeissa 46 (41) lasta.

Näiden huoltoa suunniteltaessa pyydettiin psykiatrin tai psykologin lausunnot kaupungin lastenpsykiatrin ja koulupsykologien toimistoista, Malmin kasvatusneuvolasta, Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosastolta, Auroran sairaalan psykosomaattiselta osastolta ja Samfundet Folkhälsanin mentaalihygieenisestä neuvolasta.

Poikkeuksellisten lasten lukumäärä ja sijoituspaikat selviävät seuraavasta yhdistelmästä: [1])

Sijoituspaikka	Lapsia									Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1953		Uusia		Yhteensä	Eronneita		Jäljellä v:teen 1955		Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä		Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä		
Aistiviallisten laitokset	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaatumatautisten huoltolaitokset	1	1	—	—	2	1	—	—	1	475	237.5
Vajaamielisten laitokset	58	52	7	8	125	3	8	64	51	41 566	332.5
Heikkomielisten lasten lastenkodit	53	20	3	2	78	13	2	46	20	26 681	342.1
Hoito- ja tarkkailukodit	12	2	11	5	30	11	2	8	3	4 426	147.5
Sairaalat	7	2	—	—	9	2	1	4	1	1 895	210.6
Tavalliset lastenkodit	70	57	23	20	170	20	23	68	56	47 210	277.7
Yksityisperheet Helsingissä	5	7	1	2	15	2	1	6	7	4 610	307.3
Yksityisperheet muualla	15	14	5	—	34	5	1	18	15	12 274	361.0
Yhteensä	221	155	50	37	463	57	38	214	154	139 137	300.5

Kaikista vajaakykyisistä lapsista oli syvemmin vajaamielisiä 201 (189), heikkomielisiä 157 (172) ja muuten poikkeavia 105 (98).

Kaupungin omiin laitoksiin sijoitetuista lapsista oli 97 (92) syvemmin vajaamielisiä, 95 (93) heikkomielisiä ja 60 (58) muuten poikkeavia.

Hoidokkien vaihtuminen kaupungin lastenkodeissa kertomusvuonna selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Sofianlehdon vastaanottokoti			Kullatorpan lastenkoti	Malmin lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Toivolan oppilaskoti	Hyvösen lastenkoti	Reijolan nuorisokoti	Metsäkummun tarkkailukoti	Yhteensä
	Osasto										
	A	B	C								
V:sta 1953 hoitoon jääneitä	118	29	36	30	41	33	69	31	16	14	417
V. 1954 hoitoon otettuja	250	189	122	10	47	8	11	23	11	22	693
Yhteensä	368	218	158	40	88	41	80	54	27	36	1 110
Näistä:											
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen sijoitettiin:											
yksityishoitoon	45	12	10	3	14	—	—	5	—	9	98
toiseen lastenkotiin	52	95	37	4	6	2	4	7	—	3	210
sairaalaan	6	1	2	—	—	—	1	—	—	—	10
b) Toimiston hoidosta luovutettiin:											
vanhempainsa hoitoon	134	77	59	2	29	2	3	12	—	10	328
toiseen maksuttomaan hoitoon	9	2	2	—	2	—	7	—	—	—	22
toisen kunnan hoitoon	6	3	1	—	2	1	1	—	1	—	15
muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	—	6	2	2	2	3	—	1	—	16
kuoli	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
poistettiin muista syistä	—	—	—	—	1	—	1	—	6	—	8
Poistettuja yhteensä	256	190	117	11	56	7	20	24	8	22	711
V:een 1955 jääneitä	112	28	41	29	32	34	60	30	19	14	399

[1]) Jos lapsi on ollut useammassa sijoituspaikassa, eronneet ja seuraavaan vuoteen jääneet eivät täsmää laitoksittain, koska hänet on merkitty sen sijoituspaikan ryhmään, jonne hän on jäänyt seuraavaan vuoteen, ja kaikki huoltopäivät on laskettu mainitun ryhmän hyväksi.

Yksityishoitoon sijoitetut lapset. Yksityisiin lastenkoteihin ja yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. Kertomusvuonna hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana oli useammassa hoitopaikassa. Näin oli asianlaita maaseudulle yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 8 lapseen, Helsinkiin yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 17 lapseen, Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettuun 9 lapseen ja maaseudun yksityisiin perheisiin sijoitettuun 18 lapseen nähden.

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja lapsia		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maaseudulle	Helsinkiin	Maaseudulle	
V:sta 1953 hoitoon jääneitä	228	129	276	628	1 261
V. 1954 hoitoon otettuja	293	148	114	343	898
Yhteensä	521	277	390	971	2 159
Näistä:					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	16	19	11	25	71
siirrettiin kunnan lastenkotiin	9	15	11	34	69
siirrettiin yksityisiin lastenkoteihin	59	35	2	7	103
siirrettiin sairaalaan	7	2	1	—	10
b) Toimiston hoidosta poistettuina:					
siirrettiin työhuolto-osastolle	—	—	—	—	—
siirrettiin suojelukasvatustoimiston huoltoon	—	1	2	2	5
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	185	42	38	101	366
luovutettiin toisen kunnan huoltoon	3	3	2	10	18
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	1	—	—	1
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	20	5	11	22	58
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	4	3	14	20	41
poistettiin muista syistä	1	1	4	3	9
kuoli	1	—	—	1	2
Poistettuja yhteensä	305	127	96	225	753
V:een 1955 jääneitä	216	150	294	746	1 406

Yksityishoitoon annettuja lapsia koetettiin mahdollisuuksien mukaan sijoittaa sukulaisten luo. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja sosiaalilautakuntien sekä terveydenhoitoviranomaisten välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston huoltotarkastajat ja lastenhoidon neuvoloiden terveyssisaret, kun taas maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset sosiaalilautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myöskin lastensuojeluviraston tarkastajat suorittivat kertomusvuoden aikana tarkastuskäyntejä maaseudulle.

Kaikki kouluiässä olevat normaalikykyiset lapset kävivät kansakoulua, joista vierailla kunnille menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan. Sitäpaitsi lautakunta valmisti 38:lle (26) kansakoulukurssin suorittaneelle lapselle tilaisuuden saada taipumustensa mukaista opillista tai ammatillista jatko-opetusta ja käytti tähän tarkoitukseen yhteensä 1 870 855 mk (1 295 334), josta saatiin sosiaaliministeriöltä 493 000 (254 500) mk:n korvaus.

Maaseudulle yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten lukumäärä oli vuoden alussa 628 (548). Näistä erosi 225 (203) ja uusia sijoitettiin 343 (283), joten vuoden päättyessä maaseudulle sijoitettujen lukumäärä oli 746 (628).

Palkattuja asiamiehiä lautakunnalla oli Helsingin maalaiskunnassa, Espoossa, Kirkkonummella, Vihdissä, Tuusulassa, Lohjalla, Nurmijärvellä, Sipoossa, Hyvinkäällä, Mäntsälässä, Nummella, Somerolla, Nurmossa, Jokioisissa, Kiikalassa ja Pusulassa.

Hoitomaksut yksityisiin perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitetuista lapsista

vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempien sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 600 mk:sta ylöspäin kuukaudelta. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoito- ja matkakustannukset kuin myöskin myönnetyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat lapset, lukumäärältään 2 159, aikaisemmin mainitut koulutuskustannukset huomioon ottaen maksamaan yhteensä 104 534 793 mk (94 038 300) eli keskimäärin 48 418 (48 573) mk vuodessa kutakin lasta kohden lukuunottamatta sitä osuutta, joka saatiin maksukykyisiltä vanhemmilta ja vierailta kunnilta sekä valtiolta ammattiopetuskustannuksiin.

Suojeluvalvonta. Suojeluvalvontaan jäi edelliseltä vuodelta 71 (51) lasta. Vuoden aikana poistettiin valvonnasta 16 (13) lasta ja valvontaan määrättiin uusina tapauksina 40 (43) lasta, joten v:een 1955 jäi 95 (71) valvottavaa.

Aviottomien lasten valvonta. Aviottomien lasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta vastasi lastenhuoltotoimisto. Kertomusvuoden aikana oli 3 800 (3 747) aviotonta lasta toimiston valvonnassa. Lasten jakautuminen sijoituspaikan ym. mukaisesti selviää tilastollisesta vuosikirjasta.

Kasvattilapset. Lastensuojelulain säännösten mukaan tuli lastensuojelulautakunnan valvoa toiminta-alueillaan olevien kasvatti- eli niiden lasten hoitoa ja kasvatusta, joita yksityiset ilman lastensuojelu- tai huoltolautakunnan välitystä olivat jättäneet vieraan henkilön tai jonkun sukulaisensa hoitoon joko ilman hoitomaksua tai korvausta vastaan. Lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisina oli kertomusvuonna yhteensä 673 (481) kasvattilasta, joista poikia 287 (204) ja tyttöjä 386 (277). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 337 (215) ja aviolapsia 336 (266).

Lastensuojeluviraston huoltotarkastajat huolehtivat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta, kukin omassa toimintapiirissään.

Jälkihuolto. Yksityisiin hoitokoteihin sijoitetut lapset eivät yleensä ole kaivanneet jälkivalvontaa, koska asianomaiset kasvattajat huolehtivat hyvin heistä. Jotkut maalta kaupunkiin siirtyneet 16 vuotta täyttäneet lapset joutuivat toimiston valvottaviksi, samoin eräät poikkeukselliset tai omaisten tukea vailla olevat laitoksissa hoidetut alaikäiset. Edelliseltä vuodelta jäi jälkivalvontaan 13 (9) lasta. Kertomusvuonna määrättiin valvontaan 2 (7) lasta ja poistettiin 8 (3), joten jälkihuoltoa saavia oli vuoden lopussa 7 (13). Toivolan oppilaskodin entisiä hoidokkeja valvottiin laitoksesta käsin.

Nuoret kotiapulaiset. Kotiapulaislain nojalla määrättiin kertomusvuoden aikana valvontaan 11 (4) nuorta kotiapulaista ja poistettiin luetteloista 9 (5). Edelliseltä vuodelta jäi valvontaan 5 (6), joten v:lle 1955 siirtyi 7 (5) valvottavaa nuorta kotiapulaista.

Lasten kesävirkistystoiminta. Tarjotakseen varattomienkin perheiden lapsille mahdollisuuden päästä kesäksi maalle lastensuojeluvirasto jakoi rautatielippuja 15 vuotta nuoremmille lapsille ja aivan pienten lasten saattajille. Näin jaettiin lippuja kaikkiaan 511 (436), joista 337 (275) lapsille ja 174 (161) saattajille. Edelleen hankittiin sellaisille lapsille, joiden vanhemmilla ei ollut sukulaisia tai tuttavia, jotka olisivat ottaneet lapset hoitoonsa ilman maksua, maksuttomia kesäkoteja kaupungin myöntämän 5.5 milj. mk:n suuruisen määrärahan puitteissa 488 ja maksullisia kesäkoteja 85, yhteensä 573, joista 377 yksityisiin perheisiin, jolloin lastenhuoltojaosto välitti hoitomaksut ja vastasi kotien valvonnasta. Eräissä tapauksissa lapset saivat olla koko kesän maalla, muuten oli oleskelu lyhyempiai ista. Ennen lasten maalle lähettämistä toimitettiin terveystarkastus.

Kustannukset edellä mainituista matkalipuista nousivat 473 565 (444 057) mk:aan ja koko kesävirkistystoiminnasta 6 212 682 (6 030 836) mk:aan.

Kokoukset. Lastenhuoltojaosto piti 19 (16) kokousta. Käsiteltyjen asioiden kumäärä oli 2 063 (1 922).

Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria henkilöitä koskevia ilmoituksia saapui toimistoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 1 113 (1 140), jotka ilmoitusten tekijäin, ilmoitusten syyn sekä sen aiheuttamien toimenpiteiden mukaan ryhmittyivät seuraavasti:

	Alle 16 v.		16—17 v.		Kaikkiaan		
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Ilmoituksen tekijä							
Kouluviranomainen	46	15	—	—	46	15	61
Poliisi- ja oikeusviranomainen	487	69	189	54	676	123	799
Huoltoviranomainen	10	2	4	5	14	7	21
Lastensuojeluviranomainen	28	7	4	6	32	13	45
Yksityinen henkilö	91	22	26	48	117	70	187
V. 1954 saapuneita ilmoituksia yhteensä	662	115	223	113	885	228	1 113
Ilmoituksen syy							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvaton ansiotoimi	—	1	—	—	—	1	1
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	35	13	—	—	35	13	48
Lsl. 8 § 2 mom:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	482	38	5	5	487	43	530
Syyttäjä jättänyt syyttämättä, LNR 2 §	1	—	1	—	2	—	2
Oikeus jättänyt tuomitsematta, LNR 3 §	28	6	44	11	72	17	89
Ehdollinen tuomio	4	—	10	4	14	4	18
Irtolaistapainen elämä	58	28	31	58	89	86	175
Tavattu juopuneena	15	—	110	4	125	4	129
Muu syy	39	29	22	31	61	60	121
V. 1954 saapuneita ilmoituksia yhteensä	662	115	223	113	885	228	1 113
V:sta 1953 jäljellä olevia ilmoituksia	164	14	29	12	193	26	219
Kaikkiaan	**826**	**129**	**252**	**125**	**1 078**	**254**	**1 332**
Toimenpiteet							
Osaston määräämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus	281	30	73	7	354	37	391
Lsl. 9 § 2 mom. c-kohta, toistaiseksi huostaanotto	5	—	—	—	5	—	5
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta:							
Toimitettu kotikuntaansa	13	4	6	7	19	11	30
Toimitettu lääkärinhoitoon	9	1	1	—	10	1	11
Muu toimenpide	5	—	—	—	5	—	5
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrääminen	72	14	14	7	86	21	107
Lsl. 9 § 1 mom., huostaanotto	—	2	—	—	—	2	2
Lsl. 11 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, sopimuksen nojalla	35	11	6	11	41	22	63
Lsl. 12 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, lastensuojelulautakunnan päätöksen nojalla	5	3	2	—	7	3	10
Nuorisonhuoltajan toimenpide tai ei mitään toimenpidettä	230	39	87	67	317	106	423
V. 1954 käsiteltyjä asioita yhteensä	655	104	189	99	844	203	1 047
V:een 1955 jääneitä ilmoituksia	169	27	63	26	232	53	285
Kaikkiaan	**824**	**131**	**252**	**125**	**1 076**	**256**	**1 332**

Ilmoitukset koskivat 935 lasta ja nuorta henkilöä, joista alle 16 vuotiaita poikia oli 560 ja tyttöjä 91 sekä 16—17 vuotiaita poikia 192 ja tyttöjä 92.

Tutkimuksen yhteydessä pyydettiin psykiatrilääkärin lausuntoja kaupungin lastenpsykiatrin toimistosta, kansakoulujen kasvatusneuvolasta, Samfundet Folkhälsan i svenska Finland-nimisen järjestön mentaalihygienisestä neuvolasta sekä Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosaston lääkäriltä, minkä lisäksi eräitä hoidokkeja ohjattiin psykiatrilääkärin yksityisvastaanotolle. Työnvälitystoimiston ammatinvalintapsykologilta pyydettiin niinikään lausuntoja, minkä lisäksi ammatinvalintapsykologi suoritti soveltuvuustutkimuksia Ryttylän koulukodissa.

Huoltolaitokset. Suojelukasvatustoimiston kaupungin huoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltolaitos	Lapsia					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1953	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1955	Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohd.
Lemmilän vastaanottokoti .	14	42	56	45	11	4 053	72.4
Ryttylän koulukoti	63	21	84	42	42	19 914	237.1
Toivoniemen koulukoti	14	23	37	22	15	4 625	125.0
Sofianlehto C	1	11	12	8	4	663	55.3
Reijolan nuorisokoti	2	4	6	3	3	1 126	187.7
Yhteensä	[1]) 94	[1]) 101	[1]) 195	120	75	30 381	155.8

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 210 lasta. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 94 poikaa ja 20 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 80 poikaa ja 16 tyttöä. Huoltopäiviä oli 40 744.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa 19 lasta yhteensä 1 573 päivää; 8 poikaa ja 4 tyttöä oli sitäpaitsi ollut jossain muussa laitoksessa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 2 poikaa ja 3 tyttöä.

Pysyväisessä valvonnassa olleet näkyvät seuraavasta taulukosta:

	Suojeluvalvonnan alaisia		Laitoshuollon jälkivalvonnan alaisia tai perheisiin sijoitettuja		Valvottavia kaikkiaan		
	Valvojan ollessa						
	Lastensuojeluviranom.	Yksityinen henkilö	Lastensuojeluviranom.	Yksityinen henkilö	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Jäljellä v:sta 1953	228	11	61	10	238	72	310
V. 1954 valvontaan tulleita	84	9	23	3	87	32	119
Yhteensä	312	20	84	13	325	104	429
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliittoon, kuoli tai valvonnan määräaika päättyi	36	—	12	—	27	21	48
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin	19	4	8	1	24	8	32
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin jälleen lastenhuoltolaitokseen	20	—	7	3	25	5	30
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	3	2	2	—	6	1	7
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuoltoosaston huollettavaksi	2	2	—	—	4	—	4
V:een 1955 jääneitä	232	12	55	9	239	69	308
Yhteensä	312	20	84	13	325	104	429

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukasvatusjaosto 108 alaikäiselle henkilölle.

Jälkihuolto. Laitoksista poistettujen tyttöjen jälkihuoltoa varten oli suojelukasvatustoimistossa edelleen sosiaaliministeriön palkkaama naispuolinen työntekijä. Poikien jälkihuollon hoitivat toimiston huoltotarkastajat paitsi Ryttylän koulukodin oppilaiden jälkihuoltoa, jonka suoritti koulukodin oma kuraattori.

[1]) Hoidokin siirtyessä kaupungin hoitolaitoksesta toiseen tulee hän lasketuksi sekä laitoksesta eronneena että laitokseen otettuna hoidokkina ja sisältyy siis kahdesti kokonaissummaan.

Alaikäiset lainrikkojat. Suojelukasvatustoimiston puolesta hoiti nuorista rikoksentekijöistä annetun lain määräämät tehtävät Vankeusyhdistyksen ylläpitämä nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti henkilötutkinnat Helsingin raastuvanoikeudelle 15 vaan ei 21 vuotta täyttäneinä rangaistavan teon tehneistä, syytteeseen asetetuista ja huolehti nuorisonhuoltajan tarkastuksen alaisena ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksentekijäin valvonnan järjestelystä sekä, milloin tutkittava oli 15 vaan ei 18 vuotiaana tehnyt rikoksensa, lastensuojelulain määräämästä lautakunnan edustuksesta oikeudessa. Poliisikuulusteluissa oli läsnä suojelukasvatustoimiston edustaja.

Eräät yksityiset kansalaiset toimivat kasvatuksellisen tuen tarpeessa olevien tai siveellisesti hairahtuneiden alaikäisten valvojina. Näille maksettiin palkkiota 700 mk kuukaudessa valvottavaa kohden. Samasta määrärahasta myönnettiin tilapäisiä avustuksia harrastusvälineiden hankkimiseen valvottaville tunnustukseksi hyvästä käytöksestä.

Nuorisorikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot rikospoliisin kertomusvuoden aikana tutkimista rikokseen syylliseksi todetuista alaikäisistä henkilöistä:

	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Alle 15-vuotiaita	414	32	446
15—17- »	139	41	180
18—20- »	169	69	238
Yhteensä	722	142	864

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin v. 1954 irtolaistapaisen elämän takia 83 alle 18-vuotiasta henkilöä, joista poikia 31 ja tyttöjä 52. Pidätyksiä saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina oli 92, joista 35 poikia ja 57 tyttöjä koskevia.

Kertomusvuoden aikana saapui suojelukasvatustoimistolle seuraavat tiedot poliisin pidättämistä alle 18-vuotiaista juopuneista: pidätyksiä oli 120, joista 115 poikia ja 5 tyttöjä koskevia, ja pidätettynä oli 99 eri henkilöä, joista 94 poikia ja 5 tyttöjä.

Edellä luetelluista tulivat suojelukasvatustoimiston huollettaviksi alle 15 vuotiaana rikoksensa tehneet sekä ne 15—17 vuotiaana rikoksen tehneet, jotka nuorista rikoksentekijöistä annetun lain nojalla jätettiin syyttämättä tai tuomitsematta. Tuomituista 15—17-vuotiaana rikoksen tehneistä tuli osa suojelukasvatustoimiston huollettaviksi, osan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteitten varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellä mainitut irtolaistapaisen elämän takia ilmoitetut tai juopuneena pidätetyt, lukuunottamatta niitä, jotka jäivät huoltolautakunnan huollettaviksi, koska olivat jo täyttäneet 18 vuotta ennenkuin toimenpiteisiin voitiin ryhtyä.

Kaikki suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulleet em. tapaukset sisältyvät alussa mainittuihin tilastoihin.

Poliisiviranomainen on 14:ssä tapauksessa pyytänyt lautakunnalta suostumusta siihen, että alle 21-vuotiasta nuorta rikoksentekijää saataisiin syyttää rangaistusmääräysmenettelyin. Kaikki nämä pyynnöt ovat tulleet maaseudun poliisiviranomaisilta. Suostumus on annettu 13 ja evätty 1 tapauksessa.

Kokoukset. Suojelukasvatusjaosto piti vuoden aikana 16 kokousta.

Elatusaputoimisto

Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan elatusaputoimiston tärkeimpinä tehtävinä olivat avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luetteloiminen, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimusten tai -tuomioiden aikaansaaminen sekä elatusmaksujen periminen, sekä elokuun 20 p:nä 1948 lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain perusteella asumus- ja avioerolasten elatusavun turvaamisesta aiheutuvat toimenpiteet. Kertomusvuonna tehtiin lastenvalvojan toimesta sopimuksia edellä mainitun lain piiriin kuuluvissa tapauksissa sekä myös 86 tapauksessa hankittiin oikeuden päätös lasten elatuksesta, mutta pääasiallisin toiminta kohdistui kuitenkin elatusapujen perimiseen eri tavoin, viime kädessä toimittamalla laiminlyöjät työlaitokseen maksamaan

työllään lastensa elatusta. Uusia työlaitosesityksiä tehtiin lääninhallitukselle elatusavun laiminlyömisestä asumus- ja avioerolasten kohdalta 256 sekä avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten kohdalta 96 tapauksessa. Lääninhallituksen päätös saatiin yhteensä 219 tapauksessa. Edellä mainitussa laissa tarkoitettuja maastapoistumiskieltoesityksiä tehtiin lääninhallitukselle aviolapsien kohdalta 3, joista saatiin 1 myönteinen ja 1 kielteinen päätös.

Lapset, äidit ja elatusvelvolliset. Toimiston kirjoihin merkittyjen avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku oli seuraava:

V:sta 1953 jäljellä olevia	3 211	Luettelosta poistettuja	508
Uusia hoidokkeja	589	V:een 1955 jääneitä	3 292

Seuraavat yhdistelmät valaisevat vuoden lopulla luetteloissa olleiden lasten äitien sekä elatusvelvollisten siviilisäätyä, ikää ja ammattia lasten syntyessä:

Siviilisääty	Äitejä	Elatusvelvollisia
Naimattomia	2 793	1 406
Leskiä ja laillisesti eronneita	409	261
Naimisissa olevia	75	780
Tietoja puuttuu	15	845
Yhteensä	3 292	3 292

Ikä, vuotta	Äitejä	Elatusvelvollisia
—15	4	1
16—19	346	112
20—24	1 051	671
25—29	834	616
30—34	584	470
35—39	358	329
40—49	101	272
50—		81
Tietoja puuttuu	14	740
Yhteensä	3 292	3 292

Ammatti	Äitejä	Elatusvelvollisia
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	99	243
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	36	121
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	219	170
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	652	272
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	902	922
Muita työntekijöitä	183	378
Merimiehiä ja kalastajia	2	121
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	162	265
Yksityisiä palvelijoita	643	—
Muun elinkeinon harjoittajia	30	5
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	364	795
Yhteensä	3 292	3 292

Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten huoltoa valvoivat lastenhuoltotoimiston huoltotarkastajat ja lastenneuvolain hoitajat käyden tarkastamassa nuorempien lasten hoitopaikkoja kerran kuukaudessa ja vanhempien vähintään neljä kertaa vuodessa. Tällöin seurattiin lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä annettiin äideille ohjeita lasten järkiperäisessä hoidossa ja kasvatuksessa. Milloin lasten katsottiin olevan sairaanhoidon tarpeessa, käytettiin asianomaisen lääkärin apua.

Huoltotarkastajien ja lastenneuvolain hoitajien tiedonantojen mukaan lasten hoitoolot olivat seuraavat:

Äitinsä luona olevista lapsista sai:	%	Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	83.5	Hyvän hoidon	90.5
Suhteellisen hyvän hoidon	15.7	Suhteellisen hyvän hoidon	9.1
Epätyydyttävän hoidon	0.8	Epätyydyttävän hoidon	0.4

Äidin koti oli:	%	Kasvatusäidin koti oli:	%
Hyvässä kunnossa	71.4	Hyvässä kunnossa	81.4
Suhteellisen hyvässä kunnossa	26.1	Suhteellisen hyvässä kunnossa	16.5
Epätyydyttävässä kunnossa	2.5	Epätyydyttävässä kunnossa	2.1

Lastenvalvojan luetteloissa olevista lapsista kuoli v:n 1954 aikana 27, joista kuolleessaan 21 oli sairaalassa, 2 lastenkodissa, 2 kotona, 1 kuoli matkalla synnytyslaitokselle ja 1 lapsen kuolinpaikka oli tuntematon.

Kuoleman syy:		Kuoleman syy:	
Aivokalvontulehdus	2	Kroonillinen munuaistauti	1
Keskonen	11	Synnytyksen yhteydessä	3
Keuhkokuume	6	Tapaturma	2
Kouristukset	1	Tukehtuminen	1

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskinäisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makaajaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määristä ei päästy yksimielisyyteen eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin elatusvelvollista vastaan haaste sitten, kun lastenvalvoja oli hankkinut todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskinäisellä ja lautakunnan vahvistamalla sopimuksella 215 tapauksessa, joista aikaisemmin tehtyjen sopimusten korotuksia 35.

Oikeudessa oli edelliseltä vuodelta siirtyneitä juttuja vireillä 14 ja uusia haasteita otettiin 138. Koska näistä 11 tapauksessa vastaajaa ei saatu laillisesti haastetuksi ja kun 12 juttua sovittiin sekä 15 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin oikeudessa siis 114 avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten elatusapukannetta. Jutuista voitettiin 88, hävittiin 16 riittämättömien todisteiden vuoksi ja 10 tapauksessa oli oikeudenkäynnistä luovuttava toistaiseksi joko siksi, että lapsen äidiltä ei voitu saada tarpeellista lisäselvitystä tai muusta jutun käsittelyn aikana ilmenneestä erityisestä syystä, jolloin hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa näissä jutuissa 343 kertaa.

Aviolapsia koskevissa elatusapujutuissa otettiin uusia haasteita 133, joista 26 tapauksessa vastaajaa ei saatu haastetuksi. Oikeuden käsittelemistä jutuista voitettiin 86, hävittiin 4 ja luovuttiin 17 tapauksessa jutun loppuun ajamisesta sovinnon tai muun syyn takia. Aviolapsia koskevassa asiassa esiinnyttiin oikeudessa kaikkiaan 191 kertaa.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojille ja muille huoltoviranomaisille virka-apua lastenvalvojien toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-apupyyntöjen kokonaismäärä oli 501.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

Tulot:

Siirto v:sta 1953:	Aviolasten puolesta, mk	Aviottomien lasten puolesta, mk	Yhteensä, mk
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo			1 146 526
Valvottujen säästötilien saldo	485 530	11 752 765	12 238 295
Lapsille perityt elatusmaksut	41 835 179	34 983 874	76 819 053
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen korvaukset	1 479 811	7 768 408	9 248 219
Yksityisiltä perityt tilapäisten avustusten korvaukset			13 000
Yksityisiltä perityt oikeuskulujen korvaukset	425 595	665 914	1 091 509
Kaupungin suorittamat oikeuskulujen korvaukset	190 348	336 445	526 793
Kaupungin suorittamat tilapäisten avustusten korvaukset			15 500
Korkotuloja joulukuun 31 p:nä 1954	27 219	651 673	678 892
Lastenvalvojan säästötilin ja postisiirtotilin korko			42 502
		Yhteensä	101 820 289

Menot

	Aviolasten puolesta, mk	Aviottomien lasten puolesta, mk	Yhteensä, mk
Huoltajille suoritetut lastenhoitokorvaukset	41 262 029	34 880 571	76 142 600
Kaupungille suoritetut hoitomaksujen korvaukset.	1 479 811	7 768 408	9 248 219
Kaupungille suoritetut oikeuskulujen korvaukset .	41 193	17 048	58 241
Oikeuskuluihin käytetty	574 750	985 311	1 560 061
Myönnetyt tilap. raha-avustukset			28 500
Kaupungille maksettu lastenvalvojan säästötilin ja postisiirtotilin korko			42 502
Siirto v:een 1955:			
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo			1 453 769
Valvottujen säästötilien saldo	397 625	12 888 772	13 286 397
		Yhteensä	101 820 289

Ottolapsiksi hyviin, lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin asianomaisten äitien suostumuksella 64 avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta.

Kertomusvuonna lähetettiin toimistosta kirjeitä 13 591 ja otettiin vastaan 5 496 kirjettä.

Lastensuojelulautakunnan elatusapujaosto piti kertomusvuonna 15 kokousta.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto

Äitiysavustukset. V:n 1954 aikana oli äitiysavustus- ja perhelisäjaostolla 24 (edellisenä vuonna 24) kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 6 167 (6 196) äitiysavustushakemusta. Hakemuksista hyväksyttiin 5 937 (5 966) ja hylättiin 230 (230). Hylkäyspäätöksestä valitti 72 (75) hakijaa sosiaaliministeriöön. Äitiysavustuksen määrä oli 4 500 mk syntynyttä lasta kohden ja myönnettiin se 5 759 (5 650) sellaiselle hakijalle, jotka olivat käyneet lääkärin, kätilön tai äitiysneuvolan tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä ja noudattaneet tällöin saamiaan ohjeita sekä 178 (250) hakijalle, jotka olivat esittäneet pätevän syyn tämän ehdon laiminlyöntiin.

Äitiysavustusten hakijoista oli 5 771 (5 804) naimisissa olevaa ja 396 (392) naimatonta. Harkinnalla myönnetyistä 178 tapauksesta oli 45 (51) naimatonta ja hylätyistä 230 tapauksesta oli naimattomia 59 (64).

Hakemuksia ottivat vastaan lastensuojeluviraston lisäksi äitiysneuvolat, joita on nykyään 35. Lastensuojeluvirastoon jätettiin 2 014 (2 235) ja neuvoloihin 4 153 (3 961) hakemusta.

Äitiysavustuslain edellyttämä ensimmäinen tarkastus oli tapahtunut seuraavasti:

IV	raskauskuukaudessa	tai	sitä	ennen	5 797	(5 650)	tapauksessa
V	»	»	»	»	152	(256)	»
VI	»	»	»	»	85	(122)	»
VII	»	»	»	»	69	(72)	»
VIII	»	»	»	»	31	(39)	»
IX	»	»	»	»	17	(22)	»
X	»	»	»	»	5	(7)	»
Ei tarkastettu ennen synnytystä					11	(28)	»
					Yhteensä 6 167	(6 196)	tapausta

V:n 1954 loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja vuoden aikana myönnettyjä avustuksia yht. 27 832 500 (27 234 000) mk. Luontoisavustuksia annettiin 11 911 500 mk:n (11 596 500) arvosta. Luontoisavustukset olivat 4 500 mk:n hintaisia lastenvaatteita ja -hoitovälineitä sisältäviä pakkauksia.

Ohjekirjasia odottaville äideille jaettiin edelleenkin kaupungin kustannuksella.

Perhelisät. Vuoden aikana käsiteltiin kaikkiaan 1 829 (1 865) perhelisähakemusta, joista 31 (29) oli kokouksessa kahteen kertaan lapsen syntymisen tms. seikan takia. Hakijoista oli 406 (433) leskeä ja 133 (127) työkyvytöntä, joille perhelisä myönnettiin jo toisesta lapsesta lähtien. Hakemuksista hylättiin 93 (74), joista 71 (52) tapauksessa veroäyrien määrä huomattavasti ylitti ylimmän sallitun rajan ja 22 (22) tapauksessa hylättiin hakemukset muista syistä. Verotettavan tulon yläraja oli v. 1954 toimitetun taksoituksen perusteella IV kalleusryhmässä 2-lapsisella perheellä 2 500, 3-lapsisella 3 000, 4-lapsisella 3 700, 5-lapsisella 4 440, 6-lapsisella 5 180 äyriä jne. Perhelisää saaneilla 1 705 (1 762) perheellä oli lisään oikeutettuja lapsia yhteensä 6 898 (7 083), joista 6 757 (6 936) alle 16-vuotiasta ja 137 (148) sellaista 16 vuotta täyttänyttä, mutta alle 20-vuotiasta, jotka huomioitiin perhelisää myönnettäessä sen takia, että he jatkoivat koulunkäyntiään tai opintojaan sekä 4 (2) sellaista 16 vuotta täyttänyttä lasta, jotka huomioitiin työkyvyttömyyden takia.

Perhelisää saaneista perheistä oli 280 (267) sellaisia, joille lautakunta myönsi perhelisän harkinnan perusteella, vaikka maksuunpantujen veroäyrien määrä ylitti valtioneuvoston vahvistaman määrän. Perhelisän määrä oli edelleenkin 4 000 mk perhelisään oikeutettua lasta kohden.

Lapsiluvun perusteella jakaantuivat perhelisäperheet seuraavasti:

Lasta perhettä kohden	Perheitä	Lasta perhettä kohden	Perheitä
2	292 (313)	7	37 (40)
3	145 (149)	8	14 (12)
4	733 (759)	9	4 (5)
5	349 (346)	10	1 (—)
6	129 (137)	11	1 (1)
		Yhteensä	1 705 (1 762)

Perhelisää saaneista oli 1 166 (1 202) varsinaista suurperhettä, 406 (433) leskien ja 133 (127) työkyvyttömien perhettä.

Ammatin mukaan jakaantuivat perhelisän saajat seuraavasti:

Valtion, kunnan tai seurakunnan viran- ja toimenhaltijoita ...	228 (188)	Työnjohtoasemassa olevia ...	25 (39)
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia ym. yrittäjiä	74 (64)	Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	571 (697)
Liike- ja varastoapulaisia	194 (120)	Muita työntekijöitä	357 (397)
Autonkuljettajia	97 (80)	Leskiä, työkyvyttömiä ja muita ilman ammattia ...	159 (177)
		Yhteensä	1 705 (1 762)

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisämäärästä 11 076 000 (11 267 000) mk:sta jaettiin suurille perheille 7 424 000 (7 545 000), leskiperheille 2 448 000 (2 594 000) ja työkyvyttömien perheille 1 204 000 (1 128 000) mk.

Perhelisän suorituksessa on käytetty entistä enemmän liikkeisiin suoraan annettavia osto-osoituksia, jotka ovat osoittautuneet tarkoitustaan vastaaviksi. Osan tarvikkeista hankkivat perhelisän saajat vielä itse, esittäen niistä hyväksyttävän tilityksen toimistoon.

Perhelisävaroista käytettiin asuin- ja talousrakennusten kunnostamiseen 451 000 (467 000) mk, sänkyihin ja vuodevaatteisiin 5 776 500 (5 534 000) mk, huonekaluihin 640 000 (594 000) mk, vaatetukseen 3 594 500 (4 182 500) mk, astioihin ja taloustarvikkeisiin 296 000 (260 000) mk, ompelu- ja pesukoneisiin 267 000 (160 000) mk ja muihin luontoissuorituksiin 51 000 (61 000) mk.

Perhelisän hakijoitten luo tehtiin vuoden kuluessa 3 334 (3 586) kotikäyntiä, joilla tarkkailijat tutustuivat perheitten taloudellisiin ja terveydellisiin olosuhteisiin ja neuvottelijat perhelisän tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä ja perheissä esiintyvistä ongelmista.

Eräitä yhdistelmätietoja

Lastensuojelulautakunnan täysihuollossa oli edelliseltä vuodelta jäljellä kaikkiaan 1 995 lasta. Kertomusvuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 1 116 lasta (edellisenä vuonna 1 023), joten vuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 3 111 (2 908) lasta. Näistä oli 2 789 turvatonta ja 308 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta tai nuorta henkilöä. Sitä paitsi oli 14 lasta osan vuodesta lastenhuoltotoimiston ja osan vuodesta suojelukasvatustoimiston huollossa.

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 2 010 eli 64.6 % ja aviottomia 1 101 eli 35.4 %. Turvattomiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 63.1 ja 36.9 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 78.0 ja 22.0. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 1 516:lla eli 75.4 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 408:lla eli 20.3 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut ja 86 eli 4.3 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 586:lla eli 53.2 %:lla oli sekä isä että äiti elossa, 472:lla eli 42.9 %:lla oli isä tai äiti kuollut tai isä tuntematon ja 43:lla eli 3.9 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nimittäin 2 470 eli 80.5 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 42 ja muualla Uudenmaan läänissä 62, joten muualla syntyneitä oli ainoastaan 493 eli 16.1 %. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus oli 2 305:llä eli 74.1 %:lla Helsingissä, 23:lla kaupunkia ympäröivissä kunnissa sekä 32:lla muualla Uudenmaan läänissä. Vain 157:llä oli kotipaikkaoikeus jossakin muussa maan kunnassa, kun taas 161 lapsen hoitokustannukset valtio korvasi.

Jotta saataisiin selvitetyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat, ryhmitettiin heidät vanhempainsa ammatin perusteella, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ym. ammattityöntekijäin lapsia 1 416 eli 45.5 %, muiden työntekijäin 458 eli 14.7 %, palvelijoiden 247 eli 7.9 %, itsenäisten liikkeenharjoittajien 160 eli 5.1 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 472 eli 15.2 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 119 eli 3.8 %.

Kodeissa toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, että edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan huostaan, useimmissa tapauksissa jokin vanhemmista johtunut seikka. Ainoastaan 545:ssä eli 17.5 %:ssa tapauksista syy johtui lapsesta; 250 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistiviallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 295 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sen sijaan 2 482:ssa eli 79.8 %:ssa tapauksista syy johtui vanhemmista, 295 eli 9.5 % lapsista otettiin huollettavaksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatuskyky, 230:ltä eli 7.4 %:lta oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 228 lasta eli 7.3 % oli vanhempiensa hylkäämiä, 605 lapsen, 19.5 %:n, vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 181 tapauksessa, 5.8 %:ssa, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 2 815:llä eli 90.5 %:lla suomi, 274:llä eli 8.8 %:lla ruotsi ja 22:lla eli 0.7 %:lla jokin muu kieli.

Lastensuojelutyön rahoitus.

Menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot olivat v. 1954 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 382 702 798 mk jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk
Lastensuojelulautakunta	36 220 806
Lastenkodit	43 801 622
Sofianlehdon vastaanottokoti	72 947 033
Toivolan oppilaskoti	21 579 478
Reijolan nuorisokoti	4 183 194
Koulukodit	36 502 635
Apulastentarha Aula	4 144 726

	Mk
Sijoitus yksityishoitoon ja jatko-opetus	104 534 793
Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoitus valtion laitoksiin ja yksityishoitoon	4 522 838
Palkkiot suojelukasvatusosaston ohjauksen alaisille yksityisille valvojille sekä valvottavien tilapäiset avustukset	400 340
Tuberkuloottisten lasten erikoishoito	11 305 294
Vajaakykyisten lasten erikoishoito ja -opetus	7 327 888
Lasten kesävirkistys	6 212 682
Lastenvalvojan käyttövarat	501 153
Lasten hampaiden hoito	118 697
Matkakulut	593 397
Suojelukasvatuksessa olevien siirrot sekä alaikäisten lähettäminen kotikuntiinsa	220 438
Lastenhuoltolaitosten maatilat	19 435 530
Yksityisille lastenhuoltoyhdistyksille myönnetyt avustukset	4 080 000
Kaupungin ja yksityisten yhdistysten lastensuojelutyöhön kaupunginhallituksen päätöksellä myönnetyt varat	4 070 254
Yhteensä	382 702 798

Näiden menojen lisäksi oli rakennustoimiston tilille viety alla mainittujen lastenhuoltolaitosten rakennus- ja korjauskustannuksia seuraavat määrät:

	Mk
Sofianlehdon vastaanottokoti	4 439 600
Metsäkummun tarkkailukoti	493 061
Hyvösen lastenkoti	2 462 674
Malmin lastenkoti	1 507 646
Toivolan oppilaskoti	4 722 779
Reijolan nuorisokoti	482 956
Kullatorpan lastenkoti	1 228 557
Nukarin lastenkoti	680 057
Apulastentarha Aula	171 309
Lemmilän vastaanottokoti	1 755
Ryttylän koulukoti	2 619 535
Toivoniemen koulukoti	448 890
Yhteensä	19 258 819

Tulot. Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot nousivat v. 1954 111 853 358 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk	
Lastenhoidosta saatu korvaus		
Valtiolta	7 944 832	
Vierailta kunnilta	13 976 155	
Yksityisiltä korvausvelvollisilta	43 046 503	64 967 490
Huoltolaitosten valtionapu		17 985 936
Huoltolaitosten tulot		2 053 309
Maatilojen tilittämät tulot		
Ryttylän tila	7 635 381	
Toivoniemen tila	3 600 717	
Toivolan tila	3 623 718	
Bengtsårin tila	435 899	15 295 715
Laitosten henkilökunnan suorittama luontoisetujen korvaus		10 550 908
Gustav Valfrid Hyvösen rahaston tuotto		1 000 000
Yhteensä		111 853 358

Kun nämä tulot vähennetään edellä mainittujen kustannusten yhteissummasta 401 961 617 mk:sta, jää kaupunginkassaa rasittavaksi nettomenoksi 290 108 259 mk eli 12 095 137 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Huoltolaitosten tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa otettiin huomioon myöskin vuodenlo pussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat, Toivoniemessä 526 488 mk, Ryttylässä 3 748 432 mk ja Toivolassa 790 988 mk eli yhteensä 5 065 908 mk, joista kahden ensiksi mainitun laitoksen tuloihin sisältyi valtionapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin laitoksiin sijoittamien pääomien korkohyvitykseksi. Näiden suoritusten sekä erinäisten maanparannus- ja maatalousrakennusten kuoletusten jälkeen maatilojen tilinpäätös osoitti tappiota Toivoniemen kohdalla 1 032 485 mk, Ryttylän kohdalla 1 178 316 mk ja Toivolan kohdalla 370 003 mk eli yhteensä 2 580 804 mk.

Kun rakennustoimiston suorittamat korjauskustannukset sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittamat korvaukset oli vähennetty bruttomenoista nousivat eri laitosten nettomenot v. 1954 seuraaviin määriin:

Laitos	Kaikkiaan	Lasta ja päivää kohden	Lasta ja vuotta kohden
Sofianlehdon vastaanottokoti	68 225 891	1 037	378 330
Metsäkummun tarkkailukoti	7 593 955	1 497	546 489
Hyvösen lastenkoti	8 152 717	716	261 373
Malmin lastenkoti	8 048 243	599	218 620
Toivolan oppilaskoti	20 546 276	809	295 413
Reijolan nuorisokoti	4 040 867	492	179 711
Kullatorpan lastenkoti	7 633 288	722	263 588
Nukarin lastenkoti	9 311 382	847	309 024
Apulastentarha Aula	4 115 051	411	150 139
Lemmilän vastaanottokoti	5 856 742	1 496	546 029
Ryttylän koulukoti	23 950 553	1 261	460 221
Toivoniemen koulukoti	5 132 815	1 005	366 986
Yhteensä	172 607 780	914	333 709

Edellä mainitut päiväkustannukset jakaantuivat seuraavalla tavalla:

Menoerä	Sofianlehdon vastaanottokoti	Met säkummun tarkkailukoti	Hyvösen lastenkoti	Malmin lastenkoti	Toivolan oppilaskoti	Reijolan nuorisokoti	Kullatorpan lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Apulastentarha Aula	Lemmilän vastaanottokoti	Ryttylän koulukoti	Toivoniemen koulukoti	Kaikkiaan
	Markkaa												
Palkkaukset	653	868	411	383	480	202	482	529	313	799	738	541	556
Vuokra, lämpö, valo ja käyttövoima	149	237	95	51	90	82	58	115	52	201	212	139	125
Ruokinta	103	128	79	60	121	116	79	69	28	204	136	123	101
Vaatetus, kalusto ja pesu	94	198	96	87	82	65	81	96	14	161	118	113	93
Muut menot	37	66	35	18	36	27	22	39	4	131	56	90	39
Yhteensä	1 036	1 497	716	599	809	492	722	848	411	1 496	1 260	1 006	914

Mainittakoon, että edellisen vuoden hoitopäiväkustannukset olivat keskimäärin 912 mk.

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen

Kuten edellä olevasta menojen luettelosta ilmenee, jaettiin talousarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 4 080 000 mk. Tästä saivat *Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osasto* äiti- ja lapsikodin tukemiseksi 410 000 mk; *Suomen Lastenhoitoyhdistys* äitikodin ja kahden lastenkodin tukemiseksi sekä lisävuokran suoritukseen Stenbäckinkatu 5:ssä olevan lastenkodin IV kerroksesta 1 085 000 mk; *Helsingin Kaupunkilähetys* Kilon lastenkodin tukemiseksi 325 000 mk; *Pelastusarmeija* lastenkotiensa tukemiseksi 130 000 mk; *Helsingin Ensi-Koti* äiti- ja lapsikodin tukemiseksi 550 000 mk; *Aula Työkotien Kannatusyhdistys* vajaamielisten nuorten työkodin tukemiseksi 500 000 mk; *Helsingin Poikakotiyhdistys* poikakodin tukemiseksi 180 000 mk; *Samfundet Folkhälsan i svenska Finland* pientenlastenkodin tukemiseksi 400 000 mk; ja *Vankeusyhdistys* 500 000 mk.

Lastensuojelun talousarvioon merkityistä käyttövaroista kaupunginhallitus myönsi lastensuojelulautakunnan esityksestä vuoden aikana seuraavat avustukset, yhteensä 4 070 254 mk: Suomen Lastenhoitoyhdistyksen ja kaupungin välillä tehdyn sopimuksen mukaisen vuoden 1954 vuokran suorittamiseen 855 000 mk; Helsingin Diakonissalaitokselle ylimääräisenä avustuksena käytettäväksi Pitäjänmäen lastenkodin v:n 1953 tappion peittämiseen 3 185 254 mk; apuraha viidelle lastensuojelun viranhaltijalle osallistumista varten Lastensuojelun Keskusliiton järjestämään kokoukseen Vaasassa 30 000 mk.

Kaupungin avustusta saaneiden yksityisten lastenhuoltoyhdistysten toiminnan valvominen oli lähinnä lastenhuollontarkastajan ja lastenhuoltotoimiston tehtävänä.

Lastensuojelurahastot

Lastensuojelulautakunnalle kuului muutamia varattomien lasten hyväksi lahjoitettuja, rahatoimiston hoidossa olevia rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat korkovarat olivat joulukuun 31 p:nä 1954 seuraavan suuruiset:

	Pääoma, mk	Korot, mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto	39 700	9 370
Johan Gustav Rosenbergin rahasto	12 100	1 320
Lasten kesäsiirtolan rahasto	20 700	1 740
Bergman-puolisoiden lahjoitusrahasto	60 100	5 050
L. A. Grönholmin orpolasten rahasto	10 750	1 410
M. Kotschackin lastenvaatetusrahasto	84 700	6 350
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	62 900	15 630
Yhteensä	290 950	40 870

Kertomusvuonna myönnettiin edellä mainittujen rahastojen korkovaroista seuraavat avustukset: E. Dahlberg 16 260 mk; K. Kalske 5 780 mk; H. G. Koivula 5 000 mk; A. Kuparinen 5 640 mk ja Lasten Kesä-yhdistykselle 21 000 mk, yhteensä avustuksia 53 680 mk.

20. Työnvälitystoimisto [1]

Työmarkkinat

Työnvälitystoimisto kuului kertomusvuonna jatkuvasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön valvontaan.

V:n 1952 jälkipuoliskolla alkanut ja v:n 1953 ajan vallinnut, ulkomaankaupan suhdanteiden kannalta epäedullinen kausi ylläpiti vielä kertomusvuoden alkupuoliskolla työvoiman huomattavaa ylitarjontaa, mikä näkyi etupäässä ruumiillisen työn aloilla, mutta ulotti vaikutuksensa myös henkiseen työhön. V:n 1953 lopulla alkoi jo näkyä merkkejä suhdanteiden paranemisesta, mutta työmarkkinoilla helpottui tilanne vasta kertomusvuoden kesään mennessä. Vuoden loppupuoliskolla olivat vientisuhdanteet jo sangen edulliset, ja sen mukaisesti tasapainottui työmarkkinatilanne työvoiman ylitarjonnan supistuessa sangen vähiin ja esiintyessä vuoden lopulla vain kausiluonteisesti herkimmillä aloilla.

Tilanteen kehittyminen näkyy työnvälitystoimiston tilastolaskelmissa.

Työnvälityslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna lehtori H. E. Vilkemaa ja varapuheenjohtajana toimittaja L. J. Nurmi. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan sosiaalijohtaja E. T. Rusama ja johtaja E. M. Sorvari sekä työntekijäin edustajina toimitsijat K. A. Lindgren ja V. E. Pulkkinen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajat, varatuomari H. G. H. Hallberg ja diplomi-insinööri V. J. Hintikka sekä työntekijäin edustajat, toimitsijat H. T. Brask ja H. O. Helkavuori. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa kaupunginjohtaja O. A. Tuurna.

Lautakunnan kokoukset. Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna viisi (v. 1953 yhdeksän) kokousta ja käsiteltiin näissä yhteensä 51 (75) asiaa. Lautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavaa: lautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausunnon merimiesosaston sijoittamisesta Sailors Home-nimisen säätiön suunnittelemaan merimieskotirakennukseen [2] ja palkkaluokituskomitean mietinnöstä [3]. Lautakunta teki toimeenpanopäätöksiä eräiden työnvälitystoimiston virkojen vakinaistamisesta ja lakkauttamisesta kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päätösten perusteella [4].

Työnvälitystoimisto

Osastojako. Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Yleisistä osastoista kumpikin, miesosasto ja naisosasto, jakaantuivat kol-

---

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja työnvälitystoimiston kertomuksen eripainoksessa. — [2] Työnv. lk. 6. 4. 17 §. — [3] S:n 22. 11. 48 §. — [4] S:n 19. 2. 7, 8, 9 §, 6. 4. 15 §.

meen alaosastoon, nim. miesosasto rakennus- ym. ammattimiesten, metalli- ym. ammattimiesten ja sekatyöntekijöiden alaosastoihin sekä naisosasto kotiapulaisten, tehdas- ym. ammattityöntekijöiden sekä puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosastoihin. Erikoisosastoja olivat henkisen työn osasto, nuoriso-osasto, merimiesosasto, maatalousosasto ja ravintolaosasto.

Henkilökunta. Työnvälitystoimiston johtajana oli filosofian maisteri E. S. Seppälä. Kirjaajana toimi neiti S. Solje ja ylivahtimestarina herra V. O. Kauhanen.

Yleisessä miesosastossa toimi rakennus- ym. ammattimiesten alaosaston hoitajana herra W. O. Ahtio ja toimentajana herra A. S. Kättö, metalli- ym. ammattimiesten alaosaston hoitajana herra V. J. Lähikari ja toimentajana herra R. J. Ryöti, sekatyöntekijäin alaosaston hoitajana herra T. T. Leander ja toimentajana herra M. O. Turunen. Yleisessä naisosastossa toimi kotiapulaisten alaosaston hoitajana neiti S. A. M. Rechardt, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosaston hoitajana filosofian maisteri K. I. Sihvonen sekä puhdistus- ja aputyöntekijäin alaosaston hoitajana neiti L. A. Ahkia.

Henkisen työn osaston johtajana toimi filosofian maisteri Y. J. Vuorjoki. Apulaisosastonjohtajina olivat neiti H. L. Koski ja hovioikeuden auskultantti H. E. Quick, insinööri- ja teknikkovälityksen hoitajana insinööri A. J. Hämäläinen ja 22. 11. lähtien diplomi-insinööri E. Aakenus, toimentajina rouvat A. D. Ekroth, H. L. Kantola ja R. M. Salo, A. V. Seppälä, M. E. Turunen sekä neiti H. M. O. Venäläinen. Ylioppilasvälityksen hoitajana oli herra P. Savolainen ja toimistoapulaisena neiti A. Pirhonen.

Nuoriso-osaston johtajana toimi filosofian maisteri W. Mattlar. Ammatinvalintapsykologina oli filosofian maisteri M. V. T. Samooja, ammatinvalintasosiologina filosofian maisteri H. A. Turja, apulaispsykologina kasvatustieteen kandidaatti K. V. Multimäki, sosiaalipsykologina filosofian maisteri M. T. Tuukkanen, assistentteina filosofian maisterit A. I. Hiitonen, M. J. S. Huttunen, P. H. Hägglund, S. T. Kamu, L. M. Koljonen, J. K. Mäkinen, sekä herrat A. M. Palmén ja K. Takala. Toimentajina olivat rouvat A .E. Berglund, T. K. Petäjäniemi ja E. J. Suhonen, neidit D. A. D. Andersson, E. I. Pirhonen ja A. M. Weckman sekä valtiotieteiden maisteri M. S. Järvenranta.

Henkisen työn ja nuoriso-osaston yhteisinä viranhaltijoina olivat konekirjoittajat, rouvat I. Nieminen ja A.-L. Talvio, puhelinkeskuksen hoitaja M. A. Winkler ja vahtimestari A. Kauriala.

Merimiesosaston johtajana toimi ekonomi N. B. Mattsson (virkavapaana 15. 10. saakka, sijaisena hovioikeuden auskultantti H. E. Quick), naisten alaosaston hoitajana neiti A. Ahovaara, toimentajina herrat P. J. F. Tötterström ja K. B. Vajo.

Maatalousoaston johtajana toimi metsänhoitaja M. Valtonen.

Ravintolaosaston johtajana toimi herra E. O. Auer, toimentajina rouva M. E. Tarkka sekä neidit E. Saarela ja A. I. Vitikka.

Kustannukset. Työnvälitystoimiston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 40 354 325 mk (v. 1953 35 759 976 mk). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan, olivat 39 968 225 mk (35 300 954 mk).

Kirjeenvaihto. Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomusvuonna ja v. 1953 selviää seuraavasta:

	V. 1954		V. 1953	
	kirjeitä		kirjeitä	
Osasto	saapuneita	lähetettyjä	saapuneita	lähetettyjä
Yleiset osastot	3 384	2 302	3 343	3 429
Henkisen työn osasto	1 449	2 669	1 162	4 051
Nuoriso-osasto	2 024	5 668	2 541	6 025
Merimiesosasto	2 495	1 437	2 580	930
Maatalousosasto	730	1 142	490	1 052
Ravintolaosasto	1 386	4 608	1 151	3 713
Kaikkiaan	11 468	17 826	11 267	19 200

Huoneistot. Yleiset osastot, maatalousosasto ja ravintolaosasto olivat Aleksanterinkadun 1:ssä ja merimiesosasto Satamakadun 2:ssa. Henkisen työn osasto ja nuoriso-osasto muuttivat heinäkuussa Aleksanterinkadun 21:stä uuteen tilavampaan huoneistoon Unio-

ninkadun 20:een. Ylioppilasvälitys toimi edelleen Suomen Ylioppilaskuntien Liiton huoneistossa Uudessa Ylioppilastalossa.

Työnhakemukset. Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua, mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön osalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Työnhakemusten luku koko toimistossa oli kertomusvuonna 64 990 (v. 1953 67 692), josta miesten 34 185 eli 52.6 % (37 877 eli 56.0 %) ja naisten 30 805 eli 47.4 % (29 815 eli 44.0 %). Työnhakemusluvun vähennys oli 2 702 eli 4.0 %. Miesten luvussa oli vähennystä 3 692 eli 9.7 % ja naisten luvussa lisäystä 990 eli 3.3 %. Miesten työnhakemusten vähennystä esiintyi rakennus-, metalli- ja sekatyöntekijöiden alaosastoilla sekä henkisen työn ja ravintolaosastolla. Naisten työnhakemukset lisääntyivät muilla erikoisosastoilla paitsi nuorisovälityksessä. Syitä muutoksiin erikoisosastoilla käsitellään erikseen näiden osastojen kohdalla. Yleisillä mies- ja naisosastoilla aiheutti työnhakemusluvun pienenemisen työmarkkinatilanteen paraneminen, mikä myöskin vaikutti sekä työpaikkatarjousten että työnvälityslukujen nousuun.

Työnhakijat. Eri työnhakijoiden luku oli koko toimistossa 30 073 (31 274), joista miehiä 16 552 eli 55.0 % (17 853 eli 57.1 %) ja naisia 13 521 eli 45.0 %(13 421 eli 42.9 %). Työtä hakeneiden miesten luvussa oli vähennystä 1 301 eli 7.3 % ja naisten luvussa 100 eli 0.7 %). Työnhakijaluvun muutokset osastoittain osoittivat suurin piirtein samanlaisia vaihteluja kuin työnhakemuksetkin, ja nekin johtuivat työmarkkinoiden muuttumisesta. Poikkeuksia oli vain henkisen työn ja nuoriso-osastolla. Yleisellä miesosastolla olivat vähennykset työnhakijaluvuissa: rakennusammattimiesten alaosasto 3 047—2 590, metalliammattimiesten alaosasto 2 273—1 675, sekatyöntekijöiden alaosasto 3 171—2 560. Yleisellä naisoastolla olivat vähennykset: kotiapulaisten alaoasasto 626—500, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosasto 902—835, puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosasto 859—742.

Työpaikkatarjoukset. Koko toimistossa oli tarjottuja työpaikkoja 36 899 (32 106), joista miehille 16 486 eli 44.7 % (13 738 eli 42.8 %) ja naisille 20 413 eli 55.3 %(18 368 eli 57.2 %). Tarjottujen työpaikkojen kokonaisluvussa oli nousua edelliseen vuoteen verrattuna 4 793 eli 14.9 %. Miesten luvussa oli nousu 2 748 eli 20.0 % ja naisten 2 045 eli 11.1 %. Kaikkien muiden osastojen työpaikkatarjousluku nousi paitsi rakennusammattimiesten ja kotiapulaisten alaosaston.

Työnvälitykset. Kaikkiaan oli työnvälityksiä 29 497 (26 432), joista miesten 14 489 eli 49.1 % (12 508 eli 47.3 %) ja naisten 15 008 eli 50.9 % (13 924 eli 52.7 %). Miesten luvun nousu oli 1 981 eli 15.8 %, naisten 1 084 eli 7.8 % ja kokonaisluvun 3 065 eli 11.6 %. Nousua oli samoilla osastoilla ja samasta syystä kuin työpaikkatarjoustenkin nousua. Yleisen miesosaston välitysluvun muutokset olivat: rakennusammattimiesten alaosasto, laskua 880—751, metalliammattimiesten alaosasto, nousua 576—715, sekatyöntekijöiden alaosasto, nousua 4 522—5 111. Yleisellä naisosastolla olivat muutokset: kotiapulaisten alaosasto, laskua 563—402, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosasto, nousua 638—727, puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosasto, nousua 4 517—4 675. Rakennusalalla lasku johtunee etupäässä kaupungin tilausten lisääntymisestä v. 1953, kun taasen kotiapulaisalalla työmarkkinatilanteen paraneminen kiristi työvoiman puutetta siinä määrin, että välityslukukin aleni.

Tarkemmat tilastotiedot käyvät selville eripainoksen taulukkoliitteestä.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 176.1 työnhakemusta (tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1953 210.8 ja v. 1952 161.0). Sataa työnhakemusta kohden oli 45.4 välitystä (v. 1953 39.0 ja v. 1952 50.0) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 79.9 välitystä (v. 1953 82.3 ja v. 1952 80.6). Luvut kuvastavat työmarkkinakehitystä ja osoittavat, että kertomusvuoden työmarkkinat olivat melkein yhtä edulliset kuin v:n 1952.

Kertomusvuoden aikana toimitettiin Ruotsiin seuraavat 82 välitystä: 2 sorvaajaa, 1 metallihioja, 77 pukutehtaan työntekijää, 1 insinööri ja 1 sisäkkö. Nämä luvut sisältyvät kokonaisvälityslukuun.

Ylioppilasvälityksen, joka toimi henkisen työn osaston alaisena, luvut sisältyvät eri osastojen välitystilastoihin siten, että sen työnhakijat kuuluivat henkisen työn osaston työnhakijoihin, mutta työpaikkatarjoukset ja välitykset jakaantuivat eri osastojen tilastoihin ko. työpaikan laadun mukaan. Ylioppilasvälityksen toimittamia välityksiä oli kaikkiaan 725 (814), ja ne jakaantuivat eri osastoille seuraavasti: henkisen työn osasto 502 (564), kotiapulaisten alaosasto 91 (136), sekatyöntekijöiden alaosasto 42 (43), metalliammattimiesten alaosasto 39 (26), ravintolaosasto 32 (23), tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosasto 9 (5), puhdistus- ja aputyöntekijäin alaosasto 8 (15), rakennusammattimiesten alaosasto 1 (2) ja maatalousosasto 1(—).

Erikoisosastot. Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat, puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osaston (henkisen työn välityskeskus) toimikunnan varsinaiset jäsenet olivat: työnantajien edustajina varatuomari Å. A. Heiniö ja kauppatieteiden kandidaatti A. P. Kauppinen sekä työntekijäin edustajina järjestösihteeri K. A. Kaski ja toimitsija A. A. Sainio. Varajäsenet olivat: työnantajien edustajina filosofian maisteri H. J. Hormio ja kanslianeuvos G. V. E. Sjöberg sekä työntekijäin edustajina toimittaja T. A. Kaiponen ja konttoristi L. S. Lehto. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Henkisen työn osaston johtajana oli filosofian maisteri Y. J. Vuorjoki.

Työmarkkinatilanne henkisen työn aloilla oli jatkuvasti riippuvainen koulutuksen laajuudesta, mutta siinä kuvastuivat myös jossakin määrin yleiset työmarkkinavaihtelut.

Koko vuosikymmenen ajan vallinnut lakimiesten ylituotannon aiheuttama työmarkkinatilanne jatkui, mutta lähiaikoina tilanne helpottunee lainopin kandidaattien valmistumisluvun alkaessa pienentyä. Alemman oikeustutkinnon suorittaneista oli edelleen lievää puutetta. Valtiotieteiden kandidaattien keskimääräinen valmistumisluku vuodessa on ollut noin 80 ja sen pitäisi merkitä lievää ylituotantoa. Ko. kandidaattien sijoittumissektori on kuitenkin niin laaja, että huomattavampia vaikeuksia ei työpaikan saannissa ole ilmennyt. Ekonomien ylituotantoa oli suotuisista talouselämän suhdanteista huolimatta edelleen havaittavissa. Metsänhoitajien ja agronomien kohdalla näytti tilanne pitkällisen ylitarjontakauden jälkeen olevan parantumassa. Sama koski kemisti-insinöörejä, kun taasen kemistimaistereilla oli vielä sijoittumisvaikeuksia. Nais- ja miesmerkonomien kysyntä oli hyvä ja samoin muunkin konttorihenkilöstön, lukuunottamatta keski-ikään ehtineitä ja kansakoulupohjaisia pelkän lyhytaikaisen konttorikurssin käyneitä. Saksan kielen kirjeenvaihtajien kysyntä kasvoi huomattavasti ylittäen tarjonnan, mikä johtui liikesuhteiden vilkastumisesta Saksaan. Molempia kotimaisia kieliä riittävästi osaavista naiskonttoristeista oli jatkuvaa puutetta, samoin konekirjoittajista ja kielitaitoisista myymäläapulaisista.

Kertomusvuonna oli henkisen työn osaston alaosastojako seuraava: 1) virkamiehet, järjestöjen toimihenkilöt, korkeakoulututkinnon suorittaneet ja opettajat; 2) insinöörit ja teknikot; 3) konttorihenkilöstö; 4) myynti- ja mainoshenkilöstö; 5) muusikot ja muut taiteilijat; 6) ylioppilaat. Ylioppilasvälitys toimi edelleen Ylioppilaskuntien Liiton huoneistossa välittäen opiskeleville ylioppilaille tilapäistöitä lukujen ohessa.

Osasto harjoitti jatkuvasti molempiin työmarkkinaosapuoliin kohdistuvaa propagandaa lehtiuutisin ja -ilmoituksin, kirjeitse, puhelimitse sekä henkilökohtaisen yhteydenoton kautta.

Työnhakemukset. Osastolle tehtyjen työnhakemusten luku oli 18 431 (18 687), joista miesten 7 702 eli 41.8 % (8 724 eli 46.7 %) ja naisten 10 729 eli 58.2 % (9 963 eli 53.3 %). Työnhakemusten luku aleni v:sta 1953 256:lla eli 1.4 %. Miesten kohdalla oli alennusta 1 022 eli 11.7 %. Naisten luku kasvoi 766:lla eli 7.7 %.

Työnhakijat. Osaston työnhakijain luku oli 8 695 (8 851), josta miehiä 3 484 eli 40.1 % (3 618 eli 40.9 %) ja naisia 5 211 eli 59.9 % (5 233 eli 59.1 %). V:een 1953 verrattuna aleni työnhakijaluku 156:lla eli 1.8 %. Miesten luku aleni 134:llä eli 3.7 % ja naisten 22:lla eli 0.4 %.

Alaosastoittain tapahtuivat seuraavat muutokset: virkamiesvälityksen työnhakijaluku aleni 930—891, myyntihenkilöstön 1 219—1 181, insinööri- ja teknikkovälityksen 792—667 ja ylioppilasvälityksen 1 576—1 452, kun taasen konttorihenkilöstön välityksessä oli nousua 3 767—3 954. Yleisen työllisyystilanteen paranemisen johdosta ilman

työtä olevien työnhakijoiden luku vähentyi. Myös konttorihenkilöstön työnhakijaluvun nousu selittyy, vaikkakin se oli päinvastainen ilmiö, työmarkkinatilanteen perusteella siten, että kesäapulaisten selvästi kasvanut kysyntä lisäsi myös työnhakijalukua. Sitäpaitsi johti naiskonttoristien kasvanut kysyntä loppuvuonna pätevän työvoiman suoranaiseen puutteeseen, jonka vallitessa konttoristivälityksen kaltainen laajalle toiminta-alueelle levittyvä erikoistyönvälitys kykeni keskittävänä elimenä kokoamaan ja tarjoamaan työvoimaa työnantajille silloinkin kun näiden oli sitä perin vaikea muilla keinoin saada. Tämä ilmiö todettiin jo 1940-luvun loppupuoliskolla vallinneen konttoristityövoiman puutteen aikana. Naisten työnhakemusten kokonaisluvun kasvun aiheuttivat naiskonttoristit ja eräät muut ryhmät. Miesten työnhakemusten ja työnhakijain luku oli korkeimmillaan huhtikuussa ja naisten toukokuussa.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjouksia tehtiin 5 150 (4 540), joista miehille 1 853 eli 36.0 % (1 782 eli 39.3 %) ja naisille 3 297 eli 64.0 % (2 758 eli 60.7 %). Miesten luku kohosi 71:llä eli 4.0 % ja naisten 539:llä eli 19.5 %.

Työnvälitykset. Työnvälityksiä suoritettiin 3 955 (3 793), joista miesten 1 558 eli 39.4 % (1 567 eli 41.3 %) ja naisten 2 397 eli 60.6 % (2 226 eli 58.7 %). Miesten välitysluku väheni 9:llä eli 0.6 % ja naisten lisääntyi 171:llä eli 4.3 %.

Työpaikkatarjousten ja työnvälitysten kokonaisluvun nousu kuvasti työmarkkinatilanteen paranemista. Nousua tapahtui kuitenkin vain naisten kohdalla, miesten lukujen pysyessä suurin piirtein ennallaan.

Alaosastoittain tapahtui työnvälitysten luvussa seuraavia muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna: nousua oli konttorihenkilöstön välityksessä 1 453—1 731, insinööri- ja teknikkovälityksessä 84—110 ja taiteilijavälityksessä 1 069—1 095. Laskua tapahtui virkamiesvälityksessä 165—114, myyntihenkilöstön välityksessä 458—403 ja ylioppilasvälityksessä 564—502. Myyntihenkilöstön välityksessä aiheutti marraskuussa melkoista vähennystä jouluapulaistilausten lykkääntyminen, minkä syynä lienee ollut työnantajien epävarmuus parantuneiden suhdanteiden vaikutuksesta joulumarkkinoihin. Ylioppilasvälityksen luonteesta johtuen näkyi sen välitystoiminnassa työmarkkinoiden vahvistuminen paljon hitaammin kuin esim. konttorihenkilöstön välityksessä. Sijaistyövoiman käyttö osastolla vaikutti myös jonkin verran tuloksia alentavasti myyntihenkilöstön ja virkamiesvälityksen toiminnassa. Ylioppilasvälityksen toimittamat välitykset jakaantuivat seuraavasti: opetustoimi 102 (125), tekniset alat 9 (13), liike- ja toimistoala 372 (383), terveyden- ja sairaanhoito 4 (11), julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 4 (7), kirjallinen ja taiteellinen toiminta 11 (25).

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 357.9 työnhakemusta (411.6). Muutos kuvastaa työmarkkinatilanteen kevenemistä. Sataa työnhakemusta kohden toimitettiin 21.5 välitystä (20.3) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 76.8 välitystä (83.5).

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 8 410 847 mk (7 259 433 mk).

Nuoriso-osaston toimikunnan tehtävänä on ohjesäännön mukaisesti erityisesti valvoa, että työnhakija, mikäli mahdollista, osoitetaan työhön, jossa hän ansion lisäksi saa tilaisuuden sellaisen ammatin oppimiseen, missä hänellä on kehitys- ja vastaisia ansiomahdollisuuksia sekä huolehtia siitä, että työnhakijalle, mikäli mahdollista, annetaan tarpeellista ammatinvalinnanohjausta. Tämän tehtävänsä täyttämiseksi nuoriso-osasto huolehti kiinteässä yhteistyössä koululaitoksen kanssa yleisohjauksen ja soveltuvuustutkimuksen järjestämisestä keski- ja jatkokouluissa. Täten luodaan pohja osaston virkailijoiden antamalle henkilökohtaiselle ohjaukselle ja työhönsijoittamiselle, jonka jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus täydentää. Tärkeän osan osaston työstä muodostivat erilliset valintakokeet ja toiminnan kehittämiseen tähtäävä tutkimustyö.

Varsinaisia jäseniä toimikunnassa olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina diplomi-insinööri G. H. M. Burmeister ja johtaja E. V. P. Varanko, työntekijäin edustajina toimitsija H. O. Helkavuori ja luennoitsija O. E. Viljanen sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana pastori A. A. W. Palmgren. Varajäseniä olivat työnantajien edustajina sosiaalineuvos A. Kaskela ja varatuomari T. V. Sivula, työntekijäin edustajina toimitsijat H. T. Brask ja I. E. Mattila sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana toimittaja E. Wiksten. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Ammatinvalinnanohjaustoimintaa kehittävänä erikoiselimenä toimi edelleen kaupunginhallituksen asettama ammatinvalintakomitea, jonka puheenjohtajana oli apulaiskaupunginjohtaja P. B. J. Railo.

Nuoriso-osaston johtajana oli filosofian maisteri W. Mattlar.

Osaston harjoittama työnvälitystoiminta kohdistui yksinomaan alle 18-vuotisiin nuoriin. Sen sijaan tästä ikärajasta ei voitu pitää kiinni ammatinvalinnanohjauksessa. Asiakkaina esiintyi siten aikuisiakin henkilöitä, joille annettiin heidän ammatinvalintaansa koskevia ohjeita ja neuvoja.

Yleisohjaus. Yhteistyössä koulujen kanssa järjestettiin kansakoulujen jatkoluokilla ja kaupungissa toimivien oppikoulujen keskikouluasteen ylimmällä luokalla ammatinvalintaa palvelevaa valistustoimintaa. Tässä työssä käytettiin opetusvälineinä ammatinvalintakomitean julkaisuja: Valitsemme ammattia (Vi väljer yrke), Minä ja ammatit (Yrket och jag), Ammatillinen koulutus kansakoulun jälkeen (Yrkesutbildning efter folkskolan) sekä Keskikoululaisen ammatinvalinta (Yrkesvalet i mellanskolan). Kansakoulujen VI-luokkalaisille jaettiin ammatinvalintakomitean julkaisua Mihin nyt? (Vilken väg?), jonka tarkoitus on selvittää kansakoulun VI luokan jälkeen avautuvia koulutusmahdollisuuksia.

Oppilaiden tutustuttaminen em. aineistoon tapahtui kansakoulujen jatkoluokilla opetusohjelman puitteissa opettajien toimesta, keskikouluissa sen sijaan pääasiallisesti varsinaisen opetusohjelman ulkopuolella, erityisten yhdysopettajien avulla. Ammatinvalinnanohjauksen virkailijat aloittivat säännöllisesti valistustoiminnan pitämällä kouluissa toiminnan tarkoitusta selostavia oppitunteja, yhteensä 183 (140).

Mainittuun kirjallisuuteen perustuvaa valistustoimintaa täydennettiin osaston organisoimalla laajalla koululaisretkeilyllä teollisuus- ym. laitoksiin sekä elokuva- ja rainaesityksillä. Kertomusvuoden aikana toimeenpantiin kaikkiaan 836 (811) eri koululaisretkeä 120 (124) retkikohteeseen. Kevät- ja syyslukukauden aikana osallistui näihin retkiin 8 593 (7 951) oppilasta, vastaten jatkokoululaisten osalta kahta vuosiluokkaa. Elokuva- ja rainaesityksiä pidettiin 227 (94). Osaston hallussa oli kertomusvuonna 7 elokuvaa, 5 rainaa ja kaksi ammatteja esittävää kuultokuvasarjaa. Kahteen mykkäelokuvaan sekä kaikkiin rainoihin liittyi tekstiselostuksia, joista eräitä painettujakin. Lisäksi oli kertomusvuonna käytettävissä muutamia Aslavaroilla saatuja elokuvia. Yhteistyössä Finlandia Kuva Oy:n kanssa voitiin eräisiin kouluihin järjestää ammatinvalinnanohjausta palvelevia varsinaisia opetuselokuvatunteja. Täysin tyydyttävää esitysmateriaalia on kuitenkin miltei mahdotonta saada valmiista raina- ja elokuvatuotannosta, joten vastedes olisi kiinnitettävä huomiota tämän alan kehittämiseen ammatinvalinnanohjauksen tarpeet huomioon ottaen.

Pohjaa luovaan yleisohjaukseen liittyivät myös vanhempien illoissa pidetyt esitykset ammatinvalinnanohjauksesta sekä vanhempien vastaanotot henkilökohtaisen ohjauksen yhteydessä. Edellisiä oli kertomusvuonna 28 (15). Kokeilumielessä järjestettiin eräässä kansakoulussa vanhempienilta VI luokan oppilaiden vanhemmille tarkoituksena selostaa oppilaiden mahdollisuuksia päästä ammattikouluihin. Saadun kokemuksen perusteella ilmeisesti kannattaisi jatkaa näitä VI luokkien tilaisuuksia tulevaisuudessakin, mikäli mahdollisuus siirtyä tältä asteelta toisiin koulumuotoihin tulee säilymään.

Soveltuvuuden selvittäminen. Koulua käyvien ohjattavien soveltuvuuden selvittämiseksi suoritettiin psykologisia joukkokokeita kouluissa 2 733 (2 738) oppilaan kohdalla. Lisäksi suoritettiin 223 (211) yksilökoetta. Viimeksimainittuun lukuun sisältyy kuitenkin pääasiallisesti koulunsa päättäneitä henkilöitä. On syytä todeta, että työvoiman vähyyden takia varsin suuri määrä yksilötutkimukseen pyrkiviä henkilöitä piti käännyttää takaisin. Lääkärinlausunnot hankittiin 2 910 (2 574) koululaisesta. Opettajat antoivat omia lausuntojaan 2 890 (2 574) koululaisesta sekä lisäksi 439 (353) työhön pyrkivästä ammattikoulun oppilaasta. Kaikki koululaiset saivat lisäksi opettajien ohjaamina ja yhteistyössä vanhempiensa kanssa kirjallisesti esittää ammatintoiveensa perusteluineen henkilökohtaisen ohjauksen pohjaksi.

Kansakoulujen 8-luokkalaisten testaus suoritettiin kertomusvuonnakin vasta kevätlukukaudella, jolloin ko. oppilaat ovat varttuneempia. Täten saatiin myös laaja oppikoulumateriaali kokonaisuudessaan käsitellyksi ennen kansakoulutestauksen alkamista, mikä helpotti vuosittain kasvavan testausaineiston aiheuttamaa vaikeaa tilanahtautta.

Edellä mainittujen selvitysten ja toimenpiteiden pohjalta osaston virkailijat antoivat kouluissa käydessään *henkilökohtaista ohjausta* 2 838 (2 502) jatkokoulun ja keskikoulun oppilaalle. Muita ensikertalaisia ohjattavia oli 996 (998). Uusintakäyntejä osastolla oli

736 (753), edustajien kautta neuvoa pyytäneitä 598 (516), kirjeellisesti neuvottuja 247 (261) ja puhelimitse neuvottuja 811 (721) eli kaikkiaan 6 226 (5 751).

Jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus. Osaston eräänä tehtävänä oli ammatinvalinnanohjausta saaneiden, sekä työhön sijoitettujen että jatko-opintoja harjoittavien, menestyksen seuraaminen. Tarkkailun kohteena oli kertomusvuoden aikana 1 909 (2 185) henkilöä. Esimiehen lausuntoja työhön sijoittuneiden ohjattujen menestyksestä saatiin 435 (475) henkilöstä. Henkilökohtaista jatko-ohjausta annettiin 139 (236) henkilölle, jotka ammatillisen kehityksensä alkuvaiheessa eivät olleet tyydyttävästi menestyneet tai kaipasivat muuten lisäohjausta tai apua uuden työpaikan hankinnassa ja valinnassa.

Jälkitarkkailun yhteydessä aloitettiin kertomusvuoden kuluessa uusi validiteettitutkimus. Se kohdistuu kaikkiaan 1 650 ammatinvalinnanohjausta saaneeseen henkilöön. Niistä on 991 keskikouluasteella ohjattua, joiden myöhempi koulussa ja työssä menestyminen selvitetään ja 650 jatkokoululaista, joiden työssä menestymistä tutkitaan esimiesten antamien lausuntojen perusteella. Näin voidaan työssämenestys tai koulumenestys asettaa kriteeriksi ohjaukselle ja tutkia yksityiskohtaisesti ammatinvalinnanohjauksen käytössä ohjaushetkellä olevien opettajanlausuntojen, kouluarvosanojen ja soveltuvuuskokeiden ennustavuutta.

Uuden tutkimusmateriaalin matemaattis-tilastollinen käsittely, jonka yhteydessä laskettiin mm. 1 222 korrelaatiota, johti menetelmien tarkistukseen ja parantamiseen sekä teki ohjaajille mahdolliseksi käyttää opettajanlausuntoja, soveltuvuuskokeita ja kouluarvosanoja entistä paremmin hyväkseen.

Esimiehen lausuntojen avulla oli mahdollista 1 075 työhön sijoittuneen henkilön osalta todeta, että 641:stä ohjausta noudattaneesta on menestymättömiä ollut 58 eli 9.0 %, kun taas niistä 434:stä, jotka eivät ole noudattaneet ohjausta, oli menestymättömiä 178 eli 41.2 %. Epäonnistuminen sattuu siis runsaasti neljä kertaa useammin niille, jotka eivät noudata ohjausta.

Valintakokeet. Tässä kertomuksessa mainittujen soveltuvuuskokeiden lisäksi osasto suoritti huomattavan määrän ns. valintakokeita, joiden tarkoituksena on oppilasvalinnan helpottaminen tai työvoiman oton ratkaiseminen. Niinpä tutkittiin keväällä 1 130 (1 045) kaupungin valmistaviin ammattikouluihin pyrkinyttä kansakoulun oppilasta. Tavanmukaiset vuosittain suoritettavat valintakokeet tehtiin kertomusvuonnakin Ryttylän koulukodissa (4 tapausta). Lisäksi suoritettiin Tilastollisen päätoimiston pyynnöstä mainitun viraston Holleritkoneen käyttäjiksi nuorisovälityksen kautta pyrkineiden tyttöjen soveltuvuuden selvittäminen.

Apuvälineiden ja menetelmien kehittely. Kertomusvuoden aikana pyrittiin jatkuvasti kehittämään ja tehostamaan ohjausmenetelmiä.

Vuoden lopulla alettiin osaston virkailijoiden yhteisissä kokouksissa pohtia ja kehittää haastattelumenetelmää ammatinvalinnanohjauksen yhteydessä. Työskentelyä tämän tärkeän asian kohdalla jatketaan.

Erityistä huomiota kiinnitettiin kouluissa tapahtuvan yleisohjauksen tehostamiseen. Tässä mielessä ryhdyttiin kehittämään ammatinvalinnanohjauksen opetussuunnitelmaa, joka edellyttää assistentin entistä kiinteämpää mukanaoloa koulun puitteissa tapahtuvassa ohjaustyössä. Tarkoituksena on saada ko. suunnitelma kehitetyksi lukuvuoden 1954—55 aikana niin pitkälle, että sitä voitaisiin ryhtyä toteuttamaan syksyllä 1955. Kertomusvuonna oli jo mahdollista suppeassa mittakaavassa suorittaa suunnitelman mukaista kokeilutyötä.

Myös valintamenetelmät olivat huomion kohteena, mm. suoritettiin ammattikouluun pyrkivien valintatestisarjan validiteettitutkimus. Samalla selvitettiin poikien osalta ammattikoulun järjestämien pääsykokeitten sekä kansakoulujen päästötodistusten ennustavuusarvo. Kriteerinä näissä validiteettitutkimuksissa käytettiin menestymistä ammattikoulun ensimmäisellä vuosikurssilla. Tutkimus liittyi läheisesti suunnitelmiin, joiden mukaan osaston testauspsykologit vastaisuudessa yksinään suorittaisivat valinnan.

Uusia kielellisiä, matemaattisia, mekaanis-teknisiä, visualisointi- sekä manuaalisia testejä laadittiin. Tämän lisäksi laskettiin interkorrelaatiot ja reliabiliteetit käytetyistä testisarjoista. Mainittakoon, että nyt ensi kerran on saatu tilanne sellaiseksi, että jokaista testattavaa ryhmää varten (ammattikouluihin pyrkijät, kansakoulujen jatkoluokkalaiset ja keskikoululaiset) on oma testisarjansa, jopa niin että etenkin keskikoululaisten kohdalla voidaan eri vuosina käyttää eri testisarjoja.

Karakterologisella testirintamalla kokeiltiin erästä S-testin muunnelmaa ammattikoulun valintakokeiden yhteydessä. Warteggin testin kvantifioimista varten laadittiin uusi verrattain helppokäyttöinen ja näin luotettavamman interindividuaalisen käytön takaava pistelaskujärjestelmä, joka pohjaa Warteggin viimeisiin tutkimuksiin tällä linjalla. Uutena tutkimusmenetelmänä yksilötapauksia varten omaksuttiin laitoksen käyttöön amerikkalainen Wechsler-Bellevue-testi. Pienehkölle koehenkilöjoukolle suoritettiin kokeilunluontoisesti eräs uusi Otis-tyyppinen testi. Kertomusvuonna laadittiin vielä kaksi harrastustestiä. Zulliger-testiä koskeva tutkimus saatiin valmiiksi. Se tulee merkityksellisesti palvelemaan testin erittäin laajaa käyttöä soveltuvuustutkimuksessa ja sitä tullaan edelleen täydentämään.

Kouluissa käytetystä ohjausmateriaalista uusittiin julkaisut Ammatillinen koulutus kansakoulun jälkeen ja Keskikoululaisen ammatinvalinta. Niinikään otettiin käyttöön tarkistetut ja parannetut ammatinvalinnanohjauslomakkeet.

Kaupungin myöntämän apurahan turvin osallistui neljä osaston psykologia amerikkalaisen professori A. S. Elosen pitämille erään persoonallisuustestin käyttöön perehdyttäville kursseille. Osastonjohtajalla oli tilaisuus osallistua Bonnissa 7—16. 9. pidettyyn ensimmäiseen kansainväliseen ammatinvalinnanohjauskongressiin ja toiseen kansainväliseen ammatinvalinnanohjausseminaariin, josta saatiin tuloksena ohjaustoiminnan vastaiselle kehittämiselle arvokkaita herätteitä ja käyttökelpoista materiaalia.

Nuorison työnvälitys kohdistui yksinomaan alle 18-vuotisiin nuoriin, jotka esiintyvät seuraavassa työnvälitystilastossa riippumatta siitä, olivatko he saaneet ammatinvalinnanohjausta vai ei. Ohjauksen saaneista hakeutuu huomattava osa eri kouluihin kartuttamaan tietojaan, eikä ole siis välittömästi työhönsijoitustoimenpiteen tarpeessa.

Nuoriso-osastolle esitettiin 6 886 (6 884) työnhakemusta, joista poikien tekemiä 3 541 (3 504) eli 51.4 (50.9) % ja tyttöjen tekemiä 3 345 (3 380) eli 48.6 (49.1) %. Runsaimmin tehtiin uusia työnhakemuksia huhti—kesäkuun aikana, jolloin koululaiset pyrkivät sijoittumaan työhön.

Työnhakemusten määrä lisääntyi poikien osalta edelliseen vuoteen verrattuna 37:llä eli 1.1 % ja väheni tyttöjen osalta 35:llä eli 1.0 %. Kokonaislisäys oli 2 eli 0.2 %.

Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla 3 974 (3 693), joista poikia 1 994 (1 820) eli 50.2 (49.3) % ja tyttöjä 1 980 (1 873) eli 49.8 (50.7) %.

Työnhakijat lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna poikien osalta 174:llä eli 9.6 % ja tyttöjen osalta 107:llä eli 5.7 %. Kokonaislisäys oli 281 eli 7.6 %.

Työnhakijaluvun lisääntymiseen vaikutti lähinnä 14—17-vuotiaiden kohdalla jo ilmeiseksi käynyt ikäluokkien kasvu, joka lähivuosina tulee varsin huomattavaksi.

Työnhakijoiden pyrkimystä eri työaloille kuvaa seuraava taulukko:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	4	0.2	1	0.1	5	0.1
Metsätalous	1	0.1	—	—	1	0.0
Teollisuus ja käsityö	619	31.0	102	5.2	721	18.1
Rakennustyöt	42	2.1	—	—	42	1.1
Henkinen työ	74	3.7	712	35.9	786	19.8
Liikenne	162	8.1	—	—	162	4.1
Ravintola- ja hotelliliike	6	0.3	10	0.5	16	0.4
Taloustoimet	—	—	101	5.1	101	2.5
Erinäiset toimet	1 086	54.5	1 054	53.2	2 140	53.9
Yhteensä	1 994	100.0	1 980	100.0	3 974	100.0

Työnhakijoista oli vieraskuntalaisia 39.2 (20.2) %.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjousten lukumäärä oli 3 748 (2 971), joista pojille tarkoitettuja paikkoja 1 740 (1 338) eli 46.4 (45.0) % ja tytöille tarkoitettuja 2 008 (1 633) eli 53.6 (55.0) %. Edelliseen vuoteen verrattuna työpaikkatarjousten lukumäärä nousi 777 eli 25.9 % (poikien kohdalla 402 eli 30.0 % ja tyttöjen kohdalla 375 eli 22.6 %). Parina edellisenä vuonna ilmennyttä nuorisotyöttömyyden uhkaa ei voitu todeta enää kertomusvuonna.

Tarjotut työpaikat jakaantuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	9	0.5	4	0.2	13	0.3
Teollisuus ja käsityö	479	27.6	153	7.6	632	16.9
Rakennustyöt	54	3.1	—	—	54	1.5
Henkinen työ	77	4.4	580	28.9	657	17.5
Liikenne	41	2.3	—	—	41	1.1
Ravintola- ja hotelliliike	6	0.3	31	1.5	37	1.0
Taloustoimet	—	—	349	17.4	349	9.3
Erinäiset toimet	1 074	61.8	891	44.4	1 965	52.4
Yhteensä	1 740	100.0	2 008	100.0	3 748	100.0

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 183.7 työnhakemusta (v. 1953 231.7 ja v. 1952 149.3). Luvun pieneneminen osoittaa tasaantunutta työmarkkinatilannetta.

Työnvälitysten yhteissumma oli 2 740 (2 305), josta poikien välityksiä 1 375 (1 164) eli 50.2 (50.5) % ja tyttöjen 1 365 (1 141) eli 49.8 (49.5) %. Välitykset lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna 435 eli 18.9 % (poikien osalta 211 eli 18.1 % ja tyttöjen osalta 224 eli 19.6 %).

Työnvälitykset jakaantuivat eri ammattialoille seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	6	0.4	2	0.1	8	0.3
Teollisuus ja käsityö	425	30.9	124	9.1	549	20.0
Rakennustyöt	54	3.9	—	—	54	2.0
Henkinen työ	56	4.1	415	30.4	471	17.2
Liikenne	39	2.8	—	—	39	1.4
Ravintola- ja hotelliliike	5	0.4	21	1.5	26	0.9
Taloustoimet	—	—	118	8.6	118	4.3
Erinäiset toimet	790	57.5	685	50.3	1 475	53.9
Yhteensä	1 375	100.0	1 365	100.0	2 740	100.0

Sataa työnhakemusta kohden toimitettiin 39.8 välitystä (33.5) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 73.1 välitystä (77.6). Välityksistä oli varsinaisia oppilaspaikkoja pojille 443 eli 32.3 % kaikista poikien välityksistä, tytöille 406 eli 36.3 % tyttöjen välityksistä eli yhteensä 939 varsinaista oppilaspaikkaa, mikä on 34.3 % välitysten kokonaismäärästä. V:n 1953 vastaavat prosenttimäärät olivat 29.0, 40.6 ja 34.8 %. Tilapäistöihin välitettiin 61 poikaa ja 56 tyttöä, yhteensä 117 eli 4.3 % kaikista välityksistä.

Osasto pääsi kertomusvuonna muuttamaan uuteen, ajanmukaiseen huoneistoon Postisäästöpankin talossa Unioninkatu 20.

Osaston kokonaismenot olivat 16 531 012 mk (13 449 654 mk).

Merimiesosaston toimikuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat varsinaiset jäsenet: työnantajain edustajina merikapteeni B. Hilbert ja perämies L. G. Lindström sekä työntekijäin edustajina sihteeri B. E. Johansson ja asiamies H. J. Löfström. Varajäseninä olivat työnantajain edustajina prokuristi N. Flittner ja merikapteeni A. B. A. Korhonen sekä työntekijäin edustajina asiamies E. M. Larsson ja konemestari V. J. Rosenberg. Toimikunta kokoontui kolme kertaa.

Osastonjohtajana oli ekonomi N. B. Mattsson sekä hänen ollessaan virkavapaana 1. 1. — 30. 9. hovioikeuden auskultantti H. E. Quick.

Kertomusvuotta edeltäneen vuoden lopussa alkanut merimiesvälitystoiminnan vilkastuminen jatkui myös kertomusvuonna saavuttaen huippunsa elokuussa. Välitystoiminnan lisääntyminen johtui osittain huomattavista laivojen uudishankinnoista. Helsingin satamaan saapuneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 352 alusta suurempi kuin edellisenä vuonna. Työpaikkojen tarjonta ja kysyntä olivat tasapainossa aina elokuun loppuun asti, mistä alkaen ilmeni työpaikkojen ylitarjontaa. Varsinkin kansityöpaikkojen

täyttämisessä esiintyi vaikeuksia vuoden loppupuolella. Messipojista ja -tytöistä sekä keittiöapulaisista oli jatkuvaa puutetta kesästä lähtien. Näin ollen voitiinkin entistä enemmän sijoittaa ensi kertaa merille pyrkiviä henkilöitä. Ensikertalaisten sijoittamiseen merialalle pyrittiinkin määrätietoisesti, sillä oli huomattu odotettua enemmän mereltä maaaloille siirtymistä.

Työvoiman alitarjonnan vuoksi joutui osasto, etenkin joulukuussa tilaamaan kansija taloushenkilökuntaa Kotkan ja Turun merimiesvälitystoimistoista. Ruotsissa ilmenneen merialan työvoimapulan johdosta tiedusteltiin osastolta jatkuvasti työvoimaa ruotsalaisiin aluksiin. Myös muiden Skandinavian maiden aluksiin tilattiin työvoimaa osastolta. Vieraan maan laivoihin osoitettiin kuitenkin työntekijöitä vain siinä tapauksessa, että kotimaan aluksissa avoinna olevat paikat ensin saatiin täytetyksi.

Vuoden lopussa kuului kauppalaivastoomme 602 alusta, joiden yhteinen bruttovetoisuus oli 722 549 tonnia (v. 1953 olivat vastaavat luvut 613 alusta ja 675 544 t.). Kokonaislisäys edellisen vuoden aikana oli 47 005 bruttotonnia siitä huolimatta, että alusten lukumäärässä oli tapahtunut vähennystä. Mainittakoon, että v. 1939 oli kauppalaivastossamme 861 alusta bruttovetoisuuden ollessa 669 554 tonnia. Kauppalaivastomme oli vuoden lopussa 53 005 bruttotonnia eli 7.9 % suurempi kuin v. 1939. Kertomusvuoden päättyessä oli höyryaluksia 327 (338), moottorialuksia 150 (147) sekä apukoneella varustettuja purjelaivoja 125 (126). Varsinaisia purjelaivoja ei kauppalaivastossamme enää kertomusvuoden päättyessä ollut.

Osasto oli kiinteässä yhteistyössä merialan eri ammattijärjestöjen kanssa. Osastonjohtaja selosti sekä radion että päivälehtien välityksellä ajankohtaisia merimiesvälitystä koskevia kysymyksiä. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriössä kuultiin osastonjohtajaa asiantuntijana merimiesvälitysten toimintaa koskevissa neuvotteluissa.

Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 4 098 (3 790), joista miesten hakemuksia 3 559 eli 86.8 % (3 305, 87.2 %) ja naisten työnhakemuksia 539 eli 13.2 % (485, 12.8 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 308 eli 8.1 %. Miesten työnhakemusten kohdalla oli lisäys 254 eli 7.7 % ja naisten 54 eli 11.1 %.

Suurin työnhakemusten lukumäärä oli kesäkuussa, 974 työnhakemusta ja pienin tammikuussa, 571 työnhakemusta.

Työnhakemukset jakaantuivat ammattialoittain seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 555 eli 37.9 % (1 418, 37.1 %), konehenkilökuntaa 1 471 eli 35.9 % (1 367, 35.7 %), taloushenkilökuntaa 1 041 (joista 502 miehiä ja 539 naisia) eli 25.4 % (v. 1953 502 miestä ja 485 naista, yhteensä 987 eli 26.7 %) sekä muut 31 eli 0.8 % (18, 0.5 %).

Työnhakijoita oli 2 597 (2 534), joista miehiä 2 268 eli 87.3 % (2 250, 88.8 %) ja naisia 329 eli 12.7 % (284, 11.2 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 63 eli 2.5 %. Miesten kohdalla oli lisäys 18 eli 0.8 % ja naisten 45 eli 15.8 %. Kokonaismäärän lisäys aiheutui pääasiassa ensi kertaa merille pyrkivien lukumäärän suurenemisesta.

Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakaantuivat seuraavasti: kansihenkilökuntaa 987 eli 38.0 % (967, 38.2 %), konehenkilökuntaa 953 eli 36.7 % (930, 36.7 %), taloushenkilökuntaa 637 (308 miestä ja 329 naista) eli 24.5 % (v. 1953 336 miestä ja 284 naista, yhteensä 620 eli 24.4 %) sekä muut 20 eli 0.8 % (17, 0.7 %).

Työnhakijoista oli vieraskuntalaisia keskimäärin 40 % (42 %).

Työpaikkatarjouksia oli kertomusvuonna 3 680 (2 925), joista miesten paikkoja 3 136 eli 85.2 % (2 470, 84.4 %) ja naisten paikkoja 544 eli 14.8 % (455, 15.6 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 755 eli 25.8 %. Miesten työpaikkatarjouksia oli 666 eli 27.0 % ja naisten 89 eli 19.6 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 111.4 (129.6) työnhakemusta.

Työpaikkatarjouksia oli eniten elokuussa, 513, ja vähiten helmikuussa, 160.

Työpaikkatarjoukset jakaantuivat eri aloille seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 346 eli 36.6 % (1 007, 34.4 %), konehenkilökuntaa 1 016 eli 27.6 % (902, 30.8 %), taloushenkilökuntaa 1 127 (583 miestä ja 544 naista) eli 30.6 % (v. 1953 483 miestä ja 455 naista, yhteensä 938 eli 32.1 %) sekä muut 191 eli 5.2 % (78, 2.7 %).

Työnvälityksiä toimitettiin kertomusvuonna 3 420 (2 781), joista miesten välityksiä 2 909 eli 85.1 % (2 338, 84.1 %) ja naisten välityksiä 511 eli 14.9 % (443, 15.9 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 639 eli 23.0 %. Miesten välityksiä oli 571 eli 24.4 % ja naisten 68 eli 15.3 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Muihin kuntiin toimitettiin välityksiä yhteensä 904, mikä on 26.4 % kokonaismäärästä

(773, 27.6 %). Tilapäisiin toimiin oli välityksiä yhteensä 210, mikä on 6.1 % kokonaismäärästä (77, 2.8 %).

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 83.5 välitystä (73.4) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 92.9 välitystä (95.1).

Työnvälityksiä oli eniten elokuussa, 454, ja vähiten helmikuussa, 154.

Työnvälitykset jakaantuivat eri ammattialoille seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 227 eli 35.9 % (965, 34.5 %), konehenkilökuntaa 970 eli 28.4 % (865, 30.8 %), taloushenkilökuntaa 1 042 (531 miestä ja 511 naista) eli 30.5 % (v. 1953 441 miestä ja 443 naista, yhteensä 884 eli 31.9 %) sekä muut 181 eli 5.2 (76, 2.8) %.

Osaston kokonaismenot olivat 2 843 719 mk (2 773 402 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

Maatalousosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kerto musvuonna työnantajien edustajina kapteeni R. E. Norrback ja maatalous- ja metsätieteenkandidaatti T. T. Ora sekä työntekijäin edustajina puheenjohtaja J. E. Auer ja liittosihteeri K.H. J. Vähätalo. Varajäseninä olivat työnantajain edustajina maatalous- ja metsätieteen kandidaatti G. Engström ja maanviljelysneuvos M. J. Kaltio sekä työntekijäin edustajina toimitsijat N. N. Jeminen ja H. J. A. Snabb. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Maatalousosaston johtajana oli metsänhoitaja M. Valtonen.

Koko loppukesän ja syksyn yhtämittaa jatkuneiden sateiden vuoksi oli kertomusvuosi maataloudelle vaikea. Liiallinen sade ja lisäksi perunarutto sekä hallat alensivat satotulosta ja huononsivat sen laatua. Sadonkorjuukiireet jatkuivat aivan lokakuun loppuun asti.

Maaseudun talouselämässä kumminkin oli havaittavissa hyvien suhdanteiden vaikutusta. Metsäkauppoja tehtiin paljon ja hintataso oli koko vuoden hieman nouseva. Tästä johtuen oli metsätöitä runsaasti.

Työttömyyttä esiintyi vain alkuvuodesta runsaasti. Osaston toimesta osoitettiin kaupungin metsätyömaille kaupunkilaisia, toisten osastojen kirjoissa olevia, työasiainlautakuntaan ilmoittautuneita yksinäisiä miehiä 312, joista vain 45 otti työpaikan vastaan.

Maataloustyönantajain Liitto lahjoitti suomen- ja ruotsinkielisiä työsopimuslomakkeita osaston jaettavaksi maataloustyönantajille. Lomakkeita jaettiin ja samalla suositeltiin kirjallisten työsopimusten tekoa molempien osapuolten eduksi, koska erimielisyyksien syntymiseen työsuhdeasioissa on ollut usein syynä se, ettei riittävän tarkasti ole sovittu kaikista yksityiskohdista.

Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 3 851 (3 104), joista miesten 2 918 eli 75.8 % (2 265, 73.0 %) ja naisten 933 eli 24.2 % (839, 27.0 %). Työnhakemusten lukumäärä lisääntyi siis kertomusvuonna 747:llä eli 24.1 %, joista miesten hakemuksien luku 653:lla eli 28.8 % ja naisten 94:llä eli 11.2 %.

Työnhakijoiden lukumäärä oli 2 140 (1 765), josta miehiä 1 578 eli 73.7 % (1 259, 71.3 %) ja naisia 562 eli 26.3 % (506, 28.7 %). Työtä hakeneiden henkilöiden lukumäärä lisääntyi siis 375:llä eli 21.2 %, josta miehiä 319 eli 25.3 % ja naisia 56 eli 11.1 %.

Työnhakijoista oli vieraspaikkakuntalaisia keskimäärin 77 (75)%.

Eniten työnhakijoita, 552 eli27.2 % työnhakijoiden kokonaismäärästä kuului ammattiryhmään muut maanviljelystyöntekijät. Lähinnä suurimmat ryhmät olivat metsätyömiehet 480 eli 22.4 %, karjakot 332 eli 15.5 % ja perheelliset maatyömiehet 290 eli 13.5 %.

Työpaikkatarjouksia tehtiin 3 029 (2 168), joista miesten työpaikkoja koskevia 2 170 eli 71.6 % (1 468, 67.7 %) ja naisten työpaikkoja 859 eli 28.4 % (700, 32.3 %). Myöskin työpaikkatarjoukset lisääntyivät kertomusvuonna 861:llä eli 39.7 %, joista miesten osuus oli 702 eli 47.8 % ja naisten 159 eli 22.7 %.

Tarjotuista paikoista kuului ryhmään muut maanviljelystyöntekijät 967 eli 32.3 %, ryhmään metsätyömiehet (hakkuumiehet) 731 eli 24.4 %, karjakoiden ryhmään 375 eli 12.5 % ja perheellisten maatyömiesten ryhmään 248 eli 8.3 %.

Työnvälityksiä suoritettiin 2 279 (1 626), joista miesten välityksiä 1 815 eli 79.6 % (1 238, 76.1 %) ja naisten 464 eli 20.4 % (388 eli 23.9 %). Välitysten määrä lisääntyi 653:lla, josta miesten osuus oli 577 eli 46.6 % ja naisten 76 eli 19.6 %.

Ylioppilasvälityksen työpaikkatarjouksia oli 4 ja välityksiä 1.

Osaston kokonaismenot olivat 1 318 624 mk (1 220 279 mk).

Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnan-

tajien edustajina johtajat U. A. Heinonen ja L. Vuoristo sekä työntekijäin edustajina toimittaja Y. Karisalmi ja hovimestari T. Kirjavainen sekä hänen tilallaan sihteeri A. V. Fredriksson 1. 9. alkaen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat K. Koskinen ja M. P. Salmi sekä työntekijöiden edustajina sihteeri A. V. Fredriksson sekä hänen tilallaan toimitsija H. A. Ahonala 1. 9. alkaen ja vahtimestari V. Örn.

Edulliset suhteet rahamarkkinoilla ovat viime vuosina tehneet mahdolliseksi uusien majoitus- ja ravitsemusliikkeiden perustamisen. Jatkuvasti kasvaneen matkailijaliikenteen tarpeet voitiin täten paremmin tyydyttää. Ajanmukaisten kansanravintoloiden määrä ei vielä tällä hetkellä vastaa tarvetta, mutta korkeatasoisia anniskeluravintoloita katsotaan sen sijaan olevan jo riittävästi ainakin Helsingissä. Uudet majoitus- ja ravitsemisliikkeet lisäävät huomattavasti pätevän henkilökunnan kysyntää. Ammattitaitoisen työvoiman tarjonta on ollut kysyntää pienempi, joka johtuu osaltaan siitä, että Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulun vuotuinen oppilasmäärä on sen kaksikymmenvuotisen toiminnan aikana pysynyt suunnilleen samana, vaikka hotellien ja ravintoloiden luku on vastaavana aikana tuntuvasti kasvanut. Työpaikoilla, lähinnä vanhempien työtovereiden vastuulla, tapahtuvalla opetustyöllä tietysti tulee olemaan tärkeä merkitys uuden ammattikoulun valmistuttuakin.

Osaston toiminta oli kertomusvuonna vilkkaampaa kuin edellisenä vuonna, joskaan tarjottuja työpaikkoja ei työvoiman puutteessa aina voitu täyttää toivotussa laajuudessa. Kesällä esiintyivät useat Helsingin ulkopuolella sijaitsevat työpaikat myös valtakunnan vakanssiluettelossa viikosta toiseen avoimina.

Osasto mainosti toimintaansa pääasiassa sanomalehti-ilmoittelulla ja -kirjoittelulla sekä jakamalla mainoskortteja asiakkailleen. Niitä jaettiin myös Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulun kurssin suorittaneille oppilaille päättäjäisjuhlan yhteydessä.

Suhteet alan työmarkkinajärjestöihin ja Alkoholiliikkeeseen pysyivät luottamuksellisina. Osastolla oli entiseen tapaan mahdollisuus julkaista työnvälitystä koskevia kirjoituksia Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liiton äänenkannattajassa. Erikseen mainittakoon, että em. liitto julkaisi lehdessään omalla kustannuksellaan laajan kuvareportaashin osastosta.

Työnhakemusten luku oli kertomusvuonna 8 612 (8 008), joista miesten 892 eli 10.4 % (920, 11.5 %) ja naisten 7 720 eli 89.6 % (7 088, 88.5 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 604 eli 7.5 %. Miesten työnhakemukset vähenivät 28:lla eli 3.0 %, naisten lisääntyivät 632:lla eli 8.9 %.

Työnhakemuksia oli eniten elokuussa, 856 ja vähiten joulukuussa, 495.

Työnhakemukset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavasti: johtohenkilöstö 624 (miehet 144, naiset 480) eli 7.2 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 3 371 (miehet 253, naiset 3 118) eli 39.1 %, keittiöhenkilöstö 4 141 (miehet 169, naiset 3 972) eli 48.1 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellisiivoojat 407 (miehet 295, naiset 112) eli 4.7 % ja muut 69 (miehet 31, naiset 38) eli 0.9 % työnhakemusten edellämainitusta kokonaismäärästä.

Tarjoiluhenkilöstön ja kassojen kohdalla lisääntyivät työnhakemukset 3 080:stä 3 371:een ja keittiöhenkilöstön kohdalla 3 832:sta 4 141:een, mikä pääosaltaan johtui siitä, että työtilaisuutta odottavat työnhakijat, jotka eivät täyttäneet työnantajien asettamia vaatimuksia, toistuvasti pyrkivät tehtäviin, joihin osasto sopivien työnhakijoiden puutteessa etsi ehdokkaita sanomalehti-ilmoittelulla. Työnhakemusten määrää lisäsivät myös TUL:n liittojuhlien ajaksi kenttämuonitustehtäviin pyrkineet naiset.

Työnhakijoiden luku oli 3 765 (3 553), joista miehiä 403 eli 10.7 % (415, 11.7 %) ja naisia 3 362 eli 89.3 % (3 138, 88.3 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 212 eli 6.0 %. Miesten työnhakemukset vähenivät 12:lla eli 2.9 %, naisten lisääntyivät 224:llä eli 7.1 %.

Työnhakijoita oli eniten toukokuussa, 857 ja vähiten joulukuussa, 557.

Työssä olevia työnhakijoita oli 51.0 (39.1) % kaikista työnhakijoista.

Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä 55.9 (47.3) %.

Työnhakijat jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 297 (miehet 57, naiset 240) eli 7.9 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 367 (miehet 120, naiset 1 247) eli 36.3 %, keittiöhenkilöstö 1 873 (miehet 80, naiset 1 793) eli 49.7 %, eteisvahtimestarit ja portierit sekä hotellisiivoojat 191 (miehet 136, naiset 55) eli 5.1 % ja muut 37 (miehet 10, naiset 27) eli 1.0 % työnhakijoiden em. kokonaismäärästä.

Vastuunalaisten hoitajien, hovimestareiden ja emäntien kohdalla lisääntyivät työn-

hakijat 272:sta 297:ään. Alkoholiliike ei puoltanut jokaista hovimestaria vastuunalaisen hoitajan tai sijaisen tehtävään työsuhteissa esiintyneiden epäsäännöllisyyksien takia. Tästä johtuen eivät ko. puoltolausetta vaille jääneet henkilöt aina voineet saada hovimestarinkaan toimia, sillä useimmissa työpaikoissa oli hovimestarin toimittava myös vastuunalaisen hoitajan sijaisena.

Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulu järjesti kertomusvuonna ravintolanhoitajien peruskurssin, joka oli laatuaan ensimmäinen maassamme. Kun nuorten, ammatti- ja kielitaitoisten hovimestareiden tarjonta oli kertomusvuonnakin suhteellisen vähäistä, esittivät työvoimantilaajat useassa yhteydessä toivomuksen, että asianomaiset elimet järjestäisivät peruskursseja myös hovimestareiksi aikoville mies- ja naistarjoilijoille.

Kertomusvuonna kävi selvästi ilmi, että työntekijät olivat alkaneet vastuuntuntoisemmin suhtautua työsuhteisiinsa. Paikanvaihto ei enää ollut niin nopeaa kuin vielä muutama vuosi sitten.

I lk. anniskeluravintolakeittäjien keski-ikä oli kertomusvuonna 50 vuotta. 131 pätevän keittäjän joukossa oli 60 vuotta täyttäneitä 29 ja alle 30 vuoden ainoastaan 8.

1. 7. astui voimaan työluvan poistamista koskeva sopimus Pohjoismaiden välillä. Skandinaavisia työntekijöitä ei kuitenkaan esiintynyt työnhakijoina osastolla.

Työpaikkatarjousten luku oli 6 448 (5 495), joista miehille 383 eli 5.9 % (286, 5.2 %) ja naisille 6 065 eli 94.1 % (5 209, 94.8 %). Kokonaislisäys oli 953 eli 17.3 %. Työpaikkatarjoukset miehille lisääntyivät 97:llä eli 33.9 %, naisille 856:lla eli 16.4 %.

Ylioppilasvälitykselle jätetyt 47 työpaikkatarjousta sisältyvät edelläoleviin lukuihin.

Työpaikkatarjousten huomattava lisääntyminen edelliseen vuoteen verrattuna johtui ensisijaisesti työvoiman kysynnän aikaisempaa voimakkaammasta keskittymisestä osaston piiriin.

Työpaikkatarjouksia oli eniten toukokuussa, 804 ja vähiten tammikuussa, 333.

Työpaikkatarjoukset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 222 (miehet 68, naiset 154) eli 3.5 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 2 120 (miehet 146, naiset 1 974) eli 33.1 %, keittiöhenkilöstö 3 879 (miehet 87, naiset 3 792) eli 60.6 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellisiivoojat 149 (miehet 56, naiset 93) eli 2.3 % ja muut 31 (miehet 19, naiset 12) eli 0.5 % työpaikkatarjousten kokonaismäärästä, joka oli 6 401 (miehet 376, naiset 6 025). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen jo aikaisemmin mainitut työpaikkatarjoukset: miehet 7 ja naiset 40.

Asiakaspalvelussa toimivan henkilökunnan kohdalla kasvoivat kielitaitovaatimukset kertomusvuonnakin: ruotsinkielentaidon rinnalla vaadittiin yhä useammin myös englanninkielen tyydyttävä suullinen taito.

Emäntien ja keittiöhenkilökunnan kysyntä työmaaruokaloihin oli vähäisempää kuin edellisenä vuonna, koska työllisyystilanne oli kertomusvuonna parempi.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 133.6 (145.7) työnhakemusta.

Työnvälitysten luku oli 4 722 (4 231), joista miehiä 255 eli 5.4 % (223, 5.3 %) ja naisia 4 467 eli 94.6 % (4 008, 94.7 %). Kokonaislisäys oli 491 eli 11.6 %. Miesten välitys lisääntyi 32:lla eli 14.3 %, naisten 459:llä eli 11.5 %.

Ylioppilasvälityksen 32 välitystä sisältyvät edelläoleviin lukuihin.

Maaseudulle toimitettuja välityksiä oli yhteensä 457 eli 9.7 % kaikista välityksistä (490, 11.6 %).

Työnantajat kiinnittivät kertomusvuonna yhä suurempaa huomiota asuntokysymykseen eräänä työntekijöiden saantia helpottavana tekijänä. Työpaikkatarjouksista, joita jätettiin vakinaiselle ravintolahenkilöstölle, sisältyi toimeen n. 80 %:ssa joko asunto toisen toverina tai oma huone luontoisetuihin. Harjoittelijoille ei sen sijaan asuntoa varattu.

Välitykset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 116 (miehet 37, naiset 79) eli 2.5 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 717 (miehet 104, naiset 1 613) eli 36.6 %, keittiöhenkilöstö 2 753 (miehet 66, naiset 2 687) eli 58.7 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellisiivoojat 88 (miehet 36, naiset 52) eli 1.9 % ja muut 16 (miehet 9, naiset 7) eli 0.3 % välitysten kokonaismäärästä, joka oli 4 690 (miehet 252, naiset 4 438). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen edellämainitut välitykset: miehet 3 ja naiset 29.

Kertomusvuonnakin oli välityksiä enemmän kuin työnhakijoita: välityksiä 4 690 ja työnhakijoita 3 765. Tilapäishenkilökunnan, lähinnä tarjoilijattarien suuren kysynnän vuoksi jouduttiin sama henkilö välittämään työhön useamman kuin yhden kerran.

Maan rajojen ulkopuolelle ei välitetty henkilökuntaa.

Työpäivää kohden oli 15.6 työnvälitystä (14.0).

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 73.2 (77.0) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 54.8 (52.8) välitystä.

Osaston kokonaismenot olivat 3 179 798 mk (3 035 164 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta selviävät eripainos taulukkoliitteistä.

21. Oikeusaputoimisto

Oikeusapulautakuntaan kuuluivat v. 1954: puheenjohtajana oikeusneuvos G. T. Nybergh ja jäseninä varatuomarit A. O. Aaltonen, H. V. Boehm, J. O. Mehto, H. L. Sipilä. Varapuheenjohtajakseen lautakunta valitsi varatuomari A. O. Aaltosen. Kaupunginhallituksen edustajana oikeusapulautakunnassa oli pankinjohtaja E. V. Harkia.

Oikeusavustajana kertomusvuonna oli edelleen varatuomari Y. J. E. Hämesalo, apulaisoikeusavustajana varatuomari S. M. K. Korpela ja toimistoapulaisena varanotaari A. S. Lindegrén. Kesälomasijaisina toimivat varatuomari M. Eklund ja rouva H. Korpela. Siivoojana oli rouva M. M. Lentämäki ja hänen kesälomasijaisenaan rouva E.-L. Lentämäki.

Oikeusapulautakunnalla oli kertomusvuoden aikana neljä kokousta, joissa pääasiassa käsiteltiin juoksevia asioita.

Oikeusaputoimiston menot olivat v. 1953 2 529 409 mk ja kertomusvuonna 2 564 319 mk.

Oikeusaputoimiston toiminta jatkui ohjesäännön mukaisesti. Toimeksiantoja saatiin kotimaassa ja Ruotsissa olevilta oikeusaputoimistoilta.

Rekisteröityjen asioiden luku oli kertomusvuonna 1 423 oltuaan edellisenä vuonna 1 498. Työ- ja palkkariidat pysyivät kertomusvuonnakin suurimpana asiaryhmänä. Niistä valtaosa saatiin järjestetyksi sovinnolla tarvitsematta ryhtyä oikeudenkäyntiin. Avioero- ja asumuserojuttuja oli suunnilleen sama määrä kuin edellisenä vuonna. Veroasioita ja huoneenvuokra-asioita hoidettiin edelleen huomattava määrä. Seuraavat numerotiedot osoittavat lähemmin oikeusaputoimiston toimintaa kertomusvuonna.

Käyntien luku oli 11 266 sen oltua v. 1953 11 402, v. 1952 11 341 ja v. 1951 11 320.

Eri kuukausien osalle käynnit jakautuivat seuraavasti:

Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden	Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden
Tammikuu	24	901	37.5	Heinäkuu	27	906	33.6
Helmikuu	24	899	37.5	Elokuu	26	921	35.4
Maaliskuu	26	952	36.6	Syyskuu	26	1 014	39.0
Huhtikuu	23	921	40.0	Lokakuu	26	998	38.4
Toukokuu	24	974	40.6	Marraskuu	26	1 019	39.2
Kesäkuu	24	886	36.9	Joulukuu	25	875	35.0
				Yhteensä	301	11 266	37.4

Kuten edellä olevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden aikana avoinna 301 päivänä. Käyntien luku päivää kohden nousi siis 37.4 :ään niiden oltua v. 1953 37.8 ja v. 1952 37.5.

Suurin käyntien luku samana päivänä oli 62 ja pienin 3.

Seuraavat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammatin ym. niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin,

kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin. Tällaisia asioita oli kaikkiaan 1 423, joista 1 401 oli kertomusvuonna tulleita ja 22 edellisestä vuodesta siirtyneitä. Kirjallisia toimituksia oli 1 583, niistä hakemuskirjoja 596.

Säätynsä tai ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittyivät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	1	2	3
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	4	4	8
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	13	57	70
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	241	199	440
Muita työntekijöitä	119	108	227
Merimiehiä ja kalastajia	5	—	5
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	18	13	31
Yksityisten palvelijoita	—	57	57
Muun elinkeinon harjoittajia	1	—	1
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia, leskiä, opiskelijoita ym.	4	384	388
Yhteensä	406	824	1 230

Käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	9
vuokrariitoja	37	Yleisiä veroja koskevia asioita	232
työ- ja palkkariitoja	359	Holhousasioita	12
muita velkomisjuttuja	43	Erinäisiä kyselyjä, hakemuksia, valituksia ym.	178
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	8	Pieniä rikosjuttuja	22
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Toimeksiantoja	28
avioriitoja	35	Tapaturma-asioita	38
asumuseroja	49	Huoneenvuokra-asioita	120
avioeroja	168	Lapsen sukuasemaa koskevia asioita	7
perheen elatusasioita	48	Yhteensä	1 423
kuolleeksi julistamisia	2		
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	28		

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1 396 kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	397	Annettu eri viranomaisille	596
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	254	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut perille	39
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	110	Yhteensä	1 396

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 596 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakaantuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti

Tasavallan presidentti	8	Sisäasiainministeriö	1
Korkein oikeus	10	Sosiaaliministeriö	9
Korkein hallinto-oikeus	11	Ulkoasiainministeriö	3
Oikeuskansleri	4	Uudenmaan lääninhallitus	98
Valtioneuvosto	1	Turun ja Porin »	3
Valtiovarainministeriö	33	Hämeen »	6
Puolustusministeriö	3	Kymen »	2
Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö	3	Vaasan »	4
		Kuopion »	4

Mikkelin lääninhallitus	1
Oulun »	3
Lapin »	1
Uudenmaan läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	31
Hämeen läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	1
Kuopion läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	3
Vaasan läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	2
Turun ja Porin läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	1
Helsingin kaupungin:	
kaupunginhallitus	61
maistraatti	14
raastuvanoikeus	42
holhouslautakunta	1
liikennelaitos	1
poliisilaitos	1
huoneenvuokralautakunta	74
vuokrantarkastuslautakunta	38
ensimmäinen kaupunginvouti	5
tutkijalautakunta	5
työhuoltotoimisto	1
verovirasto	3
Turun hovioikeus	1
Helsingin hovioikeus	35
Vakuutusoikeus	23
Valtion tapaturmatoimisto	11
Jyväskylän kaup. raastuvanoikeus	1
Lahden » »	1
Lappeenrannan» »	1
Kansaneläkelaitos	1
Kansaneläkelaitoksen lisätty hallitus	5
Rautatiehallitus	1
Helsingin tuomiokunnan tuomari	2
Rantasalmen » »	1
Helsingin kihlakunnanoikeus	1
Helsingin ev. luterilaisten seurakuntien rahatoimisto	8
Kokkolan kaupunginvouti	1
Oulun »	1
Lahden kaupunginhallitus	1
Äänekosken kauppalanhallitus	2
Sotaeläkekomitea	2
Tuusulan piirin nimismies	1
Leppävirran sosiaalilautakunta	1
Vihdin »	1
Vuolijoen kunnanhallitus	1
Huopalahden seurakunnan kirkkoherranvirasto	1
Yhteensä	596

Se seikka, että 110 asiaa jätettiin sillensä, johtui samoin kuin edellisinäkin vuosina siitä, etteivät oikeusavunhakijat sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sovintotietä päästy tulokseen, enää jatkaneet asiaansa, osaksi koska ei ollut toiveita voittaa asiaa oikeudenkäynnillä, sekä osaksi koska avunhakijat joko eivät tahtoneet tai eivät voineet esittää asian enempää käsittelyä varten varattomuustodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut perille 39 edellä mainittua asiaa, joissa haaste jo oli otettu oli joko se, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiesten ei tarvitse avustaa asianomaisia tai, ettei vastaajia ollut haasteella tavattu, tai että asia ennen oikeuden istuntoa oli järjestetty.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin 320 asiassa. Näistä toimisto ajoi vuoden kuluessa loppuun 254 asiaa, joista 244 juttua voitettiin ja 10 hävittiin. Helsingin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden aikana toimiston puolesta 364 kertaa 193 päivänä.

22. Urheilu- ja retkeilylautakunta

Lautakunnan ja jaostojen kokoonpano ym. Lautakunnan puheenjohtajana oli kertomusvuonna liikennetarkastaja V. Soininen sekä jäseninä varanotaari S. V. Katajavuori, insinööri B. V. Oljelund, voimistelunopettaja L. Orko, jaostosihteeri E. V. Peuhkuri, sihteeri G. V. Rajala-Rinne, ekonomi A. B. Storskrubb, johtaja A. A. Tynell ja hienomekaanikko V. A. Valtonen, joista johtaja Tynell valittiin varapuheenjohtajaksi; sihteerinä toimi urheilunohjaaja E. A. Numminen. Kaupunginhallituksen edustajana oli rahatoimenjohtaja E. v. Frenckell.

Eläintarhajaostoon kuuluivat puheenjohtajana insinööri Oljelund ja jäseninä voimistelunopettaja Orko ja jaostosihteeri Peuhkuri sekä varajäseninä ekonomi Storskrubb, johtaja Tynell ja hienomekaanikko Valtonen.

Retkeilyjaostoon kuuluivat puheenjohtajana johtaja Tynell ja jäseninä sihteeri Rajala-Rinne ja ekonomi Storskrubb sekä varajäseninä varanotaari Katajavuori, insinööri Oljelund ja liikennetarkastaja Soininen.

Urheilu- ja retkeilylautakunta piti kertomusvuonna 24 kokousta. Pöytäkirjojen pykäläluku oli 380. Saapuneita kirjeitä oli 432 ja lähetettyjä kirjeitä 126.

Eläintarhajaosto piti 6 kokousta ja pöytäkirjaan merkittiin 19 pykälää. Retkeilyjaoston vastaavat luvut olivat 6 ja 17.

Apurahojen jako. Uimakoulujen apumaksuiksi varattu 840 000 mk:n määräraha jaettiin [1]) seuraavasti: Helsingin Työväen Uimarit 203 830 mk, Helsingin Uimarit 100 000 mk, Helsingfors Simsällskap 318 000 mk ja Vetehiset 150 000 mk. Mustikkamaan uimakoululaisten kuljettamiseen käytettiin 45 840 mk ja kuljetukseen Uunisaarelle 16 080 mk sekä moottorivenelippujen painatukseen 6 250 mk.

Luistinseurojen apumaksuiksi varatusta 2 350 000 mk:n määrärahasta jaettiin [2]) jäljelle jäänyt osa seuraavasti: Helsingin Luistelijat 20 048 mk, Kallion Luistinrata 169 232 mk, Idrottsföreningen Kamraterna 109 766 mk, Karhu-Kissat 8 485 mk, Helsingfors Skridskoklubb 42 469 mk. Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatulla 3 465 000 mk:n määrärahalla avustettiin 154 seuraa [3]). Piirien kurssitoiminnan avustamiseen varattu 220 000 mk:n määräraha jaettiin [4]) seuraavasti: Työväen Urheiluliiton Helsingin Piiri 79 950 mk, Suomen Voimistelu- ja Urheiluliiton Helsingin Piiri 79 500 mk, Finlands Svenska Centralidrottsförbund, Helsingin Piiri 30 800 mk, Suomen Palloliiton Helsingin Piiri 22 000 mk ja Suomen Käsipalloliiton Helsingin Piiri 7 300 mk.

Vuokrausasioita. Merkittävimmistä vuokrauksista mainittakoon seuraavaa. Lautakunta päätti:

korottaa [5]) Ratsastushallin harjoitustuntien vuokraa 10 % ja pääsymaksullisten ottelujen vuokraa, jotta se korvaisi erinäisten korjaustöiden kulut;

tarkistaa [6]) Raviradan vuokran siellä pidettyjen markkinoiden ja autonmyyntipäivien osalta;

---

[1]) Urh. retk. lk. 17. 11. 317 §. — [2]) S:n 9. 6. 200 §. — [3]) S:n 31. 3. 99 §. — [4]) S:n 10. 3. 57 §. — [5]) S:n 20. 1. 8 §. — [6]) S:n 20. 1. 11 §.

vuokrata [1]) Herttoniemen majan ravintolasalin Herttoniemen Toverit yhdistykselle maanantaisin ja perjantaisin klo 18—22 90 mk:n tuntivuokrasta, josta majanhoitajan osuus oli 70 mk ja kaupungin 20 mk tunnilta;

vuokrata [2]) Kupittaan Savi Oy:lle Messukentän läntisestä pukusuojaparakista n. 30 m²:n suuruisen tilan ajaksi 31. 3. — 13. 4. 6 000 mk:n vuokramaksusta;

Itäisessä Pihlajasaaressa sijaitseva ns. Signellin huvila päätettiin [3]) vuokrata 5 vuodeksi, v:n 1958 loppuun 16 000 mk:n vuosivuokrasta Helsingin Puhelinyhdistyksen virkamieskerholle ja sen urheiluseuralle.

Vuokramaksut virvokkeiden myynnistä ja maksullisesta kenkien ym. säilytyksestä allamainituilla luistinradoilla talvikautena 1953—1954 päätettiin [4]) määrätä seuraaviksi: Eläintarha: rouva M. Gustafsson 10 000 mk, Töölön pallokentän luistinrata: rouva T. Salmi 8 000 mk, Töölön pallokentän luistinrata eräiden kilpailutilaisuuksien aikana: rouva A. Kuosmanen 1 000 mk. Edelleen päätettiin [5]) vuokrata seuraavat kohteet entisistä vuokrista: Käpylän urheilupuiston kioski: rouva K. Veirilä 50 000 mk, Oulunkylän urheilukentän virvokkeiden myynti: rouva L. Franzen 1 000 mk, Lauttasaari, jäätelön myynti: tarkastuskonstaapeli E. Laine 20 000 mk, Malmi—Tapaninkylä: Malmin Urheilijat 1 000 mk, Marjaniemi: Marjaniemen Uimarit 1 000 mk, Mustikkamaa kolmeksi vuodeksi: Helsingin Työväenyhdistys 12 000 mk, Oulunkylän Pikkukoski: Voimistelu ja Urheiluseura Tähti 20 000 mk.

Vielä lautakunta päätti vuokrata [6]) Seurasaaren kansanpuiston uimalaitoksen kesäksi 1954 kirvesmies H. Nyströmille 110 000 mk:n kausivuokrasta;

myöntää [7]) rouva A. Vuoriolle oikeuden myydä kesäkautena 1954 virvokkeita omistamassaan kioskissa Hietarannalla 5 000 mk:n vuokrasta;

jatkaa [8]) Koulumatkailutoimiston oikeutta Lauttasaaren ns. parakkialueeseen 1. 7. 1954 — 30. 6. 1955 entisin ehdoin ja 10 000 mk:n vuokrasta;

vuokrata [9]) hallinnossaan olevat huvilat kesäkaudeksi 1954;

sopia [10]) Saaristomatka Oy:n kanssa Hietalahti—Pihlajasaari linjan liikennöimisestä, tästä oikeudesta yhtiö maksaisi kaupungin rahatoimistoon 30 000 mk heinäk. 15. ja elok. 5. p:ään mennessä;

vuokrata [11]) kesäkaudeksi 1954 Pihlajasaaren entisen saunarakennuksen ja entisen venevajarakennuksen Saaristomatka Oy:lle 5 000 mk:n yhteisvuokrasta;

vuokrata [12]) Kaisaniemen verkkopallokentät lehtori H. Hirkille 1. 4. — 15. 10. väliseksi ajaksi 90 000 mk:n kausivuokrasta;

vuokrata [13]) Mustikkamaan kansanpuiston länsipäässä sijaitsevan huvilarakennuksen O. Tunanderille vuosiksi 1954—1956 1 200 mk:n kuukausivuokrasta;

vuokrata [14]) Kivinokan kansanpuistosta 7 500 m² perunamaata Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestölle kertomusvuoden kesäksi 11 250 mk:n kokonaisvuokrasta;

vuokrata [15]) allamainitut kansanpuistojen ja urheilulaitosten kioskit seuraavasti: Eläintarhan urheilukentän kioskin rouva M. Gustafssonille 125 000 mk:n vuosivuokrasta, Töölön pallokentän kahvilakioskin rouva A. Kuosmaselle 80 000 mk:n vuosivuokrasta, Hietarannan kaksi kioskia rouva A. Ruuskaselle 350 000 mk:n vuosivuokrasta, Pihlajasaaren ravintolarakennuksen ja kioskin kauppias O. T. Nevanderille 130 000 mk:n vuosivuokrasta; sekä vuokrata kesäksi 1954: Kumpulan uimalan kioskin Helsingin Työväen Uimareille 120 000 mk:n kausivuokrasta, Tullisaaren kahvilarakennuksen Työväen Maila-Pojat-yhdistykselle 10 000 mk:n kausivuokrasta, Lauttasaaren kahvilarakennuksen Koulumatkailutoimisto Oy:lle 9 000 mk:n kausivuokrasta.

Korkeasaaren uimaranta vuokrattiin [16]) kesäkaudeksi 1954 rouva E. Wulffille 5 000 mk:n vuokramaksusta.

Korkeasaaren valokuvauspaikat päätettiin [17]) vuokrata kertomusvuoden kesäkaudeksi seuraavasti: laivalaiturin luona oleva paikka J. A. Nuoralalle 65 000 mk:sta, ja vanhan lintutallin luona oleva paikka V. Ahvenaiselle 25 000 mk:sta.

Lautakunta päätti [18]) vuokrata Pallokentän pukusuojarakennuksen yläkerran pukuhuoneet ja Eläintarhan urheilukentän pukusuojat sekä Pihlajasaaren uimarannan puku-

[1]) Urh. retk. lk. 17. 2. 50 §. — [2]) S:n 10. 3. 64 §. — [3]) S:n 10. 3. 74 §. — [4]) S:n 17. 3. 81 §. — [5]) S:n 17. 3. 83 §. — [6]) S:n 17. 3. 84 §. — [7]) S:n 17. 3. 85 §. — [8]) S:n 17. 3. 87 §. — [9]) S:n 17. 3. 88 §. — [10]) S:n 31. 3. 94 §. — [11]) S:n 31. 3. 95 §. — [12]) S:n 31. 3. 96 §. — [13]) S:n 31. 3. 100 §. — [14]) S:n 31. 3. 113 §. — [15]) S:n 14. 4. 122 §. — [16]) S:n 14. 4. 125 §. — [17]) S:n 14. 4. 126 §. — [18]) S:n 28. 4. 136, 137 ja 138 §.

suojat kesäksi 1954 rouva M. Liljebergille 25 000 mk:n kausivuokrasta ja oikeuttaa [1]) rouva B. Lindströmin pitämään omistamansa ns. kajuuttamökki paikallaan Itäisessä Pihlajasaaressa 3 500 mk:n vuokrasta.

Vielä lautakunta päätti vuokrata kertomusvuoden kesäkaudeksi: osuusliike Elannolle [2]) Uimastadionin kosmetiikkakioskin, vuokramaksu oli 5 % kokonaismyynnistä;

herra O. Lindströmille [3]) Mustasaaren kansanpuiston entisen kaitsijarakennuksen 4 500 mk:n kausivuokrasta;

v.s. kaupungingeodeetti A. O. Aarniolle [4]) Pihlajasaaressa sijaitsevan ns. varapukusuojarakennuksen yläkerran pohjoisenpuoleisen huoneiston 15 000 mk:n kausivuokrasta; valokuvaaja O. Taimelle [5]) valokuvauspaikan Kivinokan kansanpuistosta 3 000 mk:n kausivuokrasta; Virkamiesliitolle [6]) Itäisessä Pihlajasaaressa olevat ns. Kerhorakennuksen ja Miesten huvilan yhteensä 20 000 mk:n vuokramaksusta; Stadionin kunnallisia saleja [7]) lähinnä voimailun ja voimistelun harrastajille 250 mk:n tuntimaksusta; Hietarannan valokuvauspaikan valokuvaaja J. P. Ruotsalaiselle [8]) 5 000 mk:n kausivuokrasta; Tullisaaren kioskin Työväen Maila-Pojat-yhdistykselle [9]) 8 000 mk:n kausivuokrasta; sekä Tullisaaren kansanpuiston ns. ajomiehen asunnon neideille L. ja L. Koivunen [10]) kesäksi 1954 12 000 mk:n kausivuokrasta.

Edelleen lautakunta päätti vuokrata seuraavat rakennukset, alueet ym. jäljempänä mainituille yhtiöille tms.: Velodromin katsomorakennuksen huoneen n:o 13—15 Työväen Painonnostajat -yhdistykselle ja Työväen Pyörä-Veikot -yhdistykselle [11]) yhteisesti ajaksi 1. 10. 1954 — 30. 4. 1955 8 000 mk:n kuukausivuokrasta;

Keinäsen Autoliike Oy:lle [12]) Ratsastushallin läntiseltä parvekkeelta 25 m²:n suuruisen tilapäisrakenteisen suojan varastotilaksi 1. 2. lukien 4. 3. 1953 tehtyyn vuokrasopimukseen liittyvänä lisätilana 3 000 mk:n kuukausivuokrasta ja samalle yhtiölle ajaksi 16. 5. — 15. 9. Ratsastushallista 3 kaviouraa 350 000 mk:n vuokrasta sekä lisäksi Ratsastushallin pohjoispäästä kaviouratilaa siten, että yhtiön käytettävissä aikana 16. 9. 1954 — 15. 5. 1955 oli 520 m²:n suuruinen tila, josta maksettava vuokra oli 72 500 mk kk:ssa eli mainitulta 8 kk:n ajalta yhteensä 580 000 mk sekä muuna aikana eli 16. 5. — 15. 9. 2 400 m²:n suuruinen tila, josta maksettava vuokra oli 335 000 mk kk;ssa eli mainitulta 4 kk:n ajalta yhteensä 1 340 000 mk [13]):

Keskustalli Oy:lle [14]) Ratsastushallin toisen tallirakennuksen ullakolta 90 m²:n suuruisen lisätilan 1 800 mk:n kuukausivuokrasta;

Oy. Keskustallille, Ab. Hippodrom Oy:lle, puolustusvoimain eläinlääkintäosastolle, Upseeriratsastajat -yhdistykselle ja Helsingin Nykyaikaiset 5-ottelijat -yhdistykselle [15]) yhteisesti Ratsastushallin kaviouratilaa 1 880 m² ja juoksuratatilaa 60 m² estevaraston paikaksi ajaksi 1. 10. 1954 — 30. 4. 1955 60 000 mk:n kuukausivuokrasta valoineen;

Jousiammuntaseura Artemis -yhdistykselle [16]) Ratsastushallin pohjoispäästä 40 m:n pituisen tilan jousiammuntaradaksi ajaksi 1. 10. 1954 — 30 .4. 1955 3 000 mk:n kuukausivuokrasta;

Töölön pallokentän pukusuojarakennuksen alakerran pohjoisenpuoleisen huoneen ajaksi 1. 1. — 30. 4. 1954 ja 1. 10. 1954 — 30. 4. 1955 Helsingin Painimiehet -yhdistykselle [17]) painiharjoituksia varten 8 000 mk:n kuukausivuokrasta;

Töölön pallokentän pukusuojarakennuksen alakerran etelänpuoleisen huoneen Herakles -nimiselle yhdistykselle ja rouva R. Urpelaiselle yhteisesti [18]) 17 000 mk:n kuukausivuokrasta, josta ko. yhdistyksen oli maksettava 7 000 mk ja rouva Urpelaisen 10 000 mk, ajaksi 1. 1. — 30. 4. sekä mainitun huoneen 1. 10. 1954 — 30. 4. 1955 väliseksi ajaksi Herakles -yhdistykselle 8 000 mk:n kuukausivuokrasta;

Koulumatkailutoimisto Oy:lle [19]) Töölön pallokentän pukusuojarakennuksen yläkerran pukusuojat 6. 10. 1954 lukien toistaiseksi, kuitenkin korkeintaan 30. 4. 1955 saakka 39 000 mk:n kuukausivuokrasta.

taiteilija Alexander Kleinbarthille [20]) Ratsastushallin tallien pohjoisen puoleisesta

---

[1]) Urh. retk. lk. 12. 5. 154 §. — [2]) S:n 12. 5. 155 §. — [3]) S:n 12. 5. 160 §. — [4]) S:n 12. 5. 164 §. — [5]) S:n 12. 5. 165 §. — [6]) S:n 25. 5. 177 §. — [7]) S:n 25. 5. 183 §. — [8]) S:n 9. 6. 196 §. — [9]) S:n 9. 6. 204 §. — [10]) S:n 9. 6. 205 §. — [11]) S:n 1. 9. 250 §. — [12]) S:n 17. 2. 46 §, 28. 4. 141 §. — [13]) S:n 22. 9. 265 §. — [14]) S:n 17. 2. 44 §. — [15]) S:n 22. 9. 265 §. — [16]) S:n 22. 9. 268 §. — [17]) S:n 3. 2. 28 §, 22. 9. 269 §. — [18]) S:n 3. 2. 27 §, 22. 9. 270 §. — [19]) S:n 20. 10. 291 §. — [20]) S:n 20. 10. 292 §.

maastosta asunto- ja huoltovaunujen sijoittamista varten tarpeellisen maa-alan 15. 10. 1954 — 1. 5. 1955 väliseksi ajaksi 5 000 mk:n vuokramaksusta.

Virvokkeiden myynti- ja maksullinen kenkien ym. säilytysoikeus vuokrattiin [1]) jäljempänä mainituilla luistinradoilla seuraavasti talvikautena 1954—1955: Eläintarhan urheilukentän luistinrata: virvokkeiden myynti ja kenkien ym. säilytys rouva M. Gustafsson 10 000 mk, Käpylän urheilukentän luistinrata: virvokkeiden myynti ja kenkien ym. säilytys rouva I. Niemi 5 000 mk, Käpylän urheilupuiston luistinrata: virvokkeiden myynti ja kenkien ym. säilytys rouva K. Veirilä 10 000 (8 000) mk, Messukentän luistinrata: virvokkeiden myynti rouva E. Salmi 15 000 mk, kenkien ym. säilytys neiti V. Järvi 35 000 mk ja rouva F. Koivula 35 000 mk, Sepänkadun luistinrata: virvokkeiden myynti ja kenkien ym. säilytys rouva A. Juustinen 13 000 (5 000) mk, Töölön pallokentän luistinrata: virvokkeiden myynti (pääsymaksullisia tilaisuuksia lukuunottamatta) ja kenkien ym. säilytys rouva T. Salmi 13 000 (8 000) mk, Töölön pallokentän luistinrata kilpailutilaisuuksien aikana: rouva A. Kuosmanen 1 000 mk.

Rastilan päärakennus vuokrattiin [2]) Helsingin Opettajayhdistyksen Kesävirkistystoimikunnalle v:n 1955 kesä—elokuun ajaksi 120 000 mk:n kausivuokrasta.

Esityksiä kaugunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: Mustikkamaan laustaussillan purkamista [3]), Hietalahden torin muuttamista leikki- ja puistoalueeksi [4]), eräiden määrärahojen ja tilinylitysoikeuden anomista [5]), Kallion urheilukentän aidan korjausta ja keskuslämmityspannun hankkimista kentän pukusuojaan [6]), Kaupunkiliiton ansiomerkin myöntämistä toimistopäällikkö K. Soiniolle ja Korkeasaaren Kirvesmiehelle O. Leskiselle [7]), Puistolassa sijaitsevan hiekkakuopan hankkimista ja järjestämistä urheilu-, ulkoilu- ja leikkitarkoituksiin [8]), naisten urheilunohjaajan läsnäoloa urheilu- ja retkeilylautakunnan kokouksissa [9]), Pihlajasaaressa sijaitsevien saunatuvan ja vilpolan vuokraamista toimentaja G. Landgrenille [10]), vakinaisen toimistoapulaisen viran perustamista ja eräiden virkojen palkkaluokkia [11]), Korkeasaaren liikennekysymystä, lautan lippujen hinnan korottamista ja vanhan venemoottorin myyntiä [12]), paperilakanoiden ostamista Olympiakisojen jäännösvarastosta [13]), Stadionin piha-alueen eristämistä Pallokentän näytöksien ja kilpailutilaisuuksien ajaksi [14]), Eläintarhan urheilukentällä 27. 5. pidettyjen urheilukilpailujen pääsylipputulojen korvaamista Viipurin Urheilijoille kirjallisen sopimuksen mukaisesti [15]), aamiais- tai päivällistilaisuuden järjestämistä Kansainvälisen Eläintarhanjohtajien Unionin kongressin osanottajille [16]), Helsingin uimaolojen kehittämistä suunnittelevan komitean mietintöä [17]), eräiden määrärahojen ja tilien ylitysoikeuden anomista [18]), Töölön pallokentän jääkiekkoradan varustamista keinojäälaitteilla [19]), palloiluharjoitusten tuntimaksujen alentamista [20]), Uutelan alueella sijaitsevan pajarakennuksen purkamista [21]), Kulosaaren urheilukentän perussuunnan muuttamista [22]), juhla- ja illallistilaisuuden järjestämistä K. Soiniolle ja E. v. Frenckellille [23]), Ratsastushallin puku- ja suihkuhuoneiden korjausta [24]), vapautusta kalastuskuntien muodostamisesta Helsingin alueella [25]), 50 000 mk:n myöntämistä Helsingin Ponnistukselle Kivinokan kentän kunnostamiseksi [26]), eräiden henkilöiden häätämistä Kivinokan kansanpuistosta talven ajaksi [27]), v:n 1954 ja 1955 veikkausvoittovarojen anomista [28]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: eräitä kelkkamäkiurheiluun liittyviä asioita [29]), Seurasaaren sillan leventämistä ja vahvistamista [30]), kiinteän omaisuuden tarkastajien ja vuositilintarkastajien v:n 1953 kertomuksia [31]), Kallion urheilukentän, eräiden talviulkoilupaikkojen ym. laitteita, rakentamista, järjestämistä jne. [32]), uimarantojen ja leiripaikkojen kunnostamista mm. Laajasalossa, Herttoniemessä, Hålvikissa ja Tammisalossa [33]), Opintorahastoyhdistysten Tuen esitystä 5 mk:n lisämaksun määräämisestä kaupungin urheilulaitoksilla järjestettävien tilaisuuksien pää-

[1]) Urh. retk. lk. 8. 12. 340 §. — [2]) S:n 8. 12. 350 § — [3]) S:n 20. 1. 12 §. — [4]) S:n 3. 2. 24 §. — [5]) S:n 3. 2. 29. §, 9. 6. 199 §. — [6]) S:n 10. 3. 62 §, 22. 11. 332 §. — [7]) S:n 10. 3. 65 §. — [8]) S:n 10. 3. 69 §. — [9]) S:n 17. 3. 78 §. — [10]) S:n 31. 3. 102 §. — [11]) S:n 31. 3. 103 §, 22. 11. 334 §. — [12]) S:n 31. 3. 109 §, 28. 4. 142, 144 §. — [13]) S:n 14. 4. 129 §. — [14]) S:n 25. 5. 184 §. — [15]) S:n 9. 6. 194 §. — [16]) S:n 9. 6. 198 §. — [17]) S:n 28. 6. 213 §. — [18]) S:n 9. 6. 199 §, 11. 8. 233 §, 22. 9. 267 §, 20. 10. 297, 302 §, 22. 11. 331 §, 8. 12. 352 §. — [19]) S:n 11. 8. 236 §. — [20]) S:n 22. 9. 266 §. — [21]) S:n 22. 9. 279 §. — [22]) S:n 17. 11. 321 §. — [23]) S:n 22. 11. 333 §. — [24]) S:n 8. 12. 343 §. — [25]) S:n 8. 12. 349 §. — [26]) S:n 8. 12. 352 §. — [27]) S:n 8. 12. 353 §. — [28]) S:n 20. 1. 14 §, 28. 12. 376 §. — [29]) S:n 3. 2. 23 §, 17. 3. 82 §. — [30]) S:n 17. 2. 45 §. — [31]) S:n 10. 3. 61 §, 11. 8. 227 §. — [32]) S:n 10. 3. 62 §, 14. 4. 131 §, 22. 9. 261, 282 §. — [33]) S:n 10. 3. 68 §, 28. 4. 148 §, 9. 6. 202 §, 28. 6. 219, 220, 221 §.

sylippujen hintaan [1]), Suomen Retkeilymajajärjestön, Helsingin Puhtaanapitolaitoksen ammattiosaston, Työväen Urheiluliiton Helsingin piirin ym. avustusanomuksia [2]), Uimahalli Oy:n tarjousta uimahallin ostamisesta [3]), eräiden ulkoluotojen rauhoittamista lintujen pesimisajaksi [4]), Lauttasaaren nuoriso- ja urheilutalon rakentamista [5]), eräiden urheilukenttien rakentamis- ja kunnostamisanomuksia [6]), retkeilymajan sijoittamista Stadionille [7]), alueen vuokraamista Pallokentältä 25 v:ksi perustettavalle Jääpalatsisäätiölle [8]), avustusanomusta jousiammuntakilpailujen MM-kisojen järjestämiseksi Helsinkiin v. 1955 [9]), Speedway-radan sijoittamista Velodromille [10]), Olympiakisojen ratsastuskilpailuja varten rakennettujen esteiden ym. myyntiä [11]), osanottajien lähettämistä kunnallisten urheilutoimihenkilöiden kursseille [12]), koukkukalastuksen harjoittamista Laajalahdessa [13]), Virvokepalvelu Oy:n anomusta Uimastadionin kahvilanpito-oikeudesta maksettavan vuokran alentamista [14]) ja Velodromin käyttöä koskevaa Suomen Pyöräilykomitean kyselyä [15]).

Lisäksi annettiin eräitä lausuntoja kiinteistölautakunnalle ja yleisten töiden lautakunnalle.

Urheilutoiminta

Talvikausi. Kaupungilla oli 40 luistinrataa, joiden yhteinen pinta-ala oli 135 305 m². Radat olivat käytössä 4. 1. — 6. 3. 1954 välisenä aikana. Kelkkamäkiä oli 50 ja lisäksi 4 katukelkkamäkeä.

Seurojen omistamilla luistinradoilla kävi opettajain johdolla noin 111 063 koululaista jakautuen eri ratojen osalle seuraavasti: Kallio 60 254, Väinämöinen 16 868, Kaisaniemi 17 532, Johannes 12 064, Hesperia 4 345.

Kesäkausi. Pallokentällä aloitettiin kesätoiminta 11. 4., jolloin pelattiin ensimmäiset ottelut. Harjoituskentät avattiin 14. 4. ja suljettiin 3. 10. Otteluja kentällä oli kaikkiaan 217, näistä maksullisia 78, »puulaaki»-luontoisia 13 ja maksuttomia 126 ottelua. Muista Pallokentällä järjestetyistä tilaisuuksista mainittakoon TUL:n Liittojuhlat ja jousiampujain SM-kilpailut. Kertalippuja kentälle myytiin 16 124 kpl ja harjoituskortteja 601 kpl.

Ratsastushalli oli kertomusvuonna vuokrattuna kuudelle vuokraajalle, lisäksi eri seurat käyttivät palloiluhallia harjoitus- ja ottelupaikkana.

Soutustadionin soutuallasta käytettiin vuoden aikana 3 400 vuoroa ja melonta-allasta 990 vuoroa. Kurssien, kilpailujen ja kokousten lisäksi järjestettiin stadionilla yhteislaulutilaisuuksia.

Käpylän urheilupuistossa pelattiin kesän 1954 aikana kuukausittain n. 70—80 erilaista ottelua. Muista tilaisuuksista mainittakoon TUL:n liittojuhlien harjoitukset ja ottelut sekä useat ravikilpailut.

Urheilunneuvonta. Vuoden alusta ryhtyi naisten urheilunohjaajan tehtäviä hoitamaan vakituisena, kokopäivävirkaisena toimena voim.op. A. Numminen, mikä merkitsi laajennettua virkatehtävää entiseen, naisten urheilunohjaajan puolipäiväviranhoitoon verrattuna.

Talvikautena järjestettiin urheilunneuvontaa seuraavasti: kaunoluistelussa (7 luistinradalla, 6 ohjaajaa, 55 neuvontakertaa, osanottajia 3 060),jääkiekkoilussa (3 luistinradalla, 1 ohjaaja, 10 neuvontakertaa, osanott. 200), mäkihypyissä (3 hyppymäessä, 3 ohjaajaa, 58 kertaa, osanott. 795) ja varhaisnuorisolle hiihdossa hiihtoloman aikana (5 puistossa, 10 ohjaajaa, 55 kertaa, osanott. 2 688).

Sisätoimintakauden urheilunneuvonta talvi-kevätkausina 15. 1. — 30. 5. sekä syyskautena 15. 9. — 30. 12. saatiin entistä tehokkaammaksi kaupungin omissa suojissa, kunnallisissa harjoitussaleissa Stadionilla. Täällä neuvonta tapahtui miesten kuntovoimistelussa (1 ohjaaja, 60 kertaa, osanott. 2 000), perheenemäntien ja vuorotyössä käyvien naisten voimistelussa (1 ohjaaja ja säestäjä, 60 kertaa, osanott. 3 000), lasten voimistelussa (1 ohjaaja, 60 kertaa, osanott. 1 500), kaupungin virkanaisten aamuvoimistelussa (1 ohjaaja ja säestäjä, 62 kertaa, osanott. 1 000), tyttöjen ja heidän ohjaajiensa telinevoimiste-

[1]) Urh. retk. lk. 31. 3. 107 §. — [2]) S:n 31. 3. 111 §, 14. 4. 130 §, 28. 4. 135 §, 11. 8. 230 §. — [3]) S:n 28. 4. 134 §. — [4]) S:n 28. 4. 146 §. — [5]) S:n 25. 5. 176 §. — [6]) 8:n 28. 6. 216, 217 §. — [7]) S:n 27. 8. 247 §. — [8]) S:n 22. 9. 259 §. — [9]) S:n 20. 10. 295 §. — [10]) S:n 20. 10. 296 §. — [11]) S:n 17. 11. 315 §. — [12]) S:n 17. 11. 322 §. — [13]) S:n 8. 12. 348 §. — [14]) S:n 28. 12. 370 §. — [15]) S:n 28. 12. 371 §.

lussa (1 ohjaaja, 34 kertaa, osanott. 1 000) ja naisohjaajain kerhossa (1 ohjaaja ja säestäjä, 30 kertaa, osanott. 400).

Kunnalliset harjoitussalit olivat vapaasti käytettävissä yhteensä 31 viikkotuntia (kesä-, heinä- ja elokuuta lukuunottamatta) vuodessa jaettuna voimistelijain, palloilijain ja voimailijain kesken maksuun à 100 mk harjoituskortin haltijaa kohden. Vapaakortin käyttäjiä oli 181.

Kesäkauden urheilunneuvonta 1. 6. — 30. 8. tapahtui pojille 18 neuvontakohteessa, joissa toimi 5 ohjaajaa yhteensä 447 neuvontakertana. Poikia oli mukana 9 998. Tyttöjen kenttäneuvontaa ohjasi 2 ohjaajaa 8 eri kentällä 174 kertaa osanottajina 3 539 tyttöä. Pojat ja tytöt saivat myös ohjausta telinevoimistelussa Stadionin takaisella voimistelun ulkoharjoituspaikalla 2 ohjaajan opastuksella 59 kertana (518 osanottajaa). Samaten opastettiin tyttöjä ja poikia uimahypyissä Uimastadionilla ja Kumpulan uimalassa (2 ohjaajaa, 49 neuvontakertaa, osanott. 592). Naisille järjestettiin kesäkuukausina (3 kk) voimistelua kunnallisissa harjoitussaleissa kerran viikossa (1 ohjaaja ja säestäjä, 13 kertaa, osanott. 780).

Uimakoulutoiminnassa 28. 6. — 20. 8. saavutettiin sateisesta kesästä huolimatta varsin tyydyttäviä tuloksia. Kaupungin uimakouluja oli toiminnassa 20 ja niissä oppilaita 2 276. Uimastadionin promotiossa toimi promoottorina urheilultk:n puheenjohtaja Soininen ja vanhin kaupungin uimakoulujen opettaja, rva. J. Honkaniemi. Tällöin vihittiin uimamaistereita ja -kandidaatteja yhteensä 428 (140+288).

Opasvihkosia kunnallisten urheilulaitosten käytön ja ohjaustoiminnan tunnetuksi tekemiseksi julkaistiin »Pojat ja tytöt kesän kuntokouluun»-nimisenä 12 000 kpl:een suomenkielisenä ja 3 000 kpl:een ruotsinkielisenä painoksena sekä »Nuorison talviurheiluohjelma»-nimisenä 16 000 kpl:een suomenkielisenä ja 4 000 kpl:een ruotsinkielisenä painoksena, mitkä levitettiin nuorisolle kansa- ja oppikoulujen sekä järjestöjen välityksellä.

Kunnalliset harjoitussalit Stadionilla olivat maksullisesti kevätkautena 39:n ja syyskautena 51:n eri voimistelu- ja urheiluseuran, koulun tai laitoksen käytössä yhteensä 3 400 tuntia. Saleja käytettiin kertomusvuonna, kunnalliset harjoitusvuorot mukaanluettuina, 4 819 harjoitustuntia, käyttäjämäärän ollessa 53 778, mistä miespuolisia 38 220 ja naispuolisia 15 558. Käyttörasitus kutakin salia kohden päivittäin oli 13.3 tuntia ja keskimääräinen henkilörasitus kutakin salia ja käyttötuntia kohden päivittäin 11.

Kansanpuistot ja uimarannat

Kertomusvuoden kesä oli heinäkuuta lukuunottamatta sateinen ja kolea. Hietarannalla väheni yleisön määrä edelliseen kesään verrattuna veden kylmyyden ja likaisuuden takia huomattavasti, koko kesänä oli rannalla kävijöitä n. 100 000 henkilöä. Pukusuoja avattiin 30. 5. ja suljettiin 30. 8. Vaatteiden säilytysmaksu korotettiin aikuisilta 20 mk:aan ja alennettiin lapsilta 10 mk:aan. Arvoesineiden säilytyksestä perittiin 20 mk. Rannan kunnostus suoritettiin kevättalvella tavalliseen tapaan. Pukusuojaa käytti 13 734 aikuista ja 2 130 lasta, yhteensä 15 864 henkilöä. Henkilökunnan lukumäärä oli 18. Ravintolaa hoiti A. Ruuskanen, uimatarpeiden myymälää rouva A. Vuorio. Rannan kuulutuslaitteet oli vuokrattu Oy. Sarcolta.

Uimastadion avattiin 15. 5. ja suljettiin 19. 9. Uimalassa kävi kesän aikana aikuisia 168 741 ja lapsia 118 248, yhteensä 286 989 henkilöä. Pääsymaksu aikuisilta oli 50 mk, lapsilta 20 mk, maksuihin sisältyi myös vaatteiden säilytys. Arvoesineiden säilytyksestä perittiin 20 mk. Veden lämpö pidettiin altaissa keväällä ja syksyllä n. 18—20 asteisena, keskikesällä 21—22 asteisena. Henkilökunnan lukumäärä oli 31, lisäksi käytettiin tilapäisesti ylimääräisiä vaatteiden vastaanottajia. Ravintola oli vuokrattuna Virvokepalvelu Oy:lle, uimatarpeiden myymälä Elannolle. Kesän aikana pidettiin uimastadionilla lukuisia kilpailuja ja näytöksiä.

Mustikkamaalle kuljetettiin kesän aikana Moottorinkuljettajat yhdistyksen toimesta 42 287 aikuista ja 9 266 lasta, yhteensä 50 553 henkilöä.

Pihlajasaaren liikenne aloitettiin 23. 5. ja lopetettiin 31. 8. Kesän aikana kävi saarella 23 600 henkilöä. Pukusuojat ja ravintola olivat kesän ajaksi vuokratut yksityisille liikkeenharjoittajille.

Retkeilyosasto

Kotiseututyö. Kotiseututuntemuksen ja -kiintymyksen lisäämiseksi osaston toimesta pidettiin 5 esitelmätilaisuutta sekä historian että kotiseututietouden alalta. Oltiin yhteydessä eri kotiseutuyhdistyksiin. Järjestettiin yhdessä Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa viidet luonnontieteelliset kurssit, jotka käsittivät 25 tilaisuutta ja joissa oli yhteensä n. 700 kuulijaa. Osasto palveli jatkuvasti yleisöä kotiseutukysymyksissä.

Matkailu. Osasto huolehti edelleen Helsinkiin saapuvien matkailijoiden ja retkeilijöiden ohjelmista, majoituksesta, muonituksesta ja ennen kaikkea opastuksesta. Osasto julkaisi opaskirjasen »Helsinki—Helsingfors» suomen-, ruotsin-, englannin- ja saksankielisenä 40 000 kpl:een painoksena. Edellisinä vuosina kurssin suorittaneille oppaille järjestettiin suomen- ja ruotsinkielistä jatkokoulutusta, joka käsitti 21 eri tilaisuutta.

Retkeily. Osaston hallinnassa oli kaksi retkeilymajaa. Pirttimäen retkeilymajassa yöpyi kertomusvuoden aikana 1 061 henkeä. Päiväkäynnillä oli noin 1 800 retkeilijää. Erilaisiin kursseihin ja kilpailuihin otti osaa 1 102 henkeä. Saunaa käytti 1 019 retkeilijää. Metsäalueen telttamajoituksessa oli lisäksi viikonloppuina n. 2 360 henkilöä. Rastilan retkeilymajassa yöpyi vuoden aikana 1 093 henkilöä. Päiväkäynnillä oli n. 3 000 henkeä. Saunaa käytti 431 retkeilijää. Kesä-, heinä- ja elokuun ajaksi maja oli vuokrattuna Helsingin Opettajayhdistyksen kesävirkistystoimikunnalle. Haagan urheilumajassa kävi vuoden aikana n. 6 000 retkeilijää, etupäässä hiihtäjiä ja suunnistajia. Sauna lämmitettiin 23 kertaa. Herttoniemen hiihtomajassa kävi n. 3 000 henkilöä. Helsingin retkeilykerhojen käyttöön oli jatkuvasti luovutettuna telttailualue Laajasalosta Hevossalmen rannalta. Taivalniemellä oleva kanoottiveistämö ja -suoja oli vuokrattuna Helsingin retkeilykerhojen toimikunnalle. Haagan ja Herttoniemen maastossa oli edelleen käytössä jokamiehen suunnistusrata. Vuoden aikana valmistettiin samanlainen rata Pirttimäen alueelle Espooseen.

Loma- ja vapaa-ajan vietto. Vuoden 1951 alusta ovat Kivinokan, Lauttasaaren, Varsasaaren, Satamasaaren ja Tullisaaren kansanpuistot sekä Rastilan ulkoilualue kuuluneet retkeilyosaston hallintaan. Lisäksi tuli osaston hallintaan Uutelan ulkoilualueen lisäalue. Niissä oli vuoden aikana 1 456 majaa ja telttaa. Kansanpuistot olivat avoinna 15. 5. — 15. 9. välisen ajan. Mökkien kausivuokra oli 600 mk. Kaikissa kansanpuistoissa suoritettiin erilaisia korjaus-, etupäässä maalaustöitä ja pienempiä uudisrakennustöitä.

Osaston toimesta myönnettiin kaupungin palveluksessa olevien suuriperheisten ja vähävaraisten virkamiesten ja työntekijäin perheenäideille ja lapsille sekä muillekin perheenäideille ja lapsille ilmainen 14 vrk:n oleskelu Lomaliiton, Virkamiesliiton ja Svenska Semesterförbundin lomakodeissa. Ko. äitien lukumäärä oli 112 ja lapsien 204.

Viihdytystilaisuuksia järjestettiin osaston toimesta useampia. Hietarannan juhannusjuhlassa oli yleisöä 8 934 henkeä. Ulkoilmakonsertteja järjestettiin 97 ja yhteislaulutilaisuuksia 9. Ulkoilmanäytäntöjä oli 1, jossa oli n. 2 600 katselijaa.

Helsinki-propaganda. Matkailu-, retkeily- ja kotiseutuasioissa osasto oli jatkuvasti yhteydessä näiden alojen järjestöjen sekä urheiluseurojen, koulujen, teollisuus- ja liikelaitosten sekä eri virastojen kanssa. Osaston päällikkö selosti puhein ja esitelmin eri tilaisuuksissa, mm. kaupungin viihdytystilaisuuksissa, urheilu- ja retkeilylaitosten toimintaa.

Osaston palveluksessa oli 1. 7. 1954 yhteensä 46 henkeä, joista vakinaisia viran- ja toimenhaltijoita 7, koko vuoden työntekijöitä 5 ja tilapäisiä työntekijöitä (vartijat, siivoojat, puistotyöntekijät, sekatyöntekijät ym.) 34.

Korkeasaaren eläintarha

Henkilökunnassa ei tapahtunut erikoisempia muutoksia.

Korjaustyöt: Pieni laivasilta korjattiin perusteellisesti, verstasrakennus varustettiin uudella peltikatolla, kasvihuoneen katto kitattiin ja susitarhan ympärille rakennettiin suojakaide. Lukuisia pienempiä korjaustöitä suoritettiin lisäksi talleissa, häkeissä, tarhoissa ja asuinrakennuksissa. Talleja ja aitoja maalattiin tarpeen mukaan eri kohteissa.

Uudisrakennustyöt: Karhulinnan valmiiksi saattaminen oli huomattavin kohde. Rakennusvaihe käsitti tarhojen 4½ m korkuiset muurit, katsojain penkereen ja panssariverkkoaidan katsomon ympärille. K-linna tuli valmiiksi vuoden loppupuolella lukuun-

ottamatta osaa vesi- ja sähköjohtotöistä. Kertomusvuonna rakennettiin myös toinen vesilintulammikoista.

Leijonalinna tuotti pääsymaksuillaan 2 151 495 mk ja kävi siellä 197 521 henkilöä, joista lapsia 81 132, aikuisia 116 389.

Näkötorni on pääsymaksuillaan tuottanut 224 795 mk ja on siellä käynyt 29 399 henkilöä, joista lapsia 13 839, aikuisia 15 560.

Korkeasaaren moottorivene on pääasiallisesti ollut käytössä siihen aikaan, jolloin isommat veneet ja alukset eivät ole välittäneet liikennettä, jotapaitsi vene on välittänyt henkilökunnan ja työväestön liikennettä aamuisin. Vene tuotti 51 000 mk ja kuljetti 1 700 lasta ja 700 aikuista.

Lautta »Korkeasaari—Högholmen» on kuljettanut yhteensä 740 855 henkilöä, joista 483 180 aikuista ja 257 673 lasta.

Eläinkanta. Ostoina, vaihtoina tai lahjana on saatu seuraavat eläimet: 2 siniturpamarakattia, 1 leijona, naaras, 3 puumaa, 3 ahmaa, 1 saukko, 1 hilleri, 3 hopeakettua, 1 platinakettu, 4 punakettua, 1 harmaahylje, 5 norppaa, 1 työhevonen, 1 hirvi, 2 vapitihirveä, 5 poroa, 1 harjalammas, 2 kääpiövuohta, 5 jänistä, 1 rusakkojänis, 8 kaniinia sekä 2 maakotkaa, 17 huuhkajaa, 4 sarvipöllöä, 4 tarhapöllöä, 2 pähkinähakkia, 2 loistofasaania, 4 hopeafasaania, 4 amherstfasaania, 2 hokkokanaa, 3 laulujoutsenta, 2 magellanhanhea, 2 uiveloa, 1 nokikana, 3 humbolt pingviiniä, 4 neitokurkea, 2 tukaania, 4 töyhtökyyhkystä, 23 eril. papukaijaa, 80 eril. pikkulintua. Lisäksi syntyivät seuraavat eläimet 1 siniturpamarakatti, 3 maakarhua, 11 minkkiä, 2 ponia, 3 saksanhirveä, 3 kuusipeuraa, 10 poroa, 4 alppikaurista, 1 vuohi, 4 mufflonlammasta, 5 lammasta, 1 laama, 7 villisikaa, 64 kaniinia, 74 merisikaa, 561 hamsteria, 27 riikinkukkoa, 1 helmikana, 6 kääpiökanaa, 1 kalkkuna, 4 kyhmyjoutsenta, 1 kanadahanhi, 3 niilinhanhea, 6 ankkaa, 4 myskiankkaa, 17 kääpiöviiriäistä, 10 papukaijaa, 17 pikkulintua.

Myydyt tai vaihdetut: 3 sutta, 4 sinikettua, 2 naalia, 1 ahma, 24 poroa, 1 alppikauris, 5 mufflonlammasta, 19 huuhkajaa, 1 harakkapeippo, 6 papukaijaa.

Kuolleet tai teurastetut: 3 marakattia, 1 husaariapina, 4 sutta, 2 hopeakettua, 6 sinikettua, 3 punakettua, 1 sakaali, 1 mäyrä, 1 saukko, 8 minkkiä, 1 hilleri, 2 kärppää, 1 työhevonen, 2 seepraa, 1 saksanhirvi, 8 poroa, 3 alppikaurista, 2 vuohta, 1 mufflonlammas, 2 lammasta, 7 villisikaa, 1 jokisika, 2 majavaa, 3 kultajänistä, 1 villikaniini, 23 kaniinia, 80 merisikaa, 536 hamsteria, 1 harmaahylje, 5 norppaa sekä

3 maakotkaa, 3 hiirihaukkaa, 1 kalasääski, 7 huuhkajaa, 2 intial. huuhkajaa, 2 lapinpöllöä, 2 viirupöllöä, 5 tarhapöllöä, 1 sarvipöllö, 1 korppi, 2 naakkaa, 1 metsästysfasaani, 1 loistofasaani, 1 hopeafasaani, 1 nepalfasaani, 2 riikinkukkoa, 3 helmikanaa, 1 töyhtöviiriäinen, 6 kääpiöviiriäistä, 7 kalkkunaa, 7 silkkikanaa, 2 laulujoutsenta, 1 kyhmyjoutsen, 1 mustajoutsen, 1 merihanhi, 1 magellanhanhi, 1 kyhmyhanhi, 4 ankkaa, 22 eril. sorsaa, 1 kattohaikara, 1 harmaahaikara, 14 eril. papukaijaa, 52 eril. pikkulintua, 4 timanttikyyhkystä.

Urheilu- ja retkeilytoimisto

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana oli urheilu- ja retkeilylautakunnan alaisten vakinaisten viranhaltijain lukumäärä 34 ja tilapäisten 1, lisäksi oli kesällä 1 tilapäinen toimistoapulainen.

Työntekijäin lukumäärä oli suurin heinäkuussa (184) ja pienin joulukuussa (44).

20. palkkaluokkaan kuuluvan toimistoapulaisen viran vakinaiseksi hoitajaksi nimitettiin [1]) neiti M. I. Kylliäinen 1. 6. 1954 lukien;

urheilu- ja retkeilytoimiston 28. pl:aan ja V kielitaitoluokkaan kuuluvan kalastuksenvalvojan virkaan valittiin kalatalousneuvoja M. Vanhanen 15. 10. alkaen [2]);

palkkalautakunnan suostumuksella nimitettiin 1. 1. 1955 lukien perustettuun, 21. palkkaluokkaan kuuluvaan toimistoapulaisen virkaan, sitä haettavaksi julistamatta, viran tilapäinen hoitaja, varanotaari M. T. Toivakka [3]);

kaupunginhallitus myönsi toimistopäällikkö K. Soiniolle hänen pyytämänsä eron urheilu- ja retkeilytoimiston toimistopäällikön virasta 28. 1. 1955 lukien [4]);

---

[1]) Urh. retk. lk. 25. 5. 175 §. — [2]) S:n 11. 8. 223 §, 22. 9. 280 §. — [3]) S:n 17. 11. 324 §, 8. 12. 354 §. — [4]) S:n 22. 11. 329 §.

lautakunta anoi kaupunginhallitukselta illallistilaisuuden järjestämistä toimistopäällikkö Soinion kunniaksi [1]);

toimistoapulaiselle Toivakalle myönnettiin pyynnöstä ero virasta 21. 1. 1955 lukien, samalla ko. virka päätettiin julistaa haettavaksi [2]);

apulaistoimistopäällikkö V. Koivulalle myönnettiin palkallista virkavapautta 5. — 9. 2. 1954 [3]); samoin myönnettiin urheilunohjaaja E. Nummiselle virkavapautta 23.—24. 4. 1954 [4]);

palkallista virkavapautta myönnettiin Korkeasaaren intendentille C. af Enehjelmille 30. 8. — 4. 9. 1954 [5]).

Sairauslomaa nautti 10 viranhaltijaa yhteensä 203 päivää ja 42 työntekijää yhteensä 1 026 päivää.

Menot ja tulot

Menot olivat kokonaisuudessaan 118 532 546 mk, josta 8 244 230 mk tuli lautakunnan ja toimiston, 62 427 745 mk kansanpuistojen, 32 577 097 mk urheilulaitosten, 3 290 167 mk urheilunohjauksen, 7 394 800 mk urheiluavustusten sekä 4 598 507 mk retkeilyn jne. osalle.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 40 375 373 mk, josta kansanpuistoista 9 611 733 mk, urheilulaitoksista 30 283 030 mk sekä retkeilystä jne. 480 610 mk.

---

[1]) S:n 8. 12. 345 §. — [2]) S:n 28. 12. 375 §. — [3]) S:n 3. 2. 30 §. — [4]) S:n 14. 4. 123 §. — [5]) S:n 11. 8. 225 §.

23. Kansanhuolto

Kansanhuoltolautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Lautakuntaan kuuluivat v. 1954 puheenjohtajana pääjohtaja F. J. Laakso, varapuheenjohtajana majuri G. E. Kyläsalo ja jäseninä agronomi N. J. E. Beaurain, kaupungineläinlääkäri O. W. Ehrström, valtiotieteen maisteri A. A. Halonen, kirjeenvaihtaja H. E. Kalkkinen, toimitusjohtaja A. W. Liukkonen, johtaja V. I. Nikander, postimies L. K. Railo, rouva I. Savolainen ja toimitsija S. A. Winter.

Keskusjaoston jäseniksi valittiin lautakunnan jäsenet Ehrström, Halonen, Liukkonen, Nikander ja Winter sekä sen varajäseniksi Beaurain, Kalkkinen, Railo ja Savolainen. Myöskin keskusjaoston puheenjohtajana toimi pääjohtaja Laakso ja varapuheenjohtajana majuri Kyläsalo. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rahatoimen johtaja E. v. Frenckell.

Lautakunnan kokoukset päätettiin pitää tarvittaessa kunkin kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina.

Lautakunnan toiminta. Kaupunginhallitus hyväksyi kansanhuollon johtajan laatiman ja lautakunnan 16. 2. hyväksymän ohjelman kaupungin kansanhuoltotoiminnan asteittaisesta lopettamisesta 1. 7. 1954 mennessä. Ennen toiminnan lopettamista pidettiin kertomusvuonna kuusi kokousta. Keskusjaosto ei kokoontunut lainkaan.

Tärkeimmistä päätöksistä mainittakoon seuraavat: kansanhuoltotoiminnan lopettamista koskevan päätöksen yhteydessä esitetty toivomus työn ja toimeentulon järjestämisestä kansanhuoltotoimiston palveluksesta vapautuville viranhaltijoille [1]); kansanhuoltotoimiston viranhaltijoiden ja työntekijöiden irtisanomisaikaa koskeva päätös [2]); ent. toimistoapulaista N. Doktaria koskeva ilmianto ja tätä koskevien asiapapereiden lähettäminen rikospoliisille toimenpiteitä varten [3]); kulutusmaidon rasvapitoisuuden korottamista koskevassa asiassa maatalousministeriölle tehty esitys, että kulutusmaidon pastörointi suoritettaisiin edelleen vain vuoden kuumimpana aikana sekä kulkutautivaarojen uhatessa, sekä että kulutusmaidon vakioinnista asteettain luovuttaisiin ja että kokomaidon jakelun aikaansaamiseksi järjestettäisiin jakelupisteitä [4]); lautakunnan ja toimiston v:n 1953 vuosikertomuksen hyväksyminen [5]); kansanhuollonjohtajan V. Svanströmin vuosilomasta käyttämättä jääneen osan korvaaminen [6]); muutostoimenpiteiden hyväksyminen kansanhuoltotoimiston purkausohjelmaan [7]).

Kansanhuoltotoimisto

Henkilökunta. Henkilökunnan määrä, joka v. 1953 oli ollut 23 supistui kertomusvuonna 20:een, näistä 18 oli virkasuhteessa ja 2 työsuhteessa. Lautakunnan 16. 2. hyväksymän irtisanomisohjelman mukaan sanottiin toimiston henkilökunta irti palveluksesta seuraavasti: 1. 4. lukien neljä viranhaltijaa, 1. 5. lähtien samaten neljä, 1. 6. lukien viisi ja 1. 7. lukien viisi viranhaltijaa ja kaksi työntekijää. Irtisanomisaikoja noudatettiin yleensä muu-

[1]) Khlk 16. 2. 15 §. — [2]) S:n 16. 2. 16 §. — [3]) S:n 16. 2. 17 §. — [4]) S:n 16. 2. 18 §. — [5]) S:n 16. 3. 28 §. — [6]) S:n 23. 4. 35 §. — [7]) S:n 17. 6. 50 §.

tamaa poikkeusta lukuunottamatta. Järjestelytoimisto yritti mahdollisuuksien mukaan järjestää irtisanotuille, ensi sijassa eläkkeeseen oikeutetuille, toiset kaupungin virat. 12 viranhaltijaa oli oikeutettu saamaan eläkkeen.

Sairaustapausten vuoksi menetettiin 1. 1. — 30. 6. välisenä aikana yhteensä 126 normaalityöpäivää. Sairaustapausten kokonaismäärä oli 26, joista 5 pitkäaikaista.

Toiminta. Kansanhuoltotoimiston toiminta jatkui vuoden alkupuolella samaan tapaan kuin edellisenä vuonna, joskin päähuomio nyt kiinnitettiin säännöstelyn purkamiseen liittyviin tehtäviin. Suurimpana työnä oli kaikkien säännösteltyjä tarvikkeita myyvien liikkeiden tilitysten lopullinen tarkkailu. Kun yleisönpalvelu oli vähentynyt, voitiin tarkkailuhenkilökuntaa lisätä, joten vaaditut laskelmat tilityksissä ilmenevistä hinnaneroista saatiin valmiiksi kauppa- ja teollisuusministeriölle lähetettäväksi 4. 3.

Varsinainen toiminnan purkamistyö, mm. toimistohuoneiden ja kaluston luovuttaminen kaupunginhallituksen määräämille virastoille tapahtui ohjelman mukaisesti, niin että viimeinen huoneryhmä kalustoineen luovutettiin 30. 6., jolloin kansanhuoltotoiminta päättyi oltuaan käynnissä lähes 15 vuotta eli lokakuun 14 p:stä 1939.

Toiminta tarkkailualalla oli verraten vähäistä käsittäen eräitä inventointeja, tarkastuksia ja tutkimuksia liikealalla sekä vähäisessä määrin ostokorttiasioissa. Toimistossa oli vain yksi tarkkailija ja suoritti hänkin varsinaisten tehtäviensä ohella toimistossa esiintyviä tilapäistöitä mm. toimistohuoneiston ja -kaluston luovutusta koskevissa asioissa. Hinnanmuutoksia koskevia tiedusteluja esiintyi verraten runsaasti.

Kansanhuoltotoimistoon saapui 517 kirjettä ja sieltä lähti 1 372 kirjettä.

Arkistoon siirrettävä aineisto kuljetettiin pääosaltaan Erottajan pommisuojassa sijaitsevaan arkistohuoneeseen, missä se suurimmaksi osaksi jo järjestettiin toimiston arkistonhoitajan toimesta. Osa kansanhuoltotoimiston arkistoa siirrettiin säilytettäväksi kaupunginarkistoon.

Kauppa- ja ostokorttiosaston toiminta. V:n 1954 alusta oli säännöstelystä vapautettu seuraavat tarvikkeet: ulkomailta tuotava sokeri, margariinivalmisteet ja ulkomaiset margariinivalmisteiden raaka-aineet sekä laardi. Alkuvuodesta olivat säännöstelyn alaisina enää kahvi ja riisi. Näistä edellinen vapautettiin maaliskuun 1 p:stä lähtien ja jälkimmäinen maaliskuun 3 p:stä. Kahvin perusannos oli 250 gr henkilöä ja kuukautta kohti tammihelmikuun aikana. Riisiä jaettiin kaksi kertaa, nim. tammikuussa 500 gr ja helmikuussa 300 gr henkeä kohti

Tammi-helmikuun aikana osasto myönsi yhteensä mainituille tarvikkeille ostolupia 183 kpl, joista 92 laitoksille ja sairaaloille sekä 91 kpl ulkomaalaisille. Kilomäärien mukaan ostoluvat jakautuivat seuraavasti:

laitokset	kahvia	914 kg	riisiä	703 kg
sairaalat	»	14 »	»	936 »
laivat	»	106 »	»	16 »
Yhteensä	kahvia	1 034 kg	riisiä	1 655 kg

Osasto tarkasti mainittuna aikana tilityksiä, kuponkeja, ostolupia ja lähetysilmoitusten B-kappaleita:

	tilitykset	kupongit	ostoluvat	lähetysilmoitukset
kahvi	946 kpl	832 692 kpl	948 kpl	22 128 kpl
riisi	928 »	716 246 »	207 »	1 833 »
Yhteensä	1 874 kpl	1 548 938 kpl	1 155 kpl	23 961 kpl

Tilityksissä todettujen vajausten vuoksi anoi kymmenen liikettä vapautusta selvityksentekovelvollisuudesta kauppa- ja teollisuusministeriöltä tai lääninhallitukselta. Anomuksista 8 hyväksyttiin, 1 hylättiin ja yhdestä ei kesäkuun loppuun mennessä saatu päätöstä.

Osasto jakoi kertomusvuoden alkupuoliskolla seuraavat määrät yleisostokortteja: vastasyntyneille 518 kpl, sotapalveluksesta vapautetuille 388, vankilasta vapautetuille 9

ja muista laitoksista vapautetuille 51, vanhaa ostokorttia vastaan 77, merimiehille 12, ulkomaalaisille 3, kadotettujen ostokorttien tilalle 78 sekä ostokortin vaihtoja 2 kpl. Ulkomaanmatkojen, asevelvollisuuden, kuolemantapausten yms. syiden johdosta palautettiin yhteensä 832 kpl yleisostokortteja.

Suoritetun inventoinnin perusteella palautettiin kauppa- ja teollisuusministeriön kansanhuolto-osastolle 11 605 yleisostokorttia, joista 386 oli ulkoasiainministeriön palauttamia tarkkailuliuskaa vailla olevia kortteja sekä 2 515 irrallista tarkkailuliuskaa.

Kansanhuoltotoimisto järjesti määräysten mukaan kevään kuluessa neljä eri polttotilaisuutta, nim. 23. 2., 23. 3., 28. 4. ja 17. 5., joissa yhteensä hävitettiin 1 344 000 säännöstelykorttia sekä lisäksi vanhentunutta arkistoaineistoa.

Maatalouskoneisiin käytetystä bensiinistä myönnettävää osittaista hinnanpalautusta anoi 12 tilaa. Anomukset toimitettiin maataloushallituksen ratkaistaviksi.

Ns. maatalousmiljardista jaettavia avustuksia tarkoittavat hakemukset samoin kuin ns. lehmäavustukset oli jätettävä kunnallishallituksille 29. 6. — 28. 7. välisenä aikana, joten kansanhuoltotoimisto ei ehtinyt enää hoitaa niitä ennen toiminnan päättymistä.

Meijeriliikkeiden antamien tietojen mukaan tuotiin Helsinkiin eri maitolajeja ja kermaa seuraavasti: maitoa 56 478 097 l ja kermaa 158 016.7 rkg.

Määrärahat. Kansanhuoltolautakunnan ja -toimiston menot olivat talousarvion mukaan 13 577 440 mk ja tilien mukaan 4 479 209 mk, joten säästöä jäi 9 098 231 mk.

24. Väestönsuojelu

Lautakunta

Kokoonpano ja kokoukset. Väestönsuojelulautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana filosofian tohtori B. R. Nybergh kuolemaansa 1. 8. saakka sekä 25. 8. lähtien filosofian maisteri J. V. Procopé, varapuheenjohtajana pääjohtaja J. P. Salmenoja, jäseninä majuri V. O. Wiias, toimitsija M. J. Tamminen ja komisario E. J. Huotari sekä varajäseninä filosofian maisteri V. Procopé 25. 8. saakka, sähköasentaja P. Kurillo, valtiotieteen maisteri K. E. Vaarnas sekä 1. 9. lähtien varatuomari G. A. Laurent.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa apulaiskaupunginjohtaja R. J. M. Granqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi toimiston hallinnollinen apulainen, kapteeni V. Heinikainen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 8 kertaa ja pöytäkirjojen pykälien lukumäärä oli 60. Kirjeitä lähetettiin 19.

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyt esitykset koskivat: kenraaliluutnantti Öhquistin esitelmäsarjan ruotsinkielisen laitoksen julkaisemista ja 110 000 mk:n määrärahan myöntämistä ko. tarkoituksiin [1]); selvityksen hankkimista siitä, olisiko kaupungin toimesta mahdollista saattaa voimaan määräys väestönsuojien rakentamisesta uudistaloihin, suunnitelman laatimista Helsingin kallioperän käytöstä rauhanajan tarkoituksiin siten, että se samalla hyödyttäisi väestönsuojelua, selvityksen hankkimista siitä, voidaanko saattaa voimaan määräys, joka kieltää yksityistä tontinomistajaa ilman maistraatin lupaa käyttämästä tonttinsa alaista tilaa syvemmälti kuin tiettyyn alarajaan saakka [2]); väestönsuojelutoimistossa avoinna olevan teknillisiä tehtäviä varten perustetun tilapäisen apulaisen viran täyttämistä haettavaksi julistamatta [3]); vanhan väestönsuojelumateriaalin keskittämistä väestönsuojelulautakunnan hallintaan tarkistusta ja valikointia varten [4]); 5 kiikarin hankkimista väestönsuojelutoimiston käyttöön [4]); lautakunnan talousarviota v. 1955 [4]); Pohjois-Haagaan, Etelä-Haagaan, Maunulaan, Länsi-Herttoniemeen, Itä-Herttoniemeen ja Vartiokylään sijoitettavien 6 hälytyssireenin hankkimista Oy. Strömberg Ab:ltä [5]); väestönsuojelutoimiston henkilökunnan virkojen muuttamista päävironluontoisiksi tilapäisviroiksi ja niiden sijoittamista palkkaluokkiin [6]); lisämäärärahan myöntämistä hälytyssireenien hankintaan [7]).

Lausunnot. Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavat lausunnot: Paraisten Kalkkivuori Oy:n anomuksesta saada louhia sisäänajotunneli Vilhovuorenkatu 11:n vierestä Sörnäisten Rantatie 25:een [8]); Rauhankadun ym. katumaan alla olevien, valtion toimesta louhittujen ja rakennettujen kalliotunnelien vuokrasopimuksesta [9]).

Menot. Lautakunnalla oli menoja kertomusvuonna seuraavasti: palkkiot 57 150 mk, tilapäiset viranhaltijat 2 440 605 mk, muut palkkamenot 56 260 mk, vuokra 388 904 mk, siivoaminen 2 235 mk, tarverahat 92 429 mk, arvaamattomat menot 117 566 mk, kaupunginhallituksen käytettäväksi 917 228 mk ja hälytys- ja viestiverkosto 1 261 898 mk eli yhteensä 5 334 275 mk.

---

[1]) Väestöns. lk. 27. 1. 10 §. — [2]) S:n 30. 3. 12 §. — [3]) S:n 11. 5. 6 §. — [4]) S:n 1. 9. 6, 7, 8, §. — [5]) S:n 29. 9. 8 §. — [6]) S:n 17. 11. 9 §. — [7]) S:n 3. 12. 6 §. — [8]) S:n 27. 1. 8 §. — [9]) S:n 29. 9. 9 §.

Väestönsuojelutoimisto

Toimiston henkilökunta. Henkilökuntaan kuuluivat väestönsuojeluohjaaja kenraaliluutnantti H. Öhquist, hallinnollinen apulainen kapteeni V. Heinikainen, teknillinen apulainen everstiluutnantti T. S. Salomäki sekä toimistoapulainen S. Koljonen. Tilapäisapulaisina toimivat ylioppilas T. V. Närhi ja ylioppilas A. H. Håkans'in erottua kertomusvuoden huhtikuussa vänrikki R. L. Sohlberg 21. 5. alkaen.

Palosuojelua koskeva suunnittelutyö ei edistynyt kertomusvuonna. Toimisto pyysi palolaitosta laatimaan sodanaikaisten palosuojelumuodostelmien lukumäärää, henkilö- ja kalustovahvuuksia sekä niiden sodanaikaista sijoitusta koskevat ehdotukset, mutta vastausta tähän pyyntöön ei tullut. Syynä oli nähtävästi se, että kaupungin palopäällikön toimi oli ollut kauan avoinna.

Puolustusvoimain komentajalle oli tehty esitys v. 1953 neuvottelukokouksen koolle kutsumisesta eräiden puolustusvoimain ja väestönsuojeluviranomaisten välistä yhteistoimintaa koskevien kysymysten selvittämiseksi. Näitä neuvottelukokouksia pidettiin 15. 18. ja 24. 6. ja niihin osallistuivat väestönsuojelutoimiston henkilökunnan lisäksi puolustusvoimain pääesikunnan suojelutoimiston ja lääkintäosaston, sisäasiainministeriön väestönsuojeluasiainosaston, Uudenmaan sotilaslääänin ja Helsingin sotilaspiirin sekä Helsingin poliisilaitoksen edustajat.

Evakuointi. Neuvottelukokouksissa käsiteltiin mm. evakuointikysymystä. Todettiin, että kunnan väestönsuojeluviranomaiset eivät suunnittelutyössä pääse eräitä alkuvalmisteluja pitemmälle ennenkuin valtiovalta ratkaisee joukon perustavaa laatua olevia kysymyksiä. Asian edistämiseksi kaupungin väestönsuojeluohjaaja laati syksyllä 1954 laajahkon muistion, jossa yksityiskohtaisesti selvitettiin, mitkä kysymykset evakuointia suunniteltaessa vaativat valtiovallan ratkaisua ja mitä kunnan väestönsuojeluviranomaiset toistaiseksi voisivat itsenäisesti tehdä. Ehdotettiin pätevistä asiantuntijoista kokoonpannun elimen asettamista, joka saisi tehtäväkseen laatia ehdotuksen evakuointia koskevien peruskysymysten ratkaisemiseksi. Muistion mahdollisesti aiheuttamia toimenpiteitä odotettaessa väestönsuojelutoimisto ryhtyi suorittamaan niitä tehtäviä, jotka kunnan elimet voivat itsenäisesti suorittaa. Ne käsittävät mm. ensimäisenä evakuoitavaa väestöryhmää (-työkyvyttömät) koskevien tilastotietojen keräämistä ja muokkaamista, evakuoitavien kokoontumis- ja odotuspaikkojen tiedustelua sekä ns. suojaväistöalueen majoitusmahdollisuuksien inventoimista.

Helmikuun neuvottelukokouksissa käsiteltiin lisäksi mm. taloudellista puolustusvalmiutta, henkilöstötarpeen tyydyttämistä, moottoriajoneuvojen jakelua, ilmavalvontaa, Helsingin kalliosuojien käyttöä, ns. kaukoapumuodostelmien perustamista ym. asioita. Näihinkin nähden oli keskustelun päätarkoituksena saada selvyys valtiovallan periaatteellisesta kannasta. Virallista ratkaisua avoinna oleviin kysymyksiin ei toistaiseksi saatu, joten neuvottelut eivät tässä suhteessa johtaneet toivottuun tulokseen, sen sijaan ne kylläkin valaisivat eri tehtävien laatua, laajuutta ja tärkeyttä.

Lääkintäpalvelu. Väestönsuojelun lääkintäpalvelun järjestelyä koskevien kysymysten selvittämiseksi pidettiin 25. ja 29. 10. neuvottelukokoukset väestönsuojelutoimistossa. Näihin ottivat toimiston henkilökunnan lisäksi osaa kaupungin terveydenhoitovirastosta tohtorit Vartiovaara ja Ojala, sisäasiainministeriön väestönsuojeluasiainosaston, lääkintöhallituksen, puolustusvoimain pääesikunnan lääkintäosaston ja Suomen Punaisen Ristin edustajat sekä professori S. Mustakallio, joka jatkosodan aikana toimi väestönsuojelun ylilääkärinä. Lisäksi pidettiin vielä 3. 10. neuvottelu lääkintöhallituksessa. Näiden neuvottelukokousten tärkein tulos oli sisäasiainministeriön lääkintöhallitukselle antama määräys ryhtyä suunnittelemaan väestönsuojelun lääkintäpalvelun organisaatiota.

Suomen Punaisen Ristin pääsihteerin kutsusta pidettiin 19. 11. kokous, jossa neuvoteltiin professori Mustakallion tekemästä ehdotuksesta, jonka mukaan Punainen Risti ostaisi maahan radioaktiivisen säteilyn toteamista ja mittaamista varten tarvittavia erikoiskojeita ja laitteita.

Kenraaliluutnantti H. Öhquistin esitelmäsarja, »Väestönsuojelu meillä ja muualla», jaettiin monisteena kertomusvuoden touko-kesäkuun aikana kaupungin virastoille ja laitoksille. Vastaanottajia pyydettiin määräämään sopiva henkilö, joka saisi tehtäväkseen tutustua kirjasen sisältöön ja sen jälkeen harkita, mitä ko. viraston tai laitoksen suojelun hyväksi jo nyt voitaisiin tehdä. Samalla pyydettiin ilmoittamaan tämän henkilön nimi

väestönsuojelutoimistolle. Vuoden vaihteeseen mennessä 11 laitosta ei vielä ollut täyttänyt tätä pyyntöä.

Tiedustelukäynnit. Niillä tiedustelukäynneillä, jotka kertomusvuonna tehtiin kaupungin eri laitoksiin, todettiin mm., että kaupungin vesilaitos on erinomaisen altis mahdollisen pommituksen aiheuttamille tuhoille. Mm. Eläintarhan vesisäiliöt ja Vanhankaupungin laitos muodostavat kohteita, joissa pommiosuma voisi pitkäksi aikaa keskeyttää koko laitoksen toiminnan. Jo olemassa olevia laitoksia ja rakenteita tuskin enää kohtuullisin kustannuksin voitaisiin saada suojatuiksi, mutta sen sijaan uusia laitteita rakennettaessa olisi mahdollisuuksien mukaan otettava suojelunäkökohdat huomioon.

Kalliosuojat. Väestönsuojelunohjaajan esityksestä kaupunginhallitukselle lähetettiin kirjelmä 1. 4., jossa ehdotettiin eräitä em. toimenpiteitä väestönsuojien aikaansaamiseksi.

Sittemmin valtioneuvosto 26. 8. antoi päätöksen jonka mukaan kaikissa kohteissa on sellaisiin uusiin taloihin, jotka mainitaan väestönsuojelun yleissuunnitelman 20 §:ssä ja joiden rakennustyöt alotetaan 1. 1. 55 jälkeen, tehtävä väestönsuoja rakennustyön yhteydessä.

Valtiovalta ryhtyi kertomusvuonna muutamiin toimenpiteisiin, jotka merkitsevät tiettyä edistystä väestönsuojelun eräillä erikoisaloilla. Sen sijaan toimintakykyisen organisaation luomiseen nähden ei sanottavaa edistymistä tapahtunut. Ensimmäisenä edellytyksenä on, että saadaan koulutetuksi riittävä määrä päteviä väestönsuojelujohtajia, henkilöitä, jotka pystyvät suunnittelemaan organisaation rakenteen, laatimaan välttämättömät ohjesäännöt kaikkia eri palveluhaaroja varten, valmistelemaan henkilöstön varaamista, kaluston hankintaa ym. koskevia kysymyksiä. Kun kotimaassa ei voida mitään todellista johtajakoulutusta antaa, olisi ensimmäinen ryhmä sopivia oppilaita lähetettävä ulkomaille, parhaiten Ruotsiin, opetusta saamaan. Tämän ryhmän palattua olisi siitä osa sijoitettava ylimpään johtoelimeen, jotta se vihdoinkin voisi ryhtyä suorittamaan sille kuuluvat tehtävät. Muut olisi sijoitettava opettajiksi väestönsuojelukeskuskouluun, jonka uudelleen perustaminen ilmeisesti on välttämättömyys, kouluttamaan lisää johtajia ja instruktöörejä.

Elokuussa luovutti kaupunginmuseo toimistolle takaisin sen varastotilan, jota se oli pitänyt hallussaan yli vuoden. Varasto kunnostettiin vastaanottamaan sitä väestönsuojelumateriaalia, jota oli eri laitosten varastoissa ja josta materiaalista laitokset olivat pyytäneet vapautusta saadakseen itselleen varastotilaa. Suojelumateriaalin luovuttaminen ja varastoiminen odottaa kuitenkin vielä kaupunginhallituksen päätöstä.

Valtioneuvoston asetuksillaan antamat velvoitteet suojien rakentamisesta ja niiden tarkastamisesta antavat tukevan pohjan teknillisen jaoston vastaiselle työlle ja nämä asetukset velvoittavat välillisesti myös muuhun suojelutoiminnan kehittämiseen, joista teknillinen osasto näkee sille kuuluvista töistä tärkeimpänä johtamiskeskuksen luomisen.

25. Asutuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Asutuslautakuntaan kuuluivat v. 1954 puheenjohtajana maatalousneuvos S. O. Österberg sekä jäseninä toimitsija U. O. Ailio, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, maatalous- ja metsätieteen kandidaatti N. K. Korpela ja lasinleikkaaja K. I. Reijonen sekä varajäseninä: agronomi U. H. Forss, maatalousteknikko T. I. Haaksi, osastonhoitaja T. Hietanen, järjestösihteeri M. O. Mutikainen ja esimies L. R. Oksanen, joista varapuheenjohtajaksi valittiin maatalousteknikko Haaksi. Kaupunginhallituksen edustajana oli kiinteistöjohtaja J. A. Kivistö ja sihteerinä toimi varatuomari E. O. Kihlberg.

Varsinaisen asutuslainsäädännön piiriin kuuluvia tehtäviä ei kertomusvuonna sanottavasti esiintynyt lukuunottamatta leimaverovapauden saamiseksi, asuttamislainojen siirtoa varten sekä eräissä muissa tapauksissa annettavia todistuksia sen selvittämiseksi, että asianomainen kuuluu asutuslain 1 §:ssä tarkoitettuun tilattomaan väestöön.

Tiheissä asumusryhmissä olevien vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön mukaisia järjestelytoimituksia oli myöskin kertomusvuonna ja niissä toimivat lautakunnan jäsenet Gröndahl ja Reijonen uskottuina miehinä. Lautakunta käsitteli myös eräiden vuokrasuhteiden pidentämisestä kesäkuun 22 p:nä 1945 annetussa ja v. 1949 muutetussa laissa tarkoitettuja maanvuokrasuhteita koskevia asioita.

Lautakunnalla ei ollut hoidossaan asutuskassaa.

Lautakunnan toiminta keskittyi kertomusvuonna pääasiassa maanhankintalainsäädännön piiriin. Asutustoimenpiteiden turvaamisesta annetun lain ja sitä täydentävän asetuksen edellyttämien tehtävien mukaisesti asutuslautakunta valvoi laissa säädettyjen rajoitusten ja ehtojen noudattamista kaupungin alueella olevilla maanhankintalain mukaan muodostetuilla sekä maan vapaaehtoisen hankkimisen järjestelystä annetun lain nojalla hankituilla asutustiloilla ja tonteilla siirtoväkeen kuuluvien alueita lukuunottamatta. Mainituista tiloista ja tonteista pidettiin luettelokortistoa. Lautakunta käsitteli kertomusvuonna lukuisia ko. rajoitusten alaisten alueiden luovutusta koskevia asioita. Kokouksia oli kertomusvuonna yhteensä 23 ja pöytäkirjojen pykäläluku nousi 163:een.

Asutustoimisto. Asutustoimiston toimistopäällikkönä toimi edelleen varatuomari Kihlberg. Muuta henkilökuntaa oli lainopillinen apulainen, rakennusmestari ja kaksi toimistoapulaista. Laajentuneen omakotirakennustoiminnan ja hallintasopimustonttien myynnin vuoksi toimiston palveluksessa oli koko kertomusvuoden ajan toinen rakennusmestari ja tilapäinen toimistoapulainen. Sen sijaan toimiston palveluksessa olleen puutarha-arkkitehdin tehtävät vähenivät siinä määrin, että katsottiin olevan syytä lopettaa tämä tilapäinen virka 1. 9. lukien.

Asutustoimiston varsinaisista tehtävistä mainittakoon mm. lausuntojen antaminen valtion asuttamislainoja hakeneille maansaajille, lainavarojen oikean käytön ja lainaehtojen noudattamisen valvonta, hallintasopimusten siirrot sekä hallintasopimustonttien myynti ym. Edelleen suoritettiin asutustoimistossa maanhankintalain mukaisten kerrostaloyhtiöiden perustaminen ja osakkaiden valinta niihin sekä lainoitusten järjestely. Periaatteelliset ja muut tärkeimmät asiat, joista asutustoimisto ei voinut lopullisesti päättää, käsitteli ja ratkaisi asutuslautakunta.

Omakotirakennustoiminta kaupungin alueella olevilla tonteilla oli kertomusvuonna edelleen suhteellisen vilkasta, siitä huolimatta, että valtion asuttamislainojen myöntämi-

nen edelleen oli rajoitettua. Alueilla valmistui v:n 1954 aikana 260 asuinrakennusta, kuutiotilavuudeltaan 136 240 m³, jotka sisälsivät 288 huoneistoa ja 1 365 asuinhuonetta. Rakennusten rahoitukseen myönnettiin kertomusvuoden aikana valtion asuttamislainoja keskimäärin 500 000 mk rakennusta kohti eli yhteensä n. 84 milj. mk, kokonaiskustannusten noustessa n. 1.3 milj. mk:n mukaan rakennusta kohti laskettuna n. 338 milj. mk:aan. Rakennuspiirustuksia jaettiin asukkaille 395 kpl. Rakennussuunnitelmia hyväksyttiin 78, kustannusarvioita laadittiin 78 lopullista ja 244 lisäkustannusarviota; kirjallisia lausuntoja rakennuslainan tarpeellisuudesta annettiin 312.

Kaupungin alueella muodostettuja maanhankintalain mukaisia asuntotontteja oli kertomusvuoden lopussa 2 436, joiden kohdalla tilanne oli rakentamiseen nähden seuraava:

	Hallintasopimuksella saadut tontit		Vapaaehtoisella kaupalla saadut		Yhteensä	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Valmiita	438	56	474	29	912	37
Rakenteilla	196	25	425	26	621	26
Rakentamatta	151	19	752	45	903	37
Yhteensä	785	100	1 651	100	2 436	100

Rakennustarkastuksia toimiston valvonnassa olevilla asutusalueilla suoritettiin kertomusvuoden aikana 1 146, luopumisista johtuneita paikalla tehtyjä arvioita 14 ja hallintasopimuksien siirroista johtuneita arviointeja 11 sekä hallintasopimustonttien myynnin yhteydessä tehtyjä tarkastuksia 120.

Hallintasopimustonttien myynti asukkaille jatkui edelleen. Vuoden loppuun mennessä oli tehty kaikkiaan 471 myyntiesitystä, joista 360 tontin kauppakirjat oli allekirjoitettu. Suurin osa myydyistä tonteista oli valmiiksi rakennettuja.

Kerrostalotoiminta, joka oli pantu alkuun v. 1951 antoi jatkuvasti runsaasti työtä asutuslautakunnalle ja -toimistolle. V. 1953 aloitetut kahdeksan kerrostaloa valmistuivat kertomusvuoden kevääseen mennessä. Näihin muutti asumaan yhteensä 181 maansaajaperhettä.

V:n 1954 alussa oli kaupungissa vielä n. 3 000 tyydyttämätöntä maanhankintalain mukaista maansaajaa, joiden maansaantimahdollisuudet olivat rajoitetut. Koska lisäksi enin osa maansaajista mieluummin halusi kerrostaloasunnon kuin asuntotontin, teki lautakunta esityksen varojen myöntämisestä kerrostalotoiminnan jatkamiseen v. 1954 ainakin samansuuruisena kuin edellisenäkin vuonna. Kaupunginhallitus myönsikin maansaantiin oikeutettujen kerrostalorakennustoiminnan jatkamiseen yhteensä 220 milj. mk, joista ensisijaisiin lainoihin 24 milj. mk ja toissijaisiin 150 milj. mk sekä osakkaille osakkeiden merkitsemistä varten 46 milj. mk.

Lautakunta sai tehtäväkseen mm. avustaa maansaajia kerrostaloyhtiöiden perustamisessa, rakennussuunnitelmien laatimisessa, tarvittavan ensisijaisen luoton ja rakennustonttien hankkimisessa, myöskin lautakunta maksatti myönnetyt lainat.

Sanomalehti-ilmoituksen perusteella kutsutuista maansaajista valittiin lopullisesti kerrostaloihin asukkaiksi 231 maansaajaa, mitkä maatalousministeriö myös hyväksyi. Samoin lautakunta hyväksyi arkkitehtien Irmeli ja Markus Visannin, Heikki Sirénin ja Esko Toiviaisen luonnokset 6 kerrostaloa varten, joista 3 suunniteltiin rakennettavaksi Haagaan, yksi Oulunkylään ja kaksi Herttoniemeen. Rakennusyritykset muodostettiin kolmeksi osakeyhtiöksi: Asunto Oy. Pitkäjussi Haagaan, Asunto Oy. Kivalterintie 18 ja 20 Oulunkylään sekä Asunto Oy. Roihuvuorentie 5 ja 7 Herttoniemeen. Kun useilta luotettavilta rakennusyhtiöiltä oli pyydetty urakkatarjoukset, valitsivat yhtiöiden hallitukset seuraavat rakentajat: Holvi Oy:n, Vesi ja Silta Oy:n sekä Rakennusliike Häyrinen Oy:n. Asutuslautakunnan esityksestä maatalousministeriö vahvisti, hankittuaan asiasta Aravan lausunnon, yhtiöiden talojen rakennuskustannukset myöntäen samalla periaatteessa sanotuille yhtiöille rakennusten rahoittamiseen lainoja 32.5 % vahvistamistaan hankintakustannuksista. Rakennustyöt saatiin käyntiin toukokuussa ja syksyllä 1954 olivat kaikki kuusi rakennusta vesikattovaiheessa. Talot valmistuivat helmi—maaliskuussa 1955.

Seuraavassa taulukossa esitetään eräitä ko. rakennuksia koskevia tilastotietoja:

Asunto-osake-yhtiö	Rakennuksia	Tilavuus, m³	Kerrosluku	Lattiapinta-ala, m²	Huoneistoja	Maatalousministeriön vahvistamat kokonaiskustannukset (31. 3. -53), mk
Pitkäjussi	3	23 700	4	4 980	96	204 930 000
Kivalterintie 18 ja 20	1	21 000	4	4 515	90	164 500 000
Roihuvuorentie 5 ja 7	2	10 600	3	2 244	48	91 500 000
Yhteensä	6	55 300		11 739	234	460 930 000

Asutuslautakunta maksatti asunto-osakeyhtiöiden kaupungin osuudet sikäli kuin rakennusvaiheet edistyivät. Valtion lainoja hoitavaksi rahalaitokseksi maatalousministeriö oli määrännyt Suomen Hypoteekkiyhdistyksen.

Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että maanhankintalain mukaista kerrostalorakennustoimintaa jatkettaisiin myös v. 1955 ainakin yhtä laajan ohjelman mukaisesti kuin v. 1954; lautakunta ryhtyi jo valmisteleviin toimenpiteisiin seuraavan vuoden rakennusohjelmaa varten.

Menot ym. Asutustoimistosta lähetettiin kertomusvuonna yhteensä 3 301 kirjelmää ja sinne saapui 569 kirjettä.

Lautakunnan puheenjohtajan vuosipalkkio oli edelleen 48 000 mk ja sihteerin 72 000 mk. Kokouspalkkiokulut nousivat 126 400 mk:aan. Asutustoimiston henkilökunnan palkkamenot olivat yhteensä 4 350 516 mk ja muut menot 601 093 mk, yhteensä 4 951 093 mk. Valtio on tähän asti korvannut vuosittain jälkikäteen kokonaisuudessaan asutustoimiston menot kaupungille.

26. Raittiuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Raittiuslautakuntaan kuuluivat [1])v. 1954 puheenjohtajana pastori M. Voipio, varapuheenjohtajana vahtimestari K. A. Saarinen sekä jäseninä toimittaja P .V. J. Hanski, toimitsija O. A. Kaspio, insinööri K. F. Kreander, tarkastaja U. R. Merilinna, latoja V. I. Saarinen ja lehtori H. E. Vilkemaa. Kesken vuotta eroa pyytäneen lehtori G. Bäckin tilalle valittiin katulähetystyöntekijä A. v. Martens. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rouva M. H. Meltti ja sihteerinä toimi hallitusneuvos J. H. Konttinen.

Lautakunnan kokoukset pidettiin, mikäli ei toisin päätetty, joka toinen keskiviikko, kuitenkin kesäkuukausina vain tarpeen mukaan. Lautakunta piti kertomusvuonna 19 (ed. v. 15) kokousta, joiden pöytäkirjoissa oli 260 (217) pykälää eli keskimäärin 13.7 (14.5) pykälää kokousta kohti.

Lautakunnalle saapuneita kirjeitä oli 311 (260) ja lähetettyjä kirjeitä 4 156 (4 907).

Lautakunnan virkailijat. Lautakunnalla oli kolme päätoimista virkailijaa, nimittäin neuvoja M. M. Merilinna, raittiustyön ohjaaja, filosofian maisteri K. A. Varjo sekä toimistoapulainen neiti I. I. Kalanne.

Toimisto. Lautakunnan toimisto sijaitsi edelleen Nuorten Talkoiden Kannatusyhdistykseltä vuokratussa huoneistossa Kaisaniemenkatu 13 B. Toimistonhoitajana oli toimistoapulainen Kalanne.

Raittiuslautakunnan rahavarojen käyttö ja tilien tarkastus. Raittiuslautakunnan maksusuoritukset tapahtuivat rahatoimiston välityksellä. Toimistonhoitaja Kalanteella oli kuitenkin oikeus pitää hallussaan 10 000 mk:n suuruista käteiskassaa.

Laskujen hyväksyjiksi lautakunta valitsi [2]) puheenjohtaja Voipion ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja Saarisen sekä heidän varamiehikseen sihteeri Konttisen ja neuvoja Merilinnan.

Helsingin kaupunki sai kertomusvuonna väkijuomaliikkeen voittovaroja n. 38 milj. mk. Näistä kaupunginvaltuusto myönsi raittiustyöhön 14 774 080 mk, josta käytettiin toivonliittotyön tukemiseen 1 544 600 mk, minkä määrärahan kaupunginhallitus myönsi suoraan Helsingin toivonliittotoimikunnalle, ja 7 890 400 mk raittiusjärjestöjen avustuksiksi. Lautakunnan oma talousarvio oli 5 339 080 mk, mikä summa jaettiin seuraavasti: kokouspalkkioihin ja toimihenkilöiden palkkoihin 1 704 080 mk, vuokriin 120 000 mk, tarverahoihin 180 000 mk, raittiusvalistustoimintaan 1 760 000 mk, neuvonta- ja järjestelytoimintaan 1 000 000 mk, raittiustilanteen tutkimiseen 175 000 mk. Lisäksi oli kaupunginhallituksen käytettävänä 400 000 mk:n suuruinen määräraha.

Kaupunginhallitus jakoi [3]) edellämainitun 7 890 400 mk:n suuruisen määrärahan avustuksina 63 raittiusjärjestölle kaupungin alueella suoritettavaa raittiustyötä varten. Avustusta saaneilta järjestöiltä vaadittiin kirjallinen selostus niiden saamien avustusten käytöstä, mikä otettiin huomioon annettaessa lausuntoa uusien määrärahojen jaosta. Varojen käytöstä neuvoteltiin eri järjestöjen kanssa.

Järjestely- ja neuvontatyö. Lautakunnan toimihenkilöt kävivät pääkaupungin eri raittius- ja nuorisojärjestöjen tilaisuuksissa sekä kouluissa antamassa ohjeita ja neuvottelemassa näiden raittiustoiminnasta. Tällaisia tilaisuuksia oli 93 (97). Lisäksi järjestettiin

[1]) Raitt.lk. 20. 1. 5 §. — [2]) S:n 20. 1. 9 §. — [3]) Khs 26. 5. 1 444 §.

kilpailuja seuraavasti: raittiusjuhlakilpailu, johon osallistui 19 juhlaa; vuorokeskustelujen ja pienoisnäytelmien kirjoituskilpailu, johon osallistui 34 raittiusaiheista vuorokeskustelua; oppikoulujen raittiuskilpakirjoitus, johon osallistui n. 5 000 oppikoululaista; kansakoulujen kirjoituskilpailu aiheesta Onnellisen ihmisen tarina, johon osallistui n. 7 000 kansakoululaista; amatöörivalokuvauskilpailu, johon kilpailutöitä saapui 200. Kirjoituskilpailuissa jaettiin 160 kirjapalkintoa oppikoululaisille ja 180 kansakoululaisille. Oppikoulujen raittiustutkintoa varten jaettiin näille oppikirjoja 106 100 mk:n arvosta.

Lautakunnan 3. 2. tekemän päätöksen mukaan hankittiin tanhu- ja askarteluohjausta sitä haluaville raittiusjärjestöille lautakunnan kustannuksella. Tätä etua käytti hyväkseen 5 järjestöä.

Lautakunta julkaisi ja jakoi järjestöille ja kouluille raittiusaiheisen ruotsinkielisen ohjelmakokoelman »Du har ett liv» sekä teki 13. 10. päätöksen kilpailussa palkittujen tai lunastettujen vuorokeskustelujen julkaisemisesta.

Lautakunta lähetti lisäksi järjestöille monistettua alustus- ja esitysohjelmaa. Pyynnöstä hankittiin eri järjestöille laulu-, kuvaelma- ja lausunta-ainehistoa. Lisäksi järjestettiin kaksi nuorisotyön ohjauskurssia 48 osanottajalle ja luentopäivät järjestysmiehille, joilla osanottajia oli 85.

Esitelmätoiminta. Lautakunta harjoitti välitöntä esitelmätoimintaa pääkaupungin kansa- ja oppikouluissa sekä eri järjestöjen tilaisuuksissa. Puhujina toimivat pääasiassa lautakunnan virkailijat, mutta myös muut henkilöt, tilaajan toivomuksen mukaan. Yhteensä pidettiin eri tilaisuuksissa 119 (88) esitelmää, puhetta tai alustusta. Raittiusviikon alkajaissunnuntain jumalanpalveluksia varten pastori Voipio lautakunnan toimeksiannosta laati päivän teksteihin liittyvät raittiuskysymystä koskettelevat saarna-aiheet, jotka ennen raittiusviikkoa lähetettiin pääkaupungin evankelisluterilaisten seurakuntien papeille.

Ohjelma- ja propagandatoiminta. Lautakunnan toimesta pidettiin eri järjestöjen ohjelmaryhmien avulla ilmaisia tilaisuuksia, joissa ohjelman lisäksi esitettiin raittiusaiheisia lyhytfilmejä sekä pidettiin esitelmä, puhe tai haastattelu, seuraavasti: propagandatilaisuudet Pakilan, Oulunkylän ja Tapanilan työväentaloissa, Munkkiniemessä, Kulosaaren Yhteiskoululla, Kaarelan Håkansbergissä; neljä ohjelmallista tilaisuutta joukko-osastoissa; kaksi nuorison raittiusjärjestöjen yhteistilaisuutta.

Esikaupunkien valistustilaisuuksista päätettiin 17. 10., että niiden järjestämistä jatketaan siten, että käytetään po. työssä apuna sellaisia yhdistyksiä, jotka eivät saa avustusta kaupungin varsinaisesta raittiusmäärärahasta ja että avustusta maksetaan vain yksityiskohtaisia laskuja vastaan ja kussakin tapauksessa ennakolta määrättävään enimmäisrajaan saakka.

Lautakunnan kansantanhu- ja näyttämöpukujen lainavarastossa oli vuoden lopulla 8 naisten kansallispukua ja 8 miesten kansallispukujen liiviä sekä erilaisia satunäytelmäpukuja. Vuoden kuluessa tehtiin yli 400 pukulainausta. Lainavaraston ohjesääntö vahvistettiin 17. 2.

Raittiuslehtien jakaminen. Lautakunta tilasi kaikille Helsingin kansakoulujen VI luokkien oppilaille jonkun nuorten raittiuslehden oppilaiden oman valinnan mukaan. Eosta, Joka Poikaa, Koittoa, Nuorten Päivää ja Sarastusta tilattiin yhteensä 1 644 (1 747) vuosikertaa. Keskikoululaisille tilattiin Pohjantähteä 1 338 (834) vuosikertaa ja Hembygdeniä ruotsinkielisille ylioppilaskokelaille 112 (162) vuosikertaa. Keväällä jaettiin suomenkielisille ylioppilaskokelaille Suomen Akateemisen Raittiusliiton toimittamaa Valkolakkinimistä julkaisua.

Vankiloihin, joukko-osastoihin, työmaaruokaloihin ja sairaaloihin levitettiin eri raittiuslehtiä yhteensä 1 003 (895) vuosikertaa. Paitsi omia julkaisujaan levitti lautakunta myös em. laitoksiin esim. Kylväjän, Pohjantähden, Raittiin Joulun ym. lehtien joulunumeroita. »Raitis Helsinki»-niminen lehti ilmestyi raittiusviikoksi 24-sivuisena suomen- ja ruotsinkielisenä yhteisnumerona, jonka painos oli 5 000 kpl. Lehti jaettiin ilmaiseksi osaksi kansakoulujen, osaksi raittiusjärjestöjen välityksellä.

Raittiusviikon vietto. Raittiusviikon järjestelyistä Helsingissä vastasi järjestöjen asettama raittiusviikkotoimikunta, jonka käyttöön lautakunta luovutti työntekijänsä. Tämän toimikunnan toimesta järjestettiin 31. 10. Kauppakorkeakoulun juhlasalissa raittiusviikon avajaisjuhla, 5. 11. Hämäläisten talolla nuorisojuhla ja lastenjuhlat, kaksi erillistä tilaisuutta 7. ja 28. 11. Kansallisteatterin Pienellä näyttämöllä sekä ruotsinkielisten järjestöjen toimesta 18. 11. nuorisojuhla Balderin juhlasalissa.

Lautakunnan saamien tietojen mukaan pidettiin raittiusviikon aikana Helsingissä 47 (37) muuta raittiustilaisuutta, joissa yleisöä oli yhteensä 8 600 (9 640) henkeä. Lisäksi oli useita koulujen ja järjestöjen toimesta pidettyjä tilaisuuksia, joiden lukumäärä ei ole tiedossa.

Teknillinen välineistö. Lautakunnan toimiston käytössä oli kaksi äänielokuvakonetta, Revere-merkkinen ja Ampro-Stylist-merkkinen. Näitä koneita käytettiin toimiston järjestämissä neuvonta-, esitelmä- ja propagandatilaisuuksissa, minka lisäksi elokuvakoneita lainattiin usein järjestöille, jotka itse huolehtivat niiden käyttämisestä.

Koneita käytettiin kertomusvuonna 226 (150) kertaa. Elokuvalainauksia oli yhteensä 1 053 (560), joista raittiusfilmejä oli 420, muita opetusfilmejä 120 ja piirrettyjä 513.

Kertomusvuonna hankittiin lautakunnan käyttöön 15 uutta lyhytelokuvaa. Ei kannata -niminen lyhytkuva valmistettiin T. Heporaudan käsikirjoituksen pohjalla yhdessä Tampereen ja Lahden raittiuslautakuntien kanssa, tuottajana oli Suomi-Filmi.

Lautakunnan rainakonetta ja rainoja lainattiin 36 (35) kertaa. Vuoden lopulla hankittiin lautakunnalle myös Dimafon Universal-merkkinen sanelukone.

Raittiustilanteen tutkiminen. Syksyllä 1953 suoritetusta ns. juopumustutkimuksesta, joka julkaistiin Alkoholikysymys-nimisessä aikakausjulkaisussa, otettiin 500 kpl:n painos [1]) käytettäväksi aikaisemmin sovittuihin tarkoituksiin.

Kevätkaudella suoritettiin Ylioppilaiden Raittiusyhdistyksen jäsenten avulla tutkimus muutamissa ylioppilaiden tanssipaikoissa ja syyskaudella yhteistyössä Suur-Helsingin Ammatillisen paikallisjärjestön kanssa suoritettiin tutkimus työmaajuopottelun levinneisyydestä ja sen seurausilmiöistä. Yhteenveto molemmista tutkimuksista valmistui vasta v:n 1955 puolella.

Esitykset. Kertomusvuonna lautakunta teki kaupunginhallitukselle esitykset asioista, jotka mm. koskivat: v:n 1955 talousarviota [2]); raittiustyönohjaajan, raittiusneuvojan, ja toimistoapulaisen viran siirtämistä korkeampaan palkkaluokkaan [3]); sekä informatiotilaisuuden järjestämistä raittiuslautakunnan 10-vuotisen toiminnan johdosta n. 100 kutsuvieraalle [4]).

Lausunnot. Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle sen pyytämät lausunnot mm. seuraavista asioista: Oy. Alkoholiliike Ab:n anomuksesta väkijuomamyymälänsä siirtämisestä Mäkelänkatu 4:stä Inarintien varrelle rakennettavaan taloon [5]); järjestöjen Tuoremehukomitean avustusanomuksesta Autoilijain kimara -nimisen raittiusjuoman tunnetuksi tekemistä varten [6]); Pienoisnäyttämön Ravintola Oy:n ja Munkki Oy -nimisten ravintoloiden anniskeluoikeuksista [7]); kertomusvuoden raittiusmäärärahan jaosta [8]); Suomen Sosialidemokraattisen Raittiusliiton anomasta 450 000 mk:n suuruisesta avustuksesta [9]); Järjestöjen Tuoremehukomitean 100 000 mk:n apuraha-anomuksesta [10]); Suomen Sosialidemokraattisen Raittiusliiton 250 000 mk:n suuruisesta avustusanomuksesta v. 1955 toimeenpantavia kursseja varten [11]); Svenska Handelshögskolans Restaurang -nimisen ravintolan anniskeluoikeuksia koskevasta anomuksesta [12]); Autoilijain Raittiusliiton järjestämien, Kuortaneen Urheiluopistossa pidettävien kurssien osanottajille myönnettävästä matkarahasta [13]); Angleterre-nimisen ravintolan anniskeluoikeuksien siirtämisestä uuteen Kalevankatu 23:ssa sijaitsevaan ravintolahuoneistoon [14]); anniskeluoikeuksista uutta 3-vuotiskautta varten [15]); Suomen Opiskelevan Nuorison Raittiusliiton anomuksesta, että sille myönnettäisiin joulukuun aikana pidettäviä mainoskilpailuja ja niiden yhteyteen järjestettävää piirustusnäyttelyä varten 100 000 mk:n suuruinen avustus [16]). 12. 5. lähtien kutsuttiin anniskeluoikeusasioita käsiteltäessä väkijuomaliikkeen kunnallinen tarkastaja kokouksiin neuvottelemaan ko. asioista [17]).

Ennenkuin lautakunta antoi lausuntonsa anniskeluoikeuksista uutta 3-vuotiskautta varten, kävi raittiuslautakunnan puheenjohtaja yhdessä kunnallisen tarkastajan ja toimiston työntekijöiden kanssa 7. 11. tutustumassa eräisiin ravintoloihin.

Työmaajuopottelun torjunta. Työmaajuopottelun ehkäisemiseksi suoritettiin kertomusvuonna seuraavat toimenpiteet: järjestettiin Työväen Raittiuspäivän vietto 4. 4. Tällöin pidettiin Työväentalon juhlasalissa tilaisuus, jonka pääsyliput jaettiin työpai-

---

[1]) Raitt. lk. 15. 12. 1953 211 §. — [2]) S:n 16. 6. 149 §. — [3]) S:n 24. 11. 231 §. — [4]) S:n 29. 12. 254 §. — [5]) S:n 20. 1. 14 §, 3. 2. 24 §. — [6]) S:n 20. 1. 15. §. — [7]) S:n 17. 3. 72 §, 31. 3. 81 §. — [8]) S:n 17. 3. 73 §. — [9]) S:n 31. 3. 84 §. — [10]) S:n 16. 6. 146 §. — [11]) S:n 1. 9. 159. §. — [12]) S:n 22. 9. 173 §, 13. 10. 188 §. — [13]) S:n 10. 11. 219 §. — [14]) S:n 24. 11. 228, 8. 12. 240 §. — [15]) S:n 8. 12. 241 §, 29. 12. 250 §. — [16]) S:n 29. 12. 256 §. — [17]) S:n 12. 5. 123 §.

koilla. Ohjelmassa oli järjestöjen ohjelmaryhmien esityksiä sekä puhujina M. Salmela-Järvinen ja K. U. Suomela. Tilaisuudessa oli läsnä noin 550 henkeä; valmistettiin 15 Työväen Raittiuspäivän mainontaan liittyvää elokuvamainosta, joita esitettiin pääkaupungin elokuvateattereissa huhtikuun aikana; Työväen Raittiuspäiväksi julkaistua Raitis kansa rakentaa -nimistä julistetta lunastettiin 1 500 kpl ja jaettiin työpaikoilla. Älä juo isä -nimisen propagandajulisteen levittämistä työpaikoilla jatkettiin. Raitis kansa rakentaa -nimistä lentolehtistä painatettiin 10 000 kpl ja levitettiin työpaikoille. Työväen sanomalehdistölle lähetettiin työmaiden raittiustyötä ja työmaajuopottelua käsittelevää materiaalia. Henkilökohtaisia neuvotteluja ja keskusteluja pidettiin luottamusmiesten kanssa erilaisista torjuntatoimenpiteistä.

Yleinen raittiusmainonta. Kertomusvuonna järjestettiin lautakunnan toimesta yleistä raittiusmainontaa kaksi kertaa. Ensimmäisellä kerralla keskityttiin Työväen Raittiuspäivän mainontaan, jolloin järjestettiin mainoksia elokuvateattereihin, lähetettiin lehdille sanomalehtiartikkeleita ym. Toinen mainontakausi liittyi 31. 10. alkaneeseen raittiusviikkoon, jonka aikana levitettiin 350 mainosjulistetta pääkaupungin mainostauluihin ja -pylväisiin sekä järjestettiin mainontaa elokuvateattereissa. Raittiusviikkoa edeltäneellä viikolla pidettiin yhteistoiminnassa raittiuspiirijärjestöjen kanssa sanomalehdistölle selostustilaisuus, jossa esiteltiin raittiusviikon järjestelyjä. Erikseen toimitettiin pääkirjoitusaineistoa kaikille pääkaupungin päivälehdille. Lautakunnan toimesta painatettiin 15 000 kpl raittiusviikon ohjelmalehtisiä, jotka jaettiin kansakoulujen kautta koteihin. Raittiusviikon tunnuksena oli Luo raitis tapa.

Yhteistyö muiden raittiuslautakuntien kanssa. Yhteistyötä pääasiassa Tampereen, Turun ja Lahden raittiuslautakuntien kanssa jatkettiin. Tampereella pidettiin 15. ja 16. 5. lautakuntien neuvottelukokous, jossa Helsinkiä edustivat puheenjohtaja Voipio, lautakunnan jäsenet Kaspio ja Merilinna sekä virkailijat Merilinna ja Varjo [1]). Kokous teki aloitteet mm. oppikoulujen raittiuskilpakirjoitusten järjestämisestä syksyllä lautakuntien toimesta ja raittiusaiheisen runokilpailun järjestämisestä. Virkailijat Merilinna ja Varjo osallistuivat 20. 11. Turussa pidettyyn mainittujen lautakuntien työntekijöiden neuvotteluun, jossa suunniteltiin yhteisten toimintamuotojen käytännöllistä toteuttamista.

Toimiston muu työ. Päivä- ja aikakauslehtiin annettiin selostuksia, artikkeleita ja aineistoa. Useille nuorille tutkijoille annettiin lautakunnan toimintaa, väkijuomatilannetta ja raittiustyötä käsittelevää aineistoa. Kaupungin eri viranomaisten kanssa neuvoteltiin yhteisistä tehtävistä; nuorisotyö- ja urheilulautakuntien kanssa oli yhteistyö monipuolista. Sosiaaliministeriön raittiuslautakuntatyön yliohjaajaan ja piiriohjaajaan pidettiin yhteyttä. Lukuisten eri raittiuslautakuntien edustajat kävivät lautakunnan toimistossa neuvottelemassa, ja aineiston vaihtoa harrastettiin jatkuvasti.

---

[1]) Raitt. lk. 31. 3. 87 §, 28. 4. 109 §, 24. 5. 138 §.

27. Nuorisotyö

Nuorisotyölautakunnan kokoonpano ja kokoukset ym. Nuorisotyölautakuntaan kuuluivat v. 1954 puheenjohtajana varatuomari E. I. Sahlan ja jäseninä: filosofian maisteri H. E. Backman, sähköasentaja T. H. Hovi, pastori A. A. W. Palmgren, metsänhoitaja V. J. Palosuo, työntekijä J. E. Pääkkönen, valtiotieteen maisteri J. Rihtniemi, toimitsija E. A. Salmi ja toimittaja E. Wiksten, joka valittiin varapuheenjohtajaksi.

Kaupunginhallituksen edustajana nuorisotyölautakunnassa oli apulaiskaupunginjohtaja P. Railo, suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana kansakoulujen tarkastaja fil. tri A. Huuskonen, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana op. T. Häggström sekä lastensuojelulautakunnan edustajana fil. maisteri K. Helasvuo.

Lautakunnan kokouksia oli 13 ja pöytäkirjan pykäliä yhteensä 108.

Päätökset. Lautakunnan päätöksistä mainittakoon mm.: v:n 1954 kurssisuunnitelman hyväksyminen [1]); kaupunkiin muuttoa ja siihen liittyviä ongelmia käsittelevän lyhytelokuvan valmistamista koskevat toimenpiteet [2]); avustusten jako järjestöjen kurssitoimintaa varten muille paitsi poliittisille järjestöille [3]); v:n 1953 toimintakertomuksen hyväksyminen [4]); virkavapauden myöntäminen apulaisnuorisoasiamies Forsmanille Pohjola-Nordenin toimeenpaneman nuorisokurssin ajaksi [5]); huonetilan luovuttaminen Kulosaaren nuorisotalosta kansakoulua varten [6]); lasten päiväkerhon hoitajan palkkaaminen Mäkelän kerhokeskukseen tämän johtajan vapauttamiseksi ko. tehtävästä [7]); kerhohuoneiden käytöstä perittävien vuokrien perusteiden määrääminen [8]); Vattuniemen kesäkodin ottaminen nuorisojärjestöjen käyttöön kesävirkistys- ja kurssipaikaksi [9]); sosionomi S. L. Tammen valitseminen Mäkelän kerhokeskuksen johtajaksi [10]); Pukinmäen kerhokeskuksen käyttäminen päivisin lasten leikkitoimintaan [11]); ainekirjoituskilpailun julistaminen kansakoulujen 6. luokan ja oppikoulujen keskikoulun viimeisen luokan oppilaille [12]); em. lyhytelokuvan valmistusta varten asetetun jaoston jäsenten valitseminen [13]) sekä kerhokeskusten hoitajan ja tp. toimistoapulaisen virkojen haettavaksi julistaminen [14]).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle asioista, joista mainittakoon seuraavat: kellaritilojen varaaminen ja kunnostaminen talosta Merimiehenk. 12 nuorisokerhojen käyttöön [15]); kerhohuoneiston varaaminen lautakunnan käyttöön Käpyrinne-nimisen vanhainkodin rakennuksesta [16]); kerhokeskuksen perustaminen Tapanilan Erä -nimisen urheiluseuran uudistaloon [17]); eräiden nuorisotoimiston virkojen järjestely ja uusien virkojen perustaminen [18]); Pitäjänmäen lastentarhan entisen huoneiston varaaminen nuorisotyölautakunnan käyttöön [19]); lisätilan varaaminen Merimiehenkadun 12:sta nuorisokerhoja varten [20]) sekä tarvittavien määrärahojen anominen kaupunginhallitukselta kerhokeskusten kunnostamista ym. varten [21]).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, joista mainittakoon mm. seuraavat: kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomus v:lta 1953 [22]); Savonkadun askartelupajan työturvallisuustarkastuksessa esitettyjen huomautusten aiheuttamat toimenpi-

---

[1]) Ntlk. 26. 1. 7 §. — [2]) S:n 9. 3. 24 §. — [3]) S:n 6. 4. 34 §. — [4]) S:n 20. 4. 43 §. — [5]) S:n 11. 5. 50 §. — [6]) S:n 11. 5. 51 §. — [7]) S:n 15. 6. 57 §. — [8]) S:n 15. 6. 58 §. — [9]) S:n 15. 6. 62 §. — [10]) S:n 24. 8. 67 §. — [11]) S:n 24. 8. 71 §. — [12]) S:n 14. 9. 77 §. — [13]) S:n 14. 9. 80 §. — [14]) S:n 15. 6. 60 §, 7. 12. 107 §. — [15]) S:n 26. 1. 9 §. — [16]) S:n 9. 3. 25 §. — [17]) S:n 14. 9. 82 §, 12. 10. 88 §. — [18]) S:n 6. 11. 95 §. — [19]) S:n 6. 11. 96 §. — [20]) S:n 7. 12. 103 §. — [21]) S:n 15. 6. 62 §, 12. 10. 88 §. — [22]) S:n 16. 2. 15 §.

teet [1]); nuorisomäärärahojen jako [2]); Lauttasaaren nuorisotalon rakentaminen [3]); nuorisojärjestöjen kurssimäärärahojen jakoa koskeva alistettu päätös [4]); Käpylän järjestöjen nuorisotalon rakentamista koskeva kirjelmä [5]); palkkaluokituskomitean mietintö [6]).

Nuorisotoimisto. Toimiston virkailijoina olivat edelleen: nuorisoasiamies, filosofian maisteri H. Niittynen, apulaisnuorisoasiamies nuorisonohjaaja K. Forsman, kaupunkiin muuttavan nuorison neuvojana valtiotieteen maisteri M.-L. Pohjola, toimistoapulaisina rouvat P. Heininen ja K. Paturi ja vahtimestarina hienomekaanikko V. Artman. Kerhokeskusten hoitajina toimivat tilapäisesti sosionomi W. Bühler ja opiskelija E. Pitkänen.

Nuorisotoimistolle saapui kertomusvuonna kaikkiaan 1 431 kirjettä ja sieltä lähetettiin 7 118 kirjettä. Kiertokirjeitä lähetettiin yhteensä 20, joista 11 suomenkielisille ja 9 ruotsinkielisille järjestöille.

Kaupunkiin muuttavan nuorison opastustoimisto. Toimiston esittelykortti lähetettiin 6 426:lle 15—24 vuotiaalle nuorelle, jotka osoitetoimiston antamien tietojen mukaan olivat vuoden aikana muuttaneet Helsinkiin.

Edelleen jaettiin »Aiotko Helsinkiin» kirjasta matkustajakoteihin, hotelleihin, ravintoloihin, kahviloihin, yömajoihin sekä muihin sellaisiin paikkoihin, joissa maalta tulleen nuorison arveltiin käyvän.

Vuoden lopulla valmistui kaupunkiin muuttaneitten nuorten ongelmia koskettelevа filmi »Herra Helsinki», joka erään suomalaisen kokoillan filmin mukana kiersi ympäri maata ja joka oli lainattavissa nuorisotoimistosta.

Toimistossa kävi kertomusvuoden aikana 377 uutta asiakasta ja entisiä n. 30. Puhelimitse suoritettiin 350 ohjausta.

Uusien asiakkaitten lukumäärä eri kuukausina oli seuraava:

	Miehiä	Naisia	Yht.		Miehiä	Naisia	Yht.
Tammik.	12	26	38	Heinäk.	23	8	31
Helmik.	18	20	38	Elok.	—	—	—
Maalisk.	15	25	40	Syysk.	20	26	46
Huhtik.	18	12	30	Lokak.	13	25	38
Toukok.	13	10	23	Marrask.	13	22	35
Kesäk.	23	13	36	Jouluk.	10	12	22
				Yhteensä	178	199	377

Opastustoimistossa käyneiden uusien asiakkaiden ikäryhmitys:

Ikä	Miehet	Naiset	Yht.	Ikä	Miehet	Naiset	Yht.
15 v.	6	4	10	21 v.	—	18	18
16 v.	6	22	28	22 v.	52	10	62
17 v.	24	19	43	23 v.	13	8	21
18 v.	26	12	38	24 v.	26	10	36
19 v.	13	67	80	25 v.	—	—	—
20 v.	6	21	27	26 v.	6	8	14
					178	199	377

Asiakkaat jakautuivat käyntinsä syyn perusteella seuraavasti:

Käynnin syy	% kaikista käyneistä	Käynnin syy	% kaikista käyneistä
Opiskelu	20	Työasiat	32
Vapaa-ajan harrastus	14	Työttömiä	7
Asuntoasiat	18	Muut asiat	9
			100

Täysin työttömiä oli toimistossa käyneistä 7 %, jotka tulivat toimistoon joko suoraan linja-autoasemalta tai rautatieasemalta siellä olevien opasteiden ohjaamina. Joukossa

[1]) Ntlk. 9. 3. 23 §. — [2]) S:n 6. 4. 35 §. — [3]) S:n 20. 4. 41 §. — [4]) S:n 11. 5. 48 §. — [5]) S:n 6. 11. 97 §. — [6]) S:n 6. 11. 99 §.

oli myöskin muutamia sellaisia, jotka hotellissa asuttuaan ja yritettyään turhaan saada työtä tulivat toimistoon, kun rahat olivat loppuneet eikä apua mistään muualta saatu.

Työasioissa käyneet olivat suurimmalta osalta kotiapulaisia, jotka eivät voineet sopeutua perheeseen ja joilla oli erimielisyyksiä työnantajansa kanssa mm. vapaa-aikojen järjestelystä. Tähän ryhmään kuuluivat myöskin sellaiset nuoret, jotka olivat tiedustelleet jatko- ja ammattiopintomahdollisuuksia. I ryhmään eli opiskeluryhmään kuuluvat taas ne nuoret, jotka opiskelivat jotakin vain harrastuksen vuoksi esim. musiikkia, piirustusta, kirjallisuutta jne.

Asuntoasioissa toimiston puoleen kääntyneet olivat joko kokonaan vailla asuntoa tai sitten heillä oli niin kehno asunto, että sen vaihtaminen oli välttämätöntä. Asuntoja voitiin välittää joko yhteismajoituspaikkoihin tai autettiin asunnon hankkimisessa ilmoitusten välityksellä. Ryhmään muut asiat kuului erilaisia tiedusteluja asioimisesta virastoissa, erilaisten asiakirjojen hankkimista sekä yhteiskuntaan sopeutumattomien ohjaamista ja sopivien harrastusten etsimistä heille.

Kirjeenvaihto maaseudulla asuvien nuorten sekä siellä toimivien lautakuntien kanssa vilkastui huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna ja lukuisia tiedusteluja tehtiin asunnon-, työnsaanti ja opiskelumahdollisuuksista täällä. Nuorten ohjaaminen järjestöihin oli vuoden loppupuolella jo huomattavasti helpompaa kuin keväällä.

Nuorisotyölautakunnan lainavarasto. Lainavaraston käyttö lisääntyi jatkuvasti, kuten allaolevat luvut osoittavat.

Lainattuja välineitä	Varastossa		Lainauskertoja	
	v. 1953	v. 1954	v. 1953	v. 1954
Telttoja ja kaminoita	188	220	740	801
Kenttäkeittiöitä	10	10	31	40
Keittiövälineitä	914	1 022	1 071	1 291
Työkaluja	87	62	89	167
Teknillisiä välineitä	26	33	662	1 104
Musiikkivälineitä	441	489	2 621	3 587
Muita välineitä	100	195	306	356

Uudishankintoja tehtiin seuraavasti: 25 kpl Niger-telttoja (6—8 hengen), 13 kpl Panutelttoja (2 hengen), 1 kpl vahvistinlaitteita, 100 kpl telttatuoleja, 50 kpl nuottitelineitä, 45 kpl äänilevyjä.

Koska osa määrärahoista on käytettävä teknillisten välineiden ja leirivarusteiden huolto- ja korjauskustannuksiin, ei uudishankintoja voitu suorittaa siinä laajuudessa, kuin järjestöjen tarve olisi vaatinut.

Nuorisotyölautakunnan kerhohuoneet. Nuorisotyölautakunta toimi edelleen kerhohuoneiden hankkimiseksi järjestöjen käyttöön. Toimintavuoden aikana 7 uutta kerhokeskusta aloitti toimintansa. Nämä keskukset sijaitsevat osittain liitosalueilla ja siellä toimivien järjestöjen huoneistotarve pystyttiin tyydyttämään.

Tilanne varsinaisella kaupunkialueella oli edelleen vaikea, sillä uusia kerhohuoneistoja oli rakennustoiminnan niukkuuden tähden vaikea saada. Merimiehenkadun 12:ssa toimintansa aloittanut kerhokeskus paransi kuitenkin huomattavasti tilannetta kaupungin eteläosissa. Myöskin Karjalankadun keskus, joka ostettiin raittiusyhdistys Kilveltä, poisti tuntuvan puutteen kaupungin pohjoisosassa. Kerhohuoneiden käyttö oli edelleen jaettu kahteen vuoroon muutamin poikkeuksin, mutta tästä huolimatta ei kaikille anojille ole voitu järjestää riittävästi työvuoroja varsinkaan kaupunkialueella.

Intiankadun kerhokeskus toimi kolmessa kellarihuoneessa, joista kaksi oli varattu kerhotoimintaa ja yksi askartelua varten. Kaikki huoneet olivat koko illan saman järjestön käytössä, käyttövuoroja 139.

Karhulinnan kerhokeskus Herttoniemessä käsitti kolme kerhohuonetta, joiden käyttövuoroja oli yhteensä 482.

Kumpulan kerhokeskuksessa oli sekä kerhohuoneita että askarteluhuone, jotka varattiin koko illaksi yhden järjestön käyttöön, vuoroja oli 189.

Malmin kerhokeskus käsitti kaksi pientä kerhohuonetta, jotka myös olivat samanaikaisesti yhden järjestön käytössä; käyttövuoroja 131.

Maunulan kerhokeskus käsitti kaksi kerhohuonetta ja keittiön. Päivisin huoneistoa käytettiin kotitalouslautakunnan kurssipaikkana. Käyttövuoroja oli 398.

Päijänteentien kerhokeskus käsitti viisi huonetta. Toiminta tapahtui kahdessa vuorossa, kaikkiaan näitä oli 606.

Ruskeasuon keskus ei vielä ollut täydessä käytössä. Siellä kokoontuvia järjestöjä oli vain kolme. Käyttövuoroja oli 110.

Siltasaaren kerhokeskuksessa oli kuusi huonetta ja keittiö. Illat oli jaettu kahteen vuoroon, yhteensä näitä oli 813.

Stadionin kerhokeskus nuorisotoimiston yhteydessä käsitti kolme kerhohuonetta, pöytätennissalin, käyttövuoroja 233, valokuvauslaboratorion, 122 vuoroa, ja luentosalin. Käyttövuoroja oli 642 kerhohuoneiden osalta sekä luentosalin osalta 72 käyttötuntia.

Unioninkadun kerhokeskukseen kuului kaksi kerhohuonetta ja laboratorio. Illat oli jaettu kahteen vuoroon ja olivat ne kaikki varatut. Kaikkiaan vuoroja oli 528, laboratorion kohdalla 253 käyttötuntia.

Eläintarhan askarteluparakit olivat vilkkaassa käytössä, varsinkin veistohuone, jossa syntyi tungosta. Pasilan askarteluparakki oli edelleen järjestöjen käytössä.

Oulunkylän retkeilykeskus oli useiden järjestöjen sunnuntai- ja viikonloppuretkien kohteena.

Seuraavat uudet kerhokeskukset aloittivat toimintansa kertomusvuonna:

Karjalankadun kerhokeskus, johon kuului kaksi kerhohuonetta ja keittiön käsittävä erillinen parakkirakennus. Toiminta aloitettiin vasta syksyllä. Käyttövuoroja oli 132.

Kulosaaren kerhokeskus käsitti kolme kerhohuonetta, joissa päivisin toimi kansakoulu, sekä askarteluhuoneen ja vahtimestarin asunnon. Täälläkin toiminta alkoi vasta syksyllä. Käyttövuoroja oli 88.

Käpyrinteen kerhokeskus, jossa toiminta aloitettiin vasta myöhään syksyllä, käsitti kolme kerhohuonetta, juhlasalin, askarteluhuoneen ja keittiön. Käyttövuoroja oli 157.

Mäyränlinnan kerhokeskukseen kuului kaksi kerhohuonetta, jotka olivat varta vasten ko. tarkoitukseen rakennetut. Toiminta alkoi maaliskuussa ja käyttövuoroja oli 125.

Pohjois-Haagan kerhokeskus käsitti neljä kerhohuonetta, joista osa oli päivisin kansakoulun käytössä. Varsinaisesti toiminta aloitettiin vasta syyskuussa ja käyttövuoroja oli 83.

Pukinmäen kerhokeskus, johon kuului kaksi kerhohuonetta, askarteluhuone ja vahtimestarin asunto, oli jo koko kertomusvuoden järjestöjen käytössä. Päivisin toimi yhdessä kerhohuoneessa lasten päiväkoti. Käyttövuoroja oli 297.

Merimiehenkadun kerhokeskus käsitti kaksi kellarihuonetta, joista toinen oli varsin tilava. Käyttövuoroja oli 130.

Vattuniemen kesäkoti. Suomenkielisen työväenopiston entinen kesähuvila siirtyi heinäkuun alusta nuorisotyölautakunnan hallintaan. Nuorisojärjestöjen retkeily- ja viikonloppuviettopaikkana se ei vielä ensimmäisenä kesänä päässyt täyteen käyttöön, koska korjaukset veivät aikaa aina heinäkuun puoliväliin.

Nuorisotyölautakunnan omat kerhokeskukset. Käpylän kerhokeskuksessa toimi keskimäärin 99 poikaa ja 98 tyttöä eli yhteensä 195 kerholaista. Kerhokeskuksessa oli toiminnassa 31 kerhoa, jotka vuoden aikana pitivät kaikkiaan 1 022 tilaisuutta.

Tyttöjen talvileiri oli Ohkolassa ja osanottajia oli 11, pojille järjestettiin hiihtomestaruuskilpailut 4. — 7. 4.

Tytöillä oli kesäleiri Ohkolassa, osanottajia oli 16; poikien leiri oli Bengtsårissa, missä osanottajia oli 26.

Kerhokeskuksen johtajana toimi hopeaseppä H. Kauppala ja tyttötyönjohtajana rouva T. Valkama. Palkattuina ohjaajina olivat M. Kauppala, T. Oinonen, S. Vedenoja, A. Kauppala, E. Suur-Uski, E. Pietilä ja K. Paturi.

Mäkelän kerhokeskukseen kuului keskimäärin 57 poikaa ja 58 tyttöä, yhteensä 115 kerholaista. Kerhoja toimi 18 ja ne pitivät vuoden aikana yhteensä 803 tilaisuutta.

Kesäleiri oli Bengtsårissa, osanottajia yhteensä 20, talvileiri pidettiin Nuuksiossa, osanottajia oli 9 tyttöä ja 10 poikaa.

Kerhokeskuksen johtajana toimi nuorisonohjaaja H. Väinölä ja 1. 9. alkaen nuorisonohjaaja S.-L. Tammi. Ohjaajina olivat A. Lammi, E. Lintusaari, L. Horjander, R. Nurmi M. Paturi, E. Pitkänen ja A. Rytkönen.

Vallilan kerhokeskuksen toiminta jatkui edelleenkin vanhaan tapaan yhteistyössä Kalliolan työskeskuksen kanssa.

Kerhokeskuksessa toimi keskimäärin 351 poikaa ja 116 tyttöä eli yhteensä 467 kerholaista. Kerhoja oli 29 ja kaikkiaan pidettiin 2 020 tilaisuutta.

Kerhokeskuksen johtajana toimi nuorisotyönjohtaja T. Harto ja tyttökerhoja ohjasi Kalliolan tyttöohjaaja H. Rantanen. Heidän lisäkseen palkattomina ohjaajina toimi joukko vapaaehtoisia työntekijöitä.

Bengtsårin leirialuetta käyttivät Käpylän kerhokeskuksen pojat, Mäkelän kerhokeskuksen pojat ja tytöt, Sofianlehdon vastaanottokodin pojat sekä Saalem seurakunta.

Kurssitoiminta. Kertomusvuonna järjestettiin seuraavat suomen- ja ruotsinkieliset kurssit:

20 suomenkielistä kurssia:	aika	osanottajia	kurssin johtaja
Näyttämöohjaajakurssi	8. 1.—26. 2.	10	Taiteilija Pirkko Karppi
Teknillisten välineiden käyttökurssi	18. 1.— 3. 2.	44	Maisteri H. Niittynen
Keramiikkakurssi	21. 1.—23. 2.	26	Taiteilija Ulla Procopé
Pullakorukurssi	10. 2.—12. 2.	26	Sosionomi W. Bühler
Teknillisten välineiden käyttökurssi	15. 2.— 3. 3.	36	Maisteri H. Niittynen
Nuorisopsykologian kurssi	18. 2.— 4. 3.	n. 150	,, H. Niittynen
Kankaanpainantakurssi	19. 2.—12. 3.	16	Sosionomi W. Bühler
Keramiikkakurssi	5. 4.—12. 5.	22	Taiteilija Pirkko Sjödin
Leirinjohtajakurssi	7. 5.—21. 5.	31	Maisteri H. Niittynen
Valokuvauskurssi	6. 5.—20. 5.	13	,, E. Laaksovirta
Teknillisten välineiden käyttökurssi	14. 9.—23. 9.	32	,, H. Niittynen
Nahkamuotoilukurssi	13. 9.—22. 9.	17	Sosionomi W. Bühler
Retkeilykurssi	28. 9.—17.10.	25	Maisteri H. Niittynen
Paperitöiden kurssi	11.10.—21.10.	26	Sosionomi S.-L. Tammi
Leikkikurssi	12.10.— 1.11.	43	,, K. Paturi
Teknillisten välineiden käyttökurssi	26.10.— 9 11.	36	Maisteri H. Niittynen
Näyttämöohjaajakurssi	11.11.— 2.12.	10	Taiteilija Inga-Liisa Laukka
Leikkikalukurssi	15.11.—24.11.	12	Sosionomi W. Bühler
Vanhojen tanssien ja tanhujen kurssi	19.11.— 3.12.	66	Nuorisonohjaaja H. Korppi
Juhlanjärjestämiskurssi	24.11.—13. 1.55	19	Maisteri H. Niittynen

7 ruotsinkielistä kurssia:			
Teknillisten välineiden käyttökurssi	4. 2.—23. 2.	23	Nuoriso-ohjaaja K. Forsman
Valokuvauskurssi	2. 4.—23. 4.	10	Valokuvaaja P.E. Jansson
Teknillisten välineiden käyttökurssi	24. 9.— 6.10.	30	Nuoriso-ohjaaja K. Forsman
Juhlanjärjestämiskurssi	13.10.—29.10.	15	,, K. Forsman
Keramiikkakurssi	18.10.— 8.11.	22	Taiteilija Pirkko Sjödin
Joulukoristekurssi	3.11.—17.11.	22	Nuoriso-ohjaaja K. Forsman
Teknillisten välineiden käyttökurssi	19.11.— 3.12.	11	,, K. Forsman

Vierailut. Kertomusvuonna kävi nuorisotoimistoon ja sen työhön tutustumassa mm. pari amerikkalaista stipendiaattia, Neuvostoliiton nuorisovaltuuskunta sekä useita kotimaisia koululaisryhmiä ja eri lautakuntien edustajia, mm. Tuusulan nuorisotyölautakunta kokonaisuudessaan.

28. Ammattioppilaslautakunta

Lautakuntaan kuuluivat v. 1954 puheenjohtajana diplomi-insinööri E. E. Söderman sekä työnantajain edustajina rehtori A. B. Rautavaara ja talousneuvos L. N. Tuomi sekä työntekijäin edustajina toimitsija V. J. Kuukkanen ja liittopuheenjohtaja E. O. Nissilä. Edellisten varajäseninä olivat toimitusjohtaja V. Jokivaara ja E. O. Mielonen sekä jälkimmäisten toimitsija H. O. Helkavuori ja asiamies O. I. Turunen. Sihteerinä toimi apulaiskaupunginsihteeri T. S. Törnblom.

Kertomusvuonna luetteloitiin 104 kirjapainoalan, 51 kähertäjäalan, 41 metallialan, 36 sähköalan, 6 ompelualan, 7 kultaseppäalan, 6 hammasteknikkoalan, 1 moottoripyöräasentaja-alan, 25 puhelinjohtoasentaja-alan, 1 valokuvausalan, 2 kelloseppäalan, 2 puuseppäalan, 18 leipurialan ja 1 keramiikka-alan eli yhteensä 301 oppisopimusta.

Edellisiltä vuosilta oli jäljellä 1 715 oppisopimusta, vuoden kuluessa päättyi 57 ja purettiin 23 sopimusta. Voimassa olevia oppisopimuksia oli vuoden lopussa yhteensä 1 936, joista 1 633 oli miehiä ja 303 naisia koskevia sopimuksia.

29. Kotitalouslautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Lautakuntaan kuuluivat v. 1954 puheenjohtajana kansanedustaja E. H. Nurminen sekä jäseninä: tarkastaja T. J. Alanko, rouva I. O. Hietanen, talousopettaja A. M. Häggman, rouvat S. E. Lehtivuori ja H. Liuhta, talousopettaja M. Schauman, rehtori K. M. Sihvonen ja filosofian kandidaatti A. M. J. Tamminen, joista tarkastaja Alanko valittiin varapuheenjohtajaksi. Kaupunginhallituksen edustajana oli kansanedustaja L. S. Lehto. Sihteerin tehtäviä hoiti johtajaopettaja I. Grotenfelt.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 12 kertaa ja pöytäkirjoihin merkittiin 137 pykälää. Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä oli 386 ja saapuneiden 300. Laskuja hyväksyttiin 893.

Toimihenkilöt. Lautakunnan palveluksessa oli kertomusvuonna 16 vakinaista ja 7 tuntiopettajaa, nim. vakinaisina: johtajaopettaja, 6 talousopettajaa, 1 kodinhoidonopettaja, 2 kotitalousneuvojaa, 4 käsityönopettajaa sekä 2 käsityöneuvojaa. Tuntiopettajia oli 1 talousopettaja, 3 käsityönopettajaa, 1 modistiopettaja. Lisäksi toimi tuntiopettajina 2 henkilöä, joista toinen opetti laulua, toinen käsitöitä. Opetus- ja perhepesuloissa toimi 4 pesulanhoitajaa sekä mankelinhoitaja 9. 7. saakka. Siivoojia ja vahtimestareita eri toimipaikoissa oli yhteensä 5.

Toimipaikat. Lautakunnan toiminta tapahtui 26 eri paikassa, nim. omissa opetushuoneistoissa: Helsinginkatu 26:ssa, Mäkelänkatu 45:ssä, Fredrikinkatu 16:ssa ja Koskelantie 27:ssä sekä seuraavissa kansakouluissa: Haagan, Herttoniemen, Lauttasaaren, Malmin, Maunulan, Munkkiniemen, Oulunkylän, Pakilan, Pitäjänmäen, Puistolan, Pukinmäen, Tapanilan ja Vartiokylän kansakoulussa sekä lisäksi vielä Tapanilan, Puistolan, Malmin, Pakilan, Oulunkylän ja Pitäjänmäen äitiys- ja lastenneuvoloissa ja Maunulan Nuorisotoimiston kerhohuoneistossa.

Pesulatoiminta tapahtui lautakunnan hallinnassa olevissa kahdessa opetus- ja perhepesulassa Mäkelänkatu 86:ssa ja Susitie 2—6:ssa.

Toiminta. Opetustoiminta jakaantui ruoanvalmistuksen-, käsitöiden-, kodinhoidon- ja pesunopetukseen. Opetusta annettiin erilaisilla käytännöllisillä ja havaintokursseilla sekä luento- ja havaintoesityksinä. Kurssit havaintoesityksineen olivat erittäin suosittuja ja osaanotto näihin oli vilkasta.

Kurssitoiminta

	Kurssien lukumäärä	Oppilasmäärä
Ruoanlaittokursseja (5—12 kertaa)	106	921
Leipomakursseja (5 kert.)	40	282
Havaintokursseja (3 kert.)	14	342
Havaintoesityksiä	95	1 967
» neuvoloissa	106	1 041
Puutarha- ym. neuvontaa	13	53
		4 606
Kodinhoidonkursseja (12 kert.)	2	28
Silityskursseja (6 kert.)	3	21
Pesutupien hoitajille kurssi (5 kert.)	1	41
Havaintoesityksiä ja pesuluentoja	25	516
Neuvontaa talopesuloissa	19	303
		909
Käsityöneuvontaa (12—16 kertaa)	53	943
Pukuompelukursseja (10 kertaa)	24	332
Hattukursseja (10 kert.)	19	191
Peitteenvalmistus-, revinnäiskirjonta- ym. kursseja	9	88
		1 554

Kerhot. Kotitalouslautakunnalla oli kolme omaa kerhoa, joiden yhteinen jäsenmäärä oli 214. Kerhoilloissa käsiteltiin kerhotoimintaa koskevat viralliset asiat, laulettiin, luettiin kirjallisuutta sekä keskusteltiin erilaisten alustusten johdosta. Esitelmistä mainittakoon mm.: Naisen asema avioliitossa, Laihuus ja lihavuus, Perheenemäntä työnjohtajana. Lisäksi järjestettiin myyjäisiä ja juhlia, käytiin teatterissa ja retkeiltiin.

Näyttelyt. Kertomusvuonna järjestettiin sieninäyttely, jossa oli erilaisia syksyn sieniä ja sieniruokia maistettavana. Yhdessä Sieniseuran ja Gastronomisen yhdistyksen kanssa järjestettiin Mäkelän uudessa kansakoulussa esitelmä- ja maistiaistilaisuus herkkusienien tunnetuksi tekemiseksi. Maistiaisten valmistusohjeet perustuivat Kotitalouskeskuksen tekemään tutkimukseen herkkusienien soveltumisesta suomalaiseen ruokavalioon.

Pesulatoiminta. Molemmat opetus- ja perhepesulat olivat kertomusvuonna ahkerassa käytössä itsepalvelupesuloina. Pesuloiden toiminnassa oli vaikeutena se, että pesulat alunperin suunniteltiin talopesuloihin, jotka sitten käyttövaikeuksien takia annettiin kotitalouslautakunnan ohjattaviksi. Pesuloiden teho ja koneiden kestävyys eivät olleet niin suuret, että hoidon kannalta välttämättömät palkka- ja korjauskulut olisi saatu kokonaan peitetyiksi. Pesuloiden yhteinen asiakaslukumäärä oli 6 300 ja pesty vaatekilomäärä 129 593 kg. Lisäksi oli jonkinverran erikoispesuja, kuten mattoja, täkkejä jne.

Tuloja oli pesuloista 5 200 987 mk ja menoja 5 606 263 mk, joten tappio oli kertomusvuonna 405 276 mk. Tappioon sisältyi ylityksiä korjaus- ja palkkauskuluissa, sillä mm. mankelinhoitaja L. Lehdon pitkän sairausloman ja pesulanhoitaja T. Saksan tapaturman aiheuttamat ylimääräiset palkkauskulut olivat jo yli 106 000 mk. Tappioon sisältyi lisäksi pesunopetuksen aiheuttamat kulut noin 100 000 mk, jota ei myönnetty lautakunnalle erillisenä.

Tutkimus- ja julkaisutoiminta. Kotitalouslautakunta pyysi 14. 4. järjestelytoimistoa tekemään perusteellisen tutkimuksen opetus- ja perhepesuloiden kannattavuudesta. Tutkimuksen suoritti insinööri T. Lehto ja tulokset ilmenivät yksityiskohdittain järjestelytoimiston kirjelmästä 15. 6.

Kaupunginvaltuuston pyytäessä lausuntoa aloitteesta kunnallisten itsepalvelupesuloiden lukumäärän lisäämiseksi päätti lautakunta tehdä tarkan tutkimuksen Suur-Helsingin pesutupatilanteesta kohdistaen huomionsa erikoisesti koneellisten pesutupien lukumäärään ja tarkoituksenmukaisuuteen sekä pesutupien perheenemännille aiheuttamiin kustannuksiin. Tutkimuksen suoritti maisteri R. Huttunen apunaan talousopettaja A. Ojala, ja se käsittää tiedot yli 2 000 talopesutuvasta.

Saadakseen opetustyön joustavammaksi laativat lautakunnan talousopettajat ruoanlaittokursseja ja havaintoesityksiä varten monistetut ruokaohjeet. Täten saatiin myös kurssiohjelmat ja kustannukset eri opettajien pitämillä kursseilla suunnilleen samoiksi.

Huoneistotilojen ahtaus rajoitti jatkuvasti lautakunnan toiminnan laajentumista. Tämän epäkohdan poistamiseksi päätettiin Maunulaan, Rajametsäntie 32:een perustaa uusi opetushuoneisto. Sen sisustaminen siirtyi v:n 1955 puolelle.

Lautakunnan työn laajuuden selventämiseksi esitetään muutamia rinnakkaislukuja v:n 1945 ja 1954 toiminnasta:

	1945	1954
Vakinaisten opettajien lukumäärä	7	16
Tuntiopettajien »	6	7
Työpisteiden »	4	26
Kurssien »	80	283
Havaintoesitysten »	20	245
Pesuloiden »	—	2

Lautakunnan menot olivat 19 956 323 mk jakautuen seuraaviin eriin:

Menoerä	Mk
Palkkiot	106 980
Vakinaiset viranhaltijat	8 028 520
Tilapäiset viranhaltijat	880 424
Muut palkkamenot	618 991
Vuokra	1 849 480

Menoerä	Mk	
Lämpö	208 464	
Valaistus	157 337	
Siivoaminen	465 514	
Kaluston hankinta	328 082	
Kaluston kunnossapito	32 246	
Painatus	78 746	
Tarverahat	395 141	
Tarveaineet	997 390	
Pesunopetus ja perhepesula	5 606 263	19 753 578
Kisakylän huoneisto		202 750
		19 956 323

Tuloja kertyi kurssitoiminnasta 921 935 mk, pesulatoiminnasta 5 200 987 mk, yhteensä 6 122 922 mk.

30. Kaupunginkirjasto [1]

Kirjastolautakunta

Kirjastolautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna huoltopäällikkö K. L. Kulo puheenjohtajana, ylikirjastonhoitaja E. M. Bruun varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä filosofian maisteri L. E. Hyvämäki, opettaja H. I. Koivu, eristäjä P. O. Kujala, lehtori L. Mäkinen, arkistonhoitaja H. V. Raatikainen, filosofian maisterit K. G. E. Salovaara ja J. O. H. Tallqvist. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli opetus- ja sairaala-asiain johtaja P. B. J. Railo.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 14 kertaa. Pöytäkirjat käsittivät yhteensä 161 pykälää, saapuneita kirjelmiä oli 317 ja lähetettyjä kirjelmiä 313.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: portaikon rakentamista Kallion sivukirjaston aikuisten lainausosastolle [2]); henkilöhissin hankkimista pääkirjastoon [3]); avoinna olevien kirjastoamanuenssin virkojen uudelleenjärjestelyä [4]); vieraanvaraisuuden osoittamista Suomen Kirjastoseuran järjestämien talvipäivien osanottajille [5]); puhelimen hankkimista Toukolan sivukirjastoon [6]); pohjoismaisille kirjastonhoitajakursseille osallistuvien kirjastovirkailijoiden apuraha-anomusta [7]); valaistuksen uusimista Kallion sivukirjaston lainausosastolla [8]); opiskelunneuvojan viran perustamista Töölön sivukirjastoon [9]); kirja-auton hankkimista kaupunginkirjastolle [10]); pääkirjaston siipirakennussuunnitelman toteuttamista [11]); kirjastorakennuksen rakentamista Töölöön [12]); Kallion kirjastotalon pääoven edustan kiveyksen korjaamista ja jalkojenpyyhkimistelineiden sijoittamista kiveyksen tasoon [13]); puhelimen hankkimista kirjaston sivukirjastokeskukselle [14]); Kallion sivukirjaston sisäänkäyntiovien uusimista [15]); kirjastohuoneiston varaamista Puistolan Vapaaehtoisen Palokunnan talon siipirakennuksesta [16]); huonetilan varaamista Pitäjänmäen sivukirjastolle vanhasta suomalaisesta kansakoulusta [17]); huonetilan varaamista Stadionin katsomoiden alle rakennettavista huoneistoista [18]); kirjaston v:n 1955 rakennussuunnitelman toteuttamista [19]); puhelimen hankkimista Pitäjänmäen ja Pakilan sivukirjastoille [20]); Pitäjänmäen sivukirjaston aukioloajan pidentämistä [21]); Kallion sivukirjaston keskuslämmityslaitteiden korjausta [22]); kalustomäärärahan anomista Pakilan sivukirjaston uutta huoneistoa varten [23]); Toukolan sivukirjaston aukioloajan pidentämistä [24]); kalustomäärärahan anomista Haagan sivukirjaston uutta huoneistoa varten [25]); kirjaston edustajien lähettämistä Tampereella pidettävään neuvottelukokoukseen [26]); työsopimussuhteessa olevan päätoimisen siivoojan palkkaamista Toukolan sivukirjastoon [27]) ja sairaaloissa toimivan kirjastohenkilökunnan ruokailuoikeutta [28]).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien v:n 1953 kertomusta [29]); kirjastolautakunnan valvonnan alaisten yleishyödyllisten laitosten ja yritysten v:n 1953 avustusmäärärahojen käytön

---

[1]) Kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa. — [2]) Kirj. lk. 29. 1. 12 §. — [3]) S:n 29. 1. 16 §. — [4]) S:n 26. 2. 19 §. — [5]) S:n 26. 2. 26 §. — [6]) S:n 26. 2. 28 §. — [7]) S:n 26. 3. 35 §. — [8]) S:n 26. 3. 36 §. — [9]) S:n 21. 5. 59 §. — [10]) S:n 21. 5. 60 §. — [11]) S:n 21. 5. 63 §. — [12]) S:n 21. 5. 64 §. — [13]) S:n 21. 5. 65 §. — [14]) S:n 21. 5. 66 §. — [15]) S:n 21. 5. 67 §. — [16]) S:n 21. 5. 68 §. — [17]) S:n 21. 5. 73 §. — [18]) S:n 21. 5. 74 §. — [19]) S:n 20. 8. 91 §. — [20]) S:n 17. 9. 101 §. — [21]) S:n 17. 9. 103 §. — [22]) S:n 17. 9. 108 §. — [23]) S:n 17. 9. 109 §. — [24]) S:n 17. 9. 117 §. — [25]) S:n 17. 9. 119 §. — [26]) S:n 15. 10. 128 §. — [27]) S:n 10. 12. 148 §. — [28]) S:n 10. 12. 149 §. — [29]) S:n 26. 2. 20 §.

valvontaa [1]); kaupungin irtaimen omaisuuden tarkastajien toimintakertomusta [2]); »Kirjoja sokeille»-yhdistyksen avustusanomusta [3]); Maunulan sivukirjaston perustamista [4]); kaupungin irtaimen omaisuuden tarkastajille annettua, luetteloista poistettuja kirjoja koskevaa selvitystä [5]); kirjaston perustamista poliisilaitoksen keskusasemalle [6]); palkkaluokituskomitean mietintöä [7]); suomenkielisen työväenopiston kirjastonhoitajan viran perustamista [8]) ja kirjaston perustamista Vallisaareen [9]).

Kirjaston toiminta

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa oli kaupunginkirjaston palveluksessa 152 vakinaista viranhaltijaa.

Pääkirjaston lastenosaston osastonhoitaja E. M. Vaula kuoli 18. 2. ja pääkirjaston vahtimestari J. A. Laustela 25. 7.

Virkaero myönnettiin omasta pyynnöstä kirjastoamanuenssi M. A. Martikaiselle 16. 4. alkaen; järjestelyapulaiselle M. Nysténille 1. 5. alkaen; toimistoapulaiselle A. O. Valveelle 15. 5. alkaen; kirjastoamanuenssi H. Hänniselle 1. 8. alkaen; kirjastoamanuenssi I. A. Tamlanderille eläkeiän perusteella 17. 8. alkaen; järjestelyapulaiselle I. Ekelundille 1. 10. alkaen; vt. siivooja H. Suvilähteelle 23. 9. alkaen sekä vs. siivooja E. Skottmannille 27. 11. alkaen.

Kaupunginkirjastoon nimitettiin seuraavat uudet viranhaltijat: Kallion sivukirjaston opiskelunneuvojaksi filosofian kandidaatti V. L. Lumme 1. 1. alkaen; Toukolan sivukirjastonhoitajaksi filosofian kandidaatti V. L. Lumme ja Kallion sivukirjaston vt. opiskelunneuvojaksi filosofian kandidaatti G. I. Sandström 1. 2. alkaen; kirjastoamanuenssiksi filosofian kandidaatti H. Holmström ja filosofian kandidaatti M.-L. Nuotio 1. 6. alkaen; pääkirjaston lastenosaston osastonhoitajaksi filosofian kandidaatti E. I. Pajanne 1. 6. alkaen; pääkirjaston vahtimestariksi H. Piippo 1. 11. alkaen ja järjestelyapulaiseksi ylioppilas Y. Ahonen, filosofian kandidaatti A.-L. Männistö ja ylioppilas K. Turunen 1. 12. alkaen.

Sairaustilasto v. 1954

Vakinaiset viranhaltijat	Lukumäärä	% luvusta 152	Sairauspäiviä	% luvusta 1587
Kirjastoammatillinen henkilökunta ja järjestelyapulaiset ...	114	75.0	1 062	66.9
Toimisto- ja taloushenkilökunta ...	38	25.0	525	33.1
Yhteensä	152	100.0	1 587	100.0

Sairauspäiviä henkeä kohti $\frac{1\,587}{152} = 10.44$ päivää.

Kirjastokokoukset ja opintomatkat. Tanskassa, Hindsgavlissa 13—22. 5 pidetyille IV pohjoismaisille kirjastonhoitajien kursseille osallistuivat sivukirjastonjohtaja E. Wirla, opiskelunneuvoja G. Sandström ja kirjastoamanuenssi P. Lausti.

Pääkirjasto. *Suomalaisella lainausosastolla* järjestettiin 7 kulttuurin eri aloja koskevaa näyttelyä sekä 7 maailmankirjallisuuden ja kotimaisen kirjallisuuden klassikkojen tuotannon esittelyä. Lisäksi esiteltiin erityisellä taululla »Viikon kirja» kiinnittäen huomiota kirjailijoiden ym. merkkipäiviin.

Ruotsalaisen ja vieraskielisen kirjallisuuden lainausosastolla järjestettiin yhteensä 24 sekä kauno- että tietokirjallisuutta esittelevää näyttelyä. Lisäksi järjestettiin eräitä erikoisnäyttelyitä ajankohtaisten kulttuuritapahtumien johdosta.

Yleisessä lukusalissa järjestettiin 6 eri tiedonaloja koskevaa näyttelyä.

[1]) Kirj. lk. 26. 2. 22 §. — [2]) S:n 23. 4. 46 §. — [3]) S:n 17. 9. 104 §. — [4]) S:n 17. 9. 107 §. — [5]) S:n 12. 11. 136 §. — [6]) S:n 12. 11. 138 §. — [7]) S:n 19. 11. 144 §, 2. 12. 146 §. — [8]) S:n 10. 12. 150 §. — [9]) S:n 10. 12. 155 §.

Sekä lainausosastoilla että yleisen lukusalin eteisaulassa esiteltiin maalaustaidetta vaihtuvina taidejäljennöksinä.

Lasten lainausosastolla järjestettiin 7 eriaiheista tietokirjallisuuden esittelyä. Satuosaston esittelytaululla oli eri vuodenaikoihin ja juhlapäiviin liittyviä sekä satuaiheisia kuvanäyttelyitä. Osastolle saatiin puhelin.

Lasten lukusalissa jatkettiin tietokilpailujen pitämistä siten, että kevätkaudella yli 10-vuotiaat vastasivat »viikon-kysymys»-tyyppisiin, erilaisiin hobby-aiheisiin kysymyssarjoihin, kun taas 7—9-vuotiaitten tehtävät käsittelivät eläin- ja kasviopillisia aiheita. Syyskaudella yli 10-vuotiaat osallistuivat ns. kirjastoteknillisiin tehtäviin, joissa pääpaino oli aakkostutkimuksessa ja luokituksessa sekä hakuteosten tuntemisessa. Keskimäärin osanottajaluku oli 45. Tehtävistä hyvin suoriutuneitten kesken arvottiin Kustannusosakeyhtiö Otavan lahjoittamia kirjapalkintoja. Lukusaleissa järjestettiin lisäksi useita tietokirjaesittelyjä sekä kuvanäyttelyitä, jotka liittyivät ajankohtaisiin aiheisiin ja merkkipäiviin.

Kallion sivukirjasto. *Aikuisten lainausosastolla* järjestettiin 24 eri tiedonalojen esittelyä, joiden aihe usein liittyi kulttuurimerkkipäiviin ja ajankohtaisiin tapahtumiin tai sivukirjaston opintokerhojen ohjelmiin.

Opintolukusalissa esiteltiin erityisellä tiedekirjallisuushyllyllä eri aikojen ja eri maiden taidetta. Lukusalin käyttäjiä varten järjestettiin kirjaston yläaulaan 21 näyttelyä, joihin tavallisesti liittyi luettelo lukusalissa olevasta, näyttelyn aiheeseen liittyvästä kirjallisuudesta.

Lasten lainausosastolla järjestettiin 19 tieto- ja kaunokirjallisuuden esittelyä. Satuikäisille pidettiin 28 suomenkielistä satuiltaa osanottajamäärän ollessa yhteensä 1 017.

Lasten ja nuorison lukusalissa pidettiin kaksi tietokilpailusarjaa. Kevätkaudella pidetyn aiheena oli luonnonkansat ja niiden kulttuuri. Siihen kuului 6 eri kilpailua. Syyskaudella pidetyn aiheena oli eläintiede. Kilpailuja oli 5. Osanottajia oli yhteensä 127. Parhaille vastaajille jaettiin kirjapalkintoja ja kunniakirjoja. Tietokilpailujen välillä järjestettiin ns. tietokilpailutaululle eriaiheisia kirjaesittelyjä. Nuorimpia lukusalin käyttäjiä varten järjestettiin 27 erilaista kuvanäyttelyä, joiden aiheet liittyivät vuodenaikoihin tai muihin ajankohtaisiin asioihin sekä satutunneilla kerrottuihin satuihin. Lasten lukusalin käyttäjiä varten järjestettiin yläaulaan 21 tiedon eri aloihin liittyvää näyttelyä.

Aikuisten lainausosastolla ja lasten lainausosastolla suoritettiin osittainen kalustonuudistus arkkitehti T. Laineen laatiman suunnitelman mukaisesti. Uudistusten yhteydessä saatiin lainausosastoille tarkoituksenmukaiset, nykyistä lainausjärjestelmää vastaavat lainauspöydät ja kirjahyllyt sekä lukupöydät ja tuolit.

Kalustotäydennyksenä saatiin lukupöytiä ja tuoleja sekä kirjahyllyjä.

Herttoniemen sivukirjasto. Kirjastossa järjestettiin 8 tiedon eri aloihin liittyvää näyttelyä.

Lauttasaaren sivukirjasto. Tieteen ja taiteen eri aloilta järjestettiin useita näyttelyitä. Lauttasaarelaisilta taiteilijoilta lainattiin tauluja näytteille asetettaviksi.

Malmin sivukirjasto. Kirjallisuuden eri aloilta järjestettiin 12 esittelyä. Lapsille pidettiin 8 »viikon-kysymys» kilpailua.

Pakilan sivukirjasto. Kirjasto muutti 9. 12. tilavaan huoneistoon Pakilan suomalaisen kansakoulun uudessa talossa. Muuton yhteydessä uusittiin kirjaston kalusto kokonaan.

Oulunkylän sivukirjasto. Oulunkylässä sijaitseville kouluille, lastenkodeille ym. sekä eräille yksityishenkilöille lähetettiin monistettu luettelo sivukirjaston lastenhoitoa ja kasvatusta käsittelevistä kirjoista. Oulunkylän uudessa kunnalliskodissa pidettiin edelleen siirtokirjastoa.

Toukolan sivukirjasto. Sivukirjasto aloitti toimintansa 17. 5. tilavassa huoneistossa Hämeentie 150. Huoneistosta varattiin n. 160 m² pääkirjaston varaston käyttöön. Kalustamisen yhteydessä lahjoitti Arabian tehdas kirjastolle keramiikkatöitä.

Aikuisten lainausosastolla järjestettiin 7 tiedon eri aloja esittelevää näyttelyä, lastenosastolla 6 kaksoisnäyttelyä.

Töölön sivukirjasto. Sekä lainausosastolle että eteisen näyttelytaululle järjestettiin useita eri tiedonaloja koskevia näyttelyitä, joiden aiheisiin liittyvää kirjallisuutta samanaikaisesti esiteltiin lainausosaston esittelyhyllyillä.

Lastenosastolla pidettiin satutunteja kerran viikossa. Osanottajia oli keskimäärin 8. Kouluikäisille järjestettiin tietokilpailuja, joiden kysymykset käsittelivät maantiedettä

ja historiaa. Osanottajia oli 38. Parhaille vastaajille jaetut kirjapalkinnot lahjoitti Suomalainen Kirjakauppa.

Aikuisten lainausosastolle ja opintolukusaliin saatiin uusia kirjahyllyjä ja tuoleja. Lähivarastotilaa järjestettiin hankkimalla portaikkoon kaksi kaappia.

Käpylän sivukirjasto. Aikuisten lainausosastolla järjestettiin 6 eri tiedonalojen näyttelyä.

Lainausosastolla pidettiin 30 satutuntia. Kuulijoita oli keskimäärin 33. Kouluikäisille järjestettiin 7 eriaiheista tietokilpailua, joihin otti osaa yhteensä 159 lasta. Palkintoina jaettiin Kustannusosakeyhtiö Otavan lahjoittamia kirjoja.

Pasilan sivukirjasto. Lasten- ja nuorison osastolla uusittiin koko kalusto, aikuisten lainausosastolle saatiin uudet kirjahyllyt.

Eteläinen sivukirjasto. Aikuisten lainausosastolla järjestettiin 5 eri tiedonalojen esittelyä, nuoriso-osastolla 9. Nuoriso-osastolla pidettiin kouluikäisille tietokilpailuja, joiden aiheet olivat eläintieteen, maantieteen ja historian piiristä. Osanottajia oli yhteensä 73. Suomalainen Kirjakauppa lahjoitti parhaille vastaajille kirjapalkinnot. Pienimpiä kirjastonkäyttäjiä varten järjestettiin satuaiheisia kuvanäyttelyitä.

Kirjavarasto. Kirjavaraston luetteloista poistettiin 16 762 loppuunkulunutta nidosta, joista 6 953 pääkirjastoon, 2 867 Kallion, 2 334 Töölön, 742 Vallilan, 18 Käpylän, 126 Eteläisen, 661 Pasilan, 20 Haagan, 160 Herttoniemen, 4 Kulosaaren, 1 113 Lauttasaaren, 685 Munkkiniemen, 241 Malmin, 166 Oulunkylän, 130 Pakilan, 113 Puistolan, 360 Sairaala-, 66 Pitäjänmäen, 1 Vartiokylän ja 2 Palokunnan sivukirjastoon kuuluneita kirjoja.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloitiin 44 742 uutta nidosta. Näistä tuli 11 522 pääkirjastoon, 4 743 Kallion, 4 582 Töölön, 1 876 Vallilan, 1 956 Käpylän, 1 446 Eteläisen, 379 Pasilan, 3 238 Toukolan, 906 Haagan, 1 168 Herttoniemen, 881 Kulosaaren, 2 212 Lauttasaaren, 1 931 Munkkiniemen, 1 003 Malmin, 662 Oulunkylän, 535 Pakilan, 596 Puistolan, 2 622 Sairaala-, 672 Tapanilan, 374 Pitäjänmäen, 226 Vartiokylän, 150 Palokunnan ja 1 062 Poliisilaitoksen sivukirjastoon.

Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 529 605 nidosta ja vuoden lopussa 557 585 nidosta. Viimeksi mainituista oli 352 786 eli 63.3 % suomenkielistä, 171 482 eli 30.8 % skandinaavista ja 33 317 eli 5.9 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 120 854 963 mk:ksi ja vuoden päättyessä 144 124 050 mk:ksi. Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

Kirjallisuusluokka		Nidoksia	%
000.	Ensyklopedia	9 521	1.7
100.	Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	15 863	2.8
200.	Uskonnot, mytologia	9 109	1.6
300.	Yhteiskuntatieto	16 467	3.0
400.	Maantiede, matkat, kansatiede	22 876	4.1
500.	Matematiikka, luonnontieteet	17 443	3.1
600.	Lääketiede, tekniikka, talous	27 391	4.9
700.	Taide, liikuntakasvatus	23 098	4.1
800.	Kirjallisuushistoria, kielitiede	23 552	4.2
900.	Historia, elämäkerrat, sukututkimus	27 619	5.0
0—9.	Kaunokirjallisuus	193 015	34.6
I	Uskonnot	8 128	1.5
II	Historia, arkeologia ja elämäkerrat	21 793	3.9
III	Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset	9 713	1.7
IV	Romaanit, kertomukset ja sadut	40 671	7.3
V	Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuushistoria ja taide	24 998	4.5
VI	Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	10 769	1.9
VII	Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	14 223	2.6
VIII	Kielitiede	2 569	0.5

Kirjallisuusluokka	Nidoksia	%
IX Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	12 273	2.2
X Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakaus- ja sanomalehdet ym.)	26 494	4.8
	557 585	100.0

Pääkirjaston ja sivukirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

Lainauspaikka	1954 Nidoksia	%	1953 Nidoksia	%
Pääkirjasto	212 290	38.1	207 721	39.2
Sivukirjasto				
Kallion	99 473	17.8	97 597	18.4
Töölön	37 340	6.7	35 092	6.6
Vallilan	29 650	5.3	28 516	5.4
Käpylän	26 785	4.8	24 847	4.7
Eteläinen	17 787	3.2	16 467	3.1
Pasilan	9 850	1.8	10 132	1.9
Toukolan	3 445	0.6	207	0.4
Haagan	8 191	1.5	7 305	1.4
Herttoniemen	4 976	0.9	3 968	0.7
Kulosaaren	9 351	1.7	8 474	1.6
Lauttasaaren	15 783	2.8	14 684	2.8
Munkkiniemen	16 329	2.9	15 083	2.8
Malmin	10 555	1.9	9 793	1.8
Oulunkylän	5 612	1.0	5 116	0.9
Pakilan	4 942	0.9	4 537	0.8
Puistolan	4 725	0.8	4 242	0.8
Sairaala-	25 426	4.6	23 164	4.4
Tapanilan	5 640	1.0	4 968	0.9
Pitäjänmäen	3 965	0.7	3 657	0.7
Vartiokylän	2 444	0.4	2 219	0.4
Palokunnan	1 964	0.4	1 816	0.3
Poliisilaitoksen	1 062	0.2	—	—
Yhteensä	557 585	100.0	529 605	100.0

Kirjalahjat. Kertomusvuonna vastaanotti kaupunginkirjasto kirjalahjoituksia seuraavilta: Alankomaiden, Cuban, Egyptin, Englannin, Israelin, Kiinan kansantasavallan, Norjan, Puolan kansantasavallan, Ranskan, Romanian kansantasavallan ja Syyrian lähetystöt; Chatto & Windus Ltd, London; X A Conferencia interamericana, Caracas; F. B. I. Register of British Manufactures; H. M. Stationery Office, London; Handelsvertretung der Bundesrepublik Deutschland; Havannan yliopisto; International Directory of Arts; Københavns kommunebiblioteker hovebiblioteket; Lange, Maxwell & Springer Ltd; Libraria Ulrico Hoepli, Milano; Nordisk Handelskalender; Riksarkivet, Danmark; Svenska Litteratursällskapet i Finland; Ab. Svenska Metallverken, Stockholm; A. Ahlström Osakeyhtiö; »Aikamme»-lehti; Yhdysvaltain Tiedoituskirjasto; Akateeminen kirjakauppa; Finlands Svenska Centralidrottsförbund; Helsingin Huoltolautakunta; Helsingin Opettajayhdistys; Invaliidisäätiö; Insinööritoimisto Silta ja Satama Oy.; Lahden kaupunginkirjasto; Metsähallitus; Mikkelin kaupunginkirjasto; Sosiaaliministeriö; Suomalainen kirjakauppa; Suomen Akatemia; Suomen Naisten Demokraattinen liitto; Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta; Suomen Pankki; Suomen Ulkomaankauppaliitto; Suomen Vesivoimayhdistys; Suomi-Kiina-Seura; Suomi-Neuvostoliitto-Seura; Tampereen kaupunginhallitus; Tampereen kaupunginkirjasto; Turun kaupungin tilastotoimisto; Turun yliopiston kirjasto; Ulkoasiain ministeriö; Väestöliitto; Väkijuomakysymyksen Tutkimussäätiö; Ab. Örnförlaget; ylioppilas I. Aronen; kirjailija F. Aubier; lehtori V. Bergh; herra C. Bertell;

rouva L. Fedosejeff; rouva H. Henriksson; herra A. Inkinen; Mr. W. H. Johnson, USA; neiti A. Kianne; herra U. Korhonen; kirjailija B. Koskela; rouva S. Kuitunen; herra E. Lehtonen; Mr. R. B. Littlefield, Portland; Mr. J. Ludolphi; professorin rouva H. E. Luther; koululainen K. C. Löshjel; rakennusmestari W. Mandelin; Mr. R. L. Phegley, Philadelphia; herra J. Pousar; dosentti U. Saarnio ja insinööri K. Uusitalo.

Aukioloajat. Pääkirjastossa ja Kallion sivukirjastossa lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20, aikuisten lukusalit sekä arkipäivisin että sunnuntaisin klo 10—22. Lasten lukusalit olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20 sekä sunnuntaisin klo 15—20. Pyhä- ja juhlapäivisin kirjasto oli avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkänäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntaina lukusalit klo 15—20, vappuna ja itsenäisyyspäivänä lukusalit klo 10—20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä suljettuina, muina päivinä niinkuin sunnuntaisin; Vallilan, Töölön, Käpylän, Eteläisen, Lauttasaaren, Munkkiniemen ja Malmin kirjastojen lainausosastot olivat avoinna klo 10—20; Haagan, Kulosaaren, Oulunkylän, Pasilan, Pakilan, Puistolan ja Tapanilan maanantaisin, tiistaisin ja perjantaisin klo 15—20 sekä keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 13—18; Pitäjänmäen maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 16—20; Vartiokylän maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 18—20, Herttoniemen maanantaisin ja torstaisin klo 15—19; sekä sairaalasivukirjastot potilaita varten Kivelän, Marian ja Auroran sairaaloissa klo 11.30—18.30; Nikkilän sairaalassa ja Tuberkuloosiparantolassa klo 11.30—20 sekä Malmin sairaalassa tiistaisin ja torstaisin klo 11—16. Henkilökuntaa varten Kivelän sairaalassa keskiviikkoisin klo 18—20.30; Marian sairaalassa tiistaisin klo 18—20.30; Nikkilän sairaalassa maanantaisin klo 18—20.30 ja torstaisin klo 14—16; Malmin sairaalassa tiistaisin ja torstaisin klo 14—15; Tuberkuloosiparantolassa tiistaisin klo 18—20.30; Auroran sairaalassa keskiviikkoisin klo 13—20.30 sekä Sofianlehdon vastaanottokodissa maanantaisin ja perjantaisin klo 17—19.

Lainaus. Kirjalainojen lukumäärä vv. 1954 ja 1953 oli seuraava:

Lainauspaikka	1954			1953		
	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	300	511 285	1 704	300	499 817	1 666
Sivukirjasto:						
Kallion	300	324 646	1 082	300	301 677	1 006
Töölön	297	147 273	496	300	140 940	470
Vallilan	300	94 308	314	300	82 468	275
Käpylän	300	98 683	329	300	96 274	321
Eteläinen	300	62 795	209	300	59 320	198
Toukolan	189	14 423	76	—	—	—
Pasilan	299	15 059	50	299	14 778	49
Haagan	299	22 722	76	299	20 703	69
Herttoniemen	299	31 459	105	299	21 375	71
Kulosaaren	299	10 631	36	297	9 892	33
Lauttasaaren	300	72 465	242	300	66 175	221
Munkkiniemen	300	61 235	204	300	57 749	192
Malmin	300	44 332	148	300	38 188	127
Oulunkylän	299	19 760	66	299	17 022	57
Pakilan	289	25 125	87	300	22 578	75
Puistolan	299	28 139	94	296	22 706	77
Tapanilan	299	29 633	99	298	22 870	77
Pitäjänmäen	132	12 086	92	148	12 441	84
Vartiokylän	148	4 279	29	149	4 119	28
Sairaala-	302	118 221	391	300	110 506	368
Palokunnan	101	1 743	17	99	1 767	18
Yhteensä	—	1 750 302	5 946	—	1 623 365	5 482

Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 9 949 oltuaan v. 1953 9 317.

Aikuisten sekä lasten ja nuorison suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat %	Lasten ja nuorison kirjalainat %
Pääkirjasto	76.5	23.5
Sivukirjasto:		
Kallion	66.7	33.3
Töölön	65.3	34.7
Vallilan	61.0	39.0
Käpylän	55.3	44.7
Eteläinen	52.1	47.9
Pasilan	55.5	44.5
Toukolan	51.9	48.1
Haagan	46.1	53.9
Herttoniemen	37.1	62.9
Kulosaaren	45.8	54.2
Lauttasaaren	51.7	48.3
Munkkiniemen	55.0	45.0
Malmin	47.2	52.8
Oulunkylän	38.6	61.4
Pakilan	48.8	51.2
Puistolan	42.7	57.3
Sairaala-	85.9	14.1
Tapanilan	36.4	63.6
Pitäjänmäen	37.7	62.3
Vartiokylän	42.8	57.2
Palokunnan	100.0	—
Yhteensä	64.9	35.1
(1953)	65.7	34.3

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainojen välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat					Lasten ja nuorison kirjalainat					Kirjalainat kaikkiaan				
	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yh teen
	Luku	%	Luku	%		Luku	%	Luku	%		Luku	%	Luku	%	
Pääkirjasto	222 636	56.9	168 537	43.1	391 173	104 005	86.6	16 107	13.4	120 112	326 641	63.9	184 644	36.1	511
Sivukirjasto:															
Kallion	137 688	63.6	78 746	36.4	216 434	98 506	91.0	9 706	9.0	108 212	236 194	72.8	88 452	27.2	324
Töölön	61 754	64.2	34 367	35.8	96 121	45 492	88.9	5 660	11.1	51 152	107 246	72.8	40 027	27.2	147
Vallilan	38 107	66.3	19 380	33.7	57 487	33 414	90.7	3 407	9.3	36 821	71 521	75.8	22 787	24.2	94
Käpylän	35 978	65.9	18 641	34.1	54 619	40 614	92.2	3 450	7.8	44 064	76 592	77.6	22 091	22.4	98
Eteläinen	22 380	68.4	10 353	31.6	32 733	26 600	88.5	3 462	11.5	30 062	48 980	78.0	13 815	22.0	62
Pasilan	5 558	66.5	2 806	33.5	8 364	5 900	88.1	795	11.9	6 695	11 458	76.1	3 601	23.9	15
Toukolan	4 734	63.2	2 751	36.8	7 485	5 859	84.4	1 079	15.6	6 938	10 593	73.4	3 830	26.6	14
Haagan	7 431	71.0	3 035	29.0	10 466	11 395	93.0	861	7.0	12 256	18 826	82.9	3 896	17.1	22
Herttoniemen	7 940	68.0	3 743	32.0	11 683	18 466	93.4	1 310	6.6	19 776	26 406	83.9	5 053	16.1	31
Kulosaaren	3 341	68.7	1 523	31.3	4 864	5 216	90.4	551	9.6	5 767	8 557	80.5	2 074	19.5	10
Lauttasaaren	24 528	65.4	12 952	34.6	37 480	31 671	90.5	3 314	9.5	34 985	56 199	77.6	16 266	22.4	72
Munkkiniemen	21 862	64.9	11 808	35.1	33 670	23 874	86.6	3 691	13.4	27 565	45 736	74.7	15 499	25.3	61
Malmin	14 026	67.0	6 915	33.0	20 941	21 822	93.3	1 569	6.7	23 391	35 848	80.9	8 484	19.1	44
Oulunkylän	5 025	65.9	2 598	34.1	7 623	11 558	95.2	579	4.8	12 137	16 583	83.9	3 177	16.1	19
Pakilan	8 832	72.0	3 426	28.0	12 258	11 997	93.2	870	6.8	12 867	20 829	82.9	4 296	17.1	25
Puistolan	7 315	60.9	4 702	39.1	12 017	14 567	90.4	1 555	9.6	16 122	21 882	77.8	6 257	22.2	28
Sairaala-	53 892	53.1	47 644	46.9	101 536	15 031	90.0	1 654	10.0	16 685	68 923	58.3	49 298	41.7	118
Tapanilan	7 508	69.6	3 284	30.4	10 792	16 784	89.1	2 057	10.9	18 841	24 292	82.0	5 341	18.0	29
Pitäjänmäen	3 186	70.0	1 371	30.0	4 557	6 988	92.8	541	7.2	7 529	10 174	84.2	1 912	15.8	12
Vartiokylän	1 215	66.3	617	33.7	1 832	2 320	94.8	127	5.2	2 447	3 535	82.6	744	17.4	4
Palokunnan	981	56.3	762	43.7	1 743	—	—	—	—	—	981	56.3	762	43.7	1
Yhteensä	695 917	61.3	439 961	38.7	1 135 878	552 079	89.9	62 345	10.1	614 424	1 247 996	71.3	502 306	28.7	1 750
(1953)	664 674	62.4	401 166	37.6	1 065 840	503 578	90.3	53 947	9.7	557 525	1 168 252	72.0	455 113	28.0	1 623

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaiseva taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pääkirjasto	357 985	70.0	127 537	25.0	25 763	5.0	511 285	29.2
Sivukirjasto:								
Kallion	296 560	91.4	25 992	8.0	2 094	0.6	324 646	18.6
Töölön	106 242	72.1	36 822	25.0	4 209	2.9	147 273	8.4
Vallilan	81 943	86.9	11 944	12.7	421	0.4	94 308	5.4
Käpylän	84 484	85.6	12 067	12.2	2 132	2.2	98 683	5.6
Eteläinen	50 078	79.7	12 532	20.0	185	0.3	62 795	3.6
Pasilan	13 618	90.4	1 439	9.6	2	0.0	15 059	0.9
Toukolan	11 941	82.8	2 222	15.4	260	1.8	14 423	0.8
Haagan	18 219	80.2	4 425	19.5	78	0.3	22 722	1.3
Herttoniemen	28 683	91.2	2 558	8.1	218	0.7	31 459	1.8
Kulosaaren	4 590	43.2	5 850	55.0	191	1.8	10 631	0.6
Lauttasaaren	53 340	73.6	18 073	24.9	1 052	1.5	72 465	4.2
Munkkiniemen	45 958	75.1	13 967	22.8	1 310	2.1	61 235	3.5
Malmin	41 954	94.6	2 242	5.1	136	0.3	44 332	2.5
Oulunkylän	15 813	80.0	3 813	19.3	134	0.7	19 760	1.1
Pakilan	24 616	98.0	472	1.9	37	0.1	25 125	1.4
Puistolan	26 869	95.5	1 026	3.6	244	0.9	28 139	1.6
Sairaala-	95 706	81.0	20 014	16.9	2 501	2.1	118 221	6.8
Tapanilan	27 694	93.5	1 939	6.5	—	—	29 633	1.7
Pitäjänmäen	9 165	75.8	2 897	24.0	24	0.2	12 086	0.7
Vartiokylän	4 027	94.1	252	5.9	—	—	4 279	0.2
Palokunnan	1 475	84.6	259	14.9	9	0.5	1 743	0.1
Yhteensä	1 400 960	80.1	308 342	17.6	41 000	2.3	1 750 302	100.0
(1953)	1 271 594	78.3	315 128	19.4	36 643	2.3	1 623 365	100.0

Kirjavaraston eri kirjallisuusluokista lainattujen nidosten luku ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Kirjallisuusluokka		Kirjalainoja kaikkiaan	%
000.	Ensyklopedia	13 757	0.8
100.	Filosofia, kulttuurihistoria, kasvatustiede	37 383	2.1
200.	Uskonnot, mytologia	17 640	1.0
300.	Yhteiskuntatiede	23 031	1.3
400.	Maantiede, matkat, kansatiede	92 384	5.3
500.	Matematiikka, luonnontieteet	50 779	2.9
600.	Lääketiede, tekniikka, talous	73 969	4.2
700.	Taide, liikuntakasvatus	62 566	3.6
800.	Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	63 077	3.6
900.	Historia, elämäkerrat, sukututkimus	67 720	3.9
0—9.	Kaunokirjallisuus	1 247 996	71.3
	Yhteensä	1 750 302	100.0

Lainaajat. Kotilainoja sai kaikkiaan 67 979, joista uusia lainaajia 21 558. Suomenkielisiä lainaajia oli 57 904 eli 85.2 %, ruotsinkielisiä 9 935 eli 14.6 % ja muunkielisiä 140 eli 0.2 %. V. 1953 lainaajien lukumäärä oli 67 544 henkilöä, joista 56 532 eli 83.7 % suomenkielisiä, 10 852 eli 16.1 % ruotsinkielisiä ja 160 eli 0.2 % muunkielisiä. Suomenkielisten lainaajien lukumäärän prosenttiluku lisääntyi siis 1.5 % ruotsinkielisten vähentyessä 1.5 %; muunkielisten määrä pysyi samana. Aikuisia oli 51 963 eli 76.4 % sekä lapsia ja nuorisoa 16 016 eli 23.6 %. V. 1953 olivat vastaavat prosenttiluvut 78.7 ja 21.3. Aikuisista lainaajista oli miehiä 24 324 eli 46.8 % (47.0 % v. 1953) ja naisia 27 639 eli 53.3 % (53.0 % v. 1953). Nuorista lainaajista oli poikia 8 300 eli 51.8 % (54.3 % v. 1953) ja tyttöjä 7 716 eli 48.2 % (45.7 % v. 1953).

Lukusalit. Pääkirjaston opintosali, yleinen lukusali ja sanomalehtisali olivat avoinna 361 ja lasten lukusali 300 päivää. Kallion sivukirjastossa oli aikuisten lukusali avoinna 361 päivää. Vallilan sivukirjastossa oli sanomalehtisali avoinna 361 päivää ja lasten lukusali 300 päivää. Vastaavat aukiolopäivät olivat Käpylässä 339, Pasilassa 361 ja 299, Töölön sivukirjastossa 357 ja 297, Eteläisessä sivukirjastossa 350 ja 292, Haagassa, Kulosaaressa, Puistolassa ja Tapanilassa 299, Lauttasaaressa, Munkkiniemessä ja Malmilla 300 ja Toukolassa 189 päivää.

Lukusalikäyntien lukumäärä vv. 1954 ja 1953 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opinto-salit	Aikuisten lukusalit	Sanoma-lehtisalit	Lasten lukusalit	Käyntejä	
					kaikkiaan	päivää kohden
Pääkirjasto	39 368	69 678	158 072	66 147	333 265	923
Sivukirjasto:						
Kallion	—	47 467	193 298	100 144	340 909	944
Töölön	—	26 586	—	36 105	62 691	176
Vallilan	—	—	65 124	45 383	110 507	306
Käpylän	—	5 396	73 172	62 893	141 461	417
Eteläinen	—	—	62 714	32 687	95 401	273
Toukolan	—	—	2 307	7 620	9 927	53
Pasilan	—	—	11 498	4 540	16 038	54
Haagan	—	—	3 416	7 034	10 450	35
Kulosaaren	—	—	1 705	3 468	5 173	17
Lauttasaaren	—	—	30 112	53 580	83 692	279
Munkkiniemen	—	—	33 640	38 227	71 867	240
Malmin	—	—	9 252	15 548	24 800	83
Puistolan	—	—	5 127	12 195	17 322	58
Tapanilan	—	—	6 787	13 265	20 052	67
Yhteensä	39 368	149 127	656 224	498 836	1 343 555	3 925
(1953)	39 620	169 124	698 310	494 874	1 401 928	3 797

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraavat määrät:

Kirjasto	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä	
	luku	kpl	luku	kpl
Pääkirjasto	528	576	98	141
Sivukirjasto:				
Kallion	353	431	96	124
Vallilan	121	134	46	69
Käpylän	113	118	40	51
Pasilan	59	62	22	24
Töölön	104	107	—	—
Eteläinen	110	126	25	40
Toukolan	83	—	—	—
Lauttasaaren	88	88	1	1
Munkkiniemen	115	115	10	10
Haagan	46	49	—	—
Pitäjänmäen	10	10	2	2
Pakilan	27	27	—	—
Oulunkylän	23	23	—	—
Malmin	84	86	—	—
Tapanilan	29	29	—	—
Puistolan	26	26	—	—
Kulosaaren	55	55	—	—
Herttoniemen	37	37	—	—
Vartiokylän	12	12	3	3
Sairaalakirjasto:				
Auroran sairaalan	7	11	—	—
Malmin »	3	3	—	—
Nikkilän »	9	32	10	78
Tub. parantolan	—	—	5	40
Yhteensä	2 042	2 157	358	583

Opintokerhotyö. Eräänä aktiivisen kirjastotyön muotona olivat kirjastossa kertomusvuoden aikana toiminnassa seuraavat opintokerhot: pääkirjastossa filosofian ja logiikan kerhot, saksankielinen Deutsche Literatur-kerho, ranskankielinen Cercle de littérature française ja musiikkikerho, Kallion sivukirjastossa kirjallisuuskerho, psykologinen opintokerho ja esperantokerho, Käpylän sivukirjastossa filosofian kerho ja Malmin sivukirjastossa yleisaiheinen opintokerho.

Pääkirjasto. Filosofian kerhon puheenjohtajana toimi kirjastonjohtaja U. Saarnio. Kerho kokoontui läpi vuoden kerran viikossa ja siihen kuului 182 jäsentä. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 22 jäsentä. Kokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät, joiden pohjalla keskusteltiin: ylioppilas A. Ahola: Olemassaolon käsitteestä, Sanoista, niiden merkityksistä ja käsitteistä, Tieto ja usko, Logiikan aspekteja, Viisaudesta; filosofian lisensiaatti T. Harjanne: Intian uskonnollis-filosofinen ajattelu ennen Buddhaa; ylioppilas P. Hyyrynen: Joukko-opista, Kontinuum; lääketieteen kandidaatti A. Kauppala: Aineen rakenteesta; filosofian maisteri R. Kauppi: Isaac Newton, Käsitteen probleemasta (2 esitelmää), Laotse, Käsitteen sisällyksen teoriaa, Eräs hengentieteiden rakenneominaisuus, Immanuel Kantin etiikka; filosofian maisteri S.-L. Meri: Psykologian kriisi, Ihmisen probleema; professori A. Penttilä: Kielifilosofian probleemoja; professori L. Saarnio: Irrationaalinen ajattelu; dosentti U. Saarnio: Hyperbolinen geometria (3 esitelmää), Descartes (2 esitelmää), Relaatioteoriaa, Ajatuskalkyylin peruskäsitteitä, Grellingin antinomia, Merkki ja merkitys, Leibnitzin filosofia (4 esitelmää), Autologinen symbooli, Estetiikka (5 esitelmää), Tietoteoriaa (4 esitelmää), Järjestys ja ääretön; filosofian maisteri T. Telakivi: Aineen ominaisuuksista, Aivojen sähköilmiöistä; filosofian maisteri T. Voutilainen: Logiikan soveltamisesta (3 esitelmää).

Kerho järjesti 6. 6. retken Kulosaaren sivukirjastoon ja 7. 6. juhlan Munkkiniemessä Stockmannin retkeilymajalla, joihin osallistui vieraita filosofisesta kerhosta Tampereelta. Tilaisuuksissa lauloi mm. kerhon kuoro rouva C. Saarnion johdolla.

Kerhon joulujuhla vietettiin 28. 11. Juhlassa piti filosofian maisteri S.-M. Meri puheen ja kerhon kuoro lauloi.

Logiikan kerho, jonka puheenjohtajana toimi filosofian maisteri R. Kauppi, kokoontui koko vuoden kerran viikossa. Kerhoon ilmoittautui 32 jäsentä. Kerhossa luettiin U. Saarnion kirjoitusta Arvo ja eetillisyys ja keskusteltiin eräistä logiikan käsitteistä.

Deutsche Literatur-kerhon johtajana toimi kirjailija K.-H. Bolay. Kerhossa oli 148 jäsentä, joista kokouksiin osallistui keskimäärin 19. Kerho kokoontui 23 kertaa. Kerhon puheenjohtaja piti seuraavat esitelmät: Zur Situation der europäischen Gegenwartsliteratur; Gottfried Benn; Georg Trakl; Immanuel Kant: Zum ewigen Frieden; Josef Weinheber, Leben und Dichtung; Herman Hesse, Leben und Werke; Albert Thelen: Insel des zweiten Gesichts; Bert Brecht, Leben und Werk; Carl Zuckmayer, Leben und Werk; Stefan Anders, Werke; Ernst Jünger und sein Werk; Lesung aus dem Gedichtband »Aber die Stunde bleibt»; Chinesische Lyrik auf deutsch; Die Literatur im aperspektivischem Weltbild; Für und wider Thomas Mann; Der Lyriker Hans Egon Holthusen; Neue Rilke-Interpretation; Der deutsche Dokumentarroman der Gegenwart; Neue deutsche Prosa bei Ernst Kreuder; Deutsche Literatur im zwanzigsten Jahrhundert; Die Tendenzen in der deutschen Nachkriegsliteratur; Heinrich Böll. Lisäksi piti filosofian tohtori F. Nikolowski esitelmän aiheesta Österreichische Dichtung der Gegenwart.

Rilke-esitelmän yhteydessä puhui herra V. Steinbock aiheesta Rilke-Übersetzungen. Kevätkauden viimeisen kokouksen yhteydessä järjestettiin kerhon jäsenille kirjallisuusaiheinen kilpailu, jossa palkintoina jaettiin Akateemisen Kirjakaupan ja Suomalaisen Kirjakaupan lahjoittamat teokset. 23. 11. oli Akateeminen Kirjakauppa kutsunut kerhon jäsenet vieraikseen asettaen samalla näytteille useimmat illan esitelmässä »Die Tendenzen in der deutschen Nachkriegsliteratur» mainituista kirjoista. Esitelmien johdosta oli kokouksissa vilkasta keskustelua.

Cercle de littérature française kokoontui vuoden aikana 16 kertaa. Kerhoon kuului n. 140 jäsentä, joista kokouksissa oli läsnä keskimäärin 15. Puheenjohtajana toimi kevätkaudella kirjailija L. Jossens, joka piti seuraavat esitelmät: Albert Camus et son œuvre; Les essayistes contemporains Aragon, Caillois etc.; Regards sur le théâtre français actuel (Anouilh, Giraudoux etc.); Georges Bernanos et son œuvre (2 esitelmää); André Malraux et son œuvre (2 esitelmää); La poésie actuelle; Aragon, Sartre, Camus; Confrontation des tendences. Syyskaudella oli puheenjohtajana rouva A. Bertel, joka piti seuraavat esitel-

nät: François Villon — poète toujours moderne; Montaigne — le philosophe solitaire; La Fontaine et le miroir qu'il nous propose; Molière — un représentant de notre classicisme; Daudet et le Midi; Baudelaire — Les fleurs du mal. Esitelmien johdosta keskusteltiin ranskankielellä. Akateeminen kirjakauppa kutsui 16. 11. kerhon jäsenet illanviettoon Stockmannin retkeilymajalle, jossa rouva A. Bertel puhui ja herra Gröndahl piti esitelmän uusimmista ranskalaisista kirjailijoista. Näiden teoksia oli asetettu näytteille.

Musiikkikerho aloitti toimintansa syyskuussa 1954, johtajana filosofian maisteri B. Carpelan. Kerhossa oli yli 150 jäsentä, ja sen järjestämissä viidessä kirjastokonsertissa oli keskimäärin 75 kuulijaa. Konserteissa pidettiin seuraavat säveltäjäesittelyt, joiden jälkeen asianomaisten säveltäjien sävellyksiä kuultiin äänilevyiltä: Filosofian maisteri B. Carpelan: Vivaldi ja Bartók, Mozart ja Stravinsky, Bach ja Bartók, Mozart, Beethoven ja Händel (joulukonsertti); säveltäjä S. Nummi: Ravel ja Wolf (kamarimusiikki-ilta).

Kallion sivukirjasto. Kirjallisuuskerhon puheenjohtajana toimi filosofian maisteri E. Wirla. Kerhossa oli 142 jäsentä ja kokouksissa läsnä keskimäärin 21. Kerho kokoontui 7 kertaa. Kokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät, joiden johdosta keskusteltiin: kirjailija Helvi Erjakka: Muistan liian paljon ... »Menneisyyden kaivon» syntyhistoriaa; professori U. Kupiainen: Charles Baudelaire; filosofian maisteri A. Laurila: Arvo Turtiaisen runoudesta; teologian tohtori Y. Massa: Kulttuuri ja moraali; kirjailija Oiva Paloheimo: Lapsikuvauksia; kirjailija Eila Pennanen: Tämän hetken suomalaisesta kirjallisuudentutkimuksesta; filosofian tohtori V. Suomi: Aino Kallas.

Psykologisen kerhon puheenjohtajana toimi filosofian maisteri A. Olamaa. Kerhossa oli 111 jäsentä, joista kokouksissa oli läsnä keskimäärin 21. Kerho kokoontui 5 kertaa ja siellä pidettiin seuraavat esitelmät, joiden pohjalla keskusteltiin: professori A. Lehtovaara: Kohtalonuskosta; filosofian maisteri M.-L. Purola: Nuorisorikollisuuden ongelmia; dosentti U. Saarnio: Immanuel Kantin merkitys; filosofian maisteri T. Telakivi: Psykiatrian historiaa; lääketieteen lisensiaatti J. Tirkkonen: Alkoholismin ongelma lääkärin kannalta.

Esperantokerho, jota johti kansakoulunopettaja H. Koivu, kokoontui kesäaikaa lukuunottamatta kahdesti kuukaudessa. Kerho toimi puheharjoituskerhona esperantonkielen taitoisille. Muutamia ulkomaalaisia esperantisteja vieraili kerhossa.

Käpylän sivukirjasto. Filosofian kerhon puheenjohtajana toimi ylioppilas S. Sivenius. Kerhoon kuului 48 jäsentä, joista kokouksissa oli läsnä keskimäärin 14. Kokouksia oli 19, ja näissä pidettiin seuraavat esitelmät, joiden pohjalla keskusteltiin: dosentti U. Saarnio: Transfiniittinen lukujärjestelmä, Heterologinen paradoksi (4 esitelmää), Kontinuumprobleema, Laskutoimitusten yleistä teoriaa (3 esitelmää); ylioppilas S. Sivenius: Logiikka ja käsiteanalyysi, Platonin ideaoppi, Kuvitteellinen ajattelu; filosofian maisteri J. Suolahti: Kreikan kieli ja kulttuuri (5 esitelmää); filosofian maisteri T. Voutilainen: Tekniikka ja kulttuuri, Finaalisesta selittämisestä.

Malmin sivukirjasto. Opintokerhoa, joka kokoontui 22 kertaa, johti kirjastonhoitaja A. Talvela. Jäseniä oli kaikkiaan 19, keskimääräinen osanottajaluku 7. Opintokerhossa luettiin Rafael Koskimiehen teosta Elävä kansalliskirjallisuus I, ja esitettiin näytteitä käsiteltävien kirjailijoiden tuotannosta. Lisäksi pidettiin keskustelukokouksia, joissa esitettiin seuraavat alustukset: yhteiskuntatieteitten lisensiaatti K. Huuhka: Lukuharrastukset ja niihin vaikuttavista tekijöistä; agronomi P. Korhonen: Miksi luemme sitä mitä luemme?, Naiset ja miehet; filosofian maisteri A. Laurila: Toivo Pekkasen kirjailijakuva; filosofian maisteri A.-L. Lehtonen: Luonto ja maisema P. Mustapään runoudessa; kansakoulunopettaja A. Natri: Elämän arvoja; rouva A. Suomi: Piirteitä elämästä Yhdysvalloissa.

Kalliolan vapaaopiston haaraosastona toimiva lausuntakerho kokoontui kirjastossa kaikkiaan 14 kertaa.

Kirjaston esittelyt. Pääkirjastossa ja monissa sivukirjastoissa kävi kertomusvuoden aikana useita sekä ulkomaisia että kotimaisia vierailijoita, joille eri osastojen esittelyn yhteydessä selostettiin kirjaston historiaa, sen nykyisiä toimintamuotoja, lainaustilastoa jne. Näistä mainittakoon seuraavat:

Pohjoismaiden valtion kirjastotoimen johtajat tutustuivat Käpylän ja Toukolan sivukirjastoihin. Yhteiskunnallisen Korkeakoulun kirjastolinjan opiskelijoille esiteltiin Kallion sivukirjastoa sekä Tuberkuloosiparantolan ja Nikkilän sairaalakirjastoja, nuorisoohjaajalinjan opiskelijat taas tutustuivat pääkirjastoon ja Kallion sivukirjastoon. Maalaiskuntien ruotsinkielisten kirjastonhoitajien täydennyskurssin osanottajille esiteltiin Käpy-

län sivukirjastoa ja Marian sairaalakirjastoa. Helsingin kaupungin harjoittaman ammatinvalinnan ohjauksen yhteydessä tekivät useat keskikoulun päättävien nuorten ryhmät tutustumiskäynnin Kallion sivukirjastoon. Töölön sivukirjastoa esiteltiin Helsingin kaupungin ja valtion sairaanhoitajatarkoulujen oppilaille, ensinmainitut tutustuivat myös sairaalasivukirjaston eri osastoihin. Useat yksityiset muiden kaupunkien, kauppaloiden ja maalaiskuntien kirjastonhoitajat tekivät opintokäyntejä sekä pääkirjastoon että sivukirjastoihin. Lisäksi esiteltiin pääkirjastoa ja eräitä sivukirjastoja useille kansa- ja oppikoulujen luokille.

Juhlatilaisuudet. Käpylän sivukirjastossa järjestettiin 12. 2. Immanuel Kantin kuoleman 150-vuotismuistojuhla, jossa dosentti U. Saarnio piti esitelmän Kantin filosofiasta ja filosofian maisteri T. Voutilainen hänen kasvatusopillisista käsityksistään. Laulajattaret E. Parviainen ja I. Rantasalo esittivät Y. Kilpisen ja S. Nummen sävellyksiä. Suomen Kirjastoseuran talvipäivien osanottajille järjestettiin 25. 3. kirjastokonsertti, esiintyjinä pianistit T. Mäkinen ja E. Tawaststjerna, viulutaiteilija P. Rautio ja oopperalaulaja H. Heikkilä.

Kirjaston henkilökunnan joulujuhla pidettiin 6. 12. pääkirjastossa. Filosofian maisteri V. Wigell lausui tervehdyssanat, säveltäjä S. Nummi, laulajatar E. Parviainen ja rouva C. Saarnion johtama kirjaston kuoro esittivät musiikkiohjelmaa, kirjailija K.-H. Bolay ja filosofian maisteri E. Elonheimo esittivät lausuntaa ja filosofian maisteri R. Kauppi puhui aiheesta Immanuel Kant, hyvän tahdon filosofi.

Tulot. Kaupunginkirjaston tulot nousivat v. 1954 2 411 850 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk
Kirjasakot ja sekalaiset tulot	2 400 000	2 229 093
Kaupunginkirjaston valtionapu	150 000	—
Henkilökunnan luontoisedut	144 840	159 540
Henkilökunnan käteisvuokrat	16 512	23 217
Yhteensä	2 711 352	2 411 850

Menot. V. 1954 talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja varten merkitty 127 942 791 mk, johon vuoden aikana merkittiin tilisiirtoina 3 572 363 mk, joten käytettävissä oli 131 515 154 mk. Menot tilien mukaan nousivat 134 135 491 mk:aan jakaantuen seuraaviin menoeriin:

Menoerä	Määrärahat, mk	Menot tilien mukaan,[1] mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	170 100	145 260	+ 24 840
Vakinaiset viranhaltijat	63 577 180	63 646 270	— 69 090
Tilapäiset viranhaltijat	2 270 750	2 256 151	+ 14 599
Vuosilomakustannukset	3 037 427	3 037 422	+ 5
Sunnuntaityökorvaukset	2 978 093	1 604 991	+1 373 102
Muut palkkamenot	5 879 994	6 502 100	— 622 106
Vuokra	7 017 840	7 012 644	+ 5 196
Lämpö	2 903 750	2 166 346	+ 737 404
Valaistus	1 890 000	2 551 436	— 661 436
Siivoaminen	420 000	603 546	— 183 546
Vedenkulutus	32 400	33 480	— 1 080
Puhtaanapito	198 370	130 620	+ 67 750
Kaluston hankinta	4 944 650	7 803 896	—2 859 246
Kaluston kunnossapito	400 000	785 620	— 385 620

[1]) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten ylläpitokustannukset.

Menoerä	Määrärahat, mk	Menot tilien mukaan [1]), mk	Säästö + tai ylistys (—), mk
Painatus	700 000	700 000	—
Kirjallisuus ja sidonta [2])	33 694 600	33 694 600	—
Tarverahat	1 400 000	1 461 109	— 61 109
Yhteensä	131 515 154	134 135 491	—2 620 337

Kirjastolautakunnan valvonnan alaiset yhdistykset

Kirjastolautakunta on kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti valvonut seuraavien yleishyödyllisten yhdistysten saamien avustusten käyttöä: Yhdistys Kirjoja sokeille, Suomen Työväen Arkisto, Kasvatusopillinen kirjasto- ja lukusalisäätiö sekä Bragen leikekokoelma.

[1]) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten ylläpitokustannukset. — [2]) Kirjallisuuden hankkimiseen käytettiin 20 694 588 mk ja sidontaan 13 158 625 mk.

31. Kaupunginmuseo

Museolautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Museolautakuntaan kuuluivat [1]) v. 1954 puheenjohtajana professori Y. Nurmio sekä jäseninä tekstiilitaiteilija R. M. Aarnio, rouva A. A. Keto, liittosihteeri M. H. Salmela-Järvinen ja diplomiarkkitehti N. E. Wickberg, joka valittiin varapuheenjohtajaksi [2]). Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rouva M. H. Meltti [1]); sihteerinä toimi museonhoitaja H. K. Helminen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 10 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 84.

Esitykset. Museolautakunta teki kertomusvuonna kaupunginhallitukselle seuraavat esitykset: taiteilija Uno Heikkisen Helsinki-aiheisen piirroskokoelman ostamisesta kaupungille [3]); talossa Lapinlahdenkatu 4 olevien parkettilattioiden siirtämisestä kaupunginmuseon kokoelmiin [4]); virkapuhelimen hankkimisesta museonhoitajan työhuoneeseen [5]); kaupunginmuseon toimistoapulaisen virkanimikkeen muuttamisesta toimistonhoitajaksi ja viran siirtämisestä ylempään palkkaluokkaan [6]); määrärahan myöntämisestä eräiden hopeaesineiden ja öljymaalauksen ostamista varten kaupunginmuseoon [7]).

Lausunnot. Seuraavista asioista annettiin kertomusvuonna lausunnot kaupunginhallitukselle: Suomen Arkkitehtiliiton kuva-arkiston apuraha-anomuksesta [8]); Stansvikin kartanon irtaimiston luovuttamisesta Kunnallisvirkamiesyhdistykselle [9]); Lauttasaaren Tiirankariniemellä sijaitsevan vanhan tulenjohtotornin sekä vallien säilyttämisestä [10]), Axel Gallen-Kallelan museohankkeesta [11]) ja palkkaluokituskomitean mietinnöstä kaupunginmuseon viranhaltijain osalta [12]).

Museolautakunnan tekemien esitysten perusteella kaupunginhallitus oli myöntänyt tarvittavat määrärahat jäljempänä mainittuihin tarkoituksiin, niin että esitetyt esineet saatettiin hankkia kaupunginmuseoon: Suomen Arkkitehtiliiton kuva-arkisto oli saanut kaupungilta 150.000 mk:n suuruisen avustuksen kansallisromanttisen helsinkiläisarkkitehtuurin valokuvauttamista varten sillä ehdolla, että kaupunginmuseolle luovutetaan otettavien valokuvien kaksoiskappaleet koossa 11 × 17 cm varustettuna negatiivien arkistonumeroin ja asiaselityksin. Taiteilija Uno Heikkisen piirroskokoelmasta valittiin kaupunginmuseon käyttöön 125 piirrosta ja vesivärimaalausta, joiden aiheina pääasiassa olivat kaupungin vanhat, häviävät rakennukset. Lapinlahdenkatu 4:ssä olivat v:lta 1886 peräisin olevat parkettilattiat siksi hyvässä kunnossa, että ne rakennusviraston toimesta siirrettiin kaupunginmuseoon. Käsikirjastoon ostettiin Iso Tietosanakirja 20 000 mk:n hinnasta.

Henkilökunta. Museonvartija-siivooja I. E. Muje erosi työkyvyttömyyden takia 31. 3. siirtyen eläkkeelle [13]), samoin pyysi museon talonmies-vahtimestari A. A. Muje eroa virastaan 27. 4. lähtien siirtyäkseen eläkkeelle, koska hän oli käynyt pysyvästi kykenemättömäksi raskaaseen työhön [14]). Talonmies-vahtimestarin virka julistettiin haettavaksi 16. 6. [15]) ja valittiin virkaan viilaaja T. A. Luhtasaari, joka ryhtyi hoitamaan virkaansa 16. 7. [16]).

Kertomusvuoden aikana ei kukaan museon viranhaltijoista ollut virkavapaana tai sairauslomalla.

---

[1]) Mus. lk. 29. 1. 2 §. — [2]) S:n 29. 1. 4 §. — [3]) S:n 29. 1. 8 §, 2. 3. 13 §. — [4]) S:n 27. 4. 34 §. — [5]) S:n 2. 3. 14 §, 9. 4. 22 §. — [6]) S:n 9. 4. 26 §. — [7]) S:n 24. 5. 42 §, 1. 7. 45 §. — [8]) S:n 29. 1. 7 §, 2. 3. 15 §. — [9]) S:n 9. 4. 24 §. — [10]) S:n 24. 5. 41 §, 1. 9. 53 §. — [11]) S:n 24. 5. 40 §. — [12]) S:n 19. 11. 77 §. — [13]) S:n 29. 1. 6 §, 9. 4. 25 §. — [14]) S:n 27. 4. 35 §, 1. 7. 46 §. — [15]) S:n 1. 7. 47 §. — [16]) S:n 1. 9. 53 §.

Museonhoitaja Helminen osallistui Suomen Museoliiton Tampereella pidettyyn vuosikokoukseen 28.—30. 8. [5]). Matka tehtiin virkamatkana. Omalla kustannuksellaan museonhoitaja osallistui Turussa 30.—31. 10. pidettyihin taidemuseopäiviin.

Kokoelmien karttuminen. Kaupunginmuseon kokoelmiin saatiin lahjaksi tai hankittiin ostamalla 3 362 esinettä. Nämä jakaantuivat eri pääryhmiin seuraavasti: kirjallisuutta 45, rakennuspiirustuksia 25, valokuvia ilman negatiiveja 1 207, valokuvanegatiiveja vedoksineen 782, diapositiiveja 23, väridiapositiiveja 3, Helsinki aiheisia postikortteja 493, öljymaalauksia 4, vesivärimaalauksia ja piirroksia 130, graafisia töitä 9, virka- ym. merkkejä 224, leimoja ja leimasimia 3, mitaleja ja rahoja 6, huonekaluja 15, hopea- ja tinaesineitä 6, talouskaluja 10, aseita 19, virkapukuja 2, puvustoa ja käsitöitä 52, koruja 2, työkaluja 2, maalöytöjä 3, rakennuksenosia 15, arkistoainesta 230 ja kuvalaattoja 52 numeroa.

Kaupunginmuseon kokoelmia kartuttivat lahjoituksin seuraavat henkilöt, laitokset ja yhtymät: neiti T. Aurima, Borgå Museum, herra O. Broström, apulaiskaupunginsihteeri G. Brotherus, insinööri H. Brummer, insinööri Gestrin, valokuvaaja C. Grünberg, rouva H. Hallblom, merikapteeni H. Heikkinen, Helsingfors Sparbank, maisteri A. Hirsjärvi, johtaja G. R. Hirvikallion kuolinpesä, E. O. ja M. O. Holländerin kuolinpesä, Helsingin kaupunginhallitus, kaupunginarkisto, kiinteistölautakunta, huoltolautakunta, kaupunginviskaalinvirasto, urheilu- ja retkeilylautakunta, rouva E. Ivalo, tarkastaja Koski, taidetakoja L. Leinon kuolinpesä, herra G. Lindholm, tohtori V. Lindholm, tohtori A. Lindström, tarkastaja K. Mikkola, herra Nyholm, raitiovaununkuljettaja S. Paanio, Oy. Perkko, koululainen J. Raimo, arkkitehti ja rouva A. W. Rancken, Foto Roos, kapteeni V. S. Salokangas, veturinkuljettaja J. Sandelin, neiti A. Schönfelder, Oy. Stockmann Ab., Oy. Strömberg Ab., tohtorinna K. Sundberg, Suomen Osuuskauppojen Keskusosuuskunta, maisteri T. Vahter, neiti I. Wallenius, diplomiarkkitehti N. E. Wickberg, intendentti J. Voionmaa, tilanhoitaja ja rouva N. Zachrisson, maisteri A. Ylönen.

Lahjoituksista mainittakoon erikoisesti arkkitehti Ranckenin museolle lahjoittama 18 esinettä sisältävä asekokoelma, joka liittyy kaupunginmuseolle aikaisemmin lahjoitettuun Torsten Brakelin kokoelmaan, sekä Brakelin suvulle 1600-luvun loppupuolelta lähtien kuulunut raudoitettu arkku.

Johtaja Hirvikallion kuolinpesältä saatu laaja kokoelma sisälsi museolle arvokkaimpina esineinä kilpimaalarin kisällinäytteen, kisällin- ja mestarinkirjat sekä kunniakirjat. Samaa aihepiiriä sivusi kisällintyönä valmistettu messinkinen valaisin ja kuparinen kyltti.

Helsinkiläisten kultaseppien töistä saatiin hankituksi vain kaksi esinettä. Toinen näistä oli hopeinen kynttilänjalka v:lta 1847, valmistaja G. A. Strömbäck, toinen kirjoitusteline v:lta 1863, valmistaja kultaseppä R. Mellin.

Rouva Hallblom lahjoitti valmistamansa kauniin kokoelman käsi- ja taideompelutöitä v:lta 1921—1954.

Tohtori Aune Lindströmin lahjoittamat v:n 1926—1928 juhlapuvut, neiti Schönfelderiltä saadut käsityönäytteet ja kokoelmiin lunastettu kustavilainen ryijy v:lta 1790 täydentävät hyvin museon tämän aihepiirin aikaisempia kokoelmia.

Huonekaluhankinnoista tärkeimpinä mainittakoon kullattu peili ja peilipöytä v:lta 1863 sekä biedermeiertyylinen pelipöytä 1860-luvulta. Esineet ovat kuuluneet insinööri G. Törnuddille ja professori R. Kolsterille.

Museon muotokuvakokoelmiin saatiin neiti Walleniuksen lahjoituksena kaksi mustaliitupiirustusta, joista toinen esittää puutarhuri J. P. Gimbergiä Elsa Lövegren-Fohströmin kuvaamana ja toinen rouva L. O. F. Gimbergiä, os. Liljeström, Fredrika Gimbergin kuvaamana v. 1894.

Museolle ostetuista taideteoksista on ensi sijalla Olga von Tobiesenin helsinkiläisen kodin sisäkuvaa esittävä öljymaalaus v:lta 1887. Taiteilija O. Mansneruksen töistä lunastettiin v. 1948 maalattu öljymaalaus, näkymä Hämeentieltä Paavalin kirkkoa kohti sekä Vanhankaupungin rakennuksia kuvaava värilitografia v:lta 1954.

Museon kuva-arkistoon lahjoitetuista kokoelmista mainittakoon tohtori Lindholmilta saadut henkilökuvat ja professori V. Voionmaalle kuuluneet harvinaiset Helsinki-aiheiset valokuvat. Lahjaksi saatuja negatiiveja on yhteensä 246 kpl ja valokuvia 543 kpl.

Valokuvaukset ja kuvahankinnat. Kaupunginmuseon valokuvaustoiminta kohdistui Helsingin rakennushistorian piiriin kuuluviin aiheisiin ja museon omiin kokoelmiin.

[5]) Mus. lk. 1. 7. 48 §, 1. 9. 53 §.

Työohjelmaan sisältyi Hermannin kaupunginosan rakennus- ja katukuvien hankinta, Ruoholahden, Hietalahden ja Meilahden seutujen kuvaaminen ja Talin kartanon rakennusten valokuvaus. Näistä kuvista valmistuivat touko-kesäkuussa muut paitsi Talin kuvat, jotka otettiin elo-syyskuussa. Helsingin julkisista rakennuksista kuvattiin sisäkuvia valtioneuvostosta ja Ritarihuoneesta.

Museon taulu- ja piirroskokoelmista valmistui kertomusvuonna 63 valokuvanegatiivia. Kustaa Hiekan Säätiön kokoelmista Tampereella valokuvattiin kaupunginmuseota varten Helsinki-aiheisia maalauksia 5 kpl.

Helsingin puisten empirerakennusten mittaustyö jatkui entisen aineiston pohjalta. Kertomusvuoden syyskaudella tehtävä siirrettiin maanmittaushallituksesta topografikunnalle. Mittapiirustusten laatiminen jatkuu edelleen.

Kokoelmien hoito ja luettelointi. Kaupunginmuseon kokoelmat, joista osa edelleen oli varastoituna, aiheuttivat museon henkilökunnalle runsaasti työtä. Kanavakatu 22:ssa sijaitsevassa varastossa suoritettiin huonekalujen korjauksia. Elokuun lopulla siirrettiin Erottajan kalliosuojassa tapahtuneiden järjestelyjen yhteydessä taulukokoelmat ja arvoesineet jälleen museoon.

Pukujen ja tekstiilien kunnostamiseen käytettiin kertomusvuonna 265 työtuntia. Taiteilija O. Niemi restauroi 6 öljymaalausta. Kultaajamestari A. Savolainen korjasi ja kultasi uudelleen 7 kpl kehyksiä sekä peilin.

Hakasalmen huvilan rakennuskorjausten aikana otettiin näytteet vanhoista tapeteista, joista vanhimmat olivat talon rakennusajalta. Koristetaiteilija M. Ojanen valmisti niistä jäljennökset museon kokoelmiin sekä valmisti kahteen museon kokoelmahuoneeseen tapettifriisin.

Kaupunginmuseon kokoelmiin kuuluvat öljymaalaukset, vesivärimaalaukset, piirrokset ja graafiset työt luetteloitiin kokonaan uudelleen. Uusia luettelokortteja valmistui 1 034. Samalla suoritettiin puhdistus- ja korjaustöitä. Luetteloinnin yhteydessä otettiin 63 valokuvaa. Tässä työssä avusti museonhoitajaa maisteri A. Sinisalo. Valokuvaukset suoritti C. Grünberg.

Sanomalehtileikearkisto karttui 4 707 leikkeellä ja sisälsi 22 906 numeroa. Näistä luetteloitiin 3 115 leikettä. Leikearkiston järjestäjänä toimi kassanhoitaja H. Airas.

Kuva-arkiston, jonka hoidosta vastasi toimistoapulainen T. Partanen, selvitys- ja luetteloimistyöt jatkuivat kertomusvuonna.

Toimisto- ja yleisönpalvelu. Kaupunginmuseossa kirjattiin kertomusvuonna 256 museosta lähetettyä ja 153 museoon saapunutta kirjettä.

Museo toimitti tutkimus- ja julkaisutarkoituksiin Helsinki-aiheista kuvastoa ja muuta sen hallussa olevaa aineistoa. Kun toimisto 7. 10. muutettiin sivurakennuksesta takaisin Hakasalmen huvilan päärakennukseen, voitiin yleisönpalvelua entisestään laajentaa. Asiakkaita oli keskimäärin kolme henkilöä päivässä.

Rakennuskorjaukset ja näytteillepanon valmistelu. Korjaus- ja entisöimistyöt Hakasalmen huvilassa valmistuivat varsinaisten rakennustöiden osalta 31. 7., jolloin toimitettiin rakennustarkastus. Korjaustöiden arkkitehtina toimi talorakennusosaston arkkitehti T. Laine. Työmaan vastaavana rakennusmestarina oli talorakennusosastolta rakennusmestari H. Holmberg. Rakenteet hoiti insinööri A. Rosendahl, lämpöjohtotyöt Vesijohtoliike-Huber Oy. ja sähkötyöt kaupungin sähkölaitos. Maalaustyöt suoritti Heinosen Maalausliike eräitä erikoistöitä lukuunottamatta.

Työ- ja arkistohuoneiden kaluston korjaus ja hankinta tapahtui arkkitehti Laineen laatimien piirustusten mukaan. Vanha toimistokalusto korjattiin käyttökelpoiseksi. Museonhoitajan työhuone, kirjasto, kassaosasto ja vaatesäiliöt kalustettiin uudelleen ja niissä ollut entinen kalusto otettiin käytäntöön sivurakennuksen työ- ja varastohuoneissa.

Uuden näytteillepanokaluston työpiirustukset valmistuivat kertomusvuoden loppuun mennessä. Esineistön kunnostaminen ja varastoista museoon siirtäminen jatkui edelleen.

Kertomusvuoden painatusmäärärahoilla valmistettiin kaupunginmuseon kokoelmiin kuuluvaa O. Furuhjelmin taulukokoelmaa ja taiteilija Rudolf Åkerblomin vesivärimaalaus- ja piirroskokoelmaa selostavien luetteloiden käsikirjoitukset. Arkkitehti A. W. Ranckenin museolle lahjoittamia vesivärimaalauksia ja piirroksia koskeva esittelyvihkonen oli myös valmiina painettavaksi museon avajaisten yhteyteen järjestettävää muistonäyttelyä varten.

Museossa myytäväksi tulevia postikortteja painettiin kolmesta Helsinki-aiheisesta työstä, joista kaksi oli Magnus von Wrightin maalaamaa.

Kun museo oli korjaus- ja järjestelytöiden vuoksi suljettuna, ei kertomusvuonna kertynyt tuloja pääsymaksuista.

32. Musiikkilautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Musiikkilautakunnan puheenjohtajaksi v:ksi 1954 valittiin filosofian maisteri M. V. Loppi, sekä jäseniksi, filosofian tohtori E.-M. v. Frenckell, filosofian maisteri P. J. Lilius, toimittaja O. E. Virtanen, kamreeri F. M. Rautio, filosofian maisteri A. Voipio-Juvas, filosofian maisteri M. J. Turunen, sosiaalipäällikkö K. A. Koponen ja diigelipainaja M. Merra. Lautakunnan varapuheenjohtajaksi valittiin toimittaja Virtanen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli filosofian maisteri Loppi.

Lautakunta kokoontui 11 kertaa, pöytäkirjojen pykäläluku oli 208 ja lähetettyjen kirjeiden luku 156. Kaupunginorkesterin intendentin hoidettavana oleva koti- ja ulkomaisen kirjeenvaihdon lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 225 ja saapuneiden kirjeiden lukumäärä 210.

Kaupunginorkesterin intendenttinä toimi filosofian tohtori N.-E. Ringbom, taloudenhoitajana neiti D. N. A. Nordblom ja kirjastonhoitajana filosofian maisteri V. S. Helasvuo. Intendentti Ringbom oli sairauslomalla 6. 10. — 14. 10. sekä virkalomalla 22. 10. — 10. 11. Neuvostoliiton matkan vuoksi. Hänen tehtäviään hoiti tällöin viransijaisena kirjastonhoitaja Helasvuo ja tämän tehtäviä viransijaisena musiikkitieteen ylioppilas M. Vuorenjuuri.

Musiikkilautakunnan sihteerinä toimi oikeusneuvosmies K. W. Walldén.

Musiikkilautakunnan ohjelmajaoston muodostivat kaupunginorkesterin johtaja, professori Tauno Hannikainen ja tohtori Ringbom sekä lautakunnan jäsenet v. Frenckell, Turunen, Lilius ja Virtanen. Professori A. Y. Selin osallistui ohjelmajaoston kokouksiin kaupunginorkesterin edustajana ilman äänioikeutta, varamiehenään kaupunginorkesterin jäsen V. A. Kamu.

Lautakunnan laskut hyväksyi puheenjohtaja ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja ja molempien estyneenä ollessa sihteeri sekä kaupunginorkesteria koskevat laskut intendentti, paitsi milloin oli kysymys hänen omista laskutuksistaan, jolloin laskut hyväksyi sihteeri, joka intendentin estyneenä ollessa hyväksyi myös orkesteria koskevat laskut.

Koska musiikkilautakunnan toimiston ja kaupunginorkesterin kanslian huoneisto oli käynyt aivan liian ahtaaksi, ryhdyttiin toimenpiteisiin uuden, suuremman huoneiston hankkimiseksi lautakunnan käyttöön. Tarkoitusta varten varattiin sopiva, kolme huonetta käsittävä huoneisto Aleksanterinkadun 21. A:sta, jonne muutettiin kertomusvuoden lopulla.

Musiikkilautakunta oikeutettiin maksamaan kertomusvuonna eri teattereille, musiikkioppilaitoksille ym. taidelaitoksille ja yhdistyksille avustuksia yhteensä 43 187 000 mk. Edellisenä vuonna avustuksia saaneet järjestöt lähettivät seikkaperäiset toimintakertomuksensa musiikkilautakunnalle, jonka jälkeen valvojat puolsivat avustuksen myöntämistä ao. anojille myös v:ksi 1955.

Kaupunginorkesteri anoi kertomusvuodeksi valtionavustusta 2 500 000 mk, mikä merkittiin talousarvioon. Avustusta saatiin 1 900 000 mk. Lisäksi opetusministeriö myönsi kaupunginorkesterille lisäavustuksena 200 000 mk.

Ulkoilmakonsertteja järjesttiin 690 000 mk:n määrärahan puitteissa urheilu- ja retkeilytoimiston ehdotuksen mukaisesti eri puolilla kaupunkia. Näistä konserteista huolehtivat Helsingin Torvisoittokunta, Helsingin Työväenyhdistyksen soittokunta, Pääkaupungin karjalaisten soittokunta, Helsingin Rautatieläisten soittokunta, Käpylän Urheilijat, Viipurin Työväen soittajat, Helsingin työväen Naiskuoro, Helsingin Poliisilaitoksen soittokunta, Helsingin Palokunnan soittokunta, Kullervo-Kuoro, Kansallis-Kuoro, Koiton sekakuoro, Helsingin Työväen sekakuoro, Helsingin Työväen mieskuoro, Kirjanaisten kuoro ja SULASOL:in Helsingin piiri. Mainitut ulkoilmakonserttien pitäjät lähettivät musiikkilautakunnalle selostukset siitä, että konsertti pidettiin vahvistetun suunnitelman mukaisesti.

Kaupunginorkesterin konserttien radiointi jatkui samassa laajuudessa kuin ennen ja Oy. Yleisradio Ab:n ja lautakunnan välinen sopimus 9. 12. 1953 sisälsi pääasiassa samaa kuin aikaisempi sopimus.

Suomalaisen Oopperan ja lautakunnan välinen sopimus jatkui kummankaan osapuolen sitä irtisanomatta samanlaisena kuin v. 1953. Sen mukaisesti musiikkilautakunta luovutti kaupunginorkesterin Oopperan käyttöön 2 700 000 mk:n vuotuista korvausta vastaan.

Lautakunnan ja Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teoston välinen sopimus oli samansisältöinen kuin aikaisempi sopimus. Sen mukaisesti musiikkilautakunta suoritti Teostolle 175 000 mk kertakaikkisena vuotuisena korvauksena kaupunginorkesterin esittämistä, tekijänoikeuslain alaisista sävellyksistä.

Konserttiohjelmien ja selostusten julkaiseminen. Lautakunnan ja oopperan pääjohtajan S. Räikkösen välisen sopimuksen mukaisesti viimeksimainittu huolehti kaupunginorkesterin konserttiohjelmien julkaisemisesta siten, että hän sai julkaista ohjelmat 100 000 mk:n vuotuista korvausta vastaan ohjelmien hinnan ollessa 20 mk.

Kaupunginorkesterin intendentti huolehti lautakunnan toimeksiannosta eri maksua vastaan sinfoniakonserttien ja matineoiden (lukuunottamatta koululaiskonsertteja) ohjelmia ja niiden säveltäjien henkilöllisyyttä ja esitettäviä sävellyksiä koskevista selostuksista, jotka olivat liitettyinä käsiohjelmiin painettuina lisälehtinä.

Orkesterin luovuttaminen hyväntekeväisyys- ym. tilaisuuksiin. Kaupunginhallituksen suostumuksella lautakunta sai luovuttaa kaupunginorkesterin maksutta hyväntekeväisyystilaisuuksiin. Milloin kaupunginorkesteri muuten luovutettiin maksutta sivullisen käyttöön, se tapahtui kaupunginhallituksen kulloinkin antaman luvan perusteella.

Kaupunginhallitus luovutti kaupunginorkesterin maksutta Sibelius-viikon aikana sen konsertteihin.

Sinfoniakonserttien lippujen hinnat olivat kertomusvuonna 400, 300 ja 200 mk. Yliopistossa opiskeleville ylioppilaille myytiin 100 lippua ja Sibelius-Akatemiassa opiskeleville 20 lippua 50 mk:n hinnasta konsertilta. Sinfoniakonsertit oli järjestetty yhdeksi tilaussarjaksi, jolloin myönnettiin alennusta 20 %. Sunnuntaimatineoiden lippujen hinnat olivat 100 mk ja koululaiskonserttien sarjaliput 40 mk konserttia kohti. Koululaiskonserteissa toimi eri maksusta ohjelmaselostaja, joka kovaäänisen välityksellä selosti konsertin suomeksi ja ruotsiksi.

Koska sinfoniakonsertteihin oli vaikeata saada lippuja, heräsi lautakunnan keskuudessa ajatus, että näitä konsertteja olisi lisättävä esim. järjestämällä kaksi sinfoniakonserttia viikossa. Tähän ei kuitenkaan voitu ryhtyä. Sen sijaan lautakunta päätti v:n 1955 alusta järjestää saman sinfoniakonserttimäärän puitteissa kaksi konserttisarjaa, A ja B, jotka olisivat taiteellisessa mielessä yhtä täyspainoiset. Täten voitaisiin varata laajemmalle yleisömäärälle mahdollisuudet käydä sinfoniakonserteissa.

Musiikkihirjasto. Lautakunta puolsi kaupunginkirjaston esitystä siitä, että kirjastotoimintaan sisällytettäisiin myöskin musiikkitoimintaa.

Kaupunginhallituksen pyydettyä musiikkilautakunnalta lausuntoa vt Hakulisen ym. Helsingin *Kaupunginteaterin* perustamista koskevan aloitteen johdosta, musiikkilautakunta asetti kokouksessaan 24. 9. komitean tätä asiaa harkitsemaan. Komitean puheenjohtajaksi valittiin filosofian maisteri Loppi sekä muiksi jäseniksi filosofian tohtori v. Frenckell ja sosiaalipäällikkö Koponen. Komitea ei ehtinyt laatia lausuntoaan kertomusvuonna.

Kaupunginhallitus myönsi *avustusta* Helsingin Työväen Lapsilaulajille sekä Arbetets Vänner i Tölö -nimiselle yhdistykselle, edelliselle 150 000 mk ja jälkimmäiselle 50 000 mk.

Teattereiden ym. avustuksia koskevat lausunnot: Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle lukuisia lausuntoja eri teattereiden ja taidelaitosten sekä orkestereiden ja kuorojen anomusten johdosta. Lautakunta puolsi useimmissa tapauksissa näitä anomuksia, joista kaupunginhallitus hyväksyi useita, nimittäin Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliiton anomuksen avustuksen saamiseksi Helsingissä pääsiäisen aikoihin pidettyjä teatteripäiviä varten, Suomen Työväenteatterin anomuksen saada avustusta kertomusvuodeksi, Malmin Työväenteatterin Kannatusyhdistyksen anomuksen saada lisäavustusta pianon ostoa varten, Kansallisteatterin anomuksen saada avustusta uutta pienoisnäyttämöään varten sekä Suomen Laulajain ja Soittajain Liiton Helsingin piirin, Finlands Svenska Sångarförbundin ja Suomen Työväen Musiikkiliiton Uudenmaan piirin anomukset saada avustusta voidakseen osallistua kotimaassa pidettäviin musiikkijuhliin. Kaupunginhallitus hylkäsi sitävastoin Helsingfors Svenska Sångarförbundin anomuksen saada avustusta Oslon musiikkijuhliin osallistumista varten ja Ylioppilaskunnan Laulajain anomuksen saada avustusta osallistumista varten Münchenin kansainvälisiin ylioppilaskuorojen laulujuhliin, joita anomuksia musiikkilautakunta oli puoltanut.

Musiikkilautakunta puolsi periaatteessa teatterien anomuksia avustuksen saamiseksi valaistuslaitteiden korjauttamista ja uusimista varten ehdottaen kuitenkin pienempiä avustuksia. Kaupunginhallitus hylkäsi anomukset.

Sen johdosta, että kaupunginvaltuustossa tehtiin aloite kaupungissa toimivien orkestereiden, laulukuorojen ja soittokuntien avustusten korottamiseksi siten, että ne nousisivat nykyisestään ainakin kaksinkertaisiksi, kaupunginhallitus pyysi lausuntoa musiikkilautakunnalta. Lautakunta asetti kokouksessaan 21. 12. komitean harkitsemaan asiaa ja antamaan siitä lausuntonsa lautakunnalle. Tämän komitean puheenjohtajaksi ja kokoonkutsujaksi valittiin filosofian maisteri Turunen ja jäseniksi filosofian maisteri Lilius ja toimittaja Virtanen.

Kaupunginorkesteri. Kaupunginorkesterin johtajana toimi edelleen Tauno Hannikainen, jonka kaupunginhallitus kokouksessaan 1. 4. valitsi uudelleen tähän virkaan ajaksi 1. 6. 54 — 31. 5. 55. Orkesterin konserttimestarina toimi edelleen Naum Levin. Orkesterin vahvuus oli 76 soittajaa. Pidettyjen koesoittojen perusteella musiikkilautakunta nimitti orkesterin uusiksi jäseniksi seuraavat soittajat: H. Tiihonen (II viulu), A. Leppänen (alttoviulu), J. Hölttä (sello) ja L. Seulavirta (fagotti). Orkesterin jäsenet valitsivat keskuudestaan soittokaudeksi 1954—55 valtuuskunnan jäseniksi seuraavat henkilöt: A. A. Viljava (puheenjohtaja), E. E. Rautasuo ja E. A. Taimela, varajäseninä A. Y. Selin ja V. E. Pullinen. Orkesterin järjestysmiehenä toimi edelleen A. A. Karsti.

Kaupunginorkesterin jäsenten palkkoja korotettiin v. 1954 neljällä palkkaluokalla, minkä johdosta Suomen Muusikkojen liitto esitti, että myös eläkkeelle siirtyneille kaupunginorkesterin jäsenille maksettaisiin vastaavasti suurempi eläke. Tätä anomusta lautakunta ei katsonut voivansa puoltaa, koska virkamiesten eläkkeitä korotettiin jo 1. 11. 1953.

V:n 1952 talousarviossa oli jo varattu määräraha kaupunginorkesterin erikoissoittimien hankkimista varten. Valuuttavaikeuksien takia määrärahasta siirrettiin 4 088 543 mk v. 1953 käytettäväksi. Samasta syystä näitä määrärahoja ei voitu kokonaan käyttää myöskään v. 1953, jonka vuoksi kaupunginvaltuusto oikeutti musiikkilautakunnan käyttämään kertomusvuonna edellisiltä vuosilta siirtyneen erän, 2 917 993 mk. Koko tätä määrärahaa ei kuitenkaan voitu käyttää, minkä vuoksi lautakunta esitti, että jäännöserä, 1 191 179 mk, saataisiin käyttää v. 1955.

Kertomusvuonna pidettiin 26 vakinaista sinfoniakonserttia ja 1 ylimääräinen sinfoniakonsertti.

Konserteista johti Tauno Hannikainen 18 vakinaista sinfoniakonserttia sekä yhden ylimääräisen. Jussi Jalas johti kaksi sinfoniakonserttia sekä seuraavat orkesterinjohtajat kukin yhden: Martti Similä, Leo Funtek, Edward Renton (Englanti), Heinrich Hollreiser (Itävalta), Henry Swoboda (U.S.A.), Hermann Abendroth (Itä-Saksa). Lisäksi johti Lauri Saikkola oman viulukonserttonsa säestyksen sinfoniakonsertissa 5. 3.

Sinfoniakonserttien solisteina esiintyivät kevätkaudella: Endre Wolf (viulu), Ernst Linko (piano), Yrjö Selin (sello), Paavo Rautio (viulu), Géza Anda (piano), Naum Levin (viulu), Nikita Magaloff (piano), Benno Moiseiwitsch (piano), Igor Bezrodnyi (viulu), Reding & Piette (kaksi pianoa), Anja Ignatius (viulu), Maire Halava (piano), Aase Nordmo-Løvberg (laulu), Lisa Tunell-Scharrer (laulu), Uno Ebrelius (laulu), Bernhard Sönnerstedt (laulu), neljä viimeksimainittua myös ylimääräisen sinfoniakonsertin solisteina, sekä

syyskaudella Usko Aro (viulu), Toivo Salovuori (viulu), France Ellegaard (piano), Eeva-Liisa Hirvonen (sello), Lea Piltti (laulu), Lauri Lahtinen (laulu), Paul Badura-Skoda (piano), Jennie Tourel (laulu), Merete Söderhjelm (piano), Edmund Kurtz (sello), P. Serebrjakov (piano), E. Gratsh (viulu), S. Knushevitski (sello), Henry Holst (viulu) ja Liisa Linko (laulu). Sinfoniakonserteissa avustivat Suomalaisen Oopperan naiskuoro, Ylioppilaskunnan Laulajat, Suomen Laulu (2 kertaa), Cantores Minores ja Svenska Oratorieföreningen. Ylimääräisessä sinfoniakonsertissa avusti Suomen Laulu.

Matineoita pidettiin 29, joihin sisältyivät 10 varsinaista matineaa, vappumatinea sekä 18 koululaiskonserttia (3 sarjaa, A, B ja C). Matineoista johti Tauno Hannikainen 18, Heikki Aaltoila kaksi sekä seuraavat orkesterinjohtajat kukin yhden: Urpo Pesonen, Paavo Berglund, Edward Renton, Heinrich Hollreiser, Holger Fransman, Henry Swoboda, Jussi Jalas, Hermann Abendroth, Ole Edgren. Lisäksi johti Ole Schmidt pianokonserttonsa säestyksen matineassa 23. 10.

Matineoissa ja koululaiskonserteissa esiintyivät seuraavat solistit:

Sinikka Koskela (laulu), Tuomas Haapanen (viulu), Tyyne Kallio (laulu), Ilona Koivisto (laulu), Rainer Kuisma (ksylofoni), Cyril Szalkiewicz (piano), Raija Silvonen (piano), Asser Sipilä (oboe), Ivan Putilin (kitara), Eero Salola (lausunta), Vili Pullinen (sello), Martti Pajanne (alttoviulu), Mario Sgobba (klarinetti), Erik Tavaststjerna (piano), John Winther (piano), Midori Yuhashi (piano), Auvo Nuotio (laulu), Ella Eronen (lausunta), Juho Alvas (huilu), Naum Levin (viulu), Yrjö Selin (sello). Matineoissa ja koululaiskonserteissa avustivat Suomalaisen Oopperan kuoro, Cantores Minores, Meilahden kansakoulun tyttökuoro, Suomen Laulu, Opettajain Kamarikuoro ja Svenska Oratorieföreningen.

Kaupunginorkesteri avusti kertomusvuonna 149 oopperanäytännössä sekä seuraavissa konserttitilaisuuksissa: Tauno Hannikaisen lahjakonsertti 29. 1., Eino Haipuksen johtajakonsertti 5. 2., Cantores Minores'in kirkkokonsertti 24. 3., Suomen Laulun Matteus-Passio-konsertti 15. 4., Svenska Oratorieföreningenin vuosikonsertti 23. 4., Valtioneuvoston juhlakonsertti Islannin presidentin kunniaksi 25. 4., Suomen Punaisen Ristin konsertti 28. 5., Sibelius-viikon avajaistilaisuus 10. 6., sekä viikon neljä konserttia 11. 6., 13. 6., 17. 6. ja 18. 6., Cantores Minores'in kirkkokonsertti 10. 10., Akateemisen Laulun konsertti 22. 10. sekä Suomen Säveltaiteilijain Liiton vuosikonsertti 3. 12.

Sinfoniakonserteissa kävi kaikkiaan 18 775 henkilöä eli keskimäärin 695 henkeä konserttia kohti, varsinaisissa matineoissa 2 971 henkilöä eli 270 henkeä konserttia kohti sekä koululaiskonserteissa 13 566 henkilöä eli 754 henkeä konserttia kohti. Konserttiyleisön kokonaismäärä oli siis 35 312 henkeä. Sinfoniakonserttien yleisömäärä oli konserttia kohti hiukan pienempi kuin edellisenä vuonna (715). Koululaiskonserttien ja varsinaisten matineoiden yleisömäärässä oli havaittavissa pientä nousua (edellisenä vuonna keskimäärin 643 ja 210). Varsinaisia matineoita kohtaan on yleisön mielenkiinto kuitenkin jatkuvasti ollut sangen heikko.

33. Konepajatoimikunta

Kaupunginhallitus asetti 8. 9. 1949 tekemällään päätöksellä kaupungin korjaamojen välisen yhteistyön ylläpitämistä ja kehittämistä varten toistaiseksi toimivan neuvottelevan ja lausuntoja antavan konepajatoimikunnan.

Toimikunnan asettamisen aiheena oli 30. 1. 1947 asetetun konepajakomitean 2. 3. 1949 päivätty mietintö, missä ehdotettiin 8-henkisen konepajatoimikunnan perustamista mainittua tarkoitusta varten.

Kaupunginhallitus vahvisti päätöksellään 15. 12. 1949 konepajatoimikunnan johtosäännön.

Mainitun johtosäännön 5 §:n mukaan on konepajatoimikunnan tehtävänä mm.: toimia yhdyselimenä kaupungin kone- ja korjauspajojen välillä sekä ylläpitää ja kehittää niiden välistä yhteistoimintaa; neuvotella laitosten konepajojen työ- ja työllisyystilanteesta sekä niiden suorituskyvystä ja toimia niin, että korjauspajojen mahdollinen ylikapasiteettikin tehokkaasti käytetään; pyrkiä aikaansaamaan keskitystä kaupungin konepajatoiminnassa; seurata merkityksellisimpiä konehankintoja sekä konepajoissa tapahtuvia laajennuksia; pyydettäessä antaa kaupunginhallitukselle ja kaupungin laitoksille lausuntoja konepaja-alan kysymyksistä; tehdä kaupunginhallitukselle tarpeellisiksi katsomiaan ehdotuksia edellämainitun alan kysymyksistä.

Konepajatoimikuntaan kuuluu yhdeksän kaupunginhallituksen vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä, joista puheenjohtaja ja viisi jäsentä nimetään kaupungin laitosten teknillisestä henkilökunnasta sekä kolme jäsentä suurimpien korjauspajojen työntekijöistä.

Kaupunginhallitus vahvisti päätöksellään 13. 1. 1954 konepajatoimikunnan kokoonpanon v:ksi 1954 seuraavaksi: puheenjohtaja kaupungininsinööri W. Starck sekä jäsenet vesilaitoksen mittarintarkastaja J. Kallio, rakennusviraston korjauspajan päällikkö P. K. Lappalainen, vesilaitoksen korjauspajan esimies G. A. Lindgren, liikennelaitoksen korjauspajojen päällikkö P. O. W. Martola, sähkölaitoksen konepajamestari P. P. Oraste, kaasulaitoksen käyttöinsinööri R. J. Succo, liikennelaitoksen konepajan sähköasentaja E. Timonen ja rakennusviraston korjauspajan viilaaja V. A. Vanhanen.

Johtosäännön mukaan asettaa konepajatoimikunta keskuudestaan työvaliokunnan ja tarvittaessa muitakin valiokuntia valmistelevien tai muuten rajoitettujen tehtävien suorittamista varten. Työvaliokunnassa toimi puheenjohtajana P. O. W. Martola sekä jäseninä J. E. Kallio, P. K. Lappalainen ja G. A. Lindgren.

Sekä konepajatoimikunnan että sen työvaliokunnan sihteerinä toimi rakennusviraston asiamies R. O. Parviainen.

Kertomusvuoden aikana kokoontui konepajatoimikunta 4 kertaa ja sen työvaliokunta 4 kertaa. Tämän ohessa on pidetty jatkuvaa yhteyttä henkilökohtaisten tapaamisten ja puhelinkeskustelujen muodossa.

Käsitellyistä asioista voidaan lähinnä mainita eri laitosten ja korjaamojen välisen yhteistoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen sekä keskuskorjaamon aikaansaamista ja korjaustöiden keskittämistä tarkoittavat toimenpiteet.

Aikaisemmin toiminut ns. konepajakomitea totesi mietinnössään, että kaupungin eri laitosten ja korjaamojen välinen yhteistyö oli ollut varsin puutteellista. Koska korjaamot

ovat perustetut eri laitosten erikoistarpeita ja -töitä varten ja kun niiden suorituskyky usein on ollut riittämätön, ei yhteistoiminnan kehittämisessä vielä ole päästy saavutuksiin, jotka raha-arvoltaan nousisivat huomattaviin määriin. Poikkeuksena voidaan kuitenkin mainita rakennusviraston alainen Toukolan korjauspaja, joka suoritti muille laitoksille töitä yli 25 milj. mk:n arvosta. Esimerkkinä yhteistoiminnan monipuolisuudesta esitetään eri korjaamojen osalta seuraavaa:

Toukolan korjauspaja suoritti muille laitoksille mm. erilaisia putkitöitä, peltitöitä, autojen ja sähkömoottorien korjauksia, erilaisia koneistus- ja asennustöitä, työkalukorjauksia sekä valmisti kiskojen kiinnityslevyjä ym.

Liikennelaitoksen korjaamot suorittivat kaupungin muille laitoksille autojen maalauksia, sähkömoottorien korjauksia ym.

Vesilaitoksen korjaamo suoritutti muissa kaupungin korjaamoissa höyläystä ym.

Kaasulaitoksen korjaamo teetti muissa korjaamoissa koneosia, levyjen valssausta, termiittihitsausta, kiskolaippoja ym.

Sähkölaitoksen korjaamo suoritti kaupungin muille laitoksille eräitä erikoistöitä verkkoja installatiotyöhön liittyvinä. Lisäksi olivat korjaamot yhteistoiminnassa keskenään lainaamalla koneita toisilleen.

Sen johdosta, että konepajatoimikunta on katsonut, että kaupungin laitosten korjaustoiminnan tutkiminen, silmälläpitäen sen järjestämistä kaupungin kokonaisedun kannalta mahdollisimman tehokkaaksi ja tarkoituksenmukaiseksi ja siihen nähden, että eri laitoksilla on pyrkimys katsoa asiaa ensi sijassa omalta kannaltaan, toimikunta esitti kaupunginhallitukselle, että tutkimuksen suorittaminen annettaisiin ulkopuolisen elimen suoritettavaksi. Sopivimmaksi ulkopuoliseksi asiantuntijaksi katsottiin Rastor Oy., jolta pyydettäisiin asiantuntija-apua tutkimuksen suunnittelussa. Tutkimuksessa tarvittavan aineiston keräämisen ja muokkaamisen sopivaan muotoon suorittaisi rakennusviraston työntutkija, minkä jälkeen käytettäisiin Rastor Oy:n asiantuntemusta johtopäätösten tekemisessä. Kaupunginhallituksen järjestelytoimisto tulisi kuitenkin seuraamaan tutkimusten kulkua alusta lähtien ja tekisi sopimukset asiantuntija-avun käytöstä Rastor Oy:n kanssa. Kaupunginhallitus myönsi tutkimuksen ensimmäistä kertomusvuonna alkuunpantua vaihetta varten 200 000 mk:n suuruisen määrärahan järjestelytoimiston käytettäväksi ja oikeutti järjestelytoimiston ehdollisesti merkitsemään tarkoitusta varten v:n 1955 talousarvioonsa 300 000 mk.

34. Yleiset työt

Yleisten töiden lautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1954 puheenjohtajana liikennemestari V. J. Laitinen, varapuheenjohtajana yli-insinööri H. O. Backman sekä jäseninä taloustirehtööri J. Hopeavuori, työntekijä O. A. Salama, johtaja K. F. Sundqvist, arkkitehti H. Sysimetsä, insinööri K. R. Urho, viilaaja V. A. Vanhanen ja pankinjohtaja C. A. Öhman. Kaupunginhallituksen edustajana oli teknillinen johtaja R. Granqvist ja lautakunnan sihteerinä varatuomari R. O. Parviainen.

Lautakunta kokoontui 49 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 1 676 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 595.

Lautakunnan lopulliset päätökset. Yleisten töiden lautakunnan kertomusvuoden aikana päättämistä asioista, joihin ei kuitenkaan sisälly henkilökuntaa koskevat päätökset paitsi periaatteelliset, mainittakoon seuraavat:

lautakunnan kokoukset päätettiin [1]) pitää maanantaisin alkaen klo 16. Kesäaikana lautakunta päätti kokoontua 14. 6. ja 28. 6. sekä 19. 7., 9. 8., 16. 8. ja 30. 8. Kesällä kokoukset alkoivat klo 15. Lisäksi päätettiin pitää ylimääräinen talousarviokokous.

Lautakunnan pöytäkirjat oli pidettävä nähtävinä kokousta seuraavan maanantain jälkeisenä päivänä.

Päätettiin [2]) valita hankintaosaston alaisen Toukolan korjauspajan tuotantokomitean työnantajan edustajiksi korjauspajainsinööri P. K. Lappalainen, hankintapäällikkö M. Pulkkinen ja kaupungininsinööri W. A. Starck vakinaisiksi jäseniksi sekä apulaishankintapäällikkö P. K. Spets, koneteknikko V. V. Virtanen ja katurakennuspäällikkö Y. V. Virtanen varajäseniksi.

Valmistavan poikien ammattikoulun lasitustyöt päätettiin [3]) antaa toiminimelle A. Joutsen hintaan 1 062 000 mk.

Puhtaanapito-osaston korjaamon tuotantokomiteaan vuosiksi 1954—1955 valittiin [4]) työnantajan edustajiksi seuraavat henkilöt: vakinaisiksi jäseniksi puhtaanapitopäällikkö B. W. Ax ja kaupungininsinööri W. A. Starck sekä varajäseniksi apulaispuhtaanapitopäällikkö K. G. Andersson ja katurakennuspäällikkö Y. V. Virtanen.

Katurakennusosasto oikeutettiin [5]) vuokraamaan 130 cm:n putkimuotti alusrenkaineen Sementtituote Oy:lle 20 putken valmistamista varten 1 000 mk:n vuorokausivuokrasta.

Mäkelän kansakoulun maalaustöiden suorittaminen annettiin [6]) urakalla Maalimiehet Oy:lle hintaan 8 940 000 mk.

Hankintaosasto oikeutettiin ostamaan Helsingin kaupungin puutavara- ja polttoainetoimistolta 4 105 kpl erimittaisia paalutukkeja yksikköhintoihin, joiden mukaan laskien koko hankinnan arvoksi tuli 8 188 475 mk v.v. Helsingissä tai autoilla tuotuna rakennustyömaille taikka varastoihin. Hankintaosasto oikeutettiin ostamaan Helsingin kaupungin puutavara- ja polttoainetoimistolta 75 000 jm hirsiä hintaan 198 mk/jm ja 6 000 jm

[1]) Yl. t. lk. 18. 1. 4 §, 31. 5. 688 §, 28. 6. 816 §. — [2]) S:n 18. 1. 40 §. — [3]) S:n 18. 1.51 §. — [4]) S:n 18. 1. 61 §. — [5]) S:n 18. 1. 71 §. — [6]) S:n 25. 1. 98 §.

hirsiä hintaan 235 mk/jm, jolloin koko hankinnan arvoksi tuli 16 260 000 mk, hinnat vapaasti Helsingissä liikevaihtoveroineen; edelleen hankintaosasto oikeutettiin ostamaan Helsingin kaupungin puutavara- ja polttoainetoimistolta 1 200 kpl ratapölkkyjä hintaan 400 mk/kpl ja 10 800 kpl ratapölkkyjä hintaan 585 mk/kpl, joiden hintojen mukaan laskien hankinnan yhteisarvoksi tuli 6 798 000 mk, hinnat vapaasti liikevaihtoveroineen Helsingissä [1]).

Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan 25 kpl Oy. Tiekone Ab:n tarjoamia Fordson Major -traktoreita hintaan 397 000 mk/kpl vapaasti Helsingissä, kassa-alennus 1 % ja maksuaika 14 päivää sekä sillä edellytyksellä, että traktorit saadaan maksaa Suomen Pankin nykyisen valuuttakurssin mukaan sekä ilmoittamaan Oy. Vitrifer Ab:lle, että siltä lautakunnan 9. 6. 1952 tekemän päätöksen perusteella tilatun VIHY-betoniputkien valmistuskoneen hinta hyväksyttiin maksettavaksi clearing-valuutalla, jolloin koneen hinta vallitsevan kurssin mukaan laskien nousi 471 905 mk. Samoin oikeutettiin hankintaosasto maksamaan Oy. Hans Palsbo Ab:lle lautakunnan 12. 10. 1953 tekemän päätöksen perusteella tilatusta SAVO-lajittelulaitteesta 2 057 571 mk sekä peruuttamaan tilauksen toisen koneen osalta; vielä oikeutettiin hankintaosasto myymään autonkuljettaja K. J. Lindforsille kalustoluettelosta poistettu Ford-auton moottori n:o A 134738 8 000 mk:n hinnasta [2]).

Päätettiin [3]) hyväksyä Oy. Termon urakkatarjous, jonka kokonaishinta keskuslämmitys-, ilmanvaihto- sekä vesi- ja viemärilaitteista kuin myös öljynpolttimista laitteineen oli 22 300 000 mk, Koskelan kunnalliskodin henkilökunnan rakennuksiin.

Päätettiin [4]) antaa valmistavan poikien ammattikoulun teräsovien toimitus Helta Oy:lle hintaan 2 823 500 mk

sekä Kivelän sairaalan asuntolan vaatekaappien toimitus Helno Oy:lle hintaan 4 318 436 mk.

Hankintaosasto oikeutettiin [5]) luovuttamaan rakennusviraston konepajan ammattiosastolle kuorma-auto, järj. n:o 15 rek. N:o AA-998 helmikuun 28 päivänä Salpausselän kisoihin tehtävää matkaa varten osaston määräämin ehdoin.

Hankintaosasto oikeutettiin [6]) tilaamaan Puutalo Oy:ltä varastosta toimitettavaksi 5 kpl parakkeja, tyyppiä PSE5 × 10 m hintaan 351 000 mk/kpl liikevaihtoveroineen v. v. Turussa.

Päätettiin [7]) oikeuttaa hankintaosasto myymään asentaja E. Halmeelle kalustoluettelosta v. 1953 poistettu imukalvopumppu n:o 79 5 000 mk:n hinnasta.

Hankintaosasto oikeutettiin [8]) tilaamaan Oy. Julius Tallberg Ab:ltä 10 kpl sähkökäyttöisiä imukalvopumppuja mallia 2D-4 hintaan 187 750 mk/kpl ja 10 kpl bensiinimoottorikäyttöisiä imukalvopumppuja mallia 2D-4 hintaan 212 400 mk/kpl sekä näitä varten 20 kpl kumi-imuletkuja hintaan 13 400 mk/kpl, 20 kpl pohjaventtiilejä hintaan 9 375 mk/kpl, 20 kpl letkunliittimiä hintaan 3 425 mk/kpl ja 20 kpl letkunsiteitä hintaan 460 mk/kpl, tavara-alennuksen ollessa kumiletkuille 28 % ./. 2 % sekä muille 5 %. Hinnat oli laskettu letkujen osalta vapaasti Helsingissä, pumppujen ja muiden tarvikkeiden osalta vapaasti tehtaalla Hangossa liikevaihtoveroineen.

Teknillinen jaosto asetettiin [9]) tarkemmin tutkimaan arkkitehti E. Forsmanin laatimia tuberkuloosiparantolan asuntolan luonnospiirustuksia. Jaoston puheenjohtajaksi valittiin yli-insinööri Backman ja jäseneksi arkkitehti Sysimetsä.

Hankintaosasto oikeutettiin [10]) tilaamaan Oy. Julius Tallberg Ab:ltä 6 kpl Atlas Diesel ilmanpuristimia, mallia GF-3VE ilmakumirenkain hintaan 1 700 000 mk/kpl ./. 5 % ja 4 kpl Atlas Diesel ilmapuristimia, mallia FR4V ilmakumirenkain hintaan 2 205 000 mk/kpl ./. 5 % vapaasti tehtaalla Linnavuoressa.

Hankintaosasto oikeutettiin [11]) luovuttamaan Rakentajain Hankinta ja Kuljetus Oy:lle Lokomo 3-merkkiset kivenmurskaajat n:o 8 ja 12, joita vastaan mainittu yhtiö luovuttaisi rakennusvirastolle alkuperäisen Kaiser-merkkisen betoninsekoittimen täydessä kunnossa ilman moottoria sekä tilaamaan Lokomo Oy:ltä moottoritiejyrä, mallia A. J. 3, hintaan 1 275 000 mk ilman liikevaihtoveroa vapaasti Tampereella toimitettavaksi kertomusvuoden toukokuussa.

Salmisaaren asuntolan keittiökalusteiden toimitus annettiin Oregon Oy:lle hintaan

[1]) Yl. t. lk. 25. 1. 101, 102, 103 §. — [2]) S:n 1. 2. 136, 137, 138, 139 §. — [3]) S:n 1. 2. 150 §. — [4]) S:n 8. 2. 183, 184 §. — [5]) S:n 22. 2. 249 §. — [6]) S:n 22. 2. 260 §. — [7]) S:n 1. 3. 276 §. — [8]) S:n 8. 3. 313 §. — [9]) S:n 8. 3. 315 §. — [10]) S:n 8. 3. 320 §. — [11]) S:n 15. 3. 331, 332 §.

1 524 055 mk ja Kivelän sairaalan asuntolain keittiökalusteiden toimitus OTK:n Puu Oy:lle hintaan 3 219 660 mk sekä valmistavan poikien ammattikoulun sähkötyösuunnittelu- ja sähköasennustyöt Helsingin kaupungin sähkölaitoksen suoritettavaksi laskutyönä.

Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan Oy. Hans Palsbo Ab:ltä SAWO-lajittelulaite hintaan n. 2 195 000 mk liikevaihtoveroineen vapaasti Helsingissä. Toimitusaika 7—8 viikkoa, maksuehdot 1/3 tilattaessa ja 2/3 toimituksen tapahtuessa [1]).

Auroran sairaalan VII rakennuksen maalaustyöt annettiin [2]) Maalaamo P. Nurmisen urakalla suoritettavaksi hintaan 2 046 000 mk.

Hankintaosasto oikeutettiin [3]) tilaamaan Rolac Oy:ltä 2 kpl kaivukoneita Jussi-350, mallia Åkerman, ristikkopuomeineen hintaan 5 966 000 mk/kpl liikevaihtoveroineen v.v. Porvoossa ja Lokomo Oy:ltä 1 kpl kaivukoneita Teräsmies 2 edellämainittuine varusteineen hintaan 3 500 000 mk ja 1 kpl kaivukoneita Teräsmies 3—4 ko. varusteineen hintaan 6 081 250 mk liikevaihtoveroineen vapaasti Tampereella toimitettaviksi aikaisemmin mainittuihin toimitusaikoihin.

Varasto-osasto oikeutettiin [4]) lainaamaan TUL:n liittojuhlan huoltotoimikunnalle tarpeellinen määrä käymäläkojuja ilman vuokraa, sillä ehdolla, että huoltotoimikunta korvaa kaupungille käymäläkojujen kuljetuskustannukset. Katurakennusosasto oikeutettiin tilaamaan Heporaudan puiston pumppuaseman koneisto kokonaisuudessaan Oy. Yleiseltä Insinööritoimistolta.

Hankintaosasto päätettiin [5]) oikeuttaa myymään E. Vuoriselle Dodge-merkkinen kuorma-auto n:o A 10774, joka oli poistettu rakennusviraston kirjoista, 50 000 mk:n hinnasta siinä kunnossa, missä auto oli.

Katurakennusosasto oikeutettiin [6]) hankkimaan tarvitsemansa bitumiemulsio toiminimiltä Oy. Colas, Oy. Ikopal, Asfaltti Oy. Lemminkäinen ja Rakennus Oy. Cultor siinä määrin kuin osaston tarve, tehtaiden toimituskyky ja emulsion laadun tarkkailussa saatavat kokemukset antoivat kulloinkin aihetta.

Snellmanin kansakoulun maalaustyöt annettiin [7]) Maalausliike Paavo Kaires Oy:n suoritettavaksi hintaan 1 980 000 mk. Lauttasaaren kansakoulun kalustojen toimitus Kovapuu Oy:lle hintaan 4 878 100 mk. Hankintaosasto oikeutettiin [8]) myymään herra P. Lindforsille Dodge-merkkinen, irtaimistoluettelosta poistettu kuorma-auto järj. n:o 32 30 000 mk:n hinnasta.

Hankintaosasto oikeutettiin [9]) vuokraamaan Helsingin Ammatilliselle Paikallisjärjestölle vappujuhlia varten kaksi käymäläkojua. Vuokraksi määrättiin 100 mk/kpl.

Hankintaosasto oikeutettiin [10]) myymään rakennusviraston varastoissa oleva poistettu irtaimisto huutokaupalla hankintaosaston määräämänä päivänä toukokuussa.

Katurakennusosasto oikeutettiin antamaan kertomusvuonna suoritettavat katupäällystystyöt tarjouksia jättäneille päällystystöitä suorittaville liikkeille sen mukaan, kenen tarjous kunkin työn kohdalla osoittautui kaupungille edullisemmaksi. Lautakunta päätti antaa yhdeksän muuntajaa urakalla Rakennustoimisto Paul Girsin suoritettavaksi 9 750 000 mk:n urakkahinnasta edellyttäen, että urakoitsija voi antaa työn kunnollisesta suorittamisesta tyydyttävän takuun. Pitäjänmäen kansakoulun kaluston toimitus annettiin Kirjopuu Oy:lle hintaan 4 411 000 mk [11]).

Hankintaosasto oikeutettiin [12]) luovuttamaan sähkölaitokselle kesäkuun loppuun saakka yksi 29,2 m²:n tulipintainen höyrykattila. Vuokraksi määrättiin 750 mk/vrk.

Katurakennusosastolle myönnettiin [13]) oikeus käyttää Talin kokoojajohtojen rakennustöiden jatkamista varten 50 milj. mk tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokan Viemärit-luvun määrärahoja aikaisemmin päätettyjä vielä keskeneräisiä viemäritöitä varten.

Nilsiäntien kansakoulun maalaustyöt annettiin [14]) Maalaamo V. Björkvistin suoritettaviksi hintaan 4 190 000 mk ja Lapinlahdenkatu 10:n kansakoulun maalaustyöt Asuntomaalaus Oy:n suoritettaviksi hintaan 1 080 000 mk. Oy. Aeromekanon tarjous Hietalahden hallin lämmityslaitteiden hankkimisesta hyväksyttiin kokonaishintaan 1 220 000 mk.

---

[1]) Yl. t. lk. 15. 3. 348, 349, 353, 355 §. — [2]) S:n 22. 3. 381 §. — [3]) S:n 5. 4. 428 §. — [4]) S:n 5. 4. 430, 441 §. — [5]) S:n 12. 4. 458 §. — [6]) S:n 12. 4. 467 §. — [7]) S:n 26. 4. 529, 530 §. — [8]) S:n 26. 4. 540 §. — [9]) S:n 3. 5. 565 §. — [10]) S:n 10. 5. 592 §. — [11]) S:n 10. 5. 602, 603, 604 §. — [12]) S:n 17. 5. 616 § — [13]) S:n 17. 5. 617 §. — [14]) S:n 17. 5. 625, 626, 628 §.

Hankintaosasto oikeutettiin [1]) ostamaan Ab. Julius Tallberg Oy:ltä 15 kpl Atlas Diesel itsepyörittäviä kallioporakoneita, mallia R.H. 571—3 L lisäpainoineen, voitelukojeineen ja käsiletkuineen 1 429 500 mk:n yhteishinnasta, sekä lainaamaan Kajaanin kaupungin rakennustoimistolle 1 000 kg 15 mm:n harjaterästä ja 4 100 kg 22 mm:n harjaterästä sillä ehdolla, että teräkset toimitetaan takaisin kertomusvuoden heinäkuun loppuun mennessä ja että lainaaja vastaa kaikista kuluista, jotka lainauksesta rakenunusvirastolle aiheutuvat.

Oy. Axel v. Knorringin teknilliseltä toimistolta päätettiin [2]) ostaa Wolff-tyyppinen torninosturi hintaan $ 20 000.— cif Helsinki. Lastensairaalaa varten päätettiin [3]) hyväksyä Kone Oy:n tarjoukset viidestä hissistä, joiden yhteishinta oli 9 539 975 mk liikevaihtoveroineen. Teurastamon sikateurastamon laajennuksen koneteknilliset laitteet päätettiin tilata Oy. G. W. Sohlberg Ab:ltä 2 677 000 mk:n kokonaishintaan. Toivolan koulukodin kalusteiden toimitus annettiin Oy. Parke Ab:lle hintaan 1 503 000 mk.

Päätettiin [4]) asettaa teknillinen jaosto, mihin puheenjohtajaksi valittiin yli-insinööri Backman ja jäseneksi arkkitehti Sysimetsä, tarkemmin tutkimaan seuraavien rakennuskohteiden piirustuksia: Hesperian kansakoulun pääpiirustukset, Marian sairaalan korottamisen luonnospiirustukset, Kumpulan avouimalan pukusuojan piirustukset ja teurastamon puhdistuslaitoksen piirustukset.

Salmisaaren asuntolan maalaustyöurakka annettiin Maalaustaito Oy:lle hintaan 1 700 000 mk. Päätettiin hyväksyä Vesijohtoliike Onninen Oy:n tarjous lämpöjohtoja koskevalta osalta valmistavaan poikien ammattikouluun, jonka tarjouksen loppusumma oli 14 586 000 mk, ja kaupungin vesilaitoksen tarjous vesi- ja viemärijohtotyöstä, jonka tarjouksen kokonaissumma oli 12 200 000 mk. Samoin hyväksyttiin Suomen Hissi- ja Lämpöjohto Oy:n tarjous, jonka kokonaishinta keskuslämmitys-, ilmanvaihto-, vesi- ja viemärilaitteista oli 3 930 000 mk, ja Oy. Putkisto Ab:n tarjous lämpöjohtojen hankinnasta Tervalammen työlaitoksen I ja II rakennukseen. Tarjouksen loppusumma oli 1 210 000 mk. Käpylän kunnalliskodin asuntolan kaluston ja komero-ovien toimitus annettiin Oy. Parke Ab:lle hintaan 3 754 881 mk [5]).

Lastensairaalan teräsovien ja ikkunoiden toimitus annettiin Ovila Oy:lle hintaan 2 671 500 mk. Loukimon maalausliikkeen tarjoukset Eläintarhan kansakoulun ja Hietalahden hallin maalaustöiden suorittamisesta hyväksyttiin, edellinen 2 610 000 mk:n ja jälkimmäinen 3 580 000 mk:n hinnasta. Samoin Asuntomaalaus Oy:n tarjous Vallilan suomenkielisen kansakoulun, Hämeentie 80, maalaustöistä hintaan 1 175 000 mk. [6])

Hankintaosasto oikeutettiin [7]) vastaanottamaan clearing-valuuttaehdoin Oy. Ekströmin Koneliikkeeltä tilatuille 3 kappaleelle Jones-nostureita lisenssit ja suorittamaan Ulkomaankaupan Clearingkunnalle clearing-valuutasta vaaditut maksut ja provisiot yhteensä 1 228 701 mk.

Hankintaosasto oikeutettiin myymään kalustoluettelosta poistettu Ford-merkkinen kuorma-auto toiminimelle Niemen Romukauppa 60 000 mk:n hinnasta. Katurakennusosasto oikeutettiin vuokraamaan Käpylän Urheiluveikoille 140 m lumiaitaa kesän ajaksi 20 mk:n vuokrasta aitametriltä [8]).

Päätettiin hyväksyä Oy. Mercantile Ab:n tarjous Nikkilän sairaalan uuden keskusrakennuksen ilmastointilaitteista, joiden yhteishinta oli 3 570 000 mk ja Oy. Radiator Ab:n tarjous Nikkilän sairaalan uuteen keskusrakennukseen tulevista vesi- ja viemärilaitteista, joiden hinta asennettuina oli 13 340 000 mk. Samoin hyväksyttiin Oy. Mercantile Ab:n tarjous valmistavan poikien ammattikoulun ilmanvaihtolaitteista, jonka tarjouksen loppusumma oli 8 245 000 mk Oy. Regulator Ab:n säätölaitteilla [9]).

Hankintaosasto oikeutettiin [10]) vuokraamaan kirvesmies E. Saariselle bensiininkäyttöinen betonin sekoitin 400 mk/vrk, minkä lisäksi anojan oli maksettava polttoaineen hinta, samoin oikeutettiin hankintaosasto lainaamaan kiinteistötoimiston talo-osastolle yksi polttoainemoottorikäyttöinen imukalvopumppu, vuokra 500 mk/vrk, sekä luovuttamaan TUL:n IV Liittojuhlien juhlatoimikunnalle ajaksi 23.—28. 6. työnjohtajan koju n:o 16, 29 m² varastotilaa miehistöparakista n:o 167 ja 15 m² varastotilaa miehistöparakista n:o 10. Liittojuhlien juhlatoimikunnalle päätettiin samalla myöntää käyttöoikeus puheli-

[1]) Yl. t. lk. 24. 5. 650, 653 §. — [2]) S:n 24. 5. 655 §. — [3]) S:n 24. 5. 665, 666, 667 §. — [4]) S:n 24. 5. 672 §. — [5]) S:n 31. 5. 703, 705, 706, 708, 709 §. — [6]) S:n 9. 6. 714, 715, 716, 717 §. — [7]) S:n 14. 6. 757 §. — [8]) S:n 14. 6. 759, 762 §. — [9]) S:n 14. 6. 776, 777, 778 §. — [10]) S:n 14. 6. 782, 784, 785 §.

meen 7 500 mk:n suuruista korvausta vastaan sillä ehdolla, että juhlatoimikunta vastaa kaikista niistä ulkolinjapuheluista, jotka tästä puhelimesta tilataan juhlienaikana. Vuokraksi päätettiin määrätä työnjohtajan kojusta 100 mk/vrk ja miehistökojuista 10 mk/m²/vrk.

Hankintaosasto oikeutettiin [1]) tilaamaan Oy. Ekströmin Koneliikkeeltä 2 kpl Jones KL 22 liikkuvia nostureita hintaan £ 2 672/kpl eli yhteensä hintaan £ 5 344 fob Lontoo sekä siinä tapauksessa, että tuontilisenssi myönnettäisiin clearing-ehdoin, suorittamaan edellä mainitun hinnan lisäksi clearing-maksu provisioineen.

Toivolan oppilaskodin maalaustyöt päätettiin antaa Maalausliike K. Toivosen suoritettavaksi hintaan 1 470 000 mk sekä valmistavan poikien ammattikoulun kivityö Kivi- ja Marmorijalostamolle hintaan 2 092 000 mk. Oy. Aerator Ab:n tarjous ilmanvaihtolaitteista kanavineen hyväksyttiin hintaan 14 639 700 mk asennettuna ja käyttökuntoon säädettynä. Tuberkuloosiparantolan lämpökeskuksen laajennustyön suunnittelu annettiin arkkitehtitoimisto M. Blomstedt & Lampenille arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan. Lastensairaalan ovet tilattiin Harjavalta Oy:ltä hintaan 5 024 600 mk. Lisäksi hyväksyttiin hankintaosaston toimenpide, jolla TUL:n liittojuhlatoimikunnalle oli luovutettu yksi pyörillä liikkuva työmaakoju pidettyjen liittojuhlien ajaksi. Oulunkylän varastoalueen yleissuunnitelma ja kustannusarvion teko, muuttaen 14. 6. 1954 tehtyä päätöstä, jätettiin Tehdassuunnittelu Oy:n tehtäväksi tavanomaista insinööripalkkiota vastaan [2]).

Puhtaanapito-osasto oikeutettiin [3]) tilaamaan tulevaa talvikautta varten tarvittava hiekoitushiekka Oy. Rudus Ab:lta hintaan 550 mk/m³ ehdolla, että laadittavassa välikirjassa tarkkaan määritellään hiekan laatu ja hankkijan velvollisuudet, mikäli tämä toimittaa sopimuksenvastaista tavaraa.

Hankintaosasto oikeutettiin [4]) vuokraamaan nuorisotoimistolle kumipyöräiset työntökärryt, vuokra 30 mk/vrk.

Hyväksyttiin [5]) Oy. Vesijohtoliike Huber Ab:n tarjous höyry-, keskuslämpö- sekä vesi- ja viemärijohdoista asennuslaitteineen Auroran sairaalan uudelle lastenosastolle, jonka tarjouksen kokonaishinta oli 30 510 000 mk. Samoin hyväksyttiin A. Ahlström Oy:n Warkauden tehtaiden tarjous höyrykattilasta Auroran sairaalaan, jonka tarjouksen kokonaishinta oli 10 430 000 mk.

Mäkelän kansakoulun kalusteet tilattiin Helno Oy:ltä hintaan 2 664 950 mk.

Hankintaosasto oikeutettiin [6]) vuokraamaan Rakentajain Hankinta Oy:lle torninosturi asennustelineineen, vuokra 1 000 mk/vrk sekä tilaamaan SEMAT-tehtailta Ranskasta REI-IR roskien kuljetusauto Svante Strömbergin Agentuuriliikkeen kautta hintaan Rfr. 2 900 000 fob ranskalaisessa satamassa.

Arkkitehti J. Peltosen laatimat Tervalammen työlaitoksen tallirakennuksen luonnospiirustukset sekä Ilmalan vuorelle rakennettavan vesitornin luonnospiirustukset päätettiin [7]) jättää teknillisen jaoston tutkittaviksi.

Auroran sairaalan lastenosaston lasiväliseinien toimitus annettiin [8]) Oregon Oy:lle hintaan 2 727 715 mk.

Katurakennusosasto oikeutettiin [9]) tekemään esityslistassa mainitut muutokset Heporaudan puiston pumppuaseman koneistohankintaan ja tilaamaan tarvittavat laitteet Yleiseltä Insinööritoimistolta 147 000 mk:n lisähintaan.

Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan Ab Julius Tallberg Oy:ltä yksi betoninsekoitin eräin edellytyksin hintaan 1 120 200 mk vapaasti tehtaalla Hangossa liikevaihtoveroineen n. 4 viikon toimitusajalla. Nikkilän sairaalan maalaustyöt päätettiin antaa Oy. J. R. Heino Ab:n suoritettavaksi hintaan 2 225 000 mk. Hesperian kansakoulun alakoulun pääpiirustukset päätettiin jättää teknillisen jaoston tarkastettaviksi, mihin jaostoon valittiin puheenjohtajaksi yli-insinööri Backman ja jäseniksi arkkitehdit Sysimetsä ja Björk. Kaupunginpuutarhan lintuhuoneen kellari päätettiin vuokrata Puutarhanaiset-yhdistykselle ajaksi 23. 8.—30. 9. 250 mk:n suuruisesta viikkovuokrasta. Hankintaosasto oikeutettiin vuokraamaan koneasentaja A. Lindströmille polttomoottorikäyttöinen betoninsekoitin yhdeksi vuorokaudeksi 500 mk:sta tavanomaisin ehdoin [10]).

Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan Oy. Auto-via Ab:lta 15 kpl Fargo F 64 kuorma-autoja n. 710 000 mk/kpl ja 5 kpl Fargo F 125 merkkisiä kuorma-autoja n. 955 000

[1]) Yl. t. lk. 28. 6. 819 §. — [2]) S:n 28. 6. 828, 829, 835, 836, 838, 841, 842 §. — [3]) S:n 19. 7. 882 §. — [4]) S:n 19. 7. 890 §. — [5]) S:n 19. 7. 905, 906, 910 §. — [6]) S:n 9. 8. 942, 943 §. — [7]) S:n 9. 8. 949, 950 §. — [8]) S:n 9. 8. 959 §. — [9]) S:n 9. 8. 966 §. — [10]) S:n 16. 8. 983, 985, 988, 995, 996 §.

mk/kpl, joiden molempien autolaatujen lopulliset hinnat vahvistaa sosiaaliministeriö. Pakilan kansakoulun puhdistuslaitoksen rakennustyöt annettiin Yleisrakentajat Oy:n suoritettavaksi 1 460 000 mk:n urakkasummasta. Käpylän kunnalliskodin asuntoloiden maalaustyöt päätettiin antaa E. K. Yleniuksen Maalausliikkeelle 6 740 000 mk:n urakkahinnasta edellyttäen, että urakoitsija antaa vaadittavan takuun työn kunnollisesta suorittamisesta ja määräaikaisesta valmistumisesta [1]).

Vallilan ruotsinkielisen kansakoulun porrashuoneen seinämaalaus päätettiin [2]) tilata taiteilija E. Kaurialta 160 000 mk:n hinnasta.

Hankintaosasto oikeutettiin myymään Ikas Oy:lle eristyskorkkilevyä se määrä, jota talorakennusosasto ei halunnut varata omaan käyttöönsä, hintaan 1 690 mk/m² vapaasti nykyisessä varastossa Helsingissä, maksuaika oli 14 p. Päätettiin, että lautakunnan talousarviokokouksessa 10. 9. tarjotun kahvin kustannukset, 2 920 mk saatiin suorittaa yleisten töiden lautakunnan käyttövaroista [3]).

Vallilan kesäteatterin pääpiirustusten yksityiskohtainen tarkastaminen jätettiin teknillisen jaoston suoritettavaksi, mihin jaostoon valittiin puheenjohtajaksi yli-insinööri Backman sekä jäseneksi arkkitehti Sysimetsä.

Puisto-osasto oikeutettiin luovuttamaan kasveja 18.—25. 9. Kauppakorkeakoulussa pidettävää näyttelyä varten vuokravapaasti, sillä ehdolla, että anojayhdistys maksaa kuljetuskustannukset [4]).

Hankintaosaston toimenpide kahden käymäläkojun vuokraamisesta suomenkielisille kansakouluille hyväksyttiin, vuokraksi määrättiin 200 mk/kpl kuukaudessa.

Kaupungin vesilaitoksen tarjous Hesperian kansakoulun vesi- ja viemärilaitteista, joiden hinta asennettuna oli yhteensä 10 130 000 mk ja Radiator Oy:n tarjous keskuslämmityslaitteista hintaan 13 780 000 mk hyväksyttiin, samoin hyväksyttiin Oy. Mercantile Ab:n tarjous Hesperian kansakoulun ilmastointilaitteista, joiden yhteishinta oli 9 563 000 mk. Oy. Santasalo-Sohlberg Ab:n tarjous sterilisaattorien ym. sairaalalaitteiden hankinnasta Auroran lastensairaalaa varten päätettiin hyväksyä hintaan 8 000 400 mk ja Metalliteoksen tarjous 4 385 000 mk ilman liikevaihtoveroa. Katurakennusosasto oikeutettiin teettämään Talin puhdistamon rakennuskonstruktiosuunnitelmat, niiltä osin kuin osasto katsoi välttämättömäksi, rakennussuunnittelutoimisto Rakento Oy:llä voimassa olevan insinööritaksan mukaista palkkiota vastaan. Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan Ab Julius Tallberg Oy:ltä 2 kpl betoninsekoittimia hintaan 967 800 mk/kpl liikevaihtoveroineen vapaasti tehtaalla Hangossa, toimitusaika n. neljä viikkoa [5]).

Muuttamalla 31. 5. tehtyä päätöstä, hyväksyttiin [6]) hankituistauusista tarjouksista Oy. Radiator Ab:n 1 230 000 mk:aan päättyvä tarjous, sen johdosta, että Oy. Putkisto Ab. oli asetettu vararikkotilaan ja ao. konkurssihallinto ilmoitti, ettei se aikonut suorittaa loppuun toiminimelle uskottua lämpöjohtolaitteiden asentamista Tervalammen työlaitoksen rakennuksiin I ja II.

Hankintaosasto oikeutettiin myymään irtaimistoluettelosta poistettu höyrynosturi N:o 2 Oy. Every Ab:lle 51 000 mk:n hinnasta vapaasti nosturin nykyisellä sijaitsemispaikalla Salmisaaressa. Hankintaosasto oikeutettiin myymään toimistoapulaiselle Lignellille poistettu kirjahylly 1 000 mk:n hinnasta.

Ammattikoulutalon koulutyöpajojen sisustusasiain asiantuntijaksi päätettiin kutsua diplomi insinööri J. Pohjanpalo [7]).

Päävaraston ruokalanpitokustannusten jako vahvistettiin kertomusvuoden alusta lukien toistaiseksi eri laitosten kesken hankintaosaston tekemän ehdotuksen mukaiseksi.

Talorakennusosaston laatimien ammattikoulutalon uusittujen luonnospiirustusten yksityiskohtainen tarkastaminen jätettiin teknillisen jaoston tehtäväksi.

Hyväksyttiin vesijohtoliike Huber Oy:n tarjous teurastamon puhdistuslaitoksen höyry- ja lämminvesilaitteista, joiden yhteishinta oli 2 239 929 mk.

Katurakennusosasto oikeutettiin hankkimaan seppele lautakunnan käyttövaroilla osaston palveluksessa olleen rakennusmestari O. W. Nurmisen hautajaistilaisuuteen [8]).

Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan esityslistassa mainitut määrät betonirautaa ja harjaterästä Oy. Renlund Ab:ltä tarjouksessa mainittujen yksikköhintojen mukaan laskettuna yhteishintaan 38 176 800 mk. Kone Oy:n tarjous Nikkilän sairaalan uuden

[1]) Yl. t. lk. 23. 8. 1 008, 1 011, 1 019 §. — [2]) S:n 6. 9. 1 071 §. — [3]) S:n 10. 9. 1 074, 1 075 §. — [4]) S:n 13. 9. 1 103, 1 112 §. — [5]) S:n 20. 9. 1 138, 1 141, 1 142, 1 143, 1 153, 1 155 §. — [6]) S:n 27. 9. 1 192 §. — [7]) S:n 4. 10. 1 209, 1 211, 1 230 §. — [8]) S:n 11. 10. 1 263, 1 269, 1 271, 1 274 §.

keskusrakennuksen henkilöhisseistä, joiden yhteishinta oli 2 264 500 mk, hyväksyttiin. Hankintaosasto oikeutettiin hankkimaan apulaishankintapäällikkö P. K. Spetsin hautajaistilaisuuteen seppele, minkä kustannukset päätettiin suorittaa yleisten töiden lautakunnan käyttövaroista. Hankintaosasto oikeutettiin myymään Österbyn tielautakunnalle käytöstä poistettu »Lumikarhu»-merkkinen lumiaura 40 000 mk:n hinnasta [1]).

Edelleen oikeutettiin hankintaosasto vuokraamaan Idrottsföreningen Kamraternanimiselle yhdistykselle käsikäyttöinen jyrä toistaiseksi 50 mk:n vuorokausivuokrasta sekä Helsingfors Skridskoklubb-nimiselle yhdistykselle käsikäyttöinen jyrä talvikaudeksi em. vuokrasta. Vesijohtoliike Onninen Oy:n suoritettavaksi annettiin Toivolan koulukodin saniteettialan työt 410 000 mk:n hinnasta ja Pitäjänmäen kansakoulun työt 690 000 mk:n hinnasta sekä Hissi ja Lämpöjohto Oy:n suoritettavaksi kunnalliskodin C-rakennuksen työt 711 000 mk:n hinnasta [2]).

Rakennusvirasto oikeutettiin tilaamaan liikennelaitokselta bussi vesistönsuojelukomitean tutustumiskäyntiä varten 26. 11. ja suorittamaan tästä aiheutuva lasku yleisten töiden lautakunnan käyttövaroista. Hesperian kansakoulun ikkunoiden hankinta annettiin Kolho Oy:lle hintaan 1 402 630 mk. Hankintaosasto oikeutettiin luovuttamaan Helsingin rakennusviraston konepajalaisten ammattiosastolle joulujuhlaa varten työpajan ruokailuhuone 11. 12. sillä ehdolla, että yhdistys korvaa ylimääräisestä siivouksesta mahdollisesti aiheutuvat kustannukset [3]).

Mäkelän kansakoulun kivitöiden suorittaminen annettiin urakoitsija A. Saariselle hintaan 1 260 000 mk.

Päätettiin hyväksyä Havulinna Oy:n tarjous happi-, ilokaasu-, tyhjiö- ja paineilmalaitteiden hankinnasta lastensairaalaan hintaan n. 2 150 000 mk sekä putkiverkosta valmiiksi asennettuna hintaan 1 910 000 mk. Radiator Oy:n tarjous lämpö-, höyry-, vesi- ja viemärilaitteista Käpylän kunnalliskodin A-rakennukseen hyväksyttiin. Ko. laitteiden hinta oli yhteensä 11 255 000 mk. Samoin hyväksyttiin Vesijohtoliike Huber Oy:n tarjous Kumpulan avouimalan pukusuojarakennuksen lämpö-, vesi- ja viemäri- sekä ilmastointilaitteista, joiden yhteishinta asennettuna oli 2 619 000 mk [4]).

Kone Oy:n tarjous kahdesta potilashissistä kunnalliskodin A-rakennukseen yhteishintaan 3 533 000 mk hyväksyttiin. Hankintaosasto oikeutettiin luovuttamaan osaston viran- ja toimenhaltijain käytettäväksi pikkujoulujuhlaa varten päävaraston ruokailuhuone Malminkatu 5:ssä sillä ehdolla, että juhlan järjestäjät maksavat ylimääräisestä siivouksesta mahdollisesti aiheutuvat kustannukset. Katurakennusosastolle myönnettiin oikeus saada käyttää Munkkiniemen pohjoisosan kerrostaloalueen katujen tasauksen jatkamista varten 24 320 000 mk v:n 1952 talousarvion tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokan lukuun Kadut ja tiet kuuluvia määrärahoja aikaisemmin päätettyjä vielä keskeneräisiä katutöitä varten, sekä saman alueen viemäröintiä varten 7 350 000 mk kertomusvuoden vastaavan pääluokan lukuun Viemärit kuuluvia määrärahoja Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista sekä 13 000 000 mk palokaivojen rakentamiseksi esikaupunkeihin [5]).

Hankintaosasto oikeutettiin [6]) luovuttamaan vesilaitoksen työpajan työntekijöiden käytettäväksi pikkujoulujuhlaa varten ruokailuhuone Malminkatu 5:ssä, sillä ehdolla, että juhlan järjestäjät maksavat ylimääräisestä siivouksesta mahdollisesti aiheutuvat kustannukset.

Hyväksyttiin Suomen Puhallintehdas Oy:n tarjous, jonka kokonaishinta oli 7 120 000 mk, koneellisista ilmanvaihtolaitteista peltikanavineen, liikevaihtoveroineen ja asennuksineen kunnalliskodin A-rakennusta varten. Pohjois-Haagan kansakoulun suunnitelmien laatiminen jätettiin yliarkkitehti M. Välikankaan ja Maunulan kansakoulun suunnitelmien laatiminen arkkitehti T. Löyskän tehtäväksi arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan [7]).

Poikien ammattikoulun maalaustyöt annettiin Paavo Kaires Oy:lle hintaan 13 280 000 mk sillä ehdolla, että liike antaa työstä vaadittavat takuut. Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan Oy. Renlund Ab:ltä 9 300 m² linoleumia lajia I, 8 000 m² lajia II ja 2 500 m² lajia III fob hintaan 6 434 000 mk. Katurakennusosasto oikeutettiin tekemään Oy. Yleisen Insinööritoimiston kanssa sopimus seuraavien laitteiden hankkimisesta Hert-

[1]) Yl. t. lk. 25. 10. 1 326, 1 335, 1 341, 1 342 §. — [2]) S:n 8. 11. 1 394, 1 395, 1 400 §. — [3]) S:n 15. 11. 1 421, 1 436, 1 443 §. — [4]) S:n 22. 11. 1 480, 1 481, 1 482, 1 483 §. — [5]) S:n 29. 11. 1 518, 1 525, 1 527 §. — [6]) S:n 7. 12. 1 560 §. — [7]) S:n 13. 12. 1 578, 1 579 §.

toniemeen rakennettavalle pumppuasemalle: 2 kpl harvavälppiä, 4 kpl sulkuluukkuja, 1 tiheävälppä, 1 ø 1 000 mm:n Geiger Rechenwolf 2 kpl likavesipumppuja johtoineen ja venttiileineen ja 1 vesimittari. Kaikkien edellä mainittujen laitteiden hinta oli Oy. Yleisen Insinööritoimiston 16. 12. tekemien tarjousten mukaisesti 16 025 Dmk ja vaihtoehtoisesti joko 50 440 Skr + 4 880 500 Smk tai 96 000 Dkr + 2 428 500 Smk. Lisäksi katurakennusosasto oikeutettiin tekemään toiminimi G. W. Berg & Co:n kanssa sopimus kahden mäntäpumpun hankinnasta hintaan 14 300 Skr (fob Tukholma).

Etelä-Kaarelan koulua varten tilattiin tehdasvalmisteiset puuosat Puutalo Oy:ltä hintaan 6 269 865 mk [1]).

Hyväksyttiin [2]) hankintaosaston toimenpide clearingmaksun ja provision, yhteensä 385 192 mk, suorittamisesta Ranskasta tilatusta roskienkuljetusautosta.

Hankintaosasto oikeutettiin vuokraamaan ilmanpuristin porineen 2 500 mk:n vuorokausivuokrasta seuraaville henkilöille: aputyömies V. Rönnqvist [3]), työkaluviilaaja A. Dahlman [4]), aputyömies B. Wikberg [5]), kanslianhoitaja A. Purhonen [6]), rusnaaja V. Laakso [7]), aputyöntekijä W. Hämäläinen [8]), kalustonhoitaja A. Purhonen [9]), ratatyömies V. Stenman [10]), puutarhatyöntekijä E. S. Helin [11]), mittausmies P. Halme [12]), koneenhoitaja A. Aatrala [13]), koneasentaja H. Hällsten [14]), 500 mk:n vuorokausivuokrasta vuokrattiin ilmapuristin seuraaville henkilöille: sähkönasentaja A. Kimiläinen [15]), sorvaaja E. Asikainen [16]).

Lippujen ja lipputankojen vuokraukset hyväksyttiin kertomusvuoden aikana [17]).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle, lautakunnille ym. asioista, jotka koskivat: kertomusvuoden katu- ja viemärityöohjelman hyväksymistä [18]); eräiden katu- ja viemäritöiden aloittamista työttömyystöinä tarpeen vaatiessa [19]); puistojen hoidosta johtuvien menojen supistamistoimenpiteitä [20]); tuhoutuneen tai anastetun omaisuuden korvaamista tai poistamista luettelosta [21]); käytöstä poistettujen autojen, työkalujen ym. myyntiä [22]); hankittavia koneita ym. välineitä [23]); maksettavaksi määrättyjen sakkojen ja oikeudenkäyntikulujen korvaamista ao. henkilöille tai laitoksille [24]); teurastamon ja syväjäähdyttämön välisen aidan rakentamista [25]); Etu-Töölön kansakoulun asemakaavaa [26]); jätteiden polttolaitosta varten luovutettavaa aluetta [27]); käymälöitä, uusien rakentamista ja vanhojen poistamista [28]); kaapelin vetämistä Munkkisaarenkadun pohjoisreunaan [29]); eräiden määrärahojen käyttöoikeutta [30]); suoritettujen töiden maksamiseen anottuja määrärahoja [31]); kaupunkiliiton ansiomerkkien myöntämistä [32]); Käpylän raviradan vahtimestarin asuntoa [33]); Oulunkylän varastoalueen yleissuunnitelmaa ja kustannusarviota [34]); Lauttasaaren katujen ja viemäreiden rakennuskustannusten osittelua [35]); eräitä katu- ja viemäritöitä [36]); Hesperian kansakoulun rakennustöitä [37]); urakoitsija A. Niemiseltä perittävää maksua [38]); yleisten töiden lautakunnan ja rakennusviraston talousarvioehdotusta [39]) ja toimintakertomusta v:lta 1953 [40]); sanoma- ja aikakauslehtien tilaamista [41]); huoneiden ja autotallien vuokraamista puhtaanapito-osastolle [42]); katu- ja viemäritöihin myönnettyjen määrärahojen muutosehdotusta [43];) määrärahojen siirto-oikeutta [44]); määrärahojen ylitysanomuksia [45]); piirustusten hyväksymistä [45]); määrärahojen ja lisämäärä-

[1]) Yl. t. lk. 20. 12. 1 614, 1 619, 1 626, 1 629 §. — [2]) S:n 29. 12. 1 653 §. — [3]) S:n 31. 5. 692 §. — [4]) S:n 31. 5. 693 §. — [5]) S:n 14. 6. 758 §. — [6]) S:n 14. 6. 781 §, 28. 6. 818 §. — [7]) S:n 19. 7. 888 §. — [8]) S:n 9. 8. 944 §. — [9]) S:n 9. 8. 945 §. — [10]) S:n 23. 8. 1 009 §. — [11]) S:n 23. 8. 1 017 §. — [12]) S:n 23. 8. 1 021 §. — [13]) S:n 6. 9. 1 065 §, 1. 11. 1 367 §, 22. 11. 1 475 §. — [14]) S:n 25. 10. 1 327 §. — [15]) S:n 10. 5. 549 §. — [16]) S:n 14. 6. 758 §. — [17]) S:n 18. 1. 36 §, 8. 2. 187 §, 8. 3. 310 §, 5. 4. 427 §, 10. 5. 590 §, 28. 6. 817 §, 19. 7. 884 §, 16. 8. 982 §, 6. 9. 1 064 §, 4. 10. 1 212 §, 15. 11. 1 438 §, 7. 12. 1 545 §. — [18]) S:n 18. 1. 62 §. — [19]) S:n 8. 2. 185 §. — [20]) S:n 8. 2. 193 §. — [21]) S:n 22. 2. 254 §, 25. 10. 1 323 §, 8. 11. 1 393 §. — [22]) S:n 1. 2. 140, 141 §, 26. 4. 541 §, 10. 5. 591 §, 19. 7. 887 §. — [23]) S:n 1. 2. 142 §, 22. 2. 250 §, 8. 3. 320 §. — [24]) S:n 22. 3. 371, 372, 383 §, 26. 4. 511, 513, 514, 515, 516 §, 24. 5. 648 §, 14. 6. 752, 753, 756 §, 19. 7. 895 §, 27. 9. 1 174 §. — [25]) S:n 15. 3. 339 §. — [26]) S:n 22. 3. 376 §, 27. 9. 1 180 §. — [27]) S:n 29. 3. 392 §. — [28]) S:n 5. 4. 429 §, 26. 4. 512 §. — [29]) S:n 12. 4. 468 §. — [30]) S:n 18. 1. 63 §, 15. 2. 220 §, 5. 4. 440 §, 3. 5. 560 §, 4. 10. 1 215 §, 7. 12 1 558 §, 29. 12. 1 670 §. — [31]) S:n 17. 5. 611 §. — [32]) S:n 24. 5. 657 §. — [33]) S:n 14. 6. 774 §. — [34]) S:n 28. 6. 820, 821 §. — [35]) S:n 19. 7. 909 §, 8. 11. 1 407 §. — [36]) S:n 8. 11. 1 397 §, 22. 11. 1 486 §. — [37]) S:n 27. 9. 1 184 §. — [38]) S:n 23. 8. 1 022 §, 16. 9. 1 123 §. — [39]) S:n 6. 9. 1 054 §. — [40]) S:n 7. 12. 1 544 §. — [41]) S:n 13. 12. 1 586 §. — [42]) S:n 29. 12. 1 669 §. — [43]) S:n 25. 1. 96 §, 1. 2. 149 §, 29. 12. 1 652 §. — [44]) S:n 25. 1. 97, 109 §, 1. 2. 132, 133 §, 8. 2. 190 §, 22. 3. 377 §, 5. 4. 431 §, 26. 4. 525 §, 31. 5. 697 §, 30. 8. 1 037 §, 13. 9. 1 107 §, 20. 9. 1 137 §, 4. 10. 1 207, 1 225, 1 226 §, 15.11. 1 452 §, 22. 11. 1 477 §, 7. 12. 1 541, 1 542, 1 559 §, 13. 12. 1 587 §, 20. 12. 1 611 §, 29. 12. 1 676, 1 673 §. — [45]) S:n 18. 1. 66 §, 5. 4. 436 §, 17. 5. 629 §, 24. 5. 670, 671 §, 31. 5. 701, 702 §, 710 §, 28. 6. 831 §, 19. 7. 896 §, 16. 8. 991 §, 23. 8. 1 018 §, 20. 9. 1 144 §, 15. 11. 1 423, 1 434 §, 13. 12. 1 574 §.

rahojen puitteissa suoritettavia korjaus-, muutos- ja uudistöitä mm. kouluissa [1]), lastentarhoissa [2]), sairaaloissa [3]), kunnalliskodeissa [4]), teurastamossa [5]) ja muissa rakennuksissa ja laitoksissa [6]), erilaisia katu- ja viemäritöitä [7]), puistotöitä [8]); henkilökuntaa koskevia asioita [9]).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle, lautakunnille ym. asioista, jotka koskivat: työttömyystyöntekijäin palkkoja ja lomia [10]); Suomen Sokeri Oy:n Töölön tehtaan rautatieraiteen siirtämistä [11]); saunalaitosten ja pesuloiden järjestämistä [12]); eräitä Tapanilassa vallitsevia epäkohtia [13]); asemakaavaehdotuksia [14]); Paraisten Kalkkivuori Oy:n anomuksia [15]); potilaiden siirtämistä sairaaloista huoltolautakunnan alaisiin laitoksiin [16]); työttömyystöiden järjestelyä [17]); tilien ylitysanomuksia [18]); eräitä katuja ja teitä koskevia asioita [19]); viemäreiden, vesijohtojen, palokaivojen ym. rakennustöitä [20]); liikennettä koskevia asioita [21]); korttelien korkeustasojen muutoksia [22]); katu- ja tierakennusta [23]); Helsingin kunnallisrakennusmestarit -nimisen yhdistyksen kirjelmää [24]); puisto- ja istutustöitä [25]); leikkikenttien järjestämistä [26]); pintavirran kehittimen asettamista Töölön lahteen [27]); Sammonpuiston leikkikenttää [28]); pysäköimisautomaattien hankintaa [29]); pelastusveneen ja -välineiden hankintaa Rajasaarelle [30]); eräiden yhtiöiden ja yksityisten henkilöiden kaupungilta vaatimia korvauksia ym. maksuja [31]); Vartiokylän palosuojelu-, tie- ja liikenneolosuhteita [32]); piirustusten hyväksymistä [33]); eräiden teiden ottamista kaupungin hoitoon tai kaupungin osallistumista niiden kunnossapitokustannuksiin [34]); ojarummun tekoa ja ojien perkausta Tuomarinkylässä [35]); uintipaikkojen kunnostamista [36]); Kalevanmäen alentamista [37]); lämmöntarkkailuviranomaisen palkkaamista [38]); talviaurausta [39]); Heinolan sahan myyntiä [40]); yleisten töiden lautakunnan ja rakennusviraston johtosäännön uusimista [41]); lastentarhahuoneiston hankintaa Oulunkylästä [42]); Tapanilan teiden pölynsidontaa [43]); uuden sillan rakentamista Siltavuoren rantaan [44]); oman auton käyttöä virkamatkoilla [45]); tanssilavan siirtämistä Seurasaareen [46]); katu- ja viemärirakennuskustannusten korvausvelvollisuutta [47]); yleisten töiden tehostamista [48]); kaivon rakentamis- ja käyttöoikeutta Rastilan alueella [49]); Marian sairaalan talousrakennuksen toimituskykyä [50]); kaupungin omatoimisuutta rakennusalalla [51]); Kivelän sairaalan rakennustoimi-

---

[1]) Yl. t. lk. 25. 1. 95 §, 22. 2. 248 §, 24. 5. 664 §, 9. 6. 719 §, 28. 6. 834 §, 19. 7. 903 §, 16. 8. 989 §, 30. 8. 1 046 §, 6. 9. 1 063 §, 20. 9. 1 148 §, 25. 10. 1 329 §, 7. 12. 1 543 §. — [2]) S:n 25. 1. 92 §, 12. 4. 460, 461 §, 20. 9. 1 146 §. — [3]) S:n 18. 1. 49 §, 14. 6. 771 §, 20. 9. 1 140 §, 27. 9. 1 183 §, 15. 11. 1 435 §, 29. 11. 1 517 §. — [4]) S:n 18. 1. 52 §, 18. 10. 1 290 §. — [5]) S:n 26. 4. 528 §, 20. 12. 1 607 §. — [6]) S:n 25. 1. 94, 100 §, 8. 2. 174, 182 §, 22. 2. 247 §, 26. 4. 522 §, 24. 5. 660 §, 23. 8. 1 010, 1 012 §, 20. 9. 1 157 §, 11. 10. 1 267 §, 18. 10. 1 291 §, 20. 12. 1 608 §. — [7]) S:n 10. 5. 601 §, 13. 9. 1 113 §, 4. 10. 1 219 §, 13. 12. 1 585 §. — [8]) S:n 22. 11. 1 476 §. — [9]) S:n 8. 2. 173 §, 29. 3. 405 §, 12. 4. 464 §, 26. 4. 534 §, 10. 5. 588 §, 31. 5. 696 §, 19 7. 883, 898 §, 23. 8. 1 020 §, 27. 9. 1 181, 1 186 §, 4. 10. 1 210 §, 11. 10. 1 268 §, 18. 10. 1 288, 1 292, 1 298 §, 1. 11. 1 375 §, 15. 11. 1 419, 1 453 §, 22. 11. 1 487 §. — [10]) S:n 18. 1. 32 §. — [11]) S:n 18. 1. 35 §. — [12]) S:n 18. 1. 47 §, 14. 6. 769 §. — [13]) S:n 18. 1. 65 §. — [14]) S:n 18. 1. 67 §, 13. 9. 1 120 §, 15. 11. 1 446, 1 447, 1 448 §, 22. 11. 1 489 §, 20. 12. 1 623 §. — [15]) S:n 18. 1. 68 §, 26. 4. 531 §, 28. 6. 840 §. — [16]) S:n 1. 2. 148 §. — [17]) S:n 8. 2. 171, 172 §. — [18]) S:n 18. 1. 34 §, 1. 11. 1 371 §. — [19]) S:n 25. 1. 104, 111 §, 1. 2. 151 §, 22. 2. 257 §, 29. 3. 402 §. — [20]) S:n 25. 1. 106 §, 22. 2. 255 §, 1. 3. 281, 285 §, 8. 3. 307 §, 15. 3. 336 §, 29. 3. 403 §, 5. 4. 437 §, 10. 5. 596, 597 §, 14. 6. 783 §, 28. 6. 830, 832 §, 9. 8. 960, 963, 964 §, 16. 8. 993 §, 30. 8. 1 040 §, 6. 9. 1 068 §, 20. 9. 1 152 §, 27. 9. 1 185, 1 187, 1 188 §, 25. 10. 1 336, 1 344 §, 8. 11. 1 406, 1 407 §, 22. 11. 1 488 §, 29. 11. 1 522 §, 7. 12. 1 554 §. — [21]) S:n 25. 1. 107 §, 1. 2. 153 §, 22. 2. 258 §, 8. 3. 308, 309 §, 26. 4. 532 §, 17. 5. 618 §, 31. 5. 694 §, 19. 7. 893 §, 13. 9. 1 117 §, 27. 9. 1 191 §, 4. 10. 1 216 §, 15. 11. 1 449 §. — [22]) S:n 25. 1. 108 §, 1. 3. 283, 284 §, 15. 3. 337 §, 29. 3. 401 §, 5. 4. 439 §, 26. 4. 535, 536, 537 §, 17. 5. 620 §, 28. 6. 822, 823 §, 23. 8. 1 014, 1 016 §, 13. 9. 1 114 §, 27. 9. 1 189 §, 25. 10. 1 339 §, 1. 11. 1 373 §, 15. 11. 1 445 §, 20. 12. 1 622 §. — [23]) S:n 1. 2. 152 §, 8. 2. 186 §, 22. 2. 259 §, 1. 3. 280 §, 29. 3. 404 §, 5. 4. 438 §, 12. 4. 472 §, 3. 5. 562 §, 10. 5. 599 §, 14. 6. 760 §, 28. 6. 824 §, 13. 9. 1 099, 1 112, 1 119 §, 11. 10. 1 264, 1 266 §, 18. 10. 1 293 §, 1. 11. 1 374 §, 8. 11. 1 402, 1 405 §, 15. 11. 1 444 §, 29. 11. 1 524 §, 13. 12. 1 582 §. — [24]) S:n 15. 2. 217 §. — [25]) S:n 8. 2. 192 §, 15. 2. 221 §, 1. 3. 274 §, 26. 4. 509 §, 24. 5. 649 §, 18. 10. 1 295 §, 7. 12. 1 549 §, 29. 12. 1 649 §. — [26]) S:n 22. 2. 251 §, 13. 9. 1 096, 1 100 §, 4. 10. 1 221 §, 20. 12. 1 610 §, — [27]) S:n 22. 2. 252 §. — [28]) S:n 22. 2. 253 §. — [29]) S:n 22. 2. 256 §. — [30]) S:n 1. 3. 286 §. — [31]) S:n 15. 2. 218 §, 22. 3. 374 §, 3. 5. 563, 10. 5. 595 §, 17. 15. 613, 314, 615 §, 31. 5. 695 §, 19. 7. 891 §, 13. 9. 1 097, 1 098 §, 25. 10. 1 325 §, 22. 11. 1 493 §. — [32]) S:n 8. 3. 306 §. — [33]) S:n 8. 3. 316 §, 18. 10. 1 297 §, 29. 12. 1 656 §. — [34]) S:n 15. 3. 633 §, 11. 10. 1 265 §, 7. 12. 1 553 §, — [35]) S:n 15. 3. 335 §, — [36]) S:n 15. 3. 342 §. — [37]) S:n 22. 3. 375 §. — [38]) S:n 22. 3. 378 §. — [39]) S:n 12. 4. 469 §. — [40]) S:n 12. 4. 474 §. — [41]) S:n 12. 4. 475 §. — [42]) S:n 26. 4. 524 §. — [43]) S:n 26. 4. 533 §. — [44]) S:n 26. 4. 539 §. — [45]) S:n 26. 4. 534 §. — [46]) S:n 10. 5. 593 §. — [47]) S:n 10. 5. 598 §. — [48]) S:n 17. 5. 612 §. — [49]) S:n 17. 5. 619 §. — [50]) S:n 17. 5. 624 §. — [51]) S:n 24. 5. 656 §.

kunnan täydentämistä [1]); ojitusta Pakilan omakotialueella [2]); kaupungin irtaimen omaisuuden tarkastajien kertomusta v:lta 1953 [3]); Uimahalli Oy:n ostamista [4]); ojien, purojen ja jokien perkausta [5]); paino- ja nopeusrajoituksia eräillä teillä [6]); Heinolan sahan höyryasemaa [7]); kaupungin keskustan asemakaavaa [8]); vedenpuhdistuslaitoksen rakentamista Vantaanjoen Pitkäkoskelle [9]); vesitornin rakentamista Nikkilän sairaalaa varten [10]); Tiiraniemen tulenjohtotornin siirtämistä [11]); tallirakennuksen rakentamista Tervalammen työlaitokseen [12]); Tukkukauppojen Oy:n anomusta [13]); kuorma-ajuritaksan korottamista [14]); Lauttasaaren katujen ja viemärien rakennuskustannusten jakamista [15]); Lemmilän vastaanottokodin paloturvallisuutta sekä muutos- ja rakennustöitä [16]); yksityisen puhelinkaapelin laskemista Jalavantien poikki [17]); kaupungin alueen pohjakarttojen uusimista [18]); rakennusviraston varastoa Malmin sairalaan alueella [19]); v:n 1953 tilintarkastusta [20]); Kansaneläkelaitoksen anomusta ulospääsyteiden rakentamisesta Munkkiniemessä [21]); eräitä rakennushankkeita [22]); kaupungin katu- ja viemäritöiden jättämistä yksityisille urakoitsijoille [23]); keinojääradan rakentamista Töölön pallokentälle [24]); yleisönpalvelua hoitavien laitosten aukioloaikoja [25]); kuorma-autotaksan muuttamista [26]); määrärahaa höyläämön rakentamiseen [27]); palkkaluokituskomitean mietintöä [28]); Degerön kanavan kunnossapitoa [29]); huonekasvien ja irtokukkien hankkimista sairaaloihin [30]); Herttoniemen teollisuuskortteleiden yläpuolella olevan korkeajännitejohdon siirtämistä [31]); mukavuuslaitoksen järjestämistä Töölön torille [32]); pensasaitojen poistamista [33]); rakennus-, muutos-, korjaus- ym. töitä sekä hankintoja kansakouluissa [34]), lastentarhoissa ja -seimissä [35]), sairaaloissa [36]), kunnalliskodeissa [37]), kirjastoissa [38]), muissa rakennuksissa ja laitoksissa [39]) sekä urheilukentillä ym. [40]).

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 1 117 työntekijää, joille tämän perusteella suoritettiin vahingonkorvausta 14 175 292 mk. Invalideiksi joutuneen 5 työntekijän puolesta maksettiin elinkorkorahastoon 6 810 763 mk. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset olivat näinollen yhteensä 20 986 055 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutusyhtiö Pohjolassa siten, että kaupunki on vastannut kaikista vakuutuksista aiheutuneista menoista.

Rakennusvirasto

Lautakunnan alaisena toimi kaupungininsinöörin W. A. Starckin johdolla rakennusvirasto, joka jakautui kansliaosastoon, katu-, puhtaanapito-, talorakennus-, puisto-, tili- ja hankintaosastoihin. Rakennusviraston lähettämien kirjeiden lukumäärä oli 387.

Rakennusviraston viranhaltijat. Eri osastoihin valittiin kertomusvuonna seuraavat henkilöt:

Katurakennusosastoon: kolmeen 41. palkkaluokan insinöörin virkaan diplomi-insinöörit M. Y. Anttila 1. 5., K. Kettunen 1. 10. ja P. E. Nuutila 1. 10., 33. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari E. Lehkonen 1. 10., kahteen 31. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestarit Y. J. Kivinen 1. 12. ja V. Lempiäinen 1. 10.,

---

[1]) Yl. t. lk. 24. 5. 658 §. — [2]) S:n 24. 5. 669 §. — [3]) S:n 31. 5. 690 §. — [4]) S:n 31. 5. 707 §. — [5]) S:n 14. 6. 763, 764 §, 13. 9. 1 118 §. 7. 12. 1 556, 1 557 §, 20. 12. 1 625 §. — [6]) S:n 19. 7. 892 §, 9. 8. 962 §. — [7]) S:n 19. 7. 881 §. — [8]) S:n 19. 7. 894 §. — [9]) S:n 19. 7. 899 §. — [10]) S:n 19. 7. 908 §. — [11]) S:n 9. 8. 948 §. — [12]) S:n 9. 8. 949 §, 16. 8. 990 §. — [13]) S:n 9. 8. 965 §. — [14]) S:n 16. 8. 981 §. — [15]) S:n 23. 8. 1 013 §. — [16]) S:n 30. 8. 1 041 §, 13. 9. 1 104 §. — [17]) S:n 6. 9. 1 066 §. — [18]) S:n 6. 9. 1 067 §. — [19]) S:n 13. 9. 1 110 §. — [20]) S:n 20. 9. 1 139 §. — [21]) S:n 20. 9. 1 156 §. — [22]) S:n 27. 9. 1 176, 1 177, 1 178 §. — [23]) S:n 4. 10. 1 218 §. — [24]) S:n 25. 10. 1 338 §. — [25]) S:n 8. 11. 1 392 §. — [26]) S:n 15. 11. 1 420 §, — [27]) S:n 15. 11. 1 441 §. — [28]) S:n 19. 11. 1 456 §. — [29]) S:n 7. 12. 1 548 §. — [30]) S:n 13. 12. 1 753 §. — [31]) S:n 13. 12. 1 583 §. — [32]) S:n 20. 12. 1 615 §. — [33]) S:n 20. 12. 1 624 §, 29. 12. 1 674 §. — [34]) S:n 25. 1. 99 §, 15. 3. 345, 346, 347 §, 24. 5. 663 §, 31. 5. 704 §, 9. 6. 713 §, 28. 6. 833 §, 9. 8. 951, 954, 955 §, 30. 8. 1 045 §, 6. 9. 1 062 §, 1. 11. 1 370 §, 13. 12. 1 577 §. — [35]) S:n 12. 4. 462 §, 13. 9. 1 109 §. — [36]) S:n 1. 2. 145 §, 1. 3. 287 §, 15. 3. 343 §, 29. 3. 400 §, 5. 4. 435 §, 12. 4. 459 §, 24. 5. 662 §, 31. 5. 698, 699, 700 §, 14. 6. 775, 779 §, 19. 7. 902, 904 §, 9. 8. 953 §, 16. 8. 984 §, 6. 9. 1 055, 1 056, 1 057, 1 058 §, 13. 9. 1 105, 1 111 §, 27. 9. 1 182 §, 4. 10. 1 231 §, 18. 10. 1 289 §, 25. 10. 1 331, 1 332, 1 334 §. — [37]) S:n 1. 2. 146 §, 16. 8. 987 §. — [38]) S:n 22. 3. 379 §, 5. 4. 432 §, 14. 6. 761 §, 19. 7. 901 §, 9. 8. 956 §, 30. 8. 1 044 §. — [39]) S:n 25. 1. 93 §, 1. 2. 147, 155 §, 15. 3. 338, 344 §, 29. 3. 399 §, 5. 4. 433, 434 §, 26. 4. 521, 523 §, 3. 5. 556 §, 24. 5. 661 §, 14. 6. 766, 772 §, 16. 8. 986 §, 6. 9. 1 060 §, 13. 9. 1 106 §, 20. 9. 1 150 §, 22. 11. 1 479 §, 20. 12. 1 609, 1 616 §. — [40]) S:n 26. 4. 527 §, 6. 9. 1 059 §, 22. 11. 1 492 §.

32. palkkaluokan konemestarin virkaan koneenkäyttäjä A. A. Niukkanen 1. 9. ja 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan A. K. Kellberg 1. 12.

Talorakennusosastoon: 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan M. Ehrnroth 10. 6., kahteen 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan R. M. Hyvärinen 1. 1. ja R. H. Tolvanen 1. 2., 31. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari P. Purhonen 16. 2. ja rakennusinsinöörin ja työpäällikön virkaan diplomi-insinöörit K. K. Tammilehto 16. 2. ja E. P. Toivola 1. 2., 33. palkkaluokan piirtäjän virkaan O. R. J. Halmén 16. 12., 35. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari E. G. Lahtikivi 1.7., 36. palkkaluokan lämmöntarkkailijan virkaan ylikonemestari H. A. Vauhkonen 16. 12., 43. palkkaluokan koneinsinöörin virkaan diplomi-insinööri J. J. Koskinen 1. 2. ja 45. palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkitehti O. I. Leppämäki 1. 1.

Hankintaosastoon: 18. ja 23. palkkaluokan toimistoapulaisen virkoihin E. Hämäläinen 1. 4. ja L. M. Laaksonen 1. 6., 24. palkkaluokan varastoesimiehen virkaan E. O. Kylmälä 16. 3. ja 26. palkkaluokan varastokirjanpitäjän virkaan toimistoapulainen V. E. Konnus 16. 2.

Seuraavat henkilöt erosivat, kuolivat tai joutuivat eläkkeelle eri osastoista kertomusvuoden aikana: katurakennusosastosta (ao. viran palkkaluokka on mainittu suluissa kunkin viran nimityksen jäljessä): konemestari (32) K. Jylhämö kuoli 27. 6., toimistoapulainen (18) R. Laamanen erosi 11. 11., rakennusmestari (35) O. Nurminen kuoli 4. 10., rakennusmestari (33) V. Sahlman kuoli 12. 7., rakennusmestari (31) K. Salonen erosi 15. 8.; puhtaanapito-osastosta: varastoesimies (24) V. Haapalainen erosi 31. 12., piirityönjohtaja (31) G. Lindstedt erosi 29. 11.; talorakennusosastosta: rakennusmestari (35) E. Forsblom joutui eläkkeelle 15. 6., toimistoapulainen (18) A. Linkojoki erosi 20. 5., II:n apulaiskaupunginarkkitehti (46) V. Määttä joutui eläkkeelle 9. 12., piirtäjä (33) P. Seppänen erosi 31. 8., rakennusmestari (37) U. Väisänen erosi 31. 8.; hankintaosastosta: varastoesimies (24) B. Nässling kuoli 2. 1., apulaisvarastopäällikkö (37) P. K. Spets kuoli 22. 10.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraavasta taulukosta ilmenee rakennustoimiston eri osastojen työntekijäin lukumäärä kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi	Katu-rakennus-osasto	Puhtaana-pito-osasto	Talo-rakennus-osasto	Puisto-osasto	Hankinta-osasto	Yhteensä
Tammikuu	1 818	939	1 073	116	254	4 200
Helmikuu	2 018	857	1 014	112	255	4 256
Maaliskuu	2 002	787	1 006	123	257	4 175
Huhtikuu	1 827	563	1 003	431	256	4 080
Toukokuu	1 446	568	1 005	501	256	3 776
Kesäkuu	1 205	582	1 015	461	260	3 523
Heinäkuu	1 203	576	968	430	261	3 438
Elokuu	1 185	568	1 059	406	261	3 479
Syyskuu	1 176	563	1 045	344	262	3 390
Lokakuu	1 162	555	1 060	299	260	3 336
Marraskuu	1 164	860	1 003	142	258	3 427
Joulukuu	1 156	838	1 008	130	258	3 390

Työntekijäin vuosilomat.

Lomapäivien luku	Katurakennusosasto	Puhtaanapito-osasto	Talorakennusosasto	Puisto-osasto	Hankinta-osasto	Yhteensä
1	13	—	259	60	3	335
2	3	3	175	60	1	242
3	5	3	146	21	2	177
4	7	22	100	41	—	170
5	7	8	82	60	2	159
6	3	3	56	41	1	104
7	18	—	21	15	—	54
8	8	1	25	8	1	43
9	4	—	22	6	—	32
10	6	—	34	9	1	50

Lomapäivien luku	Katurakennusosasto	Puhtaanapito-osasto	Talorakennusosasto	Puisto-osasto	Hankinta-osasto	Yhteensä
11	3	1	21	—	—	25
12	26	24	55	18	6	129
13	2	2	7	4	—	15
14	5	1	8	3	1	18
15	10	1	10	2	—	23
16	2	—	5	3	1	11
17	2	—	4	2	—	8
18	13	18	42	10	9	92
19	3	—	6	—	—	9
20	6	1	11	—	1	19
21	60	46	87	19	28	240
22	4	1	13	2	—	20
23	3	—	—	—	—	3
24	15	2	11	2	1	31
25	50	55	51	3	21	180
26	57	17	31	18	5	128
27	359	164	315	96	114	1 048
28	3	—	—	—	—	3
29	4	—	—	1	—	5
30	477	165	139	74	62	917
31	12	—	1	—	—	13
32	25	—	—	—	—	25
33	28	—	—	—	—	28
34	3	—	—	—	4	7
35	35	—	—	—	—	35
36	2	—	—	—	—	2
Lomaa nauttineita yhteensä	1 283	538	1 737	578	264	4 400
Lomapäiviä yhteensä	33 809	13 098	22 724	7 743	6 666	

Katurakennusosasto

Henkilökunta. Katurakennusosastoon kuuluivat: katurakennuspäällikkö, apulaiskaturakennuspäällikkö, yli-insinööri, 7 piiri-insinööriä, 8 insinööriä, 7 apulaisinsinööriä, (tp) apulaisinsinööri, 56 rakennusmestaria, 2 kemistiä, 3 laboraattoria, 7 mittausteknikkoa, ylikonemestari, asemakonemestari, 7 konemestaria, 3 koneenhoitajaa, 5 piirtäjää, osastokamreeri, 18 toimistoapulaista ja (tp) apulaisvahtimestari. Edellä luetelluista viroista oli kertomusvuoden alussa avoinna apulaiskaturakennuspäällikön, 2 piiri-insinöörin, yksi 45. palkkaluokan insinöörin, yksi 43. palkkaluokan insinöörin ja 7 apulaisinsinöörin virkaa. Kun avoinna olleista apulaisinsinöörin viroista 1. 5. täytettiin 2 virkaa ja 1. 10. toiset 2 virkaa, jäi apulaisinsinöörin viroista edelleen auki 3 apulaisinsinöörin virkaa. Vuoden aikana erosi osaston palveluksesta yksi 31. palkkaluokan rakennusmestari ja yksi 18. palkkaluokan toimistoapulainen. Kuoleman johdosta tuli lisäksi avoimeksi 33. ja 35. palkkaluokan rakennusmestarin virat ja yksi 32. palkkaluokan konemestarin virka. Kertomusvuoden aikana täytettiin näistä 1 konemestarin ja 1 toimistoapulaisen sekä 3 rakennusmestarin virkaa, joten vuoden lopussa jäivät avoimiksi seuraavat virat: apulaiskaturakennuspäällikön, 2 piiri-insinöörin, 45. ja 43. palkkaluokan insinöörin, ja 3 apulaisinsinöörin virat sekä 33. palkkaluokan rakennusmestarin virka.

Kertomusvuoden alussa oli osastolla lisäksi ylimääräisinä viranhaltijoina rakennusmestareita 18, työnjohtajia 3, konemestareita 2, puhdistuslaitoksen hoitaja, koneenhoitaja, tuntikirjureita 3 ja mittausmiehiä 9. Kun vuoden aikana 2 ylimääräistä rakennusmestaria nimitettiin vakinaiseksi ja samoin 1 ylimääräinen koneenhoitaja nimitettiin vakinaiseksi konemestariksi ja kun lisäksi varatöiden päättymisen johdosta vapautui 7 ylimääräistä rakennusmestaria, sekä otettiin palvelukseen 1 ylimääräinen konemestari, oli v:n 1954 päättyessä palveluksessa ylimääräisiä viranhaltijoita seuraavasti: 9 rakennusmestaria, 3 työnjohtajaa, 3 konemestaria, puhdistuslaitoksen hoitaja, 3 tuntikirjuria ja 9 mittausmiestä.

Osaston kirjoissa olevien ns. vakinaisten työntekijäin lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 1 208, lopussa 1 156 ja keskimäärin 1 186. Suurin lukumäärä oli 1 209 viikolla 13. —

19. 6. ja pienin 1·156 viikolla 26. — 31. 12. Työssä oli keskimäärin 1 003 suurimman määrän ollessa 1 123 viikolla 3. — 9. 1. ja pienimmän määrän 456 viikolla 18. — 24. 7. Työttömyystöissä oli varatyöntekijöitä 1. 1. — 25. 6. välisenä aikana keskimäärin 608 suurimman määrän ollessa 953 15. 3. Työssä oli varatyöntekijöitä keskimäärin 536, suurimman määrän ollessa 838 15. 3.

Vuosilomaa oli vakinaisilla työntekijöillä yhteensä 33 809 työpäivää (39 321). Työttömyystöissä olleille maksettiin lisäksi lomakorvausta yhteensä 3 604 päivältä. Varsinaisena lomakautena 1. 5. — 30. 9. oli samanaikaisesti lomalla keskimäärin 218 työläistä (248) lukumäärän ollessa suurin, 689, viikolla 18. — 24. 7. (734, viikolla 12. 7. — 18. 7.).

Sairauslomalla, tapaturmat mukaanluettuna, oli vuoden ensimmäisellä kolmanneksella keskimäärin 88 (133) ja toisella kolmanneksella keskimäärin 74 (87) ja kolmannella kolmanneksella keskimäärin 92 (74). Koko vuoden keskiarvo oli 85 (88). Prosenteissa laskettuina oli sairauslomalla

kirjoissa olevasta	määrästä	keskimäärin	7.13 % (5.8 %)
työssä	»	»	8.43 % (6.6 %)

Työntekijöiden keski-ikä oli 47 (v. 1953 43 ja v. 1952 45). Työttömyystöissä oli kertomusvuonna keski-ikä 44 vuotta. Vuoden 1953 alhainen keski-ikä johtuu siitä, että tässä olivat mukana myös varatyöläiset, joitten ikä oli huomattavasti alhaisempi vakinaisten työläisten ikää.

Tapaturmien lukumäärä oli 285 eli 28.41 % työssä olleiden vakinaisten työntekijöiden keskimäärästä, joka oli 1 003. Työttömyystöissä oli tapaturmien lukumäärä 134, työpäivien luku oli 302. Tapaturmailmoituksia oli 437. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli yhteensä 3 935 työpäivää, eli 1.299 % keskimääräisen työntekijämäärän mukaan lasketusta työpäivien summasta.

Eläkkeelle siirtyi kertomusvuonna 39 työntekijää.

Osastolle tuli kaikkiaan 1 296 kirjelmää, joista 364 oli yleisten töiden lautakunnalta, 185 kaupunginhallitukselta, 9 kiinteistötoimistolta, 13 palkkalautakunnalta, 17 maistraatilta, 1 terveydenhoitolautakunnalta, 7 urheilu- ja retkeilylautakunnalta, 21 kaupunginsinööriltä tai muilta rakennusviraston osastoilta, 431 kaupungin muilta virastoilta tai lautakunnilta, 3 muilta kunnilta, 33 valtion virastoilta ja 212 yksityisiltä.

Osastolta lähetettiin 1 515 kirjelmää, joista 238 oli lausuntoa yleisten töiden lautakunnalle, 427 kaupungininsinöörille tai rakennusviraston muille osastoille, 388 kaupungin muille virastoille, 20 valtion virastoille, 13 muille kunnille ja 429 yksityisille.

Saapuneita laskuja oli 5 030 ja lähetettyjä 1 125. Kirjoihin vietiin lisäksi 52 jakolistaa, 56 tarveainevaraston laskua ja 12 kirjoitustarvikelaskua. Katurakennusosaston varastoistaan ostamista tarveaineista tehtiin kuukausittain laskut. Sairausavustusten maksumääräyksiä oli 1 881, lopputilejä 291, vuosilomien maksumääräyksiä oli 1 428, hautausavustuksia 18 ja muita ylimääräisiä maksuja 60.

Toimistossa laadittiin 204 piirustusta (305). Muualta tulleita piirustuksia oli 679 (597). Viemärien korkeusilmoituksia annettiin sekä viemäri- että vesijohtoliikkeille vesilaitosta varten yhteensä 344 (283). Viemärinliittämisiä suoritettiin viemärinliittämisilmoitusten mukaan 187 (144). Kadunaukaisemislupia annettiin yksityisille rakentajille yhteensä 230.

Kadut ja tiet. Katujen ja teiden korjaukseen ja kunnossapitoon käytettiin kertomusvuonna 717 788 kg bitumiemulsiota, jolla päällystettiin uutta katua 18 649 m², kanavia päällystettiin 3 401 m², paikkauksia suoritettiin 105 704 m² ja pintausta 46 570 m². Lisäksi käytettiin kiireellisiin paikkauksiin »Paimas-massaa» 120 980 kg. Muita päällystystöitä suoritettiin seuraavasti: uutta ja vanhaa nupukiveystä laskettiin 20 451 m², noppakiveystä 5 992 m² ja kenttäkiveystä 657 m², uutta betonikäytävää tehtiin 2 285 m² ja vanhaa korjattiin 1 700 m², uutta reunakiveä laskettiin 11 373 jm ja vanhaa laskettiin uudelleen 10 271 jm. Yksityiset liikkeet tekivät lisäksi osaston tilauksesta uutta asfalttikestopäällystettä 167 332 m², kanavien asfalttikestopäällyksiä 35 258 m² sekä suorittivat ajoteiden ja käytävien paikkausta 25 328 m², yhteensä 227 918 m².

Kertomusvuonna talousarvioon oli varattu katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon kantakaupungin alueella 50 000 000 mk. Lisäksi saatiin ylitysoikeutta 3 480 777 mk, joten käytettiin yhteensä 53 480 777 mk; esikaupunkialueella

44 924 550 mk ja lisäksi saatiin ylitysoikeutta 1 943 671 mk, joten yhteensä käytettiin 46 868 221 mk.

Kustannukset jakaantuivat seuraavasti: kantakaupunkialueella: kadut, tiet ja yleiset paikat 39 071 175 mk, maantiejatkot 2 712 114 mk, Hämeentien yksityisten katuosuuksien kunnossapito 111 020 mk, kaiteet 1 659 098 mk, katukilvet 575 042 mk, mittaukset ja tutkimukset 1 877 964 mk, täytemaan vastaanotto 1 484 045 mk, kaupungin kiinteistöjen katuosuuksien kunnossapito 4 143 503 mk, tielaboratorio 946 816 mk ja Pasilan murskaamon vuokra 900 000 mk, yhteensä 53 480 777 mk; esikaupunkialueella: kadut ja tiet 27 358 933 mk, maantiejatkot 10 387 711 mk, katukilvet 2 062 967 mk, mittaukset ja tutkimukset 6 147 876 mk, tiemaksut 686 184 mk ja Haagan ja Malmin piirivarastojen vuokrat 224 550 mk, yhteensä 46 868 221 mk.

Mittaus- ja tutkimustöihin käytettiin kertomusvuonna määrärahoja 8 025 840 mk. Mittaus- ja tutkimustöissä oli aikana 1.1.—31. 5. 6 ja 1. 6. lukien 7 mittausteknikkoa, 9 kuukausipalkkaista mittausmiestä 1. 1.—31. 12., 1 harjoittelija 3 kuukauden ajan ja samoin 5 tilapäistä mittausmiestä kesäkuukaudet. Em. määrärahoilla suoritettiin yhteensä 295 eri mittaus- ja tutkimustyötä, jotka jakaantuivat seuraavasti: uusien katujen tutkimuksia maaperätutkimuksineen 39; viemäri- viemäritunneli- avo-oja- ja vesijohtolinjatutkimuksia maaperätutkimuksineen 55; kestopäällysteiden korkeuksien määrityksiä 15 sekä reunakivien korkeusmittauksia, katujen ja teiden paalutuksia, valmiiden töiden (etupäässä viemäreiden) tarkistusvaakituksia, päällystysten pinta-alamittauksia, kartoituksia sekä pohjavesimittauksia 186. Tielaboratorion toiminta jatkui entiseen tapaan; laboratorion taholta suoritettiin myös päällystetöiden tarkkailua ja töissä käytettyjen tarveaineiden tutkimuksia. Tutkimukset olivat lähinnä urakoitsijaliikkeiden suorittamien katujen ja teiden kestopäällystetöiden tarkkailua analyysien avulla. Kaikki päällysteisiin käytetyt bitumiemulsioerät tutkittiin. Katu- ja tietöitä koskevien tutkimusten lisäksi laboratoriossa suoritettiin putkivalimon hyväksi erinäisiä tutkimuksia. Tutkittujen näytteiden lukumäärä oli 225 jakautuen seuraavasti: kestopäällysteet 102, bitumiemulsiot 13, kiviainekset, betonia varten 36, maanäytteet rantatutkimuksia varten 11, maanäytteet eri tarkoituksiin 15, vesinäytteet 1, bitumit 13, betoniputket 9, betonisuhteitukset 16 ja sekalaiset 9 näytettä.

Toimintavuoden aikana kuului tielaboratorion henkilökuntaan kemisti, laboraattori sekä kesäkuukausien aikana 2 opiskelijaa harjoittelijoina.

Liikenteen järjestelyä varten oli talousarviossa 8 000 000 mk, lisäksi saatiin ylitysoikeutta 834 673 mk, joten kaikkiaan käytettiin 8 834 673 mk.

Pysäköimisautomaattien hankintaan käytettiin 934 151 mk, jolla hankittiin kaupungille ensimmäiset 40 pysäköimisautomaattia.

Katujen ja teiden päällysteiden uusimiseen oli kertomusvuonna käytettävissä kaikkiaan 55 075 108 mk, josta summasta käytettiin 48 551 087 mk ja seuraavalle vuodelle siirtyi 6 524 021 mk.

Valaistus sekä yleisten vesipostien ja suihkukaivojen hoito ja kunnossapito. Katuvalaistuksen kustannukset kantakaupungin alueella olivat 72 700 000 mk jakautuen seuraavasti: sähkönkulutus 29 700 000 mk, hoito- ja kunnossapito 24 000 000 mk sekä korko ja kuoletus 19 000 000 mk. Esikaupunkialueella olivat kustannukset 21 800 000 mk jakautuen seuraavasti: sähkönkulutus 9 900 000 mk, hoito ja kunnossapito 5 500 000 mk sekä korko ja kuoletus 6 400 000 mk. Vastaavat määrärahat oli myös huomioitu kertomusvuoden määrärahoissa.

Veden kulutukseen, yleisten vesipostien ja suihkukaivojen hoitoon ja kunnossapitoon oli määrärahoja käytettävissä 2 950 000 mk. Lisäksi saatiin ylitysoikeutta 255 908 mk, joten käytettiin näihin tarkoituksiin kaikkiaan 3 205 908 mk jakautuen tämä summa seuraaviin eriin: vedenkulutus 803 915 mk, suihkukaivojen käyttö ja hoito 208 232 mk, vesipostien hoito ja kunnossapito 1 101 518 mk, laitteiden arvo, korko ja kuoletus 1 092 243 mk.

Talousarvioon merkityillä, kaupunginhallituksen varoistaan myöntämillä sekä edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla suoritettavia uusia katu- ja tietöitä varten oli käytettävissä 409 435 565 mk. Tästä määrästä käytettiin 239 495 502 mk. Käyttämättä jäi siis 169 940 063 mk, josta 168 418 868 mk siirtyi seuraavalle vuodelle ja 1 521 195 mk palautui kaupunginkassaan.

Kertomusvuoden talousarvioon merkityillä määrärahoilla, joita oli yhteensä

123 957 763 mk, suoritettiin useita katu- ja tietöitä mm. Herttoniemen itäisellä ja läntisellä asuntoalueella, Pohjois-Haagan II asuntoalueella ja Ruskeasuolla. Kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämällä, yhteensä 17 281 373 mk:n suuruisella määrärahalla suoritettiin seuraavat työt: Laajasalontieltä öljyvarastolle johtavan tien rakentaminen, teurastamon alueen purkausajoteiden päällystäminen, eräiden talojen pihamaiden kunnostaminen, bussin kääntöpaikan rakentaminen Oulunkylään sekä eräiden katujen ja teiden leventäminen tai jatkaminen. Vuosilta 1951—1953 siirtyneillä määrärahoilla, joita oli yhteensä 76 863 962 mk, suoritettiin seuraavat työt: Pohjois-Haagan II asuntoalueen katu- ja tietyöt, Herttoniemen itäisen asuntoalueen katujen tasoitustyöt, eräiden pyöräilyteiden rakentaminen, Viikinmäen teollisuusalueen teiden tasoitus, kunnanteiden perusparannukset, eräiden linja-autopysäkkien rakentaminen esikaupunkialueilla ym. Edelleen oli käytettävissä aikaisemmilta vuosilta siirtyneitä, asemakaavalain 31 ja 32 §:n mukaisia töitä varten 21 392 404 mk, mikä summa käytettiin kokonaisuudessaan Lauttasaaren tietöihin.

Aikaisemmilta vuosilta 1951—1953 siirtyneillä määrärahoilla suoritettiin seuraavat katu- ja tietyöt: Ruusulankadun lopputasoitus 143 554 mk, Pohjois-Haaga II:n katu- ja tietyöt 3 799 957 mk, Malmi Hämeentie, Suvitieltä Siltamäentielle ym. 4 892 214 mk, Pihlajatien jatkaminen Mannerheimintielle 8 000 mk.

Viemäreiden korjaukseen ja kunnossapitoon oli kantakaupungin alueella talousarviossa myönnetty 16 500 000 mk ja esikaupunkialueella 3 500 000 mk, joista käytettiin seuraavat määrät: kantakaupungin alueella: viemäreiden korjaukseen ja kunnossapitoon 14 914 732 mk, viemäreiden huuhteluun 5 280 mk, putkivalimon vuokraan 105 450 mk, yhteensä 15 025 462 mk; esikaupunkialueella: viemäreiden korjaukseen ja kunnossapitoon 3 500 000 mk. Kantakaupungin alueelle myönnetystä määrärahasta jäi säästöä 1 474 538 mk, joka palautui kaupunginkassaan.

Viemäriveden puhdistuslaitosten käyttö- ja hoitokustannuksiin varattiin kertomusvuoden talousarviossa, laitosten tonttien vuokrat mukaanluettuna 27 918 560 mk, lisäksi saatiin vielä ylitysoikeutta 730 070 mk, joten käytettävissä olevat varat olivat 28 648 630 mk. Kustannukset jakautuivat eri laitosten osalle seuraavasti:

Laitos	Käyttö- ja korjauskustannukset, mk	Tontin vuokra, mk	Vakinaisten henkilöstön palkat, mk	Yhteensä, mk
Alppilan	603 517	—	—	603 517
Savilan	4 555 779	—	1 094 160	5 649 939
Nikkilän	360 262	—	—	360 262
Rajasaaren	11 779 098	126 000	3 481 920	15 387 018
Kyläsaaren	11 081 414	142 560	4 304 640	15 528 614
Yhteensä	28 380 070	268 560	8 880 720	37 529 350

Puhdistuslaitoksista oli tuloja seuraavasti: Kyläsaaren puhdistuslaitos, kaasusta 1 765 389 mk, Alppilan, Rajasaaren ja Kyläsaaren laitokset, lietteestä 193 500 mk, yhteensä 1 958 889 mk.

Rajasaaressa oli mekaanisesti puhdistettu vesimäärä 8 620 840 m³. Tästä määrästä puhdistettiin biologisesti 3 184 340 m³ eli 37 % laitokseen otetusta vesimäärästä. Kyläsaaressa mekaanisesti puhdistettu vesimäärä oli 3 509 544 m³. Tästä määrästä puhdistettiin biologisesti 2 190 943 m³ eli 62 % laitokseen otetusta vesimäärästä. Likavedestä on osa juossut myös kokonaan puhdistamatta laitosten edessä olevien tulvakynnysten ylitse.

Alppilassa suoritettiin tarkkailua pistokokein 9 kertaa ja Nikkilässä 6 kertaa kertomusvuoden aikana. Näistä saadut keskimääräiset tulokset olivat:

	Alppila	Nikkilä
Tulevan veden 5 vrk BHK	145 mg/l	221 mg/l
Mek. puhd. veden 5 vrk BHK	97 mg/l	136 mg/l
Biol. puhd. veden 5 vrk BHK	23 mg/l	29 mg/l
Koko laitoksen puhdistusteho	84 %	87 %
Emscherkaivojen puhdistusteho	33 %	38 %

Likamäärät ilmaistuna veden biokemiallisena hapenkulutuksena: Rajasaaren puhdistuslaitokseen tulleen veden koko likamäärä oli 2 069 tn, mekaanisesti poistettiin lika-aineita 612 tn, biologisesti 506 tn. Kyläsaaressa koko likamäärä oli 1 414 tn, mekaanisella osastolla poistettiin 495 tn, muilla osastoilla 486 tn. Mereen johdettiin lika-aineita Rajasaaressa 951 tn ja Kyläsaaressa 433 tn. Puhdistusteho oli Rajasaaressa 54 % ja Kyläsaaressa 69 %.

Laitokseen jääneet liukenemattomat aineet:

	m³	kg	orgaanisia aineita kg	kivennäisaineita kg
Rajasaari				
Viemärivedessä	17 242	690 000	490 000	200 000
Ylijäämälietteessä	(297 150)	558 300	366 200	192 100
Yhteensä		1 248 300	856 200	392 100
Kyläsaari				
Viemärivedessä	23 162	1 042 300	833 800	208 500
Ylijäämälietteessä	140 707	422 100	316 600	105 500
Yhteensä		1 464 400	1 150 400	314 000

Rajasaaren metaanikaasutuotanto oli 471 075 m³, josta määrästä käytettiin laitoksen lämmitykseen 162 809 m³, kaasumoottoreihin 306 243 m³, laboratoriossa 71 m³ ja asunnoissa 1 952 m³. Kyläsaaren metaanikaasun tuotanto oli 212 421 m³, joka määrä myytiin kaasulaitokselle.

Kuivattua lietettä valmistui Alppilassa 83 m³ (myyty 11 m³), Nikkilässä 160 m³, Rajasaaressa 2 003 m³ (myyty 1 195 m³) ja Kyläsaaressa 729 m³ (myyty 729 m³) eli yhteensä 2 975 m³. Lisäksi ajettiin Rajasaaresta kaatopaikalle märkää lietettä 996 m³. Kyläsaaressa taas laskettiin ns. varalavaan huomattavia määriä lietettä maatumaan.

Puhdistusmenetelmissä ei tapahtunut huomattavia muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna. Rajasaaressa otettiin joulukuuhun saakka suhteellisen vähän vettä biologisesti puhdistettavaksi, jotta poistuvan veden laatu pysyisi hyvänä ja laitos toimisi hajuttomasti. Tästä johtuen verrattain suuri osa jätevedestä laskettiin suoraan emscherkaivoista mereen. Kertomusvuoden joulukuussa ryhdyttiin kuormittamaan biologista osastoa raskaammin, mistä johtui, että bilogisen osaston puhdistusteho laski jonkin verran, mutta sensijaan laitoksen kokonaispuhdistusteho oli parempi kuin edellisten kuukausien keskiarvo.

Talorakennusosasto korjasi 2/3 Kyläsaaren puhdistamon vesikatosta kattotuoleineen, mikä suoritettiin vuosikorjauksena. Muista korjauksista mainittakoon laitosten kaasumoottorien korjaukset ja eräiden koneiden laakereiden uusimiset. Rajasaaressa suoritettiin lisäksi polttomoottorien ja lietelavojen korjauksia.

Laitosten laajennustöitä ei kertomusvuonna suoritettu.

Kertomusvuonna aloitettiin Heporaudan pumppuaseman rakentaminen Lauttasaaressa ja Talin puhdistuslaitoksen rakennustyöt. Lisäksi tilattiin Herttoniemeen rakennettavaan pumppuhuoneeseen koneistoja ja tarveaineita 22 700 000 mk:lla.

Palokaivojen kunnossapitoon oli kertomusvuoden talousarviossa myönnetty 1 milj. mk, josta käytettiin 857 561 mk, joten kaupunginkassaan palautui säästöä 142 439 mk.

Talousarvioon sisältyviä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja oli kertomusvuonna käytettävissä uusiin viemäritöihin yms. yhteensä 548 816 310 mk. Tästä määrästä käytettiin 257 769 605 mk, Herttoniemen pumppuaseman koneistoihin ym. tarveaineisiin v:lta 1951 siirtyneistä varoista varattua summaa 22 700 000 mk lukuunottamatta, joka siirtyi v:een 1955. Käyttämättä jäi 291 046 705 mk, josta seuraavaan vuoteen siirtyi 285 793 815 mk ja kaupunginkassaan palautui 5 252 890 mk. Viemäritöihin varatuista määrärahoista huomattavimmat erät käytettiin seuraaviin tarkoituksiin: Talin puhdistuslaitoksen rakentamiseen sekä sen kokoojajohdon jatkamiseen, Herttoniemen itäisen ja läntisen asuntoalueen viemäritöihin,

Kumpulan siirtolapuutarhan ja Pohjois-Haagan II asuntoalueen viemäritöihin sekä Lauttasaarentien—Heporaudan pumppuaseman viemäritöihin. Lisäksi suoritettiin suuri joukko eri teiden ja kortteleiden viemäröintejä sekä palokaivojen rakentamisia esikaupunkialueille.

Urheilulaitteet. Urheilulaitteiden korjaus- ja kunnossapitotöitä varten myönnettiin kertomusvuoden talousarviossa kantakaupungin alueella 50 milj. mk. Tästä määrästä käytettiin 45 159 880 mk. Säästöä palautui 4 840 120 mk kaupunginkassaan.

Käytetyt määrärahat jakautuivat seuraavasti: Annalan ym. urheilukenttien kunnossapito 10 401 367 mk, Töölön raviradan ja Pasilan pallokentät 4 122 401 mk, Pyöräilystadion 396 458 mk, Hesperian pesäpallokenttä 297 408 mk, Kaisaniemen verkkopallokenttä 355 953 mk, Mustikkamaan juhlakenttä 36 178 mk, kori- ja lentopallokenttä 757 701 mk, maastojuoksurata 66 402 mk, uimastadion 12 065 838 mk, Herttoniemen hyppyrimäki 436 086 mk, pienet hyppyri- ja pujottelumäet 331 000 mk, kelkkamäet 1 454 752 mk, luistinradat 9 923 945 mk, Laakson ja Ruskeasuon ratsastuskentät 222 273 mk, Talin laukkarata 201 559 mk, uinti- ja kahluulammikot 94 807 mk, vedenkulutus kenttien kasteluun ja kahluulammikoihin 869 395 mk, urheilukenttien varastoalueen vuokra 225 000 mk, Kumpulan avouimala 2 901 357 mk.

Urheilulaitteiden korjaukseen ja kunnossapitoon esikaupunkialueella myönnettiin kertomusvuoden talousarviossa varoja 18 milj. mk, josta määrästä käytettiin 14 892 190 mk ja palautettiin 3 107 810 mk kaupunginkassaan. Käytetyt määrärahat jakautuivat seuraavasti: Haagan ym. urheilu- ja pallokentät 7 548 930 mk, kelkkamäet 1 187 467 mk, hyppyri- ja pujottelumäet 79 713 mk, luistinradat 5 134 441 mk, kori- ja lentopallokentät 941 639 mk.

Kertomusvuoden talousarvioon sisältyviä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja oli kertomusvuonna käytettävissä urheilulaitteiden uudistöihin 78 187 600 mk, näistä käytettiin 24 942 209 mk, joten säästöä jäi 53 245 391 mk, josta seuraavalle vuodelle siirtyi 51 849 319 mk ja kaupunginkassaan palautui 5 252 890 mk.

Työttömyystöitä suoritettiin kertomusvuoden aikana 273 333 301 mk:n arvosta, töiden jakautuessa seuraavasti: Viik—Tattariharju, tietyö 37 227 140 mk, Eliel Saarisentie 3 413 072 mk, Solakalliontie Metsolan kansakoulun vesijohto 30 618 619 mk, Pitäjänmäen pohjoisen teollisuusalueen katutyöt 9 302 669 mk, Koskelantie—Vanhakaupunki, kallion louhinta 16 118 576 mk, Herttoniemen valtatie, Kulosaari, katutyöt 7 423 139 mk, Herttoniementie, vesijohto 11 780 291 mk, Lauttasaarentie, vesijohto 20 098 346 mk, Toivolan vesijohto Länsi-Pakilaan 6 101 012 mk, Mäkelänkatu 46—48, louhintaa 5 897 802 mk, Pitäjänmäen urheilukenttä 6 584 915 mk, Oulunkylän tunneli, Vantaa, viemäri 8 054 773 mk, Pitäjänmäen vesijohto 11 446 221 mk, Ritokalliontien ja Munkinpolun katu- ja viemäri- sekä vesijohtotyöt 18 071 187 mk, Höyläämöntien ja Karvaamontien viemäri- ja vesijohtotyöt 10 457 902 mk, Tinasepäntien ja Uunisepäntien katu- ja viemäri- ja vesijohtotyöt 15 027 547 mk, Tuusulantien levitys 11 959 975 mk, Töölön pallokentän jääkiekkorata 14 954 070 mk, Muurarimestarintien katutyö 15 722 629 mk, Herttoniemen läntisen asuntoalueen pohjoisosan katu-, viemäri- ja vesijohtotyöt 12 696 955 mk sekä teurastamon alueen päällystystyöt 376 461 mk, yhteensä 273 333 301 mk.

Lisäksi suoritti katurakennusosasto tilaustöitä kaupungin muille laitoksille ja osastoille, puhelinyhdistykselle ja yksityisille yhteensä 193 321 873 mk:n arvosta.

Tarveaineiden valmistus. Pasilan katukivivarastoon ostettiin yksityisiltä hankkijoilta seuraavat erät jäljempänä mainituista hinnoista: reunakiviä 8 096 jm 8 905 600 mk, kaarrekiviä 1 342 jm 1 677 500 mk, nupukiviä 471 jm 518 100 mk, noppakiviä 446 jm 308 280 mk, eli yhteensä 11 409 480 mk. Katukivivaraston kustannukset olivat yhteensä 13 359 986 mk.

Pasilan kivimurskaamossa valmistettiin sepeliä kertomusvuonna yhteensä 44 400 m³. Yksityisiltä kivimurskaamoilta ostettiin lisäksi sepeliä 3 410.5 m³ yhteensä 3 263 680 mk:n arvosta. (Ed. v. 6 637.5 m³ 6 569 855 mk:lla.) Pasilan murskaamon kustannukset olivat yhteensä 34 381 825 mk.

Putkivalimossa valmistettiin kertomusvuonna erilaisia betonituotteita seuraavat määrät: 12 618 kpl muhviputkia d = 4″—21″, 3 562 kpl uurreputkia d = 60—150 cm, 778 kpl kaivonrenkaita d = 100 cm, 247 kpl kaivonkansia d = 100 cm, 43 kpl kaivonkansia d = 18″, 24 kpl d = 15″, 22 kpl d = 18″, 6 kpl d = 21″, 2 kpl d = 60 cm ja 2 kpl

54 × 54 cm kaivonkansia, kaikki erikoispiirustusten mukaan sekä 120 kpl sadevesikaivon pohjaosia, 49 kpl lukko-osia, 120 kpl yläosia ja 240 kpl väliosia, kaikissa d = 80 cm.

Putkivalimossa käytettiin sementtiä 879 475 kg, (ed. v. 831 940 kg) betonisoraa 2 499 m³, (2 184 m³), sepeliä n:o 1 234 m³, (211 m³), sepeliä n:o 2 498 m³, (428 m³), terästä raudoitukseen ø 3 m/m—12 m/m 70 411 kg ja sidelankaa raudoitukseen 300 kg. Putkivalimon kustannukset olivat yhteensä 33 065 060 mk.

Edelläalueteltujen tarveaineiden valmistus- ja hankintakustannukset olivat yhteensä 80 806 822 mk.

Kaikkien edellämainittujen töiden määrärahat, lukuunottamatta talousarvioon sisältyviä palkkoja, työntekijäin sekä työmäärärahoilla palkattujen viranhaltijain erinäisiä etuja sekä viimeksimainittujen tarveaineiden valmistus- ja hankintakustannuksia, olivat yhteensä 1 777 875 113 mk, jakautuen pääryhmiin seuraavasti: kadut ja tiet 672 339 403 mk, viemärit 598 464 940 mk, urheilulaitteet 146 187 600 mk, erinäiset muut kustannukset 9 230 mk, työttömyystyöt 273 333 301 mk, painatus, sidonta sekä tarverahat 921 638 mk, vuosilomat, sairausavustukset, hautausavustukset, työntekijäin vapaapäiväpalkat ja luottamusmiehet 86 619 001 mk.

Kertomusvuonna käytettiin vastaavasti mainituista määrärahoista yhteensä 1 247 554 026 mk, määrän jakautuessa lueteltuihin ryhmiin seuraavasti: kadut ja tiet ym. niihin kuuluvat työt 495 875 319 mk, viemärit ym. 305 801 258 mk ja urheilulaitteet 84 994 279 mk, sekä muut kustannukset, työttömyystyöt jne samansuuruisina kuin edellä mainittiin.

Puhtaanapito-osasto

Puhtaanapito-osaston tehtävänä oli huolehtia kaupungille kuuluvien katujen ja teiden, yleisten paikkojen ja satama-alueiden puhtaanapidosta, yleisistä mukavuuslaitoksista, jätteiden kaatopaikoista sekä talvikaudeksi järjestetyistä lumenkaatopaikoista. Lisäksi huolehti osasto yksityisten talonomistajien kanssa solmittujen sopimusten perusteella heille kuuluvista katupuhtaanapitovelvollisuuksista sekä jätteiden kuljetuksesta talojen pihoilta.

Toiminta jakaantui seuraaviin osastoihin: toimisto, katupuhtaanapito-osasto ja kiinteistöpuhtaanapito-osasto, johon kuuluvat yleiset mukavuuslaitokset ja jätteiden kaatopaikat, sekä auto- ja työkalukorjaamo.

Toimiston henkilökunta oli seuraava: osastopäällikkö, apulaisosastopäällikkö, 2 insinööriä, osastokamreeri, toimentaja, 4 toimistoapulaista, joista yksi toimi kirjanpitäjänä, yksi laskuttajana ja 2 työntekijäkortiston hoitajina. Osastossa työskenteli vielä 2 tiliviraston alaista toimistoapulaista, toinen kassanhoitajana ja konekirjoittajana, toinen laskuttajana. Henkilökunnasta oli 6 viranhaltijaa sairauslomalla yhteensä 63 päivää.

Osastolle saapui kertomusvuonna 354 kirjelmää, joista kaupunginhallitukselta 53, kaupungininsinööriltä ja rakennusviraston muilta osastoilta 122, kaupungin muilta virastoilta 58, valtion virastoilta 4 sekä yksityisiltä toiminimiltä ja henkilöiltä 117. Osastolta lähetettiin 251 kirjelmää, joista kaupungininsinöörille ja rakennusviraston muille osastoille 163, kaupungin muille virastoille 62, valtion virastoille 2 ja yksityisille 24.

Kertomusvuonna hyväksyttiin 2 106 laskua ja annettiin 2 012 sairausavustusta, vuosilomaa tai tapaturmavakuutusmaksua koskevaa maksumääräystä. Suoritetuista puhtaanapitotöistä annettiin 13 901, myydyistä jätteistä 41 ja sekalaisista töistä 1 001 laskua.

Katupuhtaanapito-osasto. Kaupunki oli jaettu 13 puhtaanapitopiiriin siten, että I piiri käsitti 13. ja 14. kaupunginosan, II piiri, 4. ja 20. kaupunginosan, paitsi Jätkäsaarta, III piiri 5. ja 6. kaupunginosan, sekä puolet 7:nnestä, IV piiri 3., puolet 7:nnestä ja 9. kaupunginosan, V piiri 1., 2. ja 8. kaupunginosan, VI piiri 10., 11. ja 12. kaupunginosan, VII piiri 21., 22. ja 23. kaupunginosan, VIII piiri Jätkäsaaren, IX piiri Kulosaaren ja Herttoniemen, X piiri Haagan, XI piiri Lauttasaaren, XII piiri 15. ja 16. kaupunginosan sekä Pasilan ja Munkkiniemen, XIII piiri 25. ja 26. kaupunginosan sekä Oulunkylän, Maunulan, Pirkkolan ja Pakilan.

Katupuhtaanapitotöiden valvonnasta huolehti 9 vakinaista ja 8 tilapäistä työnjohtajaa. Työssäolleiden työntekijäin keskimääräinen luku viikkoa kohden oli seuraava:

	Kesällä	Talvella
Puhtaanapitotyöntekijöitä, miehiä	220	446
» naisia	12	50
Autonkuljettajia, kaupungin autoa kuljettavia	21	61
» omaa autoa kuljettavia	—	16
Ajureita omine hevosineen	—	11
	253	584

Työntekijöiden lukumäärä oli suurin 10. 1.—16. 1., jolloin se nousi 822:een ja pienin 20. 6.—26. 6., jolloin se oli 218. Työnjohtajista oli 4 sairauslomalla yhteensä 379 päivää.

Kantakaupungin alueella oli 378 sopimusta yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta. Näiden yhteinen pinta-ala oli 436 776 m². Lisäksi oli osastolla sopimukset 117 kaupungin omistaman talon kanssa, joiden katuosuuksien pinta-ala oli 224 077 m². Kaivopuistossa ja VI kaupunginosan huvila-alueella huolehti osasto rakennusjärjestyksen mukaan katupuhtaanapidosta ilman sopimusta. Kustannukset jaettiin tontinomistajien kesken tonttien pinta-alan mukaisessa suhteessa. Tämä puhtaanapito käsitti 41 275 m². Vielä huolehti osasto Munkkiniemessä 155:n ja Herttoniemessä 105:n, Pirkkolassa 199:n, Maunulassa 12:n ja Pakilassa 107:n katuosuuden auraamisesta ja hiekoittamisesta. Näiden osuuksien pinta-ala oli 113 164 m². Osaston hoidossa ollut kokonaispinta-ala oli n. 3.3 milj. m².

Roskia kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille 31 980 m³. Katujen kasteluun ja kauppatorien huuhteluun käytettiin 52 644 m³ vettä. Lunta kuljetettiin kaatopaikoille 91 615 m³ autoilla ja 23 617 m³ hevosilla eli yhteensä 115 232 m³. Lumenkaatopaikkoja oli eri puolilla kaupunkia yhteensä 26. Jalkakäytävien, kadunristeysten sekä mäkisten katujen ja teiden hiekoittamiseen käytettiin 20 400 m³ hiekkaa.

Kiinteistöpuhtaanapito-osasto. Osaston toiminta oli jaettu kolmeen piiriin. Itäinen piiri käsitti Pitkänsillan pohjoispuolella olevat kaupunginosat. Piirin asema sijaitsi Kyläsaaren kohdalla ja aseman yhteydessä oli sulatusvaja, missä jäätyneet makkiastiat sulatettiin. Läntinen piiri käsitti Pohj. Rautatiekadun pohjoispuolella ja rautatiealueen länsipuolella sijaitsevat kaupunginosat sekä Kruunuhaan ja Katajanokan. Piiriasema oli kaatopaikan yhteydessä Pasilassa. Eteläinen piiri käsitti kaupungin eteläiset kaupunginosat. Kaupungin yleinen kaatopaikka sijaitsi Pasilan pohjoispuolella olevalla suoalueella. Lisäksi oli kaatopaikkoja Malmilla ja Vartiokylässä.

Töiden valvonnasta huolehti 3 vakinaista piirityönjohtajaa ja 4 ylimääräistä apulaistyönjohtajaa.

Työssä olleiden työntekijäin lukumäärä viikkoa kohden oli seuraava: autonkuljettajia, kaupungin autoa kuljettavia 48, omaa autoa kuljettavia 11, autonapumiehiä 70, muita apumiehiä 10, mukavuuslaitosten siivoojia 21, yhteensä 160 työntekijää.

Puhtaanapidettävien kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten lukumäärä oli seuraava:

Kaupungin kiinteistöt:		Yksityiset kiinteistöt:	
Vuosisopimukselliset	114	Vuosisopimukselliset	1 8152
Ylimääräiset	155	Ylimääräiset	935
Yleiset käymälät	33	Uudisrakennukset	11
Vedenheittopaikat	68		

Hajoituskaivojen tyhjennys suoritettiin 1 421 talossa. Lisäksi tyhjennettiin 314 sadevesikaivoa.

Kertomusvuonna kuljetettu jätemäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Laatu	Kaatopaikoille täytteeksi	Tilanomistajille kaupungin läheisyydessä	Kuormattu ostajien ajoneuvoihin	Yhteensä
	m³			
Rikkoja, talous- ja paperijätteitä	290 988	4 680	—	295 668
Makkilantaa	—	3 420	330	3 750
Hajoituskaivojätteitä	—	3 600	—	3 600
Tuhkaa	25 700	—	—	25 700
Yhteensä	316 688	11 700	330	328 718

Osaston toimesta kuljetettiin Vartiokylään ja kuopattiin sinne 1 895 raatoa, joista koiria oli 204, kissoja 390, kyyhkysiä 1 290 ja sekalaisia 11.

Korjaamo käsitti yleisen työkalukorjaamon, auto- ja rengaskorjaamot, pajan ja maalaamon. Korjaamon töistä huolehtii vakinainen esimies apunaan 2 tilapäistä kirjuria. Esimiehen valvontaan kuului myös osaston autotallit. Moottoriajoneuvokanta oli vuoden lopussa seuraava: kuorma-autoja 69, kasteluautoja 8, lakaisukoneita 2, tiehöyliä 19, auraus- ja harjatraktoreita 34, kaivontyhjennysautoja 2, moottoripyöriä 1, kuormauskoneita 9 ja lumilinkoja 2.

Työntekijäin keskuudessa oli sairaustapauksia 325, tapaturmatapauksia 54. Menetettyjen työpäivien luku oli8 048. Eläkkeelle siirtyi 14 työntekijää ja 6 työntekijää kuoli.

Talorakennus-osasto

Talorakennusosaston vakinaiseen henkilökuntaan kuului kertomusvuoden lopussa: kaupunginarkkitehti, I apulaiskaupunginarkkitehti, II apulaiskaupunginarkkitehti, yliarkkitehti, työpäällikkö, kuusi 45., neljä 43. ja neljä 42. palkkaluokan arkkitehtiä, kolme 45., yksi 43., yksi 41. palkkaluokan rakennusinsinööriä, yksi 45., yksi 44. ja yksi 43. palkkaluokan koneinsinööriä sekä viisi piirtäjää, lämmöntarkkailija, osastokamreeri, kanslisti ja yhdeksän toimistoapulaista.

Osaston palveluksessa oli lisäksi tilapäisesti arkkitehtejä, sisustusarkkitehtejä, insinöörejä, opiskelijoita, toimistoapulaisia, maalarimestari, puhelinkeskuksen hoitaja ja vahtimestari, jotka palkattiin tilapäisen työvoiman määrärahasta tai työmäärärahoista. Henkilökuntaan kuului vielä 15 vakinaista rakennusmestaria sekä vaihteleva määrä ylimääräisiä, työmäärärahoista palkattuja rakennusmestareita.

Eräiden kiireellisten rakennuskohteiden suunnittelu oli uskottava yksityisten arkkitehtitoimistojen tehtäväksi. Samoin oli välttämätöntä käyttää urakoitsijaliikkeitä eräiden töiden suorituksessa.

Kertomusvuonna loppuunsuoritetuista uudisrakennustöistä ja suurehkoista muutos- ja lisärakennustöistä mainittakoon seuraavat: sikateurastamon laajennus, syväjäädyttämö, Auroran sairaalan VII:n osaston muutos- ja korjaustyöt, Marian sairaalan uusi keskusrakennus, Munkkiniemen ja Maunulan vanhusten asuntolat, Toivolan koulukodin koulurakennus, Lauttasaaren, Pakilan, Pitäjänmäen, Mäkelän ja Snellmannin kansakoulut, läpikulkutalo Hermannissa, kaupunginmuseon korjaus, Salmisaaren voimalaitoksen henkilökunnan asuntola, 13 muuntamorakennusta, Katajanokan huoltorakennus ja vientivarasto, neljä viimeksimainittua muiden laitosten laskuun suoritettuna.

V:een 1955 jatkuneista töistä mainittakoon: Kivelän henkilökunnan asuntolat, Lastensairaala, Nikkilän sairaalan keskusrakennus, Koskelan kunnalliskodin henkilökunnan uudet asuntolat, C- ja A-rakennusten muutostyöt, Etu-Töölön kansakoulu, Tehtaankadun kansakoulun muutostyöt, poikain ammattikoulu, Vallilan kesäteatteri, Kumpulan uimala, pukusuoja ym. rakennukset ja Mariankatu 22:n muuntamorakennus, joista viimeksimainittu suoritettiin sähkölaitoksen laskuun.

Paitsi edellämainittuja uudisrakennus- ja muutostöitä suoritettiin kertomusvuoden aikana huomattava määrä korjaus- ja kunnostamistöitä kaupungin eri laitoksissa.

Työvoima vaihteli, ollen 1 117 työntekijää tammikuun ensimmäisellä viikolla ja 939 joulukuun viimeisellä viikolla, suurin, 1 024, se oli 17. 1.—23. 1. välisellä viikolla. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 939 työntekijää.

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon erinäisten sosiaalisten tehtävien sekä kiinteistöjen pääluokan eri tileille merkitty yhteensä 211 590 000 mk:n suuruinen määräraha. Talousarviossa otsakkeella korjaus ja kunnossapito olevien töiden kustannukset nousivat 194 211 574 mk:aan, joten määrärahasäästö oli 17 378 426 mk.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli talousarviossa pääomamenojen pääluokkien talorakennusten kohdalla varattu yhteensä 1 304 536 500 mk:n suuruinen määräraha. Tähän summaan lisättiin tiliä ylittäen 140 milj. mk lastensairaalan rakentamista varten. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 990 551 910 mk:aan. Kun säästöistä siirrettiin 504 185 314 mk v:een 1955, oli ylitys 50 200 724 mk suoritettujen töiden osalta.

Tämän lisäksi siirrettiin v:lta 1953 määrärahoja yhteensä 640 696 463 mk. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 568 169 152 mk:aan. Määrärahasäästöstä, 72 527 311

mk, siirrettiin 32 309 226 mk v:een 1955 suorittamatta jääneitä töitä varten ja jäännös eli 40 218 085 mk palautui kaupunginkassaan.

Tämän lisäksi suoritettiin töitä, joita varten määräraha myönnettiin kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista. Kaupungin muille virastoille ja laitoksille suoritettiin töitä, joista laskutettiin yhteensä 276 348 339 mk.

Kokonaiskustannukset talorakennusosaston töistä kertomusvuonna nousivat 2 029 280 975 mk:aan (ed. v. 2 116 322 548 mk). Suorittamatta jääneitä töitä varten siirrettiin 536 494 540 mk v:een 1955.

Osasto käsitteli 1 180 diaariin vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja yleisten töiden lautakunnalle ja muille kaupungin viranomaisille.

Kesälomaa myönnettiin 1 737 työntekijälle (1 662) yhteensä 22 724 päivää. Kustannukset mainituista lomista nousivat 36 731 194 mk:aan (30 773 819 mk). Sairauslomien kustannukset olivat 18 082 265 mk (18 285 504 mk). Hautausavustuksina maksettiin 362 982 mk (249 960 mk). Vapaapäiväpalkat nousivat 2 638 023 mk:aan (1 215 138 mk).

Kustannukset vakinaisten viranhaltijain ja tilapäisen työvoiman palkkauksesta nousivat seuraaviin määriin: vakinaiset virat 36 598 773 mk, tilapäinen työvoima 1 712 925 mk, yhteensä 38 311 698 mk (ed. v. 34 271 871 mk).

Rakennusviraston koneinsinöörin ylivalvontaan kuuluvien laitosten luku lisääntyi kertomusvuoden aikana kuudella. Uusien kattiloiden lukumäärä oli 16 ja yhteinen tulipinta oli 301 m². Kaikki uudet kattilat olivat vesikattiloita. Laitoksia oli vuoden lopussa yhteensä 147.

Allaolevasta taulukosta selviää kattiloiden luku, laatu ja keskisuuruus:

		Tulipinta, m²	
Höyrykattilat:	Luku	Yhteensä	Keskimäärin kattilaa kohden
Korkeapainekattilat	21	1 373	65.4
Matalapainekattilat	107	2 083	19.5
Yhteensä	128	3 456	—
Lämminvesikattilat	214	3 314	15.5
Kaikkiaan	342	6 770	—

Kertomusvuoden kuluessa suoritetuista töistä mainittakoon saniteettitöiden valvonta ja lopputarkastus seuraavissa rakennuksissa: Mäkelän kansakoulussa, Marian sairaalan poliklinikassa, Maunulan vanhusten asuntolassa, satamatyöntekijäin huoltorakennuksessa Katajanokalla, Toivolan koulukodissa, Pitäjänmäen, Pakilan, Lauttasaaren ja Punavuorenkadun kansakouluissa, sikateurastamossa ja kunnalliskodin henkilökunnan uusissa asuinrakennuksissa; saniteettitöiden työselitys, tarjousten tarkastus, työn valvonta ja lopputarkastus: Salmisaaren voimalaitoksen henkilökunnan asuinrakennuksissa, Tervalammen työlaitoksen hallintorakennuksessa, asuinrakennuksessa ja puutarhurin asunnossa; työselitys saniteettitöitä varten, tarjousten tarkastus ja työn valvonta: kunnalliskodin A-rakennuksessa, Hesperian kansakoulussa, Nikkilän sairaalan uudessa keskusrakennuksessa, Kruunuhaan muuntoasemalla ja Kumpulan avouimalassa; saniteettitöiden valvonta: Kivelän sairaalan henkilökunnan asuintaloissa, kunnalliskodin C-rakennuksessa, poikien ammattikoulussa ja Auroran sairaalan uudella lastenosastolla. Lisäksi suoritettiin entisessä Fordin tehtaassa työselitys keskuslämmityslaitteita varten, tarjousten tarkastus, työn valvonta ja lopputarkastus, tuberkuloosiparantolassa työselitys uuden lämpökeskuksen laitteista ja Tehtaankadun kansakoulussa työselitys saniteettitöitä varten.

Edellisten lisäksi suoritettiin useita alustavia suunnitelmia osaston ja eräitten ulkopuolisten arkkitehtien kanssa.

Polttoaineen kokonaiskulutus oli 24 992 tn koksiksi redusoituna. Tämä kulutus oli noin 1 000 tn pienempi kuin v. 1953, vaikka laitosten ja kattilain lukumäärä oli suurentunut.

Puisto-osasto

Puisto-osaston henkilökunnan muodostivat kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, kasvihuonepuutarhuri, taimistopuutarhuri, 7 piiripuu-

tarhuria, piirtäjä, 2 toimistoapulaista, 1 ylimääräinen toimistoapulainen ja 4 työmäärärahoista palkattua työnjohtajaa.

Työntekijäin lukumäärä oli suurin, 509, toukokuun kolmannella viikolla ja pienin, 111, helmikuun kolmannella viikolla. Kaikkiaan oli kirjoissa vuoden aikana 661 henkeä. Keskimäärä viikottain oli 290 työntekijää. Vähennys oli 40 henkeä.

Kertomusvuonna kuoli 6 työntekijää ja 14 siirtyi eläkkeelle.

Sairaustapauksia oli 156. Sairauslomapalkkoja maksettiin 3 196 869 mk. Tapaturmia sattui 57.

Osastolle saapui kaikkiaan 307 kirjelmää ja lähetettiin 162, joista 45 oli lausuntoja tai esityksiä yleisten töiden lautakunnalle. Saapuneita laskuja oli 960 ja lähetettyjä 506. Maksumääräyksiä kirjoitettiin 601. Toimistossa laadittiin 61 piirustusta.

Kasvihuoneissa ja lavoissa kasvatettiin 31 384 kukkaryhmäkasvia. Kasvihuoneiden lämmitykseen käytettiin 28 200 kg koksia ja 1 430 m³ halkoja.

Taimistossa lisättiin ja sieltä istutettiin puistoihin seuraavat määrät kasveja:

	Lisätty vuoden kuluessa, kpl	Istutettu puistoihin, kpl	Taimistossa vuoden lopussa, kpl
Lehtipuita	1 300	182	7 390
Havupuita	1 000	127	2 929
Koristepensaita	8 500	10 150	87 200
Köynnöskasveja	1 500	172	4 300
Perennoja	16 400	7 600	68 280
Kukkasipuleita	2 500	6 200	19 000

Varsinaiset istutusten korjaus- ja kunnossapitomenot olivat tilien mukaan yhteensä 79 932 572 mk. Istutuksiin kohdistuneista vahingonteoista perittiin korvausta kaikkiaan 55 610 mk.

Leikkitoiminnan vilkastuminen lisäsi huomattavasti puisto-osaston töitä. Maunulan leikkikentälle valmistui kaitsijan rakennus. Leikkivälineitä hankittiin eri puolille kaupunkia. Kertomusvuonna tehtiin mm. 10 kpl betonista lasten hiekkalaatikkoa, 9 kpl kiipeilytelineitä, 8 kpl keinuja ja 9 kpl erilaisia voimisteluvälineitä.

Talousarvion tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan varatuista menoeristä käytettiin uusien puistojen rakentamiseen 37 731 699 mk. Uusien puistojen rakentaminen aloitettiin keväällä ja työt jatkuivat lumentuloon saakka. Kertomusvuoden aikana jatkettiin mm. aikaisemmin aloitettuja Merisataman ja Helsinginniemen sekä Taivaskallion puiston rakennustöitä. Vuoden aikana aloitettiin kaksi suurempaa puistotyötä, nimittäin: Susi- ja Karhutien välisellä alueella Herttoniemessä ja Mänty- ja Pihlajatien välisellä alueella Töölössä. Lopulliseen kuntoon saatiin Koroisten- ja Kiskontien välinen puistikko, Munkkiniemen vanha uimaranta, kaksi puistikkoa Saunalahdentiellä ja Läntisen Rantatien ja Linnankoskenkadun kulma sekä useita leikkikenttiä. Ruokamultaa ajettiin uusiin puistoihin 26 243 m³ ja käytäväsoraa hankittiin 875 m³.

Kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämillä varoilla rakennettiin portaat Ehrenströmintieltä Myllyrinteen puistoon sekä kunnostettiin osa Länsi-Kaivopuistoa.

Edellämainittujen töiden lisäksi osasto suoritti tilaustöitä rakennusviraston eri osastoille, kaupungin muille laitoksille sekä yksityisille laitoksille ja henkilöille yhteensä 14 844 566 mk:n arvosta. Huomattavimmat tilaustöistä olivat: Käpylinnan pihan kunnostaminen, Maunulan vanhusten asuntolan ympäristö, Hämeentien 61—63 piha, Pihlajatien lastentalon ja Meilahden kansakoulun istutukset.

Lisämäärärahoja ja ylitysoikeuksia myönnettiin kunnossapitotileille yhteensä 1 572 000 mk sekä tuloa tuottamattomille pääomatileille 60 000 mk. Säästöä jäi kunnossapitotileille 1 302 987 mk. Tuloa tuottamattomilta pääomatileiltä siirtyi seuraaville vuosille tai säästyi yhteensä 1 794 788 mk.

Puisto-osaston myynti tuotti 1 958 115 mk. Tästä summasta tuli ruukkukasvien ja leikkokukkien osalle 617 375 mk. Taimistotuotteita myytiin 783 925 mk:n arvosta. Kasvien vuokraus tuotti 222 970 mk, lannan ja mullan myynti 154 468 mk sekä pikkutaimien myynti 145 835 mk. Muita sekalaisia tuloja oli 33 542 mk.

Hankintaosasto

Kaupunginvaltuuston päätöksellä 29. 9. vahvistetulla rakennusviraston uudella johtosäännöllä muutettiin siihenastinen rakennustoimiston varasto-osasto rakennusviraston hankintaosastoksi ja varastopäällikön ja apulaisvarastopäällikön virkanimet hankintapäälliköksi ja apulaishankintapäälliköksi. Osasto pääsi 15. 11. muuttamaan ahtaaksi käyneestä huoneistosta Kasarmikatu 44:ssä tilavampaan ja ajanmukaisempaan huoneistoon Kalevankatu 4:ssä.

Hankintaosaston päätoimiston henkilökuntaan kuuluivat hankintapäällikkö, apulaishankintapäällikkö, osastokamreeri, varastokirjanpitäjä, toimentaja, inventoija sekä 8 vakinaista, 1 tilapäinen ja 2 työmäärärahoilla palkattua toimistoapulaista.

Päävarastossa, Malminkatu 5, oli varastonhoitaja, apulaisvarastonhoitaja, varastoesimies, varastokirjanpitäjä, 3 vakinaista toimistoapulaista sekä 1 tilapäinen ja 1 työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen. Kussakin alavarastossa, Hakaniemessä, Ruoholahdessa, Töölössä, työpajan varastossa Toukolassa, Toukolan puutavaravarastossa, Maunulassa ja Herttoniemen varastossa toimi esimiehenä varastoesimies. Näistä oli 5 vakinaista ja 2 työmäärärahoilla palkattua. Työntekijöitä oli kaikissa varastoissa 31. 12. yhteensä 96.

Työpajassa oli työpajainsinööri, 2 vakinaista ja 1 työmäärärahoilla palkattu työnjohtaja, 4 työmäärärahoilla palkattua esimiestä, 2 työmäärärahoilla palkattua konetarkastajaa, 1 vakinainen ja 1 työmäärärahoilla palkattu piirtäjä, toimistoesimies, kirjanpitäjä, 2 vakinaista toimistoapulaista ja 1 tilapäinen toimistoapulainen sekä työmäärärahoilla palkattu tuntikirjuri ja talonmies-lämmittäjä. Työntekijöitä oli työpajassa 31. 12. yhteensä 162.

Työpajan tuotantokomiteaan kuului puheenjohtajana peltiseppä P. J. Koponen, varapuheenjohtajana autonasentaja U. Sipiläinen, sihteerinä työpajainsinööri P. K. Lappalainen ja varasihteerinä toimistoesimies N. W. Nyström sekä muina jäseninä kaupungininsinööri W. A. Starck, hankintapäällikkö M. Pulkkinen, seppä U. O. Järvinen, viilaaja A. H. Rantanen, puuseppä L. Kotro ja piirtäjä T. E. Mattila. Varajäseninä olivat katurakennuspäällikkö Y. V. Virtanen, apulaishankintapäällikkö P. K. Spets, piirtäjä V. V. Virtanen, sorvaaja N. A. R. Lauraeus, viilaaja S. Leppänen, autonasentaja P. A. O. Makkonen, maalari E. M. Weckroth, hitsaaja E. A. Dahlbom, I työnjohtaja S. Linkosalmi ja esimies P. A. O. Virtanen. Osaston henkilökunnasta poistui 23. 10. kuoleman kautta apulaishankintapäällikkö P. K. Spets. Hän oli ollut osaston palveluksessa eri toimissa lähes 26 vuotta ja nimitettiin apulaishankintapäälliköksi v. 1946. Hänestä säilyy osastolla uutteran, tunnontarkan ja esimerkiksi kelpaavan virkamiehen muisto. — Apulaishankintapäällikön virkaa ei vuoden loppuun mennessä saatu täytetyksi.

Osaston liikevaihto hankinta- ja jakelupuolella pysyi markkamääräisesti laskettuna edelliseen vuoteen verrattuna jokseenkin samansuuruisena. Koska tavaroiden hinnoissa ei myöskään edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut suurempia muutoksia, pysyivät käsitellyt tavaramäärät myös suunnilleen yhtä suurina kuin edellisenä vuonna. Työpajan suorittamien töiden arvo sensijaan kohosi hieman.

Rakennusaineiden hankinta oli kertomusvuoden aikana jonkunverran helpompaa kuin edellisenä vuonna. Tavallisista kotimaisista rakennusaineista ei ollut puutetta. Sensijaan ulkomaisten tavaroiden ja koneiden hankinnoissa on esiintynyt vaikeuksia niiden tuontisäännöstelyn takia.

Varastotilojen ja kunnollisten varastorakennusten puute on edelleenkin vaikeuttanut osaston toimintaa. Uuden päävaraston rakentamiseen ei kuitenkaan vielä päästy. Varastoaluetta jouduttiin entisestään supistamaan.

Tammikuun 1 päivänä oli varastossa rakennusaineita ja muita tarvikkeita 256 133 935 mk:n arvosta. Vuoden aikana niitä ostettiin 724 563 200 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 722 145 592 mk:n arvosta. V:een 1955 siirtyneen rakennusaineiden ja tarvikkeiden arvo oli 258 551 543 mk.

Varastosta annettujen tavaroiden määrät jakautuivat rakennusviraston eri osastojen ja kaupungin muiden laitosten sekä yksityisten kesken seuraavasti: katurakennusosasto 125 789 678 mk, talorakennusosasto 352 975 675 mk, puhtaanapito-osasto 42 949 960 mk, puisto-osasto 3 424 118 mk, hankintaosasto 4 160 715 mk, rakennusvirasto ja tiliosasto 654 489 mk, työpaja 46 137 470 mk, satamalaitos 122 830 632 mk, muut kaupungin laitok-

set 16 256 196 mk, erinäisiä hyvityksiä ja palautuksia 1 041 097 mk, yksityiset (Ikas Oy.) 5 925 562 mk, yhteensä 722 145 592 mk.

Työpajassa suoritetut työt jakautuvat rakennusviraston eri osastojen ja muiden kaupungin laitosten kesken seuraavasti: katurakennusosasto 11 483 107 mk, talorakennusosasto 36 140 725 mk, puhtaanapito-osasto 23 414 mk, puisto-osasto 3 877 145 mk, hankintaosasto 70 679 490 mk, rakennusvirasto 10 084 mk, satamalaitos 15 711 052 mk, muut kaupungin laitokset 9 751 152 mk, erinäisiä hyvityksiä ja palautuksia 620 046 mk, yhteensä 148 296 215 mk.

Rakennusaine-, kone-, kalusto- ja kulutustarvikehankintojen kokonaisarvo kertomusvuoden aikana oli 928 489 535 mk.

Osasto sai vuokratuloja lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista 1 333 365 mk.

Kertomusvuoden aikana osastolle saapui 2 003 kirjettä ja lähetettiin 1 058 kirjettä. Laskuja saapui 9 056 ja lähetettiin 3 044.

Tiliosasto

Tiliosaston henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, kassanhoitaja, 8 toimistoapulaista ja lähetti.

Tilitodisteita oli 38 495, laskutuksia 19 490 ja lähetettyjä kirjelmiä 3 636.

Tiliosaston laajuus selviää seuraavasta menojen ja tulojen yhdistelmästä: työmäärärahat edellisiltä vuosilta 917 854 733 mk, vuoden talousarviotyöt 4 082 007 408 mk, lähetetilin menot 5 027 229 021 mk, lähetetilin tulot 1 206 804 378 mk, ennakkovarat 24 462 014 mk, kaupungin muiden laitosten tilit 923 204 745 mk, ylimääräiset työt 636 552 297 mk, tarveaineet ja työpaja 1 268 477 911 mk, tuloveroennakko 288 122 157 mk, huoltokassa 92 279 183 mk, leski- ja orpoeläkekassa 865 994 mk, menojäämät 208 329 520 mk, tulojäämät 36 449 403 mk, rakennusviraston tulot 511 814 755 mk. Rakennusviraston käteiskassan rahanvaihto kertomusvuoden aikana nousi 271 881 503 mk:aan.

35. Liikennelaitos [1]

Kertomusvuosi oli merkkivuosi laitoksen toiminnassa. 28. 12. oli kulunut 10 vuotta laitoksen kunnallistamisesta. Tänä 10-vuotisena ajanjaksona on laitoksen toiminta pääasiallisesti keskittynyt liikenteen järjestämiseksi uusille liitosalueille, vanhan kuluneen liikennekaluston uusimiseen ja välttämättömien vaunuhallien rakentamiseen.

Mitä toimintamuodon vaihtumiseen tulee, on todettavissa, ettei kunnallistaminen ole toimintaa haitannut, joskin kunnallinen virastojärjestys ja jäykät kunnalliset määräykset joskus ovat estäneet joustavaa ja nopeata toimintaa. Sen sijaan on voitu toimeenpanna miljardeihin nousevia investointeja, mikä tuskin olisi ollut rahoitusvaikeuksitta mahdollista, jos laitos edelleen olisi ollut yhtiönä.

Kymmenvuotiskauden aikana on laitos, paitsi vv. 1946 ja 1949, tuottanut tappiota. Tähän ovat ratkaisevasti vaikuttaneet lipunhintojen säännöstely, joka on estänyt tariffien korotukset kustannusten nousua edellyttävälle tasolle, lisääntyneen pääomavelan korko ja kuoletukset, omaisuuden arvon korotukset, katutyöt, sähkövirran hinta sekä eläkkeiden kohoaminen, joiden vaikutusten vähentämisen mahdollisuutta liikennelaitoksen taloudessa kaupunginhallitus on asettanut erillisen komitean tutkimaan.

Kertomusvuoden toiminnasta mainittakoon, että liikenne voitiin järjestää tyydyttävästi, joskin edelleen oli puute liikkuvasta kalustosta.

Uudishankinnoista eräät suuremmat rakennushankkeet, kuten Koskelan hallit, valmistuivat, v. 1950 tilatuista 30 telimoottorivaunusta ensimmäinen valmistui kokeiltavaksi ja 45 telimoottorivaunun hankinta sujui toistaiseksi ohjelman mukaisesti.

Taloudellinen tulos oli jälleen tappiollinen johtuen edellä sanotuista seikoista. Kun uutta liikennekalustoa saadaan riittävästi liikenteeseen, liikennesuunnitelma sen pohjalla muutetuksi sekä huoltolaitokset ja korjaamot uusituiksi, voidaan lähivuosina odottaa parempia taloudellisia tuloksia.

Liikennelaitoksen lautakunta

Liikennelaitoksen lautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana kaupunginjohtaja E. v. Frenckell ja varapuheenjohtajana professori E. E. Leikola sekä jäseninä johtaja J. H. Hakulinen, raitiovaunun kuljettaja V. Laine, lehtori A. K. Loimaranta, filosofian maisteri O. E. C. Schildt, jaostopäällikkö J. V. Turunen, kirvesmies K. P. Virtanen sekä diplomi-insinööri Y. E. Wänttinen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiinteistöjohtaja J. A. Kivistö.

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli vuoden kuluessa 33 ja pöytäkirjain pykäläluku 856. Lautakunnalle esitettyjen kirjeiden lukumäärä oli 850, lähetettyjen kirjeiden 419 ja lautakunnan pöytäkirjanotteiden 1 997.

Päätökset. Jäljempänä mainittuihin päätöksiin eivät sisälly lähete- ja väliastepäätökset, kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja sen yleisjaoston sekä palkkalautakunnan tiedoksi lähettämät päätökset, vähäpätöisistä asioista tehdyt päätökset, jotka koskivat laitoksen sisäistä työskentelyä, samoin ei myöskään henkilökuntaa koskevat päätökset, paitsi mikäli ne olivat periaatteellista laatua. Lopullisiin päätöksiin sisältyivät mm. seuraavat asiat: vapaa-, vuosi- ja alennuslippujen myöntäminen tai niitä koskevien anomusten hylkääminen [2]); edustajien valitseminen liikennelaitoksen konepajojen tuotantokomiteaan vuosiksi 1954—1955 [3]); vastuuvakuutussopimuksen uusiminen [4]); radan vierustan korjaustöiden jouduttaminen [5]); polttoaineaseman rakentaminen Koskelan halleille ja siihen tarvittavien laitteiden hankkiminen [6]); loman myöntäminen urheilukilpailuihin tai ulkomailla pidettäviin kongresseihin osallistuville liikennelaitoksen viranhaltijoille [7]); s/s J. L. Runebergin myynti [8]); viranhaltijain lähettäminen kursseille ja kurssi-

[1]) Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa. — [2]) Liik. l. lk. 15. 4. 14 §, 12. 2. 92 §, 26. 3. 197 §, 21. 5. 347 §, 19. 6. 418 §, 12. 11. 697 §. — [3]) S:n 15. 1. 15 §. — [4]) S:n 15. 1. 17 §. — [5]) S:n 29. 1. 75 §. — [6]) S:n 12. 2. 90 §. — [7]) S:n 12. 2. 114 §, 7. 5. 307, 308 §. — [8]) S:n 26. 2. 127 §.

maksujen suoritus [1]); liikennelaitoksen urheiluedustuksen ottaminen lautakunnassa käsiteltäväksi [2]); eräiden pysäkkien suojakatosten valmistuskysymyksen tutkiminen [3]); linja-auton korien ja alustojen tilaus [4]); apurahojen myöntäminen henkilökunnan yhdistys- ym. toiminnan tukemiseksi [5]); lautakunnan v:n 1953 toimintakertomuksen hyväksyminen sekä siihen tehtävät lisäykset [6]); jäsenmaksun maksaminen Kansainväliselle Paikallisliikenne Unionille [7]); lounaan tarjoaminen ruotsalaisille edustusurheilijoille ja heidän isännilleen [8]); ansiomerkkien tilaaminen ja jakaminen [9]); autolinjan n:o 27 pysäkkien sijoitus uudella Nurmijärventiellä [10]); Oy. Sight-Seeing Ab:n liikennelaitoksen matkailija-auton käytöstä suorittaman korvauksen määrääminen [11]); autojen ja raitiovaunujen eräiden korjaustöiden antaminen muualle suoritettaviksi [12]); autolinjan järjestämistä Katajanokalta keskikaupungille koskevan esityksen hylkääminen [13]); raitiolinja n:o 1:n reitin järjestely [14]); uuden korjaamon ja uusien vaunuhallien suunnitteluohjeiden antaminen ym., tarvittavan henkilökunnan palkkaaminen [15]); Oy. Liikemainoksen oikeuttaminen mainosten asettamiseen sovituille paikoille [16]); poikkeuslinjojen tunnuskirjaimien määrääminen [17]); raitiomoottorivaunujen merkinantolaitteiden ja nopeusmittareiden tilaus [18]); luvan myöntäminen kaiutinlaitteiden kiinnittämiseen liikennelaitoksen pylväisiin TUL:n liittojuhlan juhlamarssin ajaksi [19]); liikennelaitoksen aikataulujen julkaisemistapa, myynti ja jakelu [20]); rouva M. Hällströmin korvausanomuksen hylkääminen [21]); raitioteiden tasoristeystä osoittavien varoitusmerkkien kytkinkaappien ja laatikoiden tilaus [22]); uudenmallisten rahastajanpihtien tilaaminen [23]); Ruskeasuon puisten hallirakennusten vuokraus Keinäsen Autoliike Oy:lle [24]); eräiden loppuun kuluneiden tai vahingoittuneiden vaunujen ym. myynti [25]); talousarvioehdotus v:ksi 1955 [26]); sunnuntain päiväliikenteen vähentämisehdotuksen tekeminen [27]); toimitusjohtajan vuosiloman loppuosan ajan määrääminen, viransijaisuus sen aikana [28]); erään raitiovaunun kuljettajan erottaminen virastaan [29]); toimitusjohtajan määrääminen edustamaan laitosta Tampereella johdinlinjan avaustilaisuudessa ym. [30]); liikennekioskien ja odotussuojien rakentamisen ja tyyppipiirustusten hyväksyminen [31]); eräiden laitoksen autolinjojen nimitysten vahvistaminen [32]); kieltäytyminen suorittamasta Vakuutusosakeyhtiö Fennian vaatimaa regressikorvausta [33]); laskujen hyväksymisoikeutta ym. koskevat kysymykset [34]); W. Bensow Oy:n liikennelaitoksen hallinnassa olevan huonetilan vuokrankorotusta ym. koskeva kirjelmä merkittiin tiedoksi [35]).

Lautakunnan tekemistä päätöksistä mainittakoon lisäksi seuraavia asioita koskevat: raitiotie-, omnibus-, johdinauto- ja laivaliikenne sekä niihin liittyvät kysymykset; omnibusautojen ja raitiovaunujen tilapäiskäyttö; liikenteessä ja konepajoissa sattuneiden vahinkojen korvaaminen; vuosilippujen osto-oikeus, vapaa- ja alennuslippujen myöntäminen; uusien pysäkkien ja korokkeiden käytäntöön ottaminen, vanhojen poistaminen tai siirtäminen; sairaus- tai virkaloman myöntäminen; ikälisää vastaavan palkankorotuksen myöntäminen; henkilökunnalle kurinpidollisista syistä määrättävät rangaistukset sekä eräiden rahastajien kassavajausten poistaminen liikennelaitoksen tileistä.

Lisäksi lautakunta päätti esittää kaupunginhallituksen ratkaistaviksi useita ikälisiä koskevia anomuksia, kaupunginhallituksen ja palkkalautakunnan ratkaistaviksi anomuksia sairausloman myöntämisestä sekä palkkaeduista niiden aikana, palkkalautakunnan ratkaistaviksi anomuksia virkaloman myöntämisestä sekä viranhaltijain oikeuttamisesta asumaan kaupungin alueen ulkopuolella.

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemiin esityksiin sisältyivät mm. seuraavat asiat: eräät Mannerheimintien liikennekysymykset [36]); lautakunnan edustajien valitseminen II aloitetoimikuntaan [37]); vahingonkorvausten suorittaminen [38]); liikennelaitoksen käyttöomaisuuden poistoprosentin ym. muuttaminen [39]); eräiden laitoksen viran-

[1]) Liik. l. lk. 26. 2. 143, 144 §, 9. 4. 241 §, 23. 4. 285 §, 17. 9. 561 §, 1. 10. 626 §. — [2]) S:n 26. 2. 145 §. — [3]) S:n 26. 2. 148 §. — [4]) S:n 12. 3. 169 §, 19. 6. 419 §, 1. 10. 629 §, 29. 10. 671 §, 3. 12. 760 §. — [5]) S:n 12. 3. 170 §, 9. 4. 242 §, 17. 12. 811, 812, 813 §. — [6]) S:n 26. 3. 199 §. — [7]) S:n 9. 4. 238 §. — [8]) S:n 9. 4. 258 §. — [9]) S:n 23. 4. 281 §, 12. 11. 711 §, 26. 11. 731 §. — [10]) S:n 7. 5. 297 §. — [11]) S:n 7. 5. 301 §. — [12]) S:n 7. 5. 304 §. — [13]) S:n 21. 5. 332 §. — [14]) S:n 4. 6. 368 §. — [15]) S:n 4. 6. 370 §. — [16]) S:n 4. 6. 383 §, 29. 10. 66 1 §. — [17]) S:n 18. 6. 397 §. — [18]) S:n 18. 6. 404, 416 §. — [19]) S:n 18. 6. 413 §, 2. 7. 434 §. — [20]) S:n 18. 6. 415 §. — [21]) S:n 2. 7. 436 §. — [22]) S:n 2. 7. 443 §. — [23]) S:n 16. 7. 461 §. — [24]) S:n 16. 7. 475 §. — [25]) S:n 30. 7. 488, 489, 490 §, 21. 12. 828, 829 §. — [26]) S:n 25. 8. 516 §, 3. 9. 528 §. — [27]) S:n 3.9. 5 40§, 1. 10. 592 §. — [28]) S:n 3 9. 542 §. — [29]) S:n 17. 9. 572 §. — [30]) S:n 1. 10. 590 §. — [31]) S:n 1. 10. 591 §, 3. 12. 762 §. — [32]) S:n 15. 10. 639 §. — [33]) S:n 3. 12. 745 §. — [34]) S:n 10. 12. 774 §. — [35]) S:n 18. 6. 409 §. — [36]) S:n 15. 1. 32 §, 9. 4. 234 §. — [37]) S:n 29. 1. 59 §. — [38]) S:n 29. 1. 76 §, 12. 3. 181 §, 9. 4. 254 §, 2. 7. 435, 437 §, 26. 11. 727 §, 10. 12. 784 §. — [39]) S:n 12. 2. 88 §, 25. 8. 518 §, 29. 10. 660 §.

haltijain lähettäminen virka- ja opintomatkoille [1]); uuden liikennesuunnitelman hyväksyminen [2]); liikennekartan laadituttaminen [3]); Korkeasaaren lippujen hinnan korottaminen [4]); raitio- ja linja-autoliikenteessä noudatettavan tariffin muuttaminen [5]); eräiden poikkeuslinjojen tunnusten määrääminen [6]); uusien virkojen perustaminen [7]); eräiden katujen risteyksien järjestely [8]); lautakunnan oikeuttaminen ylittämään eräitä määrärahoja [9]); Erottajan liikenteen järjestely [10]); ns. Ruskeasuon tontin varaaminen vaunuhalleja varten [11]); linja-autopysäkkien väliaikainen järjestely Rautatientorilla [12]); liikennelaitoksen vuosilippujen hinnat v. 1955 [13]); henkilökunnan koulutuskysymys [14]); autolinjan n:o 15 uudelleenjärjestely [15]); Ruskeasuon ja Pohjois-Haagan liikenneyhteyksien parantamiskysymys [16]); autolinjan n:o 35 aloittaminen [17]); vieraanvaraisuuden osoittaminen liikennelaitoksen göteborgilaisille vieraille [18]); sanoma- ym. lehtien tilaaminen v:ksi 1955 [19]); eräiden kertomusvuoden talousarvioon otettujen töiden kustannusten maksamisen siirtäminen v:een 1955 [20]); liikennelaitoksen ansiomerkkien jakamiskysymys [21]); joulun ja uudenvuoden liikenteen järjestäminen [22]); eräiden linja-autojen kääntöpaikkojen rakentaminen sekä pysäkkien levennysten suorittaminen Lauttasaaressa [23]); raitiotien pääteaseman järjestely Ruskeasuolla [24]).

Lausunnot. Lautakunnan kaupunginhallitukselle antamiin lausuntoihin sisältyivät mm. seuraavat asiat: vahingonkorvausten suorittaminen [25]); koululais- ja vapaalippujen myöntäminen [26]); eräiden katujen luokituksen muuttaminen [27]); työntekijäin työkirjaehdotus [28]); Kulosaaren sillan Sörnäisten puoleisen liitostien ym. järjestely [29]); Mannerheimintien liikenteen järjestely [30]); eräiden katujen risteyksien järjestely [31]); Haagan ja Ruskeasuon, Oulunkylän sekä Lauttasaaren liikenteen parantamiskysymykset [32]); Koskelantien raitioradan rakennussuunnitelma [33]); raitiopysäkkien vähentäminen [34]); yksityisten liikennelinjojen liikennelupien myöntäminen tai uusiminen, aikataulun tai reitin muuttaminen [35]); kaupungin kiinteän omaisuuden sekä vuositilintarkastajien v:n 1953 kertomukset [36]); Suomenlinnan liikenteen järjestely [37]); linja-autonkuljettaja E. Henriksonin avustusanomus [38]); siirto-oikeuden myöntäminen liikennelaitoksen linjoille Tammelundin Liikenne Oy:n linjojen matkustajille [39]); Pakilan ja Paloheinän liikenne- ja tiekysymykset [40]); linja-autolippujen hinnankorotuksia koskeva Puistolan Kiinteistönomistajain kirjelmä [41]); anomus ilmaisen kuljetuksen järjestämisestä tai alennuslippujen myöntämisestä pohjoismaisten kansakoulukisojen osanottajille [42]); yöliikennettä koskeva Suomen Hotelli- ja Ravintolaliiton anomus [43]); liikennelaitoksen raiteiden alusrakennetta koskeva yleisten töiden lautakunnan esitys [44]); yksityisten kaupungin alueella harjoittaman linjaliikenteen matkalippujen hintakysymykset [45]); Korkeasaaren lautan liikennetuloista eläintarhalle luovutettava osuus ym. [46]); Pohjoisrannan ja Sörnäisten rantatien välisen sillan suunnittelua koskeva aloite [47]); ehdotus tieliikenneasetukseksi [48]); kaukoautolinjojen pika- ja yövuorojen pysäkkien sijoitussuunnitelma [49]); eräiden komiteain kertomukset ja mietinnöt [50]); linja-autonrahastaja M. E. Södermanin valitus [51]); Kampintorin järjestely [52]); yleisten töiden tehostamista koskeva aloite [53]); liikehenkilökunnan työvuorojen järjestely [54]); Etel. Stadionintien sulkeminen Suurmessujen ajaksi [55]); Herttoniemen esikaupunkiradan ja päätien järjestelykysymykset [56]); järjestelytoimiston työturvallisuustoimintaa koskeva ehdotus [57]).

Kiinteistölautakunnalle annettiin lausunto tontin vuokraamisesta SVUL:lle urheilu-

---

[1]) Liik. l. lk. 12. 3. 174, 175 §, 9. 4. 240 §, 7. 5. 306 §, 4. 6. 385 §, 3. 9. 531 §. — [2]) S:n 7. 5. 298 §. — [3]) S:n 7. 5. 317 §. — [4]) S:n 21. 5. 329 §. — [5]) S:n 4. 6. 389 §. — [6]) S:n 18. 6. 397 §. — [7]) S:n 18. 6. 401, 402 §. — [8]) S:n 18. 6. 417 §, 2. 7. 447 §, 1. 10. 619, 624 §. — [9]) S:n 18. 6. 424 §, 1. 10. 594 §, 3. 12. 759 §. — [10]) S:n 16. 7. 460 §, 29. 12. 841 §. — [11]) S:n 25. 8. 517 §. — [12]) S:n 17. 9. 559 §. — [13]) S:n 1. 10. 595 §. — [14]) S:n 1. 10. 602 §. — [15]) S:n 1. 10. 616 §. — [16]) S:n 1. 10. 621 §. — [17]) S:n 15. 10. 638 §. — [18]) S:n 15. 10. 651 §. — [19]) S:n 12. 11. 693 §. — [20]) S:n 26. 11. 738 §. — [21]) S:n 3. 12. 744 §. — [22]) S:n 10. 12. 785 §. — [23]) S:n 17. 12. 801 §. — [24]) S:n 29. 12. 842 §. — [25]) S:n 15. 1. 16 §, 23. 4. 280 §, 7. 5. 314 §, 4. 6. 367 §, 18. 6. 403 §, 1. 10. 588 §. — [26]) S:n 29. 1. 56 §, 4. 6. 372 §. — [27]) S:n 29. 1. 71 §. — [28]) S:n 12. 2. 87 §. — [29]) S:n 12. 2. 89 §. — [30]) S:n 12. 2. 96 §, 26. 3. 211 §, 17. 12. 803 §. — [31]) S:n 26. 2. 123 §, 12. 3. 187 §, 23. 4. 272 §, 7. 5. 296 §, 3. 9. 537 §, 29. 12. 845 §. — [32]) S:n 26. 2. 124, 126 §, 3. 12. 763 §. — [33]) S:n 26. 2. 129 §. — [34]) S:n 26. 2. 131 §. — [35]) S:n 12. 3. 165 §, 26. 3. 196, 210 §, 9. 4. 227 §, 17. 9. 556 §, 15. 10. 635, 636 §, 10. 12. 773 §, 17. 12. 800 §. — [36]) S:n 12. 3. 167 §, 16. 7. 458 §. — [37]) S:n 12. 3. 171 §, 9. 4. 230 §. — [38]) S:n 9. 4. 228 §. — [39]) S:n 9. 4. 229 §. — [40]) S:n 9. 4. 232 §, 23. 4. 270 §, 4. 6. 366 §, 18. 6. 420 §, 1. 10. 587 §. — [41]) S:n 9. 4. 257 §. — [42]) S:n 23. 4. 268 §. — [43]) S:n 23. 4. 273 §. — [44]) S:n 7. 5. 299 §. — [45]) S:n 7. 5. 318 §, 16. 7. 457 §. — [46]) S:n 21. 5. 330, 331 §. — [47]) S:n 4. 6. 380 §. — [48]) S:n 4. 6. 382 §. — [49]) S:n 2. 7. 452 §. — [50]) S:n 2. 7. 444, 449 §, 26. 11. 739 §, 21. 12. 825 §. — [51]) S:n 16. 7. 459 §. — [52]) S:n 17. 9. 555 §. — [53]) S:n 17. 9. 558 §. — [54]) S:n 12. 11. 691 §. — [55]) S:n 12. 11. 692 §. — [56]) S:n 29. 12. 843 §. — [57]) S:n 29. 12. 844 §.

taloa varten [1]) sekä palkkalautakunnalle lausunto tarkoituksenmukaisten jalkineiden hankkimisesta Koskelan autohallin ns. rasvakuopassa työskenteleville työntekijöille [2]).

Liikennelaitos

Hallinto, organisatio ym.

Henkilökunta. Laitoksen henkilökuntaan kuului v:n 1953 päättyessä 3 555 ja v:n 1954 päättyessä 3 715 henkilöä seuraavasti ryhmitettyinä:

	1953	1954
Pääkonttori, lippukassat, vahtimestarit ja konttorisiivoojat	69	69
Raitioliikenne	1 350	1 380
Omnibusliikenne	992	1 124
Rataosasto	245	242
Vaunuhallit ja korjauspajat	864	863
Vaatehtimo	30	32
Sairaanhoito	5	5
Laivaliikenne	—	—
	3 555	3 715

Eläkkeensaajia oli v:n 1953 päättyessä 522 ja v:n 1954 päättyessä 599.

Vakinaisen henkilökunnan ollessa kesälomalla 15. 5. — 15. 9. välisenä aikana työskenteli laitoksen eri osastoilla ylimääräistä henkilökuntaa. Laivamiehistöön kuului purjehduskautena 29. 4. — 17. 10. moottorilautalla Korkeasaari—Högholmen 8 miestä.

Lääkärien toiminta. Laitoksen poliklinikalla käyneiden potilaiden lukumäärä oli 21 048 (v. 1953 21 395). Sairaanhoitajien kotikäyntien lukumäärä oli 984. Rahastajakursseilla pidettiin 6 ensiapua ja terveydenhoitoa koskevaa luentoa. Tuberkuloositoimisto suoritti henkilökuntaa koskevia keuhkoröntgentutkimuksia, jolloin todettiin 11 uutta keuhkotuberkuloositapausta. Näiden lisäksi todettiin vielä 7 tapausta, joten kertomusvuoden aikana todettujen uusien keuhkotuberkuloositapausten yhteismäärä oli 18.

Eniten sairauskäyntejä oli maaliskuussa, 2 167, ja vähiten kesäkuussa, 1 441.

Henkilökunnan huoltokonttori. Kertomusvuoden päättyessä oli huoltokonttorin jäsenmäärä 2 767. Tilillepanojen yhteismäärä oli 176 864 566 mk ja ottojen 182 349 576 mk. Talletettuja varoja oli 31. 12. 55 848 183 mk. Kertomusvuoden aikana myönnettiin 3 386 lainaa. Niiden yhteissumma nousi 16 775 000 mk:aan. Vientejä kirjattiin n. 149 000.

Löytötavaratoimisto. Talteenotettujen esineiden luku oli 11 601. Niistä 2 867 voitiin toimittaa takaisin asianomaiselle omistajalle.

Tilastollinen yleiskatsaus. Alla olevassa taulukossa annetaan tietoja kertomusvuoden raitio-, linja-auto- ja johdinautoliikenteestä v:n 1953 vastaaviin lukuihin verrattuna:

	Laskettu vaunukilometrimäärä [3])	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä [4])
V. 1953	23 805 241	126 533 575	2 252 133 568	2 213 838 642	2 534 922 010	1 909 411 607
V. 1954	25 817 306	136 300 113	2 454 328 435	2 417 223 687	2 803 742 195	2 002 002 827
Erotus	+ 2 012 065	+ 9 766 538	+ 202 194 867	+ 203 385 045	+ 268 820 185	+ 92 591 220
%	+ 8.5	+ 7.7	+ 9.0	+ 9.2	+ 10.6	+ 4.8

Laivaliikenteestä oli tuloja kertomusvuonna 11 284 891 mk, edellisenä vuonna 9 827 864 mk, joten lisäystä oli 1 457 027 mk eli 14.8 %. Menoja oli 4 646 886 mk, edellisenä vuonna 4 638 516 mk ja lisäystä 8 370 mk eli 0.2 %.

Raitiotiet

Liikenne. Uusimallisia raitiovaunuja ei vieläkään saatu, joten liikennettä täytyi edelleenkin hoitaa yksinomaan entisillä raitiovaunuilla. Liikenteeseen voitiin senvuoksi tehdä vain ne vähäiset lisäykset, jotka jossain määrin parantunut vaunujen korjaustilanne salli.

[1]) Laskettuun vaunukilometrimäärään sisältyvät moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. — [2]) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia. — [3]) Liik. l. lk. 23. 4. 269 §. — [4]) S:n 12. 11. 695 §.

Niinpä 31. 8. 53 voimaan tullutta liikennesuunnitelmaa, jonka mukaan liikenteessä oli 89 koko päivän ja 29 tungosajan junaa, eli yhteensä 118 junaa, noudatettiin sellaisenaan 1. 3. saakka, jolloin voitiin liikenteeseen lisätä 4 eri linjoja liikennöivää tungosajan junaa, ja 30. 8. voimaan tulleen liikennesuunnitelman mukaan edelleen, osittain koko päivän junia linjajärjestelyin vähentämällä siten, että koko päivän junien lukumäärä tuli olemaan 86 ja tungosajan junien 40, eli yhteensä 126 junaa. 1. 11. tapahtuneiden linjamuutosten jälkeen oli liikenteessä vuoden loppuun saakka 91 koko päivän junaa ja 38 tungosajan junaa, yhteensä 129 junaa. Junien lisäys vuoden aikana oli siis yhteensä 11.

Kesän ajaksi poistettiin vaunuja liikenteestä kuten tavallisesti. Aikana 15. 5. — 13. 6. oli näinollen liikenteessä 88 koko päivän ja 33 tungosajan junaa ja ajalla 14. 6. — 29. 8. 88 koko päivän ja vain 14 tungosajan junaa.

Linjojen muutoksista mainittakoon, että 30. 8. alkaen: linja 1 lyhennettiin liikennöimään vain Kauppatorilta Käpylään, myös yöliikenteessä; tungosajan linja 1 A perustettiin liikennöimään reittiä Perämiehenkatu—Kauppatori—Käpylä, ja tungosajan linja 1 V perustettiin liikennöimään reittiä Erottaja—Rautatientori—Käpylä, tungosajan linja 1 S lakkautettiin. Koska v. 1953 perustettu ja 30. 8. 54 lyhennetty autolinja 15 ei täysin vastannut yleisön toivomuksia ja kun liikennekuntoisia raitiovaunuja oli edellä-sanotusta syystä odotettua enemmän, muutettiin se 1. 11. alkaen raitiolinjaksi 15, joka 10 min. väliajoin liikennöi 5 moottorivaunulla reittiä Diakonissalaitos—Rautatientori—Töölön tulli.

Yksityiskohtaiset tiedot linjoista, niiden vaunumääristä ja liikennetiheydestä sekä näiden muutoksista selviävät allaolevasta taulukosta:

Taulukko I

Linja		Vuoden-aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
N:o	Reitti		Vaki-naiset	Tun-gos-aika-	Yö-	6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
			junat						
1	Perämiehenkatu - Käpylä	1. 1.—14. 5.	11	—	—	6.7	6.7	7.5	—
		15. 5.—29. 8.	10	—	—	6.7	6.7	7.5	—
	Kauppatori - Käpylä	30. 8.—31.12.	8	—	4	6.7	6.7	7.5	15.0
1A	Perämiehenkatu - Käpylä	30. 8.—31.12.	—	8	—	10.0	—	—	—
1S	Kauppatori - Käpylä	1. 1.—13. 6.	—	8	4	6.7	—	—	15.0
		14. 6.—29. 8.	—	2	4	6.7	—	—	15.0
1V	Erottaja - Käpylä	30. 8.—31.12.	—	6	—	10.0	—	—	—
3B	Eira - Kallio - Töölö - Kaup-	1. 1.—29. 8.	8	—	4	6.7	6.7	7.5	15.0
	patori - Eira	30. 8.—31.10.	8	— ap 4 ip	4	6.7 5.0	6.7 —	7.5 —	15.0 —
		1.11.—31.12.	8	— ap 3 ip	4	6.7 4.8	6.7 —	7.5 —	15.0 —
3T	Eira - Kauppatori - Töölö -	1. 1.—29. 8.	8	—	4	6.7	6.7	7.5	15.0
	Kallio - Eira	30. 8.—31.12.	8	4 ap — ip	4	5.0 6.7	6.7 —	7.5 —	15.0 —
4	Hietalahti - Munkkiniemi ...	1. 1.—31.12.	12	—	—	5.0	5.0	7.5	—
4E	Erottaja - Munkkiniemi	1. 1.—13. 6.	—	5	3	10.0	—	—	15.0
		14. 6.—29. 8.	—	3 ap 1 ip	3 —	10.0 —	— —	— —	15.0 —
		30. 8.—31.12.	—	5	3	10.0	—	—	15.0
4S	Kauppatori - Munkkiniemi ...	1. 1.—13. 6.	—	5	—	10.0	—	—	—
		14. 6.—29. 8.	—	4 ap 3 ip	— —	10.0 10.0	— —	— —	— —
		30. 8.—31.12.	—	5	—	10.0	—	—	—
5	Katajanokka - Etu-Töölö.....	1. 1.—29. 8.	7	—	—	5.0	5.0	7.5	—
		30. 8.—31.12.	7	— ap 1 ip	— —	5.0 4.4	5.0 —	7.5 —	— —
6	Maria - Arabia	1. 1.—28. 2.	12	—	4	5.0	5.0	7.5	15.0
		1. 3.—29. 8.	12	— ap 2 ip	4	5.0 4.3	5.0	7.5	15.0
		30. 8.—31.10.	12	2	4	4.3	5.0	7.5	15.0
		1.11.—31.12.	12	1	4	4.6	5.0	7.5	15.0

Linja		Vuoden-aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
N:o	Reitti		Vakinaiset	Tungosaikajunat	Yö-	6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
7	Runeberginkatu - Messuhalli-Harjutori - Hakaniemi - Arkadiankatu - Runeberginkatu ...	1. 1.—31.12.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—
	Runeberginkatu - Arkadiankatu - Hakaniemi - Harjutori-Messuhalli - Runeberginkatu	1. 1.—31.12.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—
8	Salmisaari - Vallila	1. 1.—31.12.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—
8K	Salmisaari - Käpylä	1. 1.—13. 6.	—	4	—	6.7	—	—	—
		14. 6.—29. 8.	—	3	—	6.7	—	—	—
		30. 8.—31.12.	—	4	—	6.7	—	—	—
9	Kauppatori - Vallila	1. 1.—31.12.	6	—	—	6.7	6.7	7.5	—
12	Kirurgi - Kuusitie	1. 1.—31.12.	7	—	—	6.7	6.7	7.5	—
12S	Kauppatori - Kuusitie	1. 1.—28. 2.	—	7	3	6.7	—	—	15.0
		1. 3.—13. 6.	—	9	3	5.2	—	—	15.0
		14. 6.—29. 8.	—	6 ap 3 ip	3	6.7 6.7	—	—	15.0
		30. 8.—31.12.	—	6	3	6.7	—	—	15.0
15	Diakonissalaitos - Töölöntulli	1.11.—31.12.	5	—	—	10.0	10.0	10.0	—

Sunnuntai- ja pyhäpäivien aamuina ylläpidettiin samaa harvaa liikennettä eräillä kantalinjoilla kuin aikaisempinakin vuosina.

Samoin suoritettiin vaunujen kuormitustarkkailua ja liikenteen tarkkailua entiseen tapaan raitio- ja autoliikenteessä. Liikenteen ohjauskeskuksen ja partioautojen toiminnasta mainittakoon, että ne mm. poistivat yhteensä 250 auto- ja 418 raitioliikennehäiriötä, suorittivat 15 860 muuta tehtävää, joista autoissa suoritettuja pikkukorjauksia 3 000 ja sairaankuljetuksia 114, sekä vastasivat 15 991 aikataulutiedusteluun. Hätäpuhelimeen vastaanotettiin kaikkiaan 917 hälytysilmoitusta.

3. 12. 53 suoritetun täydellisen raitio- ja autoliikenteen matkustajalaskennan tuloksien käsittely jatkui.

Yksityiskäyttöön kertomusvuonna vuokrattujen raitiovaunujen määrä oli 16 junaa, v. 1953 16 junaa ja 13 yksinäistä moottorivaunua.

Liikennehenkilökunnan peruskoulutus tapahtui voimassa olevien määräysten mukaisesti. Kertomusvuonna pidettiin 4 raitiovaununkuljettajan- ja 9 raitio- ja autorahastajankurssia, joiden yhteinen oppilasmäärä oli 301. Uusien tarkastajien kouluttamista varten 5. 10. 53 aloitettu III kurssi saatettiin loppuun. Kurssin 10 oppilaasta hyväksyttiin heti kurssin päätyttyä 6 ja myöhemmin järjestetyssä lisätutkinnossa 4. Sitäpaitsi hyväksyttiin lisätutkinnon jälkeen 3 aikaisemmilla kursseilla ollutta oppilasta. IV tarkastajakurssi, jolle oppilaiksi hyväksyttiin 9 kuljettajaa ja 3 kurssin käymätöntä tarkastajaa, alkoi 13. 12. Kurssiin osallistuville kuljettajille järjestettiin sitä ennen rahastajankurssi. Kuljettajien ja rahastajien jatkokoulutusta jatkettiin 7. 2. 51 hyväksytyn suunnitelman mukaisesti.

Liikennehenkilökunnan virantoimitusta koskevien määräysten painattamista jatkettiin edelleen. V. 1953 painoon lähetetty suomenkielisen määräysvalikoiman jatko vv. 1951—53 ja ruotsinkielinen laitos vv. 1934—53 jaettiin henkilökunnalle 27. 9. alkaen, ja kertomusvuonna ilmestyneet uudet määräykset lähetettiin painoon. Lippumääräyksistä laadittiin vain väliaikainen moniste koulutustarkoituksia varten uusien taksojen vahvistamista odoteltaessa. Tämän lisäksi annettiin joukko henkilökunnan virantoimitusta koskevia uusia päiväkäskymääräyksiä.

Yleisönpalvelua silmälläpitäen julkaistiin 30. 8. uusi painos »Helsingin Kulkuneuvoista» sekä kaksi lisälehteä, toinen kertomusvuoden kesäliikenteen aiheuttamista muutoksista 31. 8. 53 julkaistuun painokseen ja toinen 1. 11. tehdyistä muutoksista 30. 8. 54 ilmestyneeseen painokseen. Viimeksimainitun painoksen ilmestymisen yhteydessä järjestettiin rahastajien kesken myyntikilpailu, jonka palkinnot kustansi Oy. Liikennemainos. Yleisön-

palvelua silmälläpitäen jaettiin edelleen jokaiseen vuorovaunuun kirjanen »Helsingin virastojen, katujen ja teiden nimihakemisto».

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia raitioliikennettä koskevia tilastollisia tietoja vv:lta 1953 ja 1954:

	Laskettu vaunukilometri määrä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk [1])		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1953	11 944 233	72 866 451	6.10	1 225 973 909	102: 64	1 121 903 907	93: 93	15: 40
V. 1954	11 476 174	71 051 897	6.19	1 200 456 259	104: 60	1 075 471 557	93: 71	15: 14
Erotus	— 468 059	— 1 814 554	+ 0.09	— 25 517 650	+1: 96	— 46 432 350	— 0: 22	— 0: 26
%	— 3.9	— 2.5	+ 1.5	— 2.1	+ 1.9	— 4.1	— 0.2	— 1.7

Liikkuva kalusto. Kertomusvuoden aikana toimitettiin Oy. Karia Ab:ltä ja Oy. Strömberg Ab:ltä tilatuista 30 moottorivaunusta ensimmäinen, mutta sitä ei vuoden aikana vielä asetettu liikenteeseen. Raitiovaunustosta poistettiin 9 moottorivaunua, 14 perävaunua ja yksi työmoottorivaunu. Poistetuista vaunuista myytiin yksi moottori- ja yksi perävaunu, ja kaksi moottorivaunua muutetaan työmoottorivaunuiksi.

Kertomusvuoden lopussa käsitti vaunusto 196 moottorivaunua ja 160 perävaunua, neljä työmoottorivaunua ja yhden aurapäivystysvaunun, 27 raitiotielumiauraa ja kaksi lumenkuljetusvaunua.

Rata- ja ilmajohto-osaston vaunusto käsitti vuoden lopussa kolme asennustornivaunua, yhden asennuslinja-auton, seitsemän kuorma-autoa, kaksi pakettiautoa, neljä tiehöylää, viisi traktoria, yhden kiskonpuhdistusauton, kolme kuljetettavaa sähkönosturia sekä 13 kuorma- ja erikoisperävaunua, kaksi moottorijyrää ja kaksi autoetuauraa, yhteensä 28 moottoriajoneuvoa ja 15 muuta ajoneuvoa ja auraa. Rataosastolle hankittiin yksi tärytiejyrä.

Muu liikkuva kalusto käsitti vuoden lopussa kaksi kalustoautoa, kolme kuorma-autoa, kuusi pakettiautoa, kolme hinaajapuolitraktoria ja neljä henkilöautoa, yhteensä 18 moottoriajoneuvoa.

Lisäksi hankittiin kaksi pakettiautoa.

Raiteet. Kiskojen vaihdon ja ratojen levityksen yhteydessä Mäkelänkadulla pyöräilystadionin kohdalla sekä Pohjolankadulla suoritettiin radan parannustöitä 2 340 m:n matkalla. Urakiskoradat rakennettiin kyllästetyille pölkyille jousinauloja käyttäen. Radanpohja salaojitettiin ja varustettiin ahtokivi- ja sepelialustalla.

Mannerheimintielle rakennettiin uutta yksinkertaista rataa 957 m, josta 340 m betonialustalle. Tehtaan- ja Laivurinkadun kulmaan rakennettiin yhdysraiteet vaihteineen, yhteensä yksinkertaista rataa 109 m. Lauttasaarenkadulle rakennettiin käytetyistä urakiskoista yksinkertaista rataa 145 m ilman ilmajohtoa uusien raitiovaunujen purkamista varten rautatievaunuista.

Eri paikoissa rataverkostoa vaihdettiin kuluneita urakiskoja ja ratakiskoja 11 145 jm. Raiteita nostettiin ja tuettiin yhteensä 2 650 m yksinkertaisena ratana laskettuna. Koroistentiellä purettiin asemakaavan muutoksen takia yksinkertaista rataa 1 072 m.

Ratapölkkyjä käytettiin 4 194 kpl, sepeliä 3 383 m³. Kiskojen vaihdon ja radan korjausnoston yhteydessä sekä uutta rataa rakennettaessa levitettiin raide-etäisyys entisestä 2.5 m:stä 3 m:iin 4.3 km:n matkalla. V:sta 1950 suoritetut levennykset huomioonottaen on levennyksiä suoritettu yhteensä 22.4 km. Vuoden aikana jouduttiin poistamaan yllämainittujen töiden yhteydessä radan alustaksi kelvotonta maata 4 895 m³.

Kivimurskaamossa valmistettiin 1 591 m³ sepeliä. Ilmajohtoa varten pystytettiin pylväitä 46 kpl. Pylväitä poistettiin 96. Uusia raitiotiekorokkeita rakennettiin 16 ja bussikorokkeita 45 eli yhteensä 61, joista 50 puusta.

Vuoden päättyessä oli raiteiden pituus 91 172 m yksinkertaista rataa, mistä määrästä

[1]) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

oli urakiskorataa 81 809 m ja ratakiskorataa 9 363 m. Ratapiha- ja halliraiteiden pituus ol. 15 129 m yksinkertaista rataa, mistä määrästä Koskelan halleilla ratakiskorataa 6 018 m.

Kertomusvuoden aikana asennettiin 14 uutta vaihdetta ja poistettiin 15 loppuunkuluneina. Vuoden päättyessä oli radoilla 171 vaihdetta, joista sähköllä käännettäviä 35. Rata- ja hallipihoissa oli 155 vaihdetta. Vaihteiden kokonaismäärä oli 326.

Uusia raideristeyksiä asennettiin kolme ja kuluneina poistettiin neljä. Raideristeyksien kokonaisluku oli vuoden lopussa radoilla 69, Koskelan hallipihalla neljä sekä Töölön hallipihalla yksi, eli yhteensä 74. Nupukivipäällysteisiä katuosuuksia korjattiin ja uusittiin 14 666 m² ja bitumipäällysteisiä 8 714 m². Paikkaukseen käytettiin 375 060 kg erikoisbitumipäällystettä. Rataosaston konepajalla valmistettiin kaarteita, raideristeyksiä, johdinpylväitä, puisia korokkeita ja suoritettiin vaihteiden ja risteyskappaleiden yhdistämisiä, valmistettiin sähköistettyjen vaihteiden kääntökoneistoja, rakennettiin nostolaite uusien raitiovaunujen nostamista varten ym. Rataosaston korjaamoon asennettiin höyläkone ja ilmajoustovasara. Kiskontaivutuskoneet siirrettiin Töölöstä Koskelaan ja asennettiin paikoilleen.

Ilmajohto. Ilmajohtoa asennettiin raiteistoa varten Mannerheimintiellä Kuusitiestä Koroistentien pohjoispäähän (kaksoisjohtoa) 1 960 m, Laivurinkadulta Tehtaankadulle 130 m. Uusi apusyöttöjohto pituudeltaan 1 800 m asennettiin Koskelan hallilta Paavalin kirkolle. Yhteensä asennettiin uutta ilmajohtoa 3 890 m. Tarpeetonta ilmajohtoa poistettiin yhteensä 1 260 m. Kulunutta ilmajohtoa vaihdettiin uuteen 1 750 m. Raide-etäisyyttä levitettäessä 3 m:iin siirrettiin vastaavasti ilmajohtoa 4.3 km kaksiraiteista rataa. Raitiotieilmajohdon pituus lisääntyi 2 730 m ja oli se vuoden lopussa 108 270 m. Automaattisia vyöhykekatkaisijoita asennettiin kolme. Katuristeyksien sähkömerkkivalolaitteita oli edelleen 29.

Johdinvikoja sattui kaikkiaan 57 kertaa, joista viisi aiheutti liikennekeskeytyksen yhteensä viiden tunnin ajaksi, ja kahdessa tapauksessa liikenne ohjattiin poikkeusreittiä yhteensä kolmen ja puolen tunnin ajan.

Linja-autot

Liikenne. Liikenne eri linja-autolinjoilla jatkui vuoden alkaessa 31. 12. 53 käytännössä olleiden aikataulujen mukaisena.

4. 1. lisättiin eri linjoille yhteensä viisi ruuhka-aikavaunua.

Kesälinjaa 31 Sörnäisten apteekki—Kivinokka liikennöitiin 15. 5.—19. 9. välisenä aikana.

Kesäaikataulut otettiin käytäntöön 14. 6. ja olivat käytännössä 29. 8. saakka, jona aikana oli vähennettynä 7 koko päivän ja 14 ruuhka-ajan vaunua.

30. 8. lisättiin linjoille vaunuja mahdollisuuksien mukaan ja aloitettiin liikenne seuraavilla uusilla linjoilla: 15 Hakaniemi—Diakonissalaitos, 32A Rautatientori—Kulosaari — Eränkävijäntori (vain yöliikenne), 41 Rautatientori — Mellunkylä, 41A Rautatientori — Vartiokylä, 51 Rautatientori — Pohj.Käpylä, 52 Rautatientori — Maunula, 54A Rautatientori — Pirkkola ja 55A Erottaja — Pirkkola. Samalla lopetettiin linjat: 15 Koulutori — Diakonissalaitos, 41 Rautatientori — Vartiokylä, 51 Rautatientori — Taivaskallio ja 52 Rautatientori — Pirkkola. Linja 28R Rautatientori — Tenholantie muutettiin 1. 11. koko päivän liikennöitäväksi linjaksi.

1. 11. muutettiin linjojen 52, 54A ja 55A nimet seuraaviksi: 52 Rautatientori — Pirkkola, 54A Rautatientori — Itä-Maunula ja 55A Erottaja — Itä-Maunula.

Syksyn kuluessa siirrettiin vaunuja linjoilta toisille, jotta vaunujen puute jakautuisi tasaisemmin.

Kertomusvuoden alussa oli arkipäivinä päivittäisessä liikenteessa olleiden vaunujen lukumäärä 167 ja vuoden päättyessä 186.

Yksityistilauksia suoritettiin turistiautolla 162 ja oli niistä tuloja 553 664 mk sekä muilla linja-autoilla 255 tulojen ollessa 1 246 353 mk. Yksityistilauksia oli siis yhteensä 417 ja niistä tuloja 1 800 017 mk.

Autonkuljettajia koulutettiin seitsemällä eri kurssilla yhteensä 85 kuljettajaa.

Autolinjat, niiden vaunumäärät ja vuorojen keskimääräiset ajotiheydet vuoden eri aikoina selviävät seuraavasta taulukosta:

Taulukko II

Linja		Vuoden aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
N:o	Pääteasemat		Vakinaiset vaunut	Tungosaika-vaunut	Yö-	6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
14	Eira - Naistenklinikka	1. 1.—13. 6.	14	2	—	2.2	2.5	3.7	—
		14. 6.—29. 8.	10	—	—	3.5	3.5	6	—
		30. 8.—31.12.	15	3	—	2	2.2	3.7	—
15	Koulutori - Diakonissalaitos	1. 1.—29. 8.	4	—	—	7.5	7.5	7.5	—
15	Hakaniemi - Diakonissalaitos	30. 8.—31.10.	1	—	—	10	10	10	—
16	Eira - Kruununhaka	1. 1.—13. 6.	6	—	—	5	5	6	—
		14. 6.—29. 8.	5	—	—	6	6	7.5	—
		30. 8.—31.12.	6	—	—	5	5	6	—
17	Merikatu - Aleksis Kivenkatu	1. 1.—13. 6.	10	2	—	3.7	4.3	6	—
		14. 6.—29. 8.	9	—	—	4.6	4.6	6.7	—
		30. 8.— 6.12.	7	—	—	6—7	6—7	6	—
		7.12.—31.12.	9	—	—	5	5	5	—
18	Kirkkokatu - Lastenlinna	1. 1.—13. 6.	8	1	—	5	5.5	6	—
		14. 6.—29. 8.	7	—	—	6	6	6.7	—
		30. 8.—14.11.	8	1	—	5.5	5.5	6	—
		15.11.—31.12.	8	—	—	5.5	5.5	6	—
19	Eläintarha-Pasilantori	1. 1.—31.12.	1	—	—	12	12	12	—
20	Rautatientori - Lauttasaarentie	1. 1.—29. 8.	2	—	—	12—24	12—24	12—24	—
		30. 8.—31.12.	3	—	—	12	12	12—24	—
21	Erottaja - Seurasaari	1. 1.—31.12.	1	—	—	40	40	40	—
23	Erottaja - Isokaari	1. 1.— 3. 1.	6	6	3	3	6	7.5	12
		4. 1.—13. 6.	6	8	3	2.5	6	7.5	12
		14. 6.—29. 8.	6	5	3	3.4	6	7.5	12
		30. 8.— 7.11.	6	12	3	2	6	7.5	12
		8.11.—31.12.	6	10	3	2	6	7.5	12
24	Rautatientori - Etelä-Lauttasaari	1. 1.—29. 8.	1	2	—	12	36	36	—
		30. 8.—31.12.	2	2	—	10	20	36	—
28R	Rautatientori - Tenholantie	1. 1.—13. 6.	—	6	—	6	—	—	—
		14. 6.—29. 8.	—	5	—	6.7	—	—	—
		30. 8.—31.10.	2	4	—	6	—[1]	—	—
		1.11.—31.12.	3	3	—	6	12	12	—
31	Sörnäinen - Kivinokka	15. 5.—19. 9.	—	1	—	30	—	—	—
51A	Rautatientori - Olympiakylä	1. 1.—13. 6.	—	9	—	4	—	—	—
		14. 6.—29. 8.	—	7	—	5	—	—	—
		30. 8.— 6.12.	2	6	—	4	—[2]	—	—
		7.12.—31.12.	2	6	—	4.6	—[2]	—	—
22	Rautatientori - Etelä-Haaga	1. 1.—13. 6.	4	1	—	12	15	15	—
		14. 6.—29. 8.	3	1	—	12	15	15	—
		30. 8.—31.12.	4	1	—	10(E)	15	15	—
22A	Rautatientori - Ahjokuja	1. 1.—31.12.	—	1	—	45	—	—	—
25	Erottaja - Malminkartano	1. 1.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—
26	Erottaja - Konala	1. 1.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—
27	Erottaja - Kaarela	1. 1.— 3. 1.	1	1	—	30	60	60	—
		4. 1.—13. 6.	1	2	—	20	60	60	—
		14. 6.—31.12.	2	2	—	15	30	30	—
28	Rautatientori - Pohjois-Haaga	1. 1.—29. 8.	3	1	3	12	15	15	15
		30. 8.—31.12.	3	5	3	7.5(E)	15	15	15
30	Rautatientori - Kulosaari	1. 1.—29. 8.	3	—	1	10—20	10—20	10—20	45
		30. 8.—31.12.	3	—	—	10—20	10—20	10—20	—
32	Rautatientori - Eränkävijäntori	1. 1.— 3. 1.	3	5	—	6.7	20	20	—
		4. 1.—29. 8.	3	6	—	5.5	20	20	—
		30. 8.—14.11.	4	5	—	5(E)	20	20	—
		15.11.—31.12.	4	6	—	5	20	20	—
32A	Rautatientori - Kulosaari - Eränkävijäntori	30. 8.—31.12.	—	—	3	—	—	—	20[3]
33	Rautatientori - Marjaniemi	1. 1.—31.12.	2	1	—	20	30	30	—

E-kirjain ilmaisee, että linjalla oli epätasaisin väliajoin ajavia vaunuja.
[1]) Lisäksi 18 min. liikenne klo 18.00—19.30 — [2]) Lisäksi 18 min. liikenne klo 18.00—19.30.
[3]) Liikennöitiin linjan 32 vaunuilla.

Linja N:o	Pääteasemat	Vuoden aika	Lukumäärä: Vakinaiset vaunut	Lukumäärä: Tungosaika-vaunut	Lukumäärä: Yö-vaunut	Vuorotiheys minuuteissa n. klo: 6.00—9.00 15.30—18.00	Vuorotiheys minuuteissa n. klo: 9.00—15.30 18.00—19.30	Vuorotiheys minuuteissa n. klo: 19.30—23.00	Vuorotiheys minuuteissa n. klo: 23.00—1.30
34	Rautatientori - Pohj. Herttoniemi	1. 1.—31.12.	—	1	—	60	—	—	—
36	Rautatientori - Jollas	1. 1.—31.12.	2	1	—	20	30	30	—
37	Rautatientori - Hevossalmi	1. 1.—31.12.	3	—	1	20	20	20	60
41	Rautatientori - Vartiokylä	1. 1.—29. 8.	3	6	3	6.7	20	20	20
	Rautatientori - Mellunkylä	30. 8.—31.12.	3	—	3	20	20	20	20
41A	Rautatientori - Vartiokylä	30. 8.—31.12.	1	7	—	10 (E)	—	—	—
50	Rautatientori - Koskela	1. 1.—13. 6.	2	2	—	10	20	20	—
		14. 6.—29. 8.	2	1	—	15	20	20	—
		30. 8.—31.12.	2	2	—	10	20	20	—
51	Rautatientori - Taivaskallio	1. 1.—29. 8.	6	—	—	6.7	6.7	6.7	—
	Rautatientori - Pohj. Käpylä	30. 8.—31.12.	7	—	—	6	6	6	—
52	Rautatientori - Pirkkola	1. 1.—13. 6.	3	6	—	6	20	30	—
		14. 6.—29. 8.	3	5	—	6.7	20	30	—
	Rautatientori - Maunula	30. 8.—19. 9.	3	3	2	10	20	20	30
	Rautatientori - Pirkkola	20. 9.—28.11.	3	4	2	10(E)	20	20	30
		29.11.—31.12.	3	5	2	6.7	20	20	30
53	Rautatientori - Itä-Pakila	1. 1.—29. 8.	3	3	—	10	20	20	—
		30. 8.—31.12.	3	4	—	10(E)	20	20	—
54	Rautatientori - Länsi-Pakila	1. 1.—13. 6.	6	6	3	5	10	12	20
		14. 6.—29. 8.	6	5	3	5 (E)	10	12	20
		30. 8.— 6.12.	6	3	3	5—10	10	12	20
		7.12.—31.12.	6	4	3	5	10	12	20
54A	Rautatientori - Pirkkola	30. 8.—28.11.	—	4	—	10	—	—	—
	Rautatientori - Itä-Maunula	29.11.—31.12.	—	3	—	15 (E)	—	—	—
55	Erottaja - Länsi-Pakila	1. 1.— 3. 1.	2	1	—	20-20-25	30—35	30—35	—
		4. 1.—13. 6.	2	2	—	15—20	30—35	30—35	—
		14. 6.—31.12.	2	2	—	15	30	30	—
55A	Erottaja - Pirkkola	30. 8.—19. 9.	—	4	—	15(E)	—	—	—
	Erottaja - Itä-Maunula	20. 9.— 6.12.	—	3	—	15 (E)	—	—	—
		7.12.—31.12.	—	4	—	10—20	—	—	—
62	Rautatientori - Vanhakaupunki	1. 1.—31.12.	2	—	—	20	20	20	—
63	Rautatientori - Malmin lentoasema	1. 1.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia autoliikennettä koskevia tietoja vv:lta 1953 ja 1954:

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia: Kaikkiaan	Matkustajia: Vkm kohden	Liikennetuloja, mk: Kaikkiaan	Liikennetuloja, mk: Vkm kohden	Liikennemenoja, mk [1]: Kaikkiaan	Liikennemenoja, mk [1]: Vkm kohden	Liikennemenoja, mk [1]: Matkustajaa kohden
V. 1953	10 922 042	44 896 136	4.11	843 456 999	77: 23	715 098 849	65: 47	15: 93
V. 1954	13 215 244	55 991 270	4.24	1 064 360 359	80: 54	839 150 922	63: 50	14: 99
Erotus	+2 293 202	+11 095 134	+ 0.13	+220 903 360	+ 3: 31	+124 052 073	— 1: 97	— 0: 94
%	+ 21.0	+ 24.7	+ 3.2	+ 26.2	+ 4.3	+ 17.3	— 3.0	— 5.9

Johdinautoliikenteen vastaavat luvut vv:lta 1953 ja 1954 ovat seuraavat:

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia: Kaikkiaan	Matkustajia: Vkm kohden	Liikennetuloja, mk: Kaikkiaan	Liikennetuloja, mk: Vkm kohden	Liikennemenoja, mk [1]: Kaikkiaan	Liikennemenoja, mk [1]: Vkm kohden	Liikennemenoja, mk [1]: Matkustajaa kohden
V. 1953	938 966	8 770 988	9.34	144 407 734	153: 79	72 408 851	77: 12	8: 26
V. 1954	1 125 888	9 256 946	8.22	152 407 069	135: 37	87 380 348	77: 61	9: 44
Erotus	+ 186 922	+ 485 958	— 1.12	+ 7 999 335	—18: 42	+14 971 497	+ 0: 49	+ 1: 18
%	+ 19.9	+ 5.5	— 12.0	+ 5.5	— 12.0	+ 20.7	+ 0.6	+ 14.3

[1]) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

Linja-autovaunusto. Kertomusvuoden aikana hankittiin liikennelaitokselle 20 kpl Scania-Vabis B 62 merkkisiä diesel-linja-autoja, joihin korit valmisti Oy. Helsingin Autokoritehdas. Lisäksi hankittiin kaksi Scania-Vabis B 62 diesel-linja-auton alustaa, joihin korit tilattiin myöskin yllämainitulta tehtaalta. Nämä eivät valmistuneet kertomusvuoden aikana.

Yksi linja-auto paloi ja romutettiin.

Linja-autoja oli vuoden päättyessä 237, joista 92 suurta ja 144 keskikokoista sekä yksi matkailuauto. Näistä oli 223 liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

Johdinautovaunusto. Johdinautovaunustoon kuului vuoden päättyessä 23 vaunua, jotka kaikki olivat liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

Johdinautojen johtoverkosto. Johdinautolinjalla suoritettiin parannuksia, joista mainittakoon Fredrikinkadun—Bulevardin, Fredrikinkadun—Eerikinkadun ja Fredrikinkadun—Roobertinkadun uudet ristikot. Kulunutta ilmajohtoa vaihdettiin 360 m. Ranskalaisia kaaripitimiä asennettiin 16, joiden ansiosta johdintankojen linjasta suistumiset huomattavasti vähentyivät.

Johdinverkoston pituus oli vuoden lopussa edelleen 10 340 m ilmajohtoa. Johdinvikoja sattui kaikkiaan 52 kertaa, joista 9 aiheutti liikennekeskeytyksen yhteensä 7 $^{3}/_{4}$ tunnin ajaksi.

Laivaliikenne

Moottorilautta Korkeasaari—Högholmen oli purjehduskautena 29. 4.—17. 10. välisenä aikana liikenteessä Korkeasaaren—Pohjoissataman reitillä. Yhteensä kuljetettiin 740 855 matkustajaa, joista 257 673 lapsia.

Rakennukset

Töölö: Konepajan kattilahuoneen lauhdevesisäiliö uusittiin ja eristettiin vesitiiviiksi. Uusien moottorivaunujen vastaanottamista varten pidennettiin kaksi nostopaikkaa vanhassa ja kaksi uudessa konepajassa. Suihkuhuoneen viemärijohto laitettiin kuntoon ja suihkut muutettiin. Uuteen konepajaan pystytettiin kaksi omavalmisteista nosturia. Vanha konepaja maalattiin sisältä kalkkivärillä. 220 m²:n suuruinen alue konepajan pihamaata päällystettiin betonilla.

I, II ja III hallissa uusittiin sähköjohdot ja asennettiin neonvalaistus. Samanaikaisesti vaihdettiin halli- ja konepajapihalla 600 voltin valaistus 220 voltiksi. I halliin asennettiin 3. ja 4. raiteelle Kone Oy:n toimittamat sähkömekaaniset työntöovet. I ja II hallin vesikatot päällystettiin kattohuovalla, puulattiat ja väliseinä uusittiin osittain.

Vallila: Vaunukonepajan lattia korjattiin ja n. 200 m² tehtiin betonista. Pesu- ja pukeutumishuone sekä konepajan mukavuuslaitos korjattiin ja maalattiin kokonaan. Pajan ilmanvaihtojärjestelmä muutettiin ja täydennettiin uusilla imulaitteilla ja raittiinilmanlämmityslaitteilla. Paineilmaputkijohdot asennettiin kaikkiin osastoihin. Autokorjaamossa järjestettiin moottoreiden koehuone. Hämeentien 84—86 hallissa uusittiin osittain lattiat ja katto korjattiin. Seinät maalattiin sisäpuolelta kalkkivärillä. Linja-autohallin katto korjattiin ja osittain uusittiin. Lattia korjattiin. Lämpökattilat ja lämpöjohdot uusittiin osaksi.

Koskela: A-hallissa aloitettiin raitiovaunujen kuljetusketjun asennustyöt. Lämpöjohtoverkostoon lisättiin Sunztrip-pattereita. A- ja B-hallien viemäri- ja salaojitusjohdot sekä kaivot puhdistettiin ja tarkastettiin. Koskelan hallintorakennukseen johtava tie ja raitiovaunuhallipiha päällystettiin bitumilla yhteensä 3 735 m². Koskelan bussihallin pihasta kivettiin 3 378 m² vanhoilla nupukivillä.

Konepajat

Raitiovaunukonepajat. Raitiovaunukaluston yli-ikäisyydestä huolimatta korjaamo sai liikenteeseen sen vaatiman määrän vuoro- ja varavaunuja. Moottori- ja perävaunuissa suoritettiin täyskorjaukset vahvistetun ohjelman mukaisesti vaunukilometrejä perusteena käyttäen. Peruskorjaus tehtiin seitsemälle vanhalle moottorivaunulle, ja niissä muutettiin korien rakenne ajanmukaiseksi. Täyskorjauksessa oli 105 moottorivaunua ja 55 perävau-

nua. Moottorivaunuissa tehtiin 216 ja perävaunuissa 47 osakorjausta, ja pyöräkorjauksia tehtiin moottorivaunuissa 97 ja perävaunuissa 58. Moottoriviat vähenivät huomattavasti: magneettivikoja oli 26, ankkurivikoja 45, edellisenä vuonna vastaavasti 60 ja 64. Vikojen väheneminen johtui mm. keskitetysti suoritetusta moottorien korjauksesta ja osaltaan myös korjaamoon hankitusta ankkurien tasapainoituskoneesta, jonka avulla saavutettiin moottorien värinätön käynti. Ratamoottoreissa suoritettiin 370 täyskorjausta, ja 12 ankkuria käämittiin uudelleen. Maalaamossa suoritettiin 6 moottorivaunun ja 19 perävaunun täysmaalaus, 26 moottorivaunun ja 28 perävaunun ulkomaalaus sekä 20 moottorivaunun ja 9 perävaunun osittainen maalaus kolhiokorjauksien yhteydessä, minkä lisäksi 122 vaunun ulkokatto maalattiin.

Linja-autokonepajat. Konepajat toimivat ankaran paineen alaisena, mutta huolimatta lisääntyneestä vaunukannasta ja tilanahtaudesta saatiin mm. jatkuvasti kasvaneet alusta- ja konekorjaukset suoritetuiksi käyttämällä osaksi myös apuna vieraita korjaamoja. Lisääntyneen liikenteen takia vaativat yhteenajojen aiheuttamat vauriot runsaasti kori-, pelti- ja maalaustöitä.

Kokonaan uusittiin 18 linja-auton koria, näistä seitsemän johdinauton, ja osittain 62. Moottoreita korjattiin täydellisesti 67, alustoja 44. Täydellisesti maalattiin 12 linja-autoa, joista kaksi johdinautoa, ja ulkomaalaus suoritettiin neljälle linja- ja seitsemälle muulle autolle. Yhdeksän muiden laitosten omistamaa moottoriajoneuvoa maalattiin täydellisesti.

Konepaja- ja huolto-osastojen koneisto sai arvokasta lisäystä: Töölön korjaamo säteisporakoneen ja kaksi liikkuvaa nosturia; Vallilan korjaamot ankkuritasapainoituskoneen, karkaisulaitteen, sähkönosturin, käyräsakset, moottorinkoetuslaitteen Heenan-dynamometreineen, Crypton-merkkisen tarkastus- ja säätölaitteen latausgeneraattoreita, käynnistinmoottoreita ym. varten, Coventry-diesel-haarukkatrukin konepajan sisäisiä kuljetuksia varten sekä pähkinänkuoripuhaltimen. Koskelan linja-autohuoltohalliin asennettiin Visualiner-laite etupyörien ja ohjauslaitteen säätämiseksi. Lisäksi asennettiin sinne niittauskone jarruhihnaa varten ja linja-autonpyörän tasapainoituslaite.

Alukset

Höyryalus J. L. Runeberg myytiin kertomusvuoden aikana. Moottorilautalla Korkeasaari—Högholmen suoritettiin tavanomainen vuosikorjaus ja tarkastus.

Matkalippujen hinnat ja myynti

Matkalippujen hinnat. Kertomusvuoden aikana olivat lippujen hinnat eri liikennelinjoilla samat kuin v. 1953, nimittäin:

Raitiotiet, sisäiset autolinjat ja autolinjat ilman vyöhykerajoja: kertamaksu 20 mk, 6 matkan sarjalippu 100 mk ja 13 matkan sarjalippu 200 mk; yöliikenteessä kaksinkertainen maksu.

Pasilan linja ilmaisin siirto-oikeuksin raitiolinjalle 3: kertamaksu 20 mk; 6 matkan lippuvihko 100 mk ja 13 matkan lippuvihko 200 mk.

Edellä mainitut liput oikeuttivat 5 mk:n siirtolipun lunastamiseen, joka puolestaan oikeutti yhteen siirtoon kaikille niille raitio- ja autolinjoille, joilla ei ollut vyöhykemaksurajoja. Siirtoliput oikeuttivat myös siirtoon vyöhykemaksulinjoille siten, että siirtolipun hinnan lisäksi oli suoritettava vyöhykelukua vastaava lisämaksu.

Autolinjat, joilla oli vyöhykerajat:

Keskuksesta:			mk
Malminkartanoon, Mellunkylään	kertalippu		35
	sarjalippu,	8 matkaa	250
Kolsariin, Kaarelaan, Itä-Pakilaan, Malmille, Vartiokylään, Marjaniemeen, Jollakseen, Hevossalmelle	kertalippu		30
	sarjalippu,	9 matkaa	250
Pitäjänmäelle, Konalaan, Etelä-Kaarelaan, Pirkkolaan, Maunulaan, Länsi-Pakilaan, Oulunkylään, Viikiin, Pohjois-Herttoniemeen, Laajasaloon	kertalippu		25
	sarjalippu,	11 matkaa	250

		mk
Taliin, Huopalahden asemalle, Pohjois-Haagaan, Metsälään, Taivaskalliolle, Koskelaan, Vanhaankaupunkiin, Länsi-Herttoniemeen	kertalippu	20
	sarjalippu, 11 matkaa	200
Etelä-Haagaan, Käpylään, Olympiakylään, Kumpulaan, Annalaan, Kulosaareen	kertalippu	20
	sarjalippu, 13 matkaa	200

Yöliikenteessä oli kaksinkertainen maksu.

Liput oikeuttivat 5 mk:n hintaisen siirtolipun lunastamiseen, joka oikeutti yhteen siirtoon keskikaupunkilinjoille (raitio- ja autolinjoille) sekä keskikaupunkilinjoilta vyöhykemaksulinjoille.

4—12 vuotiaitten lasten kertalippu maksoi kaikilla linjoilla 10 mk ja oikeutti matkustamiseen arkisin klo 18 jälkeen sekä sunnuntai-, pyhä- ja juhlapäivinä sekä 5 mk:n siirtolipun lunastamiseen kaikille muille raitio- ja autolinjoille, mutta ei vyöhykemaksulinjoilta toiselle.

Koululais-, invalidi- ja sokeainlippujen hinnat olivat: 8 matkan lippu 50 mk ja 16 matkan lippu 100 mk; liput oikeuttivat 5 mk:n siirtolipun lunastamiseen samoin siirto-oikeuksin kuin lastenlippu. Matkojen suurin sallittu lukumäärä kuukaudessa alennuslipuin oli koululaisille 72, invalideille ja sokeille 112.

Henkilökohtaisia vuosilippuja saivat kaupungin virastot ja laitokset lunastaa 20 000 mk:sta kappaleelta. Posti- ja lennätinlaitos sai lunastaa neljänneslippuja 5 000 mk:sta. Poliisilaitokselle myytiin lippuja, jotka eivät olleet henkilökohtaisia, samaan hintaan kuin posti- ja lennätinlaitokselle. Muille valtion laitoksille ja eräille järjestöille myytiin neljänneslippuja 5 750 mk:sta. Yksityiset henkilöt maksoivat neljänneslipuista 7 500 mk.

Laivalinjalla Korkeasaari-Pohjoissatama olivat laivalippujen hinnat purjehduskauden alussa samat kuin v. 1953, mutta 1. 7. alkaen purjehduskauden loppuun olivat lippujen hinnat seuraavat: aikuisten 25 mk yksinkertaisesta matkasta ja 50 mk edestakaisesta matkasta, 4—14 vuotiaitten lasten vastaavasti 10 mk ja 15 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta 10 mk, lapset 5 mk. Retkeilyryhmiin osallistuvat lapset ja invalidit maksoivat edestakaisesta matkasta 10 mk.

Vuosikorttien, koululais- ja invalidilippujen myynti. Vuosikortteja myytiin 1 214, neljännesvuosikortteja 1. neljänneksellä 847, 2. neljänneksellä 813, 3. neljänneksellä 792 ja 4. neljänneksellä 903.

Koulukortteja, jotka oikeuttivat koululaisten alennuslippujen ostoon (à 72 matkaa kuukaudessa), annettiin kevätlukukaudeksi 1954 1 538 ja lukuvuodeksi 1954—55 17 941 oppilaalle. Invalidien alennuslippujen ostoon (à 112 matkaa kuukaudessa) oikeuttavia kortteja annettiin kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan, yhteensä 16 752 korttia.

Koululaisille myytiin alennuslippuja yhteensä 5 109 168 matkaa varten, invalideille ja sokeille yhteensä 2 799 816 matkaa varten.

Menot ja tulot

Liikennelaitoksen menot nousivat kertomusvuonna yhteensä 2 808 389 081 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Yhteiset kustannukset:			
Hallinto		17 206 141	
Kassa- ja tilivirasto		26 629 810	
Yhteiset sekalaismenot:			
Vuokrat	1 182 320		
Vakuutusmaksut	8 391 548		
Konttorikaluston hankinta	1 389 226		
Hallintorakennusten kunnossapito	2 807 528		
Eläkkeet	117 989 580		
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksut	76 537 084		
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut	5 481 238		
Muita liikennemenoja	3 581 226	217 359 750	
Lautakunnan käyttövarat		612 242	261 807 943

Raitioliikennekustannukset:		
Palkkaus, ym.	537 114 050	
Sähkövoima	88 569 785	
Raitiovaunuston kunnossapito	263 459 889	
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito	118 371 535	
Puvut, liput, ym.	28 840 612	
Käyttörakennusten kunnossapito	39 115 686	1 075 471 557
Linja-autoliikennekustannukset:		
Palkkaus, ym.	385 450 305	
Polttoaine, öljy	70 185 879	
Vaunusto, renkaat	51 228 602	
Vaunuston kunnossapito	223 532 200	
Autoverot ja -vakuutukset	51 922 265	
Puvut, liput, ym.	32 686 028	
Käyttörakennusten kunnossapito	24 145 643	839 150 922
Johdinautoliikennekustannukset:		
Palkkaus, ym.	46 120 074	
Sähkövoima	14 247 261	
Vaunusto, renkaat	2 756 727	
Vaunusto, kunnossapito	15 477 171	
Ilmajohtojen kunnossapito	1 889 168	
Autoverot ja -vakuutukset	3 786 793	
Puvut, liput, ym.	2 563 609	
Käyttörakennusten kunnossapito	539 545	87 380 348
Laivaliikennekustannukset		4 646 886
Asuntokiinteistökustannukset		6 486 671
Korot ja kuoletukset:		
Korot	281 113 191	
Kuoletukset	252 331 563	533 444 754
	mk	2 808 389 081

Raitioliikenteen paikkakilometrimäärä [1]) oli yhteensä 890 381 591, linja-autoliikenteen 629 263 786 ja johdinautoliikenteen 71 088 565, yhteensä 1 590 733 942. Jos yhteiset menot 329 010 761 mk, yhteisten käyttörakennusten ja kaluston pääomavelan korot ja poistot sekä konttokuranttitilin ja sekalaiset korot mukaanluettuina jaetaan suhteessa paikkakilometrimäärään, tulee raitioliikenteen osalle 184 157 210 mk, linja-autoliikenteen osalle 130 150 336 mk ja johdinautoliikenteen osalle 14 703 215 mk. Raitioliikenteen kokonaismenot, pääomavelan korot ja poistot mukaanluettuina, nousivat 1 455 908 249 mk:aan, linja-autoliikenteen 1 195 173 094 mk:aan ja johdinautoliikenteen 129 357 381 mk:aan.

Raitioliikenteen todellinen vaunukilometrimäärä oli 15 121 235, linja-autoliikenteen 13 215 244 ja johdinautoliikenteen 1 125 888, yhteensä 29 462 367. Jos yllämainitut yhteiset menot, 329010761 mk, jaetaan näitten kilometrilukujen mukaan, on raitioliikenteen osuus 168 861 145 mk, linja-autoliikenteen 147 576 652 mk ja johdinautoliikenteen 12 572 964 mk ja eri liikennemuotojen kokonaismenot ovat: raitioliikenne 1 440 612 184 mk, linja-autoliikenne 1 212 599 410 mk ja johdinautoliikenne 127 227 130 mk.

Menoerät laskettuna 100 paikkakilometriä sekä (todellista) vaunukilometriä kohden olivat seuraavat:

[1]) Vaunukilometrimäärä kerrottuna kunkin vaunun paikkaluvulla.

	Raitio-liikenne	Linja-auto-liikenne	Johdin-auto-liikenne	Raitio-liikenne	Linja-auto-liikenne	Johdin-auto-liikenne
	mk/100 pkm			mk/vkm		
Käyttörakennusten kunnossapito	4:393	3:837	0:759	2:587	1:827	0:479
Käyttövoima, polttoaine, öljy	9:947	11:154	20:042	5:857	5:311	12:654
Palkat, virkapuvut, liput ym. liikennemenot	59:187	63:650	66:169	34:851	30:307	41:780
Sairausapu	4:376	2:799	2:314	2:577	1:333	1:461
Radat ja johdot	13:295	—	2:657	7:828	—	1:678
Renkaat	—	8:141	3:878	—	3:876	2:448
Vaunusto, korjaukset ja huolto	29:590	35:523	21:772	17:423	16:915	13:747
Autoverot ja -vakuutukset	—	8:251	5:327	—	3:929	3:363
Pääomavelan korko	11:446	15:061	13:676	6:740	7:172	8:635
Käyttörakennusten, vaunuston, ratojen, johtojen ja kaluston poistot	10:598	20:833	24:690	6:240	9:920	15:590
	142:832	169:249	161:284	84:103	80:590	101:835
Yhteiset menot	20:683	20:683	20:683	12:167	9:167	13:167
Yhteensä mk	163:515	189:932	181:967	96:270	90:757	114:002

Yhteiset menot ilmaistuna markkoina 100 paikkakilometriä kohden jakaantuvat seuraavasti: hallinto 1:082, kassa- ja tilivirasto 1:674, eläkkeet 7:417, lapsilisä- ja kansaneläkemaksu 4:811, sekalaisia menoja 1:474 sekä yhteiset korot ja kuoletukset 4:225.

Liikennelaitoksen tulot nousivat yhteensä 2 465 613 326 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Liikennetulot:		
Raitioliikenteestä	1 200 456 259	
Linja-autoliikenteestä	1 064 360 359	
Johdinautoliikenteestä	152 407 069	
Laivaliikenteestä	11 284 891	2 428 508 578
Asuntokiinteistötulot		9 524 243
Sekalaisia tuloja		27 580 505
Tilivuoden tappio		342 775 755
	Yhteensä mk	2 808 389 081

Omaisuustase joulukuun 31 päivänä 1954

Vastaavaa:		
Rahaa, saamisia:		
Kassat	12 366 791	
Tili- ym. saamiset	281 947 812	294 314 603
Tarveaineet ja valmisteet		417 855 843
Nostamattomat määrärahat		1 248 908 775
Keskeneräiset uudishankinnat		107 208 026
Laitoksen pääoma-arvo:		
Liikennekiinteistöt	1 587 219 500	
Asuntokiinteistöt	153 226 000	
Radat	483 322 000	
Ilmajohdot	72 151 000	
Raitiovaunusto	523 725 000	
Linjavaunusto	806 534 600	
Johdinvaunusto	135 035 500	
Henkilö- ja pakettiautot	4 417 000	
Alukset	14 979 000	
Kalusto	94 064 000	
Puhelinosuudet	6 420 000	3 881 093 600
Tilivuoden tappio		342 775 755
	Yhteensä mk	6 292 156 602

Vastattavaa:

Tili- ym. velat		165 878 225
Konttokuranttivelka kaupungille		996 276 002
Siirtyvät määrärahat:		
Vapaat määrärahat	118 590 997	
Hankkijain tilille sidotut	1 130 317 778	1 248 908 775
Pääomavelka kaupungille		3 881 093 600
	Yhteensä mk	6 292 156 602

Liikennelaitoksen pääoma-arvon muutokset v. 1954

	Arvo 1. 1. 1954, mk	Arvonlisäys uudishankintojen kautta, mk	Myyty omaisuutta, mk	Kuoletukset v. 1954, mk	Arvo 31. 12. 1954, mk
Liikennekiinteistöt	1 580 659 500	74 826 000	—	68 266 000	1 587 219 500
Asuntokiinteistöt	156 671 000	—	—	3 445 000	153 226 000
Radat	402 988 000	107 815 000	—	27 481 000	483 322 000
Ilmajohdot	70 467 000	6 134 000	—	4 450 000	72 151 000
Raitiovaunusto	428 369 000	116 898 000	—	21 542 000	523 725 000
Linjavaunusto	791 885 600	109 185 000	—	94 536 000	806 534 600
Johdinvaunusto	137 120 500	14 497 000	—	16 582 000	135 035 500
Henkilö- ja pakettiautot	3 077 000	1 964 000	—	624 000	4 417 000
Alukset	19 859 000	—	2 100 000	2 780 000	14 979 000
Kalusto	86 299 000	20 251 000	—	12 486 000	94 064 000
Puhelinosuudet	6 420 000	—	—	—	6 420 000
Yhteensä	3 683 815 600	451 570 000	2 100 000	252 192 000	3 881 093 600

36. Satamahallinto

Satamalautakunta ja sen alainen satamalaitos

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat toimitusjohtaja B. R. Nybergh puheenjohtajana kuolemaansa 1. 8. saakka, jonka jälkeen kaupunginvaltuusto 25. 8. valitsi puheenjohtajaksi kontra-amiraali S. Sundmanin, varapuheenjohtajana ylivahtimestari U. L. Ilmanen sekä jäseninä johtaja R. F. R. Hellström, kivityöntekijä A. N. Lehtinen, toimitsija K. E. Salonen, kenraaliluutnantti P. J. Talvela, toimitusjohtaja A. K. Tamminen, rakennusmestari J. Tiilikainen ja toimitsija A. Vuorinen. Rakennusmestari Tiilikaisen saatua pyynnöstään vapautuksen lautakunnan jäsenyydestä kaupunginvaltuusto valitsi 29. 9. uudeksi jäseneksi toimitusjohtaja W. Elkin, joka kuitenkaan sairautensa johdosta ei voinut osallistua lautakunnan kokouksiin. Jäsen Elki kuoli 26. 11. ja hänen jälkeensä kaupunginvaltuusto 15. 12. valitsi lautakunnan jäseneksi rakennusmestari A. Linnamaan.

Lautakunnan johtosäännön 9 §:ssä mainittuja asioita käsittelevää jaostoa ei asetettu v:ksi 1954.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa teknillinen johtaja R. J. M. Granqvist.

Lautakunnan kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 36 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 833, kanslian diaariin merkittyjen asioiden luku 1 244 ja kansliasta lähetettyjen kirjeiden luku 824. Pöytäkirjaotteita annettiin 1 070.

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta johti satamajohtaja K. K. Eiro ja osastopäällikköinä toimivat kansliaosastolla sihteeri V. K. Mielonen, kassa- ja tilivirastossa satamakamreeri E. U. Candolin, satamakonttorissa satamakapteeni G. I. J. Häggström, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastoimistoimen johtaja E. W. Ehnberg sekä satamarakennusosastolla satamarakennuspäällikkö B. G. O. Backberg.

Satamalaitoksen edustus komiteoissa ym. Aloitetoimikunnassa edusti satamalaitosta satamarakennuspäällikkö Backberg insinööriedustajana. Kaupunginhallituksen valitsemana työntekijäin edustajana oli kivityöntekijä A. N. Lehtinen satamalaitoksesta.

Kaupunginhallituksen 18. 1. 1951 asettama Kulosaaren sillan suunnittelukomitea jatkoi edelleen työtään. Komitea kokoontui kertomusvuonna viisi kertaa. Satamalaitoksen edustajana oli satamarakennuspäällikkö Backberg ja komitean sihteerinä toimi vt. apulaissatamarakennuspäällikkö P. J. E. Duncker.

Lautakunnan asettamat jaostot. Satamarakennusosaston organisaatiota ja työvoimakysymystä tutkimaan oli lautakunta 11. 11. 1953 asettanut jaoston, johon kuuluivat lautakunnan puheenjohtaja Nybergh sekä jäsenet Salonen ja Tamminen. Jaosto kokoontui kertomusvuoden aikana viisi kertaa, sen työ keskeytyi puheenjohtajan kuoleman johdosta.

Lautakunnan asettama [1]) jaosto, johon kuuluivat puheenjohtaja Nybergh, jäsenet Hellström ja Salonen sekä satamajohtaja Eiro, neuvotteli vientijärjestöjen edustajain kanssa Helsingin sataman kautta tapahtuvan viennin lisäämisestä.

Eteläsataman rakennuksia varten myönnettyjen määrärahojen ylitysasiaa tutkimaan lautakunta asetti [2]) puheenjohtaja Nyberghin, jäsenten Lehtisen, Salosen, Tammisen ja Tiilikaisen muodostaman jaoston. Kaupunginhallituksen myönnettyä 14. 4. jaostolle luvan kokoontua useammin kuin kolme kertaa jaosto piti kuusi kokousta. Jaoston sihteerinä toimi 17. 5. alkaen apulaiskaupunginsihteeri L. O. Johansson. Jaosto antoi asiassa laatimansa mietinnön satamalautakunnalle 1. 6. ja oli asia lautakunnan käsiteltävänä 3. 6. [3]).

Huoltorakennustoimikunta. Satamalautakunnan keskuudestaan 14. 1. 1942 kaupunginhallituksen luvalla asettama satamatyöntekijäin huoltorakennuksia koskevia kysymyksiä käsittelevä toimikunta jatkoi työtään kertomusvuoden aikana. Toimikunnan puheenjohtajana toimi lautakunnan puheenjohtaja Nybergh kuolemaansa saakka, minkä jälkeen lautakunta määräsi [4]) puheenjohtajaksi lautakunnan uuden puheenjohtajan kontra-amiraali Sundmanin. Toimikunnan jäseninä toimivat lautakunnan jäsenet Hellström, Salonen ja Vuorinen sekä sihteerinä varastoalueiden tarkastaja Niklander. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 8 kertaa ja esitti työnsä tuloksena 14. 6. satamalautakunnalle mietintönsä II osan ja 10. 11. loppulausuntonsa.

Satamatyöntekijäin huoltorakennukset. Vastavalmistunut uusi Katajanokan huoltorakennus otettiin käyttöön 27. 8., jolloin myös sen ravintolaosa avattiin. Ravintolanpitooikeus luovutettiin [5]) satamatyöntekijäin perustamalle Helsingin Satamaväen Osuusruokalalle viiden vuoden ajaksi. Varsinaisten huoltotilojen hoitaminen uskottiin [6]) Ab. Stevedoring Oy:lle 31. 12. saakka. Samaksi ajaksi vuokrattiin [7]) yhtiölle myös huoltotiloihin liittyvät työhönottohalli, luottamusmiehen huone ja työnjohtajien huone. Uuden huoltorakennuksen valmistuttua kävivät Katajanokan aikaisemmat huoltotilat tarpeettomiksi. Niinpä luovutettiin Satamakadun varrella sijainnut puinen huoltorakennus sekä vanhan pakkahuoneen pohjoispäässä sijainneen ravintolahuoneiston tilat muihin tarkoituksiin ja VI tullikamarin lähistöllä sijainnut ruokalaparakki purettiin.

Sen johdosta, että Länsisataman huoltorakennuksen yhteyteen suunniteltiin rakennettavaksi myös tiloja tullilaitoksen ja satamalaitoksen tarkoituksiin, lautakunta esitti [8]) tehtäväksi muutoksia aikaisemmin hyväksyttyyn rakennussuunnitelmaan. Sosiaaliministeriö päätti 6. 8. myöntää sanotun rakennuksen valmistumiseen lykkäystä 1. 11. 1955 saakka ja pidentää Eteläsatamaan suunnitellun vastaavan huoltorakennuksen rakentamisaikaa joulukuun loppuun 1957.

Satamalaitoksen rakennustoimikunta. Kaupunginhallituksen 6. 7. 1950 asettama satamalaitoksen rakennustoimikunta jatkoi työtään. Toimikunnan puheenjohtajana oli edelleen eläkkeellä oleva satamajohtaja K. W. Hoppu sekä jäseninä satamarakennuspäällikkö Backberg, arkkitehti R. V. Luukkonen sekä satamajohtaja Eiro. Toimikunta piti kertomusvuoden aikana 13 kokousta, joiden pöytäkirjain pykäläluku oli 71. Kertomusvuonna jatkettiin Eteläsataman tullivarastorakennuksen rakentamista ja Ehrenströmin sillan alaisen varaston sisärakenteiden viimeistelytöitä. Rakennustöiden lopputarkastus suoritettiin 30. 12. Pääurakoitsijana oli rakennusliike A. W. Liljeberg Oy., aliurakoitsijana ja tullivarastorakennukseen sijoitettavien, kiinteistöön kuuluvien laitteiden hankkijoina rakennustoimikunnan tarjousten perusteella valitsemat toiminimet.

Kun rakennustoimikunta oli saanut suoritetuksi sille annetut tehtävät, lautakunta esitti [9]) kaupunginhallitukselle, että rakennustoimikunta lakkautettaisiin.

Vuokra-asioita ym. Oy. Åkerman Ab:lle, Ab. Stevedoring Oy:lle, Oy. Finnish Stevedores Ab:lle ja Ab. Edv. Björklund Oy:lle yhteisesti päätettiin [10]) Länsisataman korttelista n:o 270 varata 1 750 m²:n suuruinen alue 30. 4. saakka, mihin mennessä anojien oli esitettävä rakennussuunnitelmansa.

Oy. GHH Ab:lle Länsisataman korttelista n:o 752 ja 257 vuokrattujen alueiden vuokra-aika päätettiin [11]) pidentää 30. 6. päättyvästä vuokra-ajasta alkaen 10 vuodeksi irtisanomisaikana 6 kk sekä suurentaa korttelista n:o 257 vuokrattu 3 997 m²:n alue 4 347 m²:n suuruiseksi 1. 7. lukien.

[1]) Sat. lk. 20. 2. 92 §. — [2]) S:n 5. 4. 216 §. — [3]) S:n 3. 6. 359 §. — [4]) S:n 5. 10. 621 §. — [5]) S:n 24. 5. 336 §. — [6]) S:n 24. 8. 506 §. — [7]) S:n 13. 9. 559 §. — [8]) S:n 16. 6. 399 § ja 15. 11. 714 §. — [9]) S:n 27. 12. 818 §. — [10]) S:n 1. 2. 40 §. — [11]) S:n 15. 3. 137 §.

Oy. Algol Ab:n vuokraoikeutta Länsisataman korttelin n:o 265 b varastoalueeseen päätettiin [1]) pidentää entisin ehdoin 30. 6. päättyvästä vuokra-ajasta 30. 6. 1959 päättyväksi.

Oy. Esso Ab. oikeutettiin [2]) pitämään Eteläsataman pohjoisella laiturihaaralla kolmea nestemäisen polttoaineen jakelulaitetta 1. 5. — 31. 10. välisen ajan.

Oy. Union-Öljy Ab. oikeutettiin [3]) sijoittamaan neljäs nestemäisen polttoaineen säiliö Hietalahdenrannan huoltoasemalle.

Oy. Näppärä oikeutettiin [4]) vetämään maakaapeli Saukonkadun alitse Polttoaineosuuskunnan vuokraamalle, korttelissa n:o 757 sijaitsevalle varastoalueelle.

Oy. Shell Ab. oikeutettiin [5]) pitämään Ruoholahdesta vuokraamallaan jakeluaseman alueella neljää jakelulaitetta aikaisemman kolmen jakelulaitteen asemasta kertomusvuoden loppuun asti. Samalla merkittiin yhden jakelulaitteen pitämisoikeus irtisanotuksi päättymään 31. 12.

Kaupunginvaltuuston 2. 6. tekemän päätöksen perusteella vuokrattiin [6]) Vaasan Höyrymylly Oy:lle 900 m²:n suuruinen lisäalue korttelista n:o 177 Munkkisaaressa 1. 9. lukien pääasiassa aikaisemman sopimuksen mukaisin ehdoin.

Kaupunginvaltuuston 16. 6. tekemän päätöksen perusteella päätettiin [7]) oikeuttaa Oy. Finnish Stevedores Ab., Ab. Stevedoring Oy. ja Oy. Åkerman Ab. yhteisesti tai näiden toimesta perustettava yhtiö rakentamaan ja pitämään ahtaustoimintaa varten tarpeelliset rakennukset Länsisataman liikennealueella 31. 12. 1975 saakka. Samalla oikeutettiin Ab. Stevedoring Oy. pitämään varastonsa entisellä paikallaan entisestä vuokramaksusta 31. 7. 1955 saakka.

Kaupunginhallituksen yleisjaoston 10. 11. tekemän päätöksen perusteella oikeutettiin [8]) Valtion Viljavarasto rakentamaan kaksi sen Munkkisaaressa olevalle vuokra-alueelle ulottuvaa raidetta yleisjaoston päättämin ehdoin sekä samoin Suomen Kaapelitehdas Oy. rakentamaan Salmisaarelle yksityisraide yleisjaoston päättämin ehdoin.

Lämpö- ja vesijohtoteknillisten yhdistysten asettamalle yhteistyövaliokunnalle päätettiin [9]) vuokrata Eteläsataman pohjoisen siltavaraston 900 m²:n suuruinen varastoala näyttelyhuoneistoksi 8 päivän ajaksi helmikuun lopulla 1955 200 000 mk:n vuokrasta.

Kaupunginhallituksen yleisjaoston 24. 11. tekemän päätöksen perusteella oikeutettiin [10]) Oy. Koskilaiva Ab. rakentamaan Katajanokan vuota- ja öljyvaraston viereisen raiteen jatkoraiteen yksityisraiteeksen yleisjaoston päättämin ehdoin.

Rouva E. Kosken oikeus harjoittaa kahvin ja virvoitusjuomien myyntiä Katajanokan alueella päätettiin [11]) merkitä päättyneeksi 31. 12. 1953.

Kuorma-autojen Tilauskeskusyhdistykselle vuokrattiin [12]) 400 m²:n suuruinen Verkkosaaren alue n:o 12 1. 1. 1955 alkaen 20 000 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaikana kolme kuukautta.

Kertomusvuoden aikana lautakunta teki seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala, m²	Vuokrakausi	Indeksilukua vastaava perusvuokra vuodessa, m²:ltä	Päätös
Oy. Starckjohann & Co Ab.	Katajanokan alue II b	1 750	1. 4. 1954 alk. 6 kk irtis.	15 mk/1933=1 000	15. 2. 71 §
Oy. Huolintakeskus Ab.	Katajanokan alue II a	1 750	1. 4. 1954 alk. 6 kk irtis.	»	»
Kiitolinja Oy.	Ruoholahden varastoalue	248	1. 4. 1954 alk. 30. 6. 1955 asti	»	1. 3. 104 §
Oy. Hiilihuolto Ab.	Länsisataman korttelin n:o 254	1 500	16. 5. 1954 alk. 6 kk irtis.	14 mk/1933=1 000	29. 3. 197 §
Oy. Kolhi Ab.	Länsisataman korttelin n:o 254	1 140	16. 5. 1954 alk. 6 kk irtis.	»	»
Valtameri Oy.	Hernesaaren kortteli n:o 181	5 000	1. 7. 1954 alk. 31. 12. 1990 asti	240 mk/lokakuu 1951=100	24. 5. 329 §

[1]) Sat. lk. 29. 3. 198 §. — [2]) S:n 5. 4. 219 §. — [3]) S:n 24. 5. 341 §. — [4]) S:n 8. 6. 379 §. — [5]) S:n 21. 6. 410 §. — [6]) S:n 23. 8. 485 §. — [7]) S:n 18. 10. 631 §. — [8]) S:n 29. 11. 727, 728 §. — [9]) S:n 29. 11. 735 §. — [10]) S:n 13. 12. 774 §. — [11]) S:n 5. 4. 221 §. — [12]) S:n 1. 11. 678 §.

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala, m²	Vuokrakausi	Indeksilukua vastaava perusvuokra vuodessa, m²:ltä	Päätös
Suomen Kaapelitehdas Oy.	Salmisaaren alue 1	21 240	1. 7. 1954 alk. 31. 12. 1989 asti	20 mk/1933=1 000	24. 5. 330 §
Ab. Victor Ek Oy.	Katajanokan itäosan alue	1 200	16. 9. 1954 alk. 1 kk irtis.	15 mk/1933=1 000	13. 9. 560 §
Helsingin kaupungin puutavara- ja polttoainetoimisto	Verkkosaaren alue n:o 8	6 240	1. 10. 1954 alk. 6 kk irtis.	4 mk/1933=1 000	18.10.634 §
Oy. Koskilaiva Ab.	Katajanokanalue H 14	3 900	1. 11. 1954 alk. 6 kk irtis.	20 mk/1933=1 000	1. 11. 668 §
Wärtsilä-yhtymä Oy.	Munkkisaaren tk. n:o 176	16 070 930	1. 12. 1954 alk. 31. 12. 1999 asti 31. 12. 1967 asti	120 mk/lokakuu 1951=100	1. 11. 669 §
Velj. Pimiä Oy.	Verkkosaaren alue n:o 12	1 480	1. 1. 1955 alk. 31. 12. 1959 asti	8 mk/1933=1 000	1. 11. 686 §
Oy. Esso Ab.	Sörnäisten varastoalue n:o 7, 10, 12 ja 16	28 194	1. 1. 1955 alk. 6 kk irtis.	12:50/1933=1 000	15. 11. 700 §
Oy. Koskilaiva Ab.	Katajanokan varastoalue n:o 14	4 800	1. 1. 1955 alk. 6 kk irtis.	20 mk/1933=1000	15. 11. 718 §
Oy. Mercantile Ab.	Ruoholahden varastoalue n:o 55	6 300	1. 1. 1955 alk. 30. 6. 1956 asti	15 mk/1933=1 000	13. 12. 781 §

Kertomusvuoden aikana irtisanottiin tai purettiin seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyy	Päätös
Hiili ja Koksi Oy.	Länsisataman kortteli n:o 254, neljä eri varastoaluetta	15. 5. 1954	1. 2. 41 §
Oy. Starckjohann & Co Ab.	Katajanokan II alue	31. 3. 1954	15. 2. 71 §
Suomi-Filmi Oy.	Munkkisaaren tehdaskorttelin kaksi eri aluetta	31. 3. 1955 ja 31. 12. 1954	26. 4. 266 §
Helsingin Säilyke Oy.	Munkkisaaren tehdaskortteli	31. 3. 1955	»
Suomen Kaapelitehdas Oy.	Salmisaaren kolme eri aluetta	30. 6. 1954	24. 5. 330 §
Kaasulaitos	Verkkosaaren alueet n:o 422 ja 446	»	9. 8. 458 §
Jätekeskus Oy.	Länsisataman varastoalue V 10	15. 10. 1954	20. 9. 572 §
Wärtsilä-yhtymä Oy.	Munkkisaaren tk. n:o 176, kolme aluetta	30. 11. 1954	1. 11. 669 §
Verkkosaaren Savustamo Oy.	Verkkosaaren alue n:o 12	31. 12. 1954	1. 11. 686 §
Oy. Shell Ab.	Sörnäisten kaksi aluetta	31. 5. 1955	15. 11. 700 §
Oy. Koskilaiva Ab.	Katajanokan varastoalue n:o 14	31. 12. 1954	15. 11. 718 §
Puunvienti Oy.	Sörnäisten varastoalue	»	29. 11. 764 §
Oy. Mercantile Ab.	Ruoholahden varastoalue n:o 55	»	13. 12. 781 §
Paperihuolto Oy.	Länsisataman korttelin n:o 269 alue	30. 6. 1955	27. 12. 808 §
Ekströmin Koneliike Oy.	» » » » »	»	»

Hiilivarastoalueiden vuokrasopimukset päätettiin [1]) irtisanoa vuokrantarkistusta varten päättyviksi 30. 6. 1955.

Vuokraoikeuksien siirrot. Kalayhtymä Oy:n vuokraoikeus Verkkosaaren alueeseen siirrettiin [2]) herra A. Vesteriselle.

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Munkkisaaren tehdasrakennuksista Helsingin Säilyke Oy:lle, Marmorihiomo Oy:lle ja Suomi-Filmi Oy:lle vuokratut huoneistot ja rakennukset päätettiin [3]) irtisanoa päättyen sopimukset 31. 3. 1955, samoin Suomi-Filmi Oy:lle vuokrattu studiohuoneisto irtisanottiin päättyen vuokra-aika 31. 12. sekä Vilko Oy:lle ja Rakennustoimiston puisto-osastolle vuokratut huoneistot, joiden vuokra-aika päättyi 30. 11. Ab. Lars Krogius & Co Oy:lle Katajanokan asemarakennuksesta vuokratun toimistohuoneen vuokraoikeus merkittiin [4]) päättyväksi 30. 10. Helsingin Satama-

[1]) Sat. lk. 13. 12. 780 §. — [2]) S:n 24. 5. 328 §. — [3]) S:n 26. 4. 266 §. — [4]) S:n 24. 5. 343 §.

väen Osuusruokalalle vuokrattiin [1]) Katajanokan huoltorakennuksesta 14 m²:n suuruinen huone emännöitsijän asunnoksi 8 400 mk:n kuukausivuokrasta. Lautakunnan irtisanottua [2]) satamalaitoksen rakennuksista vuokrattujen varastotilojen vuokrasopimukset päättyviksi 31. 12. vuokrien tarkistusta varten päätettiin [3]) uudistaa ko. vuokrasopimukset uusin yksikkövuokrin ja muutoin entisin ehdoin. Oy. Ekströmin Koneliikkeen vuokrasopimus Länsisataman B makasiinin varasto-osastoon n:o 5 merkittiin [4]) päättyneeksi 30. 9., ja sama varastotila vuokrattiin Oy. John Nurmiselle 1. 10. alkaen irtisanomisaikana 6 kk 60 mk/m² suuruisesta kuukausivuokrasta. Ab. Stevedoring Oy:lle päätettiin [5]) vuokrata Katajanokan uudesta satamatyöntekijäin huoltorakennuksesta kolme eri huonetilaa, pinta-alaltaan 14 m², 26 m² ja 180 m², yhteensä 104 000 mk:n kuukausivuokrasta. Pakkahuoneen ulkopuolella toimiville vaakamestareille vuokrattiin [6]) 1. 1. 1955 alkaen 27 m²:n suuruinen huone I tullikamarin rakennuksesta 2 400 mk:n vuosivuokrasta irtisanomisaikana 6 kk ja muutoin tavanmukaisin ehdoin. Helsingin Satamaväen Osuusruokalalalle päätettiin [7]) luovuttaa Katajanokan huoltorakennuksen ravintolanpito-oikeus viiden vuoden ajaksi 70 000 mk:n korvauksesta kuukaudessa. Huolintakeskus Ab:lle vuokrattiin [8]) Eteläsataman uudesta tullivarastorakennuksesta 35 m²:n suuruinen huone 1. 12. alkaen 600 mk/m² kuukausivuokrasta, irtisanomisaika 6 kk. Ab. Stevedoring Oy:lle päätettiin [9]) vuokrata Matkustajalaiturin siltavarastosta 120 m²:n suuruinen varastotila 1. 11. alkaen 125 mk/m² kuukausivuokrasta, irtisanomisaika 6 kk sekä John Nurminen Oy:lle 160 m²:n suuruinen varastotila 1. 11. alkaen 125 mk/m² kuukausivuokrasta, irtisanomisaika 6 kk. Katajanokalla sijaitseva entinen satamatyöntekijäin huoltorakennus vuokrattiin [10]) rakennusviraston puhtaanapito-osastolle, 20.5 m²:n suuruista erillistä huonetta lukuunottamatta, 225 mk/m² kuukausivuokrasta irtisanomisaikana 6 kk. Huoltorakennuksen 20.5 m²:n suuruinen erillinen huone vuokrattiin autoilija A. Ahlforssille 225 mk/m² kuukausivuokrasta, irtisanomisaikana yksi kuukausi. Jätekeskus Oy:lle vuokrattiin [11]) Länsisataman C makasiinin varasto-osastot 1—4 ajaksi 1. 1. — 30. 6. 1955 60 mk/m² kuukausivuokrasta.

Munkkisaaren tehdasrakennusten myynti. Vuokratessaan [12]) Wärtsilä-yhtymä Oy:lle tehdaskortteli n:o 176:n lisäalueet satamalautakunta samalla luovutti alueella sijaitsevat Munkkisaaren tehdasrakennukset yhtiön omistukseen 31 milj. mk:n hinnasta 1. 12. alkaen.

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista, puuttumaan jääneistä tavaroista päätettiin suorittaa tavarain omistajille korvauksia seuraavat määrät: Kaivola Oy:lle 2 509 mk [13]), Oy. Enroth Ab:lle 10 605 mk [14]), Vesijohtoliike Huber Oy:lle 5 983 mk [15]), Laivaus ja Huolinta Oy:lle 7 512 mk [16]), Henry Nielsen Oy:lle 43 210 mk [17]), Alter Kotschackin teknokemialliselle tehtaalle 15 854 mk [18]), Merihuolto Oy:lle 17 679 mk [19]), Oy. Pellavalanka Ab:lle 1 060 mk [20]), Keskuslämpö Oy:lle 14 004 mk [21]). V tullikamarin [22]) ja Merivakuutus Oy. Argon [23]) korvauksanomukset hylättiin.

Hyväksytyt piirustukset. Lautakunta hyväksyi kertomusvuoden aikana seuraavat rakennuspiirustukset: Voinvientiosuusliike Valion Ehrenströmin siltavarastosta vuokratun varastotilan sisustustöiden [24]), sekä Ehrenströmin sillan alla sijaitsevan juustovaraston muutos- ja järjestelytöiden, J. G. Wickström Oy:n Verkkosaaren varastosuojan [25]), Suomen Höyrylaiva Oy:n Katajanokan varastoalueen H 11:n konttorikojun [26]), Valtion Viljavaraston Munkkisaaren tehdaskorttelin n:o 237 siilo- ym. rakennusten muutostöiden [27]), Helsingin kaupungin puutavara- ja polttoainetoimiston Verkkosaaren halkosahavajan [28]), Suomen Kaapelitehdas Oy:n Salmisaaren korttelin n:o 784 tehdas- ja varastohallin [29]), Velj. Pimiä Oy:n Verkkosaaren alueen n:o 12 kalansavustamorakennuksen [30]) sekä kaasulaitoksen Hanasaaren alueen vintturihuoneen [31]). Lisäksi lautakunta käsitteli lukuisia eri toiminimien, yhdistysten ym. vuokra-asioita ja muita oikeuksia koskevia anomuksia, jotka hyljättiin.

Myyntiveneiden pitäminen Kauppatorin altaissa. Kiinteistötoimiston talo-osaston pyy-

---

[1]) Sat. lk. 8. 6. 386 §. — [2]) S:n 21. 6. 419 §. — [3]) S:n 1. 11. 667 §. — [4]) S:n 9. 8. 446 §. — [5]) S:n 13. 9. 559 §. — [6]) S:n 1. 11. 670 §. — [7]) S:n 24. 5. 336 §. — [8]) S:n 1. 11. 671 §. — [9]) S:n 1. 11. 677 §. — [10]) S:n 29. 11. 733 §. — [11]) S:n 27. 12. 809 §. — [12]) S:n 1. 11. 669 §. — [13]) S:n 12. 4. 234 §. — [14]) S:n 26. 4. 272 §. — [15]) S:n 10. 5. 297 §. — [16]) S:n 29. 11. 755 §. — [17]) S:n 29. 11. 756 §. — [18]) S:n 29. 11. 757 §. — [19]) S:n 29. 11. 758 §. — [20]) S:n 29. 11. 759 §. — [21]) S:n 29. 11. 760 §. — [22]) 26. 4. 264 §. — [23]) S:n 12. 4. 235 §. — [24]) S:n 15. 2. 72 §, 18. 10. 644 §. — [25]) S:n 1. 3. 103 §. — [26]) S:n 21. 6. 415 §. — [27]) S:n 6. 9. 548 §. — [28]) S:n 18. 10. 634 §. — [29]) S:n 1. 11. 681 §. — [30]) S:n 1. 11. 686 §. — [31]) S:n 13. 12. 795 §.

dettyä, että satamalautakunta antaisi tarkemmat määräykset Kauppatorin altaiden käytöstä veneistä tapahtuvaan myyntiin, lautakunta päätti [1]), että Eteläsataman pohjoisessa altaassa omien tuotteiden myyntiä harjoittavien veneiden omistajien on poistettava veneensä altaasta toriajan päätyttyä ja että veneet saavat palata altaaseen aikaisintaan klo 6 aamulla, kuitenkin siten, että tavaroiden myynnin jälkeen veneitä saadaan pitää altaassa toriajan päätyttyäkin, jos niihin lastataan kaupungista ostettuja tavaroita, korkeintaan klo 16.00 saakka; että kalasumppuja saadaan pitää yön aikana ulkoaltaassa, mikäli siinä on tilaa sekä että Viron altaassa ei saa harjoittaa myyntiä ja että veneitä saadaan pitää tässä altaassa vain päivisin, ellei satamakonttori ole osoittanut pysyvää, määrättyä venepaikkaa venettä varten. Lisäksi lautakunta päätti pyytää, että kiinteistötoimiston talo-osasto valvoisi torikaupan yhteydessä myöskin veneistä tapahtuvaa kauppaa, koska se lisäkustannuksitta voisi tapahtua samalla kertaa ja koska satamalaitoksella itsellään ei ole työvoimaa tähän valvontatehtävään.

Lossin käyttäminen satama-alueella. Lautakunta oikeutti [2]) Helsingin Sosiaalidemokraattisen Nuorison Aluejärjestön järjestämään lossiyhteyden sataman vesialueella Tullisaaren ja Killingholman välillä sillä ehdolla, että lossin vaijeri painuu pohjaan saakka aina lossin kuljettua salmen yli ja että lossi varustetaan säädetyin kulkumerkein ja -valoin.

Vartiokylään johtavan väylän viitoittaminen. Suomen Moottoriveneklubin anottua, että Vartiokylään johtava väylä varustettaisiin viitoilla, lautakunta päätti [3]), että kysymyksessä oleva väylä varustetaan Herttoniemen ja Laajasalon välisen sillan pohjoispuolelle sijoitettavalla pohjoisviitalla sekä Laajasalon kanavan länsipuolelle sijoitettavalla eteläviitalla.

Vierailut satamassa. Kotkan satamalautakunta vieraili Helsingin satamassa 18. 6. Sanomalehdistön edustajille järjestettiin kiertokäynti satamassa 12. 8. Rotterdamin kaupungin ja eräiden sen järjestöjen edustajat, yhteensä 14 henkilöä, kävivät pormestari G. E. van Walsumin johdolla tutustumassa Helsingin satamaan 2—4. 10.

Kertomusvuoden aikana kävi virallisella vierailulla Helsingissä viisi ulkomaista laivasto-osastoa: kesäkuussa kaksi englantilaista hävittäjää, heinäkuussa yksi venäläinen risteilijä ja kaksi hävittäjää, kaksi ruotsalaista emälaivaa ja kuusi sukellusvenettä sekä elokuussa yksi norjalainen ja yksi amerikkalainen hävittäjä.

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Nosturitaksassa tarkemmin mainittuja maksuja, jotka satamalautakunta oli viimeksi vahvistanut 19. 5. 1952, päätettiin [4]) korottaa 1. 3. alkaen.

Satamaluotsausmaksut, jotka satamalautakunta vahvisti 28. 1. 1952, päätettiin [5]) korottaa 1. 3. alkaen.

Kalastuksesta Helsingin kaupunkiin kuuluvilla, kaupungin omistamilla vesialueilla kannettavat maksut vahvistettiin [6]) kertomusvuoden kesäkaudeksi samoiksi kuin edellisenä vuonna, nimittäin eri pyydyslajien osalta seuraavasti: nuotta ja isorysä 2 000 mk, silakkaverkko, verkko ja tavallinen rysä 200 mk, koukut sadalta 200 mk, katiska 300 mk, vetouistin 200 mk ja heittouistin 400 mk.

Laiturihuoltotaksa, jonka satamalautakunta vahvisti 2. 10. 1952, päätettiin [7]) korottaa 1. 4. alkaen.

Aluksille annettavan sähkövirran kytkentämaksu päätettiin [8]) vahvistaa 1 000 mk:ksi matkustaja-aluksilta sekä niiltä aluksilta, jotka ottavat sähkövirtaa vähintään kerran kahdessa viikossa. Muilta aluksilta oli maksu 1 500 mk kerralta. Aluksilta kannettavan sähkövirran kulutusmaksu vahvistettiin 12.5 mk:ksi/kW, myöhemmin se vielä korotettiin [9]) 15 mk:aan/kW.

Irtisanomisajoin vuokrattujen alueiden vuokrat kannettiin kertomusvuonna v:n 1953 tammi-lokakuun keskimääräisen indeksiluvun 12 172 (perusindeksi v:n 1914 ensi puolisko = 100) perusteella 1 110 % perusvuokrista korotettuina.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti pitkäaikaisin sopimuksin vuokrattujen alueiden vuokramaksut kannettiin 1. 4. 1954—31. 3. 1955 sopimusten määräysten mukaisesti v:n 1953 keskimääräisen indeksiluvun 12 152 perusteella 1 110 % korotettuina.

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle seuraavista asioista, jotka koskivat: Ehrenströmin siltavaraston muutospiirustuksia [10]); satamarakennusosaston työt-

[1]) Sat. lk. 24. 5. 326 §. — [2]) S:n 9. 8. 472 §. — [3]) S:n 9. 8. 473 §. — [4]) S:n 15. 1. 13 §. — [5]) S:n 15. 2. 67 §. — [6]) S:n 15. 3. 144 §. — [7]) S:n 29. 3. 201 §. — [8]) S:n 24. 5. 325 §. — [9]) S:n 29. 11. 736 §. — [10]) S:n 15. 1. 15 §.

tömyystöitä [1]); Seurasaaren sillan leventämistä ja vahvistamista [2]); oikeutta ylittää eräitä v:n 1953 tilien määrärahoja [3]); kastuneiden kellojen korjauskustannusten korvaamista eräille työntekijöille [4]); Kulosaaren sillan rakennustyöhön liittyviä järjestelyjä ja hankintoja [5]); Suomen Kaapelitehdas Oy:lle vuokrattavaksi ehdotetun alueen rajojen ja luovutusehtojen muuttamista [6]); Herttoniemen öljylaiturin ja sen päätepilarin välisen yhdyssillan leventämistä [7]); Pitäjänmäen Valimontien raiteistoa koskevaa sopimusehdotusta [8]); oikeutta ylittää eräitä rakennusmäärärahoja [9]); käytetyn kuorma-auton, nosturien ym. myymistä [10]); Eteläsataman uuden tullikamarirakennuksen kaluston hankintaa [11]); jaoston asettamista tutkimaan Eteläsataman rakennuksia varten myönnettyjen määrärahojen ylitystä [12]); Katajanokan uudelle laituriosalle rakennettavan II varastorakennuksen perustustöiden aloittamista sekä suunnittelukilpailun järjestämistä [13]); lausunnon saamista rautatiehallitukselta Katajanokan uudistettavan osan järjestelystä [14]); kaupunginkassaan suoritettavan konttokuranttikoron maksamista [15]); Länsisatamaan johtavan väylän suuntamerkkejä [16]); luvan myöntämistä moottorivenekilpailujen järjestämiseen [17]); määrärahan myöntämistä Katajanokan huoltorakennuksen kalustamista varten [18]); Hietalahden telakka-alueen laajentamista [19]); lisäalueen vuokraamista Vaasan Höyrymylly Oy:lle [20]); kaupungin työmaalla vaurioituneiden autojen korjauskustannusten ym. korvaamista [21]); alueen luovuttamista Länsisatamasta ahtausliikkeiden käyttöön [22]); eräiden rakennusmäärärahojen käyttöä [23]); tp. toimistoapulaisen palkkaamista kansliaosastolle [24]); Katajanokan huoltorakennuksessa olevan asunnon määräämistä virka-asunnoksi [25]); autojen pysäköimispaikkaa Eteläsataman laiturialueella [26]); sähkölaitoksen Suvilahden aseman lauhdevesijohdon jatkamista [27]); pitämättä jääneen vuosiloman osan korvaamista satamarakennuspäällikkö Backbergille [28]); lisämäärärahan myöntämistä eräitä töitä varten [29]); satamarakennusosaston insinöörin P. J. Kivekkään virkamatkaa Itävaltaan [30]); eräiden varastoimis- ja laiturihuolto-osaston vakinaisten virkojen lakkauttamista [31]); satamatyöntekijöiden huoltorakennuksia [32]); postitullikomitean mietintöä [33]); satamajohtaja Eiron ja varastoimistoimen johtajan Ehnbergin lähettämistä virkamatkalle Skandinavian maiden suursatamiin [34]); oikeutta ylittää eräitä satamalaitoksen palkkatileillä olevia määrärahoja [35]); Eteläsataman uudessa tullivarastorakennuksessa sattuneiden vesivaurioiden korjaamista [36]); talousarvioehdotusta v:ksi 1955 [37]); turkislakkien hankintaa laiturihuollon tavaranmerkitsijöille ym. [38]); Katajanokan satamatyöntekijöiden ruokailuparakin purkamista [39]); liikennelaitoksen vuosikorttien jakoperusteista johtuvaa satamalaitoksen talousarvion täydentämistä [40]); määrärahan myöntämistä ruoppaustyön suorittamiseen [41]); eräitä v:n 1955 talousarvioon ehdotettuja määrärahoja [42]); Herttoniemen huvilan n:o 16 korotetun tilitysvuokran merkitsemistä v:n 1955 talousarvioon [43]); raiteiden rakentamisluvan myöntämistä Valtion Viljavarastolle [44]); Oulunkylässä ja Malmilla rautatien yli johtavan kolmen maantiesillan leventämistä [45]); Salmisaaren kortteliin n:o 784 ulottuvan raiteen rakentamisluvan myöntämistä [46]); Verkkosaaressa olevan työmaan toimistokopista anastetun omaisuuden korvaamista [47]); viranhaltijain ylitöiden valvonnan tehostamista [48]); yksityisraiteen rakentamista Koskilaiva Oy:n varastoalueelle Katajanokalla [49]); palkkaluokituskomitean mietintöä [50]); Katajanokan entisen satamatyöntekijäin huoltorakennuksen käyttötarkoituksen muuttamista [51]); satamalaitoksen verkostosta aluksille myytävän sähkön hinnan vahvistamista [52]); Sörnäisten ja Ka-

---

[1]) Sat. lk. 26. 1. 22 §, 15. 2. 79 §, 18. 10. 647 §, 1. 11. 685 §. — [2]) S:n 1. 2. 52 §. — [3]) S:n 1. 2. 57 §, 1. 3. 116 §. — [4]) S:n 1. 2. 36 §, 15. 2. 70 §, 26. 4. 258 §, 24. 5. 347 §, 9. 8. 459 §, 23. 8. 494 §, 6. 9. 523 §, 5. 10. 603 §, 29. 11. 731 §. — [5]) S:n 1. 3. 121 §, 15. 3. 158 §, 12. 4. 242 §. — [6]) S:n 15. 3. 136 §. — [7]) S:n 15. 3. 143 §. — [8]) S:n 15. 3. 148 §. — [9]) S:n 15. 3. 163 §, 20. 3. 175 §. — [0]) S:n 5. 4. 213 §, 10. 5. 289 §, 1. 11. 682 §, 13. 12. 796 §. —) S:n 5. 4. 215 §. — [12]) S:n 5. 4. 216 §. — [3]) S:n 5. 4. 217 §, 31. 5. 352 §. — [14]) S:n 5. 4. 217 §. — [15]) S:n 12. 4. 243 §. — [16]) S:n 26. 4. 253 §. — [7]) S:n 26. 4. 261 §. — [8]) S:n 26. 4. 263 §. — [9]) S:n 26. 4. 265 §. — [20]) S:n 26. 4. 267 §. — [21]) S:n 26. 4. 275 §, 23. 8. 498 §. — [22]) S:n 10. 5. 292 §. — [23]) S:n 10. 5. 295 §, 24. 5. 332 §. — [24]) S:n 10. 5. 298 §. — [25]) S:n 10. 5. 299 §. — [26]) S:n 24. 5. 337 §, 23. 8. 503 §. — [27]) S:n 31. 5. 353 §. — [28] S):n 31. 5. 355 §. — [29]) S:n 31. 5. 357 §. — [30]) S:n 8. 6. 376 §, 9. 8. 470 §. — [31]) S:n 8. 6. 381 §. — [32]) S:n 16. 6. 399 §, 15. 11. 7 14 §. — [33]) S:n 23. 8. 487 §. — [34]) S:n 23. 8. 488 §. — [35]) S:n 23. 8. 496 §. — [36]) S:n 23. 8. 501 §. — [37]) S:n 24. 8. 510 §. — [38]) S:n 6. 9. 522 §. — [39]) S:n 6. 9. 524 §. — [40]) S:n 20. 9. 570 §. — [41]) S:n 20. 9. 588 §. — [42]) S:n 20. 9. 589 §. — [43]) S:n 5. 10. 615 §. — [44]) S:n 1. 11. 663 §. — [45]) S:n 1. 11. 665 §. — [46]) S:n 1. 11. 683 §. — [47]) S:n 15. 11. 706 §. — [48]) S:n 15. 11. 716 §. — [49]) S:n 15. 11. 718 §. — [50]) S:n 22. 11. 720 §. — [51]) S:u 29. 11. 733 §. — [52]) S:n 29. 11. 736 §.

tajanokan välille suunnitellun rautatieyhteyden varmistamista [1]); Sörnäisten niemen raiteiston järjestelyä ja Pasilan—Kumpulan — Sörnäisten radansuunnitelmaa [2]); Meriaseman rakennusten rakennustöitä hoitamaan asetetun rakennustoimikunnan lakkauttamista [3]); oikeutta ylittää eräillä tileillä olevia määrärahoja sekä määrärahojen siirtämistä [4]).

Palkkalautakunnalle tehtiin esityksiä asioista, jotka koskivat: satamapalveluskuntaan kuuluvain oikeuttamista kantamaan ns. kiinnitysmaksuja [5]); eräiden satamalaitoksen virkojen täyttämistä niitä haettavaksi julistamatta [6]); määrärahan myöntämistä sairauslomasijaisten palkkaamiseen [7]); varastoimistoimen apulaisjohtajan T. V. J. Teräksen oikeuttamista pitämään sivutointa [8]).

Lausuntoja. Kaupunginhallitukselle annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: yleisen talletusmakasiinin valvojan palkkiota [9]); Meilahden souturadan rakennelmien kunnostamista ja säilyttämistä [10]); Paraisten Kalkkivuori Oy:n oikeuttamista rakentamaan liikennetunneli Vilhovuoren kadulta tontilleen Sörnäisten Rantatien varrella [11]); Helsingin Kauppakamarin esitystä sen edustajan valitsemisesta satamalautakuntaan [12]); Suomenlinnan ja kaupungin välisen kulkuyhteyden järjestämistä [13]); Mustikkamaan kansanpuiston vanhan laiturin purkamista [14]); Karjakunnan anomusta tehdastontin n:o 6/272 vuokra-ajan pidentämisestä [15]); Herttoniemen teollisuusalueen osan asemakaavan muutosehdotusta [16]); työttömien sijoittamista vakinaisiin töihin [17]); pesulauttojen sijoittamista [18]); Töölön sokeritehtaan kapearaiteisen rautatien muuttamista normaaliraiteiseksi [19]); satamalaitoksen autonosturin aiheuttamaa liikennevauriota [20]); työkirjan käytäntöönottamista [21]); Vartiokylän lahteen johtavan väylän viitoittamisen lopettamista [22]); Helsingin tullimiehet -nimisen yhdistyksen esitystä yhdistyksen edustajan valitsemisesta lastien käsittelyn rationalisoimista tutkimaan asetettuun komiteaan [23]); pelastusveneen ja -välineiden hankkimista Rajasaarelle [24]); kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomusta v:lta 1953 [25]); Suvilahteen suistavan viemärin jatkamista [26]); puutavaran luovuttamista Työväen Pursiseuran laiturin korjaamiseen [27]); työturvallisuustoiminnan järjestämistä [28]); satamarakennuspäällikkö Backbergin valitusta hänelle annetusta kurinpidollisesta varoituksesta [29]); Santahaminan liikenneyhteyksien parantamista [30]); Hietalahden telakan alamuuntajan syöttökaapelin sijoitusta [31]); meripelastusristeilijän hankkimista Helsinkiin [32]); vuokra-autoilija E. Kaartisen korvausanomusta [33]); Länsisataman Hietasaarenkadun raiteiden järjestelyä [34]); Pitäjänmäen Valimontien raiteistoa koskevaa sopimusehdotusta [35]); Kulosaaren Mäntysaarenrinteen laiturin kunnostamista [36]); Pitkänsillan leventämistä [37]); matkustajapaviljongin ym. rakennusmäärärahain ylittämistä [38]); sähkökaapelin vetämistä Saukonkadun alitse [39]); Helsingin merimieshuoneen rahastojen käyttöä [40]); sorsien talvehtimisen helpottamista Töölön lahdessa [41]); Merimieskodin rakentamista Helsinkiin [42]); Merisatamassa sijaitsevan laiturin kunnostamista ja sen luovuttamista palolaitoksen käyttöön [43]); vuositilintarkastajain ja irtaimen omaisuuden tarkastajain kertomuksia v:lta 1953 [44]); Ruoholahden liikenneristeyksen rautatie- ja katuliikenteen järjestelysuunnitelmaa sekä Lauttasaarenkadun sillan suunnittelukilpailua [45]); rautatieasiain yhtenäistämiskomitean mietintöä [46]); lisäalueiden vuokraamista Wärtsilä-yhtymä Oy:lle [47]); elintarvikehuollon järjestelyn ja valvonnan keskittämistä [48]); tullirakennuksen rakentamista posti- ja lentorahtitavaran tullikäsittelyä varten [49]); Marian sairaalan vanhan osan korjaus- ja laajentamissuunnitelmaa [50]); Suomen Merimieslähetysseuran avustamista [15]); vesialueen vuokraamista Sörnäisten Rantatien varrelta Paraisten Kalkkivuori Oy:lle sekä yhtiön oikeuttamista rakentamaan ja pitä-

[1]) Sat. lk. 29. 11. 742 §. — [2]) S:n 13. 12. 776 §. — [3]) S:n 27. 12. 818 §. — [4]) S:n 5. 10. 616 §, 1. 11. 672 §, 15. 11. 699 §, 29. 11. 734 §, 13. 12. 794 §, 27. 12. 826 §. — [5]) S:n 15. 2. 67 §. — [6]) S:n 10. 5. 301 §, 13. 9. 555 §, 13. 12. 793 §. — [7]) S:n 20. 9. 579 §, 13. 12. 789 §. — [8]) S:n 13. 12. 786 §. — [9]) S:n 15. 1. 10 §. — [10]) S:n 1. 2. 32 §. — [11]) S:n 1. 2. 34 §. — [12]) S:n 15. 2. 66 §. — [13]) S:n 15. 2. 68 §, 29. 3. 193 §. — [14]) S:n 15. 2. 69 §. — [15]) S:n 15. 2. 88 §. — [16]) S:n 20. 2. 93 §. — [17]) S:n 1. 3. 101 §. — [18]) S:n 1. 3. 102 §, 24. 5. 333 §. — [19]) S:n 1. 3. 106 §. — [20]) S:n 1. 3. 114 §. — [21]) S:n 1. 3. 122 §. — [22]) S:n 15. 3. 139 §. — [23]) S:n 15. 3. 141 §. — [24]) S:n 15. 3. 161 §. — [25]) S:n 29. 3. 203 §. — [26]) S:n 5. 4. 214 §. — [27]) S:n 5. 4. 218 §. — [28]) S:n 12. 4. 229 §. — [29]) S:n 12. 4. 230 §. — [30]) S:n 26. 4. 254 §. — [31]) S:n 26. 4. 256 §. — [32]) S:n 26. 4. 259 §. — [33]) S:n 26. 4. 276 §. — [34]) S:n 10. 5. 296 §. — [35]) S:n 24. 5. 331 §. — [36]) S:n 24. 5. 346 §. — [37]) S:n 31. 5. 354 §. — [38]) S:n 3. 6. 359 §. — [39]) S:n 8. 6. 379 §. — [40]) S:n 21. 6. 409 §. — [41]) S:n 21. 6. 413 §. — [42]) S:n 21. 6. 414 §. — [43]) S:n 21. 6. 423 §. — [44]) S:n 9. 8. 448, 449 §. — [45]) S:n 23. 8. 480 §. — [46]) S:n 23. 8. 482 §. — [47]) S:n 23. 8. 483 §. — [48]) S:n 23. 8. 484 §. — [49]) S:n 23. 8. 486 §. — [50]) S:n 23. 8. 500 §. — [51]) S:n 24. 8. 505 §.

mään Sörnäisten Rantatien yli johtava kuljetuslaite [1]); vapaasataman perustamista Hankoon [2]); Tukkukauppojen Oy:n oikeuttamista rakentamaan rautatieraiteet Työpajankadun poikki kortteliin n:o 280 [3]); kiinteistöjen uudelleen arviointia [4]); Kyläsaaren teollisuus- ja varastoalueen katu-, rautatie- ja viemäritöitä [5]); Laajasalon kanavan kunnossapitoa [6]); Suvilahden—Herttoniemen korkeajännitelinjan siirtämistä [7]); rakennusmestari P. Nopolan valitusta satamarakennusosaston rakennusmestarin viran täyttämisestä [8]); betonikurssimaksun suorittamista [9]); rakennustoimintaan kuuluvien sähkö-, putki- ja maalaustöiden suorittamista kaupungin toimesta [10]); Suomi-Filmi Oy:n korvausanomusta [11]); Laajasalon öljyalueiden tieyhteyden parantamista [12]); Kulosaaren sillan Sörnäisten liitosteiden ja Sörnäisten niemen raiteiston järjestelyn koskeman alueen asemakaavanmuutosta [13]); Herttoniemen öljysatamasta vuokratun alueen täyttämistä [14]); keskustan asemakaavaa [15]); Oy. Telakka Ab:n valitusta Sirpalesaaren vuokra-ajan pidentämisanomuksen hylkäämisestä [16]); tullilaitoksen edustusta satamalautakunnassa [17]); Eteläsataman vanhan matkustajapaviljongin käyttämistä torikauppiaiden rattaiden ja pöytien säilytykseen [18]); satamaradan ja Ruoholahden tasoristeyksen turvalaitteiden täydentämistä [19]); Herttoniemen siltaa sekä Herttoniemen esikaupunkiradan ja päätien suunnitelmaa [20]); Kyläsaaren alueen VK 685:n korkeustasojen vahvistamista [21]); Hopeasalmen itäosan syventämistä [22]); Katajanokan huoltorakennuksen käyttöä [23]); lähivuosien katu-, viemäri- ja vesijohtorakennustöitä [24]); Kansaneläkelaitoksen oikeuttamista rakentamaan venelaituri Munkkiniemeen [25]); yksityisen venelaiturin rakentamista Lauttasaareen [26]); satamaradan Leppäsuon tasoristeyksen sulkemista [27]).

K i i n t e i s t ö l a u t a k u n n a l l e annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: tehdastontin n:o 3a/272 vuokra-ajan pidentämistä [28]); Laajasalon Tallbackanimisen huvilapalstan vuokra-ajan pidentämistä [29]); tehdaskorttelin n:o 272 tontin n:o 9 ja tehdaskorttelin n:o 273 tontin n:o 11 vuokra-ajan pidentämistä [30]); alueen vuokraamista Puukonttori Oy:lle tehdaskorttelista n:o 280 [31]); ylikäytävän rakentamista rautatieraiteiden poikki Kyläsaaren alueella [32]); varastoalueen vuokraamista Herttoniemen öljysatamasta Polttoaine Osuuskunnalle [33]); Oy. Skanoil Ab:n oikeuttamista rakentamaan putkijohto Bensiinikadun yli Herttoniemen öljysatamassa [34]); Vattuniemen karien ja niitä vastapäätä olevan Lauttasaaren alueen vuokraamista Helsingfors Segelsällskap -nimiselle purjehdusseuralle [35]); Hietaniemen hautausmaan Lapinlahden puoleisen rannan vesialueen täyttämistä [36]); kahden tasoristeyksen pitämisen sallimista Valimontiellä [37]); tehdaskorttelin n:o 277 tonttien vuokra-ajan pidentämistä [38]).

L i i k e n n e l a i t o k s e n l a u t a k u n n a l l e annettiin lausunto asiasta, joka koski Helsingin paikallisliikenteen kehittämistä [39]).

Henkilökunta

Kassa- ja tilivirasto. Osaston palveluksesta myönnettiin ero seuraaville: vs. toimistoapulaiselle L. E. Rikbergille 1. 9. lukien [40]); vahtimestari P. K. A. Sulinille 16. 10. lukien [41]); toimistoapulaisen virkaa määrättiin viransijaisena hoitamaan neiti L. K. Nyman 4. 10. lukien [42]).

Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto. Eläkkeelle siirtyivät seuraavat: toimentaja H. M. Forsskåhl 1. 7. lukien [43]); varastomies E. V. Lindqvist 12. 9. lukien [44]); varastomies O. B. Westerlund erosi 1. 11. lukien [45]). Talonmies N. A. Vesari kuoli 9. 11. Haettavana

---

[1]) Sat. lk. 24. 8. 507, 508 §. — [2]) S:n 6. 9. 520 §. — [3]) S:n 6. 9. 526 §. — [4]) S:n 6. 9. 550 §. — [5]) S:n 6. 9. 551 §. — [6]) S:n 20. 9. 566 §. — [7]) S:n 2. 9. 567 §. — [8]) S:n 5. 10. 604 §. — [9]) S:n 5. 10. 614 §. — [10]) S:n 18. 10. 629 §. — [11]) S:n 18. 10. 630 §. — [12]) S:n 18. 10. 632 §. — [13]) S:n 18. 10. 633 §. — [14]) S:n 18. 10. 638 §. — [15]) S:n 18. 10. 639 §. — [16]) S:n 1. 11. 662 §. — [17]) S:n 15. 11. 698 §. — [18]) S:n 29. 11. 732 §. — [19]) S:n 29. 11. 739 §. — [20]) S:n 29. 11. 740 §. — [21]) S:n 29. 11. 765 §. — [22]) S:n 27. 12. 811 §. — [23]) S:n 27. 12. 812 §. — [24]) S:n 27. 12. 815 §. — [25]) S:n 27. 12. 816 §. — [26]) S:n 27. 12. 817 §. — [27]) S:n 27. 12. 824 §. — [28]) S:n 15. 1. 14 §. — [29]) S:n 15. 3. 142 §. — [30]) S:n 8. 6. 377 §. — [31]) S:n 21. 6. 411 §. — [32]) S:n 9. 8. 455 §. — [33]) S:n 6. 9. 521 §. — [34]) S:n 6. 9. 549 §. — [35]) S:n 13. 9. 562 §. — [36]) S:n 20. 9. 569 §. — [37]) S:n 20. 9. 575 §. — [38]) S:n 15. 11. 709 §. — [39]) S:n 27. 12. 806 §. — [40]) S:n 6. 9. 538 §. — [41]) S:n 5. 10. 620 §. — [42]) S:n 5. 10. 619 §. — [43]) S:n 21. 6. 422 §. — [44]) S:n 6. 9. 536 §. — [45]) S:n 15. 11. 705 §.

olleisiin virkoihin nimitettiin: lämpöjohtomekaanikon virkaan talonmieslämmittäjä G. B. Forsström 1. 2. lukien [1]); varaston apulaisesimiehen virkaan varastomies V. J. Rantanen 1. 3. lukien [2]); toimentajan virkoihin vs. toimentajat M. L. Hämäläinen ja R. S. Weckström 1. 3. lukien sekä toimistoapulainen I. C. C. M. Kotte 16. 10. lukien [3]); 41. palkkaluokan insinöörin virkaan diplomi-insinööri V. S. Heinonen 6. 9. lukien [4]) sekä jäähdytyslaitoksen konemestarin virkaan ylikonemestari P. J. Hurtta 1. 12. lukien [5]).

Tp. tavaranmerkitsijä L. R. Suotamo määrättiin viransijaisena hoitamaan tavaranmerkitsijän virkaa 1. 10. lukien [6]).

Virkoja haettavaksi julistamatta nimitettiin [7]) laiturihuollon esimiesten virkoihin vt. laiturihuollon esimiehet B. T. Lindqvist ja B. Å. Forsell sekä tavaranmerkitsijäin virkoihin vt. tavaranmerkitsijät A. Berggren, E. O. Keijälä, K. S. Lindholm ja E. O. Sinervo 1. 7. lukien. Samoin virkoja haettavaksi julistamatta nimitettiin [8]) tavaranmerkitsijäin virkoihin tp. tavaranmerkitsijät E. A. Ryyppö ja T. B. Sohlberg 1. 1. lukien.

Seuraavat jo aikaisemmin virasta pidätetyt henkilöt todettiin [9]) virkansa menettäneiksi: jäähdytyslaitoksen konemestari E. E. Heliö, hissilaitoksen koneenhoitaja A. G. Stigell, laiturihuollon esimiehet E. T. Kolehmainen ja C. A. Virman, laiturihuollon apulaisesimies M. E. Ryyppö ja tavaranmerkitsijät K. E. Andersson, J. J. Bäckström, K. A. Forsell, A. Hupponen, I. V. Orrström, V. Spännäri ja Ö. A. Åkerberg.

Tilapäisiin viranhaltijoihin kuuluvista nosturihoitajista neljä siirtyi eläkkeelle.

Satamarakennusosasto. Henkilökunnasta insinööri I. R. Helander kuoli 8. 7. Osaston palveluksesta myönnettiin ero toimistoapulaisille I. S. Turuselle 11. 2. lukien [10]) ja L. A. Antilalle 1. 12. lukien [11]).

Mittausteknikko W. Winqvist siirtyi eläkkeelle 9. 9. lukien [12]).

Haettavina olleisiin virkoihin nimitettiin seuraavat henkilöt: 31. palkkaluokan rakennusmestarin virkoihin rakennusmestarit J. N. Nurminen [13]) 1. 3. lukien, I. Roininen [14]), E. H. Stenberg [15]) ja N. Kontsas [16]) 1. 1. 1955 lukien; toimistoapulaisen virkoihin tp. toimistoapulainen S. M. Järnström [17]) 1. 4. lukien, ylioppilas P. K. Koskinen [18]) 1. 12. lukien sekä vs. toimistoapulainen T. R. Kylliäinen [19]) 1. 1. 1955 alkaen; 38. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari E. R. V. Fagerström [14]) 1. 1. 1955 alkaen; 37. palkkaluokan rakennusmestarin virkoihin rakennusmestarit L. J. Järvinen [14]) ja N. T. Swahn [20]) 1. 1. 1955 alkaen; 35. palkkaluokan rakennusmestarin virkoihin rakennusmestarit L. O. Tohka [14]), T. O. Kamppi [14]), H. Miettinen [20]) ja A. E. Teräsvirta [21]) 1. 1. 1955 alkaen; 33. palkkaluokan rakennusmestarin virkoihin rakennusmestarit J. R. Nurminen [14]), R. O. Raatikainen [14]), A. N. Viitala [20]) ja O. A. Kanervo [20]) 1. 1. 1955 alkaen; 35. palkkaluokan mittausteknikon virkaan mittausteknikko H. Mäki [22]) 1. 11. lukien ja 33. palkkaluokan mittausteknikon virkaan rakennusmestari E. O. Koivunen [23]) 1. 1. 1955 alkaen.

Apulaisinsinöörit R. I. Carling ja H. J. A. A. Lepäsmaa määrättiin [24]) hoitamaan viransijaisena kahta avoinna olevaa 42. palkkaluokan insinöörin virkaa 1. 10. lukien.

Toimistoapulainen I. T. Lahtinen määrättiin [25]) hoitamaan avoinna olevaa toimistoapulaisen virkaa sekä tp. toimistoapulainen M.-L. Weckström hoitamaan viransijaisena Lahtisen virkaa 16. 10. lukien. Toimistoapulainen T. R. Kylliäinen määrättiin [26]) viransijaisena hoitamaan avoinna olevaa toimistoapulaisen virkaa 1. 12. lukien. Insinööri A. A. Mäntylä määrättiin [27]) viransijaisena hoitamaan 41. palkkaluokan apulaisinsinöörin virkaa 1. 1. 1955 lukien viran vakinaisen haltijan hoitaessa 42. palkkaluokan insinöörin virkaa.

Sairauslomat. Viranhaltijoille ja työsuhteessa oleville virkasäännön mukaisia sairauslomaetuja nauttiville myönnettiin sairauslomia kertomusvuoden kuluessa 277 tapauksessa. Sairauslomapäivien lukumäärä oli 5 325, joista 3 472 päivää täysin palkkaeduin, 1 814 päivää 2/3 palkkaeduin ja 39 päivää ilman palkkaa.

---

[1]) Sat. lk. 15. 1. 16 §. — [2]) S:n 1. 2. 38 §. — [3]) S:n 15. 2. 84 §, 5. 10. 618 §. — [4]) S:n 23. 8. 499 §. — [5]) S:n 29. 11. 738 §. — [6]) S:n 13. 9. 555 §. — [7]) S:n 8. 6. 380 §. — [8]) S:n 18. 10. 628 §. — [9]) S:n 29. 3. 199 §. — [10]) S:n 15. 1. 17 §. — [11]) S:n 1. 11. 684 §. — [12]) S:n 9. 8. 474 §. — [13]) S:n 1. 2. 37 §. — [14]) S:n 23. 8. 489 §. — [15]) S:n 1. 11. 666 §. — [16]) S:n 13. 12. 793 §. — [17]) S:n 29. 3. 192 § — [18]) S:n 15. 11. 703 §. — [19]) S:n 27. 12. 813 §. — [20]) S:n 18. 10. 641 §. — [21]) S:n 13. 12. 793 §. — [22]) S:n 5. 10. 606 §. — [23]) S:n 27. 12. 823 §. — [24]) S:n 6. 9. 541 §. — [25]) S:n 18. 10. 643 §. — [26]) S:n 29. 11. 763 §. — [27]) S:n 27. 12. 814 §.

Satamalaitoksen palveluksessa oli 31. 12. yllämainittujen lisäksi, paitsi satamarakennusosaston työsuhteessa olevaa henkilökuntaa, satamakonttorissa ja varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla 77 työsuhteessa olevaa, joiden sairauslomat myönnettiin työntekijöiden sairausapua koskevien määräysten perusteella.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten pinta-ala oli kertomusvuoden päättyessä 77 050 m² ja Länsisataman varastorakennusten 41 400 m². Eteläsataman uusi tullivarastorakennus, pinta-alaltaan 7 115 m², oli käytössä 6. 4. lukien, vaikka rakennuksen viimeistelytyöt olivat vielä kesken. III tullikamari sekä satamalaitoksen kassa- ja tiliviraston III haara-osasto ja B laiturihuoltokonttori muuttivat uuteen varastorakennukseen 4. 9. Rakennuksen virallinen luovutus tullilaitoksen käyttöön tapahtui 28. 8. Ehrenströmintien siltavarastoista oli eteläinen, 3 985 m², osittain käytössä maaliskuusta alkaen ja pohjoinen, 1 440 m², 23. 11. alkaen.

Katajanokan vientivarastorakennus, pinta-alaltaan 1 850 m², otettiin väliaikaisesti käyttöön kesäkuusta alkaen. Rakennus otettiin vastaan rakennusviraston talorakennusosastolta 26. 8. suoritetussa katselmuksessa.

Pysyväisten, vähintään 2 m:n syvyisten laiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä yhteensä 6 273 m. Edellisen vuoden aikana valmistuneeseen Hanasaaren laiturinosaan kiinnitettiin ensimmäinen alus hiililastiaan purkamaan 5. 2. Edellä mainittuun laituripituuteen ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä tilapäisiä purkauslaitureita, vaikka niiden syvyys olisi yli 2 m.

Satamain rautatieraiteiden pituus oli vuoden lopussa 64 596 m. Varasto- ja teollisuusalueiden raiteiden pituus oli 16 426 m, josta Malmin asemalla olevien raiteiden osuus oli 1 894 m.

Kertomusvuoden aikana täytettiin vesialueita 56 760 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 16 780 m².

Satamalaitoksella oli kertomusvuoden päättyessä 56 laiturinosturia. Katajanokanlaiturin uudistettavalla osalla olleet kuusi vanhentunutta nosturia eivät olleet käytössä. Näistä kaksi myytiin Oy. Koskilaiva Ab:lle yhteensä 2.45 milj. mk:n hinnasta kaupunginhallituksen yleisjaoston annettua 3. 11. myymiseen suostumuksensa.

Wärtsilä-yhtymä Oy. Crichton-Vulcan toimitti lautakunnan 7. 12. 1953 tekemän päätöksen mukaisesti tilatut kaksi 1.5—3 tonnin jäykkäpuominosturia elokuussa Eteläsataman Matkustajalaiturille. Lautakunnan 29. 5. 1953 tekemän päätöksen mukaisesti Kone Oy:ltä Jätkäsaarenlaiturille tilatuista kahdesta 3—6 tonnin nivelpuominostureista toinen toimitettiin elokuussa ja toinen marraskuussa.

Maaliskuussa saatiin Jones-merkkinen 6 tonnin liikkuva nosturi (autonosturi) samoin Bauche-merkkinen vaununsiirtotraktori. Satamalaitoksella oli siten kertomusvuoden päättyessä 13 liikkuvaa nosturia, neljä vaununsiirtotraktoria ja 29 haarukkatrukkia. Henkilöautoja oli laitoksen omistuksessa viisi ja samoin kuorma-autoja viisi.

Satamaliikenne

Helsingin satama oli avoinna koko vuoden samoin kuin edellisenäkin vuonna.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 5 740 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 385 394 rekisteritonnia ja sieltä lähti 5 722 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 372 158 rekisteritonnia. Edellisenä vuonna saapui 5 411 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 042 156 rekisteritonnia ja lähti 5 421 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 043 881 rekistertionnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä lisääntyi 329 ja vetomäärä 343 238 rekisteritonnia eli 16.8 %; lähteneiden alusten lukumäärä lisääntyi 301 ja vetomäärä 328 277 rekisteritonnia eli 16.1 %.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia
Saapuneet alukset:						
Tammikuu	152	137 660	44	9 349	196	147 009
Helmikuu	81	79 953	—	—	81	79 953
Maaliskuu	67	50 758	—	—	67	50 758
Huhtikuu	164	151 865	7	1 385	171	153 250
Toukokuu	215	189 197	352	22 827	567	212 024
Kesäkuu	237	208 210	339	22 548	576	230 758
Heinäkuu	262	236 369	364	26 435	626	262 804
Elokuu	260	220 191	500	33 942	760	254 133
Syyskuu	272	245 202	520	33 874	792	279 076
Lokakuu	246	215 974	573	35 571	819	251 545
Marraskuu	206	205 253	432	28 648	638	233 901
Joulukuu	233	214 270	214	15 913	447	230 183
Koko vuosi	2 395	2 154 902	3 345	230 492	5 740	2 385 394
Kotipaikka:						
Helsinki	763	815 987	80	13 297	843	829 284
Muualla kotimaassa	361	286 004	3 265	217 195	3 626	503 199
Ulkomailla	1 271	1 052 911	—	—	1 271	1 052 911

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia
Lähteneet alukset:						
Tammikuu	151	131 302	44	9 349	195	140 651
Helmikuu	88	94 145	—	—	88	94 145
Maaliskuu	46	34 901	—	—	46	34 901
Huhtikuu	163	148 087	7	1 385	170	149 472
Toukokuu	222	199 304	338	21 916	560	221 220
Kesäkuu	242	215 608	342	22 521	584	238 129
Heinäkuu	261	233 144	375	27 373	636	260 517
Elokuu	252	216 144	493	32 628	745	248 772
Syyskuu	279	247 397	505	33 770	784	281 167
Lokakuu	258	227 593	584	36 361	842	263 954
Marraskuu	195	192 143	433	28 767	628	220 910
Joulukuu	230	202 407	214	15 913	444	218 320
Koko vuosi	2 387	2 142 175	3 335	229 983	5 722	2 372 158
Kotipaikka:						
Helsinki	761	819 589	80	13 297	841	832 886
Muualla kotimaassa	372	291 188	3 255	216 686	3 627	507 874
Ulkomailla	1 254	1 031 398	—	—	1 254	1 031 398

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 342 eli 16.7 % ja vetomäärä 309 859 nettorekisteritonnia eli 16.8 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 324 eli 15.7 % ja vetomäärä 295 407 nettorekisteritonnia eli 16.0 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 124, yhteensä 1 101 991 nettorekisteritonnia eli 51.1 % ja ulkomaalaisia 1 271, yhteensä 1 052 911 nettorekisteritonnia eli 48.9 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluk-

sista oli suomalaisia 1 133, yhteensä 1 110 777 nettorekisteritonnia eli 51.8 % ja ulkomaisia 1 254, yhteensä 1 031 398 nettorekisteritonnia eli 48.2 % ulkomaisessa merenkulussa lähteneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Saapuneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 13 eli 0.4 % pienempi ja vetomäärä 33 379 nettorekisteritonnia eli 16.9 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 23 eli 0.7 % pienempi ja vetomäärä 32 870 nettorekisteritonnia eli 16.7 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse tavaraa 1 931 930 painotonnia ja lähti ulkomaille 407 204 painotonnia. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 2 339 134 painotonnia. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 1 204 367, 384 543 ja 1 588 910. Tuonti lisääntyi kertomus vuonna edelliseen vuoteen verraten 727 563 painotonnia eli 60.4 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne lisääntyi 750 224 painotonnia eli 47.2 %, viennin lisääntyessä 22 661 painotonnia eli 5.8 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat kertomusvuoden aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti, painotonnia	Vienti, painotonnia	Yhteensä, painotonnia
Tammikuu	131 960	28 964	160 924
Helmikuu	80 980	48 210	129 190
Maaliskuu	73 265	43 006	116 271
Huhtikuu	168 077	44 549	212 626
Toukokuu	149 907	27 546	177 453
Kesäkuu	120 129	26 357	146 486
Heinäkuu	173 695	34 057	207 752
Elokuu	161 376	29 414	190 790
Syyskuu	183 751	37 446	221 197
Lokakuu	223 880	35 809	259 689
Marraskuu	217 870	26 950	244 820
Joulukuu	247 040	24 896	271 936
Koko vuosi	1 931 930	407 204	2 339 134

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 1 328 730 painotonnia eli 68.8 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 603 200 painotonnia eli 31.2 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 199 169 painotonnia eli 48.8 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 208 035 painotonnia eli 51.2 %. Koko Helsingin sataman tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 527 899 painotonnia eli 65.3 % ja ulkomaisten alusten osalle 811 235 painotonnia eli 34.7 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 75.7 % ja ulkomaisilla 24.3 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 47.6 % ja ulkomaisilla aluksilla 52.4 %; koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 68.9 % ja ulkomaisten alusten osalle 31.1 %.

Tuontitavarat jakaantuivat vv. 1954 ja 1953 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1954 Painotonnia	1953 Painotonnia
Kappaletavara	244 213	177 474
Metallit ja metallitavara	245 004	139 156
Vilja ja viljatuotteet	66 194	2 924
Kivihiili ja koksi	797 440	495 190
Öljyt	294 894	186 785
Lannoitusaineet	37 827	16 545
Muu tavara	246 358	186 293
Yhteensä	1 931 930	1 204 367

Vientitavarat jakaantuivat vv. 1954 ja 1953 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1954 Painotonnia	1953 Painotonnia
Kappaletavara	34 678	29 922
Paperi	68 747	56 972
Pahvi ja kartonki	33 490	21 047
Puuhioke ja selluloosa	53 059	56 467
Vaneri	37 986	26 306
Sahattu puutavara	95 982	94 844
Sahaamaton puutavara	31 730	30 245
Muu tavara	51 532	68 740
Yhteensä	407 204	384 543

Sahattua puutavaraa vietiin kertomusvuonna 34 279 standarttia, edellisenä vuonna 33 873 standarttia. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 65 650 m³, edellisenä vuonna 61 579 m³. Nämä määrät sisältyivät painotonneina ilmaistuina yllä olevaan tilastoon.

Kotimaan tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 587 541 painotonnia ja lähti 6 260 painotonnia. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 593 801 painotonnia. Edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 531 771, 11 454 ja 543 225 painotonnia. Tavaraliikenne lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 50 576 painotonnia eli 9.3 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	Vuonna 1954 m³	Vuonna 1954 painotonnia	Vuonna 1953 m³	Vuonna 1953 painotonnia
Sahattu puutavara	1 213	728	2 249	1 350
Halot	9 979	4 490	17 491	7 871
Muu sahaamaton puutavara	—	—	—	—
Hiekka	302 673	454 009	280 976	421 464
Tiilet	.	1 631	.	200
Kalkki ja sementti	.	116 037	.	84 806
Öljyt	.	9 457	.	14 350
Kasvikset	.	179	.	336
Kalat	.	116	.	188
Muu tavara	.	894	.	1 206
Yhteensä	.	587 541	.	531 771

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	Vuonna 1954 m³	Vuonna 1954 painotonnia	Vuonna 1953 m³	Vuonna 1953 painotonnia
Kappaletavara	—	—	.	10
Öljyt	.	5 729	.	10 776
Puutavara	—	—	184	110
Muu tavara	.	531	.	558
Yhteensä	.	6 260	.	11 454

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 43 353 matkustajaa ja lähti 44 531 matkustajaa; edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 40 064 ja 40 501.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 81 591 ja oli tuntimäärä 27 376 eli 50.4 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman nosturien käyttötunteja oli 10 578 eli 49.5 % enemmän kuin v. 1953, kun taas Länsisataman nosturien käyttötunteja

oli 16 798 eli 51.1 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Eri kuukauusien kesken käyttötunnit jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsataman		Länsisataman		Käyttötunteja, yhteensä
	25-tonnin nosturi	1½—3, 2½—5 ja 6 tonnin nosturit [1]), 18 kpl	Jätkäsaaren laiturin nosturit [2]), 18 kpl	Saukon laiturin nosturit, 11 kpl	
1954					
Tammikuu	11	1 762	1 881	1 394	5 048
Helmikuu	15	2 171	2 325	1 416	5 927
Maaliskuu	13	1 477	1 816	928	4 234
Huhtikuu	24	2 969	2 942	1 385	7 320
Toukokuu	44	2 791	2 821	910	6 566
Kesäkuu	28	2 675	2 583	854	6 140
Heinäkuu	62	3 218	2 985	956	7 221
Elokuu	23	2 075	2 495	1 580	6 173
Syyskuu	24	2 086	3 015	1 489	6 614
Lokakuu	46	2 945	2 802	1 551	7 344
Marraskuu	33	3 041	2 526	1 447	7 047
Joulukuu	19	4 364	3 336	4 238	11 957
Koko vuosi	342	31 574	31 527	18 148	81 591
Näistä ylityötunteja	120	4 116	4 733	3 398	12 367
1953	291	21 047	20 484	12 393	54 215
Näistä ylityötunteja	69	3 054	2 431	1 489	7 043

Hiilinostureilla purettujen alusten lukumäärä oli kertomusvuoden aikana 364. Aluksista purettiin 599 693 tonnia hiiliä ja koksia. Hiilitarhoista kuormattiin hiiliä ja koksia 24 294 tonnia.

Kappaletavaranostureilla purettiin yhteensä 1 554 alusta, joista 582 Katajanokalla 711 Länsisatamassa ja 261 Matkustajalaiturilla.

Autonostureiden työtuntien lukumäärä oli 19 603, haarukkatrukkien 33 453.

Satamavesipostit. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 84 130 m³, josta 77 905 m³ myytiin aluksille, 3 050 m³ annettiin maksutta valtion jäänsärkijöille, jäänsärkijä Otso käytti 596 m³ ja Turso 350 m³. Ulkomaiset sotalaivat, jotka kesällä kävivät satamassa, ottivat yhteensä 1 845 m³ vettä. Loppuosa oli hukkavettä, jonka pakkassäällä oli annettava juosta johdoista niiden jäätymisen ja halkeamisen estämiseksi. Vesiproomuja HKS 1 (250 tonnia) ja HKR 21 (100 tonnia) ei käytetty varsinaiseen tarkoitukseen, vaan satamarakennusosaston töihin.

Jäänsärkijä Otso. Kertomusvuoden aikana Otso oli kulussa kaikkiaan 283 tuntia ja kulki tänä aikana 1 518 meripenikulmaa. Polttoöljyä kului 326 tonnia, koneöljyä 602 kg ja halkoja 65 m³. Alus toimitti 76 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 612 100 mk. Alus oli telakalla vuosikorjausta varten 3. 5.—10. 5. välisenä aikana.

Satamajäänsärkijä Turso. Kertomusvuoden aikana Turso oli kulussa 898 tuntia kulkien tänä aikana 3 206 meripenikulmaa. Se kulutti kaasuöljyä 147 tonnia ja erilaisia koneöljyjä 1 735 kg. Turso toimitti 508 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 4 178 150 mk. Turso antoi laivoille 1 182 m³ vettä, jonka kuljetuksesta veloitettiin 270 900 mk. Alus oli telakalla 30. 4.—9. 6. välisenä aikana vuosikorjausta varten.

Kompassien tarkistus. Kompassejaan tarkistuttamassa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 95 alusta, joista 36 oli ollut kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 59 tarkistuspaalustoon. Alukset maksoivat paalun tai poijuston käytöstä yhteensä 94 500 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena hyväksyttiin satama-alueella liikennöimään 52 vuokramoottorivenettä.

) 6 kpl vanhinta Katajanokan 2½ tonnin nosturia poistettiin käytöstä. Elokuusta alkaen oli 2 kpl 1½—3 tonnin nosturia toimintavalmiina Matkustajalaiturilla. — [2]) Elokuusta alkaen oli 1 kpl ja marraskuusta 1 kpl 3—6 tonnin nosturia toimintavalmiina Jätkäsaaren laiturilla.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina vv. 1952—1954 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1954		1953		1952	
	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi—maaliskuu	7 145	5 785	5 882	5 697	6 572	5 345
Huhti—kesäkuu	6 050	4 736	4 963	6 165	5 896	5 296
Heinä—syyskuu	6 318	6 025	3 731	4 627	5 064	7 792
Loka—joulukuu	7 535	7 861	4 364	3 695	4 561	4 266
Koko vuosi	27 048	24 407	18 940	20 184	22 093	22 699

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 6 333 tonnia ja vuoden kuluessa otettiin siihen 27 048 tonnia, joten hallussa ollutta tavaraa oli yhteensä 33 381 tonnia. Varastosta annettiin 24 407 tonnia ja v:een 1955 jäi varastoon 8 974 tonnia. Tavaranvaihto nousi kertomusvuonna 51 455 tonniin vastaten 39 124 tonnia v. 1953 ja 44 792 tonnia v. 1952.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraerien lukumäärä oli kertomusvuonna 5 786, oltuaan edellisenä vuonna 4 680 ja v. 1952 6 020. Yleisestä varastosta annettujen tavaraerien lukumäärä oli vastaavasti 16 470, 16 417 ja 17 599.

Yleisen varaston tallettajille annettiin varastoonottokuitteja 5 786, edellisenä vuonna 4 680 ja v. 1952 6 020. Talletustodistuksia warrantteineen annettiin vastaavasti 46, 70 ja 31.

Kertomusvuonna oli käytössä 5 vaunuvaakaa. Punnistustodistuksia annettiin 139 990, edellisenä vuonna 104 527 ja v. 1952 144 292.

Katajanokan satama-asemalle saapui maan muista satamista tullaamatonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1954 tonnia	1953 tonnia	1952 tonnia
Tammi—maaliskuu	1 269	1 196	1 290
Huhti—kesäkuu	388	135	590
Heinä—syyskuu	102	121	203
Loka—joulukuu	154	129	71
Koko vuosi	1 913	1 581	2 154

Laiturihuoltotoimintaa vv:n 1952—54 aikana valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaislasti, tonnia	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1954					
Tammi—maaliskuu	182	17 706	17 313	121 429	80 813
Huhti—kesäkuu	405	29 835	29 200	223 515	144 211
Heinä—syyskuu	448	29 701	27 257	193 828	132 590
Loka—marraskuu	387	33 654	32 834	229 566	150 689
Koko vuosi	1 422	110 896	106 604	768 338	503 303
1953	1 271	79 530	77 802	490 008	358 704
1952	1 666	114 054	112 715	880 489	645 485

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettuihin tavarain punnituksiin käytettiin yhteensä 4 211 tuntia ja tavaraa pun-

nittiin kaikkiaan 35 016 tonnia. Lisäksi toimitettiin koepunnituksia ja mittauksia, joihin käytettiin 1 674 tuntia. Toimituksista vaakamestarit kantoivat korvauksia kaikkiaan 1 528 148 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkoikseen 425 000 mk, heidän apulaistensa palkkioihin 793 351 mk ja muihin kustannuksiin 309 797 mk.

Satamarakennustoiminta

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautakunnalle 173 asiasta, joista 91 koski rakentamista tai suunnittelua, 47 vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 35 hallinto-, henkilö- tai palkka-asioita. Satamarakennusosasto antoi lausuntoja myös muille kaupungin viranomaisille.

Henkilökunta. Satamarakennusosaston teknilliseen henkilökuntaan kuului: satamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, yksitoista insinööriä, joista kolme työmäärärahoista palkattua, arkkitehti, kolme mittausteknikkoa ja kuusi piirtäjää. Heistä diplomi-insinööri I. R. Helander kuoli 8. 7. ja mittausteknikko V. V. Vinkvist siirtyi eläkkeelle 9. 9. Vuoden lopussa oli paitsi apulaissatamarakennuspäällikön virkaa neljä vakinaista insinöörin virkaa avoinna. Kirjanpidosta, työntekijöiden kortistosta ja muista toimistotehtävistä huolehti osaston kamreeri ja kuusi toimistoapulaista. Tilapäisiä viranhaltijoita oli kaksi toimistoapulaista. Suoranaista työnjohtoa hoiti 25 vakinaista rakennusmestaria, ylikonemestari, konemestari ja keskimäärin 26 ylimääräistä työnjohtajaa. Kirjoissa olevien työntekijöiden lukumäärä oli vuoden alkukuukausina 710, kesä—syyskuussa 670 ja vuoden lopussa 650. Työntekijöistä 7 kuoli ja 20 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 692 työntekijää yhteensä 17 440 työpäivää. Työntekijäin sairaustapauksia oli 951 ja sairauslomapäiviä 14 880, joista 10 942 täysin ja 3 938 kahden kolmanneksen palkkaeduin.

Työttömyystöitä oli käynnissä 12. 6. saakka niiden alettua 19. 11. 1953 sekä uudelleen 14. 12. alkaen. Suurin työvoima niissä oli keväällä 389 ja vuoden lopussa 145 miestä.

Satamien korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 97 250 000 mk, ylitysoikeutta myönnettiin 3 006 306 mk, satamien pääluokan kaupunginhallituksen käyttövaroista saatiin 1 533 894 mk, rakennusten tililtä saatiin siirtää kiinteiden laitteiden tilille 2 milj. mk. Menot olivat 101 790 200 mk, säästöä ei jäänyt.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: rakennuksia varten oli määrärahoja 23 milj. mk, tilillä Kiinteät laitteet 62 milj. mk, tilillä Irtonaiset laitteet 12 006 306 mk, tilillä Yleiset laitteet 3 milj. mk, tavarain ja uponneiden veneiden poistamiseen satama-alueelta oli varattu 250 000 mk sekä käyttövara-töitä varten 1 533 894 mk. Kaikki ko. määrärahat käytettiin kokonaan.

Rakennusten korjaus ja kunnossapito kohdistui edelleenkin rakennusten kunnon säilyttämiseksi välttämättömimpiin toimenpiteisiin sekä muutoksiin. Kesän ja syksyn sateisuuden tähden jäi osa suunniteltuja korjauksia suorittamatta. Länsisataman H-, I- ja K- varastorakennuksiin tehtiin huoneet kenttävartiomiehistölle, K-varastorakennuksen seinien saumauksen korjaamista jatkettiin, Sirpalesaaren telakkaa korjattiin, Katajanokan tulli- ja pakkahuonerakennuksen lasikatto uusittiin, lentorahtiosastoa laajennettiin, 6. varastorakennuksen sähköjohtojen uudistaminen saatiin melkein valmiiksi, lisäksi tähän rakennukseen tehtiin varastomiehille pesuhuone suihkuineen ja mukavuuksineen sekä parannettiin tuuletuslaitteita, 12. varastorakennuksen kolmannen kerroksen kahta parveketta laajennettiin puurakenteilla, kattila uudistettiin ja katolla olevia tuuletuslaitteita korjattiin.

Jätkäsaaren laiturin muuria hakattiin sileäksi suojaparrujen kohdalta 120 m:n pituudelta. Pohjoisrannan ja Siltavuorenrannan kulmauksen rantamuuria jatkettiin 38 m. Sörnäisten uuden pistolaiturin ylärakenne uudistettiin. Saukon hiilisataman nosturien raiteita korjattiin. Katajanokan laiturin nosturien raiteen itäisin, 50 m:n pituinen osa korjattiin. Kaikki laitureille tarkoitetut puhelinten pollarikytkimet saatiin valmiiksi. Kytkimiä oli Saukon laiturilla 5, Jätkäsaaren laiturilla 8, Matkustajalaiturilla 3, Katajanokan laiturilla 5, Sörnäisten pistolaitureilla 5 sekä Hanasaaren laiturilla rakentamisen yhteydessä asetetut 3. Tarmonkadun varrella olevaa kenttää tasoitettiin ja sepelöitiin noin 5 000 m². Katajanokan vientivarastorakennuksen merenpuoleinen kenttä korotettiin rakennuksen tasalle, noppakiveystä purettiin ja laskettiin uudelleen 1 465 m², uutta nop-

pakiveystä tehtiin 144 m² ja asfalttipäällysteistä kenttää uudistettiin 690 m². Katajanokan kuormauslaiturille tehtiin puinen noususilta. Katajanokan vientivarastorakennuksen ympäristö viemäröitiin. Lönnrotinkadun noususillan ja käänteen ajotie uudistettiin käyttämällä pitkittäistä syrjälankutusta. Humallahden rakennusainesataman vanha laituri, Ruoholahden 2. purkauslaituri, Sörnäisten Rantatien 5. purkauslaituri (Andstenin laituri) sekä kaksi Hanasaaren saaristoliikennelaituria purettiin. Kaikkiin kaupungin kunnossapitämiin raiteisiin asennettiin opastinlevyt. Piilovaihteita asetettiin Jätkäsaaren laiturille, Matkustajalaiturille ja Katajanokan laiturille yhteensä 15. Kaksi Vaihdekadun risteysvaihdetta uudistettiin ja varustettiin tuulimyllyopastimilla. Satamaradan Leppäsuon aitoja korjattiin ja uudistettiin 415 m. Rikkaruohojen hävittämiseksi ruiskutettiin keväällä kaikille kaupungin kunnossapitämille raiteille rikkaruohomyrkkyä. Humallahden rakennusainesataman väylä ruopattiin 3.5 m:n syvyiseksi. Venepaikkoja oli 2 361, joista 1 574 paalullisia. Käytössä oli 1 918 paikkaa, joista paalullisia 1 418. Vakinaisten venepaikkojen vähennys oli 144.

Työlaivastosta ruoppaaja, hinaaja H 3 ja neljä teräsproomua olivat talven telakoituna Kone ja Sillan telakalla sekä kaksi teräsproomua Valmet Oy:n Katajanokan telakalla, jossa myös korjattiin keväällä hinaaja H 1, joka oli ajossa talvenkin. Ruoppaaja oli käytössä yhdessä vuorossa, kaivurit kahdessa. Vanhoja tavaralavoja korjattiin, uusia tehtiin 200. Lasilaatikkotelineitä tehtiin 2 ja teräsputkitopeloita 40.

Tammi—maaliskuussa asetettiin siltoja jäälle. Korkeasaaren ja Laajasalon railonsillat sekä Suomenlinnan laudakkopolku olivat käytössä.

Kaupunginhallituksen käyttövaroilla tehtiin valmiiksi 21 m:n pituinen suojaparru Katajanokan pohjoisrannan ja Kanavarannan kulmaan, kunnostettiin Katajanokan kompassintarkistustaulut ja Kulosaaren Mäntysaaren rinteen laituri sekä muutettiin Herttoniemen radan ja Porvoontien tasoristeyksen varoituslaite sähkökäyttöiseksi.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa koneellisten laitteiden 60 milj. mk:n hankintamäärärahaa lukuun ottamatta 479.5 milj. mk, v:sta 1953 siirtyi 235 577 932 mk, ylitysoikeudet olivat 25.5 milj. mk, lisämäärärahoina saatiin kaupunginvaltuuston käyttövaroista edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten 4 milj. mk sekä tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan tililtä Puhelinosuuksia 60 000 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 744 637 932 mk, käytettiin 660 792 261 mk, palautui kaupunginkassaan 5 445 477 mk ja siirtyi 78 400 194 mk v:een 1955.

Määrärahat ja niiden käyttö jakaantuivat seuraavasti: Laiturit, väylät, rautatiet ja kadut: määrärahat 517 168 166 mk, menot 481 964 696 mk, v:een 1955 siirtyi 35 203 470 mk; Rakennukset: määrärahat 193 447 046 mk, menot 170 298 199 mk, v:een 1955 siirtyi 23 148 847 mk; Työlaivasto: määrärahat 29 462 720 mk, menot 4 952 123 mk, kaupunginkassaan palautettiin 4 462 720 mk ja v:een 1955 siirtyi 20 047 877 mk; Kaupunginhallituksen käytettäväksi: määrärahat 4.5 milj. mk, menot 3 517 243 mk, kaupunginkassaan palautettiin 982 757 mk; Muut sijoitukset: määräraha 60 000 mk, joka käytettiin kokonaan.

Laiturien, väylien, rautateiden ja katujen kustannukset jakautuivat seuraavasti: Länsisataman rautatiet ja kadut 10 067 909 mk; Eteläsataman Matkustajalaiturin väylä, rautatiet ja kadut 20 637 108 mk sekä kellarit 61 617 649 mk; Katajanokan laituri ja kadut 172 293 242 mk sekä rautatiet 5 385 945 mk; Sörnäisten sataman Hanasaaren laiturin väylä, rautatiet ja kadut 162 116 486 mk sekä Sörnäisten ratapihan uudistus 46 141 060 mk; Herttoniemen sataman väylä ja rautatiet 2 905 297 mk; Sörnäisten saaristoliikenne laituri 800 000 mk. Hanasaaren laiturin kustannuksista suoritettiin 17 116 486 mk käyttämällä Matkustajalaiturin siirtynyttä määrärahaa, jota saatiin käyttää 20 milj. mk.

Rakennusten kustannukset jakaantuivat seuraavasti: Länsisataman satamatyöntekijöiden huoltorakennus 280 878 mk; Eteläsataman Matkustajalaiturin meriasema 1 368 483 mk sekä varasto 61 248 199 mk; Katajanokan vientivarasto 18 981 964 mk, satamatyöntekijöiden huoltorakennus 65 088 454 mk sekä varasto 23 330 221 mk.

Rakennusten määrärahan jako eri rakennusten kesken muuttui kaupunginvaltuuston 16. 6. tekemän päätöksen johdosta perusteellisesti.

Länsisataman alueella otettiin edelleen täytettä Majakkakadun eteläjatkeelle ja Hernesaaren eteläpuolelle. Hietasaaren kadun raiteiston laajentamiseksi suoritettiin tarpeellisia hankintoja.

Matkustajalaiturin kadut, kentät, viemärit ja rautatiet valmistuivat tullivarastorakennuksen ja sillan alaisten kellareiden työmaiden sitomien alueiden vapauduttua. Noppakivikenttää tehtiin 1 875 m² ja kestoasfaltilla päällystettiin 1 925 m². Ehrenströmin sillan ja Kaivopuiston tunnelin välisen rautatiekuilun muurit reunustettiin teräskaiteella, joiden pituus oli yhteensä 266 m. Ehrenströmin sillan alaiset kellarit valmistuivat, rakentamisen suoritti A. W. Liljeberg Oy. satamalaitoksen rakennustoimikunnan toimeksiannosta.

Katajanokan laiturin uudistaminen koskee 453 m:n pituista länsiosaa eli lähes puolta laiturin entistä pituutta, joka oli 1 041 m. Uusi laituri sijaitsee entistä ulompana niin, että päälaiturin uudistetun osan pituudeksi tulee 425 m ja päälaiturin länsipäähän 52 m:n pituinen viisto päätylaituri. Päätylaituri ja siihen liittyvä 298 m:n pituinen päälaiturin osa ovat arkkurakenteisia, tämän osan ja aikaisemmin uudistetun osan 127 m:n pituinen väliosa tehdään pilarirakenteiseksi. V. 1953 oli suoritettu arkkulaiturin alueen sekä vanhan ja uuden laiturin välisen alueen ruoppaamista kauttaaltaan puhtaaksi savesta. Niinikään oli tehty arkkujen aluspengertä sekä upotettu päälaiturin länsipäästä lukien arkut 2—6. V. 1954 suoritettiin pohjan ruoppaaminen ja kaivaminen valmiiksi myöskin pilarirakenteisen osan alueella. Ruoppaaja oli käytössä 16—29. 7., kaivuri paria talvikuukautta lukuun ottamatta 19. 10. asti sekä mammutpumppu päätylaiturin paikkaa ja arkkujen 9—11 kalliopohjaa puhdistamassa 26. 1.—3. 3. välisenä aikana kahdessa vuorossa ja sen jälkeen useaan otteeseen syyskuuhun saakka. Arkkujen aluspengertä hiekoituksineen valmistui 210 m. Päätylaiturin kolme arkkua sekä päälaiturin arkut 8—14 veistettiin kokonaan ja arkut 1—7 valmiiksi. Kaikki nämä arkut upotettiin paikoilleen ja niiden lokerot täytettiin kivillä, joiden lomiin huuhdottiin hiekkaa. Edellisenä vuonna laskettujen arkkujen täyttö suoritettiin loppuun. Kaikkien 17 arkun vedenalainen betonointi suoritettiin kahdessa vuorossa 28. 5.—18. 9. ja 27. 10.—2. 11. välisinä aikoina sekä yhdessä vuorossa aikana 26. 11.—22. 12. Laiturimuurin vedenalaiseksi jäävää osaa kiviverhouksineen tehtiin 13. arkulle asti eli noin 300 m. Laiturimuurin yläosasta betonoitiin päätylaiturin ja arkkujen 1—3 osuus eli yhteensä 113 m. Vanhan ja uuden laiturin välinen alue täytettiin 25. 8.—7. 9. välisenä aikana 150 m:n pituudelta länsipäästä lukien merihiekalla, jota tuotiin hiekanpumppuamislaivalla 27 500 m³. Pilarirakenteisen osan alueelle tuotiin 28—31. 10. välisenä aikana saven tilalle 9 400 m³ merihiekkaa. Paaluttaminen alkoi 24. 11. Pohjapaalut juntattiin 50 m:n pituisella osalla. Kahdeksasta kehikkörakenteesta valmistui ensimmäinen 22. 12. ja kuuden muun hirsirunko vuoden loppuun mennessä. Kehikköjen ja arkkujen veistäminen suoritettiin Hanasaaren laiturityömaan veistämöllä niin pitkälle kuin Katajanokalle hinaamisen kannalta oli käytännöllistä. Katajanokan vientivarastorakennuksen luoteispuolella rakennettiin noin 150 m:n pituinen kolmas raide vaihteineen.

Hanasaaren laiturista oli rakenteilla v. 1953 valmistuneen 240 m:n pituisen laiturin ja mantereen välinen 125 m:n pituinen pohjoisosa. Sen 93 m:n pituinen, jo rakennetun laiturin arkkurakenteiseen osaan liittyvä osa on pilarirakenteinen ja 32 m:n pituinen alkuosa arkkurakenteinen. Laiturin alueen ruoppaus päättyi 5. 6. Pilarilaiturin paaluttaminen aloitettiin 20. 6. Paaluja juntattiin 2 520, joten vain vähäinen määrä jäi vuodenvaihteen jälkeen juntattavaksi. Pilarien pohja-arkut veistettiin, upotettiin ja täytettiin betonilla. Varsinaiset pilarit ovat ala- ja yläosastaan betonilla vannehdittuja puupaaluryhmiä. Pohjarenkaat asetettiin paikoilleen. Niiden täyttäminen betonilla jatkui vielä vuoden päättyessä. Ylärenkaat olivat vuoden vaihteessa asennusvaiheessa. Laiturin rungon maanpuoleisen tukipalkin muottien tekeminen ja laiturin alustan täyttäminen aloitettiin. Arkkurakenteisen osan pilarilaiturin puoleinen arkku veistettiin ja upotettiin. Toisen arkun veistäminen aloitettiin. Oy. Otia Ab:n urakalla rakentama Suvilahden jäähdytysvesijohto valmistui 21. 9. Sörnäisten Rantatien ja Hanasaaren välinen poukama täytettiin. Täytteeksi tuotiin hiekkaa autolla 102 500 m³ sekä 13. 9.—15. 10. välisenä aikana hiekanpumppuamislaivalla 65 200 m³, joten täyttömäärä oli noin 150 000 m³. Tämän alueen kadut pengerrettiin ja sepelöitiin, Sörnäisten Rantatieltä mereen johtava uusi suistoviemäri saatiin miltei valmiiksi. Hanasaaren 7.6 m:n syvyisen väylän ruoppaamista jatkettiin. Ruopattu savimäärä oli noin 60 000 m³. Paraisten Kalkkivuori Oy:n uuden laiturin alueelta ruopattiin savea noin 20 000 m³.

Mustikkamaan liikenteen Sörnäisten Rantatien liikennevenelaiturin viereinen 4 800 m²:n laajuinen kenttä tasoitettiin ja peitettiin vesisepellyksellä.

Sörnäisten uutta ratapihaa varten otettiin kivitäytettä n. 10 000 m³ Verkkosaaren alueen pohjoisrannalle. Uuden ratapihan pengerrys- ja tasoitustyöt aloitettiin lokakuussa. Osa ratapihan pohjoispään vaihteita naulattiin.

Herttoniemen öljysataman ratapihalle tehtiin neljäs 210 m:n pituinen raide kolmine vaihteineen.

Länsisataman satamatyöntekijöiden huoltorakennuksen laajennussuunnitelman laati arkkitehtitoimisto A. Hytönen ja R.-V. Luukkonen rakennusviraston talorakennusosaston toimeksiannosta.

Matkustajalaiturin eli Meriaseman rakennukset valmistuivat A. W. Liljeberg Oy:n rakentamina. Satamalaitoksen rakennustoimikunta lopetettiin 31. 12.

Katajanokan satamatyöntekijöiden huoltorakennuksen siihen kuuluvine autonosturien ja trukkien talleineen rakensi urakalla Suomen Tehdas- ja Asuinrakennus Oy. rakennusviraston talorakennusosaston toimeksiannosta. Katajanokan vientivarastorakennus valmistui rakennusviraston talorakennusosaston rakentamana. Katajanokan laiturin varastorakennuksen paikalta purettiin vanhan laiturin arkkurakenne aluspenkereineen sekä kaivettiin vedenalaista kivi- ja rimatäytettä. Arkkurakennetta purkamassa oli yksityiseltä vuokrattu kaivuri 5. 4. alkaen kahdessa ja kolmessa vuorossa. Oma kaivuri oli käytössä 18. 4.—7. 8. välisenä aikana ja 7. 11. alkaen vuoden loppuun.

Työlaivaston täydennykseksi rakennettiin kaksi puuproomua sekä uusi moottorihinaajan runko.

Kaupunginhallituksen käyttövaroista käytettiin Länsisataman radiosuuntimispoijun paikoilleen asettamiseen 350 000 mk, Länsisataman väylän suuntataulujen ja loistojen pystyttämiseen Lauttasaaren itärannalle ja Saukonkadun kärkeen 1.3 milj. mk, Salmisaaresta vuokratun alueen rajapenkereen alustan ruoppaamiseen 250 000 mk, Katajanokan ratapihan valaistusmaston perustuksen rakentamiseen 640 601 mk ja Meriaseman tullivarastorakennuksen kaluston hankkimiseen 976 642 mk.

Yleiset työt: Korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 21 692 000 mk, ylitysoikeutta myönnettiin 150 000 mk, menot olivat 20 798 087 mk, säästöä jäi 1 043 913 mk. Yleisten töiden pääluokan kaupunginhallituksen käyttövaroista saatiin 190 000 mk, joka käytettiin kokonaan.

Määrärahat ja niiden käyttö jakaantuivat seuraavasti: Lauttasaaren sillan käyttö ja korjaukset 2 milj. mk, Kulosaaren sillan käyttö ja korjaukset 1.2 milj. mk, Varasto- ja teollisuusalueiden kadut ja rautatiet 7 milj. mk, Viemärien suiden ruoppaaminen 2.5 milj. mk, Varasto- ja teollisuusalueiden viemärit 200 000 mk, Lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen 1 milj. mk, Pesulauttojen korjaus ja kunnossapito 950 000 mk, Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 2 992 000 mk, käyttövaratyöt 190 000 mk. Kaikki nämä määrärahat käytettiin kokonaan. Tilillä Muut sillat oli määrärahoja 4 milj. mk, menot olivat 2 956 087 mk ja säästöä jäi 1 043 913 mk.

Lauttasaaren sillan läppäsillan ajotien kansi uudistettiin. Entisten kahden lankkukerroksen tilalle tehtiin pitkittäinen syrjälankutus. Sillan ajotien viereiset suojaparrut, joiden pituus on 680 m, kunnostettiin. Katajanokan sillan tukirakenteet korjattiin. Herttoniemen radan Oulunkylän sillan kansi uudistettiin. Ajotiehen tehtiin pitkittäinen syrjälankutus.

Varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden kunnossapito suoritettiin tavanomaisesti. Arabian rataa nostettiin VK n:o 685:n ja Kyläsaaren varastoalueen kohdalla.

Viemärien suistoja ja lumenkaatopaikkoja ruopattiin paitsi ruoppaajalla myöskin maalta käsin autonosturilla.

Kaupunginhallituksen käyttövaroilla kunnostettiin aikaisemmin purettavaksi päätetty Merisataman purkauslaituri palolaitoksen käyttöön.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa 342 780 000 mk, v:sta 1953 siirtyi 3 308 229 mk, tuloa tuottamattomien pääomamenojen kaupunginhallituksen käyttövaroista saatiin 870 000 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 346 958 229 mk, käytettiin 244 151 535 mk, kaupunginkassaan palautui 3 684 220 mk ja v:een 1955 siirtyi 99 122 474 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: katuja ja rautateitä varten teollisuus- ja varastoalueille oli määrärahoja 31 999 382 mk, jotka käytettiin kokonaan, siltoja varten oli varattu 231 308 847 mk, josta käytettiin 128 502 153 mk, 3 684 220 mk palautui kaupunginkassaan, joten säästöä jäi 99 122 474 mk, viemäreitä varten teollisuus- ja va-

rastoalueille oli määrärahoja 34 milj. mk ja pesulauttoja varten 1.5 milj. mk, jotka käytettiin kokonaan, tilillä Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista oli 47 280 000 mk, joka määräraha, samoin kuin käyttövaratöitä varten saatu 870 000 mk, käytettiin kokonaan.

Siltojen kustannuksista oli Kulosaaren sillan osuus 128 019 373 mk ja Lauttasaarenkadun sillan osuus 482 780 mk.

Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueella jatkettiin Violankadun päällystämistä; asfalttiemulsiolla käsiteltiin 1 800 m² ja uutta ahtokiveystä ja pohjasepelöintiä tehtiin 725 m². Haukilahdenkadun tukimuurien tekoa ja pengertämistä jatkettiin. Kiiskikadun Kumpulan puron rumpu rakennettiin. Kiiskikadun ahtokiveystä jatkettiin ja kadun länsiosa sepelöitiin, metsähallituksen tontin varrella olevaa Kyläsaarenkadun osaa päällystettiin kaksinkertaisella asfalttiemulsiolla 1 250 m² ja jalkakäytävä varustettiin reunakivillä ja sorastettiin. Herttoniemessä levennettiin 65. Raidekujan ja Sahaajankadun välinen osa Abraham Vetterin tietä täyteen leveyteensä. 65. Raidekujan ja Sahaajankadun väliselle Puusepänkadun osalle tehtiin ahtokiveys ja alussepelöinti. Puusepänkadun ja ratapihan välisen kentän tasaus ja vesisepellys valmistuivat. Pitäjänmäen Valimontien raide avattiin liikenteelle.

Lauttasaarenkadun sillan suunnittelemiseksi suoritettiin tutkimuksia ja laadittiin suunnittelukilpailun ohjelma.

Lauttasaaren sillan tieliikennemerkkien täydentäminen siirtyi vielä sillan leventämishankkeen tähden.

Kulosaaren sillan teräslevyjen hankintasopimus allekirjoitettiin 18. 2. sen jälkeen, kun oli päästy yksimielisyyteen erikoisteräksen laatuvaatimuksista. Vereinigte Österreichische Eisen- und Stahlwerke AG. eli Vöest toimitti koko määrän 1 888.5 tonnia teräslevyä, josta 1 222.6 tonnia Alfort-terästä, kuutena eränä huhti—elokuussa. Hankintasopimuksen edellyttämänä tarkastajana satamarakennusosaston diplomi-insinööri P. Kivekäs teki maalis—elokuussa neljä Linzin matkaa, jotka kestivät yhteensä kaksi kuukautta. Kahdella ensimmäisellä kerralla oli tarkastajana myöskin Oy. Esab Ab:n palveluksessa oleva diplomi-insinööri L. Pietiläinen. Wärtsilä-yhtymä Oy. Kone ja Silta ryhtyi valmistamaan pylväsputkia 17. 6., poikkipalkkeja elokuun alussa ja pääpalkkeja elokuun lopussa. Hankintasopimuksessa edellytettynä hitsausasiantuntijana toimi Vöestin palveluksessa oleva diplomi-insinööri W. Ehrenfried aikana 19. 8.—1. 12. Valmistusta valvoi 6. 9. alkaen satamarakennusosaston palvelukseen vartavasten otettu diplomi-insinööri J. Unkuri. Tarkoituksena on, että Wärtsilä-yhtymä rakentaa ensin Sörnäisten puoleisen 163 m:n pituisen osan siltaa. Vuoden vaihteessa tämän osan kaikki poikkipalkkien kappaleet olivat valmiina rakennuspaikalla, kaikki tuulisiteet ja pylväsputket valmiina konepajalla, putkipylväiden ja maatukien laakereista puolet koneistettuina konepajalla, pohjoisesta päin lukien toisen pääpalkin kaikki 11 kappaletta valmiina rakennuspaikalla, pohjoisimman pääpalkin kaikki 11 kappaletta pituusjäykisteitä vailla valmiina konepajalla ja kolmannen pääpalkin kappaleet tekeillä. Vuoden vaihteeseen mennessä saavutettu vauhti oli 2—3 pääpalkin kappaletta viikossa. Koko siltaan tarvitaan tällaisia 7.9—17.8 m:n pituisia kappaleita 144. Wärtsilä-yhtymä pystytti ja rakensi syksyn kuluessa asennusnosturit raiteineen sillan Sörnäisten puoleisen osan asentamiseksi. Pääpalkit asennetaan parittain. Ensimmäinen nostettiin paikalleen 23. 11. Oy. Otia Ab:n urakalla rakentama Englantilaiskallion silta valmistui. Sen keilamuurien rakentaminen aloitettiin. Kulosaaren puoleisen penkereen vieriä ruopattiin, pohjoispuolta penkereen leventämiseksi, eteläpuolta penkereen asettumisen edistämiseksi. Kulosaaren puoleisen osan eteläreunan pohja räjäytettiin kahdeksalla yhteensä 240 kg:n dynamiittipanoksella 4. 11. Näin varmistettiin penkereen painuminen kovaan pohjaan. Kuoresaaren maatuen etelä! keilan paikka ruopattiin kaivurilla ja täytettiin hiekalla. Penkereeseen otettiin kiveä rakennustyömailta sekä ajettiin hiekkaa.

Kyläsaaren Kiiskikadun viemäri Hämeentieltä mereen Arabian radan alitse valmistui. Tämän paaluarinaisen viemärin pituus on 300 m. Kumpulan purolle kaivettiin uusi uoma Kiiskikujan rummulle saakka. Herttoniemen Linnanrankentajantiehen tehtiin viemäri Herttoniemen tien ja 51. Raidekujan välille.

Jollakseen ja Hevossalmeen tarkoitetut pesulautat rakennettiin.

Kaupunginhallituksen käyttövaroista saatu 870 000 mk:n määräraha käytettiin pesulautan rakentamiseen Vantaan joelle Pukinmäen sillan korvaan.

Yleisen kunnallishallinnon pääluokan kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista saatiin 300 000 mk Pitkänsillan leventämismahdollisuuksien tutkimiseen. Siitä käytettiin 180 000 mk, joten säästöä jäi 120 000 mk.

Työttömyystyöt. Kertomusvuonna suoritettiin työttömyystöitä seuraavissa kohteissa ja niiden kustannukset olivat: Seurasaaren silta 213 618 mk, Ison Pässin väylä 1 296 mk, Leppäsuonmäen satamarata 18 778 286 mk, Tarmonkatu 4 320 962 mk, Matalasalmenkadun viemäri 11 779 317 mk, teurastamon alue 962 952 mk, Kulosaaren sillan vesijohto 13 919 016 mk, Englantilaiskallio 12 618 250 mk, Hitsaajankatu 18 531 824 mk, Niittaajankatu 6 069 583 mk, Kirvesmiehenkatu 1 782 404 mk, Asentajankadun muuntamon alue 2 177 934 mk, Sahaajankadun viemäri 39 923 406 mk, öljylaituri 14 231 469 mk, yhteensä 145 310 317 mk.

Laskuun suoritetut työt. Satamalaitoksen muille osastoille suoritetuista töistä laskutettiin kertomusvuonna 567 094 mk, kaupungin muille laitoksille suoritetuista töistä kertomusvuonna 8 572 690 mk, keskeneräisten töiden kustannuksia jäi v:een 1955 laskutettavaksi 7 513 mk, yksityisille suoritetuista töistä kertomusvuonna 16 244 201 mk ja v:een 1955 jäi laskutettavaksi 1 135 966 mk. Kertomusvuoden laskutus oli yhteensä 25 383 985 mk ja keskeneräisten töiden kustannukset 1 143 479 mk.

Näistä töistä mainittakoon Mustikkamaan uimalan hyppytornin perustuksen uudistaminen rakennusviraston talorakennusosaston laskuun, osallistuminen lumen luontiin satama-alueelta puhtaanapito-osaston laskuun, Herttoniemen kyllästyslaitoksen alueella olevien raiteiden perusteellinen korjaaminen varasto-osaston laskuun, vesijohtoalituksen tekeminen Kokkosaarenkatuun ja vedenalaisten vesijohtojen korjausten avustaminen sukeltajin ja vesikalustoin vesilaitoksen laskuun, johtokaivannon tekeminen Hitsaajankatuun kaasulaitoksen laskuun, kyllästyslaitoksen alueella olevien raiteiden kunnostaminen, välppäkoneiston suojakopin rakentaminen Suvilahden jäähdytysvesijohdon suulle, Kulosaaren sillan Sörnäisten maatuen sisustaminen muuntoasemaksi ja vedenalaisten johtojen korjausten avustaminen sukeltajin ja vesikalustoin sähkölaitoksen laskuun, Korkeasaaren lauttalaiturin korjaaminen, Hietarannan lasten uimarannan perkaaminen vanhan hyppysillan jäännöksistä ja soutustadionin kellukkeiden huoltaminen urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun sekä teurastamon alueen raiteiden kunnossapito teurastamon laskuun. Laitureille, silloille, rautateille ja kompassintarkistuspoijuille aiheutuneita vaurioita korjattiin 419 114 mk:n arvosta vaurioiden aiheuttajien laskuun. Puhelinyhdistyksen laskuun tehtiin johtojen kaivantoja Länsisatamaan, Violankatuun sekä Katajanokan, Hanasaaren ja Sörnäisten niemen laituripuhelimia varten ja lisäksi 995 m:n pituinen kaivanto 17-piippuiselle putkelle Herttoniemen tieltä Abraham Vetterin tielle Työnjohtajankatuun ja Puusepänkatuun sekä ratapihan alitse. Suomen Sokeri Oy:n laskuun perattiin viemärin suistoa. Helsingin Kyllästyslaitos Oy:n laskuun korjattiin raide. Mercantile Oy:n laskuun naulattiin yhtiön Länsisataman raide kokonaan uudelleen. Semptalin Oy:n laskuun rakennettiin Herttoniemen öljysataman alueelle 180 m:n pituinen pistoraide ja Suomen Kaapelitehdas Oy:n laskuun ryhdyttiin rakentamaan raidetta yhtiölle Salmisaaresta vuokratulle lisäalueelle.

Satamarakennusosaston hallintomenot ja yleiskulut. Hallintomenoihin oli talousarviossa määrärahoja 79 645 934 mk, tilinylityksinä myönnettiin 12 650 000 mk. Sairauslomasijaisten palkkaamiseen saatiin ao. tililtä 22 890 mk. Kustannukset olivat 88 163 288 mk, säästö 4 155 536 mk.

Hallintomenot jakautuivat seuraavasti: Vakinaiset viranhaltijat, määräraha 37 558 970 mk, menot 34 037 036 mk ja säästö 3 521 934 mk; Tilapäiset viranhaltijat, määräraha 357 150 mk, menot 354 032 mk ja säästö 3 118 mk; Viranhaltijain vuosilomakustannukset, määräraha 250 000 mk, menot 178 000 mk ja säästö 72 000 mk; Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset, määräraha 1.5 milj. mk, menot 1 000 885 mk ja säästö 499 115 mk; Muut palkkamenot, määräraha 51.5 milj. mk, joka käytettiin kokonaan; Huoneistomenot, määräraha 148 464 mk, menot 91 793 mk ja säästö 56 671 mk; Kaluston hankinta, määräraha 110 000 mk, menot 109 955 mk ja säästö 45 mk; Kaluston kunnossapito, määräraha 50 000 mk, menot 47 347 mk ja säästö 2 653 mk; Tarverahat, määräraha 800 000 mk, joka käytettiin kokonaan; Varastoalueiden tilitysvuokrat, määräraha 44 240 mk käytettiin myös kokonaan.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja viranhaltijain osuus satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista oli 22 206 079 mk.

Hallintomenot sekä työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut olivat yhteensä 110 369 367 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot. Varojen käyttö jakautui seuraavasti:

	Vakinaiset työt, mk	Työttömyystyöt, mk	Kokonaismenot, mk	Tilitysmaksujen osuus, mk
Omien työntekijäin palkat ja edut	326 317 882	56 289 242	382 607 124	—
Viranhaltijain ja työnjohdon palkat ja edut	54 999 457	3 188 473	58 187 930	—
Rakennusaineet	324 391 937	13 310 309	337 702 246	131 767 691
Kuljetusvälineiden käyttö	45 918 622	16 363 259	62 281 881	4 671 050
Urakoitsijat ja palvelukset	315 038 916	45 005 276	360 044 192	119 304 371
Koneet, välineet ja erikoismenot	46 716 621	11 153 758	57 870 379	42 525 692
Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista	50 272 000	—	50 272 000	50 272 000
Yhteensä	1 163 655 435	145 310 317	1 308 965 752	348 540 804

Talousarvion mukaiset korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista olivat 50 272 000 mk. Laskuun suoritetuista töistä kertyi lisäksi 3 972 856 mk, joten yleiskustannusten korvaukset olivat kaikkiaan 54 244 856 mk. Romun myynnistä saatiin 750 000 mk ja viemärien liittämistodistuksista 1 500 mk, joten sekalaiset tulot olivat 751 500 mk.

Satamalaitoksen tulot ja menot

Tulot. Satamamaksuja kertyi 49 739 331 mk ja jakaantuivat ne erilaista liikennettä harjoittavien alusten kesken seuraavasti:

	Mk
1) Aluksista, jotka saapuivat suoraan ulkomailta tai lähtivät ulkomaille	41 422 697
2) Aluksista, jotka ulkomaan liikenteessä poikkesivat toiseen Suomen satamaan purkamaan tai lastaamaan	3 229 151
3) Aluksista, jotka tullikamaripassilla kulkivat kotimaisessa liikenteessä	74 180
4) Aluksista, jotka ilman tullikamaripassia kulkivat kotimaisessa liikenteessä	1 560 144
5) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat matkustajaliikennettä	217 714
6) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat hinauksia ja pelastuksia	25 908
7) Jäämaksuja	3 209 537
Yhteensä	49 739 331

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten, ryhmien 1, 2 ja 7, satamamaksut jakaantuivat edellisen jakoperusteen ja alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Ryhmä	Helsinkiläiset alukset, mk	Muut suomalaiset alukset, mk	Ulkomaiset alukset, mk	Yhteensä, mk
1)	14 923 893	5 654 830	20 843 974	41 422 697
2)	1 775 328	179 725	1 274 098	3 229 151
7)	1 270 314	569 821	1 369 402	3 209 537
Yhteensä	17 969 535	6 404 376	23 487 474	47 861 385

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksuista tuli helsinkiläisten alusten osalle 37.5 %, muille suomalaisille aluksille 13.4 % ja ulkomaisille aluksille 49.1 %. Kotimaan liikenteessä kulkevien alusten satamamaksut nousivat 1 877 946 mk:aan. Satamamaksualennuksia ja -palautuksia myönnettiin 3 239 271 mk.

Tuulaakimaksut kaupunkiin osoitetuista tavaroista nousivat 204 900 182 mk:aan ja vientitavaroista 51 829 mk:aan. Tuulaakimaksut muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista nousivat 7 173 041 mk:aan. Nämä tuulaakimaksut jakaantuivat vv. 1954 ja 1953 seuraavien kaupunkien kesken:

	1954 mk	1953 mk
Tampere	3 967 847	3 209 259
Lahti	2 594 566	1 367 212
Jyväskylä	305 506	294 720
Hämeenlinna	305 122	246 238
Yhteensä	7 173 041	5 117 429

Tuulaakimaksuja palautettiin 176 973 mk.

Liikennemaksutuloja oli tuontitavaroista 301 515 143 mk, vientitavaroista 36 510 865 mk ja kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 4 512 645 mk.

30 %:n kauttakulkuliikennemaksuja suoritettiin seuraaville kaupungeille:

	Mk		Mk
Turku	606 369	Rauma	699
Hanko	339 474	Loviisa	175
Kotka	34 350	Vaasa	75
Pori	2 491	Yhteensä	983 633

Seuraavat kaupungit suorittivat kassa- ja tilivirastolle Helsingin kaupungille tulevia 30 %:n kauttakulkuliikennemaksuja:

	Mk		Mk
Tampere	1 151 423	Loviisa	73 076
Lahti	1 036 282	Rauma	54 341
Pori	612 092	Porvoo	35 125
Turku	467 586	Mikkeli	18 689
Vaasa	364 620	Hamina	13 131
Pietarsaari	135 448	Savonlinna	7 661
Kokkola	123 744	Joensuu	6 746
Hanko	89 228	Raahe	2 885
Jyväskylä	86 137	Yhteensä	4 352 045
Kotka	73 831		

Liikennemaksuja palautettiin liikennöitsijöille 49 729 mk.

Laituri- ja aluevuokria kertyi 98 308 269 mk, mistä määrästä oli laiturille varastoitujen tavarain vuokria 14 151 096 mk ja varastoalueiden vuokria 84 157 173 mk.

Laiturihuoltomaksujen bruttoveloitus oli 214 057 401 mk. Kun tästä määrästä vähennetään ahtaajille menevät kustannukset ja tullivartiokustannukset, 121 004 165 mk, jää nettoveloitukseksi 93 053 236 mk.

Satamalaitoksen bruttoveloitus kertomusvuonna oli 1 207 779 975 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 126 081 892 mk, mistä suurimman osan muodostivat edellä mainitut laiturihuoltomaksujen tililtä suoritetut muille kaupungeille menevät 30 %:n kauttakulkuliikennemaksut sekä satamamaksu-, tuulaaki- ja liikennemaksupalautukset; näin ollen nettoveloitus nousi kertomusvuonna 1 081 698 083 mk:aan. Tämä määrä oli 184 664 843 mk eli 20.6 % edellisen vuoden vastaavaa määrää ja 111 726 083 mk eli 11.5 % talousarvion vastaavaa määrää suurempi.

Veloitusilmoituksia oli 406 535, niistä tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia 196 378 ja muita 210 157. Eri kuukausien kesken veloitus jakautui seuraavasti:

	1954 mk	1953 mk
Tammikuu	93 728 101	100 751 112
Helmikuu	58 119 206	37 903 681
Maaliskuu	56 415 772	53 512 626
Huhtikuu	88 017 137	80 370 163
Toukokuu	75 289 490	59 792 516
Kesäkuu	123 997 038	55 110 299
Heinäkuu	98 380 172	141 654 993
Elokuu	78 331 156	54 984 584
Syyskuu	81 979 437	91 408 604
Lokakuu	132 738 793	82 511 696
Marraskuu	89 989 428	61 509 889
Joulukuu	104 712 353	77 523 077
Koko vuosi	1 081 698 083	897 033 240

Kannanta. Kertomusvuoden veloituksia kertyi kassaan 1 076 202 108 mk ja edellisten vuosien veloituksia 16 858 462 mk. Tilitysteitse perittiin kertomusvuoden veloituksia 16 300 874 mk ja edellisten vuosien veloituksia 1 116 mk. Talousarvioon otettuja tilitysmenoja kirjattiin tuloina eri tulotileille 84 120 147 mk. Saatavia v:een 1955 jäi 39 879 804 mk, mistä määrästä kertomusvuodesta 31 157 962 mk ja edellisistä vuosista 8 721 842 mk. Edellisten vuosien veloituksia poistettiin 186 011 mk.

Menot. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakaantuivat kahteen ryhmään: varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului: 1) satamalaitoksen osuus yleisistä töistä, käsittäen eräitä momentteja yleisten töiden pääluokan II, III ja VI luvuista ja 2) varsinaiset satamamenot, käsittäen koko satamien pääluokan, jonka pääasialliset menoerät olivat satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot. Pääomamenoihin kuuluivat satamien uudisrakennusten ja töiden aiheuttamat menot, käsittäen tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan II luvun sekä eritä momentteja tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokan II, III ja VIII luvuista.

Varsinaisia menoja varten oli talousarviossa 1 052 841 337 mk, lisämäärärahoja 302 775 mk, tilinylityksiä 173 087 045 mk sekä siirto v:sta 1953 20 134 817 mk, yhteensä määrärahoja 1 246 365 974 mk. Menot tilien mukaan olivat 1 173 772 278 mk ja siirto seuraavaan vuoteen 550 000 mk. Pääomamenojen siirto v:sta 1953 oli 583 679 520 mk, siihen luettuna aikaisemmista vuosista siirtyneet määrärahat, yhteensä määrärahoja oli 1 470 019 520 mk, menot tilien mukaan 1 152 301 660 mk ja siirto v:een 1955 342 235 103 mk. Kaikkien määrärahojen siirto v:sta 1953 oli 603 814 337 mk, yhteensä oli määrärahoja 2 522 860 827 mk, menot tilien mukaan 2 326 073 938 mk ja siirto v:een 1955 342 785 103 mk.

Palkkoja maksettiin kaikkiaan 629 084 755 mk, jakaantuen tämä määrä seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 133 907 728 mk, tilapäiset viranhaltijat 87 058 594 mk, työsuhteessa oleville maksetut kuukausipalkat sekä erinäiset palkkiot 66 765 089 mk ja työmäärärahoista maksetut tuntipalkat 341 353 344 mk (siihen luettuna työttömyystyöt). Ylityökorvauksia maksettiin 22 138 950 mk, joista suurin osa perittiin töiden teettäjiltä, sataman liikennöitsijöiltä.

37. Teurastamo[1)]

(Yleinen teurastamo)

Teurastamolautakunta

Kokoonpano ja kokoukset. Kokouksessaan 13 p:nä tammikuuta 1954 kaupunginvaltuusto valitsi teurastamolautakunnan puheenjohtajaksi isännöitsijä J. Mehdon sekä lautakunnan jäseniksi eläinlääkintöneuvos A. G. Backmannin, agronomi U. H. Forssin, tarkastaja S. Koskisen, kauppias M. Käävän, teurastaja Y. A. Pajulan, talousneuvos W. A. Piekkolan, putkiasentaja V. A. Saarelan ja johtaja A. K. Vainion. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi notariaattipäällikkö K.-E. Östensson. Lautakunnan varapuheenjohtajana toimi talousneuvos W. A. Piekkola ja sihteerinä apulaiskaupunginsihteeri A. A. Blomberg kuolemaansa 13. 9. saakka, ja mainitusta päivästävuoden loppuun taloudenhoitaja K. K. Carlander.

Teurastamolautakunta kokoontui 15 kertaa ja oli sen käsittelemien asiain pykäläluku 146 ja lähetettyjen kirjeiden luku 52.

Lausunnot ym. Lautakunnan kertomusvuonna kaupunginhallitukselle antamista lausunnoista ja esityksistä mainittakoon seuraavat: lausunto kalan säilytysmaksuista syväjäädyttämössä; esitys määrärahan myöntämiseksi syväjäädyttämön kalaosaston säilytyskoppien ja muiden kiinteiden laitteiden rakentamiseksi; esitys syväjäädyttämöä valvovalle eläinlääkärille suoritettavasta palkkiosta; lausunto kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomuksesta; esitys eläinlääkärien ja käyttöpäällikön virkojen ja palkkojen järjestelystä; esitys Agroksen alueen jätteiden polttolaitoksen rakennussuunnitelmasta; esitys määrärahan myöntämiseksi syväjäädyttämössä suoritettavia käyttö- ja erikoistutkimuksia varten; esitys toimitusjohtaja Turusen lähettämisestä virkamatkalle perehtymään uusiin teurastamoihin ja jäähdyttämöihin sekä destruktiolaitoksiin Saksassa, Hollannissa, Tanskassa ja Ruotsissa; esitys teurastamon rakennus- ja korjaustöiden suorittamisesta sekä 21. palkkaluokkaan kuuluvien määrärahojen merkitsemistä teurastamolautakunnan käyttöön; lausunto kaupungin laitosten työturvallisuussuunnitelmasta; lausunto Suomen kaupunkiliiton esityksestä teurastamo- ja lihantarkastamomaksujen yhtenäistämiseksi; esitys komitean asettamiseksi laatimaan teurastamoalueen käyttösuunnitelmaa; lausunto viranhaltijain palkkakysymyksestä; esitys teurastamon läheisyydessä olevien tonttien vuokraamista tai myymistä varten pyydettävistä lausunnoista; esitys komitean asettamiseksi käsittelemään jätteiden polttolaitoksen sijoituspaikkaa ja esitys määrärahan myöntämiseksi ketjukuljettimen ja lisähissin rakentamista varten syväjäädyttämölle.

Muista lausunnoista ja ehdotuksista mainittakoon seuraavat: apulaisjohtaja J. Sjölundin anomus matka-apurahan saamiseksi Pohjoismaiden eläinlääkärien Oslon kongressiin osallistumista varten; konemestari R. Sinisalon matka-apuraha-anomus Hollantiin Grasson tehtaille tehtävää matkaa varten; jaoston perustaminen kanateurastamon vastaista käyttöä suunnittelemaan; rouva M.-L. Malkin anomus saada laskea hyväkseen Suomen Punaisessa Ristissä ja Pieksämän kauppalassa palvelemansa aika; järjestyssääntöjaoston ehdotus uusiksi järjestyssäännöiksi ja ehdotus neljän halliapulaisen palkan korottamisesta kahdella palkkaluokalla.

[1)] Kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupuegin tilastollisessa vuosikirjassa ja teurastamon kertomuksen eripainoksessa.

Kalasatama

Kalasataman neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi toimitusjohtaja R. H. H. Turunen sekä jäseninä agronomi U. H. Forss teurastamolautakunnan edustajana, kalastusneuvos F. G. Gottberg edustaen Nylands fiskarförbund -nimistä liittoa, professori T. H. Järvi Suomen Kalastusyhdistyksestä, kauppias N. F. Karlsson edustaen Helsingin kalakauppiaiden yhdistystä, tarkastaja S. Koskinen edustaen vähittäiskuluttajia sekä johtaja A. K. Vainio Helsingin Kalatukkukauppiaat nimistä yhdistystä.

Teurastamon toiminta

Henkilökunnassa tapahtuneet muutokset. Viranhaltijoista erosivat seuraavat: laboratorioapulainen I. A. Pärssinen ja lämmittäjämekanikko N. Lahti siirtyen eläkkeelle 1. 4., jälkimmäinen sairauden takia, halliapulainen I. I. Ilkanheimo 30. 4. sekä karjanhoitaja E. Nurminen 14. 6. Laboratorioapulaisen virkaan valittiin 1. 1. 1955 alkaen neiti M. Almila, vt. laboratorioapulaisena toimi neiti M. Holm 1. 4. — 31. 8. välisenä aikana, tp. toimistoapulaisena neiti M.-L. Ylä-Suutari 7. 5. — 31. 8. välisen ajan, tp. tarkastuseläinlääkärinä eläinlääkäri K. Varila 15. 6. — 15. 8. välisen ajan ja eläinlääkäri U. Kauppi 15.—22. 11., tp. toimistoapulaisena toimi neiti T. Luukkonen 10.—31. 12.

Vuosilomasijaiset. Toimistoapulaisten vuosilomasijaisina toimivat rouva P. Kauppinen aikana 17. 5. — 31. 8. ja neiti T. Luukkonen 24. 5.—31. 8. välisen ajan sekä konemestarin vuosilomasijaisena konemestari V. Mahkonen 1. 5.—21. 7. välisen ajan.

Teurastusosastot. Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin vuoden kuluessa jäljempänä mainitut määrät eri eläimiä. Vertailun vuoksi julkaistaan myös vv:n 1950—1953 luvut.

	1950	1951	1952	1953	1954
Sonneja ja härkiä	4 973	4 921	4 403	3 719	4 877
Lehmiä	13 497	14 927	15 949	13 972	13 712
Hiehoja ja isoja vasikoita	22 284	21 687	18 088	17 374	17 550
Pikkuvasikoita	7 397	5 861	5 245	5 614	5 248
Lampaita ja vuohia	18 648	10 789	9 300	8 067	7 142
Sikoja yli 50 kg	25 673	26 727	26 551	25 832	42 685
Sikoja alle 50 kg	860	856	466	350	1 563
Hevosia	2 295	2 438	2 713	2 298	1 031
Yhteensä	95 627	88 206	82 715	77 226	93 808

Edelläluetellut v:n 1954 ruhot vastasivat 7 680 902 kg lihaa, josta 45.8 % oli nautakarjan, 1.3 % lampaan, 50.1 % sian ja porsaan sekä 2.8 % hevosen lihaa.

Teurastusten jakautuminen eri kuukausille käy ilmi taulukosta n:o VIII. Tarkastuksissa määrättiin erikoiskäsiteltäviksi 1 sonnin, 29 lehmän ja 8 ison vasikan ruhoa, kun taas seuraava määrä hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja,		Hylättyjä ruhon osia,		Kaikkiaan,
	kpl	kg	kpl	kg	kg
Sonneja	—	—	6	28	28
Lehmiä	48	6 707	52	914	7 621
Hiehoja ja isoja vasikoita	24	1 107	18	171	1 278
Pikkuvasikoita	25	349	1	1	350
Lampaita	12	142	10	22	164
Sikoja yli 50 kg	163	7 879	632	2 332	10 211
Sikoja alle 50 kg	2	70	—	—	70
Hevosia	7	1 893	5	59	1 952
Yhteensä	281	18 147	724	3 527	21 674

Sitäpaitsi hylättiin kaikkiaan 32 092 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 53 766 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet oli tuotu kaupunkiin joko maanteitse tai rautateitse kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin selviää:

	Maanteitse	Rautateitse	Kaikkiaan
Raavaita	17 595	23 792	41 387
Lampaita ja vuohia	4 006	3 136	7 142
Sikoja	39 629	4 619	44 248
Hevosia	607	424	1 031
Yhteensä	61 837	31 971	93 808

Karjatallien käyttö. Kaikkiaan oli yötä talleissa 51 538 eläintä eli 54.9 % kaikista teuraseläimistä. Raavaita oli talleissa 18 578 kpl eli 44.9 %, lampaita 3 815 kpl 53.4 %, hevosia 484 kpl 47.0 % ja sikoja 28 661 kpl 64.8 %.

Rehujen käyttö. Kaikkiaan käytettiin vuoden aikana 70 451 kg heiniä sekä 24 239 kg perunoita ja kaurajauhoja.

Suolipesimössä puhdistettiin suolia ja mahoja seuraavasti: raavasten 36 139 kpl, sikojen ja hevosten 45 117 kpl, pikkuvasikoiden ja lampaiden 12 390 kpl eli yhteensä 93 646 kpl, 162 sian ja hevosen suolet hylättiin.

Vuotien tarkastus. Teurastamossa teurastettujen eläinten vuotia tarkastettiin eri kuukausina seuraavat määrät:

	Tarkastettu,	Leimattu, kpl			Nylkyvikoja,			Luonnonvikoja,	
	kpl	I lk	II lk	III lk	kpl	%	kpl	kpl	%
Tammikuu	2 140	1 882	258	—	24	1.12	34	200	9.35
Helmikuu	2 070	1 869	201	—	16	0.77	43	142	6.86
Maaliskuu	2 487	2 296	189	2	20	0.80	47	124	5.00
Huhtikuu	2 435	2 279	146	10	13	0.53	57	86	3.53
Toukokuu	2 483	2 361	113	9	30	1.21	19	73	2.94
Kesäkuu	3 230	3 039	180	11	45	1.39	30	116	3.59
Heinäkuu	3 673	3 536	137	—	30	0.82	19	88	2.40
Elokuu	4 586	4 375	211	—	65	1.42	32	114	2.49
Syyskuu	4 308	3 911	396	1	45	1.04	44	308	7.15
Lokakuu	3 340	2 926	412	2	39	1.17	33	342	10.24
Marraskuu	3 742	3 129	609	4	29	0.77	47	537	14.35
Joulukuu	2 604	2 102	494	8	23	0.88	39	440	16.90
Yhteensä	37 098	33 705	3 346	47	379	1.02	444 [1])	2 570	6.93

Lisäksi tarkastettiin seuraava määrä maalaisvuotia:

	Tarkastettu,	Leimattu, kpl			Hylättyjä,	Kuivia,
	kpl	I lk	II lk	III lk	kpl	kpl
Tammikuu	349	288	57	4	1	—
Helmikuu	121	107	11	3	—	—
Maaliskuu	244	219	22	3	1	—
Huhtikuu	289	266	22	1	—	2
Toukokuu	207	173	31	3	2	9
Kesäkuu	280	248	30	2	—	1
Heinäkuu	182	155	21	6	—	1
Elokuu	177	153	22	2	—	—
Syyskuu	211	177	31	3	—	—
Lokakuu	221	169	50	2	—	—
Marraskuu	195	164	29	2	—	—
Joulukuu	221	185	34	2	1	—
Yhteensä	2 697	2 304	360	33	5	13

[1]) Teurastustavasta johtuen 444 uskonnollisten menojen mukaan teurastettua eläimen vuotaa merkittiin II luokkaan.

Lihantarkastamot. Helsingin I lihantarkastamossa teurastamolla ja Helsingin II:ssa Malmilla tarkastettiin kertomusvuoden aikana 3 033 467 kg lihaa, keskipainojen mukaan lasketttuna. Tarkastukset kohdistuivat 73 940 kg:aan paloiteltua lihaa ja seuraavassa mainittuihin ruholajeihin; vertailun vuoksi julkaistaan myöskin v:n 1953 vastaavat luvut:

	1953 Ruhoja, kpl	1954 Ruhoja, kpl
Sonneja	297	249
Lehmiä	9 585	8 152
Hiehoja ja isoja vasikoita	16 254	13 465
Pikkuvasikoita	18 448	15 661
Lampaita ja vuohia	13 639	12 228
Sikoja ja porsaita	7 203	6 893
Hevosia	644	476
Yhteensä	66 070	57 124

Tarkastusten johdosta erikoiskäsiteltiin sonneja, lehmiä sekä hiehoja ja isoja vasikoita 1 kpl kutakin, kun taas seuraava määrä ruhoja ja ruhonosia hylättiin:

	Hylättyjä kokoruhoja,		Hylättyjä ruhonosia,		Kaikkiaan,
	kpl	kg	kpl	kg	kg
Sonneja	—	—	6	39	39
Lehmiä	153	24 952	61	1 122	26 074
Hiehoja ja isoja vasikoita	173	7 916	50	296	8 212
Pikkuvasikoita	449	7 036	90	553	7 589
Lampaita	36	396	28	57	453
Sikoja yli 50 kg	58	3 422	199	1 348	4 770
Sikoja alle 50 kg	2	50	2	58	108
Hevosia	30	7 184	6	361	7 545
Kanoja	—	43	—	—	43
Yhteensä	901	50 999	442	3 834	54 833

Sitäpaitsi hylättiin paloiteltua lihaa 724 kg ja elimiä 54 919 kg, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 110 476 kg. Tarkastusten jakautuminen eri kuukausille erikseen Helsingin I:ssä ja II lihantarkastamossa ilmenee eripainoksen taulukosta n:o VIII.

Tukkumyyntihallin, jäähdyttämöjen ja syväjäädyttämön sekä eri laitteiden käyttö

Tukkumyyntihallia, jäähdyttämöjä ja syväjäädyttämöä käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Tukkumyyntihallissa myytiin:												
Raavaita ..... kpl	4 211	3 857	4 468	4 050	3 352	3 395	2 582	3 676	4 288	4 760	5 360	4 316	48 315
Isoja vasikoita »	3 426	3 573	4 398	5 497	4 552	4 771	3 384	5 944	5 943	5 914	5 796	6 199	59 397
Pikkuvasikoita »	1 299	1 318	1 964	2 848	2 146	1 612	960	1 184	1 251	1 447	1 547	1 300	18 876
Lampaita ..... »	2 023	2 254	2 613	2 298	2 053	1 215	1 821	5 751	6 724	6 295	5 360	2 569	40 976
Sikoja ..... »	4 870	5 467	6 910	6 791	5 744	5 298	3 930	6 102	6 906	7 513	8 938	9 610	78 079
Hevosia ..... »	186	247	232	111	58	97	44	101	152	168	262	157	1 815
Poroja ..... »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	8
Yhteensä ..... kpl	16 015	16 716	20 585	21 595	17 905	16 388	12 721	22 758	25 264	26 097	27 263	24 159	247 466
Muuta tavaraa, kg	68 084	51 990	63 920	56 986	51 184	44 798	38 019	59 148	75 547	66 222	70 607	60 674	707 179

Kilogrammoiksi muunnettuina muuttuvat edelläolevat numerot seuraaviksi:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu	1 349 826	Toukokuu	1 293 772	Syyskuu	1 663 495
Helmikuu	1 330 528	Kesäkuu	1 267 009	Lokakuu	1 725 613
Maaliskuu	1 592 534	Heinäkuu	1 201 776	Marraskuu	1 937 170
Huhtikuu	1 555 673	Elokuu	1 450 542	Joulukuu.....	1 709 970
				Koko vuosi	18 077 908

Teurastamossa säilytettiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Jäähdyttämön riippuvien ruhojen osastoilla säilytettiin: [1]												
Raavaita ..... kpl	8 205	8 945	8 373	5 806	7 817	7 309	5 566	6 441	8 169	10 074	11 176	9 279	97 160
Isoja vasikoita »	4 455	4 291	6 448	5 858	5 929	6 942	5 111	8 792	8 388	6 198	5 999	5 597	74 008
Pikkuvasikoita »	1 260	1 362	2 205	2 514	3 270	2 476	1 130	1 322	1 229	1 385	1 450	1 570	21 173
Lampaita ..... »	1 308	2 044	2 414	1 458	3 250	1 375	2 460	3 918	3 683	4 576	3 174	1 490	31 150
Sikoja ..... »	16 000	12 808	16 413	8 374	9 587	10 427	9 460	10 622	9 628	12 674	12 408	13 610	142 011
Hevosia ..... »	484	826	750	451	208	297	149	216	319	398	477	574	5 149
Yhteensä ..... kpl	31 712	30 276	36 603	24 461	30 061	28 826	23 876	31 311	31 416	35 305	34 684	32 120	370 651
Muuta tavaraa, kg	78 375	46 020	71 377	74 730	83 893	71 120	49 635	49 305	50 275	48 160	47 150	74 250	744 290

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Syväjäädyttämössä säilytettiin:												
Metsänriistaa, kanoja ym. siipikarjaa	600	178	1 565	3 470	3 239	4 193	4 279	7 238	11 519	6 884	7 139	7 876	58 180
Lihaa	292	11 603	2 639	62 340	34 448	10 501	36 326	77 568	61 644	62 408	98 463	100 901	559 133
Muuta tavaraa, kuten marjoja, vihanneksia, jäätelöä ym.	14	2 020	66	18 138	5 408	8 928	16 881	18 892	24 767	15 843	3 582	4 893	119 432
Kalaa	—	—	—	18 043	132 013	67 073	12 293	10 996	9 358	53 547	23 499	25 427	352 249
Voita ja margariin.	—	—	—	—	—	1 064 861	426 910 [2]	78 500	—	—	—	—	1 570 271
Metsästäjäkopeissa	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	25 000
Yhteensä ..... kg	906	13 801	4 270	101 991	175 108	1 155 556	496 689	193 194	107 288	138 682	132 683	139 097	2 684 265

Teurastamon juoksuratoja, sähkövinttureita ym. laitteita käytettiin seuraavaa muualla tarkastettua lihamäärää varten:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita ..... kpl	1 656	1 655	2 084	1 803	1 406	1 274	1 255	1 316	1 567	2 131	2 437	2 011	20 595
Isoja vasikoita »	1 407	1 755	1 959	3 055	2 296	2 400	1 810	2 643	2 892	3 090	2 698	3 425	29 430
Pikkuvasikoita »	138	165	412	767	466	328	217	276	287	401	407	253	4 117
Lampaita ..... »	1 020	987	1 337	1 133	1 243	793	1 288	2 637	3 378	3 688	3 590	1 597	22 691
Sikoja ..... »	2 524	2 714	2 682	2 526	1 894	1 719	1 480	1 907	1 851	2 309	3 135	3 901	28 642
Hevosia ..... »	20	42	35	8	1	16	2	10	28	48	65	45	320
Yhteensä ..... kpl	6 765	7 318	8 509	9 292	7 306	6 530	6 052	8 789	10 003	11 667	12 332	11 232	105 795
Muuta tavaraa, kg	10 123	8 179	9 773	12 719	13 060	10 554	14 967	24 507	25 788	19 912	18 038	16 005	183 625

[1]) Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua ruhomäärää. — [2]) 199 410 kg voita vanhan syväjäädyttämön os. 10:ssä.

Edellämainittu lihamäärä oli kilogrammoissa laskettuna eri kuukausina seuraava:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu	521 226	Toukokuu	479 894	Syyskuu	577 113
Helmikuu	547 780	Kesäkuu	444 328	Lokakuu	690 146
Maaliskuu	623 299	Heinäkuu	386 918	Marraskuu	776 080
Huhtikuu	624 283	Elokuu	499 319	Joulukuu.....	747 472
				Koko vuosi	6 917 858

Lihantarkastamosta suoraan vietiin tukkumyyntihallia käyttämättä 107 raavaan, 4 164 pikkuvasikan, 168 lampaan, 199 sian ja 8 hevosen ruhoa. Lisäksi vietiin tarkastamosta suoraan 52 870 kg paloiteltua lihaa.

Lihanhinnoittelu. Hinnoitellun lihan korkein ja alin hinta eri hintaryhmissä kunakin kuukautena ilmenee eripainoksen taulukosta n:o IV.

Helsingin lihankulutus ilmenee eripainoksen taulukosta n:o VII.

Laboratorio. Vuoden kuluessa tehtiin laboratoriossa 257 täydellistä bakteriologista tutkimusta keittokokeineen ja ph-määrityksineen, 274 pienempää bakteriologista, bakterioskopista ja histologista tutkimusta, 975 keittokoetta ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta, 25 sekalaista tutkimusta sekä 44 248 sianruhoja koskevia trikiinikokeita.

Täydellisiä koko ruhoja koskevia bakteriologisia tutkimuksia valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Eläinlajit	Eläinten luku	Bakteeripitoisuus			Keittokokeen tulos			Toimenpide	
		Runsaasti	Vähän	Bakteeritomia	Voimakas vieras haju	Heikko vieras haju	Ei vierasta hajua	Hylättyjen luku	Hyväksyttyjen luku
Raavaita	113	24	68	21	41	31	41	48	65
Hiehoja ja isoja vasikoita	29	8	16	5	15	5	9	18	11
Pikkuvasikoita	15	4	11	—	6	4	5	10	5
Lampaita	4	—	1	3	—	1	3	—	4
Sikoja	85	18	42	25	17	18	50	25	60
Hevosia	11	—	9	2	4	—	7	4	7
Yhteensä	257	54	147	56	83	59	115	105	152

Tutkituista ruhoista oli 146 teurastusosastosta ja 111 lihantarkastamosta, mikä on 0.17 % kaikista teurastamossa teurastetuista ja tarkastetuista ruhoista.

Tutkituista ruhoista hylättiin 40.9 %. Hylkäämisen syynä oli 22 tapauksessa bakteeripitoisuus, 55 tapauksessa keittokokeessa todettu vieras haju tai liian korkea ph-luku ja 23 tapauksessa sekä bakteeripitoisuus että vieras haju tai liian korkea ph-luku, 5 tapauksessa ratkaisivat hylkäämisen patologisanatomiset muutokset.

Määritettyjä verenmyrkytyksiä todettiin 12 lehmässä, joista 11 oli aiheutunut kolibakteereista ja 1 diplokokeista, 2 isossa vasikassa aiheutunut kolibakteereista, 5 pikuvasikassa, joista 3 oli aiheutunut kolibakteereista ja 2 diplokokeista, sekä 11 siassa, joista 9 oli aiheutunut sikaruusubakteereista ja 2 streptokokeista.

Tutkittaviksi otettiin mm. seuraavista syistä: verenmyrkytyksen merkkejä 43 tapausta, hätäteurastus 32, utaretulehdus 27, muutoksia maksassa 26, sikaruusu 18, munuaistulehdus 17, vatsakalvontulehdus 10, luunmurtumia 9, suolitulehdus 9, keuhkotulehdus 7, traumaattinen sydänpussintulehdus 7, emätintulehdus 6 ja imusolmuketulehdus (lymphogranuloma) 5 tapausta.

Pienemmät bakteriologiset ja bakterioskopiset tutkimukset. Pernaruttokokeita suoritettiin 29, ne olivat kaikki kielteisiä; tuberkuloosikokeita suoritettiin 149, näistä 119 eli 79.9 % oli myönteisiä. Kaikki tuberkuloosikokeet koskivat sikoja ja olivat ne teurastusosastosta.

Histologisia tutkimuksia oli kaikkiaan 18 ja tuloksista mainittakoon: lymphadenoma 4, neurinoma 1, sarcoma 1, aktinomycoma 1, maksasirroosi 1, infektio 1, rasvarappeutumat 2, pneumonia catarrhalis 1 ja endothelioma 1.

Trikiinejä todettiin 1 siassa 2. 9., mikä oli ensimmäinen tapaus teurastamon historiassa.

Keittokokeet ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta:

Eläinlajit	Eläinten luku	Tulos			Toimenpide	
		++ Voimakas vieras haju	+ Heikko vieras haju	— Ei vierasta hajua	Hylättyjen luku	Hyväksyttyjen luku
Raavaita	287	78	94	115	78	209
Hiehoja ja isoja vasikoita	140	75	31	34	75	65
Pikkuvasikoita	15	5	2	8	5	10
Lampaita	16	6	2	8	6	10
Sikoja ja porsaita	495	—	—	—	—	—
Karjuja	(144)	12	57	75	12	132
Salakarjuja	(275)	5	84	186	5	270
Muita	(76)	23	14	39	23	53
Hevosia	21	5	8	8	5	16
Yhteensä	974	209	292	473	209	765

Tutkituista ruhoista oli 497 teurastusosastosta ja 477 lihantarkastamosta. Tutkimusten perusteella hylättiin 209 ruhoa eli 21.5 % koko tarkastetusta määrästä. Tutkimusten syistä mainittakoon seuraavat: karjuja ja salakarjuja 419 kpl, maksarappeutumia 114, vieras väri 75, pakkoteurastus 59, vieras haju 51, synnytysvikoja 40, keltatauti 34, pullistustauti 25, luunmurtumia ja ruhjevammoja 21, utaretulehdus 21, munuaistauteja 15, puutostauti 14, traumaattinen sydänpussintulehdus 14 ja maksasirroosi 11 kpl.

Tarkastuseläinlääkärin toteamat taudit ja niistä johtuneet toimenpiteet käyvät selville eripainoksen taulukosta n:o I.

Matorakkulataudin (Cysticercus inermis) esiintymistä valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

61 tapausta oli teurastusosastosta ja 9 lihantarkastamosta. Nautoja oli 43 ja hiehoja ja isoja vasikoita 27. Ainoastaan yksi rakkula löytyi 56 tapauksessa ja useampia rakkuloita 14 tapauksessa; eläviä matoja löytyi 42 tapauksessa ja ainoastaan kuolleita 28 tapauksessa; matoja löytyi ainoastaan päästä 45 tapauksessa, ainoastaan sydämestä 19 ja useammista paikoista 6 tapauksessa.

Nystyrätautia (Tuberculosis) ei vuoden aikana todettu ainoassakaan nautaeläimessä. Sioissa tavattiin muutoksia 13 tapauksessa ainoastaan nielurauhasissa, 104 tapauksessa ainoastaan suolirauhasissa ja 2 tapauksessa sekä nielu- että suolirauhasissa.

Matorakkula-(Cysticercus inermis) ja *nystyrätauti (Tuberculosis)* esiintyivät v. 1938 ja vv. 1947—54 seuraavasti:

	Cysticercus inermis		Tuberculosis			
Vuosi	Nautojen luku	%	Nautojen luku	%	Sikojen luku	%
1938	264	0.41	—	—	227	0.72
1947	42	0.12	—	—	25	0.09
1948	55	0.16	—	—	32	0.11
1949	45	0.09	—	—	37	0.06
1950	62	0.11	5	0.01	30	0.09
1951	59	0.09	3	0.01	23	0.06
1952	64	0.10	2	0.00	24	0.07
1953	57	0.08	1	0.00	52	0.16
1954	70	0.12	—	—	119	0.23

Sairasosasto. Sairasosastolla teurastettiin tai obdusoitiin 42 eläintä, nimittäin 5 lehmää, 8 isoa vasikkaa, 7 pikkuvasikkaa, 3 lammasta, 16 sikaa ja 3 hevosta. Kuoleman tai sairauden syiksi ei todettu tarttuvia tauteja.

Käyttöosasto. *Konekeskus* käsitti konehallin, korjauspajan, jäätehtaan varastoineen sekä kellarikerroksessa olevat ainesten ja voiteluöljyn varastot. Jäähdytyshuoneiden jäähdyttämistä varten oli konehallissa kaksi turbojäähdytyskonetta à 240 000 ly/t — 8°C+25°, syväjäädytyshuoneiden jäähdyttämistä varten kaksi turbojäähdytyskonetta à 100 000 ly/t—18°C+25° Ctarpeellisine apukoneineen sekä kirkkaan jään valmistuslaitos, jonka vuorokautinen valmistusmäärä on 400 kpl 25 kg:n painoista jääkuutiota. Jäähdytyshuoneiden lämpötilojen ja ilman kosteuden tarkkailua varten oli konehalliin sijoitettu kaukolämpömittarit. Jäähdytyskoneiden I—IV käyttöaika oli kertomusvuonna: I:n 329 t. 35 min., II:n 2 756 t. 42 min. ja IV:n 3 077 t. 7 min. eli yhteensä 6 163 t. 24 min.

Klorcalsiumia käytettiin I jäähdytysosastossa 12 964 kg ja II jäähdytysosastossa 40 394 kg, yhteensä 53 358 kg. *Jäätä* valmistettiin 935 400 kg.

Lämpökeskus. Eri rakennusten lämmittämistä varten sekä tarvittavan lämpimän veden valmistamiseksi oli kaksi Babcock & Wilcox vesiputkikattilaa à 190 m², yhteensä 380 m² 10 kg:n työpaineella, varustettuna 160 m²:n suuruisella savukaasu-etulämmittäjällä sekä koneellisella hiilensyöttölaitteella (ketjuarinalla). Toinen kattila oli varustettu nykyään puulämmitykseen soveltuvalla tulipesällä. Kattilalaitos ei ollut kertomusvuoden aikana käytännössä, sillä teurastamo sai tarvitsemansa lämpöenergian kaukojohdon välityksellä Suvilahden voimalaitokselta.

Höyryn osto ja kulutuksen jakaantuminen. Sähkölaitokselta ostettiin höyryä 10 291.53 tonnia hintaan 10 247 014 mk. Höyryn kulutus jakaantui kertomusvuonna eri osastoille seuraavasti: teurastamo 8 795.71 tonnia, syväjäädyttämö 1 044.6 tonnia sekä maidontarkastamo 451.22 tonnia.

Vedenkulutus. Kaupungin vesijohtolaitokselta tulevan veden kulutus kuutiometreissä jakaantui eri osastoille seuraavasti:

	m³		m³
Lämpökeskus	—	Suuren karjan talli	923
Lämminvesi	24 557	Pienen karjan talli	1 080
Jäähdytyskoneet	4 865	Lantala	854
Hallintorakennus	2 006	Viemäriveden puhdistamo	176
Jäätehdas	2 882	Karjavaunujen puhdistamo	190
Tukkuhalli ja kellari	2 846	Lihavaunujen puhdistamo	287
Jäähdytyshuoneet	408	Kanateurastamo	508
Sikateurastamo ja laboratorio	12 817	Kesänavetta	3 307
Suolipesimö	19 850	Pihojen kastelu	—
Mahojen tyhjennys	79 002	Vuotavarasto	421
Suuren karjan teurastamo	8 577	Syväjäädyttämö	19 223
Lihantarkastamo	222	Autopesimö	2 386
Saniteettiteurastamo	284	Maidontarkastamo	4 081
		Yhteensä	191 752

Rautatievaunupesimöt. Teurastamolle kuuluu sinne saapuvien liha- ja karjavaunujen puhdistus ja desinfioiminen. Vuoden aikana puhdistettiin karjavaunuja 938 kpl ja lihavaunuja 327 kpl, yhteensä 1 265 kpl. Lämpimän veden kulutus oli 434 m³ ja kylmän veden 477 m³.

Sähkönkulutus. Laitoksen tarvitsema sähkövirta saatiin Helsingin kaupungin sähkölaitokselta 5 250 voltin suurjännitteisenä teurastamon omalle muuntoasemalle, jossa jännite alennettiin 500, 380/220 ja 220/127 jännitteiseksi. 500 voltin jännitteistä virtaa käytettiin teurastamon jäähdytyskoneiden moottoreissa ja 220/127 voltin jännitteistä pienemmissä moottoreissa, tuulettajissa ja valaistuksessa, ollen lamppujännite 127 volttia. Syväjäädyttämön käyttöjännite oli 380/220 volttia.

Sähkövirtaa ostettiin kertomusvuoden aikana sähkölaitokselta 1 503 460 kWh, jonka kulutus jakaantui eri osastoille seuraavasti: teurastamossa voimavirtaa 892 771 kWh ja valaistusvirtaa 123 451 kWh, yhteensä 1 016 222 kWh; syväjäädyttämössä voimavirtaa

406 680 kWh ja valaistusvirtaa 26 480 kWh, yhteensä 433 160 kWh. Muunto- ja jakeluhäviöt olivat teurastamossa 37 116 kWh ja syväjäädyttämössä 16 962 kWh.

Syväjäädyttämön jäähdytyskoneiden käyttöajat v. 1954 ilmenevät seuraavasta:

Kuukausi	Jäähdytyskoneet olivat käynnissä												Sähkön kulutus, kWh
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Yhteensä	
	tuntia												
Tammikuu	29	32	55	125	129	2	10	23	10	8	—	423	10 600
Helmikuu	55	20	106	139	116	8	41	33	12	15	—	545	10 800
Maaliskuu	11	12	51	126	113	—	—	—	15	20	5	353	10 400
Huhtikuu	—	—	54	176	248	—	—	—	—	—	—	478	15 200
Toukokuu	10	23	237	378	310	—	261	214	—	—	—	1 433	52 200
Kesäkuu	34	186	373	412	412	—	155	22	—	—	1	1 595	57 800
Heinäkuu	167	61	443	386	420	—	—	—	—	—	—	1 477	50 000
Elokuu	175	341	459	460	447	—	—	—	—	—	4	1 886	56 400
Syyskuu	162	315	350	349	315	—	—	—	—	—	66	1 557	43 800
Lokakuu	34	262	349	364	279	—	—	21	—	—	73	1 382	38 600
Marraskuu	67	223	353	339	156	—	—	—	—	—	16	1 154	29 800
Joulukuu	—	2	260	115	273	—	—	30	65	—	—	745	23 800
Yhteensä	744	1 477	3 090	3 369	3 218	10	467	343	102	43	165	13 028	399 400

Kalasatama. Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa kaikkiaan 9 901 296 kg, josta suolaista silliä tuotiin 3 421 934 kg ja tuoretta silakkaa 3 721 988 kg. Kalan tuonti kuukausittain, lähetyspaikkakunnittain ja kuljetustavan mukaan ilmenee eripainoksen taulukoista V ja VI. Seuraavat luvut valaisevat kalasataman toimintaa:

Kuukausi	Säilytetty tavaraa jäähdyttämössä, kg [1])	Jäähdytyskone käynyt, t. ja min.	Kulutus							
			Sähkövirtaa			Polttoaineita		Vettä, m³	Voiteluöljyä, kg	Ammoniakkia, kg
			Valoa, kWt	Voimaa, kWt	Yhteensä, kWt	Halkoja, m³	Koksia, tn.			
Tammikuu	192 921	19.10	190	543	733	1	2	289	—	—
Helmikuu	301 844	6.55	79	49	128	1	1.5	219	—	—
Maaliskuu	258 825	37.30	53	275	328	1	1.5	348	1	—
Huhtikuu	204 012	65.00	42	472	514	0.5	0.5	411	5	20
Toukokuu	372 136	242.10	38	1 750	1 788	—	0.5	1 115	1	—
Kesäkuu	324 211	233.25	42	1 807	1 849	—	—	1 811	2	—
Heinäkuu	292 475	443.30	48	4 252	4 300	—	—	3 356	2	—
Elokuu	252 996	275.45	45	2 115	2 160	—	0.5	1 980	2	—
Syyskuu	188 585	166.40	47	1 295	1 342	—	0.5	1 429	—	—
Lokakuu	236 294	114.15	52	738	790	0.5	1	723	1	—
Marraskuu	305 813	73.10	74	360	434	1	1	581	—	—
Joulukuu	269 425	60.00	107	443	550	1	1.5	556	2	—
Yhteensä	3 199 537	1 737.30	817	14 099	14 916	6	10.5	12 818	16	20

Jäähdyttämössä säilytetystä tavarasta oli kalaa 2 986 557 kg ja muuta tavaraa 212 980 kg.

Tulot ja menot. Tuloja oli kertomusvuonna talousarvion mukaan arvioitu kertyvän 137 804 990 mk, josta teurastamon tuloja 134 757 480 mk ja kalasataman tuloja 2 954 960 mk. Tilien mukaan nousivat tulot 137 481 513 mk:aan, josta teurastamon tuloja 134 804 990 mk ja 2 676 523 mk kalasataman tuloja. Tulot olivat siten teurastamon osalta 47 510 mk arvioituja suuremmat ja kalasataman osalta 278 437 mk arvioituja pienemmät. Kokonaisuudessaan olivat tulot 230 927 mk arvioitua pienemmät.

Eri tuloerät ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

[1]) Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua kilomäärää.

Tuloerä	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) vajaus (—), mk
Teurastusosasto	33 000 000	33 437 381	+ 437 381
Lihantarkastamot	11 250 000	8 576 715	— 2 673 285
Tukkumyyntihalli	14 000 000	14 109 231	+ 109 231
Kuljetusratojen ym. laitteiden käyttö	9 000 000	10 185 539	+ 1 185 539
Jäähdyttämöt	51 000 000	52 934 052	+ 1 934 052
Muut tulot	19 214 880	17 961 235	— 1 253 645
Luontoisetujen korvaukset	247 560	277 360	+ 29 800
Yhteensä	137 712 440	137 481 513	— 230 927

Prosenttilaskelma, josta ilmenee vv:n 1950—54 eri tuloryhmien osuus kokonaistulosta:

Tuloerä	1950	1951	1952	1953	1954
Teurastusosasto	32.9	30.5	29.9	26.4	24.4
Lihantarkastamot	9.7	9.8	10.2	9.6	6.3
Tukkumyyntihalli	12.9	12.8	14.1	13.6	10.3
Kuljetusradat	5.1	4.7	6.1	9.3	7.4
Jäähdyttämöt	25.6	25.6	25.3	22.2	38.6
Muut tulot	13.6	16.4	14.1	18.6	12.8
Luontoisetujen korvaukset	0.2	0.2	0.3	0.3	0.2
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Menot. Kaupungin v:n 1954 talousarvioon merkittiin teurastamoa varten määrärahoja yhteensä 122 852 348 mk, johon kertomusvuonna myönnettiin ylitysoikeuksia ja lisämäärärahoja yhteensä 2 050 000 mk, mistä käytettiin 98 265 947 mk. Lisäksi myönnettiin siirtomäärärahana syväjäädyttämön kaluston hankintaan 1 658 323 mk, mistä käytettiin 1 657 574 mk. Säästö 749 mk sekä syväjäädyttämön kokeiluihin 200 000 mk, mistä käytettiin 83 289 mk. Säästö 116 711 mk. Eri menoeriin jakautuivat määrärahat seuraavasti:

Menoerä	Talousarvion määräraha, mk	Lisämäärärahat ja ylitysoikeudet, mk	Käytetty tilien mukaan, mk	Säästö (+) ylitys (—), mk
Palkkiot	190 500	—	179 275	+ 11 225
Vakinaiset viranhaltijat	28 397 960	—	26 357 720	+ 2 040 240
Tilapäiset viranhaltijat	6 134 400	—	5 734 135	+ 400 265
Vuosilomasijaiset	489 370	—	358 696	+ 130 674
Muut palkkamenot	6 580 760	1 500 000	8 073 611	+ 7 149
Vuokra	7 719 098	—	7 719 098	—
Lämpö	19 016 550	—	9 412 109	+ 9 604 441
Valaistus	1 502 750	—	1 290 556	+ 212 194
Hylkyliha	500 000	200 000	669 163	+ 30 837
Vedenkulutus	4 781 960	—	3 803 327	+ 978 633
Puhtaanapito	8 106 000	—	6 499 756	+ 1 606 244
Painatus ja sidonta	1 000 000	—	985 399	+ 14 601
Tarverahat	1 256 000	—	1 001 749	+ 254 251
Vaatteiden pesu	300 000	—	239 234	+ 60 766
Koneiden, työkalujen, työvaatteiden ja kaluston hankinta	3 000 000	—	2 996 973	+ 3 027
Yleisten laitteiden kunnossapito	5 949 000	—	4 599 818	+ 1 349 182
Tapaturmavakuutusmaksut	500 000	—	303 115	+ 196 885
Käyttövoima	16 203 000	—	8 900 198	+ 7 302 802
Rehut ja kuivikkeet	725 000	100 000	728 429	+ 96 571
Tarveaineet	1 500 000	250 000	1 575 846	+ 174 154
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus ja kunnossapito	9 000 000	—	6 837 740	+ 2 162 260
Yhteensä	122 852 348	2 050 000	98 265 947	+ 26 636 401

Vuoden vaihteessa 1954/55 oli teurastamon varastossa koksia 5 tonnia eli 31 500 mk:n arvosta ja koivuhalkoja 2 m³ eli 3 700 mk:n arvosta sekä klorcalsiumia 21 120 kg eli 386 496 mk:n arvosta. Varaston arvo oli yhteensä 421 696 mk.

Selvemmän kuvan saamiseksi kokonaismenot on allaolevassa yhdistelmässä jaoiteltu pääryhmiinsä, minkä lisäksi menoerien osuudesta kokonaismenoihin on tehty prosenttilaskelma:

	1953	1954	1952	1953	1954
	Kokonaismäärä,				
Menoerä	mk	mk	%	%	%
Palkkausmenot	46 067 329	46 937 568	46.7	44.5	47.8
Palkkiot	206 050	179 275	0.2	0.2	0.2
Vakinaiset viranhaltijat	28 035 596	26 357 720	27.1	27.1	26.8
Tilapäiset viranhaltijat	5 168 954	5 734 135	0.5	5.0	5.8
Vuosilomasijaiset	288 540	358 696	0.3	0.3	0.4
Muut palkkamenot	5 616 030	8 073 611	10.8	5.4	8.2
Puhtaanapito	6 752 159	6 234 131	7.8	6.5	6.4
Vuokra	7 719 098	7 719 098	7.5	7.5	7.8
Käyttökustannukset	27 100 506	24 982 036	28.2	26.2	25.4
Lämpö	13 788 987	9 412 109	16.8	13.3	9.6
Valaistus	1 024 387	1 290 556	1.1	1.0	1.3
Vedenkulutus	3 230 464	3 803 327	2.1	3.1	3.9
Käyttövoima	7 452 610	8 900 198	6.2	7.2	9.0
Tarveaineet	1 604 058	1 575 846	2.0	1.6	1.6
Kunnossapitokustannukset	18 106 781	14 434 531	13.8	17.5	14.7
Koneiden, työkalujen, työvaatteiden ja kaluston hankinta	4 505 677	2 996 973	1.8	4.3	3.0
Yleisten laitteiden kunnossapito	5 036 000	4 599 818	6.1	4.9	4.7
Rakennusten, teiden ja rantojen korjaus ja kunnossapito	8 565 104	6 837 740	5.9	8.3	7.0
Muut kustannukset	4 539 092	4 192 714	3.8	4.3	4.3
Hylkylihan korvaus	491 463	669 163	0.5	0.5	0.7
Painatus ja sidonta	963 012	985 399	0.9	0.9	1.0
Tarverahat	1 025 676	1 001 749	0.8	1.0	1.0
Vaatteiden pesu	236 748	239 234	0.2	0.2	0.2
Tapaturmavakuutusmaksut	365 633	303 115	0.3	0.3	0.3
Rehut ja kuivikkeet	1 021 001	728 429	0.8	1.0	0.8
Puhtaanapito	435 559	265 625	0.3	0.4	0.3
Menot yhteensä	103 532 806	98 265 947	100.0	100.0	100.0
Tulot yhteensä	95 352 747	137 481 513			
Vajaus (—) Ylitys (+)	— 8 180 059	+ 39 215 566			

38. Elintarvikekeskus

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Elintarvikekeskuksen lautakuntaan kuuluivat v. 1954 puheenjohtajana filosofian tohtori K. Laine sekä jäseninä rouva H. R. Arvisto, talousneuvos J. Heitto, rouva A. M. Häggman, toiminnanjohtaja A. E. Katra, rouva M. M. Kulonen, toimitsija M. V. Rauhamo, lääketieteenlisensiaatti U. E. Tötterman ja ajomestari A. Vainio. Lautakunnan varapuheenjohtajaksi valittiin tohtori Tötterman ja sihteerinä toimi toimitusjohtaja T. E. Ekberg sekä pöytäkirjanpitäjänä kamreeri Y. Laesmaa. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rahatoimenjohtaja E. v. Frenckell.

Elintarvikekeskuksen lautakunta kokoontui 10 kertaa ja oli sen käsittelemien asiain pykäläluku 97. Saapuneita kirjeitä oli 89 ja laskuja 2 278, lähetettyjä kirjeitä 204, laskuja 2 028 ja kiertokirjeitä 22.

Lautakunnan päätökset. Kamreeri Y. E. Laesmaa ja kirjanpitäjä H. Heinonen tai toimistoapulainen V. Narvola valtuutettiin yhdessä joko kassanhoitaja E. Maijalan tai toimistoapulaisen M. Oksasen kanssa allekirjoittamaan shekit, maksumääräykset yms.; toimitusjohtaja T. E. Ekberg ja hänen estyneenä ollessaan kamreeri Laesmaa oikeutettiin hyväksymään laskut ja viimeksimainittu lähetteet, paitsi hänen estyneenä ollessaan kirjanpitäjä Heinonen tai toimistoapulainen V. Narvola [1]). Kassantarkastajiksi kertomusvuodeksi valittiin lautakunnan jäsenet A. Katra ja J. Heitto [2]); eräille työsopimussuhteessa työskenteleville työntekijöille päätettiin myöntää ikälisiä vastaavat palkankorotukset [3]); eräät haettavaksi julistetut virat täytettiin ehdollisesti ja samaten eräät virat vakinaisesti [4]); laitoksen eräille ruokalanhoitajille, autonapumiehille ym. myönnettiin pyynnöstä ero laitoksen palveluksesta [5]); kouluruokailua koskevia kokeiluja päätettiin jatkaa eräissä kansakouluissa pääsiäislomaan saakka sekä otettiin koululääkäreiden ehdotuksesta kouluruoan valmistuksessa käytäntöön jodipitoinen suola tavallisen suolan asemesta [6]); kamreeri Laesmaa määrättiin oman virkansa ohella hoitamaan kirjanpitäjän tehtävät tämän virkavapauden aikana [7]); vahvistettiin v:n 1953 tilinpäätös, jonka mukaan ylijäämä oli 10 528 157 mk [8]); hyväksyttiin lautakunnan kertomus elintarvikekeskuksen toiminnasta v. 1953 [9]); hyväksyttiin toimenpide, jolla toimistoapulainen K. Marklund oli määrätty laskujen hyväksyjäksi yhdessä kamreeri Laesmaan kanssa ajalla 1. 7. — 10. 7. [10]); rakennusviraston Toukolan konepajan ruokalan avaamisaika päätettiin muuttaa klo 6.30:stä 7.30:een [11]); elintarvikekeskukseen päätettiin tilata v:ksi 1955: Suomen Asetuskokoelma, Tehostaja, Kunto, Maaseudun Tulevaisuus ja Suomen Kunnallislehti [12]); lisäksi päätettiin eräistä elintarvikehankinnoista tai oikeutettiin toimitusjohtaja ryhtymään toimenpiteisiin hankintojen suorittamiseksi [13]). V:ksi 1955 toimihenkilöille myönnettävistä valtuuksista tehtiin päätös, joka esitettäisiin v. 1955 kokoontuvan lautakunnan vahvistettavaksi [14]).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle, jotka koskivat mm.: elintarvikekeskuksen kunnallisiin ruokaloihin vaihtorahaksi luovutettavan ennakkovaraerän suuruutta [15]); juurikasvivaraston hoitajan Y. Tuuloksen oikeuttamista saamaan 300 000 mk:n suuruiset ennakko-

---

[1]) Elint. lk. 28. 1. 5 §. — [2]) S:n 28. 1. 9 §. — [3]) S:n 28. 1. 11 §, 31. 8. 57 §. — [4]) S:n 24. 2. 28 §, 29. 3. 35 §, 4. 10. 63 §, 9. 11. 73 §, 21. 12. 91 §. — [5]) S:n 24. 2. 24 §, 31. 8. 58 §, 4. 10. 64 §, 21. 12. 92 §. — [6]) S:n 24. 2. 25, 26 §. — [7]) S:n 24. 2. 28 §. — [8]) S:n 29. 3. 36 §. — [9]) S:n 30. 4. 43 §. — [10]) S:n 31. 8. 60 §. — [11]) S:n 4. 10. 70 §. — [12]) S:n 9. 11. 81 §. — [13]) S:n 29. 3. 37 §, 30. 4. 42 §, 3. 6. 53 §. — [14]) 21. 12. 90 §. — [15]) S:n 3. 6. 51 §.

varat rahtimaksujen maksamiseksi [1]); kamreeri Laesmaalle suoritettavaa korvausta kirjanpitäjän tehtävien hoitamisesta oman viran ohella, minkä määräksi ehdotettiin 10 000 mk kuukaudelta eli yhteensä 40 000 mk [2]) Lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle useita esityksiä, jotka koskivat v:n 1953 ja 1954 eri tilien ylitysoikeutta [3]) sekä ilmoitettiin v:n 1953 tileille tarvittavien ylitysten lopulliset määrät [4]). V:n 1955 talousarvioehdotus lähetettiin kaupungin hallitukselle [5]). Edelleen tehtiin esityksiä kaupungin muille elimille mm. yleisten töiden lautakunnalle Herttoniemen uuden juurikasvaraston rakentamisen kiirehtimiseksi.

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle ja muille kunnallisille elimille. Näistä tärkeimpinä mainittakoon mm.: kaupungin laitosten tapaturmantorjunnan organisatiota koskeva ehdotus sekä työturvallisuustoiminnan toimintaohje [6]); irtaimen omaisuuden tarkastajien kertomus v:lta 1953 [7]); palkkaluokituskomitean mietintö [8]); ruokalanhoitaja H. Montosen siirtämistä apulaiskeittäjän virkaan koskeva alistettu päätös [9]); ylitöiden valvonnassa ja laskuttamisessa käytäntöön otettavaksi määrätyt lomakkeet [10]) ja kansakoulujen johtokunnan asettaman jaoston esittämä lausunto kouluruokailua koskevasta järjestelystä [11]).

Laitoksen henkilökunta. Henkilömäärä vuoden aikana oli 195, josta määrästä työskenteli ruokatehtaassa ja kunnallisissa ruokaloissa 179 sekä laitoksen Herttoniemen kasvisvarastolla 5. Vuoden kuluessa oli laitoksessa suurin samanaikainen henkilömäärä 165 lokakuulla. Vakinaisia viranhaltijoita oli 81. Vuoden ajalla erosi näistä 6. Työsopimussuhteessa olevia henkilöitä erosi vuoden aikana 42. Kausiluontoisessa työssä tästä määrästä työskenteli ahtaustyössä Herttoniemen kasvisvarastolla 8. Kirjanpitäjä H. Heinosella oli virkavapautta ajalla 4. 2. — 6. 6.

Ruokatehdas. Käyttötiloissa suoritettiin pienempiä kunnostuksia, mm. lastauslaituri levennettiin ja sen puuosat poistettiin ja uusittiin betonilla. Keittiön lattiarakenteessa uusittiin vuotavaa putkistoa. Henkilökuntaruokalan kalusto kunnostettiin. Hankittiin kaksi teräksistä laivaa juurikkaitten kuljettamiseen, pihvimusertaja ja leikkelekone.

Herttoniemen kasvisvarasto. Varaston ensimmäisen kerroksen lattiaa kunnostettiin ja osittain uusittiin. Kannatuspilareita uusittiin ja vasoja lisättiin. Sähköverkostoa kunnostettiin. Varastorakennuksen katto korjattiin ja tervattiin. Vahinkojen välttämiseksi vähennettiin varastoitavan materiaalin määrää varaston yläkerroksessa.

Laitoksen tehtävät ja toiminta. Tehtävänä on ollut hankkia ja toimittaa elintarvikkeita sekä valmistaa ruokaa kaupungin laitoksille sekä kaupunginhallituksen luvalla suorittaa muutakin elintarvikkeitten välittämistä samoin kuin ruoan valmistusta ja myyntiä. Toiminta on jatkuvasti laajentunut. Kun liikevaihto v. 1953 oli 186 milj. mk oli se v. 1954 200.2 milj. mk. Oleellisen osan laitoksen työskentelyssä on muodostanut ruoan toimittaminen kouluille.

Ruokatarvikkeita hankittiin ruoan valmistamiseen laitoksen ruokatehtaassa kansakouluille, eräille ammatti-, oppi- ja yksityiskouluille ja toiminimille, kunnallisille ruokaloille, lasten leikkikentille sekä eräisiin kaupunginhallituksen edustustilaisuuksiin.

Ruokatarvikkeita välitettiin kunnallisille sairaaloille, kunnalliskodille, vanhainkodille, kunnallisille opetuskeittiöille, lastentarhoille ja -kodeille sekä kesäsiirtoloille. Juurikasveja hankittiin ja varastoitiin sekä laitoksen ruokatehdasta että em. laitoksia varten.

Hankintojen suorituksessa kiinteässä yhteistoiminnassa ao. kaupungin laitosten kanssa pyrittiin tarkoituksenmukaiseen keskitykseen. Siirtomaatavarat hankittiin niistä tukkuliikkeistä, joilta saatiin vuosi-, kassa- ym. alennukset ja jotka mm. laadun huomioonottaen osoittautuivat edullisimmiksi. Siirtomaatavaroiden hankinta-arvo ei noussut sellaiseen määrään, että elintarvikekeskuksella olisi ollut mahdollisuuksia saada itselleen tukkukauppaoikeudet, joten tähänastinen hankintajärjestelmä osoittautui edullisimmaksi. Leipätuotteet, einestavara ja virvoitusjuomat hankittiin suoraan alan tehtaista. Meijerituotteiden myyntihinnat olivat hintaviranomaisten vahvistamat, joten ei ollut tarkoituksenmukaista suorittaa kaupungin laitosten osalta näiden tuotteiden hankintojen keskittämistä yksinomaan elintarvikekeskukselle. Ruholiha hankittiin paitsi laitoksen omaan käyttöön myös kunnallisille sairaaloille, kunnalliskodille ja eräille lastenkotien

[1]) Elint. lk. 4. 10. 65 §. — [2]) S:n 24. 2. 28 §, 21. 12. 95 §. — [3]) S:n 28. 1. 10, 15 §, 24. 2. 29 §, 4. 10. 66 §, 9. 11. 80 §, 21. 12. 94 §. — [4]) S:n 28. 1. 14 §. — [5]) S:n 31. 8. 56 §. — [6]) S:n 30. 4. 41 §. — [7]) S:n 3. 6. 49 §. — [8]) S:n 22. 11. 84 §. — [9]) S:n 9. 11. 75 §, 22. 11. 85 §. — [10]) S:n 21. 12. 88 §. — [11]) S:n 21. 12. 96 §.

johtokunnan alaisille laitoksille kaupungin yleisen teurastamon tukkuhallista. Varhaisvihannekset, joiden hinnat pääasiallisesti kausiluontoisuudesta johtuen eivät olleet vakiintuneet, elintarvikekeskus ja kaupungin laitokset ostivat joko kiinteistöviraston maatalousosastolta, Tervalammen työlaitokselta tai vapaasta kaupasta. Tuoreiden marjojen ja kalojen sekä niistä valmistettujen tuotteiden laadusta, tarjonnan määrästä, usein toistuvista hintavaihteluista ja toimitusajoista johtuen ei näiden tuotteiden hankintojen keskittäminen yksinomaan elintarvikekeskuksen suoritettavaksi ollut tarkoituksenmukaista. Talvikauden juurikkaitten varaukset tapahtuivat pääasiassa elintarvikekeskuksen ja kiinteistöviraston maatalousosaston toimesta. Elintarvikekeskus hankki juurikkaat pääasiassa maaseudun osuuskaupoilta sekä pieniä eriä kiinteistöviraston maatalousosastolta ja suoraan tuottajilta. Tuottajilta suoritettavaa hankintaa vaikeutti se, että tuottajat tarjosivat pieniä määriä ja kun juurikkaat oli saatava keskusvarastoon lyhyenä ajanjaksona, pääosaltaan lokakuun kuluessa, ei riittävää määrää ennen ilmojen kylmenemistä olisi saatu varastoiduksi. Sitäpaitsi eivät tuottajat olisi ehtineet ajoissa juurikkaitten kokolajittelua tämän hankintamenettelyn mukaisesti suorittaa.

Elintarvikkeita välitettiin 5 kunnalliselle sairaalalle, kunnalliskodille, vanhainkodille, 11 opetuskeittiölle, 7 lastenkodille, 44 lastentarhalle, 3 lastenseimelle, 5 päiväkodille, 12 kesäsiirtolalle ja sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle.

Hankitut tarvikemäärät olivat seuraavat:

ruokaleipää(kuiva paino)	9 167	kg	verta	2 757	l
»	43 408	kpl	makkaraa ym. leikkel.	4 662.6	kg
kahvileipää	115 856	»	raavasta	187 110	»
jauhoja	55 700	kg	vasikkaa	44 608	»
suurimoja ja hiutaleita	46 440.5	»	sikaa	45 363.6	»
makarooneja	3 480	»	lammasta	2 398.2	»
herneitä	61 221	»	maksaa	5 888.5	»
kidesokeria	28 277	»	kieliä	245	»
palasokeria	2 603	»	kanoja	2 932.55	»
siirappia	4 660	»	kalaa, tuor.	5 993.65	»
omenamarmelaadia	11 289.5	»	kalaa, suol.	1 387.9	»
kahvia	690	»	puolukoita ja karpaloita	23 776	»
kuivattuja hedelmiä	9 401.1	»	virvoitusjuomia	40 225	pulloa
maitoa	762 891. 4	l	pilsneriä	39 984	»
piimää	308 350	»	talouskaljaa	536	»
voita	4 003.5	kg	savukkeita	89 620	rasiaa
margariinia	710	»	piipputupakkaa	100	pakettia
suolaa	13 600	»	sikaareja	2 370	kpl
sipulia	2 624.1	»	teetä	40	kg

Herttoniemen juurikasvarastosta välitettiin:

	perunaa kg	porkkanaa kg	lanttua kg	punajuurta kg	kaalia kg	yhteensä kg
elintarvikekeskukselle	557 050	15 182	34 215	4 415	3 974	614 836
kaupungin laitoksille	222 215	27 068	22 640	9 782	11 244	292 949
muille	3 550	720	1 010	—	—	5 280
ylijäämä	506 888	6 984	21 588	3 839	2 416	541 715
Yhteensä	1 289 703	49 954	79 453	18 036	17 634	1 454 780

Elintarvikkeiden varastointi. Elintarvikekeskuksen, eräiden lastenkotien johtokunnan, lastentarhain lautakunnan sekä kaupungin kesäsiirtoloiden käyttöön hankittuja siirtomaa- ja muita tuotteita varastoitiin laitoksen Helsinginkatu 24:ssä sijaitsevaan keskusvarastoon. Kunnallisille laitoksille hankitut lihamäärät varastoitiin tilapäisesti kaupungin yleisen teurastamon jäähdyttämöön.

Herttoniemen juurikasvarastossa oli vuoden alussa varastossa elintarvikekeskuksen toimesta hankittuja juurikkaita: perunaa 406 000 kg, porkkanaa 24 000 kg, lanttua 36 000

kg, punajuurta 8 000 kg ja kaalia 1 300 kg eli yhteensä juurikkaita 475 300 kg. Kokolajittelua ei varastossa suoritettu, koska juurikkaat onnistuttiin hankkimaan riittävän kokoisina. Juurikkaat, lukuunottamatta porkkanaa, säilyivät suhteellisen hyvin. Vuoden lopussa oli varastossa juurikkaita: perunaa 506 888 kg, porkkanaa 6 984 kg, lanttua 21 588 kg, punajuurta 3 839 kg ja kaalia 2 416 kg eli yhteensä juurikkaita 541 715 kg.

Käyttämättä jäänyttä varastotilaa, pääasiassa kiinteän materiaalin varastoimiseen, vuokrattiin seuraaville toiminimille:

Osuusliike Valio 813 m², Medica Oy. 170 m², kaupungin sähkölaitos 125 m², Kesko Oy, 40 m², Helsingin Kauppiaat Oy. 15 m², Hankintaliike Leikas Oy. 10 m², eli yhteensä 1 173 m².

Varastotilaa juurikkaitten varastointiin vuokrasivat: Osuusliike Elanto 207 000 kg:n määrälle, Hankintaliike Leikas Oy. 210 000 kg:n, O. Backman 114 000 kg:n, Helsingin asemaravintola 108 000 kg:n, O. Tuomikoski 102 000 kg:n ja Albertinkadun Liha- ja Leikkeleliike Oy. 30 000 kg:n määrälle, eli yhteensä 771 000 kg:lle.

Ruoan valmistus ja myynti. Ruokatehtaassa valmistettiin annoksia: kansa-, oppi- ja ammattikouluille 4 214 879, kunnallisille ruokaloille 494 804, kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille 75 764, kaupungin huoltolautakunnan työtuville 64 324, kaupunginhallituksen tilaisuuksiin 10 839 ja yksityisille laitoksille 71 464 eli yhteensä 4 932 074 annosta. Annoslisäys v:een 1953 verraten oli 161 404.

Ruokatehtaassa valmistettuja annoksia myytiin: 11 kunnalliselle ruokalalle, 69:lle Helsingin kansakoululle, 3 ammattikoululle, 26 oppikoululle, 15:lle kaupungin leikkikentälle ja 2 koulupuutarhalle, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tilaisuuksiin, sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle ja kiinteistötoimiston talo-osastolle, lastentarhalle Vuorik. 7:ssä Tabunovin koulun lastentarhalle, Töölön valmistavalle koululle ja Suomen Teatterikoululle, Vakuutusyhtiö Fennialle, Oy. Helsingin Meijeriliikkeelle, Helsingin Työväen Säästöpankille, Ab. P. G. Holm Oy:lle, Metalliteos Oy:lle ja Oy. Renlund Ab:lle.

Liikevaihdon ryhmitys:	1954 mk	1953 mk
1. Kansakoulut	81 165 282	77 880 015
2. Ruokalat	46 535 825	38 156 040
3. Sairaalat	31 870 278	30 565 009
4. Huoltotoimi	10 021 889	10 994 289
5. Erinäiset kaupungin laitokset	16 882 098	13 411 877
6. Muu liikevaihto	13 759 013	14 993 175
7. Luontoisedut	2 232 926	2 206 034
Yhteensä	202 467 311	188 206 439

Liikevaihdon jakautuminen kaupungin laitosten sekä muiden ostajien kesken:

	Kaupungin laitokset		Muut laitokset	
Raaka-aineita	44 603 998	(22.0 %)	531 663	(0.3 %)
Ruokaa	93 671 364	(46.3 %)	61 125 741	(30.2 %)
Sekalaista	416 374	(0.2 %)	2 118 171	(1.0 %)
	138 691 736	(68.5 %)	63 775 575	(31.5 %)

Tulot

1. Elintarvikekeskuksen tulot	200 234 385
2. Luontoisedut	2 232 926
mk	202 467 311

Menot

Elintarvikekeskus

1. Palkkiot	108 000
2. Vakinaiset viranhaltijat	21 956 266
3. Tilapäiset viranhaltijat	72 000

4. Viranhaltijain vuosilomakustannukset		90 680
5. Viranhaltijain ylityökorvaukset		243 839
6. Muut palkkamenot		19 751 075
7. Vuokra		3 331 163
8. Vedenkulutus		602 602
9. Lämpö		4 201 768
10. Valaistus		641 379
11. Kaluston hankinta		2 260 147
12. Kaluston kunnossapito		1 623 046
13. Tavaranostot		124 743 652
14. Tarverahat		3 513 921
15. Korjaukset		340 753
16. Kansaneläke ja lapsilisämaksut		2 318 540
17. Konttokuranttitilin korko		1 183 483
	mk	186 982 314

Kassa- ja tilivirasto

1. Vakinaiset viranhaltijat		3 612 143
2. Tilapäiset viranhaltijat		269 960
3. Viranhaltijain ylityökorvaukset		31 187
4. Muut palkkamenot		226 960
	mk	4 140 250
	mk	191 122 564

Tulos

Tulot tilien mukaan		202 467 311
Menot » »		191 122 564
	Ylijäämä mk	11 344 747

39. Puutavara- ja polttoainetoimisto

Yleistilanne

Hiilen ja polttoöljyn käyttö lisääntyi ja yleistyi jatkuvasti v. 1954 sisämaankin kulutuskeskuksissa. Halkojen hakkuu oli hyvin vähäistä, koska menekkiä ei ollut ja polttopuun hinta ei vastannut kustannuksia. Metsien jätepuun käytöstä onkin maassamme muodostumassa toistaiseksi pulmakysymys, johon ratkaisu ehkä löytynee paremmin teollisuuden raaka-aineena käytön kuin polttopuuna käytön alalta.

Puuteollisuudelle kertomusvuosi oli suotuisa. Sahateollisuuden tuotteiden kysyntä oli hyvä ja hinnat kiintenivät jatkuvasti tehden hinnan nousu lajittelemattomalle (u/s) männylle noin 5 puntaa standartille. Metsien hinnat nousivat myös edellisen vuoden ostohintoihin verrattuna noin 15—20 %. Poikkeuksellisen sateisen kesän vuoksi esiintyi lautatarhoissa tavarain pilaantumista, mikä ulosvientilaivauksissa aiheutti reklamatioita ja hinnanalennuksia.

Metsätyömailla esiintyi sesonkiaikoina työvoiman puutetta. Viranomaisten määräyksillä metsätyöpalkkoja korotettiin kertomusvuoden aikana yhteensä noin 20 %. Muilla työmailla palkat ja työolot yleensä pysyivät tasaisina.

Hankinta

Pinotavara. Kertomusvuoden alussa olivat pinotavaravarastot vielä noin kahden vuoden normaalikulutusta vastaavat. Keskeneräisiä hankintoja ei käytännöllisesti katsoen ollut lainkaan, ainoastaan muutamia edelliseltä hankintakaudelta jääneitä eriä oli metsistä ajamatta. Uusia pinotavaravaraostoja ei kertomusvuoden syksyyn mennessä toimitettu, lukuunottamatta metsäosastolta vastaanotettuja, kaupungin omista metsistä hakattuja halkoja (n. 8 500 m³) sekä V. J. Pelkoselta ostettua 5 000 m³:n koivuhalkoerää. Omista sahatukki- ja erikoispuuhankinnoista tuli lisäksi latvapinotavaraa n. 4 500 m³.

Kivennäispolttoaineiden käyttöä säännöstelemällä laskettiin vanhan halkovaraston tulevan loppuunkulutetuksi keväällä 1955 ja tätä silmällä pitäen annettiin piireille lokakuun alussa ohje ostaa koivuvaltaisia halkoleimikoita enintään 30 000 m³.

Kertomusvuoden aikana vastaanotettiin pinotavaraa hankkijoilta 15 324 m³, ulosotettiin keskeneräisiä hakkuusopimuksia 9 524 m³ sekä valmistettiin pinotavaraa tukki- ja erikoispuiden latvoista 4 560 m³, eli yhteensä 29 408 m³.

Pinotavaravarastot olivat 31. 12. 1954 Helsingissä 12 887 m³ ja liikenneväylillä 64 412 m³, eli yhteensä 77 299 m³.

Annettujen hintaohjeitten puitteissa pystyivät hankintapiirit vuoden loppuun mennessä varaamaan uutta hankintaa varten ainoastaan n. 10 000 m³.

Sahatukki- ja erikoispuuhankinta. Edellisenä vuonna oli sahatukkien ostot käytännöllisesti katsoen lopetettu jo marraskuun puolivälissä. Uusi ostotoiminta aloitettiin kertomusvuoden elokuussa suunnilleen edellisen hankintakauden päättyessä vallinneilla hinnoilla. Kauppojen päättämiseen olivat myyjät kuitenkin syyskuun loppuun asti varsin haluttomia odottaen hintojen nousua.

Valtion tukkihuutokauppatilaisuuden jälkeen 21.—24. 9. ostajat sitten korottivatkin hintojaan 10—20 % ja kauppojen teko vilkastui. Kiihkeintä oli ostotoiminta lokakuussa, jolloin hinnat nousivat korkeimmilleen. Vuoden kaksi viimeistä kuukautta kantohinnat pysyivät tasaisina. Päijänteen rantaleimikoissa ne olivat 95—115 mk/j³.

Uudet ostot tekivät vuoden vaihteessa: sahatukkeja 1 260 000 j³ ja erikoispuita 235 000 j³.

Näiden ostojen, joista n. 400 000 j³ on talven aikana suoraan sahalle ajettavia leimikoita, keskimääräinen kantohinta teki n. 100—105 mk/j³.

Kertomusvuoden aikana toimitettiin sahalle sahatukkeja 1 371 406 j³, joiden keskihinta ilman korkoa ja yleiskuluja teki 121: 70 mk/j³.

Työvoimatilanne. Siitä huolimatta, että työttömiä oli kertomusvuoden alkupuoliskolla maassamme huomattavasti, esiintyi metsätyömailla työvoiman puutetta. Erikoisesti kuoritun tukin teettäminen tuotti vaikeuksia. Tämä johtui lähinnä siitä, että ansio pakkassäällä pyrki tukinteossa jäämään huonommaksi kuin varatyömailla tuntitöissä.

Viranomaisten toimesta metsätyöpalkkoja korotettiin 1. 4. ja 1. 9. yhteensä n. 20 %.

Suotuisan talven ansiosta, mikä erikoisesti auttoi metsäajoissa ja autokuljetuksissa, saatiin hankintatavoitteet loppuunhoidetuiksi ennakkoon arvioiduilla kustannuksilla.

Kuljetukset

Rautatiekuljetukset käsittivät: pinotavaraa 3 604 vl, erikoispuutavaraa 583 vl ja sahalta lastattua tavaraa 1 963 vl, eli yhteensä 6 150 vaunulastia. Rautatievaunujen saanti oli säännöllistä.

Maantiekuljetuksissa täydennettiin ajovoimaa kiireellisimpinä aikoina vierailla autoilla. Kannattamattomiksi käyneitä vanhoja kuorma-autoja myytiin 6 kpl ja ostettiin yksi uusi, joten kuorma-autokanta väheni 5 autolla.

Vesikuljetukset. Päijänteen vesistöllä olevan kuljetuslaivaston 8:sta jäljellä olevasta proomusta uusittiin v. 1941 rakennettu »Muisto». Sekä tukkihinaukset että pinotavarakuljetukset Päijänteellä voitiin kokonaan hoitaa omalla kuljetusvälineistöllä.

Tukkeja kuljetettiin kertomusvuoden aikana sahalle: autoilla 408 440 j³ ja vesitse 962 966 j³, eli yhteensä 1 371 406 j³.

Vesitse tuodusta määrästä ajettiin autoilla vesireiteille 415 000 j³, erikoispuiden autokuljetukset olivat noin 280 000 j³.

Pinotavaran kuljetus tapahtui seuraavasti: maanteitse 92 690 m³; vesikuljetus: Päijänteeltä 42 621 m³, Saimaalta 5 417 m³ ja meren rannoilta 333 m³, eli vesikuljetus yhteensä 48 571 m³ sekä rautateitse: pinotavaraa 123 954 m³, erikoispuutavaraa 280 000 j³, sahattua puutavaraa 4 636 std ja haketta ja sahanpurua 43 455 m³.

Saha

Kertomusvuoden aikana sahattiin puutavaraa 5 097 std. Tukkien mittavoitto huomioon ottaen tukkeja käytettiin 211 j³/std.

Puutavaran valmistuskustannukset ja myyntitulojen nettohinta laskettuna tavaralle lautatarhassa muodostuivat seuraavasti: tukit 25 870 mk, välittömät kustannukset sahalla, joihin sisältyy myös vakuutukset ja verot, 6 365 mk, kulutuskaluston kuoletuksiin 1 340 mk sekä päätoimistossa hoidetut asiat kuten korot, kuoletukset ja poistot, lapsilisä- ja kansaneläkemaksut sekä osuus päätoimiston hallintomenoista 4 685 mk. Hinta lautatarhassa oli täten 38 260 mk/std. Myyntituloja kertyi 36 132 mk ja jätteistä saatu tulo oli 3 764 mk, siis yhteensä 39 896 mk/std.

Lohja-Kotka Oy:n kanssa tehdyn hakesopimuksen mukainen hinta oli joulukuun 1954 alusta 775 mk/m³ v.v. Heinolassa. Haketta toimitettiin kertomusvuoden aikana 28 038 m³.

Työvoimatilanne sahalla oli tyydyttävä. Työntekijöitä oli keskimäärin 60 ja työtuntimäärä oli kertomusvuoden aikana yhteensä 117 517 t. Tapaturmia sattui sahassa 4 tapausta ja tukkien käsittelyssä sekä lastaus- ja purkaustöissä 16 tapausta, jotka kaikki olivat laadultaan lieviä. Sahauksen aikana sattuneiden pienempien seisausten yhteenlaskettu aika 51 t 50 min oli alhaisin edellisiin vuosiin verrattuna. Sen sijaan sattui helmikuun lopulla ensi kerran vaikeampi konerikko, kun kehäsahan n:o 2 kiertokangen tappi katkesi, jol-

loin kiertokanki pääsi rikkomaan kehäsahaa. Muuten ovat koneet ja laitteet toimineet hyvin ja tuotantotulokset ovat olleet erittäin hyviä.

Ns. loistehon veloitus sähkönkäyttölaskuissa teki kertomusvuoden aikana 404 160 mk. Sahalle asennettiin kondensaattorit, joiden avulla loistehon muodostumisesta vältytään. Näitten hinta asennus- ja muine kustannuksineen teki 1 431 647 mk.

Tavaran hoitamisen kannalta oli kertomusvuosi vaikea. Viimeisillään olevia lautatarharakennelmia oli vaikea saada pysymään edes välttävässä kunnossa. Lisäksi sääsuhteiltaan erittäin epäedullinen vuosi aiheutti lautatarhalla lisätyötä ja tavarain sinistymistä.

Muuten oli kertomusvuosi sahateollisuudessa yleensä ja erikoisesti tälläkin sahalla tuloksiltaan menestyksellinen.

Myynti ja hinnat

Polttopuujakelu: kaupungin omille laitoksille 131 262 m³ ja yleisölle 28 456 m³, eli yhteensä 159 718 m³. Tästä määrästä toimitettiin pilkottuna 33 083 m³. Koivuhalkojen myyntihinta yleisölle sekä laskutushinta kaupungin laitoksille oli koko kertomusvuoden ajan 1 650 mk/m³. Hiiliä toimitettiin kaupungin taloille 2 473 tonnia.

Paperi- ja kaivospuiden myynti: ulkomaille laivattiin 4 677 m³ ja kotimaisille ostajille 4 279 m³, eli yhteensä 8 956 m³.

Erikoispuutavaraa toimitettiin: kaupungin laitoksille veistettyä hirttä 108 962 jm, veistettyä parrua 31 894 jm, junttapaaluja 6 062 kpl ja ratapölkkyjä 18 011 kpl.

Sahatavaran toimitukset:	std	Keskihinta v.v. Heinola mk/std
Kaupungin laitoksille	2 681	35 445
Kotimaisille ostajille		
havusahatavaraa	487	38 103
koivusahatavaraa	90	35 429
Ulkomaille laivattiin	1 497	39 786

Sahalla oleva puutavaravarasto oli vuoden lopussa 2 106 std.

Halkovarastoja oli kertomusvuoden lopussa jäljellä yhteensä 77 299 m³. Näin ollen voitiin katsoa, että siitä painolastista, jonka viranomaisten toimesta aiheutunut v:n 1951—1952 ylimääräinen halonhankinta aiheutti, oli päästy ja talven 1955 jälkeen halkojen käyttö kaupungin laitoksissa voitaisiin lopettaa sikäli kuin hiilen, koksin ja öljyn käyttö osoittautuisi taloudellisesti edullisemmaksi. Nykyisin polttopuu ei voi taloudellisesti kilpailla tuontipolttoaineitten kanssa. Tämä tilanne tulee epäilemättä pysyväiseksi mikäli tuonti voi jatkua häiriytymättä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 19. 5. esityksen kuivaamon ja höyryaseman rakentamisesta Heinolan sahan yhteyteen. Valmistelut ja suunnittelutyöt aloitettiin viipymättä. Sopimus kuivaamon koneista ja laitteista tehtiin 18. 10. tukholmalaisen kuivaamoiden erikoisrakentajan AB. Industritorkar -nimisen yhtiön kanssa. Tarvittavan tuontilisenssin saantivaikeuksien vuoksi tämän sopimuksen vahvistaminen siirtyi kuitenkin seuraavaan vuoteen. Ainoastaan höyryaseman savupiipun rakentaminen voitiin toteuttaa kertomusvuoden aikana.

Vesialueen jakoasiat edistyivat kertomusvuoden aikana odotettua suotuisammin. Loppukokouksissa hyväksyttiin palstojen sijoitukset yksityiskohdissaan, ainoastaan yhden osakkaan ilmoittaessa jatkuvasti tyytymättömyyttä. Ennen valitusajan loppua ilmoitti hänkin tyytyvänsä tehtyihin päätöksiin, eikä käyttänyt valitusoikeuttaan. Toimitusviranomaiset voivat näin ollen toimittaa palstojen rajojen käynnin ja pyykittämisen v:n 1955 aikana.

Vireillä olleessa oikeudenkäynnissä, joka koski Heinolan sahalta kaupungin käyttöön otetun puutavaran vapauttamista liikevaihtoverosta, annettiin korkeimman hallintooikeuden päätös 15. 9. Päätös oli kielteinen. Liikevaihtoverolain muutoksella vapautettiin sahattu ja höylätty puutavara liikevaihtoverosta 4. 12. 1954 alkaen.

HAKEMISTO

Sivu

Alivuokralaisen pito-oikeus varastoalueella ... 41
Alkoholistihuollon tehostamiseksi myönnetyt avustukset ... 128
Alkoholistihuolto ... 148—151
Alkoholistipoliklinikan toiminta ... 150
Allergiatutkimussäätiö, kaupunginpuutarhan huvilarakennuksen vuokraaminen ... 63
Aloitetoimikuntien käsittelemät aloitteet ym. ... 86
Alppikylä, maanhankintalain mukaan myydyt tontit ... 25
Alppilan puhdistuslaitos, käyttö-.ja hoitokustannukset, toiminta ja tulot ... 264—265
Alppimajan lastenseimen käyttöön vuokrattu huoneisto ... 59
Alppipuisto, ulkoilmanäyttämöalueen vuokraaminen Suomen Työväenteatterin Kannatusyhdistykselle ... 34
Aluevaihdot, kiinteistölautakunnan suorittamat ... 24
Amalielund, talousrakennuksen rakentaminen tilalle ... 68
Ammatinvalinnanohjaus, työnvälitystoimiston ... 184—186
Ammattikoulutalon luovuttaminen tilapäismajoitukseen ... 68
Ammattiopintojen avustamiseksi lastenhuollon toimesta myönnetyt lainat ja apurahat ... 153
Ammattioppilaslautakunnan toimintakertomus ... 223
Ansiotyöluvat, alaikäisille myönnetyt ... 169
Arabian pienteollisuustalon huoneistojen jako ... 36
Aravatalot, poikkeuksen myöntäminen asumisvelvollisuuteen ... 44
Arkiston, kaupungin, toiminta ... 96
Arpojen myyntiin myönnetyt luvat ... 71
Artemis, Jousiammuntaseura, ampumarata-alueen vuokraaminen ... 198
Asemakaavajaoston asettaminen kiinteistölautakuntaan ... 22
Asemakaavan muutosehdotukset, kiinteistölautakunnan laadituttamat ... 54
Asevelvollisuuskutsunnat, huonetilojen luovutus niitä varten ... 66
Askarteluparakit ja -huoneet, nuorisotyölautakunnan hallinnassa olevat ... 220—221
Asuin- ym. huoneistot, valmistuneet, rakennustarkastustoimiston tarkastamat ... 109
Asuinhuoneistojen irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät ... 112
Asumiseen kaupungin ulkopuolella oikeutetut viranhaltijat ... 10
Asunnonvälitykset, huoneenvuokralautakuntien toimittamat ... 112
Asunto- ja väestönlaskenta, määrärahan myöntäminen aineiston keräämiseen ... 90
» -osakeyhtiöt, maanhankintalain mukaiset ... 212
Asuntotonttien ja -alueiden vuokrausta koskevat asiat ... 27, 29—33
» maanhankintalain mukaisten, myynti ja rakennustilanne ... 25, 212
Asuntotuotantokomitean kokoonpano, toimihenkilöt ym. ... 77
Asuntotuotantotoiminnan, kaupungin, menot ja tulot ... 78
Asutuslautakunnan kokoonpano, kokoukset ja menot ym. ... 211
Asutustoimiston viranhaltijat ja menot ... 211, 213
Aula, apulastentarha, viranhaltijat ... 162
» Työkotien Kannatusyhdistyksen avustaminen ... 178
Auroran sairaala, eräiden viranhaltijain palkkausjärjestelyt ... 3
Autojen, eräiden kaupungin laitosten, käyttö opintomatka-ajoihin ... 57
Autoliikenne, liikennelaitoksen ... 281—284
Auton hoidosta mittausmies-autonkuljettajille maksettu palkkio ... 57
Autonhuoltoasemat, niitä koskevat vuokraukset ym. ... 35—36
Autotallien vuokraaminen ... 67
Aviottomien lasten valvonta ja huolto ... 167, 170
Avunsaajat, köyhäinhoidolliset ... 132—154
» laitoshoidossa olleet ... 136—143
Avustukset, alkoholistihuollon tehostamiseksi myönnetyt ... 128
» kalavesien hoitoa ja kalanviljelyä varten myönnetyt ... 52

Avustukset, koti-, huoltolautakunnan jakamat ... 143
» lahjoitusrahastojen korkovaroista myönnetyt ... 144
» tuberkuloottisten jälkihuoltoon myönnetyt ... 154
» urheiluseuroille jaetut ... 196
» yksityisille lastensuojelujärjestöille ... 178

Bakteorologiset tutkimukset, teurastamon laboratorion suorittamat ... 320
Bengtsårin leirialueen käyttö ... 221—222
» ruokailurakennuksen ym. tilitysvuokrat ... 52
» tilan siirtäminen kiinteistölautakunnan hallintaan ... 53, 159, 162
Bensiininjakeluasemat, niitä koskevat vuokraukset ym. ... 35
Bensiinisäiliöiden ja -jakelulaitteiden sijoitusluvat, piirustusten hyväksyminen ... 35—36
Bredbacka, kaivon rakentaminen tilalle ... 68
» kalliosuojan vuokralleanto ... 50
» tilan viljelysmaiden vuokralleanto ... 50
Bredvikin tila, kauppapuutarha-alueen vuokralleanto ... 29

Cultor, Rakennus Oy., aidan rakentamiseen tontin rajan ulkopuolelle myönnetty oikeus ... 45
» » » Kyläsaaren tontin n:o 4/VK 665 vuokraaminen ... 40

Desinfioimislaitoksen työntutkimusselostuksen valmistuminen ... 83
Diakonissalaitos, Rinnekodin laajentamiskysymys ... 159
Domus Academica, huoneiden vuokraaminen Marian sairaalan vuosilomasijaisille ... 59

Elanto, Osuusliike, myymäläalueen vuokrasopimuksen jatkaminen ... 30
» » Uimastadionin kioskin vuokraaminen ... 198
Elatusaputoimiston toiminta ... 170
Elinkoron takaisinmaksuvelvollisuus eräissä tapauksissa ... 17
Elintarvikekeskus, henkilökunta ... 327
» järjestelytoimiston suorittamat työntutkimukset ... 84
» lautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset ... 326
» ruokatehdas, elintarvikkeiden varastointi, ruoan valmistus ja myynti ... 327
» tulot ja menot ... 329
Elite, Ravintola Oy:n ulkoilmatarjoilualueen vuokrasopimus ... 33
Elo, Oy., Ab:n jäteveden puhdistuksesta antama sitoumus ... 36
Elokuvanäytännöt, raittiusaiheiset ... 216
Eläintarhan urheilukenttä, pukusuojien ja kioskin vuokralleanto ym. ... 197
Eläintarhanajot ... 46
Eläkkeet, leski- ja orpoeläkekassan maksamat ... 104
» palkkalautakunnan myöntämät ... 15
Ensi-Koti, Helsingin, yhdistyksen avustaminen ... 178
Erottajan kalliosuoja, ent. ilmasuojelukeskuksen huoneen luovutus väestönsuojelutoimistolle 66
» » osan vuokraaminen elokuvateatteriksi ... 65
Esikaupunkilinjat, liikennelaitoksen, matkalippujen hinnat ... 285
Esitykset, elintarvikekeskuksen lautakunnan tekemät ... 326
» huoltolautakunnan tekemät ... 129
» kaupunginarkiston tekemät ... 95
» kiinteistölautakunnan tekemät ... 23, 47, 51, 53, 55, 57, 72
» kirjastolautakunnan tekemät ... 227
» lastensuojelulautakunnan tekemät ... 159—160
» liikennelaitoksen lautakunnan tekemät ... 275
» museolautakunnan tekemät ... 240
» nuorisotyölautakunnan tekemät ... 218
» palkkalautakunnan tekemät ... 5, 10, 12—13, 17
» palolautakunnan tekemät ... 117
» raittiuslautakunnan tekemät ... 216
» satamalautakunnan tekemät ... 295
» teurastamolautakunnan tekemät ... 315
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät ... 199
» väestönsuojelulautakunnan tekemät ... 208
» yleisten töiden lautakunnan tekemät ... 257
Esplanaadikappelin vuokralleanto ... 64
Esso Oy., Ab., autonhuolto- ja bensiininjakeluasemia, bensiinisäiliöitä ja jakelulaitteita koskevat vuokrasopimukset ... 35, 292
Etelä-Kaarela, äitiys- ja lastenneuvolahuoneiston vuokraaminen ... 58
Eteläinen sivukirjasto, esittelyt, tietokilpailut ym. ... 230
Eteläsataman varastotilojen ja -alueiden vuokralleanto ... 292—294
Evakuointi- ym. kysymykset, väestönsuojelutoimiston käsittelemät ... 209

Folkhälsan i svenska Finland, Samfundet, yhdistyksen avustaminen ... 178

Golfkentät, pienois-, alueiden vuokralleanto niitä varten ... 34

Haaga, Pohjois-, alueelta huutokaupalla myydyt tontit ... 24
» äitiys- ja lastenneuvolahuoneiston vuokraaminen ... 58
Hajoitus- ja sadevesikaivojen tyhjennys, puhtaanapito-osaston suorittama ... 268
Hajoituskaivot ... 45
Hakaniemen kauppahalli, myymälöiden vuokrien korotus ym. ... 69
Hakaniementori, autonhuoltoasema-alueen ja myyntipaikkojen vuokralleanto ... 35, 70
Hakasalmen huvilan korjaus- ja entisöimistyöt ... 242
Hakkuuilmoitus, v:n 1953, kiinteistöviraston metsäosaston ... 53
Halkojen hinnat ... 333
Haltialan kartano, asunto-olosuhteiden korjaamiskysymys ... 159
Hanasaaren laiturin rakennustyöt ... 308
Hankintaosasto, painatus- ja hankintatoimiston, vuosivaihto ym. ... 81
» rakennusviraston ... 272
Harjoitusmaastoesteradan rakentamisoikeuden myöntäminen ratsastusseuroille ... 55
Hautausavustukset, palkkalautakunnan myöntämät ... 15
Heinolan sahan toiminta, kuivaamon ja höyryaseman suunnittelutyöt ... 332—333
Helsingfors Segelklubb, Vattuniemen kareja koskevan vuokrasopimuksen täydentäminen ... 29
Helsingin Diakonissalaitos, ks. Diakonissalaitos.
» Ensi-Koti, yhdistyksen avustaminen ... 178
» evankelisluterilaiset seurakunnat, Kruununhaan äitiys- ja lastenneuvolahuoneiston vuokrasopimuksen päättyminen ... 58
» » » Lapinlahden ranta-alueen täyttämiseen myönnetty oikeus ... 45
» Kaupunkilähetyksen avustaminen ... 178
» Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön ja kaupungin välinen työehtosopimus ... 6
» Käsityönopettajaopiston vuokrasopimus, erään lisämerkinnän tekeminen ... 29
» maamiesseura, kyntökilpailujen järjestäminen ... 51
» maanviljelysinsinööripiiri, puistoalueen luovuttaminen Kaarelasta parakkimajoitustarkoitukseen ... 33
» Maatalouskerhoyhdistykselle vuokratut alueet ... 50
» Moottorikerho, maastoajoharjoitusluvan myöntäminen yhdistykselle ... 53
» Osakepankin ja kaupungin välinen tilitys ... 46
» Poikakotiyhdistyksen avustaminen ... 178
» Poliisilaitoksen Kesäkotiyhdistys, venelaiturin rakentamisoikeuden myöntäminen ... 45
» Puhelinyhdistys, ks. Puhelinyhdistys.
» ratsastusseurat, harjoitusmaastoesteradan rakentamisoikeuden myöntäminen ... 55
» satama, ks. Satamalaitos.
» Työväenteatterin Kannatusyhdistys, ulkoilmanäyttämöalueen vuokraaminen ... 34
» Yksityinen Keskikoulu Oy., huoneistotilan vuokraaminen kansakoulukäyttöön ... 60
Henkikirjoitusilmoitusten vastaanottopaikat, tilapäishuoneistojen vuokraaminen ... 67
Heporaudan pumppuaseman rakennustöiden aloittaminen ... 265
Hermanni, eräiden vuokra-alueiden järjestely ... 30
Hernesaari, varastoalueen vuokralleanto ... 292
Herttoniemen sivukirjasto, järjestetyt näyttelyt ... 229
Herttoniemi, alueen luovuttaminen väliaikaista pumppuasemaa varten ... 29
» eräitä tontteja koskevien vuokrauspäätösten muuttaminen ... 31
» hiihtomajan rakennussopimus Holvi Oy:n kanssa ... 28
» Hiihtomäentien leventämiseen tarvittavat alueet ... 32
» huvila-alueella n:o 32 olevan vajarakennuksen muuttaminen kahvilarakennukseksi 68
» » alueen n:o 40 rakennusten lunastaminen ... 32
» » alueiden n:o 83, 84 ja 85 vuokrausten järjestely ... 32
» kasvisvaraston kunnostus- ja korjaustyöt, vihannesten varastointi ym. ... 327—328
» koiratarha-alueen vuokraoikeuden irtisanominen ... 34
» ns. Nummelan maita koskeva vuokrasopimus ... 33
» Osuusliike Elannon myymäläalueen vuokrasopimuksen jatkaminen ... 30
» Oy. Elo Ab:n jäteveden puhdistussitoumus ... 36
» pienteollisuusalueelta vuokralle annetut tontit ... 38
» Teollisuuskiinteistö Oy. Suolakivenkatu n:o 1:n vuokrasopimus ... 38
» tontin vuokralleanto elokuvateatteritaloa varten ... 28
» öljy-satama-alue, Oy. Skanoil Ab:lle myönnetty ilmajohdon rakentamisoikeus ... 44
» Öljyteollisuus Oy:n vuokrasopimuksen lisäehdot ... 37
Hietalahden kauppahalli, korjaustyöt, myymälöiden vuokrien korotus ym. ... 69
Hietalahdentori, uusien myyntipaikkojen järjestäminen ... 70
Hietarannan kioskien ja valokuvauspaikkojen vuokralleanto ... 198
» kävijöiden määrä ym. ... 201
Hiihtomäentien levitykseen tarvittavien tontinosien luovuttaminen ... 32
Hirvihaaran tilan eräiden alueiden myynti, asuntojen vuokralleanto ... 24, 49, 52
Hoitomaksut, perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitetuista lapsista maksettavat ... 166
Holhouslautakunnan toimintakertomus ... 110
Huollon aiheuttamien korvausten periminen ... 129, 155
Huoltojärjestöjen, vapaiden, avustusanomukset ... 129
Huoltokassan toimintakertomus ... 88

Huoltolaitosten hoidokkien ja näiden hoitopäivien lukumäärä ... 136, 142
» johtokunnat ... 127
Huoltolautakunnan alkoholistihuollon tehostamiseen myöntämät avustukset ... 128
» ja jaostojen kokoonpano, kokoukset, valvontapiirit ym. ... 126
Huoltorakennukset, satamatyöntekijäin ... 291
Huoltorakennustoimikunta, satamalautakunnan ... 291
Huoltotoimen tulot ja menot ... 154
» yleiskatsaus ... 125
Huoltotoimenpiteet, köyhäinhoitoa saaneiden lukumäärä, kotipaikkaoikeus ym. ... 132—136
Huoltovirasto, asiamiesosaston annetusta huollosta perimät korvaukset ... 155
» henkilökunta, huoneistot, eri toimistojen toiminta ym. ... 130
Huoneenvuokralautakuntien kokoukset ja käsittelemät asiat ... 111
Huoneenvuokratoimisto, asunnonsaantihakemukset ... 112
» menot ja tulot ... 115
» viranhaltijat ja huoneistot ... 114
Huoneistot, huoneenvuokralautakuntien välittämät ... 113
» kiinteistölautakunnan hallinnassa olevat, niiden muutos ja korjaustyöt ... 68
» » vuokralle antamat ja ottamat ... 58—63
» niiden käyttöä koskevat huoneenvuokralautakuntien tehostamistoimenpiteet ... 114
» vuokrasopimusten irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät ... 112
Huopalahden, Helsinki—, kaupunginvoudinkonttorin toiminta ... 107
Hyvösen lastenkoti, viranhaltijat ... 161

Ikälisien myöntäminen viranhaltijoille ... 11
Indeksivuokrat, maa-alueiden, kiinteistölautakunnan vahvistamat ... 51
Invalidialennusliput, liikennelaitoksen myöntämät ... 286
Invalidihuolto ... 153
Irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät ... 112
Irtolaishuolto ... 145—148
Irtolaisuudesta pidätetyt nuoret henkilöt ... 170
Istutus- ja kunnostustyöt, puisto-osaston suorittamat ... 271

Johdinautoliikenne, liikennelaitoksen ... 281
Johtamistaidolliset koulutustilaisuudet ja kurssit ... 86
Joulukoristeiden myyntiin ja katujen joulukoristeluun myönnetyt luvat ... 72
Joulukuusien myyntipaikat ... 72
Julkaisut, ammatinvalintakomitean toimittamat ... 184
» matkailumainos-, retkeilytoimiston painattamat ... 202
» raittiusaiheiset, niiden levittäminen ... 215
» tilastotoimiston toimittamat ... 90
Julkisivujen katselmusmiehet ... 109
Juopumuksesta pidätetyt henkilöt ... 150
Juopumustutkimukset, raittiuslautakunnan suorittamat ... 216
Jutilan, K. T., ja kaupungin välinen aluevaihto ... 24
Jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus, työnvälitystoimiston nuoriso-osaston ... 185
Jälkivalvonta, alkoholistien ... 149
» irtolaisten ... 146
» ja -huolto, lasten ja nuorten henkilöiden ... 167
Jänisten ampumiseen myönnetyt luvat ... 53
Järjestelytoimisto, aloite- ja koulutustoiminta ... 86
» henkilökunta, huoneisto ym. ... 83
» virastoissa ja laitoksissa suoritetut tutkimukset ... 83—85
Jätteiden kuljetus, puhtaanapito-osaston suorittama ... 268
Jään myynti Vantaanjoesta ... 51
Jäänsärkijät ... 304
Jäätelönmyyntipaikkojen vuokralleanto ... 71

Kaarela, parakkimajoitusalueen luovuttaminen Helsingin maanviljelysinsinööripiirille ... 33
Kaarnapuu Oy:n varastoalueen rajojen tarkistaminen ... 41
Kaartinmaneesin Autohalli Oy:n vuokrasopimuksen pidentäminen ... 35
Kaatopaikat ... 268
Kadun- ja paikannimistöehdotukset, kadunnimikomitean ym. ... 55
Kaisaniemen verkkopallokenttien vuokralleanto ... 197
Kaivohuoneen ravintolarakennuksen vuokrasopimus ... 64
Kalanviljely- ja kalavesien hoitoavustukset, kiinteistölautakunnan jakamat ... 52
Kalasataman neuvottelukunnan kokoonpano ... 316
» toiminta ... 323
Kalastuksesta kaupungin vesillä perittävien maksujen vahvistaminen ... 295
Kalavesiä koskevat vuokrasopimukset ... 52
Kallion paloasema, sammutushenkilökunta ja kalusto ... 119
» sivukirjasto, järjestetyt esittelyt, näyttelyt, opintokerhotoiminta ym. ... 229
Kalliosuojat, ks. myös Väestönsuojat.
» niiden osien vuokralleanto ... 65, 66

Kansakoulut, rakennus- ja korjaustyöt ... 250, 252—257
» suomenkieliset, huoneistotilojen vuokraaminen niiden käyttöön ... 60
» » vahtimestarien ja talonmiesten ylityökorvaukset ... 4
» » viranhaltijain palkkaedut eräissä tapauksissa ... 3
Kansanhuoltolautakunnan ja sen keskusjaoston kokoonpano, kokoukset ym. ... 205
Kansanhuoltotoimiston henkilökunta, menot ja tulot ... 205, 207
» kauppa- ja ostokorttiosaston toiminta, tarkkailutoiminta ym. ... 206
» toiminnan lopettamistoimenpiteet ... 206
Kansanpuistot, kioskien ym. vuokralleanto ... 197—198
Karhulinna, piha-alueen kunnostus- ja istutustyöt ... 68
Karttoja, tonttijako-, koskevat lausunnot ... 57
Karttojen myynti ... 82
» piirtäminen, uusiminen ym., kaupunkimittausosaston suorittama ... 75
Kasvattilapset, lastensuojelulautakunnan valvonnan alaiset ... 167
Katajanokan huoltorakennuksen valmistuminen ym. ... 291
» laiturin uudistustyöt ... 308
» satamarakennusten ja -alueiden korjaus- ja kunnossapitotyöt ... 306—308
» varastorakennusten ja -alueiden vuokraukset ... 292—293
Katselmusten, kaupungin vuokralle antamien alueiden ym., suorittaminen ... 42
Katu- ja tietyöt, katurakennusosaston suorittamat ... 262
» viemäri- ja vesijohtorakennussuunnitelman, lähivuosien, hyväksyminen ... 46
Katujen joulukoristeluun myönnetyt luvat ... 72
» poikkileikkausehdotukset, kiinteistölautakunnan puoltamat ... 55
» puhtaanapito ... 267—268
Katukahvilat ... 33
Katumaakorvausluettelon, Lauttasaarta varten laaditun, valmistuminen ... 57
Katurakennusosasto, rakennusviraston ... 261
Katuvalaistuskustannukset ... 263
Kauppahallit, myymälöiden vuokralleanto ym. ... 69
» uusittujen järjestyssääntöjen vahvistaminen ... 70
Kauppatori, myyntipaikkojen vuokralleanto ... 70
» veneistä tapahtuvaa myyntiä koskevat määräykset ... 294
Kaupunginagronomin selostus maatalousosaston toiminnasta ... 74
Kaupunginarkisto, henkilökunta, arkistotilat, menot ja tulot ... 94, 97
» inventoimistyöt, käsikirjasto ym. ... 96
» tarkastukset, neuvonta ja asiakirjasiirrot ... 95
Kaupungingeodeetin toimintakertomus ... 75
Kaupunginkirjasto, juhlatilaisuudet, vierailut, tulot ja menot ... 238
» kultaajan palkkaaminen kirjojen korjaamoon ... 4
» lainausosastot ja lukusalit ... 228—235
musiikkikerhon toiminnan aloittaminen ... 237
» pää- ja sivukirjastojen aukioloajat ... 232
sivukirjastojen ja opintokerhojen toiminta ... 229—236
» virat ja viranhaltijat ... 228
Kaupunginmuseo, kokoelmien hoito, saadut ja hankitut esineet ym. ... 241
» korjaus- ja entisöimistyöt ... 242
» valokuvaukset ja kuvahankinnat ... 241
» virat ja viranhaltijat, toimisto- ja yleisönpalvelu ... 240, 242
Kaupunginorkesteri, konserttien lippujen hinnat, orkesterin toimihenkilöt ... 245—246
» » radiointi, ohjelmien julkaisuoikeus, orkesterin luovuttaminen hyväntekeväisyys- ym. tilaisuuksiin ... 245
Kaupunginpuutarha, kukkien ym. myynti ... 271
Kaupungintalosta virastoille luovutetut huoneistot ... 63
Kaupunginteatterin perustamisesitys, komitean asettaminen ... 245
Kaupunginviskaalinvirastossa suoritettu työntutkimus ... 85
Kaupunginvoudinkonttorien perimistoiminta ... 105—108
Kaupunkiliiton ansiomerkkien jakaminen viranhaltijoille ... 139
Kaupunkilähetyksen, Helsingin, avustaminen ... 178
Kauttakulkuliikennemaksut, satamalaitoksen ... 313
Kengänkiilloituspaikkojen vuokralleanto ... 72
Kerho-, opinto-, toiminta, kaupunginkirjaston ... 236—237
Kerhokeskukset, nuorisotyölautakunnan hallinnassa olevat ... 220
Kerhotoiminta, kotitalouslautakunnan ... 225
» nuorisotyölautakunnan ... 220—222
Kerrostalorakennustoiminta, maansaantiin oikeutettujen ... 212
Kerrostalotonttien, valtion asuntolainan turvin rakennettavien, vuokra-ajan määrääminen ... 26
Kesä- ja talvileirit, nuorisotyölautakunnan järjestämät ... 221
Kesähuviloiden, kaupungin omistamien, vuoralleanto ... 64, 197
Kesäsiirtolat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt ... 138
Kesäteatterit, alueiden vuokraus niitä varten ... 34
Kesävirkistystoiminta, lastensuojelulautakunnan järjestämä ... 167
Ketunmetsästyslupien myöntäminen ... 53

Kiinnitykset, rakentamisvelvollisuuden täyttämisen tai maksamattoman kauppahinnan vakuudeksi määrätyt ... 22, 26
Kiinteistöhallinnon uudelleenjärjestelyn aiheuttamat toimenpiteet ... 22
Kiinteistöjen puhtaanapito ... 268
Kiinteistöjä koskevien kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpano ... 24
Kiinteistölautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 19
» » liikenne- ja asemakaavajaostojen asettaminen ... 22
» » talousarvio, käyttövarat ym. ... 23, 46, 51, 53, 55, 57
Kiinteistöt, maatalousosaston hoitoon määrätyt ... 49
» metsäosaston hoitoon määrätyt ... 53
» talo-osaston hoitoon määrätyt ... 63
» tonttiosaston hoitoon määrätyt ... 43
Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 54—56
» kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 57, 75
» maatalousosaston hoitoon määrätyt kiinteistöt ... 49
» » jakamat väkilannotteiden ym. ostoon myönnetyt avustukset ... 51
» » maatiloilla suoritettu salaojitus ym. ... 51, 74
» » taloudelliset tulokset ... 74
» » työntekijäin luontoisedut ... 51
» metsä- ja maatalousosastojen autojen käyttö opintomatka-ajoihin ... 51, 53
» metsäosaston hoitoon määrätyt kiinteistöt ... 53
» » kalahautomon ym. siirto urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan ... 52
» » puutavaran myynti ... 52
» päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 19—24
» talo-osaston hoitoon määrätyt rakennukset ym. ... 63
» » toimialaan kuuluvat asiat ... 58—74
» tonttiosaston hoitoon siirretyt tontit ja maa-alueet ... 43
» » toimialaan kuuluvat asiat ... 24—48
» uuden johtosäännön aiheuttamat toimenpiteet ... 22
» viranhaltijat ... 20
Kioskit, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ... 70
» urheilu- ja retkeilylautakunnan vuokralle antamat ... 197—198
Kirjalahjoitukset kaupunginkirjastolle ... 231
Kirjalainaus kaupunginkirjastossa ... 232—234
Kirjastolautakunta, eräiden yhdistysten saamien avustusten käytön valvonta ... 239
» kokoonpano, kokoukset ym. ... 227
Kirjavarasto, kaupunginkirjaston ... 230
Kirkollisverojen pakkoperintä ... 105—107
Kivelän sairaala, huoneen vuokraaminen henkilökunnan asuntolaksi ... 60
Kivinokan kansanpuisto, valokuvauspaikan ja perunamaan vuokralleanto ... 197—198
Kodinhoitokurssit, kotitalouslautakunnan ... 224
Kodinhoitotoiminta, kunnallinen ... 153
Kodinperustamislainat ... 152
Koiravaljakkoajojen järjestämiseen myönnetyt luvat ... 46
Komiteat ja toimikunnat, sihteerin palkkioiden veloitusperusteet ... 5
Kompasseja tarkistuttamassa käyneet alukset ... 304
Konekirjoituskokeet, järjestelytoimiston valvomat ... 87
Konekirjoituslisät ... 10
Konepajat, liikennelaitoksen, uusimis- ja korjaustyöt ... 284
Konepajatoimikunnan kokoonpano, kokoukset ja toiminta ... 248
Konsertit, kaupunginorkesterin ... 246—247
Konttorikoneiden huolto, virastojen ja laitosten ... 82
Korjaamoiden, kaupungin laitosten, yhteistyön kehittämistoimenpiteet ... 248
Korjaus- ja muutostyöt virastojen ja laitosten huoneistoissa ... 68
» » rakennustyöt, kansakoulujen ... 250, 252—257
» » » sairaaloiden ... 251—257
Korkeasaaren liikenne ... 284
» uimarannan ja valokuvauspaikkojen vuokralleanto ... 197
» valvojan toimintakertomus ... 202
Kortteleiden korkeussuhteita koskevat kiinteistölautakunnan lausunnot ... 54
Koskela, koirakoulualueen vuokraoikeuden jatkaminen ... 34
Kotiapulaiset, nuoret, lastensuojelulautakunnan valvonnassa olleet ... 167
Kotiavustukset, huoltolautakunnan jakamat ... 143
Kotimaan tavaraliikenne Helsingin satamassa ... 303
Kotiseututuntemuksen lisäämiseksi järjestetty mainonta, esitelmä- ym. tilaisuudet ... 202
Kotitalouden opetustoiminta ... 224
Kotitalouslautakunnan kokoonpano, toimihenkilöt, menot ja tulot ... 224, 229
» opetus- ja perhepesuloiden kannattavuustutkimus ... 85, 225
Kouluhammasklinikan työntutkimusselostuksen valmistuminen ... 84
Koulukodit ... 161—162

Koululaiskonsertit ja matineat, kaupunginorkesterin ... 247
Koululaislippujen, liikennelaitoksen, hinta, määrä ym. ... 286
Koulumatkailutoimisto Oy., kiinteistön vuokraaminen toimistolle ... 64
» » Lauttasaaren parakkialueen vuokrasopimuksen jatkaminen ... 197
» » tilapäismajoituksen järjestämiseen sille myönnetty lupa ... 68
Koulutus- ja kurssitoiminta, järjestelytoimiston ... 86
Kukanmyyntipaikkojen vuokralleanto ... 71
Kullatorpan lastenkoti, viranhaltijat ... 162
Kulosaaren ent. paloaseman huoneistotilojen vuokralleanto ... 63
» sillan rakennustyöt ... 310
Kulosaari, Gloetin kaakkoispuolella sijaitsevan alueen vuokralleanto ... 28
Kultaklausuuliehtoisten vuokrasopimusten muuttaminen indeksiehtoisiksi ... 23
Kunnallishallinnollinen kirjallisuus, tilastotoimiston suorittama luettelointi ... 90
Kunnalliskoti, hoidokkiluku, menot ja tulot ... 139
» hoitopäivämaksujen vahvistaminen ... 129
» Kaupunkiliiton ansiomerkkien jakaminen viranhaltijoille ... 139
» lääkärinhoito, henkinen huolto, hoidokkien työskentely ... 140
Kunnallisten työväenasuntojen hoidosta annettu selostus ... 76
» » isännöitsijän virkatehtävien määrittely ... 3
Kunnallisverojen pakkoperintä ... 105—107
Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö, ks. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö.
Kuorma-autojen Tilauskeskusyhdistykselle vuokrattu alue ... 40
Kurssitoiminta, järjestelytoimiston ... 86
» kotitalouslautakunnan ... 224
» nuorisotyölautakunnan ... 222
Kyläsaaren puhdistuslaitos, käyttö- ja hoitokustannukset, tulot ja toiminta ... 264—265
» ratapiha- ja varastoalueilta vuokralle annetut tontit ... 39—40
Kyntökilpailujen järjestämisluvat ... 51
Käpylän erään alueen käyttö lentopallokenttänä ... 34
» sivukirjasto, näyttelyt, satutunnit, opintokerhotoiminta ... 230
» urheilupuisto, kilpailu- ym. tilaisuudet, kioskin vuokralleanto ... 197
Käsityönopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä ... 224
Köyhäinhoito, ks. myös Huoltotoimi.
» avunsaajien lukumäärä, avuntarpeen syy ym. ... 132—136

Laajalahti, maanhankintalain mukaan myydyt tontit ... 25
Laajasalo, alueen vuokraaminen merivoimien radioasemaa varten ... 29
» Bergvik-nimisen vuokra-alueen järjestely ... 31
» tienpito-oikeuden myöntäminen yksityishenkilöille ... 53
» äitiys- ja lastenneuvolahuoneiston vuokraaminen ... 58
Lahjoitusrahastojen, huoltolautakunnan käytettävissä olevien, korkovarojen käyttö ... 144
Laidunmaat, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ... 33, 52
Lainavaraston, leiri-, retkeily- ym. välineiden käyttö ... 220
Laitoshoito, huoltolautakunnan järjestämä ... 136—143
» lastensuojelulautakunnan järjestämä ... 161—169
Laituri- ja aluevuokrista sekä laiturihuoltotoiminnasta satamalaitoksen saamat tulot ... 313
Laiturihuoltotaksan korottaminen ... 295
Laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen ... 305
Laivaliikenne, liikennelaitoksen ... 284
» satamassa käyneet alukset ym. ... 301
Lapinlahti, erään ranta-alueen käyttö mullan varastoimiseen ym. ... 45
Lapsilisät, huoltolautakunnan maksamat ... 153
Lasipalatsin huoneistotilojen vuokrasopimukset ... 62, 64
Lasten Kesä -yhdistyksen avustaminen ... 178
Lastenhoitoyhdistyksen, Suomen, avustaminen ... 178
Lastenhuoltolaitokset, kaupungin omistamat ... 161
» viranhaltijain työaikakysymykset, ateriamaksujärjestelmän käytäntöönotto ... 159—160
Lastenhuoltotoimistoon saapuneet ilmoitukset ja virka-avun pyynnöt ... 163
Lastenkodit, kaupungin ... 161, 165
» yksityiset ... 166
Lastensuojelulautakunnan huostaan otettujen lasten sijoittaminen ... 163—167
» ja sen jaostojen kokoonpano, kokoukset ja päätökset ... 157—158
» menot ja tulot ... 175
» paikallisasiamiesten palkankorotuskysymys ... 160
Lastensuojelun yleiskatsaus ... 175
Lastensuojelurahastot ... 178
Lastensuojelutoiminnan, yksityisen, tukeminen ... 178
Lastensuojeluvirasto, henkilökunta, toimistot ym. ... 160
» sitä koskevat työntutkimukset ... 84
Lastentarhat ja -seimet, huoneistojen vuokraaminen niitä varten ... 59
Lastenvalvojan toiminta ... 170

Lausunnot, elintarvikekeskuksen lautakunnan antamat ... 327
» huoltolautakunnan antamat ... 129
» järjestelytoimiston antamat ... 86
» kaupunginarkiston antamat ... 95
» kiinteistölautakunnan antamat ... 24, 48, 51, 54—55, 57, 73
» kirjastolautakunnan antamat ... 227
» lastensuojelulautakunnan antamat ... 160
» liikennelaitoksen lautakunnan antamat ... 276
» museolautakunnan antamat ... 240, 246
» nuorisotyölautakunnan antamat ... 218
» palkkalautakunnan antamat ... 17
» palolautakunnan antamat ... 118
» raittiuslautakunnan antamat ... 216
» satamalautakunnan antamat ... 297
» teurastamolautakunnan antamat ... 315
» tilastotoimiston antamat ... 92
» urheilu- ja retkeilylautakunnan antamat ... 199
» väestönsuojelulautakunnan antamat ... 208
» yleisten töiden lautakunnan antamat ... 258
Lauttasaaren alustavan katumaakorvausluettelon valmistuminen ... 57
» sillan korjaus- ja kunnossapitotyöt ... 309
» sivukirjasto, järjestetyt näyttelyt ... 229
Lauttasaarenkadun varastoalueiden vuokrauksen järjestely ... 37
Lauttasaari, Heporaudan pumppuaseman rakennustöiden aloittaminen ... 265
» Koulumatkailutoimisto Oy:lle vuokrattu parakkialue ... 197
» Poliisilaitoksen Kesäkotiyhdistyksen venelaiturin rakentaminen ... 45
» Vattuniemen huvilan vuokraaminen nuorisotyölautakunnalle ... 63
Leiri-, retkeily- ym. välinelainavaraston käyttö ... 220
Leirit, kesä- ja talvi-, nuorisotoimiston järjestämät ... 221
Lemmilän vastaanottokoti, laajennuskysymys, viranhaltijat ... 159, 162
Leski- ja orpoeläkekassa, myönnetyt eläkkeet, tulot ja menot ... 104
» » » viranhaltijat, sääntöjen muutos ... 103
Lihantarkastamot, teurastamon ... 318
Liikennejaoston asettaminen kiinteistölautakuntaan ... 22
Liikennelaitoksen hallit ja työpajat ... 284
» henkilökunta, menot ja tulot ... 277—286
» laivaliikenne ... 284
» lautakunta, kokoonpano, kokoukset ja päätökset ... 274
» linja-ja johdinautoliikenne, kalusto ym. ... 281—284
» löytötavaratoimisto ... 277
» matkalippujen hinnat eri liikennelinjoilla ... 285
» raitioliikenne, kalusto, raiteet ym. ... 277—281
» suojakatosten pystyttäminen raitiotie- ja linja-autopysäkeille ... 55
» talonmies-lämmittäjän ylityöpalkkion määrääminen ... 4
Liikennemaksut, satamalaitoksen ... 313
Liikeyrityslaskennan aineiston käyttö tilastotoimiston tutkimuksissa ... 90
Linja-autokonepajojen, liikennelaitoksen, toiminta ... 284
Linja- ja johdinautoliikenne, liikennelaitoksen ... 281—284
Liputus, rakennusviraston vuokraamat liput ym. ... 257
Lomakkeiden suunnittelu, järjestelytoimiston suorittama ... 87
Lossin käyttöön satama-alueella myönnetty lupa ... 295
Luistinradat, niiden käyttö, virvokkeiden myyntiin ym. myönnetyt oikeudet ... 197,199—200
Luistinseurojen apumaksut, urheilu- ja retkeilylautakunnan jakamat ... 196
Luontoisetujen hinnoitteluperusteiden yhtenäistäminen, edustajien valitseminen neuvotteluja varten ... 10
Luontoisetukorvaukset, palkkalautakunnan vahvistamat ... 10
Lämpöteknilliset laitteet, rakennusviraston valvomat ... 270
Länsisataman huoltorakennus, rakennussuunnitelman muutos ... 291
» rakennusten ja alueiden korjaus- ja kunnossapitotyöt ... 306, 309
» varastoalueiden ja -tilojen vuokralleanto ... 291, 293
Lääkintähuollon, kaupungin palkannauttijain, järjestämistä koskeva kysymys ... 11
Löytötavaratoimisto, liikennelaitoksen ... 277

Maanhankintalain mukaan myydyt ja luovutetut tontit ... 25
Maanmittaus- ja maanjakotoimitukset, kertomusvuonna suoritetut ... 75
Maansaantiin oikeutettuja varten perustetut kerrostaloyhtiöt ... 212
Maastoajoharjoitusluvan myöntäminen Helsingin Moottorikerholle ym. ... 53
Maatalouskerholiiton kyntökilpailujen järjestäminen ... 51
Maatalouskoneiden Tutkimussäätiölle myönnetty vuokranmaksulykkäys ... 51
» » vuokratut viljelysmaat ... 50
Maatalousmiljardi, maatalousosaston suorittama avustusten jako ... 51
Maataloustuotteiden, maatalousosaston, inventoimishinnat ... 49

Maataloustyöntekijäin, kaupungin, luontoisedut ... 11, 51
Maatilat, Hirvihaaran maiden myynti ... 24, 49
» kaivon rakentaminen Bredbackaan ... 68
» kaupungin tilojen maanviljelys ja karjanhoito ... 74
» Lassaksen tilalla sijainneen ladon palo ... 51
» tilojen tarkastus, viljelyssuunnitelma, salaojitustöiden suorittaminen ... 49, 51
» työntekijöille myytävän maidon hinta ... 11
» Vartiokylän, Bredbackan ym. viljelysmaiden vuokralleanto ... 50
Maidon, maataloustyöntekijöille myytävän, hinnan määrääminen ... 11
» tuonti Helsinkiin ... 207
» tuotanto kaupungin maatiloilla ... 74
Mainonta, raittiusaiheinen, raittiuslautakunnan järjestämä ... 215
Mainontaa koskevat kiinteistölautakunnan päätökset ... 69
Makeis- ja savukeautomaattien sijoitusluvat ... 71
Makkaranmyyntipaikkojen vuokralleanto ... 70
Maksuajan, kauppahinnan tms., pidentämistä koskevat asiat ... 26, 51
Malmi, alueen luovuttaminen leikki- ja urheilukenttätarkoitukseen ... 51
» lisäalueen vuokraaminen bensiininjakeluasemaa varten ... 35
Malmin ent. kaatopaikan alueen osan ja rakennusten vuokralleanto ... 66
» Helsinki-, kaupunginvoudinkonttorin toiminta ... 108
» lastenkoti, viranhaltijat ... 161
» piirin huoneenvuokralautakunnan toiminta ... 113
» sivukirjasto, esittelyt, opintokerhotoiminta ... 229
» Sähkölaitos Oy., suurjänniteavojohdon rakentamisoikeus ... 44
» Työväennäyttämön kannatusyhdistys, kesäteatteritoiminta ... 34
» varasto- ja pienteollisuusalueelta vuokralle annetut tontit ... 39—40
Malminseudun Työväenyhdistys, tanssilava-alueen vuokraoikeuden irtisanominen ... 34
Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osaston avustaminen ... 178
» » makeis- ja savukeautomaattien sijoitusluvat ... 71
Marian sairaala, huoneistojen vuokraaminen henkilökunnan asuntolaksi ... 59
Mariankatu 22:n vanhojen rakennusten purkaminen ... 69
Marjaniemen siirtolapuutarha, uusien palstojen järjestämissuunnitelma ... 45
Marttilan omakotialue, korttelin n:o 8 tontin n:o 1 vuokranalennus ... 29
Matineat, kaupunginorkesterin ... 247
Matkailupalvelu, retkeilytoimiston järjestämä ... 202
Matkalippujen hinnat, liikennelaitoksen ... 285
Matkustajalaiturin ym. rakennustyöt ... 308
Matkustajaliikenne satamassa ... 303
Maunula, äitiys- ja lastenneuvolahuoneiston vuokraaminen ... 58
Meilahden ent. huvila-alueen n:o 26 tyhjentämistoimenpiteet ... 31
Mellunkylä, alueen vuokraaminen hiihtomajaa varten ... 29
Merenkulku, ulkomainen ... 301—302
Messukentän ja -kolmion käyttö näyttelytarkoituksiin ... 45
Metsäkummun tarkkailukoti, viranhaltijat ... 161
Metsänparannusvarat, valtion, niistä anottava korvaus ... 53
Mielisairaalat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat ... 136—138
Moottoripyörän, oman, käytöstä virkamatkoihin suoritettava korvaus ... 5
Mullan, soran ym. myynti kaupungin mailta ... 51, 53
Munkkiniemi, autonhuoltoaseman piirustusten hyväksyminen ... 34
» E. Steniukselle vuokratut viljelysmaat ... 50
Munkkisaaren tehdasrakennusten myynti ... 294
» varastoalueiden ja -rakennusten vuokralleanto ... 292—293
Museolautakunnan kokoonpano ja kokoukset ... 240
Musiikkilautakunnan ja Oy. Yleisradio Ab:n välinen sopimus ... 245
» » Suomalaisen Oopperan välinen sopimus ... 245
» » Teoston välinen sopimus ... 245
» kokoonpano, kokoukset ym. ... 244
Mustasaari, ent. kaitsijarakennuksen vuokralleanto ... 198
Mustikkamaan huvilarakennuksen ja kioskin vuokralleanto, liikenne ... 197, 201
Muuntamot, alueiden luovutus niitä varten ... 29
Muuttotilasto, tilastotoimiston käyttöön ottama uusi kuntaryhmitys ... 92
Mäntysaari, kalastaja A. Hänniselle vuokratun alueen vuokrasopimuksen jatkaminen ... 30

400-vuotiskoti-säätiöltä kaupungin käyttöön vuokratut huoneistot ... 62
Niittvlän pienteollisuus- ja varastotonttien vuokralleanto ... 39—40
Nikkilän puhdistuslaitos, käyttö- ja hoitokustannukset ym. ... 264—265
Nosturit, satamalaitoksen ... 300, 303
Nosturitaksan maksuien korottaminen ... 295
Nukarin lastenkoti, viranhaltijat ... 162
Nuohoustoimi ... 123
Nuorison, kaupunkiin muuttavan, opastus- ja neuvontatoiminta ... 219
Nuoristoimiston viranhaltijat ... 219, 222

Nuorisotyölautakunnan kerhokeskukset ja -huoneet ..... 220—222
» kokoonpano, kokoukset ja päätökset 218
» käyttöön vuokratut ja luovutetut huoneistot 60, 220
» välinelainavaraston käyttö 220
Näyttelijäntie 2, Kiinteistö Oy:ltä vuokratut huoneistotilat ..... 61—62

Oikeusapulautakunnan kokoonpano ja kokoukset 193
Oikeusaputoimiston viranhaltijat, käsittelemät asiat ym. ..... 193—195
Omakotialueet, pensasaitojen korkeuden määrääminen 44
Omakotirakennuslainojen maksattamisen järjestely 26
Omakotirakennustoiminta, maansaantiin oikeutettujen, kaupungin alueella 24
Opintokerhotyö kaupunginkirjastossa ..... 236—237
Ottolapsiasioita käsiteltäessä noudatettavat ohjeet 159
Ottolapsiksi toimitetut lapset 173
Ostokorttien ja -lupien jakelu 206
Otso, jäänsärkijä 304
Oulunkylän sivukirjaston toiminta 229

Painatus- ja hankintatoimisto, henkilökunta, vuosivaihto ym. 81
Pakilan erään tilan viemärin yhdistäminen viemäriverkostoon 44
» sivukirjasto, huoneisto ja kaluston uusiminen 229
Palkkalautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. 1
» lausunnot viranhaltijain ja työntekijäin palkkauskysymyksistä 4, 7
» palkkaluokituskomitean mietintöä koskevat toimenpiteet 2
» palkkioita, palkkiovirkoja, virkojen perustamista, järjestelyä ym. koskevat lausunnot 3, 5, 9
» toimisto, viranhaltijat ja huoneisto 1
Palkkaluokituksen uudelleen järjestelyä koskevan mietinnön käsittely 2
Palkkiot, kokous-, ym., palkkalautakunnan niitä koskevat lausunnot 5
Pallokenttä, pukusuojarakennuksen huonetilojen, kioskin ym. vuokralleanto ..... 197—198
Paloilmoituslaitteet ja -ilmoitukset 120
Palokaivot, niiden rakentaminen ja kunnossapitokustannukset 57, 265
Palokunnan rahastot 124
Palokunnat, vapaaehtoiset 124
Palolaitoksen henkilökunta, menot ja tulot 118, 123
» kalusto, paloilmoituslaitteet, tulipalot ..... 119—121
Palolautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset 116
Palopostit ja vedenottopaikat 120
Palotarkastukset 123
Palotoimi, tulipalojen sammutuksissa ym. sattuneet tapaturmat 122
Palovahingot ja niiden korvaaminen 122
Palovartiointi teattereissa, näyttelyissä ym. 123
Palveluskoirakokeiden pitämiseen myönnetty lupa 53
Pasilan kivimurskaamo ja katukivivarasto 266
» sivukirjasto, kaluston uusiminen 230
Pelastusarmeijan joulupatojen sijoitusluvat 72
» lastenkotien avustaminen 178
Perhelisät, lastensuojeluviraston jakamat 174
Pesulatoiminta ja pesuopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä 225
Pesulatoimintaa, kaupungin, koskeva järjestelytoimiston tutkimus 85
Pesulauttojen rakentaminen 310
Pienoisgolfkentät, alueiden vuokralleanto niitä varten 34
Pienteollisuus- ja varastoalueita koskevat vuokraukset ..... 37—42
Pihamaiden, kaupungin eräiden asuintalojen, kunnostaminen ja hoito 68
Pihlajasaari, moottoriveneliikenne 197, 201
» vuokralle annetut rakennukset, kioskit ym. ..... 197—198
Piirustukset, kiinteistölautakunnan hyväksymät 43, 72
» puutarha-, niistä perittävän korvauksen korottaminen 44
» rakennustarkastustoimiston tarkastamat 109
» satamalautakunnan hyväksymät 294
Pikakirjoituslisät 10
Pirttimäen retkeilymajan ja -alueen käyttö 202
Pitäjänmäki, lastentarhan huoneiston vuokrasopimuksen muuttaminen 59
» tasoristeyksien rakentamisoikeuden myöntäminen 44
Poikakotiyhdistyksen, Helsingin, avustaminen 178
Poikien ammattikoulu, ks. Valmistava poikien ammattikoulu.
Poikkeuksellisten lasten sijoitus laitoksiin ja perheisiin 165
Poliisilaitoksen käyttöön luovutetut huoneistot 58
Polttopuiden jakelu ja myynti 333
Posti- ja lennätinhallitukselle vuokratut rakennukset ja maa-alue 65
Postisäästöpankin ja kaupungin omakotirakennuslainoja koskeva sopimus 26
» uudesta talosta kaupungin virastoille vuokratut huoneistot 61

Puhdistuslaitokset, viemäriveden ... 264—265
Puhelinyhdistys, puhelinkioskien pystyttämisoikeudet ... 68
Puhtaanapito-osasto, rakennusviraston ... 267—269
Puisto-osasto, rakennusviraston ... 270—271
Puistola, äitiys- ja lastenneuvolahuoneiston vuokraaminen ... 58
Pukinmäki, tanssilava-alueen vuokraoikeuden irtisanominen ... 34
Pukusuojarakennukset, urheilu- ja retkeilylautakunnan hallinnossa olevat ... 197—198, 201
Puodinkylän Valtti, hiihtomaja-alueen vuokraaminen yhdistykselle ... 29
Puolustusministeriölle vuokratut parakkialueet ... 29
Puutarhapiirustuksista, tonttiosaston laatimista, perittävä korvaus ... 44
Puutavara- ja polttoainetoimisto, puutavaran hankinta ja myynti ym. ... 331
Puutavaran myynti kaupungin metsistä, hakkuuilmoitus ... 52—53
» sahaus ja myynti, Heinolan sahan ... 332
Päijänteentien lastentarha ja -seimi, huoneiston vuokraaminen ... 59
Pääkirjasto, kaupunginkirjaston, kirjavarastoesittelyt, näyttelyt ym. ... 228, 230—236
Pääsiäiskoristeiden myyntiin myönnetty lupa ... 72

Raisiontien Lämpö Oy., Ab., kaupungin osuuden suorittaminen yhtiölle ... 72
Raitiotiet, liikenne, kalusto ym. ... 277
Raitiovaunukonepajat, liikennelaitoksen ... 284
Raittiushuoltotoimenpiteet, huoltolautakunnan soveltamat ... 151
Raittiuslautakunta, esitelmä-, ohjelma- ja propagandatoiminta ... 215
» huoneiston vuokraaminen lautakunnan käyttöön ... 60
» kokoukset, kokoonpano, toimisto, viranhaltijat ym. ... 214
Raittiustyöhön myönnetyt varat ... 214
Raittiusvalistustyö kouluissa, eri järjestöjen tilaisuuksissa ym. ... 215
Rajasaaren puhdistuslaitos, käyttö- ja hoitokustannukset, tulot ym. ... 264—265
Rakennuslaina-asiat, kiinteistölautakunnan käsittelemät ... 26
Rakennustarkastustoimiston toimintakertomus ... 109
Rakennusten kaupungin maalla pitämiseen myönnetyt oikeudet ... 43
» rappeutuneiden, purkaminen ... 69
Rakennustoiminta, asuntotuotantokomitean hoitama ... 77
» asutustoimiston valvoma ... 212
Rakennusviraston hankintaosaston toiminta ... 272
» katupuhtaanapitotöissä noudatettava työaika ... 9
» katurakennusosaston toiminta ... 261—267
» koneinsinöörin valvontaan kuuluvat laitokset ... 270
» puhtaanapito-osaston toiminta ... 267—269
» puisto-osaston toiminta ... 270—271
» talorakennusosaston kustannuslaskennan uudelleen järjestely, osaston toiminta ... 85, 269
» tarveaineiden valmistus, korjaamot ... 266
» tiliosasto ... 273
» työkalujen, lippujen ym. vuokralleanto ... 252—257
» töissä sattuneet tapaturmat ... 259, 262, 269, 271
» varastot sekä työpaja ... 272
» viranhaltijat ja työntekijät ... 259—260
Rakentamisvelvollisuuden ym. täyttämisestä annetut vakuudet ... 22, 26
Rannikkoliikenne ... 301—302
Rastilan päärakennuksen vuokralleanto ... 199
» retkeilymajan ja -alueen käyttö ... 202
Rationalisoimiselimet kaupungin laitoksissa ... 87
Rationalisoimistutkimukset, järjestelytoimiston suorittamat ... 83—85
Ratsastushalli, harjoitustuntien ym. vuokrat, rakennusten ja tilojen vuokralleanto ... 196, 198, 200
Reijolan nuorisokoti, viranhaltijat ... 161
Rekola, ent. Hiekka Oy:n alueelta vuokrattu viljelysmaa-alue ... 52
» Oy., Ab., Kauppapuutarha, vuokraoikeuden pidentäminen ... 33
Retkeilymajojen, retkeilytoimiston hallinnossa olevien, käyttö ... 202
Retkeilytoiminta, urheilu- ja retkeilylautakunnan järjestämä ... 202
Rikoksentekijäin, nuorten, valvonta ym. ... 159, 170
Ruoanlaiton opetus, kotitalouslautakunnan järjestämät kurssit ... 224
Ruoholahden lastentarha, huoneiston vuokraaminen ... 59
» varastoalueiden vuokralleanto ... 292—293
Ruskeasuo, äitiys- ja lastenneuvola- sekä lastentarhahuoneistojen vuokraaminen ... 58—59
Ryttylän koulukoti, palkkausta koskeva valitusasia ... 4
» viranhaltijat ... 162
Räntan-nimisen luodon vuokralleanto ... 52

Sahatavaran toimitukset, puutavara- ja polttoainetoimiston ... 333
Sairaalat, eräiden viranhaltijoiden palkkauskysymykset ... 3
» huoneistojen vuokraaminen henkilökunnan asuntolaksi ... 59—60
» niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat ... 136—138

Sairaalat, niissä hoidetut lastensuojelulautakunnan huostassa olevat lapset ..... 164—165
» rakennus- ja korjaustyöt ..... 251—257
Sairaankuljetustoiminta, palokunnan 122
Sairauslomien myöntämistä, palkkaetuja niiden aikana ym. koskevat kysymykset 14
Salmisaari, varastoalueiden vuokralleanto 293
Sammonpuistikon urheilukentän ym. luovuttaminen rakennusnäyttelyalueeksi 46
Sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen virastoihin ja laitoksiin 2, 23
Sanomalehtien myyntipaikkojen vuokralleanto 71
Santahaminan lastentalon vuokrasopimus 59
Satamajäänsärkijä Turso, toiminta ym. 304
Satamalaitoksen henkilökunta, tulot ja menot 298, 306, 312
» ja sen osastojen päälliköt, edustus komiteoissa ym. 290
» rakennustoimikunnat 291
» taksojen ja maksujen muutokset 295
Satamalautakunnan ja sen jaostojen kokoonpano, kokoukset ym. 290
Satamaliikenne ..... 300—304
Satamaluotsausmaksujen korottaminen 295
Satamarakennusosaston menot ja tulot 311
Satamarakennustoiminta 306
Satamat, korjaus- ja kunnossapito 306
» laiturihuollon vastuulla olleiden puuttuvien tavaroiden korvaaminen 294
» uudisrakennukset ..... 307—309
» varastoalueiden ym. vuokralleanto ..... 291—294
» varastorakennukset, laituripituus ym. 300
» vierailut ja kiertokäynnit 295
» yleisen varaston käyttö 305
Satamatyöntekijäin huoltorakennukset 291
Satamavesipostit 304
Saunan, Hämeentie 63:ssa sijaitsevan, vuokralleanto 67
Savilan pumppulaitos, käyttö- ja hoitokustannukset 264
Senaatintorin kalliosuojasta vuokralle annetut tilat 66
Seurasaaren uimalaitoksen vuokralleanto 197
Shell, Oy., Ab., autonhuolto- ja bensiininjakeluasemien vuokrasopimukset, jakelulaitteen pitooikeus 35, 292
Sieninäyttely, kotitalouslautakunnan järjestämä 225
Siirtolapuutarhat, majojen käyttö talviasuntoina, uusien palstojen suunnittelu ym. 45
Siivoustyötä koskevat järjestelytoimiston tutkimukset 85
Silta ja Satama Oy:lle vuokrattu alue ja rakennukset 66
Sinfoniakonsertit, kaupunginorkesterin 245
Sivukirjastot, niiden esittelyt, lainaus, opintokerhot ym. ..... 229—235, 237
» » huoneistojen vuokrasopimukset 61
Sivutoimen hoitaminen, palkkalautakunnan myöntämät oikeudet 10
Skanoil, Oy., Ab:lle myönnetty oikeus ilmajohdon rakentamiseen 44
Sofianlehdon vastaanottokoti, viranhaltijat, hoidetut lapset, menot ym. 161, 169, 175
Soran, mullan ym. myynti kaupungin mailta 51, 53
Sosiaaliryhmityksen, uuden, käyttöönotto tilastotoimiston tutkimuksissa 90
Sotaorpojen työhuolto 154
Sotilasavustukset, huoltolautakunnan maksamat 153
Soutustadion, soutualtaan ym. käyttö 200
Soveltuvuuden selvittäminen ammatinvalinnassa, työnvälitystoimiston suorittama 185
Stadion, huonetilojen luovutus asevelvollisuuskutsuntoja ja tuberkuloosisuojarokotuksen suorittamista varten 66
» kunnallisten harjoitussalien käyttö 201
Suihkukaivojen ym. hoito- ja kunnossapitokustannukset 263
Suojeluvalvonnan alaiset lapset ja nuoret henkilöt ..... 167—170
Suolakivenkatu n:o 1, Teollisuuskiinteistö Oy:n vuokrasopimus 38
Suomalainen Gulf Oil Co., Oy., autonhuolto- ja bensiininjakeluasemia koskevat vuokrasopimukset 35
» Ooppera, sen ja musiikkilautakunnan välinen sopimus 245
Suomen Filmiteollisuus Oy., filmaamiseen Tuomarinkylän alueella sille myönnetyt luvat 51
» Ilmailuliitto, lentonäytöksen ym. järjestäminen 46
» Lastenhoitoyhdistyksen avustaminen 178
» Luterilainen Evankeliumiyhdistys, sille tilapäismajoituksen järjestämiseen myönnetty lupa 68
» Messut Osuuskunta, Messukentän ja -kolmion käyttö näyttelyalueena 45
» Metsästysyhdistys, savikiekkojen heittotornin rakentaminen 45
» Työväenteatterin Kannatusyhdistys, kesäteatterialueen vuokraaminen sille 34
Suomenlinnan lastentarhaa ja -neuvolaa varten vuokratut huoneistot 59
Syväjäädyttämön, teurastamon, käyttö 318
Sånabyn tilasta johtaja C. Packalenille vuokrattu alue 50
Sähkölaitos, katuvalaistuksen hoitajien kuukausipalkalle siirtämiskysymys 5
» muuntamoja varten tarvittavien alueiden luovuttaminen 29

Sähkövirran, aluksille annettavan, kytkentä- ja kulutusmaksun vahvistaminen 295
Sörnäisten rantatien varastotontteja koskevat vuokrasopimukset 42
» varastoalueiden vuokralleanto 293
Sörnäistenniemen teollisuuskorttelin n:o 275 varastoalueiden vuokrauksen järjestely 37

Taivaskallio, radioasema-alueen vuokraaminen puolustusministeriölle 29
Taksoituslautakunnan toimintakertomus 98
Taksojen, satamalaitoksen, muutokset ja korotukset 295
Tali, maanhankintalain mukaan sieltä myydyt tontit 25
» puhdistuslaitoksen rakennustöiden aloittaminen 265
Talo-osaston hallintaan määrätyt kiinteistöt 63
Talonmiesten ja siivoojien, talo-osaston hallinnossa olevien talojen, palkkaus- ym. kysymykset 68
Talorakennusosasto, rakennusviraston ..... 269—271
Tapanila, posti- ja lennätinhallitukselle vuokratut rakennukset ja maa-alue 65
Tapaturmat, rakennusviraston töissä sattuneet 259, 262, 269, 271
» tulipalojen sammutustöissä ym. sattuneet 122
Tavaraliikenne satamassa 302
Tehdas- ym. huoneistojen vuokralleanto ja myynti ..... 293—294
Telttailu- ja retkeilyalueet, retkeilyosaston hallinnassa olevat 202
Teollisuustonttien vuokraus ..... 36, 38—41
Teoston ja musiikkilautakunnan välinen sopimus 245
Tervalammen työlaitos, hoidokit, menot ja tulot ym. 142
» » maanviljelys- ja karjanhoito 143
Terveydenhoitotarkastukset lastenhuoltolaitoksissa 162
Terveydenhoitovirasto ja sen alaiset laitokset, työntutkimusten suorittaminen 83
Teurastamolautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. 315
Teurastamon juoksuratojen ym. laitteiden käyttö 319
» konekeskus, veden-, sähkön- ja höyrynkulutus 322
» lihantarkastamot, laboratorion toiminta 318, 320
» tarkastuseläinlääkärien toteamat taudit 321
» teurastusosastot, karjatallien käyttö ym. ..... 316—317
» tukkumyyntihallin, jäähdyttämön ja syväjäädyttämön käyttö 318
» viranhaltijat, tulot ja menot 316, 323
Tie- ja katutyöt, katurakennusosaston suorittamat ..... 262—267
Tiedoituslehti, järjestelytoimiston toimittama 87
Tilapäismajoitukseen valmistaviin ammattikouluihin myönnetyt luvat 68
Tilastotoimisto, kalustohankinnat, kirjasto, menot ja tulot 92
» tietojen ja selvitysten antaminen virastoille ym. 92
» toimistohuoneisto, julkaisutoiminta 89
» virat ja viranhaltijat 89
Tit-Bit, Oy., ulkoilmatarjoiluun myönnetty oikeus 33
Toivolan oppilaskoti, viranhaltijat 161
Toivoniemen koulukoti, viranhaltijat 162
Toimistoesimiehille järjestetyt kurssit 86
Tontit, erikoistarkoituksiin myydyt, niiden luettelointi 22
» hallintasopimus-, niiden myynti 212
» kiinteistölautakunnan huutokaupalla myymät 24
» » vuokralle antamat ..... 27—42
» maanhankintalain mukaiset, niiden muodostus ja myynti 25, 212
» maksuajan pidennyksen myöntäminen 26
» niiden varaaminen asunto-, tehdas- ym. tarkoituksiin 26
» valtion asuntolainan turvin rakennettavat, vuokra-ajan määrääminen 26
» vuokrauspäätösten ja vuokrasopimusten muutokset ..... 31—42
Tonttijakokarttojen hyväksyminen 57
Tonttijaon muutosehdotukset, kiinteistölautakunnan laadituttamat 54
Torikauppa, myyntipaikkojen vuokralleanto 70
» veneistä tapahtuvaa myyntiä koskevat määräykset 294
Toukolan sivukirjasto, järjestetyt näyttelyt ym. 229
Trustivapaa Bensiini, Oy., autonhuolto- ja bensiininjakeluasemia koskevat vuokrasopimukset ... 35
Tuberkuloosisuojarokotuksen suorittaminen, huoneistotilan vuokraaminen sitä varten 66
Tuberkuloottisten toipilasrahan maksamisohjeet, jälkihuolto 128, 154
Tukholman päiväkodin siirtyminen kaupungin hallintaan 62
Tulipalot 120
Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit 305
Tullisaaren ja Killingholman välisen lossiyhteyden järjestämislupa 295
» rakennusten ja kioskin vuokralleanto ..... 197—198
Tulo- ja omaisuusverotuksen tulokset ja pakkoperintä ..... 100, 105—107
Turso, satamajäänsärkijä 304
Turvakodit, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt ..... 136—138
Turvattomat lapset, lastensuojelulautakunnan huostaan otetut 163
Turvavartiointi teattereissa, näyttelyissä ym. 123
Tutkijalautakunnan, verotusvalmisteluviraston, toimintakertomus 99

Tuulaakimaksuista kertyneet tulot ... 313
Tyttöjen ammattikoulu, ks. Valmistava tyttöjen ammattikoulu.
Työaikaa koskevat palkkalautakunnan päätökset ... 9
Työehtosopimukset ... 6
Työkodit ja -siirtolat, niissä hoidetut henkilöt ... 137
Työmaajuopottelun torjuntatoiminta ... 216
Työntekijät, ks. myös Viranhaltijat.
Työntekijät, eläkesäännön tulkintakysymykset ... 16
» omien työkalujen käytöstä maksettavat korvaukset ... 7
» palkkojen järjestelykysymykset ... 3, 7
» työajan määräämistä ym. koskevat kysymykset ... 9—10
» työehtosopimusneuvottelut ... 6
» vuosilomamääräyksiä koskevat kysymykset ... 12
Työntutkimustoiminta, järjestelytoimiston ... 83
Työnvälityslautakunnan kokoonpano ja kokoukset ... 179
Työnvälitystoimisto, henkisen työn osasto ... 182
» huoneistot, menot ym. ... 180
» maatalousosasto ... 189
» merimiesosasto ... 187
» nuoriso-osasto ... 183
» ravintolaosasto ... 190
» työnhakemukset ja -hakijat, työpaikat ja työnvälitykset 181—183, 186—191
» virat ja viranhaltijat ... 180
» ylioppilasvälitys ... 182
Työtehoneuvottelukunnan kokoonpano, kokoukset ja käsittelemät asiat ... 83
Työttömyystyöt kertomusvuonna ... 266, 311
» niissä noudatettavia palkkaehtoja koskevat esitykset ... 7
Työturvallisuustoiminta, järjestelytoimiston, sekä toiminnan kehittämiskysymys ... 84, 87
Työtuvat, huoltolautakunnan alaiset ... 144
Työväenasuntojen, kunnallisten, hoidosta annettu selostus ... 76
Töölön pallokenttä, ks . Pallokenttä.
» sivukirjasto, näyttelyt, satutunnit ym. ... 229
Töölöntori, myyntipaikkojen järjestely ... 70

Uimakoulujen apumaksut, urheilu- ja retkeilylautakunnan jakamat ... 196
Uimakoulutoiminta ja uimarannat ... 201
Uimalaitokset ja uimarannat, niiden vuokralleanto ... 197
Uimastadionin toiminta, kioskin vuokralleanto ... 198, 201
Ulkoilmajuhlat, -näytännöt ja -konsertit ... 46, 245
Ulkoilmatarjoiluun ravintoloille ym. myönnetyt oikeudet ... 33
Ulkoilmateatterit ... 34
Ulkoilualueet, retkeilyosaston hallinnassa olevat ... 202
Ulkomainen merenkulku, tavara- ja matkustajaliikenne ... 302—304
Ulkonäyttelyalueiden luovuttaminen ... 45
Ulosottolaitoksen toimesta suoritettu verojen pakkoperintä ... 105—108
Union-Öljy, Oy., jakeluasemia koskevat sopimukset, lisäalueen vuokraaminen ... 35—36, 292
Urheilu- ja retkeilylautakunta, apurahojen jako ... 196
» » » kokoonpano, kokoukset ym. ... 196
» » » vuokralle annetut rakennukset ym. ... 197—199
» » retkeilymajojen ja -alueiden käyttö ... 202
» » retkeilytoiminnan menot ja tulot ... 203
» » retkeilytoimiston järjestämä loma- ja vapaa-ajanviettotoiminta ym. ... 202
» » » viranhaltijat ... 203
Urheilukilpailuiden järjestämisluvat, kiinteistölautakunnan myöntämät ... 46
Urheilulaitokset, niissä olevien kioskien vuokralleanto ... 197—198
Urheilulaitteiden korjaus- ja kunnossapito, uudistyöt ... 266
Urheilunneuvonta ja -ohjaus, urheilu- ja retkeilylautakunnan järjestämä ... 200
Urheiluseurojen avustaminen ... 196
Urheilutoiminta ... 200
Urlus-säätiöltä kaupungille vuokrattuja huoneistoja koskeva sopimus ... 61
Uudenvuodentinan valantapaikkojen vuokraus ... 72
Uudisrakennukset, kertomusvuoden aikana valmistuneet ... 109
Uudisrakennus- ja muutos- ym. työt, rakennusviraston talo-osaston ... 269—270

Vaakamestarit, tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat ... 305
Vajaaliikkeisten Kunto, Ruskeasuon äitiys- ja lastenneuvolahuoneiston vuokraaminen yhdistyksen osakäyttöön ... 58
Vajaamielisten lasten sijoituskysymys ... 159
Vakuudet, katurakennuskustannusten korvaamisesta, rakentamisvelvollisuuden täyttämisestä ym. määrätyt ... 22, 26
Vakuusasiakirjojen tarkastus ... 22

Vallilan kesäteatterialueen vuokralleanto ... 34
» korttelin n:o 272 tehdastontin vuokraoikeuden siirto ... 38
Valmistava poikien ammattikoulu, harjoittelijain ottaminen ... 7
» » » koulutalon luovuttaminen tilapäismajoitukseen ... 68
» tyttöjen ammattikoulu, koulutalon luovuttaminen tilapäismajoitukseen ... 68
Valokuvauspaikkojen vuokralleanto ... 71, 197—198
Valtion ja kaupungin välinen aluevaihto ... 24
Vanhainkodit, yksityiset, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt ... 136—138
Vanhainkoti, hoidokkiluku, lääkärinhoito, henkinen huolto, menot ja tulot ... 140
» keittiön työolosuhteita ym. koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 85
» vahvistetut hoitopäivämaksut ... 129
Vankeusyhdistyksen avustaminen ... 178
Vapaaehtoiset palokunnat ... 124
Varastoalueiden, tilapäisten, vuokrausohjeet ... 42
» vuokraus, vuokraoikeuden siirrot ym. ... 37—42, 66, 291
Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen ... 305
Varastorakennukset ja -tilat, satamalaitoksen vuokralle antamat ... 292—294
Variksien ampumiseen myönnetyt luvat ... 53
Vartiokylä, kartanon viljelysmaiden vuokralleanto ... 50
» maanhankintalain mukaan myydyt tontit ... 25
» sinne johtavan vesiväylän viitoittaminen ... 295
Vattuniemen kareja koskevan vuokrasopimuksen täydentäminen ... 29
» kesähuvilan siirtäminen nuorisotyölautakunnan hallintaan ... 221
Veneeristen tautien poliklinikan työntutkimusselostuksen valmistuminen ... 83
Verkkosaari, varastoalueiden vuokralleanto ... 292—293
Verojen ym. maksujen pakkoperintä ... 105—108
Verolautakunnan toimintakertomus ... 99—100
Verosäännösten rikkomisesta aiheutuneet syytteet ym. ... 101
Verotusvalmisteluviraston asiamiesosaston toiminta ... 101
» henkilökunta, huoneistot ym. ... 100
» tarkkailijain kertomus ... 102
Vesilaitos, alueen vuokraaminen Herttoniemestä väliaikaista pumppuasemaa varten ... 29
Vesilinnanmäen tivolialueen vuokramaksuehtojen muuttaminen ... 29
Vesipostien, yleisten, hoito- ja kunnossapitokustannukset ... 263
Viemäreiden korjaus- ja kunnossapitokustannukset ... 264
Viemäriveden puhdistuslaitokset ... 264—265
Viikinmäen teollisuusalue, alueen vuokraaminen ruokalarakennusta varten ... 40
Viljelys- ja laidunmaat, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ... 33, 49, 52
Viljelyssuunnitelman, kaupungin maatilojen, hyväksyminen ... 49
Viranhaltijat, eläkekysymykset ... 16
» eroamisiän saavuttaneille myönnetty oikeus virkaansa jäämiseen ... 9
» eräissä lastenhuoltolaitoksissa toimivien ohjaajien työaikakysymys ... 159
» hautausavustusten myöntäminen ... 15
» ikälisien myöntäminen ... 11
» kaupungin palkannauttijain lääkintähuollon järjestämiskysymys ... 11
» » ulkopuolella asumiseen myönnetyt oikeudet ... 10
» kone- ja pikakirjoituslisän maksaminen ... 10
» luontoisetukorvaukset ... 10
» oman moottoripyörän käytön korvaaminen ... 5
» palkkaluokituskysymykset ... 2
» palkkiovirkoja, palkkioita ym. koskevat kysymykset ... 3, 5
» sairauslomat, virkavapaudet ym., sijaisten palkkaaminen ... 8, 14—15
» sivutoimen hoitamiseen myönnetyt oikeudet ... 10
» työajan määrääminen eräissä tapauksissa ... 9
» uuden virkaluettelon hyväksyminen ... 2
» vuosilomamääräysten tulkintakysymykset ... 11
» ylityökorvaukset ... 4
Viransijaisuuspalkkiot, viranhaltijain ... 8
Virastojen ja laitosten huoneistoja koskevat asiat ... 58—63, 68
Virkaluettelon, uuden, hyväksyminen julkaistavaksi ... 2
Virkavapaudet, viranhaltijoille myönnetyt ... 15
Virvoitusjuoma- ym. kioskien vuokralleanto ... 70, 197—198
Voimistelu- ja urheiluseurojen avustaminen ... 196
Voimistelun ohjaus, urheilu- ja retkeilylautakunnan järjestämä ... 200
Vuokra-ajan, valtion asuntolainan turvin rakennettavien kerrostalotonttien, määrääminen ... 26
Vuokra-alueiden, tonttiosaston hallinnassa olevien, katselmukset ... 42
Vuokralle annetut asuntotontit ... 27—33
» » autonhuolto- ja bensiininjakeluasemat ... 35
» » kioskit ... 70, 197—198
» » pienteollisuus- ja varastoalueet ... 37—42, 291
» » tehdastontit ... 37
» » tehdas- ym. huoneistot ... 293

Vuokralle annetut tvalokuvauspaikat ..... 71, 197—198
» » viljelys- ja laidunmaat 33, 49, 52
Vuokraoikeuden menettäminen 31, 42
» siirrot ja pidennykset ..... 29—31, 33—36, 38, 41
Vuokrasopimukset, satamalautakunnan tekemät ..... 292—294
Vuokrasopimusten, kiinteistölautakunnan tekemien, irtisanominen, pidentäminen, muuttaminen ym. ..... 29—41, 50
» kultaklausuuliehtoisten, muuttaminen indeksiehtoisiksi 23
Vuokratiedustelu, kansliaa varten luovutettu huoneisto 67
» tilastotoimiston suorittama 90
Vuokraveneiden, satama-alueella liikennöivien, hyväksyminen 304
Vuosikatselmukset, vuokra-alueilla toimitetut 42
Vuosiliput, liikennelaitoksen myöntämät 286
Vuokrien, kaupungin vuokralle antamien ja ottamien huoneistojen, määrääminen, korotukset ym. 63
» satamalaitoksen alueiden, indeksikorotukset 295
» viljelysalueiden, indeksiin sitominen 51
Vuosilomamääräykset, palkkalautakunnan niitä koskevat tulkintapäätökset 11
Vuotien tarkastus, teurastamon suorittama 317
Väestölaskenta, väkilukutietojen korjaukset ym., tilastotoimiston suorittama 90
Väestönsuojat, ks. myös Kalliosuojat.
» niiden rakentamista ym. koskevat kysymykset 210
Väestönsuojelulautakunnan kokoonpano, kokoukset ja menot 208
Väestönsuojelutoimiston henkilökunta 209
Wärtsilä-yhtymä Oy., Munkkisaaren tehdasrakennusten myynti yhtiölle 294

Yksityishoitoon sijoitetut huoltolautakunnan hoidokit 143
» » lapset ..... 165—166
Yleisradio, Oy., Ab:n ja musiikkilautakunnan välinen sopimus 245
Yleisten töiden lautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset 250
Ylityökorvaukset, viranhaltijain ja työntekijäin 4

Äitiys- ja lastenneuvolat, huoneistojen vuokraaminen niitä varten 58
Äitiysavustus- ja perhelisätoimiston toiminta 173

Öljyteollisuus Oy., Herttoniemestä vuokratun alueen vuokrasopimuksen lisäehdot 37

Viimeksi ilmestyneet julkaisut

(Muut paitsi A IV ja V julkaisee Helsingin kaupungin tilastotoimisto)

A. **Helsingin kaupungin tilasto.**

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Suomenkielinen teksti, taulukot myös ruotsiksi ja englanniksi.
Edellinen osa (vuosikertomukset).
41. 1956.
Jälkimmäinen osa (tilastokatsaus).
36—38. 1951—53.

II—III. **Ulkomaankauppa ja merenkulku.** Suomenkielinen teksti, taulukot ja tavaraluettelo myös ruotsiksi ja englanniksi.
17. 1955.

IV. **Helsingin kaupungin teollisuuslaitokset.** Helsingin kaupungin teollisuuslaitosten lautakunnan julkaisema vuosikertomus. Suomenkielinen teksti, taulukot myös ruotsiksi.
41. 1956.

V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema. Suomen- ja ruotsinkielinen, englanninkielinen katsaus.
41. 1956.

VI. **Opetuslaitokset.** Suomenkielinen ja ruotsinkielinen laitos, taulukot myös englanniksi.
23. 1954/55.

B. **Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja.**
Suomen- ja ruotsinkielinen, englanninkielinen sisällysluettelo.
45. 1956.

C. **Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta.** Suomenkielinen.
68. 1955. (vuosikerta 1952 ei vielä ole ilmestynyt).

D. **Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
29. 1957.

E. **Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
34. 1956.

F. **Helsingin kaupungin säädöskokoelma.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
Ajankohtainen irtolehtijärjestelmää käyttäen.

G. **Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä.**
Suomen- ja ruotsinkielinen teksti.
11. 1957.